Buchlerus
Thesaurus
Poeticus

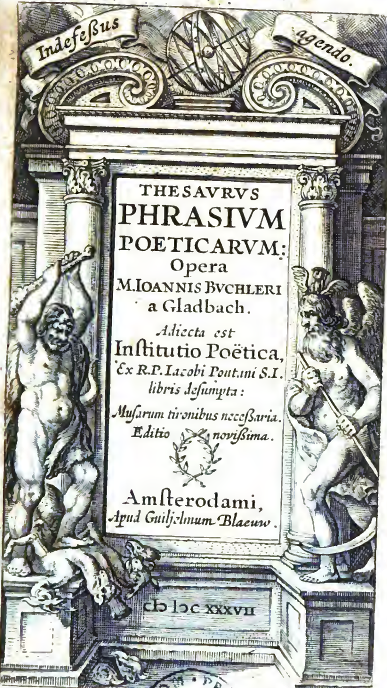
6
14 A
34

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
14 A
34

Digitized by Google

6-16-2.38

Dom. Prof. Rom.

THESAVRVS PHRASIVM POETICARVM:

Opera
M. IOANNIS BVCHLERI
a Gladbach.

Adiecta est
Inſtitutio Poëtica,
Ex R.P. Iacobi Pontani S.I. libris deſumpta:

Muſarum tironibus neceſſaria.
Editio noviſſima.

Amſterodami,
Apud Guiljelmum Blaeuw.

CIϽ IϽC XXXVII

18
BIBLIOTECA [...] ROMA VITTORIO E[MANUELE]

LIBELLVS
DE SIBI INDITO NOMINE
Ad Poëſeos candidatum.

THeſaurus dicor, pleno ſeu copia cornu,
Omnes quod ditem de locuplete penu.
Largus opum, cuivis promptus dare dona petenti:
Hinc niſi ſublato munere nullus abit.
Mille ferant, unuſve, mihi par copia reſtat:
Sumendo noſtræ non minuuntur opes.
Poſt ſunt theſauri Crœſi, Craſſique ferendi
Noſtro, cum Dominis nam periēre ſuis.
Perpes at eſt noſter, ſeros ditatque Nepotes,
Et claros ex his reddit honore viros.
Quiſquis es accelera, cape quod tibi cumque placebit,
Vt dives noſtris efficiare bonis.
At ſine judicio quidvis auferre caveto:
Optio cum detur, quæ magis apta cape.
Nec tua, nec me cujuſquam faſtidia pungunt;
Auferet hinc alius lætus inepta tibi.
Diverſis diverſa placent, ſordentque viciſſim:
Quod non eſt modo, cras utile forſan erit.

M. Ioannes Buchlerus à Gladbach,
Præfectus in Wierath, luſit.

DIE-

DIETRICHI OFFEMBECII

ΔΕΚΑΣΤΙΧΟΝ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΝ,

Ad eumdem.

QVi cum fruge ſtudes vatum noviſſe labores,
Illorumque manu reddere & ore phraſes:
Nec vis incertis procedere ut Icarus alis:
Labi nec ſimili cum Phaëtonte modo;
Hunc theſauron adi, reſera, multumque revolve;
Magna ſub exiguo corpore gaza latet.
Qua ſi utaris, ubi rerum te affligit egeſtas,
Exiguo magnas tempore pandet opes.
Vendicat ut ſummus ſibi parva exordia ſplendor,
Fluminaque ut minimis magna replentur aquis:
Sic quoque cognitio vires acquirit eundo,
Atque hinc theſauros cogit & inde novos.
Qui properat temerè temptis ad ſumma puſillis,
Aſſequier ſummo ſumma labore nequit.
Non eſt parva rudi primum ſpernenda phaſelus,
Ingenti donec nare trireme ſciat.
Hoc duce carpe viam, portu ne forſan aberres,
Copia dives ineſt, aptaque verba metro.
Quod deſit longo tibi poſt capietur ab uſu,
Rimando, quibus hæc gaza coacta, locos.

DE HVIVS, ET HVIC SVB finem adjunctæ reformatæ Poeſeos inſtitutionis conjunctâ lectione carmen paræneticum.

HI duo ſi libri multumque diuque legantur,
Efficient tandem Muſis & Apolline dignum
Ex docili cupidoque ſuo lectore poetam.
Primus habet docta congeſtos arte loquendi
Scribendique modos, illis docet uter alter:
Præceptis omnem exemplis poeſeos artem,
Vt decet illuſtrans, fugienda, ſequendaque quovis
Carminis in genere integrè ſimul omnia ponens.
Cum ſit plenus uterque, brevis tamen: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles,
Fontibus ex puris tenet & puriſſima uterque:
Labris, ô Philomuſe, tuis ſitientibus apta:
Si libet, ante tibi non hinc haurire pigebit,
Hoc tua tempora quam fuerint perfuſa liquore.

Petrus Meyvius Gladbecus
poni fecit.

THE-

THESAVRVS PHRASIVM POETICARVM

Auctore

M. IOANNE BVCHLER, *auctus à* P. F. N. BAXIO, *inque capita diſtributus, juxta ſeriem alphabeti.*

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

A

ABBAS, VOX SYRA, PATREM *ſignificans.*

VEnerandus; venerabilis, vittatus, ſacer, infulatus. Antiſtes mitra lituoque decorus. Archimandrita: velut ovium μάνδρας, id eſt, ſtabuli, ſeu caulæ paſtor. Cœnobiarcha. Ordinibus permiſtus, ut rem tueatur publicam. Præfectus, Antiſtes Cœnobii.

ABDERE, ſeu ABSCONDERE.

* Occultare, retrudere, obtegere. Latebris committere. *Virg.* Abde domo, *ſubauditur* in. Quolibet abde loco. Tenebris mandare. Oculis ne ſubtrahe noſtris tam gratam ſpeciem. Principi ſenſuum aliquid eripere. Speluncis abdidit atris. *Vide Abſcondere. Occulere.*

ABDOMEN, ſeu PINGVEDO.

* Abdomen craſſum, pingue, nitidum, diſtentum, opimum. Venter multo abdomine tardus. Abdomen non ſaturabile. Abdomen ſuum curat. Fecit abdomen Deum, *in lurconem, ſeu helluonem.* Multo gravis eſt abdomine venter. Animus ceu carcere pingui concluſus marcet. Grande ſaginati nil niſi ventris onus.

ABEL.

* Iuſtus, innocuus. Telo fratris peremptus. Qui ſanguine primus tinxit humum moriens. Quem primum afflarit invidia Adamidum. Abel primitialis ovium grege læto convertit Domini ſincera in munera vultum.

vultum. Qui primus limbum ſubiit. Telo fraterno cæſus Abelus.

ABERRARE A VIA.

Innumeras errore vias implere. Ferri dubia ambage viarum. Decipi errore locorum. Ire vagus incertas vias. Nunc huc,nunc devius illuc errare. Hinc inde errare. Incertis, dubiis paſſibus errare, agi, rapi, ferri. Per devia ferri, rapi. Paſſibus ambiguis fortuna volubilis errat.

* Agi velut ratis orba clavo fluctibus in mediis. In triviis perplexus hæret, pede & mente parum conſtante. Fertur ut nervo excuſſa ſagitta, validus quam turbo coëgit declinare ſcopum. Planeta, erro, vagabundus, ambiguus. Averſari, refugere eminus hoſte viſo. Horret ut agna lupum ubi vidit pernice curſu ad ſe contendere. Vt lanienam corpore toto paſſurus reus, cui gelida formidine ſanguis coit, & ſalſæ manant per tempora guttæ. Fati recordatio mentem animi expectorat.

ABERRANS.

Sinuoſis flexibus errans. Variis tractibus errans. Variis, dubiis erroribus actus. Variis hinc inde erroribus actus. Dubiis paſſibus, greſſibus errans. Qui vagus itque reditque vias. Quem devius error ducit in ambiguum. Recto de tramite flectens. Tenens, ſectans, ſequens erroris iter.

ABIGERE.

Detrudere à ſtatione, vel finibus hoſtem. Fugare aliquem oculis ſuis. Dare terga coëgit. In fugam agere hoſtes. Aliquem à ſe disjungere longe. Hoſtes bello fugare. Pellere regno. Disjicere, vel diſtrahere fuga. Clara dies ſtellas ſole oriente fugat. Matura dies noctem fugarat.

ABLVERE MANVS.

* Fontana manus unda lavare. Manus fluviali ſpargere lympha. Stillante gutto, ſeu gutturnio depurgare manus. Concretas pariter fluviali aſpergine ſordes abluere. *V. Lavare.*

ABOMINARI, *vide Execrari.*

ABRAHAM.

Oleæ auctor Abramus. Innumeræ gentis pater Abras. Semen Abrahami multis in gentibus olim Florebit.

bit. Thariades, id eſt, Thariæ filius. Thariades Sodomam per vernas liberat urbem. * Pius. Numinis unius obſervantiſſimus. Integer vitæ. Deo fidiſſimus Abram. Aſſertor urbis Sodomæ. Cujus ſemen arenas æquoris, & numero ſuperavit ſidera cœli. Miraculum fidei. Abram parenti dictus, Abraham Deo. Nati immolator unici. Qui pignus unicum ſenile dicavit victimæ. Plebs Abramæa quæ ſata ſtirpe fuit.

ABSALON.

Maachides: à matre Maacha. Maachides infert arma infelicia patri, Et ſtulta populum comparat arte ſibi. Furit Abſalon amens, Quærit & invito ſceptra tenere Deo. Qui fratri ante, movet nunc impius arma parenti, Quo ſalvo, ſalvum ſe putat eſſe minus. * Impius, ſceleratus, nefarius. Qui non eſt veritus thalamum violare paternum. Tyrannus inglorius, qui regno patrem expulit, eique impia intulit arma. Vita regnoque Abſalon exutus ſimul. Ieſſæi Regis natus. Cæſarie patula dependens Abſalo quercu.

ABSCONDERE.

* Oculis ſubtrahere, vel ſubducere. Rapere ex luminis oris. *V. Occulere, Vel, Abdere.*

ABSOLVERE.

Aliquem de crimine tollere. Abluto crimine remittere. Indignum crimine ducere. An commotæ crimine mentis Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem? Abſolvunt crimina Myſtæ. Præſes Romanus illigatos expedit. Paucis, at validis entheiſque verbis orco ſubtrahit, reaſque animas tranſmittit in aſtra.

ABSTEMIVS.

* Fugitans Bacchi. Oſor temeti. Gaudet puris abſtemius undis. Merum abhorret. Fontanos potat latices: at pocula Bacchi Averſatur. Pellit aqua ſitim aridam, quamvis meri copia fiat. In unda ſentit Iacchum, in Iaccho undam, tanta ceperunt hominem faſtidia vini.

ABSVRDA AGERE.

* Ordine converſo facere omnia. Facere contra decorum. Orco cœlum confundere. (Delphinum ſilvis appingere, fluctibus aprum. Humano capiti cervicem jungere equinam. Liquidas concludere veſtibus undas. In tribulis ficus, in ſentibus uvas quærere. In flammam flammas, in mare fundere aquas: *V. Fruſtra.*

vultum. Qui primus limbum ſubiit. Telo fraterno cæſus Abelus.

ABERRARE A VIA.

Innumeras errore vias implere. Ferri dubia ambage viarum. Decipi errore locorum. Ire vagus incertas vias. Nunc huc,nunc devius illuc errare.Hinc inde errare. Incertis, dubiis paſſibus errare, agi, rapi, ferri. Per devia ferri, rapi. Paſſibus ambiguis fortuna volubilis errat.

* Agi velut ratis orba clavo fluctibus in mediis. In triviis perplexus hæret, pede & mente parum conſtante. Fertur ut nervo excuſſa ſagitta, validus quam turbo coëgit declinare ſcopum. Planeta, erro, vagabundus, ambiguus. Averſari, refugere eminus hoſte viſo. Horret ut agna lupum ubi vidit pernice curſu ad ſe contendere.Vt lanienam corpore toto paſſurus reus, cui gelida formidine ſanguis coit, & ſalſæ manant per tempora guttæ. Fati recordatio mentem animi expectorat.

ABERRANS.

Sinuoſis flexibus errans.Variis tractibus errans. Variis, dubiis erroribus actus. Variis hinc inde erroribus actus. Dubiis paſſibus, greſſibus errans. Qui vagus itque reditque vias. Quem devius error ducit in ambiguum. Recto de tramite flectens. Tenens, ſectans, ſequens erroris iter.

ABIGERE.

Detrudere à ſtatione, vel finibus hoſtem. Fugare aliquem oculis ſuis. Dare terga coëgit. In fugam agere hoſtes. Aliquem à ſe disjungere longe. Hoſtes bello fugare. Pellere regno. Disjicere, vel diſtrahere fuga. Clara dies ſtellas ſole oriente fugat. Matura dies noctem fugarat.

ABLVERE MANVS.

* Fontana manus unda lavare. Manus fluviali ſpargere lympha. Stillante gutto, ſeu gutturnio depurgare manus. Concretas pariter fluviali aſpergine ſordes abluere. *V. Lavare.*

ABOMINARI, *vide Execrari.*

ABRAHAM.

Oleæ auctor Abramus. Innumeræ gentis pater Abras. Semen Abrahami multis in gentibus olim Florebit.

bit. Thariades, id eſt, Thariæ filius. Thariades Sodomam per vernas liberat urbem. * Pius. Numinis unius obſervantiſſimus. Integer vitæ. Deo fidiſſimus Abram. Aſſertor urbis Sodomæ. Cujus ſemen arenas æquoris, & numero ſuperavit ſidera cœli. Miraculum fidei. Abram parenti dictus, Abraham Deo. Nati immolator unici. Qui pignus unicum ſenile dicavit victimæ. Plebs Abramæa quæ fata ſtirpe fuit.

ABSALON.

Maachides: à matre Maacha. Maachides infert arma infelicia patri, Et ſtulta populum comparat arte ſibi. Furit Abſalon amens, Quærit & invito ſceptra tenere Deo. Qui fratri ante, movet nunc impius arma parenti, Quo ſalvo, ſalvum ſe putat eſſe minus. * Impius, ſceleratus, nefarius. Qui non eſt veritus thalamum violare paternum. Tyrannus inglorius, qui regno patrem expulit, eique impia intulit arma. Vita regnoque Abſalon exutus ſimul. Ieſſæi Regis natus. Cæſarie patula dependens Abſalo quercu.

ABSCONDERE.

* Oculis ſubtrahere, vel ſubducere. Rapere ex luminis oris. *V. Occulere, Vel, Abdere.*

ABSOLVERE.

Aliquem de crimine tollere. Abluto crimine remittere. Indignum crimine ducere. An commotæ crimine mentis Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eundem? Abſolvunt crimina Myſtæ. Præſes Romanus illigatos expedit. Paucis, at validis entheiſque verbis orco ſubtrahit, reaſque animas tranſmittit in aſtra.

ABSTEMIVS.

* Fugitans Bacchi. Oſor temeti. Gaudet puris abſtemius undis. Merum abhorret. Fontanos potat latices: at pocula Bacchi Averſatur. Pellit aqua ſitim aridam, quamvis meri copia fiat. In unda ſentit Iacchum, in Iaccho undam, tanta ceperunt hominem faſtidia vini.

ABSVRDA AGERE.

* Ordine converſo facere omnia. Facere contra decorum. Orco cœlum confundere. (Delphinum ſilvis appingere, fluctibus aprum. Humano capiti cervicem jungere equinam. Liquidas concludere veſtibus undas. In tribulis ficus, in ſentibus uvas quærere. In flammam flammas, in mare fundere aquas: *V. Fruſtra.*

ABVNDANTIA.

* Copia, fertilitas, ubertas, dives affluentia rerum. fertilis uber agri. ἀνάριθμοι μήλων χιλιάδες, innumera ovium millia.) Pomis exuberat annus. Ager morientibus æſtuat herbis. Quot flores Sicula naſcuntur in Hybla, Quotque ferat dicam terra Ciliſſa crocos. Quam multa fiat grandine canus Athos. Ipſæ lacte domum referunt diſtenta capellæ Vbera. Aſſyrium vulgo naſcetur amomum. Incultiſque rubens pendebit ſentibus uva. Et duræ quercus ſudabunt roſcida mella. Blandos fundent cunabula flores. Seraque revertens Nocte domum, dapibus menſas onerabat inemptis. Mella fluant, illi ferat & rubus aſper amomum. Quotque in flore novo pomis ſe fertilis arbos Induerat, totidem autumno matura tenebat.

ACCELERARE OCIVS.

* Maturare, feſtinare, ocius exequi, impete ferri. Ocius & jaculis, & ventis fugere. Fulminis ruere velocius alis. Rumpere moras. Maturare fugam. Celerare fugam. Haud multa morari, *pro*, multum. Accelerare gradum. Nec mora, nec requies. Rapidis ferri paſſibus. Præcipitare moras omnes. Ferri properante pede. Concitare celerem gradum.

ACCIPITER.

β * Rapax, ferus, velox prædo. *Cui nomen à præda contigit.* τανυσίπτερος ἴρηξ, lativolus ales, *quia late patentibus alis volat.* α) Volucris rapto quæ vivit, & omnes Terret aves. Nullis ſatis æquus, in omnes ſævit aves. Venans in aëre. Vivens ſemper in armis. Vrgens trepidas columbas. Cõſequens pennis ſublimem in nube columbam comprehenſamque tenens pedibus uncis. Columbam apprenſam auferens, & unco roſtro eviſcerans.

ACCVSARE.

Falſis ne perge querelis Incuſare tuos. Crimine agere, reum incuſare aliquem acri ore. Scelus retexere. Crimen alicui apparare. Crimine aliquem premere. Maculare nomen alicujus crimine. Lædere aliquem crimine. * Criminibus falſis inſimulare virum. Intentare reo crimen. Impegiſſe mihi crimen diceris innocuo. Cur mihi dicta dies, qui ſum ſine crimine? Grande horrendumque tribunal Cogis adire reum, nullo qui crimine vitam infecit.

ACHAB.

ACHAB.

* Impius, ſceleſtus. Dirus Achabus erat ſanctos qui cæde Prophetas ſuſtulit. Tectus centone vili cernuus it pœna ſceleris exterritus Amriades. *erat enim Achab Amri filius.*

ACHILLES.

Æacides, *ab avo*, Pelides, *à patre*, Nereïus heros, *à matre*. Satus Nereide. Iovis Ænigmæque nepos. Theſſalus, Æmonius, Pellæus. Phthius, *à patria*. Timor Phrygum. Trojæ populator, Fatum Trojæ. Exitium Trojæ. Decus & tutela Pelaſgi nominis. Caput inſuperabile bello. Iuvenis qui fortibus armis acta patris vicit. Qui dedit Hectora leto. Hector, & Alcides, & ſanguinolentus Achilles. Thetidis proles. Thetidis filius. Chironis alumnus. πρηςηρ μάχης, Fulmen pugnæ.

ACHITOPHEL, DAVIDIS ET *Abſalonis conſiliarius.*

Conſilium magnis regni de rebus initur, Præ reliquis princeps Achitophelus erat. Gilonites, *à patria*. Cumque Gilonitem (quo non præſtantior alter Conſilio, aut ullo major honore fuit) Audiret violaſſe fidem, parteſque fovere adverſas, ſubito concidit ipſe metu. Ingreſſus patriæ natalia tecta Gilonis, Colla ſibi innectit torto fallacia fune. Fœdum infelici de trabe pendet onus.

ACTÆON.

Autoneius heros. Cadmi nepos. Speculatus membra Dianæ. Præda ſuis canibus. Actæon canibus præda fit ipſe ſuis.

ADAM.

β Primus in orbe reus, ſons. Grandævus. Protoplaſtus. primævus. Tellure rubra formatus. γενάρχης, Princeps gentis humanæ α] Terrigena. Primus pater. Primævus parens. Primus in orbe parens hominum. Primus Adam captus mendacis fraude colubri. Evolve annales, luteus tibi primus & unus, auctor cunctorum comperietur Adam.

ADIVNGERE.

Aſciſcere ſuis precibus. Aſciſcere generum urbi. Adjungere animum. Quæ vis immanis noſtris vos applicat oris? Terræ applicare.

ADMIRARI.

* Mens ſtupefacta fuit. Admiror, ſtupeoque. Attonitis hæſere animis, Stupet inſcia turba. Attonitis inhians animis. Olli obſtupuere ſilentes. Converſique oculos inter ſe atque ora tenebant. Obtutu tacito ſtetit. Aſpectu obmutuit amens.

ADOLESCENTIA.

* Verna, florida, vivida, lubrica, in vitium flecti cerea, ætas mollis & apta capi. floſculus ætatis primæ, pars optima vitæ, ætas viridis, quæ nondum pervenit ad acmen.) O nec adhuc juvenis, nec jam puer, utilis ætas. O decus & ævi gloria magna tui. Dum nova lanugo eſt. Me primæ lanuginis ætas Abſtulit, atque anni. Barba reſecta mihi biſve, ſemelve fuit. Et ſuberat flavæ jam nova barba comæ. Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus. Primæ lanuginis anni.

ADONIS.

Myrrhæ filius, Cynarâ creatus. Cytherius juvenis, heros. Avo genitore creatus. Per facinus ſoror cui ſua facta parens.

ADORARE.

* Supplicibus votis ſollicitare Deum. Animo cum corpore flexo Numen adorabat. Numen cœleſte precari. Cervicem curvare Deo, Αὐχένα κάμπτειν.) Numina ſancta precari. Solemnia vota reddere alicui. Supplex aris imponit honorem. Divûm templis indicere honorem. Supplicibus venerari numina votis. Numina ſancta poſcere. Deum in vota vocare. Mœſtis Dominum implorare querelis. Precibus Dominum votiſque vocare. Tendere ad ſidera manus ſupplices. Duplices ad ſidera palmas tendere. Genu terram, manibus petere ſupera aſtra.

ADVENTARE.

* Propius ſuccedere. Vicinum fieri. (Foribuſque propinquant. Terraſque cita ratis attigit aura. Tangere, vel premere locum aliquem. Venire in portus. Portum tenere. Portum ſubire. Conſidere portu. Portus delati intramus amicos. Condere ſe alto portu. Tangit carina ſolum. Ad littora tendere curſu. Tellure potiri. Tellurem velis arripere. Clavum ad littora torquere. Carinæ littora tangunt.

ADVER-

ADVERSÆ RES.

* Sors inimica premit res noſtras. In me conſpiraſſe videntur cuncta elementa ſimul. Fortuna noverca ſit mihi. Aſpero mea fata tenore procedunt. (Tempeſtas fera. Tempora nubila. Fata aſpera. Obrui ingenti procella. Fortuna intonuit. Me profugum comites deſeruere mei. Fatis adverſis ferri. Caſu concuſſus acerbo. Caſu perculſus iniquo. Frangimur fatis, ferimurque procella. In adverſum rapit Deus. Fatis urgetur acerbis. Non agitur vento proſpero noſtra carina. In pejus ruere, ac retro referri. Si mens non læva fuiſſet. Fata retrahunt. Fata obſtant. Fortuna invidet. Fortuna fatigat. Fortuna inimica agitat, mergit. O ſola infandos Trojæ miſerata labores.

ADVLATOR.

* Blandus, melleus, pernicioſus, blandiloquus. Byſſina verba loquens in ore nata, non in pectore. Hyblæo potiora melle verba propinans. Inſincerus amicus, qui ſe componit ad omnem majoris nutum, vitiiſque impertit honeſta nomina virtutum. νόσος φιλίας, morbus amicitiæ adulatio. γαστρίδουλος, ventris mancipium eſt adulator.) Blanda loquens fallaciter ore. Dans blanda verba. Dulcibus utens verbis. Fallere doctus verborum lenociniis. Blandas linguas, & pectora prava gerens. Fallaci ore blanda loquens. Subdola verba fundens blanda lingua. Vanos vendens fumos.

ADVLTER.

* Mollis, turpis, ſpurcus, obſcœnus, nocturnus, cincinnatus, calamiſtratus, nitidus. Crimen adulterii committens, auſus vetitos attentare hymenæos. Veneris qui furta nefandæ ſectatur, thalamoſque alienos inceſto polluit auſu. Concubitu indulgens vetito. Tori ſociam alieni invadens. φώριος συλήτωρ λέκτρων, Furtivus prædo thalami. (Turpiter illa virum cognovit adultera virgo. Auſus es hoſpitii temeratis advena ſacris, Legitimam nuptæ ſollicitare fidem.

ADVLTERIVM.

Furta tori. Furtiva voluptas. Furtum Veneris. Turpe ſpolium pudoris. Injuria thalami. Furtivi fœdera lecti.

ADVLTERIVM COMMITTERE.

Temerare fœdera lecti. Sociale rumpere fœdus. Lædere, deſerere fœdera ſocialia. Violare jura mariti.

Iura jugalia non ſervare. Fallere jura tori. Rumpere vincula tori. Deſtituere toros legitimos. Non ſervare fœdera lecti, vel ſocii tori. Conjugale ſolvere fœdus.

ÆACVS.

* Incorruptus, ſeverus, juridicus, non exorabilis ulli. Vnus triumvirum infernorum. Διὸς βλάστημα, Germen Iovis) Aſopiades. Qui reddit jura ſilentibus. In pœnas ingenioſus. Continuo ad pœnam juſtus vocat Æacus umbram.

ÆDIFICARE.

* Subſtruere. Moliri fundamina templi, domus, turris.) Ponere, jacere fundamina urbis. Tecta locare, molirique aggere muros. Ædificare, fabricare, ſtatuere, figere, condere, exſtruere mœnia. Mœnia prima locare. Ponere in montibus urbem. Murorum attollere moles. Mœnia conſtituere alicui. Congregare oppidum ſaxis. Cingere muris oppida. Æternam condere ſedem. Ducere muros urbis. Gratiſſima condere tecta. Vrbem componere terra. Cœptæ aſſurgunt turres.

ÆDIFICIVM.

Opus. Operis faſtigia ſummi. Vaſta mole domus condita. Nobilium regalia tecta virorum Artificis decorata manu. Congeſtum ceſpite culmen. Fabrica parvæ domus.

ÆGROTARE.

Triſtes inceſſunt corpora morbi. Exſangui ſqualent pallida corpora morbo. Tentari gravibus morbis. Exerceri, confici, affici pallenti morbo. Conflictari tenacibus morbis. Gravi decumbere morbo. Trahere oſſa collapſa morbo. Atroci preſſum decumbere morbo. Ima laborant continuis cruciatibus oſſa. Gravibus morbi cruciatibus uri. Languor tabificus habet corpora. Totum corpus ingenti languore jacet ſine viribus ægrum. Dira lues morbi acerbi invaſit corpus. Artus depaſcitur arida febris. Triſti languebant corpora morbo.

ÆGROTVS.

Invalidus. Artus invalidi. Invalidum corpus. Ægra, vel languida membra. Morbo languens, decumbens, ſqualens. Quem languor habet. Affectus, afflictus morbo. Morbo gravis. * Ægritudo me deartuavit, mihique hoſpitem me fecit. γείτων ᾅδῃ, Proximus orco.

ÆGYP-

ÆGYPTVS.

* Dives, fertilis, hiulca. Nilo fecunda regio. Nilotica tellus. oræ Niliacæ. Tractus Pharii. Ora Mareotica. Regio quam Nilus inundat,quam fugiunt imbres.) Ægyptica tellus. Carens imbribus. Genitalia arva Canopi. Arva Mareotica.Ægyptus cœli ſtudioſa. Deorum prodigioſa parens. Pluviæ inſcia regna.

ÆNEAS.

* Tros Anchiſiades. Anchiſæ ſoboles. Dardanius, magnanimus, Laomedontius, Dardanides, Phrygius, pius.) Æneia virtus. Æneia pietas. Nulli pietate ſecundus. Vir magnus bello. Pietatis idoneus auctor. Anchiſa generatus. Cythereïus heros. Danaûm ductor. Teucrum dux inclytus. Rex Dardanius. Rex Phrygius. Troïus heros. Laomedontius heros. Laomedontiades. Dardanius Æneas. Troïus Æneas. Maximus Teucrorum ductor. Natus Dea. Romanæ ſtirpis origo. Mavortiusheros. Lux Trojanæ clariſſima gentis.

ÆOLIA.

Domus Hippotadæ regis. Hippotadæ regnum. Æolius carcer. Nimborum patria. loca fœta furentibus auſtris. Ventorum domus.

ÆOLVS.

* Ventipotens. Rex Tempeſtatum. Ταμίας ἀνέμων, Promus, & condus ventorum.) Hippotades ſuis truculentior Euris. Rex tempeſtatum. Princeps ventorum. Frenans, tenens, cohibens, compeſcens carcere ventos. Qui cum velit,æquora placat.Ingenio populi convenit ille ſui. Qui vaſto antro luctantes ventos, tempeſtateſque ſonoras Imperio premit, & vinclis,& carcere frenat. Qui mulcere poteſt fluctus, & tollere ventos. Qui incutit vim ventis. Qui tenet immania ſaxa, ventorumque domos.

ÆQVALES.

Pares annis. Parilis ætas. Et nunc æquali tecum pubeſceret ævo. Fuit huic animis æqualis & annis. *Vide Parnaſſum.*

ÆQVALITER.

Nullo diſcrimine habere. Quattuor in partes diviſum menſibus æquis. Iuſta pari premitur veluti cum pondere libra Prona, nec hac plus parte ſedet,nec ſurgit ab illa.

ÆQVINOCTIVM.

Tempora noctúrnis æqua diurna. Componens paribus numeris noctemque diemque. Æquato tum Libra die cum tempore noctis.

AER.

* Mollis, cedens, liquidus, tenuis, rarus, mobilis, agitabilis, circumfuſus.

* Sola liquentia quæ volucres ſecant, magnum inane, elementum humidiſſimum. Πόρος οἰωνῶν, Semita volucrum.) Aeriæ plagæ, domus, oræ. Ætheriæ oræ, auræ. Aërii tractus, campi. Volucres auræ. Revolubilis, agitabilis aër. Liquidus æther. Iupiter.

AER LENIS.

Grata, mollis, placida, tepida, ſerena, aura. Grata aëris temperies. Mollior aura ſpirans, volitans exiguo ſono. Zephyri ſpirantes mollibus auris. Leniter ſuſurrantes gelidis afflatibus auræ. Mitior aura temperans ſolum. Serenior aër blandum arridens. Aura ſibilans tenui ſono.

ÆSCVLAPIVS.

Phœbejus. Coronides. Phœbo, nymphaque Coronide natus. Proles Apollinis. Proles Apollinea. Natus Apolline. Epidaurius.

ÆSTAS.

* Fervida, torrida, pulverulenta, frugifera, ſpicea. Anni pars aurea, quum ager meſſes fert pinguis opimas. Æſtas Phœbeis ignibus ardens. quæ veſtit agros culmis cerealibus. Spicea ſerta gerit calidiſſima ſolibus æſtas. θαλυσίας ὥρη. Cereale tempus.) Robuſtior annus. Formoſa meſſibus. Curva falce legens matura ſemina. Coronans ſe maturis ſpicis. Cum calet, & medio ſol eſt altiſſimus orbe. Cum pecudes umbras, & frigora captant. Cum findit Canis æſtifer arva. Cum medio toſtas æſtu terit area fruges. Cum ſitiunt herbæ, & pecori jam gratior umbra eſt. Tempora aſpera ſiti, atque extorrida æſtu. Cum terræ ardore dehiſcunt. Vbi pulſam hiemem ſol aureus egit Sub terras, cœlumque æſtiva luce recluſit.

ÆSTATIS TEMPORE.

Vbi ardens æſtas ſcindit Phœbeis ignibus agros. Cum culmis agros veſtit cerealibus æſtas. Vbi flavet dulcibus campus ariſtis. Quando ſeges paſſim maturis flavet

flavet ariſtis, & falciferas poſcit adulta manus. Cum ſeges vel Ceres incurva falce reſecta cadit. Cum æſtas urit atrox fervida brachia cancri. Cum denſa Ceres campo multicolore nitet. Cum torrida æſtas rapidis ſolibus ardet, flavaque ſunt maturis frugibus arva. Herculei cum ſol terga leonis adit. Cum ſpicea meſſis campis inhorruit. Cernitur æſtivis campus cum plenus ariſtis. Cum Phœbus ſicci terga leonis adit. Concava littorei cum fervēt brachia Cancri. Tempore quo ſiccos Cancer adurit agros. Cum menſis adeſt quem pulchra Iovis ſibi vendicat uxor, quo peragrant Cancri ſidera ſolis equi. Quando viget campis ridentibus æſtas. Quando æſtas coronat ſe frugiferis ſpicis. Quando blanda Ceres viget lætis agris. Vbi campus viget æſtivis hirſutus ariſtis.

ÆSTVS.

* Rapidus, anhelus, gravis, fervidus. Sole ſub ardenti ſævit dum maximus æſtus. Phœbus altiſſimus ignes ſpargit, æſtuantque hiulca arva calore. Sirius ardentes radios jacit.) Flamma, Vapores, *pro* æſtu. Sicci fervores. Soles rapidi. Mediòs cum ſol accenderit æſtus. Rapido feſſis meſſoribus çſtu. Æſtus erat, magnuſque labor geminaverat æſtum. Solibus ætheriis, altoque recanduit æſtu.

ÆTAS.

* Rapida, fugitiva, nulla revocabilis arte, lubrica. Cedere nata ſimul vitai luminis auras Intramus. Ætas aurea, argentea, ærea, ferrea, chalybea.) Ætas moribus apta. Apti moribus anni. Ætas inter juvenemque ſenemque. Primæ lanuginis ætas. Omnia fert ætas. Vtendum eſt ætate, cito pede labitur ætas. Dum faciles anni juvenum, dum mobilis ætas. Veniet luſtris labentibus ætas. Vbi jam firmata virum te fecerit ætas. Deterior donec paulatim ac decolor ætas Succeſſit. Cum matura adoleverit ætas. V. *Adoleſcentia. Iuventus. Pueritia. Senectus.*

ÆTERNITAS, ÆTERNVS.

Æternumque tenet per ſecula nomen. Cuí neque principium eſt uſquam neque finis. Lux æterna, cariturāq; fine. Imperium ſine fine. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. In æternam clauduntur lumina noctem. Mortis adempta eſt conditio. Fluit inſtar mobi-

mobilis undæ vita brevis, quam neſcia finis excipit æternitas.Punctum vita brevis,quam perpetuitas ſubit, ſpatio quæ non clauditur ullo. Hæc momentanea vita eſt,ac ſi immenſo comparetur guttula Ponto.

ÆTHER.

* Sublimis, levis, liquidus, igneus, aureus, rutilus, κόσμου στοιχεῖον ἄριστον, mundi elementum optimum. σοφὸς ἁρμονίας πατήρ, Sapiens compoſitionis pater. Igni namque componuntur optime hæc infera corpora. ἀστροχίτων, ſtelliferam indutus tunicam.) Ætherius vertex. Ignea via cœli. Levem fugiens ſecat æthera pennis. Ætherias aquila puerum portante per auras. Vide *Aër*.

ÆTNA.

Trinacria. Sicanis. Typhois. Rupes Ætnæ. Ætneus ignis. Sulphureis ardens fornacibus. In immenſum geminatis ignibus ardens. Gigantis injecta faucibus, cratere ardenti terribilis. * Ἐγκελάδοιο χιτών, Enceladi tegmen: ὑψίλοφος, alticollis.

AFFLICTVS.

Agitatus, jactatus, obrutus rapidis curarum fluctibus. Ingenti proſtratus mole. Omnibus merſus malis. Agitatus multis terraque marique periclis. Terris jactatus & alto.

AGAMEMNON.

Tantalides; *ab avo*. Atrides; *à patre*. Atrides major; *propter fratrem*. Mycæneus ductor. Conjugis victima. Tyndarei gener. Pliſthenius vir. Trojæ populator. Conclamant Danai, ſtimulatque Agamemno volentes.

AGANIPPE.

Signa Meduſæi equi. Fontes Aganippidos. Hianthea Aganippe. Fons Aganippæa. Permeſſidis educat unda. Par Aganippææ ludere docta lyræ. Dicite quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Graja Meduſæi ſigna tenetis equi.

AGER.

* Pinguis, latus, lætus, almus, dives, frugifer, ferax, fertilis, amœnus, luxurioſus, fecundus.) Renovatus aratro. Oneratus meſſibus. Veſtitus meſſibus. Humectat flaventia culta Galeſus. Pinguia culta. Rus ferax. Et teneat culti jugera magna ſoli. Imus in extremo margine fundus habet. Eheu quam pingui macer eſt mihi taurus in arvo.

AG-

AGNVS.

Agnoſcens matrem multis è millibus. Balans ad innumeras oves. Depulſus à lacte. Balatum exercens. Luxurians lætis agris. Subſiliens mollique in gramine ludens. Balatus matris per juga longa ſequens. Fœtus ovium. Laſcivi ſoboles gregis.

AGNVS DEI.

Agnus ſanctus, ſacer, innocens, innoxius. Qui ſignavit iter ad aſtra ſuo cruore. Cujus ſanguis delevit crimina noſtra in alto jugo collis oliviferi. Hoſtia, victima data ſceleri hominum piando. Qui volens cecidit hoſtia ſupero parenti. Mactandus ad aram ſacram crucis.

AGRICOLA.

Villicus. Colonus. Ruricola. Agreſtis. Moderator aratri. Cultor agelli. Arva colens. Curvus, triſtis, durus arator. Dura lacertoſi fodiebant arva coloni. Cum duro parca colona viro. * Ruſtica pubes. Pauper ruris colonus. Ruſticorum maſcula militum proles, Sabellis docta ligonibus verſare glebas: *Horat.* Gravem duro terram qui findit aratro. Vilis, at utilis colonus.

AIAX.

Telamonius. Telamone ſatus, creatus. Telamoniades. Clypei dominus ſeptemplicis Ajax. Salaminius Ajax.

ALAVDA.

Gaudens operis ruris adeſſe comes. Rediens nuntia laboriferi veris. Quæ ſatura vagos gyros ducit in aëre, & grates agit munifico Deo. Solans amico cantu curas, & ſtudia in agro agentium. Galeata caput. Blandiſona.

ALBVS.

Candidior nive. Qui candore nives anteirent. candidior cygno. Argento, lilio, liguſtro candidior. Superatque nives & lilia candor. Par nitor intactis nivibus.

ALCEDO.

Cui notiſſima eſt ſors pelagi. Excludens in æquore pullos. Incubans hiberno tempore pendentibus æquore nidis. Memores Ceycis amati. Dulce querentes.

ALEXANDER.

Dux Æmathius. Vnus Pellæo juveni non ſufficit orbis. * Æſtuat infelix anguſto limite mundi Æmathius dux. Dux Macedo totius mundi tremor. Proles generoſa Philippi, cujus ſpes ac vota fuere orbe toto majora. Frenator orbis. Ad nutus qui fortunam habuiſſe videtur.

tur.

tur. Δρακοντιάδης, draconigena. Draconides. Everſor ſuperbæ Babylonis.

ALLOQVI.

Compellare ore, voce. Affari dictis. Accedere dictis. Adire ſonis. Aggredi aliquem dictis. Ad quem ſic roſeo Thaumantias ore locuta eſt. Ad quem tum Iuno ſupplex his vocibus uſa eſt.* Hac affatus voce parentem. Compellare virum, & mœſtas expromere voces. His vatem aggredior dictis, ac talia quæro. Ita turbidus infit. Fidam ſic fatur ad aurem. Ad Superos talia dicta dedit. *Catullus.*

ALTARE.

* Ara, fumida, pinguis, feſſa, vaporata, thurea. Incenſa altaria circum. Divûm fumantibus aris. Inde coronatas ubi thure piaveris aras. Lucent altaria flammis. Quum faceres altaria pinguia thure. Thure vaporatis lucent altaribus ignes. Non ad aram velut ad haram myſta venito.

ALTVS.

* Sublimis, excelſus, celſus, elatus, procerus, editus, arduus, aërius, eminens. Aërias intrant faſtigia nubes. Nubibus æquus. Sublime minanſque in æthera tectum. Nubibus inſertans altis caput. Turris Antverpiana conſurgit in æthera. Turris Antverpiana vaſto ſuſpectu contendit olympo. Pyramis Advatica longiſſima viſu, cujus vix corda decorem percipiunt. Propinqua moles nubibus arduis. Scaldigenum Pharos aëria.) Summo ſedet altus Olympo. Sublime ad ſidera. Dum petit infirmis nimium ſublimia pennis. Actus ad ſidera. Vertice ad auras Ætherias tendit. Geminique minantur in cœlum ſcopuli. Regia ſolis erat ſublimibus alta columnis.

ALVEARE.

Alvearium. Alveus. Cerea caſtra. Apes conſortia tecta Vrbis habent, magniſque agitant ſub legibus ævum. Ipſæ ad prætoria denſæ miſcentur. Seſe in cunabula cerea recondunt. Aulas, & cerea regna refigunt. Alvearia vimine texta. Apum reſpublica mira exleges terrigenas ſuffundit.

AMARE.

Ardere cupidine alicujus. Capi amore alicujus. Fovere amorem. Amor tui regnat in meo pectore. Tacitum nutrire ſub pectore vulnus. Mea pectora mordet amor. Cæco carpitur igni. Æterno devinctus amore. Animus

toto

toto percepit pectore flammam. Tenere medio in pectore vulnus. Percipere totis oſſibus ignes. Ferus amor flagrat in molli pectore. Flammis tacitis, ardentibus uri. Torqueri, flagrare, uri, exardeſcere, inardeſcere amore. Amori indulgere. Sentire ignes. Amori gerere morem. Blanda Venus ſtimulat præcordia. Sollicito amore implicitum eſſe. Succumbere fallaci amori. Rapido igne coqui. Gerere ſaucia corda telis Cupidinis. Veneris ſub oſſibus hærent ignes. * γλυκύπικρον ἐδέξατο θεσμὸν ἐρώτων, Dulci-amaram admiſit legem amorum.

AMARE · DEVM.

* Dei amore flagrare. Divino incenſum pectus amore. In Deum ruere totis animi affectibus. In te mens abiit Chriſte. Langueo amore tui. Acrius ætheriis flammis mens uritur. Deficere ipſe mihi atque omnis in Deum transfundier opto. Suprema ô meta bonorum, animique centrum, quin feror in te ocyus? Sim quidvis, ſim ubi vis, ut prope te ſim. Te ſine vel cœlum miſero reputabitur orcus: Tecum vel cœlo gratior orcus erit.

AMATOR.

Sibi ſomnia fingens. Concipiens aſpectu dolorem. Sentiens gratam ſub pectore flammam. Quem furor exercet noctesque dieſque. Cui ſunt gaudia rara, cura dolorque frequens. Cujus oſſibus tacitus ignis gliſcit. Quem molliter urit amor. Dulcibus, mellitis, placidis, blandiloquis verbis mulcere doctus. Miles modo factus amori. Amator eſt ſibi cadaver, alteri vivit. Sibi abeſt præſens. Plus fellis, quam mellis habet.

AMASONES.

Securigeræ puellæ; *à ſecuri, cujus fuerunt inventrices, quaque in bellis utebantur.* Thraïciæ, *à Thracia.*

AMBIGERE. *V. Dubitare.*

AMBVLARE. *V. Ire, iter facere.*

AMICA.

Quæ didicit fallere incautos amantes. Admotis repetens baſium laſciva libellis. Ludens arbitrio ſuo. Quæ movet ardores. Levior foliis, auraque incertior. Docta movere blandiloquis verbis. Blandis, flexanimis, ſuavibus verbis animos mulcens.

AMICITIA.

Vſus amicitiæ. Vnus amicitiæ tenor. Fœdus amicitiæ non vis, cariſſime, noſtræ: Nec ſi forte velis diſſimulare potes.

potes. Donec enim licuit,nec te mihi carior alter. Movit amicitiæ tum te conſtantia longæ: Ante tuos ortus quæ mihi cœpta fuit. Qui duo corporibus, mentibus unus erant. Hic tenor,hæc viridi concordia cœpta juventa,Venit ad albentes illabefacta comas. Pœne mihi puero cognite pœne puer: Perque tot annorum ſeriem quot habemus uterque, Non mihi quam fratri frater amate minus.

AMICVS.

* Alter ego. Te non ſuperat mihi carior alter. Omnibus è meis amicis, vel millibus trecentis es antiſtes. Vita dulcior atque anima. O meis mihi carior medullis. Ipſe Menœtiades non ſic dilectus Achilli, Aut Niſo Euryalus. Quod Pyladi Oreſtes, Id mihi tu. Pars animæ meæ, Damon, & Pythias.) Pars animi. Pars deſiderii. Fidiſſima pectora. Iunctus amicitia. Hærens pectoribus. Longo cognitus uſu. Manens in adverſis, Theſea fide pectora juncta gerens. Longo devinctus amore. Tu duris remanebas rebus amicus. Trepidæ duxque comesque fugæ. Æternum conſervans amorem. Quem virtutis nomine junxit amor. Cujus fida pectora Iunxit amor. Tu comes antiquus, tu primis junctus ab annis. Et comes & veri non diſſimulator amoris. O penitus toto corde recepte mihi. Magnaque pars animi mecum vixiſtis amici. Dulcia convictus membra fuere mei. Iure ſodalitii qui mihi junctus erat.

AMNIS.

Nimbis hiemalibus auctus. Vaſtis ſpatioſus in undis. Pecori damnoſus & agris. Vberibus fœcundus aquis. Diverſis lapſi de partibus amnes.

AMOR LEGITIMVS.

Legitimo fœdere junctus amor. Iungens duo corda. Flagrans in pectore. Favor mutuus, pius, amicus, ſincerus. His amor unus erat. Par fuit his ætas & amor. Sinceri amoris ardor.

AMOR LASCIVVS.

Illecebris urgens pectora ſtulta ſuis. Levibus tangens præcordia flammis. Triſtia corda fatigans. Vrens igne medullas. Pectora bina pari nodo arctans. Cæci Cupidinis ignes. Ignis lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo. Non ullis medicabilis herbis. Flamma. Ardor. Ignis. Faces. Fax pectoris, Calor, Incendia. Æſtus. Pectoris

æſtus,

æſtus, Vulnus. Venus. Cupido. Tela Cupidinis. Arcus Cupidinis. Vis. Vires amoris. Furor. Res eſt ſolliciti plena timoris amor. Credula res amor eſt. μανία, inſania.

AMOR DEVS, POETICE.

Pharetratus puer. Filius Veneris, Toto qui volat orbe, incerta Cupidinis aura. Res immoderata Cupido. Puer ignifer, inſuperabilis. Idalius. Dulce genus Cyprigenæ. Telis & flammis inſtructus. Inflammans animos. Tacitis ſaucians præcordia telis. Succendens pectora flammis. Verſans hominum mentes amore.

AMORE INCENDERE.

Dare ignes. incendia præbere. Amore torquere. Allicere, facere, dare amorem. Subdere calcar. Addere ſtimulos amoris. Animum inflammare amore. Dictis divinum inſpirat amorem.

AMORE INCENDI.

Trahere per oſſa furorem. Animus toto percepit pectore flammam. Novo igne carpi. Ignes in pectore creſcunt. Accepit ſolitam flammam. Cæco carpitur igni. Concipere, haurire ignes. Colligere, rapere ignes, flammam. Accipere ignes ſub oſſibus. Concipere pectore flammas. Aſſumere novas flammas. Incaleſcere igne. Succendi cupidine. Inardeſcere ſpecie. Corripi imagine formæ.

AMPLECTI.

Dum dabit amplexus, atque oſcula dulcia figet. Ter conatus ibi collo dare brachia circum. Inque patris blandis hærens cervice lacertis. Conjugis ille ſuæ amplexus colla lacertis. Deque viri collo dulce pependit onus. Ire in amplexus. Complexu ſe non ſubtrahere alicujus. Tua ſunt collo brachia nexa meo. Captare colla lacertis. Amplecti lacertis. Collo infuſus. Dare complexus. Amplexus nati petere. Optatos dedit amplexus, placidoſque petivit. Amplexæque tenent poſtes, atque oſcula figunt. Dare brachia collo. Amplexu alicujus perfrui. Ambire amplexibus. Hærere amplexibus. Colla lacertis premere. Innectere, tenere, tangere, adducere colla lacertis. Imponere lacertos humeris. Hærere collo. Complexu cingere. Fovere in ulnis. Implicare ſe collo alicujus. Ferre ad colla manus. V. *Parnaſſum*.

ANCHISES.

Senex Phryx. Sarcina nati. Cum quo commune parentis

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE

rentis Non dedignata eſt nomen habere Venus. Volucrum cui mater amorum Gaudet in Idæis concubuiſſe jugis.

S. ANDREAS.

Andrea germane Petri, ſanctiſſima Ionæ Progenies, qui Baptiſtæ documenta viamque, Ante ſequebaris, quam te cum fratre vacantem Retibus acciperet ſoboles divina. Nobilis Andream mittit Achaja ſuum.

ANDROMACHE.

Thebais. Duri militis uxor. Hectoris uxor.

ANGELVS.

Angelus ætherius, aliger, alipes. Genius cœleſtis. Cœleſtis nuntius aulæ. Miſſus ab ætheria ſede miniſter. Ales juvenis delapſus ab alto Olympo. Siderea miſſus tibi nuntius arce. Aliger cœli vernantis alumnus. Lacero puer actus ab æthere præpes. Aulæ ſtellantis alumnus. * Nuntius ætherius, leviter ſuſpenſus in alas Reſtitit. Aſſumpta membra librant alites cœleſtes. Qui animos noſtros pernicitate mira antevolant. Tutores hominum ab ortu. Gens ætheris alti, velox ad Dei juſſa. Naturæ ſublimis apex. Æviterni oræ cœleſtis indigenæ, rerum intima ſimul percipientes, non velut Adamidæ, qui res deducere rebus, Perſpectiſque ſolent effectus diſcere cauſam. Στρατιὴ ἠερόφοιτο, militia volatilis, alata, pennata. Κοσμαγοὶ mundi rotatores, movent enim corpora cœleſtia.

ANGELICVS COETVS.

Cœli chorus aliger. Angelicæ, aligeræ, ætheriæ mentes. Ætheriæ acies. Militia ætheris alti. Agmina caſta, ſancta. Flammans acies ſuperûm. Aligeri juvenes comites gēti piorum. Volucres ſine corpore mentes. Ætherei gens incola cœli. Volucres miniſtri miſſi ſiderea ab arce. Sine pondere turba. Alitum ſacrorum agmina mille. Chorus angelicus qui laude perenni celebrat Deum. Cætus aliger ſervans juſtos inter diſcrimina mundi. Pura acies, aſſimilis flammæ per inane volanti. Mentes ſupernæ nullius rei neſciæ. Angelici chori. Ignea caſtra. Cohors ſpirituum plena caſto numine. Cœlituum turmæ. Aligerum genus. Alituum cœleſtum acies.

ANGLI.

Britanni æquorei, cærulei, occidui. Brutigenæ. Neptunicolæ.

nicolæ. Albiones. Minima nocte contenti. Colentes regna præcincta Oceano.

ANGLIA.

Dives agri, Dives pecorum; ditiſſima nummûm. Ignara luporum. Quà ſua ſemotus regna Britannus habet.

ANGVIS. *V. Serpens.*

ANIMA.

Anima immortalis, divina, vivax, motrix membrorum. Corporis rectrix. Neſcia fati. Morte carens. Poſt fata, buſta, ſuperſtes. Quam funera non capiunt. Quæ manet non peritura immiti morte. Mens divinitus orta, quæ nequit extingui corporis è vinclis quando ſoluta fugit. Aura regens artus. * Mens orta & cognata cœlo, flamen auræ, Numinis, Pars illa noſtri ignea, perſpicax, intelligens, quæ nil debet mortalibus parentibus. Ætheris ſoboles. Divinæ particula auræ: *loquendo Poetice, ut in multis aliis quia hoc libello continentur.* Θειότητος ἀπορρὴ, ſtilla divinitatis, Κρείσσων μοῖρα, pars melior. Σπέρμα Θεοῦ, Dei ſemen.

ANIMÆ, MANES.

Triſtes, taciti, ſilentes, mœſti manes. Inanis imago. Corpora functa ſepulchris. Vmbræ.

ANIMVS, ANIMARE.

Vigor animi. Conſtantia animi. Telo præſtantior omni. Mala ferrugine purus. Regens imperio motus in corde vagantes. Dirigens nervis flectentibus artus, ne errantes temere, & ſine lege ruant. Dare animum, revocare animum, mœſtumque timorem mittere. Vires animumque miniſtrare alicui. Animis audacibus aliquem implere. Idem omnes ſimul ardor habet. Incendere vires. Suſcitare vim, virtutem accendere. Redit in præcordia virtus. Ipſe Pater Danais animos, vireſque ſecundas ſufficit. Ingentes animos anguſto corpore verſant.

S. ANNA.

Anna diu ſine prole fuit. Anna puerperio fortunatiſſima ſancto.

ANNIVERSARIA.

Lux qua poſitis juſta feruntur avis. Repetita mortis imago, Annua plangoris repetit ſimulamina. * *Virgil.* Annuus exactis completur menſibus orbis, ex quo

quo relliquias divinique oſſa parentis Condidimus terra, mæſtaſque ſacravimus aras. Iamque dies, ni fallor, adeſt, quem ſemper acerbum, ſemper honoratum (ſic dii voluiſtis) habebo. Annua vota exequi, & ſolennes ordine pompas. Sacra ferre quotannis. Anchiſæ genitori inſtaurat honores. Annua die facere pro defunctis. Die in orbem redeunte parentat.

ANNVS.

Annua mora. Spatium longius anno. Annus volubilis, revolubilis, variabilis, quadrifidus. Iuvenilior annis. Maturior annis. Veniet luſtris labentibus ætas. *. In ſe ſua per veſtigia volvitur annus. Creſcendo perit annus, & pereundo creſcit. Menſura rerum, menſium bis ſex pater, qui mille ambitibus eodem redire ſolet.

VNIVS ANNI PERIPHRASIS.

Annua nos illic tenuit mora. Signa Deus bis ſex acto luſtraverat anno. Cum ſol duodena peregit Signa. Hic mihi labentis pars anni magna peracta eſt. Annuus exactis completur menſibus orbis.

ANNORVM DVORVM.

Vt patria careo, bis frugibus area trita eſt. Diſſiliit nudo preſſa bis uva pede. Hic tibi biſque æſtas, biſque cucurrit hiems.

TRIVM ANNORVM.

Vt ſumus in ponto, ter frigore conſtitit Iſter, Facta eſt Euxini dura ter unda maris. Tertius haud multo minus eſt cum dicitur annus.

QVATVOR ANNORVM.

Vt careo vobis Scythicas detruſus in oras, Quattuor autumnos Pleias orta facit.

QVINQVE ANNORVM.

In Scythia nobis quinquennis Olympias acta eſt, Iam tempus luſtri tranſit in alterius.

SEX ANNORVM.

Sex mihi natales ierant, cum lecta parentis Ante diem lachrymas oſſa bibere meas. Hæc mihi in Euxino bis tertia ducitur æſtas Littore, pellitos inter agenda Getas.

SEPTEM ANNORVM.

Per mare, per terras ſeptima jactat hiems. Septima jam vertitur æſtas.

DECEM.

DECEM ANNORVM.

Bis quino femina menſe parit. Iamque fere tracto duo per quinquennia bello. Vlyſſes jactatus dubio per duo luſtra mari.

VNDECIM ANNORVM.

Alter ab undecimo tum me jam ceperat annus.

DVODECIM ANNORVM.

Addiderat annos ad duo luſtra duos.

SEXDECIM ANNORVM.

Namque ter ad quinos unum Cephiſius annos Addiderat. Bis adhuc octonis integer annis.

NOVEMDECIM ANNORVM.

Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.

VIGINTI ANNORVM.

Iamque decem vitæ frater geminaverat annos. Occidit, & miſero ſteterat vigeſimus annus.

QVINQVAGINTA ANNORVM.

Tempus ad hoc luſtris mihi jam bis quinque peractis. Iamque decem luſtris omni ſine labe peractis.

NONAGINTA ANNORVM.

Et jam complerat genitor ſua fata, novemque Addiderat luſtris altera luſtra novem.

TRECENTORVM ANNORVM.

Annos ter centum. Nunc tertia vivitur ætas.

QVINGENTORVM ANNORVM.

Poſt ubi Roma potens opibus, jam ſecula quinque Vidit, & è domito ſuſtulit orbe caput. *Vide Parnaſſum.*

S. ANTONIVS.

Satus in campis ubi quondam mœnia magnus Fecit Alexander, domini ſervantia nomen. Ignipotens. Ferens incendia dextra. Cujus vis ignem potis eſt extinguere ſacrum.

ANTRVM.

Antrum obſcurum, opacum, muſcoſum, lucis expers, lapidoſis præcinctum rupibus. Specus latebroſus, horrendus. Virgis ac vimine denſus. Latibula. Luſtra invia, avia, devia, inhoſpita, monſtris horrenda, immania vaſto hiatu. Spelunca. Caverna. Cubilia ferarum. * Spelæa ferarum. Pendentia pumice tecta. Eſt ſpecus ingens Exeſi latere in montis. Scopulis pendentibus antrum. Nympharum domus. Scyllam cæcis cohibet ſpelunca latebris, Spelunca alta fuit vaſto ſubmo-

ta receſſu. Solis inacceſſa radiis.Spelunca altiſſima viſu. Vmbroſa caverna, quæ Phœbi neſcit radios, & in avia deſcendit Tartara.

ANTVERPIA.

* Vrbs Advatica,quam reciproco flumine Scaldis alluit. Vrbium ocellus.Belgiaci regina ſoli expoſita eois & occiduis gentibus. Princeps urbium inclytarum, quaſcumque Sol luſtrat Belgicus. Domus leporum ac elegantiæ ſedes, quæ habet invidendas ædium moles nubiumque rivales: qua in urbe mercuriale genus hominum, & ordo non plebeius eruditorum. Reſlui inconſtantia Scaldis quam conſtare facit. *Claudianus*: Portuſque relinquit Scaldifluos, certis ubi legibus advena Nereus æſtuat, & pronas puppes nunc amne ſecundo, nunc redeunte vehit, nudataque littora fluctu, Deſerit Oceani lunaribus æmula damnis.Proſactia.

ANVS.

Anile caput. Iam vitæ ſatura, & proxima leto. Rugoſa facta ſenilibus annis. Vetula edentula. Cui durior annis eſt cutis.

APER.

Sus vulnificus, ſetiger, frendens. Fera Mœnalia. Media ſævus in ira. Obliquo dente timendus. * Fulmineus aper, cujus ſanguine & igne micant oculi, & horrida riget cervix, ac ſetæ haſtilibus ſimiles inſurgunt. Torvos cuſpide fixit apros. Adacto in ilia ferro ſævit aper, atque per ipſum venabulum obniſus in altum tendit in auctorem cædis: pallet ilicet palpitatque metu cruentus latro,& à victo tantũ non vincitur hoſte.

APERIRE, APERIRI.

Cardine tacito vertere fores. Hiatu patulo janua verſo cardine aperta ſonat. Panditur foribus domus. Laxare, aperire, adaperire fores. Rimiſque fatiſcunt. Panduntur portæ. Dividimus muros & mœnia pandimus urbis. Apparet domus intus, & atria longa pateſcunt. Sed mihi, vel tellus optem prius ima dehiſcat. Reſerat ſtridentia limina conſul. Triſteſque recludere portas. Pandite defeſſis hoſpita tecta viris.

APIS.

Sedula, operoſa, Hyblæa, Cecropia, Attica, Dædala, florilega. Inſigne laborum exemplar. Volitans per amœna vireta turis odoriferi. Saltus ſilvaſque peragrans.

grans. Tenens redolentia regna aërii mellis. * Apes examina grata frequentant. Iuventus Hyblæa favis emiſſa, per florida prata incerto curſu rapitur. Cerea caſtra movent ſubito, variiſque inſidunt floribus, ſtrepit omnis murmure campus. Apes per flores & thyma ſumma volant. Reſpublica florilega, mellifer exercitus per inane vagans. Caſtæ volucres, quæ dulcis Hymetti arva habitant, quæ de purpureis roſis violiſque amaracoque ſuave legunt nectar. Hortorum redolentium mellifici coloni. Rorilegæ puellæ. Ταυρογενέτορες, Tauri filiæ, *quia ex eo corrupto naſcuntur.*

APHRICA, *vel potius* AFRICA.

* Fertilis, monſtri parens, ardens, ſiticuloſa. Terra Libyſſa. Iubæ tellus. leonum arida nutrix. Afra tellus monſtrorum genitrix. Libyæ vertuntur ad oras.

APOLLO.

Proles Latonæ. Stirps Latonæ. Latonia proles. Latonigena. Latoïus. Phœbus. Pœan. Delphicus. Delius. Cynthius. Smintheus. Actiacus. Clarius. Pythius. Palatinus. Leucadius. Lycius. Fatiloquus. Fatidicus. Veridicus. Divinus. Oracula reddens. Pulſans, impellens plectra lyræ. Carminis auctor. Muſarum, Aonidum, Caſtalidum dux. vatum Deus. Lauriger. Parnaſſeus. Stans pro Troja. Pius arcitenens. Grynæus Apollo. Thymbræus Apollo. Crinitus Apollo. Deus intonſus, longa veſte Augur Apollo. Soractis Apollo. Cui Delphica tellus, Et Claros, & Tenedos, Pataræaque regia ſervit. Delphos, Delonque tenens. Fata canens. Qui citharam nervis, qui nervis temperat arcum. Per quem concordant carmina nervis. Movens Aoniam lyram. Ad citharam non ſegnis & arcum. * Πιερίδων μεδέων, Muſarum rex, vel Imperator.

APOLLONIA.

* Alexādrina. Nilotica Virgo, quæ felicius Apollineo grege ſolet inſanos oris fugare dolores. Phariæ telluris alumna, ſacra, pudica, alexicaca. Diva, quæ mortalium precibus ſollicitata fugat odontalgiam, acuta dentium tormina doloreſque infandos. Virgo virilis, quæ licet tardante ſenecta, morteque propoſita, & lacero crudeliter ore excuſſione dentium, ludificata carnifices, flammas ruit in medias, atque divinis ignibus uſta ſuperavit ignes evanidos. Virgo inclyta, quæ ſacri

corporis exuviis Auguſtiniana delubra condecorat,qua levi flumine Zenna labitur, quaque Scaldis refluus inundat. Quæ capit antiquo veniens ab Apolline nomen.

APOSTOLI.

Bis ſena virûm vis. Duodena turba. Bis ſenos ſibimet Chriſtus delegerat omni Ex numero. Bis ſenos inter proceres lectiſſimus ibat. Numero ex omni delegit amicos) Bis ſenos,quîs cum curas durumque laborem partiri, & caſus poſſet deducere in omnes. Quibus ars erat inſidias piſcoſa ſecundum Flumina ſquamigerum generi hamo tendere adunco, Atque innare ſalum, fœcundaque piſcibus arva. * Iuris Apoſtolici Proceres. Apoſtolicus ſenatus propiore Numine factus. Bis ſeni Heroes laborum Chriſti teſtes, ſtemmate vix ulli, ſummi ſed viribus, quorum juſſu ſtellantis regia cœli clauditur illico, illicoque patet. κόσμου στύλοι, Mundi columnæ, Antiſtites Sacrorum.

* *Appellere*, Quære, *Navem appellere*.

APPROPINQVARE.

Cominus ire. Concurſu accedere magno. Adventare ad urbem. Foribus propinquare. Succedere urbi. Greſſum ad mœnia tendere. Cyclopum allabimur oris. Ad littora tendere. Foribus ſeſe intulit altis. Fit propior, terraſque cita ratis attigit aura.

AQVA.

Terræ circumfluus humor. Simplicis humor aquæ. Contrarius ignibus humor. Liquor. Liquores. Lympha. Decurſus aquarum. Cumulus aquarum. Aqua curſibus obliquis fluens. Ceruleæ guttæ. Aqua riparum margine clauſa. Murmur aquæ. Vena perennis aquæ. Vnda fluctus. * Pocula Acheloïa. Aëre quod minus eſt elementum, aſt undique terram concludit gremio.

AQVA LVSTRALIS.

Aſpergo luſtralis lymphæ. Atque ſalutari permulcere unguine frontem.

AQVA SVFFOCARI.

Fata noviſſima claudere in æquore. Rapidis involvi, & ſubmergier undis. Tumidis obrui, & miſerè extinguier undis. Inter tumidos fluctus ſua claudere fata. Mergi ſub æquoreis undis. In rapidis ſubmergier undis.

AQVILA.

Ales Iovis. Armiger Iovis. Magni præpes adunca

Iovis.

Iovis. Divûm gratiſſima regi. Avis quæ fulmina curvis Ferre ſolet pedibus. Avis quæ ſua fulmina portat terræ. * Præpes avis, & ſublime volans, quæ probat ad Solem pullos, quæ fulmine neſcit contingi. Pedibus prædator aduncis. πτηνοκράτωρ, volucrum regina.

ARABES.

Palmiferi. Thurilegi. Panchæi. Panchæa rura. Gens odorifera Eoi. Multi paſtor odoris Arabs.

ARACHNE.

Pater cui Colophronius Idmon. Idmonia. Idmonis. Mæonis. Mæonia virgo. Lydia. Orta domo parva. Habitans Hypæpis.

ARANEA.

Inviſa Minervæ. Texens. Suſpendens laxos & tenues caſſes in foribus. Deducens gracili pede filum, cum leve opus nectit ſub deſerta trabe. Nectens operoſa retia de trabe. Aranea pendula. * Arida, ſublimis textorum ingenioſa magiſtra, de ventre remittens ſtamen. Quæ laquearibus altis retia ſuſpendit, & per inane volantes illaqueat muſcas, ac circumagens, lento ſubtegmine implicat alas.

ARTOPHYLAX.

Vrſæ cuſtos formam terga ſequentis habet. Bootes. Arcturus.

ARARE.

Sulcare, ſubigere, fodere, rumpere, ſauciare, verſare, premere, ſcindere, proſcindere terram, arva, vomere, aratro, ferro. Campum fractis invertere glebis. Exercere, vertere, evertere, colere ſolum, humum, terram, agros, vomere. Dente adunco recludere terram. Verſare ſolum. Validis terram proſcindere jumentis. Frangere humum raſtris. Convertere ſemina ſulcis. Glebam convellere vomere. Incumbere aratro. Confringere ferro tellurem. Sollicitare humum. Terram domare aratro. Novare, renovare terram. Aratro ſulcum patefacere. Eruere, movere, dimovere terram aratro.

ARATRVM.

Curvi pondus aratri. Vertens glebas. Renovans terram. Aratrum uncum, aduncum, depreſſum, impreſſum.

ARATRO ADIVNGERE.

Collum premere aratro. Ducere, vocare, trahere ſub juga. Imponere jugum. Supponere oneri. *V. Iugum.*

ARBOR.

Pondus arboreum. Robur, ſtipes, ſilva, trabs. Foliis nudata cacumina. Arbor niveis uberrima pomis. In immenſum viribus aucta ſuis. Solido ſtant robore trunci. Nubila celſa petens creſcendo. Grata colono. Prodiga blandis fœtibus. Ferens præſtantia munera dulcis fœtus. Decora lætis fructibus. Onerata largis frugibus. Luxurians ripa prætereuntis aquæ. Inumbrans fluvium frondoſis comis. Infixis altè radicibus hærens. Excelſos tendens ad æthera ramos. Tollens cacumina in auras. Latè tendens, extendens, ſpargens, jactans ſuos ramos, ſeu brachia. Gelido contermina fonti.

ARCADIA.

A magno Arcade nomen habens. Tellus proxima ſideribus. Mænalis ora. Tellus Erymanthidos urſæ.

ARCANVM PRODERE.

Arcanos alicui credere ſenſus. * Mentis penitos aperire receſſus. Imi penetralia cordis amico prodere. Admittere aliquem in pectoris adyta, ſpectandumque ſemet dare.

ARCTOS, id eſt, VRSA.

* Arctos alta parte glacialis poli ſublime claſſes ſidus Argolicas agit. Septemtrio. Polus Arcticus. Helice. Arctos gelida. Parrhaſis pruinoſa, glacialis. V. *Vrſa major, & urſa minor.*

ARCVS.

Arma Dianæ. Ferrum aduncum. Cornu flexile. Intentus nervo. Flexibilis. Sagittifer. Vulnificus. Non ſemper feriens quodcumque minatur. Adducto curvans ſe in cornua nervo, & ſubito remiſſo nervo flectens ſe in faciem priorem. * Arcum contendere novit adductis utrimque cornibus. Ævi mortifera tela prioris, quæ ſclopus & pulvis fulmineus ceſſare coëgit. *Ovid.* Lunavitque genu ſinuoſum fortiter arcum. Flectere arcum, curvare, intendere.

ARCVS COELESTIS.

Ab imbre percuſſus ſolibus arcus. Qui infecit ingenti, longo curvamine cœlum. Arcus pictus. varii coloris. Diſcolor Iris. Thaumantias. Vario decorata colore. Nuncia Iunonis, varios induta colores. Nimborum genitrix. Thaumantia proles devolans per nubila picto arcu. Accreſcēs è mille coloribus. Roſcida croceis pennis.

nis. * Roſeo Thaumantias ore..Iris decus cœli. Arcus pluvius, qui ingenti curvamine tenditur. Iris curvata picto nuntiat nimbos ſinu. Nubes radiis tetigit fulgentibus atras Phœbus, & adverſo lumẽ reſplẽduit imbri.

ARDERE.

* Conſidere in ignes. Flammis crepitantibus uri. Ignibus ardet neptunia Troja. Ignes ad tecta feruntur. Sævit effuſis Vulcanus habenis. Ignis robora comprendit, frondeſque elapſus in altas, ingentem cœlo ſonitum dedit, & totum involvit flammis nemus. Picea caligine fertur in cœlum flamma. Furit æſtus ad auras, glomeratque vehemens incendia ventus. Æſtuat incluſus fornacibus ignis. Incidit in ſegetem flamma furentibus Auſtris. Flammæ atque incendia vires indomitas nequeunt ponere. Lentus carinas eſt vapor. Admotas rapiunt fœtentia ſulphura flammas. Vrere.

ARGENTVM.

Levis argenti lamina. Argenti vaſcula puri. Argenti pondus & auri. Cœlatum argentum.

ARGONAVTA.

Turba Graia. Corpora Graia. Iuvenes Pelaſgi. Minyæ, Æmonii nautæ. Iaſonii heroes. Semidei reges, Θεῖον ἄωτος ἡρώων, Divinus flos Heroum.

ARGVERE, *V. Reprehendere.*

ARGVS.

Cuſtos Iunonius. Cuſtos virginis. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat. Ariſtotides. Cuſtos virginis Argus, habens ſtellatum caput, μυριωπὸς βότης, Milleoculus paſtor.

ARIDVS.

* Siccus, exſuccus, torridus, humoris egenus, vel expers. Ager exuſtus æſtuat morientibus herbis. Terra ardore dehiſcit. Arent herbæ, & victum ſeges ægra negat. Diſſiliunt atque hiulca ſola ſunt ſolis ardore. Sicco terram ſpuit ore viator aridus. Omni ſicciora cornu, aut ſi quid magis aridum eſt. Invidit cœlum terræ pluviam. Bibula fœdantur arena omnia. Non Libyca tellus ſiccior eſt, ubi cumulis denſantur arenæ, involvuntque viatorem Syrtes. Terra fiſſa agit rimas, & ſuccis aret ademptis. Sitis uſſerat herbas.

ARIES.

* Corniger, petulcus, bellator. Bellator cornuq; fe-

rox deſertur in hoſtem. Aries villoſus, & hirtis cornibus. Aries villo ſpectabilis aureo.Dux Aries ſaturas ipſe reduxit oves.) Dux gregis. Cornu per tempora dura recurvo. Dux lanigeri pecoris. Impoſitamque ſibi qui non bene pertulit Hellen, Tempora nocturnis æqua diurna facit.

ARISTOTELES.

* Vertex, ac princeps Philoſophorum. Dux Stagirita, *prima brevi, ſecunda longa, tertia communi.* Quo minor eſt quiſquis maximus eſt hominum, πρόμος. ſive πρόμαχος. σοφίας, anteſignanus ſapientiæ.

ARMA.

Ferrum, telum. Vires armorum. Arma fulgentia, radiantia, crepitantia, hoſtilia, letalia, truculenta, Mavortia, victricia, minacia. Horrentia Martis arma. Flagrans clypeo, & cœleſtibus armis.

ARMA CAPERE.

Arma crepitantia concutere. Martem acuere. Martem fatigare.Ruere ad ferrum, ad arma. Paribus aſſidere in armis. Certare cominus armis. Ferri in arma. Paribus ornare armis. Arma properare viro. Se colligere in arma.

ARMA DEPONERE.

Poſitis ſecedere ab armis. Prælia relinquere. Ponere arma. Humeris deponere ſcuta. Stant terra defixæ haſtæ. Defigunt tellure haſtas, & ſcuta reponunt.Claudere belli portas. Dextras tendere inermes.

ARMARE, ARMARI.

Arma capeſſere. Armis ſe circundare. Armis ſe inſtruere.Diſponere enſes & ſcuta. Palmas innectere armis.Armare in prælia. Circundat loricam humeris, ſimul aptat habenas. Lateri ſubligat enſem. Clypeoque ſiniſtram aptat.Arma circundat humeris, & inutile ferrum cingitur. Reſides movere in arma viros. In arma citos viros ſuſcitare.In prælia cogere. Cingi fulgentibus armis. Accingi ferro.

ARMATVS.

Septus armis, accinctus armis, inſtructus ferro. Arma tenens. Cinctus fulgentibus armis. Armis circundatus. Thoraca indutus, ahenis horrebat ſquamis, ſuraſque incluſerat auro, tempora nudus adhuc, laterique accinxerat enſem.

AR-

ARMIS PRÆSTANS.

Bello magnus & armis. Egregius,potens,inſignis armis. Promptus ad arma.Bellis acer.Bello præclarus.Acerrimus armis. Fortia bello pectora. Genus inſuperabile bello. Studiis aſperrima belli. Optimus armis Æneas.Inclytus,idoneus armis.Marte ferox, & vinci neſcius armis. V. *Miles*.

ARS.

Artis opus. Miniſterium artis..Elementa ætatis.

ARTES LIBERALES.

* Ingenuæ,præclaræ,doctiſonæ,ſollertes. In quibus gloria ſparſa Dei. Vnde vita capit cultus, & omne decus.Artes novem ſororum . Artes Muſarum & Apollinis. Quibus regitur curia, templa, domus. Nervi vitæ fonteſque bonorum. Vitæ profluit unde decus . Quæ dare quod poſſint nobile nomen habent . Eloquii Sophiæque dona,in quæ vis ævi nil poteſt. Pieriis artibus inclytus . Artes quæ poliunt animos hominum, diſtinguuntque rudi popello . Ingenium excultum geminæ Palladis artibus . Artes humaniores ſi nimium colas, humanitatem exues.

ARTIVM LIBERALIVM DEÆ.

Vide Dea.

ARTES CONTEMNVNTVR.

Cum cithara paſſim ſpretus Apollo jacet . Fatidicæ jacent ſine laude Camœnæ. Nemo favet ſtudiis . Muſa jam vilior alga eſt . Docta Thalia jacet . Hæc ſæcula ſunt ingrata & dura Camœnis . Hederæ nunc ſine honore jacent.

ARVNDO. *V. Canna.*

ARX.

Penates regis. Regalia tecta . Quam circundat inexpugnabile vallum, quod Martia tela frangere non poſſunt.Magnificis ædibus ſplendida, & ampla loco. Præcincta undique foſſis , & turribus altis.

ASCENDERE.

Summi faſtigia tecti aſcenſu ſuperare. Evadere ad ſummi faſtigia culminis. Conſcendere. Aſcendere. Niti gradibus . Summa ſequi faſtigia rerum . * Curſu petit ardua montis. Corpora ſaltu ſubjiciunt in equos. Exuperare jugum. Attollere ſeſe in auras. Montis in ardua niti. Emergere ad aſtra. Evadere ad ſuperos. Scandere

in domos ſuperas. Aſcenſu vincere montem.

ASIA.

Finibus immenſis. Viris dives, dives abundat equis. Qua nulla beatior ora. * Pars orbis aurea.

ASINVS.

Tardus. Miſerãdæ ſortis aſellus. Aſſiduo verbere domitus. Tarde gradiens. Lento procedens paſſu. Inter qui ſtertit eundum. Carens omni mentis ope. Edens ingratos rauco ore ſonos. Sileni vector; Qui pando non fortiter hæret aſello. υἱὸς τῆς βραδύτητος, Filius tarditatis.

ASPICERE. *V. Reſpicere.*

ASSARE.

* Pinguia in veribus exta torrere. Subjicere veribus prunas, & torrere viſcera. Inſerto converſoque frequens ferro torrere exanguia viſcera. Turdos verſare ad ignem. Subjectis ignibus aſſare.

ASSIMILARE. *V. Similem eſſe.*

ASSVESCERE.

* Aſſuetum fieri. A teneris aſſueſcere muſis. Parvo aſſueta juventus. Humeros ad vulnera durare. Durata multo ſole geluque cutis. Nate Iliacis exercite fatis. Vſus magiſter optimus, quodcumque durum emolliet. Natura aſſueſcere duris eſt potis.

ASTRA. *vide Stella.*

ASTROLOGVS.

Qui cœli meatus deſcribit radio, & ſurgentia ſidera dicit. Deſcribit radio totum qui gentibus orbem. Sidera cuncta notare tacito labantia cœlo. Certis diſcere ſignis æſtuſque pluviaſque. Qui curſum aſtrorum obſervat. Cœli menſes & ſidera ſervare. Canere errantem lunam, ſoliſque laborem.

ASTVTVS. *vide Decipere.*

ATHENÆ.

Arx Tritonidis. Arx Minervæ. Palladis arces. Palladiæ arces. Dictæ à Pallade terræ. Vrbs Mopſopia. Cecropia urbs. Muri Cecropii. Erechteæ arces. Erechtea domus. Actææ arces, Pandioniæ. Terra Attica. Actæa arva. Theſea urbs. Quam Theſidæ poſuêre. * μήτηρ μύθων, mater eloquentiæ.

ATHENIENSES.

Cecropidæ. Mopſopii. Erechtidæ. Actæi. Theſidæ.

ATLAS.

ATLAS.

Cœlifer. Humeros oneratus Olympo. Iapetionides. Ætherium qui fert cervicibus axem. Cervicem cœlo ſuppoſiturus Atlas. Qui ſolis anhelis Æquora ſubdit equis, & feſſos excipit axes. *Vide Parnaſſum.*

ATTENDERE, ATTENTVS.

Animos adhibere, advertere. Animis advertere. Attentam advertere mentem. Accipere docili mente. Animum arrigere. Arrectis auribus aſtare. Figere animo. Accommodare aures. Aures offerre dictis. Præbere vocibus aurem. Adhibere ſermonibus aurem. Accipere aure. Notare aure. Inſigere ſenſibus animi. Voces percipere mente. Senſibus imis reponere. Pendere narrantis ab ore. Suſpenſis animis verba alicujus bibere.

ATTOLLERE.

Caput efferre. Vix attollens Palinurus lumina fatur. Ora modis tollens pallida miris. Extollere cœlo.

AVARITIA.

Auri cupido. Sitis vel amor habendi. Auri ſacra fames. Amor ſceleratus habendi. Amor ſummus habendi. Opum furioſa cupido. Habendi ſæva libido. Auri imperioſa fames. Turpis amor nummi. Furor exitialis habendi. Nummi fœda cupido. Amor immoderatus habendi. * μητρόπολις τῆς κακίας, metropolis vitiorum.

AVARVS.

Auri cæcus amore. Congeſto pauper in auro. Inter opes mendicus opum. Lucra ingentia captans. Inhians opibus. Nummos magni numinis inſtar habens. Pallens amore accumulandi auri. Quem veſana cupido auri ſtimulat. Plura petens cum poſſideat plurima. * Defoſſo incubat auro. Partis timet uti. Creſcentem ſequitur cura pecuniam. Immodicè fœdo crimine avaritiæ laborat. Eſt Scylla, eſt Charybdis, eſt orcus inſatiabilis. Auri neſcit amor ſatiem. Auro incubat ceu vigil Heſperidum Draco. Avarus nihil habet, nil poteſt habere. Inter opes inops. μεθύων φιλοκέρδει λύσσῃ, Ebrius lucripeta rabie.

AVCVPARI.

* Illaqueare aves. Inſidias avibus moliri. Pedicas & retia ponere alituum gregi. Laqueis captare feras, & fallere viſco. Amite levi rara tendere retia. Stricto figere avem calamo. Implicare viſco alas. Ætheris pennatos inquilinos libertate multare. Volu-

cres viſcata fallere virga. *V. Auceps.*

AVDACIA.

Audacia præceps, ruens cæco impete. Temeritas cæca. Temerarius auſus. Aggrediens ardua.

AVDAX.

Audax omnia perpeti. Minime anxius tremenſque. Audaciſſimus omni de numero. Expers terroris Achilles. Hoſtibus haud tergo, ſed forti pectore notus. Quem leti metus non urget. Mortis terrore carens. Impiger ad letum. Prodigus vitæ. Cujus corda languentem dedidicêre metum. * Confidentiſſimus omni de numero. Interritus. Animæ capaces mortis. Impiger ad lethum, & fortis virtute coacta. Vitæ ſic prodigus, ac ſi uno corpore cæſo terna haberet.

AVDACEM REDDERE.

Animum miniſtrare, animum addere. Dare animum. Ardorem mentibus accendere. Iubere animam ſumere. V. *Animare.*

AVDIRE.

Voces auribus captare. Memori cordi recondere dicta. Fida mente notare dicta. Haurire, accipere auribus. Percipere, recipere, audire, exaudire aure, vel auribus. Bibere dicta avida, cupida aure. Ire per aures. Si veſtras forte per aures Nomen iit. Animis haurire. Captare per aures. Accipe cum vera dicta relata fide. Condere aure. Intendere aures. Dimittere in aures.

S. AVGVSTINVS.

* Patritiades, à *Patritio, cujus erat filius.* Patritio generatus. Præcipuus Monicæ natus. Aurelius, *ſecunda longa.* Vis Aurelia. Stupor eruditorum. Sol Eccleſiæ. Novus Africanus; qui monſtra hæreſeon ſcriptis jugulavit, & ore; qui fulmine mentis antevolat reliquis mortalibus; qui linguæ Ambroſiæ flumine tractus fuit. Decus immortale Tagaſtæ. Antiſtes Hipponenſis. Doctorum princeps: quem ſi vel ſolum tellus Afra dediſſet, ſublimibus inſereret caput aſtris. Religioſæ gentis pater. Cujus ſcripta enthea, acuta, pia, divinis animata flammis. Antiſtes incomparabilis, qui tantopere Deum arſit, ut ſapienter quaſi deſipuerit (amare enim & ſapere vix conceditur) ſic Deum affatus aliquando. Si Deus ipſe forem, tuque Auguſtinus, amore Tu fierem, poſſes ut fieri ipſe Deus. Auguſtine pater, quo nihil divinius orbi poſt homines natos terra Libyſſa tulit.

AVIS.

Volucres. Ales. Omne genus avium. Aſſuetum ſilvis innocuumque genus. Proles volucrum. Quæ librat in aëre pennas. Solatia ruris. Variam plumæ verſicoloris avem. Cantu naſcentem lucemque diemque ſalutans. Dulce canens tenui gutture carmen. Iterans dulces ſonos. Concentum ſuavem reſonis è frondibus edens. Volans ſtridentibus alis. Mulcens triſtia pectora modulamine cantus. Credens ſe aperto cœlo remigio alarum. Genus altivolantum. Turba ſonans agminis aligeri. κοσ-νὶ ἀγέλαι, greges volatiles.

AVIBVS INSIDIARI.

Aves viſcata fallere virga. Inſidias avibus moliri. Pedicas avibus ponere. Aves fallere viſco.

AVCEPS.

Volucres viſcata fallens virga. Tendens fallaces laqueos. Pelliciens, trahens in laqueos volucres. Fallens volucres laqueis, & viſco. Deludens volucrem imagine fictæ vocis.

AVRIGA, AVRIGARE.

Rector equorum. Cœloque invectus aperto, Flectit equos, curruque volans dat lora ſecundo. Currus gubernat, ora nunc preſſis trahit conſtricta frenis, terga nunc toto frequens verbere coercet. Manibuſque undantes flectit habenas. Primus Erichthonius currus, & quatuor auſus Iungere equos, rapidiſque rotis inſiſtere victor. * Iungere equos. Iungere juvencos, & cogere, gradum conferre. Currus agitare volantes. Cogere equos ad ſtridentia plauſtra, utque frena jugo concordia ferant. Curru dare lora volanti. Ora nunc preſſis trahere conſtricta frenis, terga nunc toto frequens verbere coercere.

AVRIS.

Auris ſurda, acuta, patula, ſenſilis. Fideliter commiſſa retinens. Ad quam vox penetrat.

AVRORA.

Eos. Auroræ lumina. Pallantias. Prævia lucis. Pallantidos ortus. Tithoni conjux. Conjux Tithonia. Nurus Laomedontis. Extremum noctis quæ Dea finit iter. Memnonis in roſeis lutea mater equis. Roſeo ſpectabilis ore. Croceis invecta rotis. Quæ diem croceis portat equis. Fugans vaga ſidera cœlo. Linquens torum Oceani.

ni. Croceo velamine fulgens. Muſis ſemper amica. Invitans ſacras Camœnas. Prima vocans tardos ad juga panda boves. Monitrix operum. Diei infantia. ἐργων ἡγήτειρα, Dux operum.

AVRVM.

Metallum generoſum. Magni ponderis aurum. Congeſtum pondus auri. Lamina fulva. Maſſa, ſemen, vena, vis auri. Spectatum in ignibus. Quod cenſetur ignibus appoſitis. Quod ſubactum terque quaterque probum reddit caminus. Quod ab igne probatum ſeptima teſta coquit aurifabri foco. *Telluris viſcera fulva. Sunt auri pondera facti, infectique mihi. Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Aurum nequitiæ parens, Rex atque imperator mortalium: auro ſiquidem omnia parent.

AVRATVS.

Circumdatus auro. Nitidiſſimus auro. Multo ſpectabilis auro. Armatus auro. Effingere in auro. Oras ambire auro. Auro plurimo fulgere. Aurataſque trabes, veterum decora ampla parentum. Auratis circumdata colla catenis.

AVSCVLTARE.

V. *Audire, Attentus.*

AVTVMNVS.

Autumnus frugifer, pomifer, vinifer. Calcatis ſordidus uvis. Temperie medius. Tenero dans palmite fructum. Gravidus verſicoloribus pomis. Extremas mittens in horrea fruges. Detrahens, auferens turgentes vitibus uvas. Cingens, ornans tempora Bacchi racemis. Exonerans uvis pendentibus ulmos. Pampineas Autumnus porrigit uvas.

AVTVMNI TEMPORE.

Cum dat hiems miſtum vicina teporem. Cum fœcundi lacus de vitibus implentur. Cum vitibus autumnus turgentes detrahit uvas. Cum pomifer autumnus tenero dat palmite fructum. Cum labra muſto ſpumantia fervent. Cum autumnali redolet vindemia fœtu. Cum autumnus gravidas muſto dat pomifer uvas. Cum vite coronatas autumnus degravat ulmos. Cum jam turgeſcunt maturæ vitibus uvæ. Cum munera autumni præbet amœnus ager. Cum purpureo ſubrubet uva mero.

Cum

Cum candida celeri ſub pede muſta fluunt. Ebria calcatis ſpumant cum præla racemis. Cum vinoſa madet plenis vindemia labris. Cum piger autumnus ſectis ſuccedit ariſtis. Quando ſilva comas amittit, & terra ſuum decus. Cum riget ancipiti triſtatum frigore cœlum.

AVXILIARI.

Auxiliatricem porrigere, dare manum. Auxilium, opem ferre, adferre. Succurrere, ſubvenire dextra non remorante. Aſſerere auxilio. Sublevare porrecta, exhibita manu. Tueri conſtanti fide amicum. Tendere dexteram jacenti. Ire ſubſidio. Venire in ſubſidium. Auxilio levare virum. Auxilio ſubire. Fer cœlo auxilium, & feſſis da ſurgere rebus. Audacibus annue cœptis.

AVXILIVM.

Auxilium cœleſte. Ope ſalutifera. Auxilio vocat, & duros conclamat agreſtes.

B.

BAAL.

Leto multare Baalis alumnos. Baali dedita turba. Nomen celebrare Baalis. Immundi templa Baalis.

BACCHVS.

Semeleïa proles. Progenies Iovis. Inſutus patrio femori. Bis genitus. Iterum ſatus. Ortus in igne. Raptus ab igne. Ignigena. Bimater. De pellice natus. Pampineis ornatus tempora vittis. Puer Semeles. Vitiſator. Racemiferis frontem circundatus uvis. Corymbifer. Racemifer. Corniger. Bicorniger. Inſignis cornu. Bromius. Lyæus. Nyſæus. Thyoneus. Lenæus. Iacchus. Nyctelius. Euan. Eleleus. Euhyus. Ogygius. Genialis conſitor uvæ. Liber. * ἐυφροσύνης κῆρυξ, lætitiæ præco.

BACCHANALIA.

Sacra Bacchi. Feſta Bacchi. Orgia. Thyrſigeri convivia patris. Ebria convivia Bacchi. Ebria feſta bicornis Bacchi.

BAPTISMA.

Vnda ſalutiferi fluminis. Sanctum lavacrum. Fons aquæ ſacræ. Sacra baptiſmatis unda. Sacer fons. Vnda ſacri fontis. Et cuncti accipiant undamque, auramque ſalubrem. Omneſque jubet de fonte renaſci.

BAPTIZARE.

Sacro baptiſmate lavare. Fonte ſacro corpus tingere. Abluere

Abluere ſacra baptiſmatis unda. Mergere ſacro flumine. * Perfundere flumine ſacro. Ter liquido infantem perfudit flumine myſta.Fluvio merſare ſalubri.Diluere exiguo latice Adami de traduce ſordes.Capiti infantis divinos infundere rores. Rore puro ſpargere corpus mentemque piare. Sacri fluminis unda abluit artus, emundatque animam. Exiguos pueri artus dio perfundere rore.Pueri myſtes ſacer abluit artus.Crimina ſontis Adæ baptiſmatis abluit unda. Chriſticolis baptiſma eſt ſacrum ordine primum.

BARBA.

Cæſaries barbæ. Dubia lanugo. Flavæ nova barba comæ.Barba hirſuta,hiſpida,impexa, promiſſa, tegens genas, maxillas. Ornans genas. Increſcens. Viros decens. * Vernant dubia lanugine malæ.Nulla adhuc teneri ſparguntur lanugine vultus.In pectus barba ſordida cadebat. Adoleſcens prima tegitur lanugine malas. Vidi genis increſcere barbam. Mollem malis demittere barbam. Mulcere propenſam ad pectora barbam. Adoleſcens placidè umbratus genas. In roſeas venit umbra genas.

BARBAM RESECARE.

Reſecare,reſcindere, recidere barbam.Barba reſecta jacet.

BELLEROPHON.

Chimæræ domitor. Exitio facies cui ſua pœne fuit. Qui ab equo præceps in campis Aleiis decidit. Iſthmiaco juveni præda Chimæra fuit.

BELLICOSVS.

* Belli fulmen. Aſſimilis Marti. Qualis ipſe Marſpiter impetu tremendo ruit in hoſtem. Sternit adverſas acies qualis cum montibus altis Volvitur amnis humi. Adverſos cuneos rotat impete fulmineo. Vrbs ſtudiis aſperrima belli.Idoneus horrida miſcere prælia. Aptus glomerare manum bello.

BENE VERTAT. V. *Deus fortunet.*

BELLVM.

Rigidi certamina Martis. Martis opus.Munera Martis. Belli tempora, tumultus, labor. Mars dubius.Mars civilis. Bellum exitiale , furiale, lacrymabile, hoſtile, ſanguineum,armiſonum.Militiæ labor.Trepidantia bello corda vulgi.Belli rabies.Belli terreri minis.Teneant

rigidæ

rigidæ condita bella feræ. * Ferrea jura manus. ὅπλε χείμων, armorum tempeſtas.

BELLVM CIERE.

Concitare, ſuſcitare viros in arma. Laceſſere bella. Cogere ad arma. Ire, venire, ruere in arma. Arma ciere, movere. Otia rumpere, reſideſque movere in arma viros. Incendere animos inſano Martis amore. Facta ad Mavortia inflammare. Iam pridem reſides populos, diſſuetaque bello Agmina in arma vocat ſubito, ferrumque retractat. Aliquem in prælia poſcere. In ferrum pro libertate ruere. Vltro invitare mœnibus hoſtem. Finitimas in bella ferre rumoribus urbes. Serere ſemina belli. Immiſcere manus manibus, pugnamque laceſſere. Bella manus poſcunt. Reſerare ſtridentia limina belli. Triſtes belli recludere portas. Impulit ipſa manu portas, & cardine verſo Belli ferratos rupit Saturnia poſtes. In litem ſtudio certaminis ire. Sævit amor ferri, & ſcelerata inſania belli. μάχεσθαι πυρὸς δέμας αἰθομένοιο, pugnare inſtar ignis ardentis.

BELLVM GERERE.

Sæva bella gerere. Decernere ferro. Bella agitare. Exercere arma. Conſerere manus. Concurrere ferro. Committere pugnam. Contendere bello. Cæco Marte pugnare. Conferre manum. Credere ſe Marti. Bello vexare & armis. Illi inter ſeſe duri certamina Martis contulerant. Manu tentare pericula belli. Acies inferre pedeſtres. Horrida caſtra ſequi. κρίνεσθαι Ἄρηϊ, cernere Marte ſeu bello.

A BELLO CESSARE.

Condere, recondere, ſeponere, reponere arma. Deſiſtere bello. Finem imponere bello. Recedere, ſecedere ab armis. Aſpera tum poſitis miteſcent ſæcula bellis. Motus animorum, & certamina tanta quieſcunt. Caſus evadere belli. Extremam bello imponere manum. Bello digredi.

BENEFICIVM CONFERRE.

* Sui memores alios facere merendo. Animum firmare munere. Aliquem donare munere. Muneribus cumulare. Si bene quid de te merui. Apud memores veteris ſtat gratia facti. Si me juverit officiis, animo nunquam excidet. Hoc tibi confectum carmine munus pro multis officiis doniſque tuis rependitur. Hic alium fecit

ſuum

ſuum munere. In me exſtant benefacta tua. Fallacis muneris hamo ineſcaſti libertatem meam.

BENIGNVS.

Excipere aliquem animoque & mente benigna. Lætos oculos per ſingula volvere. Oculis aſpicere æquis. Mitis, & acri aſperitate carens.Facilis vultuque ſerenus.Majeſtas adeo comis ubique tua eſt.Cæſare nil ingens mitius orbis habet. * Longè ante alios mitiſſimus omnes. Non eſt eo alter amabilior. Te nemo blandior alter. Lenem te miſeris genuit natura. Comis,& urbanus.Vrbanitate urbanior. Gratiarum filius. Cor Charitum.Omnibus venuſtior facetiis.

S. BERNARDVS.

Belga fuit. Sex decies fundaſſe decem Ciſtertia tecta Dicitur. Qui mundo ætherios afflat Bernardus odores,Quàm vere à nardi nomine nomen habet.

BESTIA.

Bruta, cornigera, montivaga. Quadrupedum omne genus. Errantia per incultos campos. Silvas habitantia denſas. Prona & ſpectantia terram. Indomitæ horribileſque feræ. Errantes vallibus imis. Canum latratibus actæ.Peragrantes devia luſtra.Grex mutorum.

BETHLEHEM.

Mœnia Bethles.Antiquæ Ieſſæia mœnia Bethles.Exiguo tuguri ſub culmine Bethles. Bethlemiæ turres Ieſſææ in mœnibus urbis. * Vrbs parvula Ieſſidæ. Davidis natale ſolum. Vrbs eſt Iudææ Bethlem,Davida canorum quæ genuit.Vrbecula Bethlem,clara Chriſti natali,Romulea cluet urbe major.Tenuia Bethles tecta.

BIBERE.

Reſtinguere ſitim.Haurire pocula.Siccare,vel exſiccare pocula.Sumere hauſtus pleno gutture. Rigare pèctora ſicca mero. Ori pocula admovere.Hauſtibus exiguis bibere. Pateras, vel flumina libare. * Terra bibit humores arefacta,Phœbo ardente. Currentem anguſtis potare canalibus undam. Pauperum pocula ſunt fontes liquidi. Impiger hauſit ſpumantem pateram. Libantur pocula Bacchi.Rhenanum potare Lyæum.Arente fauce trahere pocula. Amnem libat quadrupes. Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere rivo. Ducere pocula ſub umbra. Se reclinatum ſub arbore beare interiore nota Falerni. Vino levant curaſque ſitimque. Non auro myr-

rhaque

rhaque bibunt agricolæ, ſed gurgite puro: at tutius ipſis regibus. Sollicito bibant auro ſuperbi. Quàm juvat nuda manu captaſſe fontem!

BIBERE LARGIVS.

Toto urgere die pocula plena mero. Vrgere alios ſcyphis. Vacuare vaſa referta mero. Evacuare ſpumantia pocula. Totos evacuare cados. Indulgere vino. Impleri veteris Bacchi. Patera plena ſe proluere. τέγγειν πνεύμονας οἴνῳ, irrigare pulmones vino.

BLANDIRI.

Blanda loqui. Dicere blanditias. Adhibere blanditias. Agere blanditiis. Ore mellito fallere. V. *Adulari.*

BLANDITIÆ.

Voces blandæ. Verba, ſeu dicta blanda. Verba dulcia, verba mitiſſima. Blandimenta. Blandiloquentia. Lenocinia. Irritamenta. Illecebræ molles.

S. BLASIVS.

Cappadocum paſtor ſanctiſſime Blaſi. Reddens nurui cicurem, hoc eſt, porcum. Mant.

BOMBARDA.

Bombarda ſtrepens, ſtrepitans, dans, edens ſonos triſtes. Fulminans terrifico bombo. Æmula fulminis: faciens rapidos globos ſulfureo igne. Machina bellica reſonans ex mœnibus altis. Ejaculans fulmineos globos. Vomens letales glandes. Referens, imitans horribilem, horrificum ſonum concuſſi Olympi. V. *Sphæra plumbea.*

BONITAS, BONVS.

Vir bonus, linguaque & pectore verus. Vera ſimplicitate bonus. Haud ulli virtute ſecundus. Sine crimine vivens. Iuſtitiæ cultor, rigidi ſervator honeſti. Vitæ labe carens. Inſignis pietate vir. Rex erat Æneas nobis, quo juſtior alter, Nec pietate fuit, nec bello major & armis. Integer vitæ, ſceleriſque purus. Iuſtiſſimus unus. Servantiſſimus æqui. Non illo melior quiſquam, nec amantior æqui Vir fuit. V. *Iuſtus.*

BOS.

Cultor agri. Boves ruricolæ. Boves coloni. Nati tolerare labores. Quid meruere bòves animal ſine fraude, doliſque, innocuum, ſimplex, natum tolerare labores? * Iuvencus toroſus, aptus juga ferre. Fortia armenta boum. Fortes ad aratra juveci. Optima torvę forma bovis,

vis, cui turpe caput, cui plurima cervix,& crurum tenus à mento palearia pendent.

BRASSICA.

Humanos quæ ſurgit in uſus. Officiens,nocens oculis,luminibus. Reſolvens,laxans ventris onus. Olus agreſte, vile. Ruſticorum theriaca. Crambe.Crambe bis poſita mors.

BREVIS.

Conciſus,præciſus,ſuccinctus,curtus.Brevibus,paucis agere, docere. Paucis expedire. Pauca è multis expedire dictis. Brevis eſſe laboro, Obſcurus fio. Quidquid præcipies eſto brevis, ut cito dicta Percipiant animi dociles,teneantque fideles.

BRVGÆ, VEL BRVGE.

* Amœna, rotunda, aquoſa,oceano vicina,magna,virûm genitrix, Morinûm regina, urbs toga ſagoque potens,celeberrima mercibus.Heſperiæ portus gentis.

BVBO.

Avis devia, rauca,mœſta. Ore funereo graves ſonos edens.Ignavus bubo.Noctis avis.Palladis ales.Ales noctivaga.Dirum, triſte canens carmen.Triſtia damna canens. Seros exercet noctua cantus. Noctua nocte gemens.

C.

CACVS.

Horrendum Tyberino in gurgite monſtrum. Aventinæ timor atque infamia ſylvæ. Pater monſtri Mulciber hujus erat.Ipſe ſuo mactatus in antro. Proditus incluſæ Cacus ab ore bovis.

CADAVER.

Funus, *pro cadavere*. Mutum & ſine ſanguine corpus. Corpus inane animæ.Exanime corpus.Vita defunctum corpus. Lumine caſſum. Membra frigida, lurida.Artus inanes.Paſcens cœlivagas volucres.Laniatum dentibus omnigenûm ferarum. Animæ ſallilum. Plaut. Animæ ergaſtulum. Inſenſa membra. Cadaver naribus abominandum,putris eſca vermium. Pars hominis altera deſtinata vermibus.

CADERE. *Vide Decidere.*

S. CÆCILIA.

Corpus erat tenerum, ſed mens adamantina ; membra mollia , ſed conſtans & inexpugnabile pectus.

Clara

Clara atavis, opibuſque potens, pulcerrima virgo
CÆCVS.
Iucundo lumine caſſus. Luminis expers. Lumine captus. Nil lumine cernens. Vſura lucis egens. Luminibus caris viduatus. Habens oculos luminis inanes. Cujus oculi lucis egent. * Orbus luminibus. Patiar foſſis lumen abire genis, *id eſt*, patiar me excæcari. Inanes luminis orbiculi. Orbus erat viſu. Viduatus principe ſenſu, ac colorum judice. Monſtrum cui lumen ademptum. Cavis extraxit ſedibus orbes. exoculatus.
CÆDERE.
Verberibus terga notare. Fatigare humeros pulſataque tergora fuſte. Verbera inſonare. Quatere fuſte terga. Verbera dira ſonant. Inſtare verbere torto. Ora fœdare unguibus, & pectora pugnis. Terga ſecta ſunt flagellis, & variegata, ut tapetia belluata, & periſtromata campanica. Nunc dextra ingeminat ictus, nunc ſiniſtra. Denſis ictibus Heros creber utraque manu pulſat verſatque Dareta. Tundere molliſſima pectora palmis. Crudeli lacerare verbere terga. Intorto verbere terga ſecare. Duris onerare pectora plagis. Nuſquam in toto corpore corpus erat undique plagis diſſecto. *V. Pugnare.*
COELVM.
Aſtra. Olympus. Æther. Axis ætherius. Regia cœli. Arx cœli. Regia magna Dei. Siderea mundi arx. Domus ſuperæ. Tecta Dei. Tecta Tonantis. Ingentia mœnia cœli. Magni palatia cœli. Regna cœli, vel cœlituum. Cœleſtis aula. Cœleſte ſolum. Sedes, ædes ſuperæ, ſidereæ. Regio cœli. Fores cœli. Cœleſtes oræ, vel plagæ. Ætherius vertex. Et quod tegit omnia cœlum. Cœli convexa domus. Ætherii cœli domus inclyta. Faſtigia aſtrigeri cœli. Culmina Cœli. Pulchra theatra poli. Climata cœli. Sinuoſa volumina cœli. Templa poli ſideribus picti. Superorum limina. Locus ubi gaudia perpetuo flore vigent. Regna beata poli. Æternæ regna ſalutis. Divorum manſio. Elyſius hortus, campus amœnus. Locus ubi piis erunt gaudia, qualia non percepta cuiquam, oculo, nec aure. Vbi requies & æterna voluptas. Vbi gaudia, riſus, amor. Promiſſa arva piorum. ἀστερόεις δόμος ſiderea domus.
COELOS ASCENDERE.
Conſcendere, ſcandere ad ætherias ſedes. Flammigerum

rum conſcendere Olympum. Aſcendere ſuper ardua ſidera cœli. Poli arcem per inane petere. Adire ſuperna regna poli. Ire in regna beata. *V. Vita æterna.*

COELI CVRSVM INQVIRERE.

Scrutari lucida tecta poli. Perluſtrare animo aſtra. Aetherias tentare domos, & percurrere mente polum. Admovere oculis longe diſtantia ſidera. Supponere ingenio ſuo æthera.

COELVM SERENVM.

Aura ſerena. Placidi indulgentia cœli. Iucundi facilis clementia cœli. Temperies puri placidiſſima cœli. Dies innubis.

CÆSAR.

Induperator, ſuperbus, ſtipatus milite multo. Tenens ſummas imperii habenas. Tenens, habens populos multos ſub ditione ſua. Auſonius Rex. * Romani columen imperii. Cæſareas aquilas ſequi. Heſperii valida arma ducis, quem Turca dirus Romani memor nominis non poteſt non metuiſſe. Cæſaris arma ſuperbi. Virtutis horror Scythicæ, qui Threïcias ſariſſas arcet orbe Chriſtiano.

CAIN.

Fraterni funeris auctor. Acer ad arma cruenta puer. Notus feritate Cainus.

CALCEVS.

Vincla pedum. Pellis. Aluta. Cingit aluta pedem. Nympha nuda veſtigia. Nuda pedem. Non ſoleas fecit ſutor. Taurea nudatis circumdat tegmina plantis.

CALIDVS VALDE.

Dum calet, & medio ſol eſt altiſſimus orbe. Tantos non ſuſtinet æſtus. Infenſos avertere æſtus. Æſtus gravis. * Radiis ſolaribus uſtus. Hyperione toſtus. Phœbea lampade aduſtus. Flamma incenſus titania. Calorificæ torrida ſigna canis me gravant. Ætnei vapores.

CALIX.

* Carcheſia Bacchi. Patera gemmis auroque gravis. Crateres auro ſolidi. ſpumantia cymbia lacte. Capaciores affer huc puer ſcyphos. Pocula fagina, cælatum divini opus Alcimedontis. Nati in uſum lætitiæ ſcyphi. *V. Poculum.*

CALOR.

Rabidi potentia ſolis, Cum ager exuſtus morientibus æſtuat

æſtuat herbis. Sole ſub ardenti. Cum terræ ardore dehiſcunt. *V. Æſtas.*

C A L V M N I A R I.

Dicere,facere convicia alicui.Mordere dictis,dente. Fundere convicia. Dicere crimina, verba proterva. Ingerere maledicta alicui.Inceſſere,vexare dictis. Lædere linguæ petulantia.Iactare crimina,convicia.Proſcindere carmine aliquem. Dira precari. Canere dira capiti.Iacere crimina ficta.Dicere verba aſpera,impia. Solvere in Deos ora.

C A N C E R.

Octipes.Concava littorei brachia cancri.Cancer curvans brachia concava. Octipedis cancri terga ſiniſtra time.Concava littorei fervebant brachia cancri.

C A N E R E.

Dulces cantare modos. Concentibus aëra , æthera mulcere. Edere ore modos. Carmen ſonare, reſonare. Modulari voces avena.Dicere carmina. Reddere verba carmine. Dare cantus. Preſſo gutture voces ingeminare.Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum. Canoros dare per colla modos. Inflare calamos. Cithara perſonare. Numeros intendere nervis. * Ferit aurea ſidera cantus. Gutture blandiſono fundere dulce melos. Sirena canendo vincere. Non doctius Orpheus, aut canat Amphion. Cantu rapere animos. Me mihi ſuſtulerant carmina blanda lyræ. Argutè ferire citharæ fides. Condimentum inferre ſeptem artium liberalium. λιγυρῶς κλάζειν ξουθὸν μέλος,Minurizare.

C A N I S.

Turba canum. Aſpera turba canum. Turba Dianias. Tutela Dianæ.Comites ſedula turba canes.Vigiles provida turba canes.Turba canum circumſona. Canes quibus eſt audacia præceps.Ora proterva canum. Ora canum hoſtilia. Venandi ſagax virtus, vireſque ſequendi. Naribus acres. Velocis Spartæ catuli grandeſque moloſſi. Fulvus Lacon amica vis paſtoribus. Latratores Moloſſi.Reſonant canum latratibus auræ,& aures. Odora canum vis. Ichnobates , Melampus, Pamphagus, Dorceus,&c.*canum nomina ; Metamorphoſeôn.*

C A N I T I E S.

* Cani, cani capilli, nives capitis.Tempora triſtibus obſita canis. Turpes in vertice cani. Velant cava tempora

pora cani. Cani capilli haud afferunt prudentiam. Flores ſenectæ. Plurima mento canities inculta jacet. Canities veneranda.

CANNA, ARVNDO.

Quam ſtridentes agitant crebris flatibus Euri. Mota, quaſſa, concuſſa, agitata, vibrata ventorum flabris. Quæ ventis agitata tremit. Prætexens virides ripas. Calamus agreſtis, tenuis, paluſtris creſcens paludibus. Quam alta palus habet.

CANTVS.

Carmina vocum. Dulce melos. Carmen vocale. Mulcendas aptus ad aures. Concentus vocis. Moduli dulces, blandiduli, dulciſoni, tremuli, harmonici, flexanimi, melliflui. Canor dulcis.

CAPELLA.

Hædorum mater. Inter greges conſpicienda. Capellæ hirtæ. Barbigera. Cornigera.

CAPER.

Virque paterque gregis. Vir gregis ipſe caper. Capri terga bicornis. Caper trux.* Πόσις αἰγῶν, maritus caprarũ.

CAPILLVS.

* Cæſaries. Coma. Crinis. Capillitium. Pili. Flavo crine decorus. Odorati capilli in humerum utrumque fluentes. Molles flagellant colla comæ. Myrrha cæſaries madens. Collo ſparſi ſine lege capilli. Non arabo noſter rore capillus olet. Lenit albeſcens animos capillus. Capilli in cirrhos aptè torti. Pulcrior auro cæſaries. ἄνθεα κόμης, Flores capitis.) Crines flavicomi, auricomi, decentes, graciles & lanuginis inſtar. Dociles, & centum flexibus apti. Coma nitida, prolixa, culta, pendula, flagrans, ſpirans odorem.

CAPILLI DEMISSI.

Perfuſa humeros capillis. Cæſariem effuſæ nitidam per candida colla. Spectat inornatos collo pendere capillos. Dare comam, diffundere ventis. Ire crinibus paſſis. Mœſtas ſoluta comas. Crines fluentes.

CAPILLOS PECTERE.

Comere, exornare caput. Diſponere, colere, formare capillos. Componere comas. Comere crines. Deducere crines pectine. Colligere crines incertos. Ponere comas arte. Ponere crines in ordine, in ſtatione. Reſtituere turbatas comas.

C A-

CAPRICORNVS.

Capricornus aquoſus, imbrifer, tropicus,cauda cornuque minax. Sidus capricorni. Corniger hircus. Cornua capri. Salſi gurgitis hircus. Æquoris hircus.Corniger alti æquoris.

CAPTIVVS.

Corpora capta. Vincula gerens cervice. Sub juga miſſus.Captus ab hoſte.Vincla pati.Gemere plagas ſuperbi victoris. * Indutus laqueo.In plagas lapſus. Cui livent colla catenis. In caſſes præcipitatus. Tentus laqueis,vel compedibus,vel boiis. Carcere preſſus. Vinctus colla catenis. Arctiſſima cuſtodia claudi, in qua non juvat multo ſtipari milite circum, & cuſtodes habere corporis.

CAPVT.

* Vertex, apex, calvæ ſumma. Arx hominis, luminibus decora,inſtructa ſenſibus.Secuit ſimul utraque tempora ferro.) Capitis diſcrimina puri. Cæſarie denſum. Caput intonſum,canum.

CAPVT AMPVTARE.

Auferre caput enſe. Iugulum mucrone reſolvere. Avellere caput humeris. Obtruncare,detruncare caput. Avellere, revellere caput. Abrumpere, reſecare cervicem. Incidere gulam. Caput cervicibus abſcindere. Colla ſecare gladio. Caput à cervice revellere. Pœnas cum ſanguine poſcere. Ferire cervicem ancipiti ferro.

CARCER.

Sollicitus, mœſtus, ſqualidus, tenebroſus,abſtruſus, horrendus.Triſti ſqualore,fœtore repletus.Altæ fauces rigidi carceris.

CARCERE MVLTARE, & RI.

Vinclis & carcere frenare, cohibere. Clauſus tenebris & carcere cæco.Solidis includere tectis. In vincla conjicere.Addere captivis vincula. Innectere,impedire vinculis. Domare, coërcere vinculis. Vincire, religare, compeſcere catenis.Onerare colla catenis.Vincula dura pati, ſubire, ferre. Vincire compedibus. Subjicere colla catenis. Tenere, adſtringere, circumdare catenis colla. *V. Captivus.*

CARDINALIS.

* Purpurei decus illuſtre Senatus. Ordinis cardinei lumen. Romani Proceres petaſato vertice, rubeaque

toga conſpicui. Atlantes Eccleſiæ.

CARERE.

* Egere,inopem eſſe.Cui aliquid deſit.Qui re aliqua viduatur,privatur,orbatur.Hoſte carens regio,bellique immunis. Agri paſtoribus orbi. Æris egens nullo eſt in pretio. Alterius qui ſpectat opem, quem turpis egeſtas ſprevit. Lite caret, quiſquis uxorem non habet.

CARMEN.

Verba clauſa modis. Verba condita numeris. Verba coacta in pedes. Modi impares. Numeri diſpares. Numerus gravis. Mæonius; pro Heroico. Modi teneri,vel impares. Elegi leves, undeni pedes: pro Elegiaco. Sophocleus cothurnus;pro Tragico.Lyra;pro Lyrico.Lyra culta, Aonia, Pecten; pro eodem. Carmen arundineum;pro fiſtula.Carmen Euboicum;pro vaticinio.Verba metricis modis juncta,ligata. Heroo pede ſtructum, gracili, vel tenui vena vinctum. Ab ipſis dictatum Muſis.Ex Helicone natum. Pectora mœſta levans ſuavibus numeris.Securæ mentis opus. Metrica verba. Carmina arata diſparibus modis. Carmina vacuæ mentis opus. * Metrum, epos, oratio metrica, ligata, vincta,mentis opus motæ, quam vis enthuſiaſmi concitat. Sanus furor. Carmen pauci faciunt, pauciores intelligunt. Pind. Μεμιγμένον μέλι λευκῷ σὺν γάλακτι, Mixtum mel cum lacte candido.

CARNIFEX.

* Tortor cruentus. Qui torquet membra reorum, & verum prodere cogit.Lictor horrendus,in pœnas ingenioſus. Ferro tremendus adminiſter judicis. Qui membra fidiculis torquet. Vel ſolo horrendus nomine carnifex; fas atque rectum rebus humanis intereſſe ſupplicíis cogit.) Truculentus, horrendus, crucians, diſcrucians corpora. Quem metuit ſceleratorum mala turba nepotum. Plectens ſæva facta ſceleſta manu. Cujus ad aſpectum facies funeſta latronis pallet. Dans multos gladio nigras Acherontis ad umbras.

CASA.

* Tugurium. Vilis caſula. Congeſtum ceſpite culmen. Aggeſtum ſtramine tectum,humile, obſcurumque aſpectu, luto paleaque maceriâ ſtructâ. Parietes lento vimine texti. Magalia, vel mapalia ſordida, ruſticana.

E ra-

E ramis frondea facta caſa. Stramine tecta caſa, fores humiles,tectumque puſillum.Domus ſterili junco cannaque intexta paluſtri.Lares agreſtes.De cannis ſtraminibuſque domus,quam faſtus & ambitio ſubire non ſolent,regum tutior baſilicis.

CARTHAGO.

Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni, Carthago. Agenoris urbs.Tyrias olim quæ verteret arces.Ad urbem Sidoniam puer ire parat.

CASEVS.

Lactis maſſa coacti. Preſſi copia lactis. Meta ultima cœnæ.Lac mihi ſemper adeſt niveum, pars inde bibenda Servatur,partem liquefacta coagula durant.

CASSES. *V. Retia.*

CASTOR & POLLVX.

Fratres gemelli.Leda nati.Fratres Helenæ.Amiclæi. Tyndaridæ fratres hic eques,ille pugil.Fœcundæ ſidera Ledæ.Gemini cœleſtia ſidera fratres. Ledæi fratres. Ledæi concordia ſidera fratres.

CASTRA.

Hoſtilia,horrida,hoſtica,Martia, ſæva. In tuto locata loco.Multo referta milite. Tentoria erecta,poſita. Fixa mediis campis. * Longa cohortes explicuit legio. Miles ſe campo arduus infert. Campo micat agmen aperto. Caſtra latè loca milite complent. Caſtra premunt muros.

CASTRA LOCARE.

Ponere caſtra loco. Metiri, figere caſtra. Conſidere caſtris.Extruere caſtra.Credere caſtra campo.

CASTRA SEQVI.

Arma,vel caſtra ſequi. Acies, agmina ſequi. Horrentia Martis arma ſequi. Militiam tolerare ſub aliquo Magiſtro.

CASTVS.

Laude pudicitiæ celebris. Caſtum ſervare cubile. Se purum conſervare. Animo & corpore caſtus. Non tactus blando Cupidine.Quem vana libido Non agit.Turpia laſcivi fugiens conſortia cœtus. Non ſuccumbens libidini.Nulla Veneris præmia noſſe.Rudis ad Veneris furtum. Me natura pudicum fecerat, & caſto pectore durus eram. * Apes nec concubitu indulgent, nec corpora ſegnes In Venerem ſolvunt. Thalami expertem

vitam degere. Servans illibatam pudicitiam. Nec oculo quidem de corporibus ſpecioſis quidquam delibans. Cœleſti aſſimilis genio, quem nulla libido titillat. Altera Penelope, atque Hippolytus alter.

CASTA PVELLA.

Virgineo nunquam corpore paſſa virum. Caſta animo & corpore caſta ſuo. Rudis conjugii. Venerem jocoſque calcans. Sine vulnere famæ vivens. Ruſtica ſim ſane dum non oblita pudoris, Dumque tenor vitæ ſit ſine labe meæ.

CATENAS INIICERE.

Circumdare vincula plantis. Vincire æneis, ferreis nodis. Vincire, ligare ferreis vinculis. Teneri, coerceri, domari, vinciri, onerari catenis. Capi catenis.

S. CATHARINA.

Eximium Catharina decus. Regia progenies. Coſto ſata rege. Nata unica Coſti. Rhetoras orantes pro relligione deorum Quæ vicit. Floruit ingenio, forma, facundia, in annis Pubertatis adhuc, majorq; evaſit in horas.

CAVSA, MATERIA, & FINIS.

* Rerum origo, rerum ſemina prima. Prima mali labes. Cujus ergo fit aliquid, *id eſt*, finis. Quæ cauſa ſubegit hoc patrare nefas. Cauſa caputque mali. Quod movet ut facias.) Sufficiens, honeſta, probanda, certa, vera, pia, indubitata, latens, non apparens, non ſatis liquido cognita. Ex difficili cognita. Triſtis, miſerrima, dolenda. Silenda, pudenda, invidioſa. Cauſas innectere. Cauſas nequidquam nectit inanes.

CAVSIDICVS, & CAVSAS AGERE.

* Cauſam clientis agere. Agere patronum. Raucos cauſſidicos exercet. Patronus cauſſidicuſque rei. Qui linguam cauſis acuunt, qui civica jura reſpondere parant. Rixoſi natus ad arma fori. Actitare cauſas. Qui regit ore forum. Rabula, *pro* inepto, & rixoſo cauſidico, qui vendit, vel locat improbus iras. Cauſas agit Cicerone diſertius ipſo. Cauſidicus optimus componere leges.

CELEBRARE.

Celebrare dictis. Celebrare per orbem. Cantare nomen alicujus in orbe. Virtutem extendere factis. Celebrare multo ſermone. Ire per laudes alicujus. Egregiam laudem referre. Ad cœlos evehere. Aliquem inſigni laude ferre. Tollere in aſtra. Inſurgere in laudem alicujus.

Indul-

Indulgere laudibus alicujus.Dare munera laudum. Dicere præconia laudum. Carminibus vives tempus in omne meis. Carminibus ſemper celebrabere noſtris.

CELEBRIS.

Magnum & memorabile nomen.Hinc uſque ad ſidera notus. Fama ſuper æthera notus.Clarum nomen gerens merito honore.Tituli magnus honore ſui. Clarum nomen adeptus.Perpetuo honore vigens.Inſigni clarum nomen honore ferens. Heſperiis notus & Eois. Cujus nomen,honoſque decuſque manebunt. Nobilis,& fama multis memoratus in oris. Quo non præclarior alter. Cujus fama, facta mori neſcia. Cujus fama celeberrima totum pervolat orbem. Quem fama facti effert. Celebri cantatus fama per orbem. Vide *Vir excellens.*

CELERARE. V. *Accelerare.*

CENTVM.

Decem decies. Sæculum.Annorum centuria. Bis luſtra decem * Vigeſima Olympias.

CERBERVS.

Canis trifaux,triceps,trilinguis, triformis. Canis vipereus. Canis tergeminus, Meduſæus. Cerberus ore ſtridet. Canis anguinea redimitus terga caterva. Cui tres ſunt linguæ,tergeminumque caput. Qui tribus infernum cuſtodit faucibus antrum. Ianitor orci.Infernæ janitor,portitor aulæ.

CERES.

Frugum mater,genitrix.Diva potens frugum. Cincta tempora ſpicis.Præbens plena ſpicea ſerta manu. Quæ prima inſtituit mortales vertere terram ferro.Spicis tenues redimita capillos. Quæ prima coëgit colla jugis ſupponere tauros. Quæ prima ſolum unco movit aratro.Fertilibus quæ veſtit frugibus arva.

CEREVISIA. V. *Zythus.*

CERVVS.

Velox,vivax. Pavidus formidine.Corniger.Celſus in cornua.Cervi currum ſubiere jugales. Cervus erat forma præſtanti,& cornibus ingens.

CESSARE.

Intermittere. Abſiſtere. Claudere rivos.Hoc ſat erit. Quo muſa tendis?Deſine pervicax. Sed tu deſine plura puer. Suos requierunt flumina curſus. Pendent opera

interrupta. Brachia remittere. Equûm fumantia ſolvere colla. Cœpta quies operum eſt. Finem imponere labori. Siſtere opus. Intermittere laborem. Ceſſat opus. Deſine laboris.

CHAOS.

Maſſa. Congeries. Rudis indigeſtaque moles. Confuſa ſine ordine moles. Globus, & ſine imagine moles. Pondus iners. Cæcus acervus. Chaos antiquum, ingens.

CHARITES. *V. Gratia.*

CHARON.

Portitor inferorum. Stygiæ navita turpis aquæ. Hominum qui trajicit umbras. Cui plurima mento Canicies inculta jacet.

CHARYBDIS.

Irrequieta. Navibus inimica. Navibus ſaturata. Panchæa. Zanclæa. Vomens epotas aquas. Metuenda. * Implacata.

CHIRON.

Biformis. Semivir. Semifer. Flavi corpore miſtus equi. Phillyrides. Phillyrius heros. Armatus arcu. Æacidæ præceptor. Qui cithara perfecit Achillem. Bis ſeptem ſtellis cinctus corpora.

CHRISTIANI.

Chriſticolæ. Chriſtiadæ. Chriſtiadum populus. Chriſti cultores. Soli jurata Eccleſia Chriſto. Fortunata piorum agmina, *vide*, Deum timens. * Gens ſacra Chriſto. Fortunata piorum agmina, quæ duce & auſpice Chriſto vincunt Tartareos hoſtes. Electa cohors, quæ Chriſti militat armis. Gens, quæ reliquis collata gentibus orbis, conſtat in antitheſi, dum ſequitur, quæ fugienda putant cæteri: fugitque quæ reliqui ſtudio magno affectuque ſequuntur. Nos genus electum Chriſti.

CHRISTVS.

* Virginis intactæ natus. Æterno proles æquæva parenti. Verum de numine numen. Omnigenum meta ultima rerum. O flumen amoris! O fons æternæque ſpei pelagusque ſalutis. Dei indubitata propago. Omnipotens Verbum, finiſque & originis expers. Virgineus partus, magnoque æquæva parenti progenies, obſtructi quæ portas reſeravit olympi. Æterni patris unica proles. Soſpitator humanæ gentis. *V. Deus Filius.*

CHRY-

CHRYSOSTOMVS.

Nomen ab aurato traxit Chryſoſtomus ore. Aurea magnus habet vere Chryſoſtomus ora. Os ſacrum ex auro ſcilicet ille gerit.

CIBVS.

Epulæ, dapes, eſca. Ora iuvans. Minimum ſumunt ora coacta cibum. Cibus utilis ægro. Parant epulas potandaque vina miniſtrant.

CICATRIX.

Vetus, maleſana. Veteris veſtigia pugnę. *Signa pugnę.

CICERO.

Romani maximus auctor Tullius eloquii. Eloquii pater. Diſertiſſimus Romuli Nepotum. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. Vnica ſollicitis quondam tutela ſaluſque. Ille ſenatus Vindex, ille fori legum rituſque, togæque patronus.

CIRCVMCIDERE. *V. Præputium.*

CIRCVMDARE.

Cœtu cingere locum aliquem. Obſcuro aëre ſeptus. Cinctus amictu. Terram amplectitur orbis. Circuit omnem Italiam. Concludere ſulco. Limbus obibat Aureus. *Claudere circum. Indagine cingere ſaltus. Vndique circumfundi. Circumdant æquora terram. Vndique colles incluſere cavi. Vndique denſa urbem cingere corona. Silva coronat aquas cingens latus omne. Oceanus totum amplectitur orbem. Inane cingit orbem.

CITO.

* Haud mora, continuo, mox, confeſtim, illico. Repente, extemplo, protinus. Nec tempora diſtulit ira. Vox ſubito audita eſt. Fulmine temporius. Haud ſegniter ille moratus.

CIVIS.

Conſors urbis. Conſors patriæ. Pars populi.

CLAMARE.

Intempeſtivos edere ore ſonos. Onerare clamoribus aëra, æthera. Incendere cœlum clamoribus. Voces tollere ad aſtra. Clamorem ad ſidera tollere. Implere auras clamore. Ingenti ſe clamore ferebat. Dare, tollere clamorem. It clamor cœlo. Sublatus ad æthera clamor. Fertur ad aſtra ſonus. Clamor ſaxa ferit. Ferit ardua ſidera clamor. Implere clamore vias. Exoritur vario certamine clamor. Magno clamore fremebant. Clamore

more incumbere magno.Reſonat clamoribus æther.

CLAVDERE.

* Compagibus arctis tenere.Claudere ſeptis.Ædibus includere. Horrentibus umbris occulere. Corpora furtim includunt cæco lateri. Aditum fracti præſtruxerat obice montis.Obdere fores.Obice firmo claudere portas.Soli deſiderio relicta res eſt,impervia,inacceſſa.

COCLES.

Lumine captus altero. Luſcus. Deſioculus. Monophthalmus.

COENA.

Multis cibis,lautis epulis opulenta.Magnæ convivia cœnæ.Dubiæ convivia cœnæ. *V.Convivium.*

COENA DOMINICA.

Bis ſex cum ſociis epulatus nocte ſuprema, Inſolitaſque dapes,inſuetaque pocula menſis intulit. Hoc eſt corpus, ait, meus hic de vulnere ſanguis Fundendus. Vita piis erit, atque eadem mors ſontibus eſca. Supremæ inter ſolemnia cœnæ.Ante aram luſtrati animis libamina ſacra Accipimus.

COETVS.

Turba frequens, numeroſa, tumultuoſa, multa crepans.Turba virûm denſiſſima.Corona.

COGITARE.

Animo verſare.In pectore verſare. Secum corde volutare. Animo ſecum peragere. Multa ſuo cum corde putare. Multa movere animo. Exigere, agitare animo. Repetere,Reputare, Revolvere ſecum. Exigere, requirere, trutinare ſecum.Animum nunc huc celerem,nunc dividit illuc. In parteſque rapit varias, perque omnia verſat. Animum nunc huc, nunc illuc volvere. Animo nunc huc, nunc fluctuat illuc. Aliquid ſecum referre. Volvere ſub pectore. Diverſæ vocant animum in contraria curæ. * Per noctem plurima volvere animo.Tacitus ſecum ipſe volutat. Animus mihi fulminis inſtar præceps agitur, perque omnia verſatur; mox petit Eoum,mox qua Sol vergit in undas. Ωκοτέεσιν ἑλελίζειν φρένας, Velocem circumagere mentem.

COGNOSCERE. *V. Intelligere.*

Colligere flores. V. Legere.

COLLVM.

Spumantia ſolvere colla. Collareflectere. Dejicere ſibila

ſibila colla. Cæſariem effuſæ per candida colla. Qua cervix humeros continuata regit. Superare capite, & altis cervicibus. Fulva cervice Leæna. Spatium colli.

COLONIA.

Agrippina vagi Regina Colonia Rheni. Nobilis & priſcis tota referta Deis. Conveniens urbi nomen Agrippina dedit. Quæ tres oſtentat clypeo coronas.

COLVMBA.

Dilecta Veneri. Expers fellis. Chaonia volucris. Ales Chaonis. Oſcula dans cupido mari. Accipitrem metuens trepidantibus alis. Cithereïa ales. Idalia volucris. Hanc ſedem primo cithereïa condidit ales.

COMEDERE. *V. Edere.*

COMETES.

Stella comans. Flammiferum trahens ſpatioſo limite crinem. Horrens crine ſanguineo. Stella micans, fulgens, radians igne diro. Conſcius ingentis mali. Arguens è cœlo funera, bella, necem, plurima mala, triſtes clades. Nuntians ſummi numinis iram.

COMITARI.

Lateri alicujus adhærere. Cingere. Magna ſtipare caterva. Sectari. Comitari greſſu. Comes ire. Comitem ſe addere. Sit comes, & longe ſervet veſtigia conjunx. Pone ſubire. Sequi aliquem non paſſibus æquis. Obſervata alicujus veſtigia ſequi.

COMPARARE.

Aſſimilare grandia parvis. Parvis componere magna. Grandibus uti exemplis in parvis. Noctis avem conferre cum Iovis armigero. Componere canibus catulos. & matribus hædos. * Quis hunc Deo compararier auſit? Æquare jacentia ſummis. Superis hominum confer re labores ſi licet, Aptari magnis inferiora queant.

COMPARANDI FORMVLÆ.

* Qualis apes, vel apis. Quale manus addunt ebori decus. Lupi ceu raptores. Veluti qui ſentibus anguem preſſit. Haud ſecus Androgeos. Rupto ceu quondam turbine venti confligunt. Ac veluti ingentem formicæ farris acervum cum populant *&c.* Haud ſecus *&c.* Vtque leves ſtipulæ *&c.* Non aliter quam qui *&c.* Haud ſecus ac moles. Vt cum latebroſo in pumice paſtor. Non ſecus atque olim tonitru. *In his* Olim, *&* Quondam *ornatus cauſa adjiciuntur.*

COMPONERE CARMEN,
& Carmine laudare.

* Erigere,corrigere carmen. Premere,ſtylum vertere,jugulare,reponere, farcire, expungere. Iuvare carmen,explere carmen hians,ſupinum,languidum,fluens. Numen ſupremum canere.Deum carmine dicere.Deum magno ore ſonare. Verſu Deum proſequi. Deum dicere. Syracoſio ludere verſu,*id eſt*,carmine bucolico.Majores majora ſonent, nos parva canemus. Operoſa parvus carmina fingo. Chartis tradere victuris legenda virûm clarorum acta.Te alii concinant majore plectro. Aliquem gracili laudare camœna.Pindaricis contendere plectris,*id eſt*,carmen grandiſonum facere. Vix mea tuas decurrunt carmina laudes. *V. Laudare. V. Canere.*

COMPREHENDERE.

Complecti animo,mente.Mente aſſequi.Complector omnia verbis.Concipere.Percipere.

CONARI.

Captivus patrios tentat adire focos. Tentat prævertere amore.Affectare aliquid. Viribus eniti.Omnia conando docilis ſollertia vincit. Magno molimine tentat. Stupuêre patres conamina tanta. * Inſtare atque omnes impendere curas. Obnitendo haud cedere. Acrius incumbere.Majore nixu aggredi.Toto corpore niti. Contentoque animo ſimul,ac corpore niti. Huc omnes vertite vires.Incontenta mens nihil præclarum efficit, *id eſt*,non contenta inſtar nervi.

CONCIONARI.

Commemorare juſſa verenda ſummi Dei. Docere oracula ſancta legis. Cœleſtia juſſa docere. Fidei pia verba ſonare. Monſtrare iter ad ſidera cœli. Proponere myſteria ſacri verbi. Illuſtrare dogmata Chriſti. Sacra ſalutiferi Chriſti dogmata ſpargere per orbem,munere facundæ linguæ.) Quantus ab ore lepos, quam dulcis plena Suadæ copia flexanimæ,qualis ab ore ſonus,dum nunc horrendo fulmine verbi reddit attonitos,nunc dejectos blandis erigit alloquiis.Hiberno rapitur torrentius imbre.Quod flumen divitis ingenii.Ora divinis calefacta flammis accendunt turbam.

CONCIONATOR.

Tractans myſteria ſacra.Faciens negotia rerum divinarum. Præco verbi Dei. *V. Parochus.*

CON-

CONCITARE AD LAVDEM.

Laudum ſpe pellicere aliquem. Stimulare, incitare ad laudem. Acuere ſtimulis aliquem. Agere aliquem in altum. Concitare, impellere ſtimulis. Accendere, incendere, inflammare.

CONCORDIA.

Placidi numen opuſque Dei. Lauro nexa comas. Connectens, ligans pectora, corda. Socians, conſocians, jungens, uniens, concilians mentes. Tenens & regens cœli, & ſoli machinam. *V. Pax.*

CONCVLCARE.

* Pede premere, terere, ſubigere. Pede ferire ſola. Vngula quem proculcat equi. Sparſas pedibus proterit eſcas. Sub pede colla ſuperbus victor premit. Cæſos calcare duces. Pedibus ſuperbi preſſabat colla tyranni.

CONDEMNARE.

Agere reum criminis. Damnare crimine. Peragere reum. Addicere morti. Facta alicujus decreto ſenatus damnare. Demittere neci infando judicio.

CON FABVLARI.

* Fallere blandis ſermonibus horas. Dare jucundis tempora pauca jocis. Animum remittere dulcibus lepidiſque colloquiis. Ad ſe per multa vagando joca redire, quum nimis intentus animus, ac diſtractus curis fuit. Se ſibi reddere blandis colloquiis.

CONFIDERE.

Suis fidere regnis. Deſinat claris quiſquam confidere rebus. O formoſe puer nimium ne crede colori. Fidens animi, atque in utrumque paratus. Ingenium vultu ſtatque caditque tuo. Niti Theſea fide. Humanis nulla eſt fiducia rebus. Nulla eſt fiducia capto. Cernis quæ Rutilos habeat fiducia rerum.

CONFLIGERE.

* Concurrere. Audetque viris concurrere virgo. Confertos audere in prælia vidi. Confligunt venti pariter. Frontibus adverſis concurrere. Congrediturque ferox. Pede pes junctus erat. Procurſu rapido conjectis eminus haſtis invadere Martem. Concurrere cominus hoſti. Vi geritur res. Mutuis ſemet vulneribus conficiunt. Alternis ſæviunt plagis.

CONGRATVLARI.

* Bene vel fauſtũ precari. Gratulor auſpiciis felicibus

 uſo.

uſo. Gratantum reſonabat vocibus æthra. Gaudere cujuſpiam gaudium.

CONGREGARE.

Cogere viros. Cogere pecus. Glomerare manum virorum. * Contrahimuſque viros. Socios in cœtum advocare. Læto complerant littora curſu viſuri Æneadæ. Vndique conveniunt Teucri miſtique Sicani. Complere agmine ripas. Vndique collecti coëunt. Olli convenere, fluuntque ad regia plenis tecta viis. Compellere greges in unum. Magnum miſtæ glomerantur in orbem. Denſum miſceri. Concurſu accedere magno.

CONIICERE. *V. Iaculari.*

CONIVNGERE.

Calamos cera conjungere plures. Coire in unum. Inter ſe coiiſſe viros.

CONIVGIVM.

Torus. Debita jura tori. Tædæ jugales. Tædæ pudicæ. Thalami fœdus. Conjugale fœdus. Sociale fœdus. Fœdera lecti. Sacra jugalia, marita, ſocialia. Iura jugalia, conjugalia, ſocialia. Iura ſacerrima lecti. Hymenæus promiſſus. Lecti ſocialia jura. Socii conſortia lecti. Connubiale jugum. Caſti jura marita tori. Faces maritæ.

CONIVGII FIDEM SERVARE.

Connubia ſervare. Matrimonii fidem non fallere. Servare fœdera lecti.

CONIVGIVM VIOLARE.

Iuncti rumpere vincla tori. Iugale ſolvere fœdus. Lædere fœdera ſocialia. Violare jura mariti. Fidem temerare maritam. Fallere jura tori. Thalamos violare. Cubile temerare. Sacra mariti polluere. Tendere retia lecto. Conjugii gratia ſumpta perit. Conjugii vincula nulla pati. Deſerere fœdera lecti.

CONIVGIVM PROMITTERE.

Promittere torum, connubia. Dare jura tori. Facere conjugii ſpem. Dare ſpem tori. Iungere toro. Thalami fœdera jungere. Connubio jungere. Dignari tæda. Invitare ad tædas. Parare ſocialia jura. Dare nuptui.

CONIVGIVM INIRE.

Connubium, thalamum inire. Coire jure tædæ. Coire toro ſacro. Iugali tæda accipere. Recipere thalamo. Recipere in tori partem.

CON-

CONIVGIVM ODISSE.

Connubia fugere. Tædas exoſa jugales. Negligere conjugis uſum. Acceſſus viriles refugere. Refugere contactus viriles. Concubitus fugere.

CONQVERI. *V. Queri.*

CONSANGVINEVS.

Conſanguinitate propinquus. Sanguine conjunctus. Turba conſanguinea. Conſors generis. Genitus de ſanguine. A ſanguine primus, tertius. Gradu ſanguinis propior. Et conſanguineo toties data dextera Turno. * Cognato ſanguine vinctus. A ſtirpe fuit geminis conjunctus Atridis. Sunt affinia vincula nobis. Sanguine cognato juvenis tibi. Proximitas eſt inter nos.

CONSENTIRE.

* Congruere, eſſe unanimem. Idem omnes ſimul ardor habet. Mens omnibus una ſequendi. Vno omnes ſimul ore fremebant. Aſſenſere omnes. Non adverſari. Annuere. Dicta alicujus voce probare. Deus ore ſereno annuerat. Conſonat aſſenſu populi regia.

CONSERVARE.

Luce ſedet cuſtos, aut ſummi culmine tecti, Turribus aut altis. Dii patrii ſervate domum, ſervate nepotem. Portum ſtatione tenere. Me penes hujus rei tutela manet. Aditum cuſtode coronat. Patriæ curam gerere. Latè fines cuſtode tueri. Sunt quibus ad portas cecidit cuſtodia ſorte. Tutos ſervare aggere muros. Servare cives ſtatione relicta. Fiduſque ad limina cuſtos. Veſtibulum inſomnis ſervat noctesque dieſque.

CONSIDERARE.

Supponere ingenio quod ante oculos eſt. Perpendere, ponderare, trutinare. Animo volvere, verſare, agitare, revolvere. Animo tractare, examinare. *V. Cogitare.*

CONSILIVM.

Forte piumque. Sapiens, mite, multæ calliditatis, fidele, ſalubre. Succurrere ſalubri conſilio. Conſilium magnum cogere inter alta mœnia. Conſilium vocet divûm pater, atque hominum rex. *V. Conſulere.*

CONSOLARI.

Dare, præſtare, præbere, ferre ſolatia. Adhibere ſolatia. Dicere ſolantia verba. Reddere ſolatia menti. Verbis conſolantibus levare. Relevare triſtem dulci

ſermone dolorem. Solando lenire dolorem, & dictis avertere curas. Demulcere mentem ægram ſolatiis. Solari jacentem. Curas demere dictis. Lenire dictis animum. Permulcere pectora dictis.

CONSTANTIA.

Conſtans & firmus animus. Conſtantia firma, immota, immobilis, ſtabilis. Moveri neſcia. Cui vultu comes eſt gravitas immota ſereno. Sors tantum conſtans in levitate ſua eſt. * Mens neſcia flecti. Iuſtus, & tenax propoſiti. Qui metus omnes ſubjecit pedibus. Quem non ſententia vertit. Qui perſtat fixuſque manet. Eſt animo fixum immotumque. Qui nullo flectitur. Immotum potis eſt tenere vultum. Terga fortunæ dare neſcit, & ullis frangitur haud minis.

CONSVETVDO.

Longa aſſuetudo. Venit in hos animos aliquid de more vetuſto. Mactant lectas de more bidentes. Has ex more dapes impoſuit. Virginibus Tyriis mos eſt geſtare pharetram. Ritus ut à priſco traditus exſtat avo. * Suetus erat.

CONSVL.

Cujus conſilio Reſp. creſcit. Summum in urbe decus. Quem penes urbanarum ſunt faſtigia rerum. Quem prima tenet communis cura ſalutis. Laudata cives ratione gubernans. Quo non gratior, quo non prudentior alter. Dignum Conſule nomen habens. Vrbis ſortitus habenas. Gerens impoſitum urbis onus. Regens, moderans populoſam legibus urbem.

CONSVLERE.

Succurrere ſalubri conſilio. Opem ferre conſilio. Conſilium dare. Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates. Conſilium ſummis Regni de rebus habebant. Hunc cape conſiliis ſocium. * Conſiliis eſt habitus non futilis autor. Vatum legumque peritos conſulere. Suſpenſi Euryalum ſcitatum oracula Phœbi mittimus. Dei oracula ſupplex conſulit. In dubiis reſponſa petere. Conſulere in medium, & rebus ſuccurrere feſſis.

CONTEMNERE.

Hoc tibi pro vili, ſub pedibuſque jacet. Tu cave noſtra tuo contemnas carmina faſtu. Deſpicis ergo tuum (ſi fas eſt credere) vatem. Nec munera parva reſpueris. Invenies alium, ſi te hic faſtidit Alexis. Munera

non

non ſperno. Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere Divos. Superba pati faſtidia. * Sordent tibi munera noſtra. Sardoniis videor tibi amarior herbis. Horridior ruſco, projecta vilior alga. Subjicere pedibus. Faſtidire. Spernere ac putare parvi. Triſtes alicujus iras atque ſuperba pati faſtidia.

CONTENDERE. *V. Pugnare.*

CONTENTVS PAVCIS.

* Contentus qui ſorte ſua, vel Philippeas opes æquat animis. Aſſuetus parvo, contentus modico. Me focus exiguus, & tecta haud candida juvant, & fons vivus & herba rudis. Auream quiſquis mediocritatem diligit, tutus caret obſoleti ſordibus tecti, caret invidenda ſobrius aula. Vivitur parvo bene. Contentus tenui ſalino.

CONTRARIVS.

Infeſtus alicui. Si mens non læva fuiſſet. Adverſa mente eſſe alicui. Fatis iniquis. Contraria flammis. Ex adverſo pugnare. Conſtat ex antitheſi natura rerum. Sunt diſcordia ſemina rerum. Infera ſic ſuperis, ſic diſcimus humida ſiccis, Alba nigris, æſtum frigore, nocte diem.

CONTVRBARE AQVAS.

* Lacrymis turbavit aquas, obſcuraque moto reddita forma lacu eſt. Mare volvit turbidus Auſter, miſcetque æſtum. Sordet aquis egeſtus ab imo alveus. Craſſus cœno & pulvere torrens.

CONVITIARI.

Fundere convitia in aliquem. Facere convitia alicui. Addere convitia dictis. Addere maledicta culpæ. Dicere mala alicui. Lædere lingua. Iacere crimina ficta. Dira precari. *V. Calumniari.*

CONVICIATOR.

Momus, procax, acer, Zoilus, invidus, turpis. Cane pejor & angue. Blattis tineiſque nocentior. Dente Theonino rodens. Allatrans præconia famæ alterius. Vomens ore rapido venenum. Famæ violator aliùs.

CONVITIVM.

Linguæ tela. Convitia culpæ. Opprobrium. Aſpera verba. Verba ſuperba. Voces moleſtæ. Lingua ſuffuſa veneno. Calumnia invida, ſubdola. Semper in innocuos mores violenta. Ardeſcens odio pulcræ virtutis.

Labe

Labe notare ſolens dignos laude viros. Qua peſtis non ulla nocentior exſtat. Sæviſſima peſtis. Rodere ſueta bonum nomen. Obtrectatio.

CONVIVIVM.

* Læti convivia curant. Convivia curas reſolvunt. Dapibus menſas onerabat inemptis. Epulis accumbere Divûm. Accingere ſe dapibus. Domus interior regali ſplendida luxu inſtruitur. Strato ſuper diſcumbitur oſtro. Dapibus menſas onerant, & pocula ponunt. Toris gaudent diſcumbere pictis. Fit ſtrepitus tectis, vocemque per ampla volutant atria. Exſtruere toros, & dapibus epulari opimis. Gens epulata toris Lenæum libat honorem. Magnifico inſtructa paratu convivia inire. Ruſtica marito ex agro reduci dapes inemptas apparat. Ruſtici inter ſe læti convivia curant. Hilarare convivia. Convivium Perſico apparatu, *hoc eſt*, ſplendidum. Inſtituere dapes. Viſcera toſta ferunt taurorum, onerantque caniſtris dona laboratæ Cereris, Bacchumque miniſtrant. Menſæ grata ſecundæ dona. τράπεζα εὔπνους, menſa ſuaviter halans.

COOPERTVS.

Tectus, velatus. Velat amictu ora. Vultum velamine celat nube cava amictus. Tegmen habet capiti. Purpureo velare comas adopertus amictu. Purpurea velatus veſte ſedebat. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

COPIA. *V. Abundantia.*

COQVERE, & COQVVS.

Torrere ignibus, carbonibus. Suppoſitum cineri panem ſociis parat. Pars in fruſta ſecant, verubuſque trementia figunt. Atque ita ſemineces, partim ferventibus artus Mollit aquis, partim ſubjecto torruit igne. Cui ſua ſordentem pinxerunt arma colorem, Frixuræ, cucumæ, ſpurca patella, lebes.

COR.

Pectus. Præcordia. Inexpugnabile, levibus violabile telis. Fons vitæ. Fons caloris vitalis. Fons vitalis in medio pectore poſitus. Vires animo præſtans. Media regione locatum. * Arx animi.

COR SPIRITV SANCTO ILLVSTRARE.

Afflare pectora ætheria aura. Luſtrare mentes lumine divini flatus. Colluſtrare corda ſacrato lumine. Con-

Contingere pectora cæleſti flamma. Accendere pectora cœleſti flamma. Abſtergere mentibus nefandas tenebras, & illuſtrare pectora dio lumine. Implere, movere mentes, ſeu corda ſacro numine.

CORNIX.

Inviſa Minervæ. Garrula cornix. Novem ſæcula paſſa. Seculis vix moritura novem.

CORNV.

Arma quæ bos gerit. In cornua celſus. Cornu natum fronti. Cornu aduncum, in ſua terga recurvum.

CORONA.

Honor frontis. Iuncea vincla roſæ. Verno de flore corona. Plectilis, nexilis, odora, odorata. Splendens, fulgens auro radiante. Caput exornans, decorans. Tempora cingens Sertum. Corolla. Stemma.

CORONAM TEXERE.

Nectere, connectere tenero pollice ſertum. Texere mollia ſerta facili manu. Fingere, parare coronam. Flores intexere ſertis. Iungere varios flores in ſerta. Floribus è variis contexere ſertum.

CORONARE.

Caput cingere, veſtire corona. Imponere coronam. Serta dare capiti. Imponere ſerta comæ. Innectere ſertis tempora. Cingere flore caput. Præcingere flore capillos. Redimire, devincire tempora ſerto. Frondenti tempora lauro implicat. Feſta fronde revinctus. Velare tempora myrto. Populea velatur fronde juventus. Molli fluentem crinem fronde premit. Viridi advelat tempora lauro. Mollibus intexere caput ſertis.

CORPVS.

Corporis artus. Pondus corporis. Corpus venerabile, ingenuum, patiens laborum. * Mortale lutum. *Vide Cadaver.*

CORRIGERE.

Lima mordacius uti. Pungere errata doctis lituris. Reddere, tradere incudi. Vocare ad judicium limæ. Defuit & ſcriptis ultima lima meis. Manus ultima cœpto defuit. * Emendare jocos una litura poteſt. Carmen debet multa dies & litura coërcere, atque decies caſtigare ad unguem perfecte. Oportet verſus male tornatos incudi reddere. Sub judicium ſingula verba vocare.

COR-

CORRIGERE SE.

Vivendi mores perverſos linquere, exuere. Melioris vitæ modum agere. Convertere vitam in melius. Delicti agnoſcere culpam. Tranſactæ vitæ crimina, delicta, peccata dolens.

CRAS.

Vbi craſtina aurora referet lucem ſolitam. Craſtino ſole oriente. Craſtina die veniente. Luce craſtina reddente viciſſim rebus colores. Cum craſtina dies luſtrabit lampade terras. Cum ſol craſtinus orietur. Cras ubi ſol radiis adduxerit horam primam. Vbi craſtinus Phoſphorus rurſus ibit ab Eois aquis. Vbi Titan craſtinus ortus extulerit lucem. Lux cum primum terris ſe craſtina reddet. Cum primum craſtina cœlo lux aderit demiſſa.

CREARE.

* Ex nihilo facere. *Virg.* Canebat uti magnum per inane coacta Semina terrarumque animæque mariſque fuiſſent. Qua ratione tener mundi concreverit orbis. *Ovid.* hominem divino ſemine fecit Ille opifex rerum mundi melioris origo. Inde retinet cognati ſemina cœli. Nil ſemine eget apud Deum. Non tantæ operum moles ſine Numine creari potuere. Ipſe dixit & creata, juſſit ipſe & facta ſunt, terra, cœlum, foſſa ponti, trina rerum machina.

CREDERE.

Habere fidem alicui. Dare rei fidem. Addere fidem dictis. Pollicitam dictis Iupiter adde fidem. Illa fidem dictis addere ſola poteſt. Tarda venit dictis difficiliſque fides. * Si qua fides vatibus eſſe poteſt. Omnia credit dicenti. Sermones eſſe fideles non reor, *id eſt*, non credo. Dictis addere fidem. Credite dicenti, mira, ſed acta loquor. An vatibus omnis eripienda fides? Fides rebus eſt addenda probatis. Fides circa id quod non vides. Experto ſi quicquam credis amico.

CREPVSCVLVM.

Prima nox. Dubiæ crepuſcula lucis. Vltima pars lucis, primaque noctis. Tempus quod tu nec tenebras, nec poſſis dicere lucem: Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis. In hoſpita tecta Tyranni ingredior, traherent cum ſera crepuſcula noctem. Inde domum redeunt ſub prima crepuſcula mœſti.

CRE-

CREMARE. *V. Vrere.*

CRESCERE.

Seſe attollere in auras. Caput inter nubila condere. Quantum vertice ad auras, tantum radice in tartara tendit. Prodit in ſummum ſeminis herba ſolum. Ingens exit ad cœlum ramus. Ad ſidera raptim vi propria niti. Aſſurgere in auras. Emittere ad ſidera ramos. Vno nitens tollitur de ceſpite ſilva. De ſemine ſurgere. Silva pullulat à radice. Stirpibus exire ab imis. Quæ ſeminibus jactis ſe ſuſtulit arbos. Exiit ad cœlum ramis felicibus arbos. * Quædam arbores ſponte ſua veniunt: quædam poſito ſurgunt de ſemine. Creſcit occulto velut arbor ævo fama Marcelli. Herba ſe tollit in luminis auras. Se lætus ad auras palmes agit.

CRIMINA.

Labes. Culpa. Admiſſum. Delictum. Vitium. Crimen facti. Criminibus novis aliquem terrere. Domus ſcelus omne retexit. Et mihi jam multi crudele canebant Artificis ſcelus. Scelus exitiale his merſit malis. * Infandum crimen nefaſque grave.

CROESVS.

Dives Lydus. Opulentia Crœſi. Qui vitam captus ab hoſte tulit. Divitis audita eſt cui non opulentia Crœſi?

CROCODILVS.

Niliacus. Nilicola, horrendus, immanis, horridus, monſtroſus, lethifer, exitioſus. Fictas, falſas, mentitas, non veras lacrymas fundens. Ore cruento. Corpore vaſto. Parat ore cruento Perdere te, lacrymas dum Crocodilus agit.

CROCVS.

Ruber. Natus prope Cydnum. Rubri fila croci. Fila croci punicei.

CRVCIFIGERE.

Affigere, ſuffigere membra infami cruci. Sublimi trabe figere corpora. Sublimem tollere in celſam crucem. Diſtendere erecto ligno affixum, & perdere paulatim lenta morte. * Infami ligno ſuſpendere corpus. Horrenda gravius an quicquam cruce? Decuſſatæ arbori reos ſuffigere. Crudele ſervorum ſupplicium. In cruce figere. In cruce fixus erat. Cujus in excelſa ſtat cruce noſtra ſalus. Supplicium quod manus pedeſque

deſque nequitiæ inſtrumenta ligat, cœloque videndos educit miſeros. Membra pependerunt curvato exanguia ramo.

CRVCIFIGI.

Suſpendi in *vel* ab arbore. Ferre pœnam infanda crucis morte. Diſtendi trabe dira. Morte ſubire ſupplicium trabis infandæ. Luere crudele ſupplicium trunco infando. Super trabe erecta, ac robore iniquo linquere mortales auras. Infando ſupplicio, & morte duros finire labores. Arboris affigi plantas & brachia trunco.

CRVDELIS.

* Efferus, ferus, truculentus, immanis. Omni barbarie horridior. Nerone crudelior. Cum hoc Nero collatus mitis & clemens eſſe videtur. Quæ te lea, quæ te lupa, quæ te peperit tigris, immitis, implacate, omni durior ferro? An te æſtuantis ponti vis effera, & ſævus horror exſpuit? Κακῆς ἀνάθρεμμα λεαίνης, Improbæ alumnus leænæ. Σιδηρόφρων, ferreo animo præditus.) Multa cæde cruentus. Cupidus cruoris. Gens ſævæ avidiſſima cædis. Sanguine gaudens. Tua ſunt duro præcordia ferro vincta. In tenero ſtat tibi corde ſilex. Gaudent perfuſi ſanguine fratrum. Nec viſu facilis, nec dictu affabilis ulli. Fas omne abrumpens. Durum à ſtirpe genus. Quem nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Auctores ſaxa fretumque tui. Aſperior quovis æquore. Sævior eſt triſti Buſiride, ſævior illo, Qui falſum lento torruit igne bovem, Quique bovem Siculo fertur donaſſe tyranno. Te lapis & montes, innataque rupibus altis Robora, te ſævæ progenuere feræ. Natus es è ſcopulis, nutritus lacte ferino, Et dicam ſilices pectus habere tuum.

CRVX.

Trabs funeſta, infamis, probroſa, cruenta, funerea, lignum, ſtipes, trabs crucis. Celſa, dira, alta arbor crucis. Tranſverſum lignum. Fatale robur. Salus hominum infanda trabe nexa pependit. Infami nunc liber ab orno deſiliat, ſi numen habet, vincla omnia rumpat. V. *Crucifigere*.

CVDERE FERRVM.

* Ferrum exercere. Ingentem clypeum informare. Excudere æra ſpirantia. Ardentibus coquere fornacibus

bus æra. Gladios excudere. Ferrum in igne mollire variaſque dein inducere Formas. Duris crepitant incudibus æra. Cyclopes properant fulmina lentis maſſis. Taurinis alii follibus auras accipiunt redduntque: alii tingunt lacu æra ſtridentia. Inter ſeſe fabri tollunt brachia in numerum vi magna, & verſant ferrum tenaci forcipe. Ferrum retuſum diffingere, *id eſt*, reformare. Ferrum adhuc candens à fornace ſibilat in unda gelida. Ignipotens faber opera ad fabrilia ſurgit.

CVLINA.

Fumida, fumigera, nigra. Parans epulas. Calens crebris ignibus. Ipſa dabit lautas uncta culina dapes. Alget adhuc nudo clauſa culina foco.

CVLPA.

Gravis, ſilenda, morte minor, non carens pudore. Nefas morte piandum. Culpam morte piare. Vacare culpa. Eſſe in culpa. Hoc nomine prætexit culpam. * Conſcia mens mota ſolet exhorreſcere fronde. Mens labe coinquinata. Haud culpæ obnoxius ulli. Supplicio culpa reciditur. Triſte piare nefas. V. *Crimen.*

CVNICVLVS.

Fœcundus, tener, hirtis pedibus. Omni menſe pariens. Gaudens habitare effoſſis in antris. Antra colens latebroſa.

CVPERE.

Capi cupidine alicujus rei. Fame vel ſiti opum teneri. Quod ſi tantus amor menti, ſi tanta cupido eſt. Vnde hæc, ô Palinure, tibi tam dira cupido eſt? Quod ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros. Turpi cupidine captus. Ferri nimia cupidine. Cupere, atque ambire refugi. Non eſt mortale quod optas. Creverunt & opes, & opum furioſa cupido. Et cum poſſideant plurima, plura petunt.

CVPIDO.

Inexplebilis, inſatiabilis, furioſa, veſana, avara, lucri ſtudioſa, maleſana. Deſiderium ingens, vehemens, ardens. Ardor habendi. Sitis ardens. Tantus amor laudum. Opes amor urget habendi.

CVPIDO VENEREA.

Libidinoſa, noxia, virtuti inimica. Pertentans pectora. Impatiens moræ. Ardens, cæca, res immoderata Cupido.

CVPI-

CVPIDO DEVS FICTVS.

Volatilis, aliger, volucer,laſcivus, ambitioſus,blandus, præpes. Vaſto profugus orbe. Puer improbus. Natus patris ſummi qui tela Typhoëa temnit. Idalius puer. V. *Amor.*

CVPIO.

*Ingenti cupidine flagro. Me dulcis raptat amor. Sum avidus conjungere dextram. Ardeo noſſe. Ardet animus. Ardenti mens impete fertur. Exarſere ignes animo. Miro eſt incenſum pectus amore. Me gravis ardor habet. Sitis ardeſcit habendi. Eſt mihi mens incenſa. Mens agitat hoc facere.

CVRA.

Durum curæ genus. Cura inſomnis, moleſta, vigil, vigilans, anxia, irrequieta. Sollicitans animum. Coquens animum. Turbans mentem. Stimulans præcordia. Vexans, crucians, ſaucians pectora. Corda fatigans. Vetans lumina dulcem carpere ſomnum. Latitans in ſollicito pectore. Pulſans mordaci verbere mentem. Abrumpens ſomnos ſalubres. Quæ fugit, multo diluiturque mero. Aſper curarum morſus. Stimuli curarum.

CVRIS ANGI.

Tabeſcere curis. Volvere, volutare pectore curas. Curarum ſtimulis exerceri. Curis mordacibus angi. Macerare pectora curis. Male ſaucia habere pectora curis. Confici animum curis. Arrodit pectora cura. Cura alta mente repoſta manet. Varia curarum mole gravari. Triſtes agitat mens anxia curas. Anxia ſunt nimis pectora curis. Ingentes curas pectore verſans. Curarum ingenti mole gravatus. Pectora habens variis obnoxia curis. Cura turbidus acri. Verſare graves mœſto ſub pectore curas. Curarum mens fluctuat undis. Premere curam ſub pectore. Hæc me cura remordet. Curarum me pondera multa fatigant. Femineæ ardenter curæque, iræque coquebant. Hinc me ſollicitum torquent ſuper omnia curæ. Hinc requies animo non datur ulla meo. Cura tenuat, vitiat, conficit corpus. At pater Æneas caſu concuſſus acerbo, Nunc huc ingentes, nunc illuc pectore curas mutabat. In curas animus deducitur omnes.

CVRIS SE EXVERE.

Ponere, deponere, dimittere, abjicere, reſolvere, depel-

depellere, fallere curas. Levare, ſeponere curas. Exuere, propellere animo curas. Solvere animum curis. Sepoſitis mentem componere curis. Feſſam curis abducere mentem. Triſtes ſecludere curas. Procul ejicere carnifices curas pectore. Exſolvere animum curis. Triſtes animo deponere curas. Finem imponere curis. Omnis ab hac cura mens relevata mea eſt. Dictis avertere curas. Maneat noſtros ea cura nepotes.

CVRRERE.

Tendere curſu. Rapido contendere curſu. Curſus conficere. Inire curſus. Celeri pede pulſare humum. Curſu ferri, rapi, tolli. Rapidis curſibus petere locum. Trajicere membra gradu celeri. Curſu rapido ire. Rapidis ferri paſſibus. Curſu pedum prævertere auras. Fugit ocyor aura. Volucrem curſu prævertitur Hebrum. Sic fatur virgo, & pernicibus ignea plantis Tranſit equum curſu. * Vix ſola contingit pedibus. Volat vi fervidus axis. Vix ſumma veſtigia ponit arena. Fertur alite curſu. Campos tranſmittere curſu, τρέχει σύνδρομος αὔραις, currit par auris.

CVRRERE RETRO.

Curſu tendere retro. Revocare curſus. Curſus circumflectere. Converſo curſu relegere veſtigia. Retro ferri, referri, abire. Se retro dare. Flectere retro iter.

CVRSVS.

Quadrijugus. Opus prætereuntis rotæ. Prætervolans axe levi plauſtrum grave, ſtridens, ſtridulum. Bigæ. Quadrigæ. * Hunc portat niveis currus eburnus equis. Axis, pro curru. Spoliis onerati Cæſaris axes. Admiſſa rota ferri, & atterere metam. Admiſſa, *id eſt*, incitata. Aureus axis erat, temo aureus, aurea ſummæ Curvatura rotæ, radiorum argenteus ordo. Ducunt Sarmatici barbara plauſtra boves.

CVRVARI.

* Magna vi flexa domare. Curvi formam accipit ulmus aratri. Ramos curvabit olentes. Curvamine magno flectitur. Adductis cornibus utrimque arcum curvare.

CVSTOS.

Quem penes eſt cura ſervandi. Lumina cuſtodis ſuccumbere neſcia ſomno. Vigil fidus. * Fines lato cuſtode tueri. Obſidere fores, & agmine denſo ſervare.

Sum-

Summo culmine tecti excubare. Conſtet ante fores fidiſſima cuſtos. Lecti cuſtodes portarum. Vigil ſervet cuſtodia muros. Vigiles ſuccedunt ſervantque vices. Fidus conſtat ad limina cuſtos. Veſtibulum ſervare noctesque dieſque. Omnis legio excubat, & vices exercet quod cuique tuendum eſt. Portam ſtatione tenere. Fugam cuſtodia claudit. Tutela rerum Deus.

CYBELE.

Cybeleia mater. Idea parens. Cœleſtis mater. Magna parens. Genitrix fecunda Deorum. Turrigeram frontem Cybele redimita coronis. Turrigera caput onerata corona. Berecynthia.

CYCNVS.

Olor innocuus, albus. Avis fluminea. Mæonias celebrantes carmine ripas. Cayſtrius ales. Albus ales. Canorus ales. Flumina cygnus amans. Deflens ſuam necem. Modulans dulcia carmina. Qui jam moriens canit carmina exequialia. Cantator cygnus funeris ipſe ſui. Cantans, reſonans moribundo gutture dulce melos.

D.

DÆMON.

Malignus, ater, fallax, horrendus. Dolos nobis nocte dieque ſtruens. Dei & hominum infeſtiſſimus hoſtis. Circumiens & quærens rapido quem devoret ore. Cui artes mille nocendi. Struens mille pericula variis modis. Hoſtis teterrimus, inſtans infeſtis armis. Humani nominis hoſtis. Sceleris inventor. Stygis incola. Phlegetontius hoſtis. Inferni tyrannus. Tartara nigra colens. Stygiis qui præſidet undis. * Tartareus princeps. Genius cœlo turbatus ad orcum, pernicies noſtri generis. Adverſarius irrequietus. Veterator ſtygius, πλάνος, planus, *id eſt*, decipiens. Πτανὸς ὄφις, alatus ſerpens.

DAMNATVS.

Stygio damnatus averno. Addictus flammæ. Stygiis data præda cavernis, caminis. Traditus æternis pœnis. Præda cremanda rogis Stygiis. Præda voranda, dilaceranda, diſcerpenda focis, rogis ſtygiis. Stygium damnatus ad orcum. Quem manet inferno pœna luenda loco. Qui fiet ſtygiis grata rapina focis. Quem peragit æternæ mortis culpa reum. Æternum triſtes damnatus ad ignes. Qui infelix æterno uritur igne. A regno

Chriſti

Chriſti ſpretus & exul agens. * Victima nil miſerantis orci.

DAMNVM.

Grande, triſte, reparabile, miſtum cum pudore turpi. Triſtia damna pati. Eſſe fraudi. Ferre fraudem. Pernicies. Diſpendium. * Creare damnum alicui. Officere. Ingenti affligere damno. Tempeſtas perniciem meditatur agris. Sata læta boumque labores perdunt damnoſa bella. Tulit exitium femina Trojæ. V. *Nocere.*

DANIEL PROPHETA.

In foveam Daniel projectus ad ora leonum. Fati conſcius arcani Daniel. Hebræum decus Daniel.

DANVBIVS.

Profundus, rapidus, ferox. Terga vaſti Danubii. Iſter vagans, turbidus, Scythicus, ſeptifidus. Flaventes volvens arenas. Qui petit Euxinas aquas. Ripa ſemper metuendus utraque. Longo ſinuatus orbe. Danubii, Iſtri aquæ. Flumina Danubii.

DARE.

Munera donare. Accumulare donis. Ornare dotibus amplis. Præmia digna ferre. Dona ferre pelago. Quæ tibi pro tali reddam, perſolvam carmine dona? * Donis augere. Munifica ſe inſinuare manu. Ingentibus undique donis ſtipabant. Ingenti munere donas. Afficere donis immenſis. Quamvis nullo munuſcula cultu, haud contemne tamen: affectum res data dantis habet. Animum hunc largior omnem, quo non præſtantius ullum munus. V. *Munus.*

DARE VENIAM.

Concedere alicui veniam. Remittere, condonare noxam, culpam. Miſereri non digna ferentis. Averſam exuere mentem. Prohibere minas, caſus. Flecti precibus. Nec veniam læſo numine caſus habet. * Sine hanc animam, & miſerere precantis. Sit mea lenito Cæſare pœna levis. Si me meus abſtulit error, da veniam. Niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes? Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit.

DAVID.

Iſaides. Ieſſides, *id eſt,* Iſai, *vel* Ieſſe filius. Iſaides vaſta dejecit mole gigantem. Qui verbere fundæ Præcipitem immani proſtravit mole cyclopem. Lyræ, fun-

dæque peritus. Obedi nepos, Pſaltes ſanctiſſimus. Ieſſæus vates. A patre qui ſanctum ducit Ieſſe genus. Ieſſiades cantor, rex, atque Propheta.

DEA ELOQVENTIÆ, SVADA *vel ſuadela. Dea ficta.*

Pitho flexanima, blandiloqua, mellita. Præſtans dulcedine linguæ. Docta movere, demulcere animos. Cui eſt dulcis copia fandi. Cujus lingua dulcior eſt Hyblæis roſis. Compta coloratis formis.

DEÆ FICTÆ LIBERALIVM *artium.*

Muſæ. Pierides. Chorus Pierius. Camœnæ. Aonides. Aoniæ. Pegaſides. Theſpiades. Heliconiades. Helicona colentes, Heliconis alumnæ. Caſtaliæ. Mæoniæ. Sicelides. Palæſtinæ. Aſcrææ. Caſtalides. Libethrides. Novem comites. Novem ſorores. Quæ fontes tenent Aganippidos. Quæ tenent ſigna equi Meduſæi. Doctique cohors Heliconia Phœbi. Carminis auctores. Novena turba Aonidum ſororum ſuggerens carmina vatibus. Habitans, colens juga celſa montis Parnaſſi. Cinctę Parnaſſide lauro. Habitantes in vertice montis Aonii. Laude Deum celebrantes, & pia facta canentes. Ter trinæ ſorores. Ter tres alumnæ Phœbi. Sorores diæ juga ſacra colentes Parnaſſi. Mulcentes, moventes, oblectantes animos dulcibus ſonis. Flectentes modulamine cantus. Doctæ animos blandiſono, dulciſono flectere cantu. *Nomina novem Muſarum ſunt*, Calliope, Clio, Erato, Thalia, Melpomene, Terpſichore, Euterpe, Polymnia, vel Polyhymnia.

DEÆ TARTARI FICTÆ.

Furiæ. Erinnyes. Eumenides. Diræ, *Quarum numerantur tres*, Alecto, Tiſiphone, & Megæra. Pœnarum triplices Deæ. Vipereæ ſorores. Anguicomæ. Colubriferæ. Noctigenæ. Crinitæ anguibus. Erebi, Ditiſque miniſtræ. Noctis alumnæ. Torto vittatis angue capillis. Atros plectentes crinibus angues. Quæ ſedent obſcuras carceris ante fores. Turba impia. Implexa feros pro crinibus angues.

DEÆ VITÆ.

Parcæ, *quarum tres*. Fert Clotho ipſa colum, Lacheſis net, at Atropos occat. Lanificæ, immotæ, fatales. Clothoque duæque ſorores. Ferrea decreta ſororum. Fila

Fila ſororum. Quæ diſpenſant mortalia fata ſorores. Stamina impreſſo fatalia pollice nentes. Pollice quæ certo penſa ſevera trahunt. Stamina quæ ducunt, quæque futura nent. Rumpentes, abrumpentes ſtamina vitæ. Pendentia fila trahentes. Obſervantes quam ſtatuere diem. Fatorum numina parcæ.

DEBILITARE.

* Enervare vires. Invalidum reddere. Viribus defecta membra. Circæis herbis acrius effeminare.) Tarda ſenectus debilitat vires, animi mutatque vigorem. Debile fit corpus, languеſcunt omnia membra. Et Venus imminuit vires. Infregit ſua fortia facta metus. Frigent effetæ in corpore vires. Cui ſunt fractæ vires. Torpent infractæ ad prælia vires. Effeminare, enervare.

DECALOGVS. *V. Dei lex.*

DECERPERE.

Decerpere ab arbore poma. Carpent tua poma nepotes. Qui legitis flores, & humi naſcentia fraga. Delia ſelectis detrahet arboribus.

DECIDERE.

* Ad terram fluere devexo pondere. Domus lapſa repente ruinam cum ſonitu trahit. Toto præceps ſe corpore ad undas miſit avi ſimilis. Celſæ graviore caſu decidunt turres. Decidere in præceps, ferri in abruptum magno impete. Turris ſubito pondere ſuccubuit. Ad terram pondere vaſto graviter concidere. Ad terram cecidit duplicato poplite. In latus à dextro armo paulatim defluit moribundus. Volvi ex monte præcipiti.) Graviter ad terram pondere vaſto concidit. Pronuſque magiſter volvitur in caput. Collapſa ruunt membra. Pedes veſtis defluxit ad imos. Sæpe etiam ſtellas vento impendente videbis Præcipites cælo labi.

DECIPERE ET DECIPI.

Verba dare alicui. Fallere. Verſare pectore dolos. Aliquem falſis ludere imaginibus. Agere in fraudes. Fallere, prodere dolo. Fraude petere. Fraudem innectere. Capere dolo, vincere dolo. Te ſententia fallit. Ventis & verba & vela dediſti. Dolos meditari, fabricare. Capi dolo. Deceptus fraude. Ficto pectore fari. Dolis inſtructus & arte Pelaſga. Simulata mente loqui * Odi Sinones. Dædalus ad fraudes. ἀλώπηξ, vulpes: ψευδῶν ἄναξ, rex mendaciorum.

DECOLLARE.

* Revellere caput à cervice, truncare capite. Iacet avulſum humeris caput. Vno dejectum cominus ictu cum galea longe jacuit caput. Decutere enſe caput. Enſe caput meſſuit. Ferro ſecare pendentia colla. Caput auferre truncumque relinquere corpus. Abſtulit enſe caput. Feriendum tendere collum. Gladio reſcindere caput. Trunco cervix abſciſſa receſſit. Baptiſtæ diro ſacrum enſe caput recîdit. Cervice cæſa collum amputat, truncus in pronum ruit. querulum cucurrit incerto murmure caput.

DEDICARE OPVS ALICVI.

* Mœcenati inſcribere carmen. Commendare. Aſſertorem quærere. Fieri munus alicujus. Vindicem ſibi parare contra dentes Theoninos. Fugere in ſinum patroni. Tutorem quærere muſis, pupillis. Sub nomine cujuſpiam famoſo prodire in luminis oras. Herois titulos prima libri regione locare.

DEFATIGARI.

* Viribus exhauriri. Feſſus belliqne viæque. Labor inſolitus me laſſavit. Enervia duro membra labore ſubſidunt. Feſſa labat mihi pondere cervix. Plurimus eſt in laſſo corpore languor. Corpora multo confecta labore. Humeri ingenti pondere feſſi deficiunt. Sole ardente viaque ſunt vires affectæ. Æſtu, & pulvere denſo membra labant, ſalſæque fluunt per tempora guttæ, ac ſubeunt animo gelidæ umbræ fonteſque irrigui. Laſſus maris, ac periculorum.

DEFENDERE.

Stare pro aliquo. Pro Troja ſtabat Apollo. Populum antiqua ſub relligione tueri. Si Pergama dextra defendi poſſent, etiam hac defenſa fuiſſent. * Acriter obniti, ac ſe defendere telis. Inſigne mœſtis præſidium reis. Tutela præſens Italiæ dominæque Romæ. Soſpites ope gentem. Denſa militum vallare corona. Pro patria extrema quæque pati & nullos horrere labores. Obniſu totius corporis defendere. V. *Cuſtodire.*

DEFORMIS.

* Therſites verus. Quo non eſt turpior alter. Macie confecta ſuprema ignoti nova forma viri, miſerandaque cultu procedit: dira illuvies promiſſaque barba. Monſtrum horrendum, informe. Notat ingratus lurida mem-

membra color. Teterrima longè corpora, quæ lumina coram aſpicere exhorrent. Aſpectu fœda ridendaque facies. Deformis, & teter ante omnia vultus. Pendentes turpiter malæ, & frons arata rugis, tergaque collo tumido ſurgentia. Cultu & aſpectu horridus. Squallidus immiſſis per ora comis, impexa pendet barba, ſtiriæq; fœdæ à ſimis propendent naribus. Eſt antidotum amoris.

DEGENERARE.

* Deſciſcere ab avita nobilitate. In pejus ruere, ac retro ſublapſum referri. Degeneres animos timor arguit, *id eſt*, oſtendit. Nominis haud memor patrii. Nothum ſpuriumque genus, germen.

DELECTARI ALIQVA RE.

* Voluptate trahi. Arrident ante omnia. Iſta juvant. Non eſt mihi res jucundior ulla. Muſæ noſter amor, grata & ſincera voluptas. Rura mihi riguique placent in vallibus amnes. Hæc mentem retinent demulcentque. Me dulcis per Helicona raptat amor, juvat ire jugis. Hæc eſt mihi ſola voluptas. V. *Amare, Cupere.*

DELIBERARE, & DELIBERA-*tum habere.*

Conſilium ſummis regni de rebus habebant. Fert animus mutatas dicere formas. Eſt animus hoc facere. Conſilia in aliquid referre. Animo ſententia ſurgit. Sic conſtat. Sedet hoc animo. Hæc mihi mens eſt. Mens eadem perſtat mihi. Hoc animo fixum, immotumque ſedet. Neque me ſententia vertit. V. *Conſulere.*

DELPHINVS.

Curvus, pandus, laſcivus. Ludens tranquillo mari. Conſuetus ſurgere in auras. Natans ventoſas per undas. Harmonia gaudens. Muſicam amans. Vadens per æquora cauda, æſtumque ſecans. Ludens inter arantes rates.

DENEGARE.

Detrectare aliquid. Quis talia demens Abnuat? Abneget exciſa vitam producere Troja. Iuſſuſque Deo parere recuſat. Nunquam patiere repulſam. * Mordicus obſiſtere. Nec prece, nec pretio flecti. Tanquam marpeſia cautes, immotuſque perſtat ſcopulus. Animus ei quovis ferro, & adamante durior inflecti recuſat.

DERIDERE. *V. Irridere.*

DESCENDERE.

* Deſcendere in ima. De cœlo labi. Demiſſum labi

per funem. Labi ſumma ſuper culmina tecti. Horrifico lapſu de montibus adſunt Harpyiæ. Ferri quo ſponte ſuapte feruntur corpora gravia. Magis atque magis accedere ſoli centro. Ad manes imos deſcendere. Summo delapſus Olympo. Supera deſcendit ab ora. Leves cœli demitti per auras. Celeri ad terram turbine ferri. Fertur velut acta deorſum martialis pila tormenti.

DESERTVM.

* Eremus. Solitudo. Seceſſus avius. Inter deſerta ferarum. Procul ab urbis faſtu & aſtu. Deſerta vivere terra. Deſerta tellure quieſſe dicitur. *Virg.* Solis exegi montibus ævum. Secretis vivere ſilvis. Qua nulla humano eſt via trita pede. Deſerta & taciturna loca petere. Relictis mœnibus amœnas ſilvas amare. Rure vacuo pôtiri, & aperto æthere. Vbi aves querulæ fremunt, ramique ventis lene percuſſi tremunt. Avia loca, & inhoſpita teſqua.

DESIDERARE.

Suſpirare aliquem. Longo ſocios ſermone requirunt. Nimios optabat honores. Ambire opes, honores. Tum vero ardemus ſcitari. * Avere vehementer. Ardente cupidine ferri. Magnus amor mentem, magna cupido trahit. Miro eſt incenſum pectus amore. Te abeunte, mî deſiderium mei relictum eſt.

DESPERARE.

* Spem omnem abjicere. Spes nulla ſupereſt, vel reſtat. Inciſa ſpes eſt, occidi funditus. Ad reſtim ventum eſt. Nullam ſperare ſalutem. Haud ſpes opis ulla dabatur. Penitus diffidere rebus. Non habet fortuna regreſſum. Salutis ſpes abiit. Ad laqueum tendere. Spes mea fracta jacet. Anchora jam periit ſacra. Evaſio nulla relinquitur.

DESTINARE.

*Proprium dicare. Addicere. Devovere, devotus. Non me tibi quis devinctior alter. Me deſtinat aræ. Æternos tibi laurus deſtinat honores.

DESTRVERE.

Labefactare opus. Dum mœnia frater deſtruat. Emoti procumbunt cardine poſtes. Labat ariete crebro janua. Tyrias olim quæ verteret arces. Has evertit opes, totamque à ſedibus urbem eruit. Suis & ipſa Roma viribus ruit. Quam neque finitimi valuerunt perdere Marſi,

re Marſi, Minacis aut Etruſca Porſenæ manus. Trojanam exſcindere gentem. * Perdere, vertere, evertere.

DETRAHERE.

* Lancinare nomen. Virus in aliquem effundere. Proſcindere dictis abſentem. Inurere notam. Invadere famam abſentis ore venenato. Bonum præſtantius omni gaza diripere. Denigrare abſentem, & lædere non ſentientem.

DEVIVS.

* Ignarus loci. Avia curſu ſequi. Nota regione viarum excedere. Erravitné via? Decipi errore locorum. Errore viæ & tempeſtatibus actus. Quæ me via fallit euntem. Fallitque timor regione viarum. Perplexum iter omne revolvere. Veſtigia retro obſervata locis.

DEVS.

Immortalis, benignus, omnipotens, cunctipotens, cœlipotens, aſtripotens, omniſator. Perſpiciens intima cordis. Æternus fons vitæ, & omnis origo boni. Immenſo robore pollens. E cujus pendet noſtra favore ſalus. Acuto lumine renes, & corda cæca notans. Scrutator cordium. Magni regnator Olympi. Cœli ſceptra tenens Deus. Qui regit ætherii radiantia ſidera cœli. Cuncta ſuo qui numine torquet. Qui temperat orbem. Qui res hominum æternis regit imperiis, & fulmine terret. Torquet qui ſidera mundi Deus unus in ordine trino. Scelerum vindex, dans præmia rectis. Sceptra tenens radiantis Olympi. Qui motus animi, ſenſuſque latentes perſpicit, & taciti pectoris ima videt. Cœli terræque creator. Non enarrabile numen. Magnus conſilio, & magnus præſtantibus actis. Quem tergeminum & unum veneramur. Æterno numine cuncta movens. Quo nihil eſt majus, quo nihil ſublimius uno. Venerabile, exorabile numen. Cujus ab obtutu tellus commota tremeſcit. Rerum ſpes, via, vita, ſalus. Omnia paſcens. Qui cœlum & terras numine complet. Deus maris & terræ, tempeſtatumque potens. Qui totum nutu tremefacit Olympum. Hominum, rerumque repertor. Fine carens, & primordia neſciens. Qui mare & terras, variiſque mundum temperat horis. Numen venerandum, cœleſte, auxiliare, ſanctum, ſacrum, immortale. Vivax ille Deus nullo non tempore ſummus.

DEVS PATER.

Hoc pater ipſe velit ſummi regnator Olympi. O pater, ô hominum, divumque æterna poteſtas. Tum pater omnipotens, rerum cui ſumma poteſtas. Ille opifex rerum, mundi melioris origo. Divûm pater, atque hominum rex. Summus genitor. Qui ſolus habet nomen ſummi patris. Qui mare, qui terras, qui cœlum numine complet. Cuncta movens, mota amplectens, amplexa gubernans. Principium ſine principio. Et ſibi principium, & ſibi terminus ipſe. Cui non heri aut cras, non quod fuit, aut erit olim. Sator atque opifex rerum, & naturæ ipſius origo. O qui perpetua mundum ratione gubernas. Terrarum, cœlique ſator, qui tempus ab ævo Ire jubes, ſtabiliſque manens das cuncta moveri: Principium, rector, dux, ſemita, terminus idem.

DEVS FILIVS.

Æterni patris imago. Natus ſuperi parentis. Superi patris unica imago. Soboles æterni Dei. Stirps vera Dei. Stirps edita virginis alvo. Dei indubitata propago. Progenies vera Dei. Fons, origo, ſalutis, vitæ, juſtitiæ, lucis ægris mortalibus. Æternum, immortale Verbum, Mirabile Verbum, quod cœlo dilapſum induit moribundos artus. Æterni ſapientia patris. Factus homo Deus, & noſtris qui habitavit in oris. Qui noſtra piacula demit. Ante omnia ſæcula natus. Qui victima cæſa fuit pro crimine mundi. Qui tergo impoſuit crimina noſtra ſuo. Qui paſſus eſt ſe perimi funere acerbo propter nos. Qui crimina noſtra piavit affixus trabi. Matre homo, patre Deus. Sol juſtitiæ. Spes miſeris. Hominibus ſolamen rebus in arctis. Qui fecit iter remeabile ad placandum patrem. Cujus in horribili ſtat cruce noſtra ſalus. Æternam ad vitam quo ſine nulla via eſt. O Deus æterni ſoboles æterna parentis. Chriſte Dei verbum non enarrabile patris, Quem meritò mundi machina tota ſtupet. Vnica ſpes mundi, cœleſtis janua vitæ, O & ad ætherias quæ via ducis opes. Errantis propter commiſſa piacula mundi, Qui paſſus duram es, maxime Chriſte, necem.

DEVS SPIRITVS.

Spirabile numen. Sacrum flamen. Amborum mutuus ardor. Divini fomes amoris. Sacer ſpiritus divinæ auræ. Vi-

ræ. Vivida flamma. Sacer halitus. Ætherius flatus. Succendens, accendens corda noſtra dio igne. Aureus imber qui cælo veniens ſitientia corda noſtra rigat. Mentes noſtras pulſa caligine luſtrans. Sancta numinis aura. Solator noſter, ubi triſtis mæror corda premit. Qui cum patre & nato eſt ſimplex unus & idem. Perſonam, junctus cum tribus unus, habet. Cujus afflatu rerum primordia ſunt condita. Afflans occultos noſtris ſenſibus ignes. Qui vires animis, & robora ſufficit ægris. Tertius in ordine trino. Spiritus ille ſacer cœlo demiſſus ab alto. Qui viſus flammantis imagine linguæ. De patrio ſacra pectore flamma. Spiritus almus, qui è fæcibus hujus mundi ſemper ſibi colligit agmen, Collectumque regit, longoſque propagat in annos.

DEVS FORTVNET.

Deus bene cœpta ſecundet. Adſit pede Diva ſecundo. Dominus tua cœpta ſecundet. Aſpiret primo fortuna labori. Aſpirent votis proſpera fata tuis. Fortuna laboribus adſit. Mollior aura incœptis veniat. Deus adſit ſuo numine, propoſito faveat, & det vela ſecunda.

DEVM LAVDARE.

Vſque ſonare Deo meritarum encomia laudum. Dicere, canere, referre, dare Deo cantica, munera laudum. Ore ſonante referre Dei laudes. Dicere Deo grata præconia memori verſu. Ferre feſtivo plauſu nomen ad aſtra Dei. Canere Deum læto carmine. Dicere lætum pæana Deo. Divinas laudes canere toto pectore. Dare Deo laudis honorem. Celebrare laudibus æternis nomina magna Dei. Tollere geminis honoribus tonantē.

DEVM PRECARI.

Supplex poſcere numina ſancta. Tendere ſuppliciter junctas ad ſidera palmas. Mœſtis Dominum implorare querelis. Sollicitare Deum voce ſua. Lacrymis lenire Tonantem. Multa cum gemitu fundere verba precantia. Supplicibus votis venerari numina. Numen precibus reverenter adorare. Vota preceſque ad ſidera volvere. Deum in vota vocare. Onerare æthera votis. Tollere ad aſtra manus. Precibus, votiſque vocare numina Divûm.

DEI CVLTVS, RELIGIO.

Religio gratiſſima cœlo. Soli officioſa Deo. Monſtrans iter ex ſordibus hujus vitæ ad ſidera cœli. Cul-

tori dona rependens. Accepta polo, & venerabilis orbi.

DEI LEX, DECEM PRÆCEPTA.

Dei lex ſancta, ſacroſancta. Immota manens. Debita repetens vultu minaci. Terrens trepida corda pavore. Summi cœleſtia juſſa Tonantis. Præſcripta verenda Dei. Cœleſtia, veneranda, obſervanda, dia, ſancta ſtatuta legis divinæ.

DEI TIMORE CARENS.

Improba ſacrilegæ contagia turbæ. Impia, improba turba. Sceleſta caterva. Maligna cohors. Nil ſuperos curans. Divûm contemptor. Grex impius. Colluvies perverſa malorum. Perverſi fæx improba cœtus. Quorum corda profana tenet impietas. Legis violans jura tremenda ſacræ. Deſpiciens veneranda Dei ſceptra. Quem abſtulit impius error. Cui pectora cæca impietas trahit. Cui non ſunt cordi ſacra jura Tonantis. Non ſervans leges ſacra ſtatuta Dei. Deneger exiſtens pollutæ crimine vitæ. * Iuris oſor, ac æqui.

DEVM TIMENS.

Colens ſacra ſtatuta Dei. Veræ pietatis amans. Iuſtitiæ cultor. Iuſſa Dei ſequens. Pia corda gerens. Superi regis ſacra oracula ſervans. Cui ſolus Chriſtus firmiſſima rupes. A duce quem Chriſto nomen habere juvat. Pendens à ſolo ſpeque fideque Deo. A Chriſto duce ſymbola ſumpta gerens. Fidei quem pia cura tenet. Deum pura ſimplicitate colens. Celebrans facta ſtupenda Dei. Negligens aſſuetos improba facta ſequi. Cui lex Domini eſt infinita voluptas.

DEOS ALIENOS HABERE.

Colere frigida ſaxa, ſimulacra Deorum. Venerari numina inania votis. Numina ficta colere. Colere ſimulacra, falſa numina, ſigna Diis condita. Servire ludicris Diis. Colere pro Deo veſana ludibria.

DEITAS, DIVINITAS.

Venerabile numen. Omnipotens, cœleſte, æternum, immortale numen. Auguſta majeſtas.

DEI VERBVM.

Iuſſa verenda Dei. Divini ſententia juris. Cœlica dogmata ſacri verbi. Sacra pagina ſalvifici verbi. Sacra jura Tonantis. Summi oracula regis. Dogmata cœleſtia, ſacra, ſacroſancta, verenda, veneranda, nullum peritura per ævum.

DEO

DEO FAVENTE.

Propitio Deo. Marte favente. Cælitibus æquis. Deo ſecundo. Superis faventibus.

DEO IRATO.

Deo offenſo, adverſante, adverſo, vetante. Non comitante Deo.

DIANA.

Pharetrata, Iaculatrix, armigera, gemellipara. Latois. Latonia. Latonigena. Stirps Latonis. Soror Phœbi. Delia. Trivia. Cynthia. Titania. Dictynna. Scythica. Thoantea. Oreſtea. Dea ſilvarum. Feri animoſæ virginis arcus. Qua nihil eſt violentius. Cum ſua quæ nolit numina læſa videt. Lucina. Montium cuſtos, nemorumque virgo. Diva triformis. Phœbe.

DICARE. V. *Vovere.*

DIDO.

Eliſſa. Sidonis. Sichæi uxor. Miſera, miſerabilis, ſanguinolenta. Fraude coacta mori. Cui cauſam mortis & enſem Præbuit Æneas. Phœniſſa. Phrygia. Tyria. Sidonia. Æneæ cognita nunquam.

DIES.

Lucifer. Tempus diurnum. Lux alma. Nitor diurnus. Blandi ſoles. Lucifero præveniente dies. Innubis. Inductis nubibus atra. Obſcura condita nube. Hæc lux toto jam longior anno eſt. Involvêre diem nimbi. Quartus ab extremo menſe bis ille dies. Sex luces de menſe ſuperſunt. Tot reſtant de menſe dies, quot nomina Parcis. Lux tertia poſt decimam, Luce bis undecima.

DIEI ORIENTIS DESCRIPTIO.

Cum ſe Titan oſtendit, & omnia ſecum. Ortus erat ſummo tantummodo margine Titan. Iubar aureus extulerat ſol. Totum jam ſol emoverat orbem. Protulerit cum totum craſtinus orbem Cynthius. Protulerit terris totum cum Cynthius orbem. Sole fere radiis feriente cacumina primis. Candidior liquidis cum ſol caput extulit undis. Iamque jugis ſummæ ſurgebat Lucifer Idæ, Ducebatque diem. Revoluta ruebat Matura jam luce dies, noctemque fugarat. Poſtera Phœbea luſtrabat lampade terras, Humentemque Aurora polo dimoverat umbram. Et jam prima novo ſpargebat lumine terras Tithoni croceum linquens aurora cubile. Iam

clarum mane feneſtras intrat, & anguſtas extendit lumine rimas. Vbi primos craſtinus ortus Extulerit Titan, radiiſque retexerit orbem. Te veniente die, te decedente canebat.

DIEI VNIVS.

Ad finem lucis ab ortu. Lucifer amborum natalibus affuit idem.

DIERVM TRIVM.

Tres adeo incertos cæca caligine ſoles, Erramus. Tres ubi Luciferos veniens præmiſerit Eos. Ter juga Phœbus equis in Ibero flumine merſis Dempſerat, & quarta radiantia nocte micabant Sidera. Ter jungat Titan, terque reſolvat equos.

QVATVOR DIERVM.

Inde quater paſtor ſaturos ubi clauſerit hœdos.
Canuerint herbæ rore recente quater.

QVINQVE DIERVM.

Quintus ab æquoreis nitidum jubar extulit undis
Lucifer, & primi tempora veris eunt.

SEX DIERVM.

Sextus ubi è terra clivoſum ſcandet Olympum
Phœbus, & alatis æthera carpet equis.
Sex ubi ſuſtulerit, totidem quoque deſeret ortus,
Purpureo rapidum qui vehit axe diem.

SEPTEM DIERVM.

Septima lux venit non exhibitura ſequentem.

DECEM DIERVM.

Proxima poſt nonam cum ſeſe aurora moveret.
Per bis quinque dies, & junctas ordine noctes.

DIES CANICVLARES.

Vbi Spiritus fervidus urit agros. Tempora, ſive dies canis Icarii. Cum canis æſtifer arva ſcindit hiulca ſiti. Æſtivi tempora ſicca canis. Venit enim tempus quo torridus æſtuat aër. Incipit & ſicco fervere terra cane. Calidi cum ſideris æſtu Deponit flavas annua terra comas. V. *Stella canis*.

DIES DOMINICVS.

Septima lux qua divini ſparguntur ſemina verbi. Sacra dies tenens Domini ſanctum de nomine nomen. Septima lux docens exempla quietis, quam cœleſti omnes ſperare jubemur in aula.

DIES

DIES EXTREMI IVDICII.

Cum ſuprema dies perituro illuxerit orbi. Cum omnia nocteſcent tenebris caliginis atræ. Cum cœlum ſigna dabit, & rupto cardine abſiliet axis uterque loco, ſtellæque ferentur præcipites æthere. Cum ultima tremendi judicii venerit hora. Cum juſſu ſupremi judicis mortales omnes rupta tellure reſurgent. Cum omnia præcipiti lapſu concuſſa peribunt, & in nihilum recidet quod fuit ante nihil. Cum clangentes tubæ reſonabunt nubibus altis. Cum ſumma dies componet tempora mundi, Atque ingens mundi diſſoluëtur opus. Summa dies, & inelu&abile fatum. Lux ultima, qua rapidis flagrabunt omnia flammis.

DIES FASTVS.

Dies judicii, ſive judicialis. Per quem lege licebat agi.

DIES NEFASTVS.

Ille nefaſtus erit per quem tria verba ſilentur.

DIES NATALIS CHRISTI.

Annua feſta ſalutiferi Chriſti. Feſta dies cunctis celebranda diebus. Feſtum quo noſtras ſubiit Dei vera propago vices, & infans vagiit in ſinu caſtæ parentis. Tempora feſta lucis, qua Deus aſſumpto corpore natus homo eſt. Annua lux redeunte feſto referens cunabula dulcia ſalutiferi Chriſti. Feſta dies, qua Chriſtus ſub paupere forma natus homo eſt caſtæ genitricis ab alvo.

DIES & NOCTES.

Noctibus atque die. Nocteſque dieſque. Sive die laxatur humus, ſeu frigida lucent Sidera. Sive latet Phœbus, ſeu terris altior exſtat. Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis. Sive dies ſeu nox venerit, illa mea eſt. Quam vellem longas tecum requieſcere noctes, Et tecum longos pervigilare dies. Nulla venit ſine te nox mihi, nulla dies. Illum non nudis veniens Aurora capillis Ceſſantem vidit, non Heſperus. Seu lux, ſive atræ tempora noctis eunt. Sive ſoporiferis terræ nox incubat umbris: Seu nitido Phœbus lumine luſtrat humum. Sive diem ducit ſol, ſeu vaga Cynthia noctem. Seu ſol luce umbram, ſeu nox lucem inficit umbra.

DIES TERTIVS.

Lucidum ubi repetit ſol tertius ortum. Cum tertia

lux gelidam cœlo dimoverit umbram. Tertius illuxit mundo cum lumine Phœbus. Vbi lux tertia cœlo refulget. Cum ſol aureus orbi reddiderit ter luce nitente diem. Tertio ubi Titan emerſerit ortu. Cum lux tertia effulſerit. Vbi tertius Lucifer conſurgens ab Eois undis protulerit diem cum Phœbo redeunte. Vbi lux tertia properat Eois ab oris. Cum ſol tertio ortu extulerit jubar.

DIFFICILE.

* Ardua res. Ex facili haud poſſim. Haud mollia juſſa. Magnus erit iſta faceſſere labor. Magnæ molis erat. Hoc opus, hic labor eſt. Non facilis nobis aditus. Sunt operoſa quidem, ſed non operoſa volenti. Non hæc viribus iſtis onera conveniunt. Sors tua mortalis, non eſt mortale quod optas.

DIGITVS.

Artus. Articulus. Digitus tener, teres. Digiti medio cum pollice juncti. Dulce melos digitis Leonora nivalibus urges.

DILIGENS.

Impiger. Sedulus. Studioſus. Gnavus. Induſtrius. Sollers. Viglans. Aſſiduus. Multæ ſedulitatis homo.

DILIGENTIA.

Sedulitas provida, officioſa. Non ſinens eſſe pigrum. Studium indefeſſum, vigil, infractum. induſtria ſollers, ſedula, ſuperans, vincens omnia. Aſpirans, tendens ad ardua. Excitans ingenuam mentem. Omnia quæque conando vincens. Sollertia docilis. * Impiger extremos currit mercator ad Indos. Nulla dies abeat quin linea ducta ſuperſit. V. *Diſcere.*

DILVCVLVM.

Vltima pars noctis, primaque lucis. Extremum noctis iter. Quod teneat lucis, teneat confinia noctis. Nox ubi tranſierit, cœlumque rubeſcere primo Cœperit, & tactæ rore querentur aves. Tempus erat, vitrea quo primum terra pruina Spargitur, & tectæ fronde queruntur aves. V. *Crepuſculum.* V. *Aurora.*

DILVVIVM.

Deucalioneæ undæ. Deucalionis aquæ. Infuſo ſtagnantes æquore campi.

* Cum denſi ab æthere nimbi tenuere omnia, & undique pontus terris incubuit, & placuit numini genus mor-

mortale ſub undis Perdere, ſternuntur ſegetes & deplorata colonis arva jacent. Quum Deus pluviæ totas immiſit habenas Orbe toto. Quum omnia pontus erant, deerant quoque littora ponto. Quum tota ſuperfluente ſub æquore tellus delituit rapuitque ſceleroſos Adamidas vis ingens aquarum. V. *Metamorph. Ovid.*

Quum ſuperjecto pavidæ natarunt æquore damæ. χύσις ὄμβρου, Effuſio imbris. V. *Pluvia.*

S. DIONYSIVS AREOPAGITA.

Cecropides Dionyſius. Rariſſima gentis gloria Cecropiæ. Gallorum ſublime decus. E magnis ſuperum primatibus unus.

DISCEDERE.

* Abire. Se ſubducere. Excedere. Regnis exceſſit avitis. Decedere. Decedere campis maturant. Proficiſci. Trojâ fuit urbe profecta. Linquere pollutum hoſpitium. Provehimur portu, pelagoque volamus. Sicco ſubductæ littore puppes. Ardet abire fuga dulceſque relinquere terras. Tacitus decedere terra. Feſtinare fugam.

DISCERE.

Colere, diſcere artes. Pectus, animum colere per artes. Vacare artibus. Exercere, tractare artes. Eſſe in ſtudiis. Invigilare Aoniis Camœnis. Teneri ſtudio Pieridum. Studiis dare tempora. Colere Muſas. Militare in caſtris Muſarum. Dare otia ſacris Aoniis. Sub quo litterulas diſcere miſſus erat. Sub aliquo tolerare Magiſtro. V. *Litteris operam dare.*

DISCORDIA.

Diſcordia exitioſa, pernicioſa, effera, præceps, amens, demens. Sitibunda cruoris. Parens, nutrix belli. Parans exitium. Diſſenſio. Diſſidium. Afferens ſævas cædes. * Animis diſcordibus ardere. Coire, armari in mutua vulnera, &c. Diſcordia fratres aſperat. Coorta eſt ſeditio, animiſque ſævit vulgus ignobile. Populus in ſua viſcera convertit dextras. Quis furor, ô cives, quæ tanta licentia ferri? Terrigenæ pereunt per mutua vulnera fratres.

DISPERSVS.

Diſperſi jactantur æquore vaſto. Diſperſa immittit ſilvis incendia paſtor. Diſperſi montibus altis. Diſperſus in auras.

DIS-

DISPLICERE.

Non habet ingratos fabula noſtra modos. Haud placere. Minimè libere,vel collibere. * Non facere ad ſalivam. Non facit ad tenerum palatum tam crudus cibus.Nauſeam movere.Ingratum eſſe. Eſt inſuave quantum non ſatis explicare poſſim. Occidis me rogando. Refert ſaporem Ponticum.

DISTARE.

* Abeſſe. Eſſe remotum. Dividi. Refugere. Refugitque à limine templum. Separari. Nec vos mare ſeparat ingens. Semoveri.Semotus Eoo cardine Parnaſſus.Nec longius abfuit inde. Recedere.Quantum à terris atque æquore ſigna recedunt. Quantum diſtat ortus,& occaſus. Quantum intercapedinis inter adverſa latera cœli empyrii.

DIVERTERE.

Adire larem. Per patris hoſpitium , & menſas quas hoſpes adiſti.Noſtris ſuccede penatibus hoſpes. Indulgere hoſpitio. Hoſpitibus janua noſtra patet. Hoſpitio excipere.Hoſpitium dare.

DIV VIVAS.

Te rex cœlipotens incolumem ſervet, te publica fauſtitas diu terris reſervet,atque ſerò domum repetas Olympi.Superes ætate Neſtorem triſæclem. Vivas Pylii tempora longa ſenis.

DIV DVRARE.

* Conſtare diu. Incolumem remanere diu. Troja multos dominata per annos. Multos ſervata per annos. Per tot ducta viros antiquæ ab origine gentis. Pylio duravit prolixius ævo. In hoc ævi vis nulla valet. Stabit prolixius omni tempore. Donec ſuprema dies illuxerit.

DIVES.

Dives opum. Divitiis & honoribus auctus. Tenens, habens,poſſidens,numerans,jactans opes,jugera mille. Quem multæ comitantur opes. Cui multos nummos domi poſſidet arca. Habens rutili æris congeſtos acervos.Abundans rebus opimis.Cui dives eſt copia rerum. Divitiis, & multo ſplendidus auro. Cui copia dives opum divino munere parta eſt. Dives congeſto pondere auri. Dives poſitis in fœnore nummis. Cui ipſa copia fundit benignas opes de divite cornu. Dives agri. Dives

ves equûm. Divitiis notanda domus. Tercentum vertit aratris agrum. Cui magna manent rura. Opibus potens. * Eſt Craſſus alter. Tantum poſſidet quantum non alluit unda Rhenus. Beatis Arabum gazis opulentior eſt. Pecore, & multa dives tellure. Philippæas poſſidet gazas. Eſt illi domus Phrygiis innixa columnis auratæque trabes, marmoreumque ſolum. Non tantum milvus oberret æſtiva die, quantum hic poſſidet agrorum.

DIVIDERE.

Inſula diſcretas perrumpit aquas. Si qua poſſent rectam aciem perrumpere. Litem natura diremit. Operumque laborem partibus æquabat juſtis. Partiri. Secernere. Abſcindere. Secare. Diſtinguere.

DIVINVS.

Divina ſtirps. Cœleſti ſtirpe creatus. Satus ſanguine Divûm. Cui haud ſunt vultus mortales. Qui genus ducit Olympo. Quibus igneus eſt vigor, & cœleſtis origo. Clara Dei ſoboles, magnum Iovis incrementum. Satus gente Deûm. Deûm gens. Diis genitus. Deûm certiſſima proles.

DIVINITAS.

Cœleſte numen. Numen venerabile, ſanctum, æternum. Omnipotens. Deitas ſancta. Æterna, auguſta majeſtas.

DIVITIÆ.

Opes magnificæ, opimæ. Irritamenta malorum. Reddentes animos plerumque feroces. Opulentia. Congeries vaſta fulvi metalli. Magnarum copia dives opum. Pondus divitis auri. Acervi magnarum opum. Theſaurus conditus plena arca, & multo congeſtus acervo. Dat cenſus honores.

DIVITIAS COMPARARE.

Multas componere, congerere, condere opes. Divitias cumulare caducas. Per faſque nefaſque componere opes. Colligere divitias, quas maleſida cohors nocte dieque petit.

DOCERE.

Artibus erudire, inſtruere, imbuere. Erudire in arte. Profiteri Muſas, & artes. Imbuere caſtam juventutem liquidis aquis Pierii fontis. Propinare Aoniam aquam teneris alumnis è Phœbi fonte.

* Ad ſtudium atque uſum formare agreſtem. Dum faciles

faciles animi juvenum, viam inſiſte domandi. Docere qua ratione res poſſit confici. Documenta dare. Iſte Deus qui ſit da Tityre nobis. Da, doce. Feros cultus hominum recentum voce formare. Puerum mollibus annis in patrias artes erudire. Mentes teneras formare ſtudiis. Aliquem inſtruere voce, & ſonanti cithara. εἰς μουσῶν λειμῶνα ἄγειν, in Muſarum prata ducere.

DOCTVS.

Multa inſignis arte. Qui coluit, didicit artes. Aonias qui bene novit artes. Qui pectus, animum coluit per artes. Qui Aoniis Camœnis invigilavit. Qui ſectatus, vel ſecutus eſt Muſarum caſtra. Quem muſæ ſtudiis excoluêre ſuis. Quem muſæ docuerunt artes vernanti ſub ævo. Quem novem Nymphæ potarunt nectare dulci. Doctorum non ultima fama virorum. Celebratus artibus novem ſororum. Cui artes ſuas docta Minerva dedit. Efferens doctum caput per ingenuas artes. Claros inter habens nomina clara viros. Qui didicit Muſarum & Apollinis artes.

DOCTVS GRÆCE, & LATINE.

* Doctus utriuſque linguæ ſermones. Novit Latios lepores & tranſmarinos ſales. Non eum Quiris venuſtas, non Pelaſga latet elegantia. Habet ingenium excultum utriuſque Palladis artibus. Græcis Latiniſque litteris eruditus. Palladis omnigenis diſciplinis imbutum pectus.

DOLERE.

Incumbere dolori. Graves haurire dolores. Alto indulgere dolori. Agitare triſtia multa animo. Sollicito preſſum eſſe dolore. Nimio coquere corda dolore. Anxietas miſerum conturbat plurima pectus. Oſſibus exarſit dolor ingens. Mens ægra exanimat ſe miſeram ſollicitis doloribus. Anxius animus mœret, & macerat ſe ſollicito pectore. Dolor oſſibus ardet. Tacitis doloribus uri.

* Eſt curis ingentibus æger. Premere altum corde dolorem. Gravi ſunt ſaucia corda dolore. Mens eſt furiis agitata dolorum. Habeo mentis inconſolabile vulnus. Fugavi de mente omnes delicias atque gaudia. δῆγμα λύπης ἔχειν, habere morſum doloris.

DOLOR.

Longi tormenta doloris. Dolor immenſus, querulus, aſſiduus,

aſſiduus, vigilans, tangens pectus. Iuno longum miſerata dolorem. Premit alto corde dolorem. Et via vix tandem voci laxata dolore eſt. V. *Triſtitia.*

DOLVS. V. *Decipere.*

DOMARE.

Sua ſub juga mittere. Debellare ſuperbos. Populos feroces contundere. Sub juga trahere. Subjicere, ſubdere vi. * Armis compeſcere. Frenare bello. In ſervitutem redigere. Legum compeſcere frenis. Vi ſub ſua jura coegit. Furentes Centauros letho domuit. Gentes triumphatæ, de quibus triumphus eſt habitus. Populos feroces contundere, moreſque viris & leges ponere. Servitio premere, ac victis dominari. Frangere bello. Agmina ferrata diruere vaſto impetu.

DOMINARI.

Imperii frena tenere. Vrbes frenare ſuperbas. Regere imperio. Moderari imperii frena. Regna tenere. Habere imperium. Potiri rerum. Potiri ſceptro. Sedere ſolio. Regere populos in pace placida. Exercere imperium ſceptris. * Per populos dare jura. Populum latè regens, &c. Imperio premere. Maria & terras omnes ditione tenere. Romani rerum Domini. Premere, ac victis dominari. V. *Imperare.* V. *Regere.*

S. DOMINICVS.

Pater, qui nomina traxit à Domino. Genus Heſperiis qui duxit ab oris. Aſpirabat adhuc puer ad cœleſtia toto Regna animo.

DOMVS.

Tecta. Faſtigia ſumma. Tecti culmen. Tectum ſuperbum, excelſum. De canna ſtraminibuſque penates. Ædes. Sedes. Domus ſublimibus alta columnis. Domus continuata foro. Nullius nobilitate minor. Lares. Limen. Inſignis clara conſpicuuſque domo. Penetrale. Aræ focique. * Septa domorum.

DOMVS REGIA.

Nobilium regalia tecta virorum. Domus ſuperba, alta. Ardua tecta magnificæ domus. Domus exſtructa manu clarorum artificum. Domus fabricata. Dædalea arte tecta ſuperba. Foribus domus alta ſuperbis. Tectum auguſtum & ingens. Moles ſuperba ædium. Magnifica domus, vaſta mole condita.

DOMVS RVSTICA.

Tugurium.Mapalia.Magalia.Caſa humilis,exilis,parva,ſordida,immunda,agreſtis, ſtraminea. Horrens fimo & ſtramine. Cujus culmen congeſtum eſt ceſpite. Pervia vento. Horrens muſco, & canna paluſtri. Humilis vilia tecta caſæ. V.*Caſa.*

DOMVS SENATORIA.

Curia litigioſa,rigida,legifera. Splendens divite cultu.Auguſti laude celebrata ſenatus.

DONVM. V. *Munus.*

DORMIRE.

Dare corpora ſomno. Placidi carpere munera ſomni. Dulci declinare lumina ſomno. Carpere ſomnos. Captare ſomnos. Perflare pectore ſomnos. Agere, ducere quietem. Laxare membra placida quiete. Captare ſoporem. Carpere nocte quietem. Succumbere ſomno. Sopore ſolvi. Premi gravitate ſoporis. Adoperta lumina ſomno. Somnus in artus labitur. Quies ſubrepit. Somno frui.Requieſcere lecto. Somno laxare curas,& corda oblita laborum. Artus reficere ſomno. Sopor occupat artus. Premit lumina quies. Somno eſſe ſepultum. Oculis dulcem indulgere ſoporem. In dulcem ſolvuntur lumina ſomnum. Placidæ demittere membra quieti. Feſſis oculis mulcentem admittere ſomnum. Somnus nutantia lumina condit. Corpora feſſa ſoporem placidum carpunt. Dare placidam per membra quietem.Inire ſomnos.Accipere noctem oculis. Somno jacere. Somnus complectitur artus. Pectore noctem arripere.Lumina cum placido victa ſopore jacent.

DOS.

Dotis opes. Dotalis regia. Dotale regnum. Munera quibus genitor connubia donat. Dote patris filia dives. Rex tibi conjugium, & quæſitas ſanguine dotes Abnegat.

DRACO. *V. Serpens annoſus.*

DVBITARE.

Ambigere. Sæpe mihi dubiam traxit ſententia mentem. Mentem ferre in contraria. Spemque metumque inter dubius. Alternant ſpeſque timorque fidem. Et libet & timeo, nec adhuc exacta voluntas Eſt ſatis, in dubio pectora noſtra labant. Et modo deſperat, modo vult tentare,pudetque. Et cupit, & quod agat non invenit.

venit. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus. Nec ſum animi dubius. Fluctuo. Incertus quo fata ferant.

DVELLVM. V. *Confligere.*

DVBIVM.

Non eſt dubitabile verum. Spes in dubio eſt. In ambiguo eſt. Mens ſtetit in dubio. Exitus in dubio eſt. Vulgi variant labentia corda. Dubium mentis nec habet. Suſpenſum aliquem tenere.

DVRARE DIV.

* Multos durare per annos. Perennare. Conſtare diu. Multos ſervata per annos. Per tot ducta viros antiquæ ab origine gentis. Pylio duravit longius ævo. Mathuſalæ ſuperat ſæcula. Annoſa res eſt, in quam nil caries, nil vetuſtas poteſt. Nihil in te mordaci dente vetuſtas poterit.

DVRVS.

Genitus in ſcopulis, ferreus. Et tua ſunt ſilicis circum præcordia venæ, Et rigidum ferri ſemina pectus habet. Quis aut Euryſthea durum, aut illaudati neſcit Buſiridis aras? Tua ſunt duro præcordia ferro vincta. In immiti ſtat tibi corde ſilex. Durum à ſtirpe genus. Silices circum præcordia geſtans. Superans aſperitate feras. Quem duri ſcopuli genuere. Plus feritatis habens quam ſævi lupi. Quem Caucaſus genuit duris cautibus, Hircanæque tigres admorunt ubera. In truci pectore durum marmor habens. Ille habet & ſilices, & durum in pectore ferrum. Qui tenero lachrymas lætus in ore videt.

E.

EBRIETAS.

ARcana revelans. Operta recludens. Spes quæ jubet eſſe ratas. In prælia quæ trudit inermem. Corporis enervans robur. Lętis diuturna parans convivia menſis. Vnde manus tremulæ, pallor, & nunquam tuta animi requies. Illecebris exitioſa, inſidioſa ſuis. Exhauriens vires ingenii, animique vigorem. Vnde aquoſus hydrops, & triſtis anhelitus oris. Vnde paupertatis onus grave.

EBRIVS.

* Præ nimio vino jam ratione carens. Vvidus omnino. Demerſit in pocula mentem. μέθης οἶστρος, ebrietatis œſtrum.

œſtrum. Præſens, & abſens multo vacillantia mero Verba blatit.) Multo perfuſus Iaccho. Ebria turba. Sumpto madefactus membra Lyæo. Somno, vinoque ſolutus, ſepultus. Maleſobrius. Bibax imprudens vertitur arte meri. Illius oculi animique natant vino. Valido titubantia vino membra movent. Dubii ſtantque labantque pedes. Et fervet multo linguaque menſque mero. Multo tempora quaſſa mero. Et linguam nimio non tenuiſſe mero. Ebria cum multo traherem veſtigia Baccho. Ille mero ſomnoque gravis titubare videtur. Ebrius ecce ſenex pando Silenus aſello Vix ſedet, & preſſas continet arte jubas.

ECCLESIA.

Sancta, ſacroſancta, pia, vera. Inter ſpinas ut roſa verna vigens. Suſtinens crebras procellas. Fida miniſtra amplexu Chriſti hærens. A rabidis preſſa tyrannis. Infandis mundi crebro jactata procellis. Quam protervis calcibus hæretici impetunt. Sponſa Chriſti Catholica mater. * Quæ ſparſa per omnes gentes Fluctuat; & nunquam mergitur iſta ratis.

ECHO.

Garrula, vocalis, reſonabilis, ſonora. Gaudens antris, collibus. Sonans repercuſſis vocibus. Alternæ vocis imago. Quæ nec reticere loquenti, Nec prius ipſa loqui didicit. Quæ in fine loquendi ingeminat voces, auditaque verba reportat. Vox adverſis collibus icta & rediens. Reſona vox. Pulſati colles clamore reſultant. * Offenſa ad ſaxa reſultat imago vocis. Reſpondent omnia ſilvæ. Cantantibus aſſonat Echo. His dea quæ reſidet non eſt dictura ſalutem; Ni tu qui tranſis dixeris ante, *AVE*. Semigarrula, ſemimuta nympha quæ ſequi valet, at nequit præire, ῥήματος οὐρά, cauda verbi.

ECLIPSIS SOLIS, *vel* LVNÆ.

* Phœbe terrarum ſubita expalluit umbra. Titan condidit ardentes atra caligine currus, involvitque orbem tenebris gentesque coëgit deſperare diem. Sol obtexit rutilum caput triſti ferrugine. Flammeus nitor ſolis obſcuratur. Sol defectus lumine jungit pallentes equos. Luna patitur raptæ labores lucis. Sol condidit vultus. Sol mœſtus curvatur in arcum luce debili, ac maligna. Sol officium negat mundo, & ipſe promus cō-

dus

dus lucis, jam lucis egere videtur. Sparſi ſunt lunares caligine currus.

EDERE.

Membra fovere cibo. Victu revocare vires. Curare corpora. Premere dente dapes, cibos. Explere ſe dapibus. Eximere famem epulis. Avido convellere dente dapes. Ore capere alimenta. Carpere cerealia munera. Sedare jejunia cibis. Dapes avidam demergere in alvum. Ore cibos contingere. Levare famem. Venit in ora cibus. Dare palato cibos. Accipere epulas. Dapibus epulari opimis. Dapibus fungi, paſci. Appoſitis cibis non abſtinere ora. Sumere cibos.

EDERE IN LVCEM.

* Edere populo librum. Vulgare. Iuris publici facere. Permittere carmina famæ. Emittis Soſibiane nihil. Edere carmina. Effugere avidum rogum miſſis in luminis oras entheis librorum monumentis.

EGERE.

* Carere. Inopem eſſe. Nil indiga noſtri. Penuria ſumma undique circumſtat. Defenſoribus iſtis tempus eget. Non mihi tercentum tondent dumeta juvenci. Rerum his indiget uſus.

ELEEMOSYNA.

* Exiguæ quis ſtipis æra neget Chriſto? Si quis egens poſcet, vel ſe ſimulabit egentem. Ex animo miſerans largiri. Operire nudos, & famelicos paſcere. In pauperem munificas, ſeu prolixas tendere manus. Vilique numiſmate cœlum mercati potes. Vt lymphæ flammam, ſic in egenos dona effuſa queunt mentis tollere ſordes. V. *Munus.*

ELEGI.

Leves. Faciles. Flebile carmen. Alterna carmina. * Alterno clauda elegia pede.

ELEMENTA.

* Genitalia ſemina rerum. Principium atque ortus animantum. Ex illis duo ſunt oneroſa, ſuoque pondere feruntur in imum: Et totidem gravitate carent, nulloque premente alta petunt. Reſoluta tellus in liquidas rareſcit aquas: tenuatur in auras. Quatuor diſcordia ſemina rerum. Frigida decertant calidis, humentia ſiccis. Concors diſcordia elementorum.

ELEPHAS.

* Libycæ vaſtiſſima bellua terræ. Aptiſſima bellua bellis, quæ dorſo immania geſtat pondera, martemque

Gra-

Gradivum turribus impoſitis animat. Elephas turritus. Bellua turrito dorſo. Vis elephantorum turrito concita dorſo. Turritas moles, ac propugnacula dorſo geſtans.

ELEVARE.

Membra de dura tollere humo. Gelida membra levare humo. Stratis corripere corpus. Solio ſe tollere ab alto. *V. Surgere.*

ELIAS.

Thesbites. Numine plenus Elias. Auſus letho multare Baalis alumnos. Quem vivum cœli regio excipit. Flammifero tranſvectus ad æthera curru Elias, qui vivit adhuc ubi naſcitur Eurus.

ELIGERE.

* Legere. Delectum facere. Pecoris delectus equini. Delecta virûm ſortiti corpora. Equos numero pater eligit omni. Optima quæque ſeligit ex omni numero.

ELOQVENS.

Facundæ celebris munere linguæ. Sermone potens. Præſtans cultæ munere linguæ. Quælibet ore trahens pectora. Flexanimi ore loquens. Cujus ab ore fluit dulcis ſonus eloquii. Arguto faciens verba diſerta ſono. Decus eloquii. Cui dulce fluit ſuavi nectar ab ore. Eloquio populos ſupereminet omnes. * Eſt medulla Suadæ. Tullius redivivus. Demoſthenem vicit. Illi Pitho illevit labra, atque apes Hymettiæ. Arpino eloquio & ſale ſcatet. Suadela in labris ejus regnat. πειθοῦς ἄωτος, flos Suadæ. Eſt Romula Siren.

ELOQVENTEM ESSE.

Facere verba diſerta. Eloquio pollere, valere, præſtare. Celebrem eſſe munere facundæ linguæ. Vi vocis pollere, & doctæ flumine linguæ. Verba ſonare, ferrea quæ motu flectere corda queunt. Facundo maximus ore. Vario flore verba pingere poſſe. *V. Loqui blandè.*

ELOQVENTIA.

Facundia dulcis, Neſtorea, opima, præſtans, mulcens, movens animos. Mel Neſtoreum. Oris facundia culti. Larga copia fandi. Liquido verba fluentia curſu. Facundia melle dulcior. Hyblæo fluitans gratia ab ore. Docta, ſciens movere incautos animos. Eloquium facundum, politum, flexanime. Eloquii copia magna. Melliſluæ gratia linguæ. Verba diſerta. Decor eloquii. Facundæ ſuaviſſima

viſſima gratia linguæ. Prompta copia linguæ. Nitor eloquii. Demoſthenis arma.

EMBRIO.

Rudis, tenuis. Clauſus in utero materno. Rudis materno viſcere maſſa. Rude pondus gravidæ matris. Incluſus infans alvo matris. Ventris onus, pondus. Nova matris adhuc ſub pectore forma. Matri ſarcina grata ſuæ. Vteri dulce tumentis onus.

EMOLVMENTVM.

Vtilitas. Lucrum. Quæſtus. Commoditas. Habent parvæ commoda magna mora. *Hoc eſt,* in lucro.

ENOCH.

Iarides, *filius Iared.* Iarideſque pius, Lamechideſque pius, Enochus. Raptus ad ætherias Enoch cum corpore ſedes, Præceſſit vitæ nos melioris iter.

ENNIVS.

Calabris in montibus ortus. Ore gravis, maximus ingenio. Arte rudis. Qui Lybicas arces, Romanaque prælia dixit. Meruit contiguus poni, Scipio magne, tibi.

ENSIS.

Mucro ſtrictus. Ferrum nudum. Enſis nudus, diſtrictus, vulnificus, belliger, ſanguineus. Tranſadigens coſtas, & pectora rumpens. Gladius acutæ cuſpidis. Abrumpens vitam. * Strictis mucronibus hoſtes irruunt. Stat ferri acies mucrone coruſco. Stat, *id eſt,* horrorem videntibus incutit. Stellatus iaſpide fulva enſis erat. Falcato vulnera tenſe.

ENSE CINGI.

Enſe latus cingere. Præcingitur enſe viator. Enſem lateri accommodare, aptare. Subligare enſem lateri.

ENSEM EDVCERE.

Stringere, exerere, nudare enſem. Vagina liberare, eripere enſem. Exuere, recludere enſem. Vagina educere ferrum. Vagina fulgentem diripit enſem. Diſtringere enſem. Eductumque tenet vagina interritus enſem.

ENSE TRANSFIGERE.

Enſem cominus in adverſo condere pectore. Enſem tumido in pulmone recondit. Gladio latus haurire apertum. Adverſum cuſpide figit. Crudum per pectus exigit enſem. Metere quæque proxima enſe. Capulo tenus abdidit enſem. Pectora trajectus enſe non exſpectato.

EPISCOPVS.

Sedet ipſe ſacerdos. Infula cui nitidos advelat candida crines. Imbuat ut ſacris animas,& muniat armis. *Antiſtes. Rector cleri. Præſul venerandus. Princeps ſacerdotum. Rex ſacrorum. Pontifex. Quem pontificalis infula veſtit. Paſtor gregis Chriſtiani. Gloria decuſque Pontificum. *V. Abbas.*

EPISTOLA.

Littera ſcripta manu. Orba numeris. Nuntia luctus. Humida facta lacrymis. Nuntia ſermonis. Sermonis fida miniſtra. Sermonis vice fungens. Optatam ferens ſalutem. Calamo deſcripta veloce. Scheda, ſchedula blandis perarata verbis. Miſſa ſalutatum longis quæ venit ab oris. * γλώσσης ἀμοιβαῖα, vicaria linguæ.

EPITAPHIVM.

Signatum carmine ſaxum. Signata ſepulcro nomina. In marmore nomen. Lapis inſcriptis ſtat ſuper oſſa notis. Tumulo ſuperaddere carmen. Defuncti inſculpere nomen. Tumulus nomina ſcripta tenet.

EPITHALAMIVM.

Hymenæus. Hymen cantatus. Carmen ſociale. Nuptiale carmen.

EPVLARI.

Turpi dare frena gulæ. Ingluviem dapibus vinoque replere. Omnia multo labore parta vorare. Bacchanalia vivere. Multivori ventris numina luxurioſa colere. Pocula plena mero vacuans noctesque dieſque. Mutua inter ſe convivia celebrare. Multo hilarans convivia Baccho. Certatim inſtaurare epulas. * Quicquid ponitur hinc & inde verris, mammas ſuminis imbricemque porci. Regales epulæ menſis,& Bacchus in auro ponitur. Eximere famem epulis. Veſci nectare,& Ambroſia. Venas diſtendere Baccho. Gulæ morigerari.

EQVES.

Agitator equorum. Qui curſus traducit equeſtres. Regens terga equi. Torquens frenis ora fugacis equi. Regens indomitum equum calcibus ferratis. Luctantia colla ferocis equi retorquens. Sublimi portatus equo. Vectus tergo velocis equi. Duris equi ora capiſtris frenans. Alite, ſpumante vectus equo. Rapidis invectus equis. Qui fertur equo. Qui audet ſe committere equo. Equos qui flectit habenis. Equo fidens. Equo inſignis.

EQVI-

EQVITARE.

Terga equi premere. Vehi, invehi, ferri equo, vel dorſo equi. Provehi equo. Quadrupede vehi. Inſidere equo. Quaſſare campos alite equo. Vehi tergore equi. Equo ibat in armis. Spumantem agitare equum. Equis furere. Spumantis equi fodere calcaribus armos.

EQVVS.

Cornipes. Alipes. Ignipes. Quadrupes. Sonipes. Quadrijuges. Iugales. Curſus equi. Ope equina. Pecus equinum. Equi ſpumantia terga. Colla luctantia equi. Campo ſe arduus inferens. Spirans naribus ignes. Contra ſua frena ferox. Dans mollibus ora capiſtris. Mandens ſpumantia frena. Obluctans frenis. Frena recuſans. Elata cervice ſuperbus. Late loca complens hinnitu acuto. Stimulis agitatus, & ira concitus. Inſultans armis, flammaſque vomens naribus. Qui fulvum mandit ſub naribus aurum. Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

EREMVS. *V. Deſertum.*

ERIGERE.

* Tollere ſe in auras. Elevare. Tollere ſemet humo. Caput altius efferre. Caput inter nubila condere. Cœloque attollere molem certant. Suſtollere ad ſidera palmas. Educere cœlo turrim. Tollemus in aſtra nepotes. Vtraque cœlo brachia porrigere. Imo tollere de gradu mortale corpus. Ab humo attollit amicum. Attollit in ægrum ſe femur. Tollit ſeſe quadrupes & ferit auras pedibus arrectis. De terra ſublimem levare. In ſublime ſemet ferre.

ERRARE.

Error malus me abſtulit. Succumbere culpæ. Decepit me irremeabilis, inextricabilis error. Hinc inde vagari. V. *Aberrare.*

ERRO.

Incerta ſede vagans. Toto orbe vagari. Per medias urbes agitur, ſaltuſque peragrat.

ERVBESCERE. V. *Pudere.*

ESAIAS PROPHETA.

Amoſides. Cui pater Amos. Dividit Amoſiden in partes lamina ferri. Natus Amos Iudæ clara de ſtirpe nepotum. Afflatus ſancto vates præcordia motu. Vates, quem vates edidit Amos. * Archipropheta. Editus Hebræis regibus Amoſides.

ESSE.

Me capit ultima tellus.Aſpicit & vultus Gallica terra meos.Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope.Hic domus,hæc patria eſt.Adhuc tua meſſis in herba eſt. * Stagna colit,ripiſque habitat. Accolere Nilum. Gurgitis ima tenet. Vrbem tenere. Vrbs antiqua fuit,Tyrii tenuere coloni. Vrbem colere. Aliqua conſiſtere terra. Incertus ſum ubi ſiſtere detur. Vrbes habitare magnas.Habere.Habitare vallibus imis.

EVA.

Conjux & leges & fœdera ſolvens. Heu quantum nocuit toti tunc unica mundo Inſidiis Satanæ femina facta nocens! Prima parens. Eva parens,nimium blandis, heu, credula dictis. Quæ virum ſua ſecum in fata loquendo traxit. * Prima rea. Prima mali labes.

EVADERE.

* Caſus evaſerat omnes. Vinclis exciderat. Lybicis ereptus ab undis. Iliacis erepta ruinis.Eripui me letho, & vincula rupi.Telis elapſus Achivûm.Omnemque videbar evaſiſſe viam. Medioſque juvat fugam tenuiſſe per hoſtes. Effuge littus iniquum. Laqueo expedire caput. Peſtem evadere belli. Non bene de laxis caſſibus exit aper. Fugâ ſalutem quærere. Avis viſcatis effugit alis.

EVAGINARE. V. *Enſem educere.*

EVANDER.

Advena.Arcas.Exul ab Arcadia.Nonacrius heros.Pallantius heros. Latios Evander in agros Venerat. Evandrus.Genus alto à Pallante profectum.

EVANESCERE.

Evaneſcere tenues in auras. Fugere leves in auras. Vaneſcere,ire,abire in auras.In nihilum redire,referri. Tenues receſſit in auras. Tenues fugit ceu fumus in auras.Mortales viſus medio ſermone reliquit.Et procul in tenuem ex oculis evanuit auram. Nocti ſe immiſcuit atræ.Exire,excedere,dilabi in auras. Tenues ſe ſuſtulit ales in auras. Spiſſis noctis ſe condidit umbris. Procul nebulis obſcura receſſit.Effugit imago.Par levibus ventis , volucrique ſimillima ſomno. Tenues receſſit conſumpta in ventos. Cernere ne quis eos, neu quis contingere poſſet.Infert ſe nebula ſeptus. Per medios miſcetque viros,neque cernitur ulli.

EV-

EVCHARISTIA.

Hoc eſt corpus,ait,meus hic de vulnere ſanguis Fundendus,commiſſa hominum qui diluat omnia.Vita piis erit, atque eadem mors ſontibus eſca. Vno eodemque ſalus fluet atque è fonte venenum. Sic ait, atque ſuis manibus ſeſe ipſe ferebat.Ipſe onus,ipſe oneris pariter moderator & auctor. Ipſum ſe nobis epulandum præbet; Nam quæ panis erat, quæ vini eſſentia quondam, Fecit ut in Chriſti corpus ſacrumq; cruorem,Tranſierit ſubito,ſalvis utriuſque figuris. Ave ſuprema,ſingularis, unica noſtræ ſalutis hoſtia. Ave beata Chriſti & innocens caro,Perpeſſa plagas & crucem. O menſa ſummi regis. O convivium abſconditæ dulcedinis.

EVELLERE.

*Eruere. Domos avium cum ſtirpibus imis eruere. Disjicere moles, & avellere ſaxis. Viridem ſilvam ab humo convellere. Vellere arborem ſolo, ruptis radicibus. Virgas lentas convellere. Magno nixu haſtilia aggredi, & genibus adverſæ arenæ obluctari. Tempeſtivam ſilvis evertere pinum. Segetem ab radicibus imis eruere. Indomitus turbo contorſit flamine pinum. In pueris vitiorum evellere fibras.

EVITARE. *V. Evadere.*

EVERTERE.

Æquare ſolo urbis muros. Vi frangere opes. Cœpit quaſſata domus ſubſidere.Eruere urbem, & æquare ſolo.Præcipitem dare. Vrbem à culmine ſternere. Fundamenta quatit, totamque à ſedibus urbem Eruit. Ferro reſcindere gentem. Vrbis mœnia deſtruere.Vertere ab imo mœnia. Res vertere fundo. Ferro violare omnia. Vrbem ruere,diruere,ſubruere,dejicere,evertere, perdere,concutere.Et lapſa ruinam cum ſonitu trahit.Traxit jugis avulſa ruinam.

EVMENIDES.

Sacro crinitæ angue ſorores. Genitæ de nocte ſorores.Vipereæ ſorores. Pœnarum triplices deæ torto vittatis angue capillis.Carceris obſcuras quas ferunt ante ſedere fores. *V. Deæ tartari.*

EVNVCHVM FACERE.

Membra ſecare viri. Cædere membra virilia. Auferre inguinis onus. Subſecare partes viriles. Exſcindere ſe.

EVROPA.

Sidonis. Tyria. Agenore nata. Cadmi ſoror. Iunonis pellex. Illuſa imagine tauri. Vecta bove falſo. Simulato vecta juvenco. Virginea tenuit cornua falſa manu. Pars cujus terræ tertia nomen habet.

EXAVDIRE.

Preces tangunt, movent, valent, pondus habent. Flecti, vinci precibus alicujus. Annuere precibus. Preces habere ratas. Excipere, accipere preces molliter. Annuere optatis. Pro te mea verba valent. V. *Preces audire.*

EXCELLERE INTER OMNES.

* Omnes ſupereminere. Eſſe pulcerrimum ante omnes alios. Inter omnes celeberrimus unus. Caput efferre inter omnes. Cedere nemini. Nil majus generatur ipſo, Nec viget quicquam ſimile, aut ſecundum. Micat inter omnes quaſi noctiluca, ceu Delia inter minores ignes. Inter Latias gloria prima nurus. Toto vertice ſupra eſt. Celſus medio conſpectus in agmine Cæſar. Nihil in terris ad finem ſolis ab ortu Clarius excepto Cæſare munus habet. Tantum præit alios, quantum Pegaſus anteit cæteros equos. Eſt meta laudis. Phœnix, atque unicus inter omnes.

EXCITARE, & EXCITARI *à Mortuis.*

Animos revocare orco. Socios à morte reduxi. Reddere vitam. Adimere letho. Animam reddere ademptam. Lazarus è tumulo Chriſto inclamante reſurgit: Et duræ mortis lex reſoluta perit. Rurſus corporeos animæ mittuntur in artus. Ad lumina ſurgere vitæ. Revocari à morte ab umbris infernis. Vitam recipere. Redit lux alma. Iterum vitales carpere auras. * Chriſtus redivivus in auras prodiit. Lazarum Chriſtus jubet vigere reddito ſpiramine. Chriſtus reſtituet defuncta cadavera vitæ. Diſperſa vigor per membra volutus Æſtuat, & venis redivivus ſanguis inundat. Iterum terræ convexa tuetur ad auras ſuperas excitus.

EXCITARE, & EXCITARI SOMNO.

Somnos abrumpere. Corripere è ſomno corpus. Abigere quietem noctis. Expellere curriculo ſomnum. Reſolvere membra ſomno. Excludere ſomnos. Excludere pectore ſomnos. Somnus reliquit me. Somnus abit. Somno excuſſus. Somno excuti. Viros nox, ſomnuſque reliquit.

EXCORIARE, & EXCORIARI.

Tergora diripiunt coſtis,& viſcera nudant. Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus. Iugulant pecudes, & viſcera vivis eripiunt. Nudaque direpta pateant tua viſcera pelle. Totus erat vulnus,cruor undique manabat, detectique patebant nervi, trepidæque ſine ulla pelle micabant venæ.

EXCVSARE.

Hoc non te tutum facit.A culpa eximere.Crimen removere. Culpa liberare. Si qua meis fuerint,ut erunt, vitioſa libellis,Excuſata ſuo tempore,lector,habe.

EXCVSANDI MODVS.

* In mare fundit aquas & ligna ſilvis infert,qui tibi carmina mittit. Dat apibus Hyblæis,*id eſt*,optimis,corſica mella, *id eſt*, peſſima, qui mittit tibi verſiculos. Eſt tamen exiguæ quædam gratia muſæ. Noſtra Thalia verecundo te accedit pede. Muſa noſtra metuit judicium tuum. Excuſa noſtras apinas tricaſque. Majores majora ſonent, nos talia loquimur, qualia ſinit Thalia loqui.

EXECRARI.

Effundere verba in aliquem.Verba execrantia in nomen alicujus emittere. Diris devovere. Dii tibi dent nulloſque lares, inopemque ſenectam; Et longas hiemes,perpetuamque ſitim.

EXEQVIÆ.

Pompa funeris. Supremi honores. Ducit ſupremos nænia nulla choros. Funeris exequiæ. Funus lamentabile, lachrymabile, miſerabile, flebile, lugubre, triſte, mœſtum.Funeris atra dies.

EXEQVIAS FVNERIS PROSEQVI.

Solvere, peragere juſta alicui, Exequias rite facere. Decorare ſupremis muneribus. Dare munera feralia. Reddere tumuli honores. Ducere triſtia funera.Funera ducere per urbem. Ducere triſtes exequias frequente cœtu.Extinctum ſupremo efferre honore.Multo planctu & lacrymis obortis comitari funus. Largiri extremum funeris honorem. Tumulo munera ferre ſuprema.

EXERCERE.

Colere, excolere, tractare aliquid. Aliqua verſarier in re. Cæſtibus & jaculis dare brachia experienda.

* Noctesque dieſque in re aliqua conterere. Eſt totus in illo. Hoc ſecum cogitat unum. Hoc agitat ſolum. Huc animi nervos omnes cogit. Fixus in hoc animo.

EXERCITATIO.

Exercitium. Vſus aſſiduus, ſedulus, indefeſſus. Omnia vincens. Superans dura, ardua, difficilia.

EXERCITVS.

Acies. Agmen. Caterva. Manus. Turmæ fortes. Clypeata cohors. Armata turba. Armifera, armigera, bellatrix, horrenda caterva. Armatum agmen, fulgens, coruſcans ære caterva. Numeroſa, fremebunda, furibunda cohors.

EXERCITVM CONSCRIBERE

Cogere ad arma viros. Glomerare manum virorum. In arma viros ſuſcitare. In arma vocare. Concitare in arma viros.

EXHORTARI.

Nunc prece, nunc dictis virtutem accendere. Animos vireſque ſecundas ſufficere. In antiquam virtutem, animoſque viriles excitare. Incendere, inflammare animum alicujus. Aliquem voce movere. Variis inſtigare vocibus ſocios. Animos tollere dictis. Dare animos. Vires adjicere. Iuno vires, animumque miniſtrat.

EXILIO MVLTARE ET MVLTARI.

Adimere patriam. Demere humum natalem. Patria expellere. Pellere, ejicere, prohibere urbe. Patria jubere abeſſe. Pellere ab oris patriis. Patriæ fines, & dulcia linquere arva. Alio quærere patriam ſub ſole jacentem. Patria excedere.

EXIRE.

* Foris ſe efferre. Tecta relinquere. Erumpere portis. Excedere adytis. Se extra tecta ferre. Efferre greſſum. Limina relinquere. Decedere loco. Patria decedere terra. Se tectis effundere. Se fundere portis. Tecto & tectum exire, egredi. Exire limine tecti. Prodire è domo. Prodire tectis.

EXONERARE.

Animum odiis exonerare ſuum. Ego te hoc faſce levabo. * Demere ſarcinam. Excipere onus alterius. Atlantis præbere vicem.

EXPANDERE.

* Latè ſeſe extendere. Latè ramos, & brachia tendens.

dens. Alas pandere ad æſtivum ſolem. Dederantque comas diffundere ventis Crinibus Iliades paſſis. Sparſus odoratis humerum capillis. Sparſis per terga capillis. Pandiculans oſcitator inertia membra laxat ad auras.

EXPERIRI.

Nil intentatum, inexpertum, inauſum relinquere. Quid tentare nocebit? Copia vini tentat greſſus. Tentamenta pangere. Tentare Tethin ratibus. Periclitari omnia. Spectamus in ignibus aurum. Per varios uſus artem experientia fecit.* Tentare vafras artes. Omnem movere lapidem. Audere ſe committere Ponto ignoto. Animum alicujus tentare precando. Videre quid experientia poſſit. Cuncta prius tentanda priuſquam Mavortem ſuſcites. Vires ſuas experiri. Metiri ſua pondera.

EXPLICARE.

Rem omnem pandere ordine. Obductum verbis vulgare dolorem. Arcana movere, retexere, retegere, revelare, prodere. Fas mihi Grajorum ſacrata reſolvere jura. Expediam dictis, & te tua fata docebo. Fert animus cauſſas tantarum expromere rerum.

EXTINGVERE.

Reſtinguere ignem fontibus. De crinibus ignem excutere. Subducto ſtipite flammam exanimare. Abſumptis viribus ignem extinguere. Nutritur vento, ventoque extinguitur ignis. Flammam necare. Lenis alit flammas, grandior aura necat. Vulcanum unda ſuperare. Lympha injecta domare ignes.

EXPVLSVS, EXVL.

Hinc inde errans. Patriis ſedibus excuſſus, & per terras urbeſque vagans. Errans per varios caſus, per dira pericula vitæ. Sedibus incertis errans. Aliena limina luſtrans. Pulſus, fugatuſque urbe ſua. Cui perpetuo propria tellure carendum eſt. Cui urbs ſuo non adeunda pede. Finibus extorris, actus, pulſus, expulſus, ejectus. Luſtrans vagis erroribus orbem. Huc illuc ſine ſede domoque vagans. Non capiens ulla in regione locum.

EXVERE.

Ponere veſtem. Ponere velamina de corpore. Ejicere, eripere amictum. Rejicere veſtem ex humeris. Exuvias ponere. Membrorum artus nudare. Paret amor dictis caræ genetricis, & alas Exuit.

EZECHIAS.

Achaſides; filius Achaſi. Rex colubrum qui fregit ahenum. Achaſides patris veſtigia fœda relinquens: Flagravit Domini totus amore Dei. Abide natus agit grates, Dominumque celebrat; *a matre ſic dictus*. Ezechias dirum genuit feritate Manaſſen.

F.

FABA.

DVræ culmen inane fabæ. Ventoſam betis, ſi lapis, adde fabam.

FABER.

Artis fabræ celeberrimus. Perſia aromatibus, validis Germania fabris. Aurifaber. Probans vim auri. Fulvum ſpectans in ignibus aurum. Ignibus appoſitis cenſens aurum. Verſans fornace & ignibus aurum. Explorans ſubjectis ignibus aurum. Purgans aurum atque argentum à ſcoriis & fæcibus.

FABVLA.

In vanum fabula ficta jocum. Non indigna referri. Fabula plena joci. Commenta Poëtarum. Garrire fabellas aniles. Mendacia vatum verborum pigmentis adornata. Fabularum architectus Ovidius. Fabella bella. Veritatis umbra. Somnia deliri cerebri. Fallacia quanquam commenta oblectant, & quæ nuſquam ſunt, in animis tamen voluptatem cient.

FACERE.

Solus & artifices qui facit uſus erit. Hoc age. Actum agere. Exequi, peragere, conficere, efficere opus. Gerere, adminiſtrare munus.

FACILE.

Pœna non eſt grandis. Facile ut ſomno aggrediare jacentem. Omnis ad acceſſus Heliconis ſemita trita eſt. Non eſt ad aſtra mollis è terris via. * Proclive factu. Volens, faciliſque ſequetur. Res non difficilis mihi videtur. Non eſt operoſa res volenti. Quam facile vulpes pyrum comeſt, tam facile, &c.

FALLERE, & FALLI.

Vana ſpe luſit amantem. Callida ſtultas decipit eſca feras. Animum deluſit Apollo. Niſæ deceptus amore. Et cœli toties deceptus fraude ſereni. Primus amor deceptam morte fefellit. *V. Decipere.*

FA-

FAMA, *id eſt*, RVMOR.

Volucris præconia famæ. Murmura incertæ famæ. Mala murmura vulgi. Nuntia,prænuntia rerum. Major poſt cineres.Malum quo non velocius ullum. Tam ficti pravique tenax quam nuntia veri. Quam nulla facta diu latent.Magnarum nuntia rerum.Quæ tamen incautos fallere ſæpe ſolet. Parva metu primo, poſt ſeſe attollit in altum , Ingrediensque ſolo , caput inter nubila condit. Volans præpete penna. Mobilibus veniens pennis per inania cœli.Rumor hinc inde volans.Diſpergens falſa. * Ea fama vagatur. Fama volat.Incredibilis rerum fama occupat aures. Rumor volat pernicibus alis. πτερόεν κακὸν, malum alatum.

FAMA *pro* LAVDE, *item* FAMOSVS.

* Fama perennis , neſcia lethi , quam nulla vetuſtas obruet. Toto notus in orbe. Fama porrecta ab ortu ſolis ad Heſperium cubile.Te fama jugalibus aëriis ſublime tollit, atque ſubducit hominum fæci. Quacunque Phœbus,fama ſe tendit tua.

FAMES, FAMERE.

Ardor edendi. Cupido ventris. Alti vorago ventris. Vacui incola ventris. Hominum truculenta tyrannis. Rabies edendi. Rabies improba ventris. Amor edendi. * Pallida gerit ora fame. Peſſimâ torqueor eſuritione. Me improba ventris exagitat rabies. Fatigat me ex longo collecta rabies edendi. Furo ſtimulante fame. Fames me premit obſidione gravi. Rabidi jejunia ventris me cruciant immane quantum. Torpent membra fame.

FAMEM DEPELLERE.

Comprimere,reſtringere famem epulis. Levare,pellere,depellere famem. Paſcere, ſolvere,placare,ſedare jejunia. Eximere famem. Concuſſaque famem in ſilvis ſolabere quercu.Amor compreſſus edendi.

FAMVLA.

Studioſa,fida, officioſa, obſequioſa miniſtra. Obſervans mandata dominæ. Ad nutum parata. Serva agilis, ſedula.

FAMVLVS.

Servus.Miniſter.Adminiſter. Flexo poplite cernuus. Facilis ad juſſa expedienda,munia obeunda.Obſervans lumine mobili omnes domini geſtus. Omnia promptè

gerens ad nutus heriles. Cujus intenta lumina herum tuentur.

FASTIDIRE.

* Adverſari, abhorrere, refugere. Tædia ſentire. Amor tuus verſus eſt in tædia noſtri. Movere faſtidium. Poſitæque movent faſtidia menſæ. Veniunt mihi tædia vitæ. Eſt mihi grave nimis, & nimis moleſtum. Res illa ſtomachum ciet mihi. *V. Abhorrere.*

FATVM *Ethnicis.*

Ferrea decreta ſororum. Fatalis lex. Tenor fati. Conſilium Deûm. Fatum immobile, inexorabile, ineluctabile, inevitabile. Occulti miranda potentia fati. Æternus ordo fati. Quod Dei juſſu fixum fundatumque te netur. Dans metas cuique ſuas.

FATA VOLVERVNT.
Ethnicis.

Sic fata tulerunt. Sic fata ferebant. Sic omnia fatis in pejus ruere. Fata manent immota. Fata obſtant. Fata movent. Sic erat in fatis. Fatis adactus. Præceps agit omnia fatum. Certum eſt, & inevitabile fatum. Potens nil contra immobile fatum.

FAVERE.

Bene velle, cupere. Aliquem fulcire favore. Adeſſe cœptis. Annuere votis. Dexter ades tuo numine. Linguis animiſque favete. Dare ſe alicui placidum. Reſpicere aliquem vultu placato. Mite caput, placataque cornua verte huc, Et des ingenio vela ſecunda meo. Aſpiret primo fortuna labori. Ferte viam venti facilem, & ſpirate ſecundi. Adſis pede Diva ſecundo. Conſulite & rebus ſuccurrite duris. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Da facilem curſum, atque audacibus annue cœptis. Quiſquis es, ô faveas, noſtriſque laboribus adſis. Votum ſecundet, qui poteſt, noſtrum Deus. Regia, crede mihi, res eſt ſuccurrere lapſis.

FAVNI.

Bicornes. Dii ruris. Numina ruſtica. Numina ruris, ſylvarum.

FAX.

Vites bituminea. Pingues lampades. Flammiferæ pinus. Fax de ſtipite facta. Accenſo igne micantes faces. Teda pinea. Fax multifida. Fax ſine luce. Fax mortis. Fax thalami. Lacrymoſo ſtridula fumo.

FE-

FEBRIS.

Immodicus corporis ardor. Toto in corpore pugnans. Paſcens, depaſcens artus. Rapido furens membris omnibus æſtu. Torrens ora anhela continua ſiti. Arida, anhela, peſtifera, tremula, ardens. Febrilis horror.

FEBRI LABORARE.

Ardere febribus. Æſtuare febrili dolore. Anhelis febribus uri. Febribus infeſtis jacere peruſtum. Sæva laborare febri, quæ membra torret ut ardenti foco. Febris vellit, convellit, macerat præcordia. Torrentur febribus artus. Febris arida depaſcitur artus.

FELICITAS. *V. Proſperitas.*

FELIX.

* Fortunatus. Beatus. Fauſtus. Proſper. Timotheus. Fortuna dulci ebrius. Perſarum vigui rege beatior. Rebus ſecundis fruens. Cujus vela inflat aura ſecunda. Sedet fortunæ in gremio. Non me felicior ipſe Heſperiæ dominator oræ. Ad nutum ei fortuna volat.) Terque quaterque beatus. Felix ô nimium felix. Quem promiſſa manet cœleſtis portio regni. Perpetuæ manent quem præmia vitæ. Felices ter & amplius. O quid ſolutis eſt beatius curis?

FERRE.

* Æneas parenti longævo cervicem ſubjecit. Humeros Anchiſiades feſſo ætate ſuppoſuit patri. Medius collo ſedit Anchiſes nati. Tollere, portare, ferre in altos montes. Ipſe ſubibo humeris, nec me labor iſte gravabit. Succedere oneri. Alto cœlum vertice fulcit. Toto corpore nixus, & contractis undique nervis ſuſtinet immenſum pondus. Axem humero torquet. Æneas ſubiit humeris parentem. Ferre jugum cervice ſubacta. Contento levius portantur corpora dorſo.

FERRVM.

Pondus ferri. Lamina. Ferrum candens, igne rubens, ſolidum, rigidum, durum, obductum rubigine. Quod Noricus excoquit ignis. ϖικρὸς λύτωρ νεικέων, acerbus arbiter, ſeu ſolutor litium. *V. Ferrum cudere.*

FERTILIS.

* Ditiſſima terra. Eſt ver aſſiduum. Eſt tellus bifera. Eſt hic æſtas alienis menſibus. Eſt magna parens frugum. Terra optima frumentis. Pinguiſſima tellus, ac

fecunda nimis. Luxuriat ſolum. Terrarum regina ſolo ditiſſima) Terra liberius omnia nullo poſcente ferens. Terra frugibus felix. Terra ubere læto. Terra potens ubere glebæ. Ferens meſſes opimas. Proferens Cerealia munera, dona Cereris. Lætis flavens ariſtis. Reddens ſemina data multo cum fœnore. Reddens centupla lucra. Arva colonis reſpondentia multiplici fœnore. Opulenta bonis. Ridentia ſatis ſurgentibus. *V. Frugifer.*

FERVERE.

* Furit intus aquæ vis. Exultant latices æſtu ſaliuntque bullæ minutæ. Magno ſonore ferventis aheni ebullit unda. Altè ſpumis exuberat unda. Non ſe capit unda, volat ater vapor ad auras. Spumeus undarum cumulus ſe tollit aheno. Fervet & exultat aqua.

FESTINARE. *V. Accelerare.*

FESTVM.

Dies feſtus. Feſta celeberrima. Lux ſacra. Lux feſta. Sacrum ſolemne. Solemnia annua.

FESTVM CELEBRARE.

Agere, agitare, peragere, ſervare feſtum, feſtum tempus, feſtum annuum. Celebrare feſtum. Sacrare feſtum. Inſtituere, indicere feſtum. Nos delubra Deûm, miſeri quibus ultimus eſſet Ille dies, feſta velamus fronde per urbem. * Feſtivam celebrare diem. Solemnes ducere pompas ad delubra. Eſt dies anno redeunte feſtus. Adeſt lux feſta. Feſtis lucibus & profeſtis. Solemnem honorem ferre alicui Sanctorum. Luce ſacra operari Deo. Ceſſant depoſito jugo agri fertilis incolæ. Salve feſta dies meliorque revertere ſemper. Ἑορτὴ πλησίμβροτος, populoſum feſtum.

FIBVLÆ.

Vincla relaxare tunicæ.

FICVS.

Baccis cœrula ficus. Duris denſiſſima pomis. Lactens, digna legi.

FIDERE. *V. Confidere.*

FIDES.

* Fiducia. Accipe, daque fidem. Tibi maxima rerum verborumque fides. Spes ô fidiſſima Teucrûm. Intemerata fides. Fides vincta teſte Numine. Animum præ-

ſenti

ſenti pignore firmans. Hoſtibus eſt ſervanda fides, σφραγὶς νοῦ, ſignaculum mentis.) Theſea, Penelopea, inculpata, laudabilis, ſpectata, incorrupta, ingenua, æuo rariſſima noſtro. Corvo rarior albo. Rara avis in terris, nigroque ſimillima cygno. Quæ aut nulla aut monſtro rarior eſſe ſolet. Aſtra ſueta ſubire fides. Fidei incrementa novæ. Chriſtum fido ſupponere cordi. Prævia fax fidei.

FIDES, *ſeu* CHORDA.

Harmonica, ſonora, reſona, vocalis; canora, tinnula, dulcis. Movens, alliciens animos. Mulcens, permulcens pectora. Levans pectora duris ſollicitudinibus. Fallens, tollens curas. Suave, dulce ſonans. Mulcens, reficiens, recreans pectora mœſta ſono dulci. Quæ dulces reddit pollice tacta ſonos.

FIDIBVS CANERE.

Pulſare nervos. Tangere chordas. Percutere carmina nervis. Tentare, impellere, ſollicitare chordas pollice.

FIGVLVS.

Componens ollas de facili luto. Contorquens rotam pedibus in celerem orbem. Fingens vaſa. Incruſtans ollas vitro. Laborioſus, ſedulus, induſtrius.

FILIA.

Nata. Proles nupta. Filia orba parentibus. Acerba parenti. Dives dote. Gnata.

FILIVS.

Proles. Regius puer. Firma adjumenta parentis. Natus. Gnatus. Spes parentis. Dulce levamen ſenectutis parentum. Pignus dulce ſocii tori. Carum pignus conjugii. Spes operoſa patri ſuo. Curarum & ſenii dulce levamen. Ore parentem referens propago.

FINDERE.

Cuneis fiſſile robur ſcindere. Cuneis findere. Rimam facere. Quadrifidam quercum cuneis ſcindere. * Altè ſinditur in ſolidum cuneis via. Sublatum altè conſurgit in enſem, & mediam ferro gemina inter tempora frontem dividit. Partibus æquis huc caput atque illuc humero ex utroque pependit. Findere in bina ſecando.

FINIS

FINIS.

Vltima, *pro fine.* Eventus. Effectus boni. Cauſſa perorata eſt. Operis faſtigia ſummi. Venit ſumma dies. Terminus. Meta ipſa extrema, ſeraque coronide longus Eſt liber. Exitus acta probat. Nec prius impoſuit rebus finemque modumque.

FINIRE.

Facere finem cantandi. Dare finem laboribus. Facere modum. Ponere, imponere finem. Finem imponere curis. Impoſuit finem pugnæ, feſſumquo Dareta Eripuit. Exiit emeritis curſibus amnis. Littera defeſſo pollice ſiſtit opus. Donec longa dies perfecto temporis orbe Venerit. Finis adeſt. Dirimere ſanguine bellum. Immenſum ſpatiis confecimus æquor. Veſper decedere campis Admonuit. * Ad umbilicum ducere. Coronidem imponere. Finem dedit ore loquendi. Quis ſcelerum modus eſt? Hic ſtabit civilibus exitus armis. Statuere modum rei alicui. Perficere eſt animus, finemque imponere. Addere ſumma. Pierides cœptis addite ſumma meis. Imponere cœptis ultimam manum. Vide *Perficere.*

FIRMVS.

Sunt rata pacta. Firma cavavit robora. Turno vita manet rata. Fixus. Durabilis. Stabilis. Conſtans. Illum non populi faſces, non purpura regum Flexit, & infidos agitans diſcordia fratres. Inconcuſſus.

FISTVLA.

Calamus. Canna. Arundo. Cicuta. Avena. Buxus. Dulce canens. Dans blandos modos. Tibia fingens teneros modos. Modulans lætos cantus. Effundens dulces ſonos. Diſpar ſeptenis fiſtula cannis. Diſpares calami compagine ceræ juncti. Fiſtula cui ſemper decreſcit arundinis ordo.

FISTVLA CANERE.

Dat tibia ſonos. Ludere quæ vellem calamo permiſit agreſti. Quem mea carminibus meruiſſet fiſtula caprum. Stridenti ſtipula diſperdere carmen. Calamos inflare leves. Non pati calamos inertes. Fiſtula dicere amores. * Structis cantare avenis. Silveſtrem tenui muſam meditari avena. Calamo terere labellum. In-

ſlati

flati complevit locum murmure buxi. Dicere carmina fiſtula.

FLAGELLARE.

Crudeli verbere lacerare terga. Inſonare flagello. Lento cruciare flagello. Torto inſtare flagello. Intorto verbere terga ſecare. Verberibus caſtigare. Ingeminare ictus. Continuo ſontes ultrix accincta flagello Tiſiphone quatit inſultans. Sequitur Bellona flagello. *Vide Cadere.*

FLAGITIVM.

Delictum. Vitium. Culpa. Admiſſum. Labes. Factum triſte, turpe, nefandum. Nil ruboris, nil pudoris habens. Non leve crimen. Immane nefas. Dirum in pectore verſare nefas. Me mea fata, & ſcelus exitiale his mersêre malis. Pro tali ſcelere, pro talibus auſis dii perſolvant grates. Ingenio ſcelus non abeſt tuo. A culpa mea facinus abeſt. *V. Crimina.*

FLECTERE ALIQVEM. *V. Placare.*

FLORA.

Chloris. Vxor Zephyri, venti occidentalis, quæ floribus præeſſe fingitur. Zephyritis Ludis celebrata jocoſis: Vultu pulcerrima. Spatians cultis in arvis. Exultans, ſedens, reſidens viridi in gramine. Legens, carpens flores vernos. Floribus arva coronans. Eliciens lilia miſta odoratis roſis.

FLORERE.

Formatis aperitur floribus arbor. Nunc omnis parturit arbor. Arbor trudit gemmas, & frondes explicat omnes. Purpureis collucent floribus agri. Induere ſe in florem. Humus fundit varios flores. Herba pubeſcit, & variis floribus halat. * Viret aſſiduo flore reſectus ager. Spirant arva croceis veſtita floribus. Fragrat herba odoriferis comis.

FLORES.

* Pratorum inſignis honos. Grata oblectamina viſus. Horti deliciæ mille colorum. Telluris ſidera variegata, purpurea, candida, ardentia, ferruginea, crocea, cærulea, &c. Pignora olentia Floræ. Γῆς βόστρυχος, Terræ cæſaries.)

Flos concolor. Flores odori, verni, purpurei, mille colorum. Flos ſpargens, diffundens latè dulcem odorem. Oblectans animum miris, variis, mille modis. Ridens,

Ridens, vernans humili in gramine. Mulcens auras ſuavi odore. Halans per prata nitentia. Niteſcens diſcolore gramine. Odorato germine ridens. Viridanti in gramine gemmans. Arridens apibus per gramina roſcida. Variis florum data nexa coronis. Variis florentia limina ſertis. Ornuſque incanduit albo flore pyri. Hædique petulci floribus inſultant. Fucoque & floribus ora explere.

FLORES VARII, & HERBÆ.

* Lilia, roſæ, violæ, narciſſi, hyacinthi, calthæ. Lilionarciſſi. Croci. Cinnama. Nardus. Caſia. Balſama. Thyma. Amaracus. Liguſtra. Vaccinia. Colocaſia. Acanthus.

FLVCTVS.

Procelloſus, tumidus, marinus, agitatus, rapidus, vaſtus, raucus, ſonans, fremens, undans, immodicus, ſurdus. Se ſinuoſo vertice volvens. Reſonantia littora pulſans. Spumoſa littora feriens, concutiens. Immenſo murmure reſonans. Fluctus glomerati, atque agmine facto intentant ſæva pericula nautis. * Fluctus albeſcere ponto incipiunt. Fluctus ex alto tollitur, inque ſinus curvatur unda. Ima exæſtuat unda vorticibus. Montes volvuntur aquarum. Gibboſa dorſa Ponti. Tollitur Oceanus, & ſidera verberat unda.

FLVERE, *quod ad* FLVVIOS *ſpectat.*

*Labi, manare, ferri agmine aquarum placido. Sinuoſis flexibus Scaldis errat. Torquet flaventes Iſter arenas. Volvitur per ſaxa Moſa. Purior argento fluit unda. Tenuis fugit per gramina rivus. Vbi corniger humectat culta pinguia Scaldis. Septem oſtiis in mare decurrit. Volvitur in pelagus ſeptena per oſtia. Septem portis fertur in æquor. Expatiata ruunt per apertos flumina campos. Geliduſque fluvius per imas quærit iter valles. Curva nec aſſuetos egerunt flumina curſus.

FLVVIORVM ALIQVOT NOMINA.

* Scaldis. Moſa. Moſella. Tybris, vel Tyberis, vel Tiberinus. Iſter. Padus. Sequana. Nilus. Arar. Tameſis. Euphrates. Ganges. Tagus. Hermus. Rhenus. Rhodanus. Dilia. Zenna. Simois. Xanthus. Anio. Garumna. Tanais. Pactolus. Lyris. Rubicon. Nar. Albis.

FLV-

FLVVIVS.

Fluvialis unda. Aqua currens. Flumen concitum, rapidum, ſævum, obliquum, perpetuum. Fluminis ora. Fluminis ortus. Liquor facilis, niger. Humor Pactoli. Amnis cæruleus. Per virides herbas ſinuoſo tramite currens. Rivus lymphis arida prata fovens. Molles irritans murmure ſomnos. Crepitanti murmure cadens. Murmure rauco ſtrepitans. Per prata virentia fluens. Rivus lene fluentis aquæ jucundo murmure labens. Exiguo ſonitu per levia ſaxa fluens, fugiens. Irrorans mollia gramina. Murmure tranquillos ſonos inducens. Fluentum. Amnis. Aggeribus ruptis ſpumans amnis. Amnis ſedatus ſe condidit alveo. Propter aquæ fluvium viridi procumbit in ulva. Fluminaque antiquos ſubter labentia muros. Cava flumina creſcunt cum ſonitu. Flumen medio caput extulit alveo.

FODERE.

Effoſſa terra ſupinare glebas. Scrobibus concidere montes. Labefacta movet robuſtus jugera foſſor. Primus humum fodito. Effodere latebras. Tellurem ligone recludere. Excavare terram. Tellure cavata; oculis capti fodere cubilia talpæ. Abire ferro in viſcera terræ. Lacertoſi coloni fodiunt arva dura. Cædere montium medullas. Penitius ſarculo cavare terras. Cæcos facere hiatus. Adyta terræ ferro eruere.

FOEDVS.

Perpetuum, ſtabile, legitimum, amicum, conjuratum, concors, firmum. Pactio. Pactum. Conventio. Conjuratio. Inviolabile pignus pacis.

FOEDVS FACERE.

Fœdus inire, componere, ferire. Dare dextram. Dextræ conjungere dextram. Iungere fœdere dextram. Firmare inter ſe fœdera dictis. In amicitiam coire. Animum præſenti pignore firmare. Fidem dare, & accipere. Fidem novare. Tangere dextram. Cogere in fœdera, in concordiam. Coëunt in fœdera dextræ. Æternam pacem, pactoſque Hymenæos exercere. Æterno fœdere pacem jungere. Stricto conſtringere fœdere mentes. Pangere fœdus. Mittere æterna in fœdera gentes.

FOEDVS

FOEDVS VIOLARE. *V. Violare fœdus.*

FOENERATOR. *V. Vſurarius.*

FOENERARI. *V. Vſuram exercere.*

FOENVS. *V. Vſura.*

FOETVS.

Pondus ventris, Tumor. Maturum onus. Creſcens onus viſceribus. Vteri pignora. Nati cara pignora. Expletum matris onus. Cœleſti pondete venter tumidus.

FONS.

Ora fontana. Fontis aquæ. Aqua irrigua. Cavæ venæ. Fons tenui pellucidus unda. Nitidus, argenteus undis. Patulos ſuccinctus hiatus. Fluens per florida gramina. Agens virides undas. Arentes relevans jucundo frigore fauces. Derivans perpetuas aquas. Devolvens vivas aquas per ſaxa humentia viridi muſco. Vndans humor aquæ. Fontis dulciſſima lympha. Saxa lavans viridi circumlita muſco. Molles invitans placido murmure ſomnos. Levans arentem ſitim ſuſurranti aqua. Fugiens ſonoro murmure, & rivum irriguum per prata humentia volvens. * Vena perennis aquæ. Fugiente dulcis murmurat rivo ſonus. Fontanus fugiens per gramina rivus molliter inclinata. Fons ſplendidior vitro, quem flagrantis atrox hora caniculæ neſcit tangere. Roſcida mobilibus lambens gramina rivis. Venula terræ.

FORES.

Valvæ bifores. Surdæ, rigidæ, rimoſæ, clauſæ, apertæ. Ianua ſurda petenti, Laxa ferenti, Saucia nocturnis potorum rixis. Suo ſe cardine verſans. Duris roboribus fulta. Stridorem moto cardine reddens.

FORMA.

Decor. Dotes formæ. Damna formæ. Facies. Figura læſa. Forma bonum fragile eſt. Indigna perire. Forma venuſta, ſuperba, ſplendida, eximia, egregia, decens. Breve donum exigui temporis. Spatio quæ carpitur ipſa ſuo. Res fugax. Quæ quantum accedit ad annos fit minor. Vt roſa verna periens. Blandimenta formæ. Præſtantia, excellentia, gratia formæ. * Eſt forma qualis innubis dies. χροιᾶς ἄνθος, flos coloris.

FORMA D. VIRGINIS.

* Præſtanti corpore virgo. Inter virgineos choros longe pulcerrima. Cujus ex oculorum acie probitas caſti-

caſtitaſque promicabat. Maria pulcerrima forma, qualis cum puniceis roſis cana miſcentur lilia. Matre pulcra filia pulcrior. Nitor ejus Pario marmore purior. Quis decor eſt formæ ſimul ac virginitatis intemeratæ? Non ita nocturnis Cynthia relucet aſtrorum choris. Chriſti Genitrix quovis ſidere pulcrior. Torqueat huc oculos, ſi quem male Cypridos ardor incendit.

FORMICA.

Agmen graniferum. Parcum genus, patienſque laborum. Quæſiti tenax. Formicæ frugilegæ. Inopi metuens ſenectæ. Vehens cibum granifero ore. Nigrum agmen prædam per herbam convectans calle anguſto. Hiemis memor. * Tectis efferens penetralibus ova. Ingentem populans farris acervum. Beſtiolæ quæ hiemis memores tectis anguſtis grana reponunt. It nigrum campis agmen, prædamque per herbas Convectant calle anguſto, pars grandia trudunt obnixæ frumenta humeris, pars agmina cogunt. O γῆς ςϱατός, terræ exercitus.

FORMIDARE.

Trepidat pavida formidine pectus. Mens ægra trepido metu palpitat. Corda tremunt dubio metu. Præcordia occupat, concutit horror. Anxia corda tremiſcunt nimia formidine. Corda ſtupent anxio metu. Horrere, turbari metu. Tremere animo. Pallere metu. Timor ingens quatit, concutit oſſa. Timor abſtulit vires corporis. Gelidus per ima cucurrit Oſſa tremor. Tremefacta novus per pectora cunctis Inſinuat pavor. Præcipites metus attrahit. Mortalia corda per gentes humilis ſternit pavor. Frigidus obſtat circum præcordia ſanguis. Corda pavor pulſat. Tota tremor pertentat corpora. Perculſus formidine mentem. Metu terras cœlumque fatigare. Sævus circumſtitit horror. Formidine cecidere animi. Diriguit viſu in medio, calor oſſa reliquit. Labitur, ac longo vix tandem tempore fatur. Raris turbatus vocibus hiſco. Arrectæque horrore comæ, & vox faucibus hæſit. Exultantia haurit corda pavor. Attonitis hærere animis. Ingenti trepidare metu. Olli ſomnum ingens rupit pavor, oſſaque & artus Perfudit toto proruptus corpore ſudor. Quod ſi tantus habet mentes & pectora terror.

FORMIDINEM ABIICERE.

Omnes metus ſubjicere pedibus. Formidinem exuere, deponere. Recipere, revocare, recuperare animum ſepoſito metu. Ore tremente ponere metum. Mœſtum timorem mittere. Solvere metus. Solvere corde metum.

FORMOSA.

Eximiæ, egregiæ formæ virgo. Cui eſt niveæ præſtantia formæ. Venuſta fronte ſuperbiens. Quæ læto ſplendore micat. Cui roſis æmula labra rubent. Cujus ora radiant ingenuo ſuffuſa rubore. Cujus ſanguineus rubor induit ora. Fax ſplendida inter virgineos choros. Non horrenda rugis. Habens genas purpureas, lactiſque aſpergine tinctas. Cujus roſeas commendat gratia mira genas. Variis donis refulgens ſideris inſtar. Forma pulcerrima virgo. Quæ cādore nives anteiret. Præſtanti corpore Nympha. Qua nulla decentior.

FORMOSVS.

Ante omnes forma pulcer. Egregia forma ſplendens. Inſignis facie juvenis. Ipſe alios inter pulcerrimus unus. Formoſi pecoris cuſtos formoſior ipſe. Quo pulcrior alter, Non fuit Æacidum. Inſignis forma, viridique juventa. Os humeroſque Deo ſimilis. Præſtanti facie & forma.

FORTIS.

Invictis viribus eſſe. Viribus inſignis. Valido eſſe robore. Præditus viribus. *V. Robuſtus.*

FORTITVDO.

Robur firmum, ſolidum, invictum, validum, prævalidum, rigidum, inexpugnabile, Herculeum. Vires alacres, valentes, vegetæ, nervoſæ.

FORTVNA, DEA FICTA.

Sors quam tribuit fortuna. Caſus ſubitus. Dea immitis, cæca, dubia, inſidioſa, levis, incerta, volubilis. Conſtans in levitate. In nullo loco tenax. Solito defecta favore. Vultus, lumina, frons, facies, ſpecies Fortunæ. Regna Fortunæ. Fortuna ambigua, lubrica, anceps, infida, malefida, inſtabilis, erratica, mobilis. Alternans vices. Res humanas ſurſum deorſumque rotans. Paſſibus ambiguis errans. Permutans ima ſummis. Hominum ſpes faciens vanas. Fugacior undis. Ex humilique loco magna ad faſtigia rerum attollens, &

rur-

rurſum deturbans. Modo læta manens, vultus modo ſumens acerbos. Euripi inſtar reciproca. Quæ durior eſſe ſolet bonis, æquior malis. Mobilitas fortunæ lubrica. Neſciens figere rotam. Sors dubiis paſſibus errans. Fortunæ inſtabilis aura. Rebus in humanis nullo diſcrimine ludens. Omnia non certa dans rapienſque manu. Omnia mutans variis caſibus, nec ſinens aliquid felix eſſe diu.

FORTVNA ADVERSA.

Iniqua, ſæva, dura, incommoda, inimica, triſtis. Sors aſpera, ferrea. Vis violenta ſævæ fortunæ. Fera fortunæ violentia. Procella ſortis turbidæ. Ictus, impetus rabidæ fortunæ. Malum triſte, ſæuum, fatale. Sors per tumidas agitata procellas. Adverſi incommoda fati. Tela adverſæ fortunæ. Sors oneroſa premens humanum genus.

FORTVNA ADVERSA VTI.

Variis caſibus urgeri, & duris undique fatis exerceri. Fatis triſtibus angi. Adverſa fortuna premi. Vrgeri fatis iniquis. Caſu acerbo affligi. Pati mille incommoda iniqui fati. Inſana ſors intonat. Miſerum triſtis fortuna tenaciter urget. Agi fortuna per adverſas procellas. Sors premit atra malis. Sæva malorum procella obruit caput. Fortuna adverſa, minus ſecunda uti. * Eſſe ludibrio fortunæ. Fortunæ ſcopus.

FORTVNA BONA.

Fortuna ridens, arridens vultu blando. Sors ſplendida, amica, placida. Aura ſecunda, proſpera. Fata ſecunda. Flatus fortunæ ſecundus.

FORTVNA BONA VTI.

Fauſtis ſucceſſibus uti. Navigare felici aura. Ducere placido candida vela ſalo. Secundis ventis, ſecundo flatu uti, alite dextro, auſpicio læto frui. * Sedere fortunæ in gremio.

FORTVNATE, *ſeu* FELICITER.

Alite dextro. Vento ſecundo. Secundis ſucceſſibus. Secundo flatu. Omine læto, fauſto. Auſpicio felici. Proſpero, læto curſu.

FOVEA.

Caverna profunda, cæca, cava, vaſta, umbroſa, tecta, abrupta, atra. Scrobs furva, exeſa. Spelunca. Specula. Exhalans triſtem Mephitim.

FRAN-

FRANGERE. *V. Rumpere.*

FRAVS. *V. Decipere.*

FRENARE.

Spumantia addere frena feris. Torquere frenis ora fugacis equi. Ferocis equi luctantia colla retorquere. Actus habenis equus curvatis fertur ſpatiis. Adductum circum caput egit habenas. Glacies frenat curſum aquarum. Iuſtitia frenare gentes ſuperbas. Vinclis, & carcere frenare. Tempore paret equus lentis animoſus habenis, Et placido duros accipit ore lupatos. Domare, compeſcere, coërcere, cohibere freno. * Novit premere & laxas dare habenas. Temperare ora frenis. Celſos ſonipedes ſubigere jugo. Frenare juventam, urbem, populos optimis legibus.

FRENVM.

Frena ſonantia, ſpumantia, domantia, cohibentia equos. Habena valida, lenta, laxa. Lorum flexile, nodoſum.

FRIGERE.

* Frigore corripi. Frigore contrahi, affligi, lædi. Solvuntur frigore membra. Boreæ penetrabile frigus adurit. Secat glacies aſpera plantas. Frigus perambulat artus. Frigus acutum ſævo ſpirante Borea cutem findit. Stringuntur acri frigore membra. Frigore pallet inſtar buxi corpus undique contrahens. Pallent amiſſo ſanguine venæ. Rigidum permanat frigus ad oſſa. Artus aculeata frigora pungunt. Infantis Chriſti membra aura pungebat. Puelluli tenerrimum corpuſculum frigus aduſſit.

FRIGIDVS.

Frigidior glacie. Glacialem arctum experiri. Frigore lapſa cadunt folia. Concreſcunt currenti in flumine cruſtæ. Vndique jam tergo ferratos ſuſtinet orbes. Puppibus illa prius patulis, nunc hoſpita plauſtris. Cæduntur que ſecuribus humida vina. Boreæ penetrabile frigus adurit. Pluvio contriſtat frigore cœlum. Cum triſtis hiems etiam nunc frigore ſaxa Rumperet, & glacie curſus frenaret aquarum. Gelidus concrevit frigore ſanguis.

FRIGVS.

Aſperitas frigoris. Minæ frigoris. Rigor alpinus. Glaciale, durum, hiemale, Scythicum, non habitabile. Acre Gelu. *V. Hiems.*

FRONS

FRONS FRONDIS, FRONDESCERE.

* Comæ, ſilvæ honos. Arborum cæſaries. Stringe comas, & brachia tonde. Nunc frondent ſilvæ. Nunc omnis parturit arbos. Mobilibus Veris inhorruit adventus foliis. Silva ſpargit agreſtes frondes. Silva comata. Arbor agit comas. *Papinius:* Nunc arbor crinitur foliis. Luxuriat arbos in patulas comas. Formatis aperitur frondibus arbos. Viridi tegmine amiciuntur arbuſta. Redeunt arboribus frondes, quas Hiems abſtulerat. *V. Florere.*

FRVCTVS.

Vberes, amœni, dulces, copioſi. Fruges cereales, lætæ, gravidæ. Curva jam falce petendæ, ſecandæ. Labori non reſpondentes. Præmia telluris. *V. Malum.*

FRVGES.

Primitiæ frugum. Alimenta frugum. Munus frugum. Farris acervi. Frugum acervi.

FRVGIFER.

Multam Cererem proferens. Largis proventibus auctus. Fundens benignam frugum copiam. Reſpondens votis avari agricolæ. Vber læto proventu. *V. Fertilis.*

FRVMENTVM.

Cerealia munera. Cereris dona. Ceres humanis uſibus apta. Ceres flava, ſpicifera, ſtugifera, munifica, fecunda, falcifera, flavens, culta, triticea. Alimenta terrarum. Mitia dona frugum.

FRVSTRA.

Incaſſum. Nequidquam. Inaniter. Irata Delia venari. In ſterilem agrum mittere ſemina. Nil profecturis litora bobus arat. In vacuas auras queſtus effundere fruſtra. In rapidos jacere irrita verba notos. Addere aquam fluviis, & ſilvis ligna. Noctuas Athenas mittere. Inducere aquam fonti. Labor ſtudio vaneſcit inani. Haurire aquam cribro. Fundere aquam in dolium pertuſum. Docere recta procedere cancrum. Folia arboribus, ſidera cœlo addere. Semina tradere arenæ. Surſum agere Siſyphi revolubile ſaxum. Curvo proſcindere litus aratro. *V. Abſurda agere.*

FVCARE.

Fucare colorem. Fuco ora explere. Lana fucatur colore. Formoſam faciem nigro medicamine cælas. Linere ora. Circumlinire fuco. Comere, excolere

F colla

alias cœlo ceciderunt plura ſereno Fulgura, nec diri toties arſere Cometæ. Fulmina torquet Aſtripotens. Fulmine terrere. Pater omnipotens cœlo ter clarus ab alto Intonuit, radiiſque ardentem lucis, & auro, Ipſe manu quatiens oſtendit ab æthere nubem. Cœlum coruſcat triſulcis ignibus. Æther micat latè flagrantibus fulguribus. Ignea vis fulminis coruſcat. Rumpunt aërias fulgura crebra plagas. * Fulgura cadunt cœlo. Ignea decuſſis erumpit nubibus æthra. Aërios ſecans campos lux flammea tranſit. Micant ruptis è nubibus ignes.

FVLMEN.

Fulminis ictus. Medio in aëre ſæviens. Cadens, ruens per inania. Horrorem incutiens irato numine terris. Concutiens celſas à vertice turres. Feriens ſummos montes. Acuti fulminis ignes. Sævi fulminis alæ. Triſulcum telum infeſti Iovis. Concuſſis eliſi nubibus ignes. Excuſſis eliſus nubibus ignis. Miſſis abruptus ignibus æther. Tumultus ætherii. Iovis arma. Ignes fulminei, triſulci. Ignis Iovis. Validus fulminis ignis. Ignes Phaëtontei. Tela manibus fabricata Cyclopum. Ignea arma. Fulminis ira. Fulmina miſſa polo. Imperio fulmina miſſa Iovis. Non imitabile fulmen Iovis. Αἰθέρος ὀρχηστὴς, Ætheris ſaltator.

FVLMINE LÆDI.

Sentire fulminis ictum. Tangi, feriri de cœlo. Iovis ignibus percuti. Fulminis igne peti.

FVMARE.

Edere, dare, emittere fumum. Et jam ſumma procul villarum culmina fumant. Fumantia ſaxa Ætnæ. Cœlum ſubtexere fumo. Faucibus ingentem fumum evomit, involvitque domum caligine cæca. Erigit atro nigrantem fumo rogus alta ad ſidera nubem. Fumant ſudoribus artus.

FVMOSVS.

Fumea tedis lumina. Piceum fert fumida teda lumen. Fumifera nox. Fumificus ignis.

FVMVS.

Picea caligo. Nigra volumina fumi. Fumus lacrymoſus, ſublimis, niger, ſordidus, volucer, inanis, levis. Per multa foramina evolans. Ad æthera tendens. Inimicus ocellis. Evaneſcens vacuas in auras. Remanens

exuſto ſtipite. Fumi volucris vapor. Ater ad ſidera fumus Erigitur. Tecta ſubeunt nigro deformia fumo. Aſſidua poſtes fuligine nigri. Miſto undans pulvere fumus. Atram prorumpit ad æthera nubem. Turbine fumantem piceo. Reſpiciunt atram in nimbo volitare favillam.

F V N D A.

Exutæ contorto verbere glandes. Glans plumbea funda miſſa. Pondera fundæ plumbea. Stridens funda. Stupea contorquens balearis verbera fundæ. Et fundam tereti circum caput egit habena. Torta Balearis ſævus habena. Stridentia funda Saxa pluunt, volucres imitantur fulgura glandes. Cum balearica plumbum Funda jacit.

FVNDARE, FVNDAMENTVM.

Fundare arces. Vrbem fundare colonis. Fundamenta locare. Fundamina prima ponere. * Subſtruere. Struere baſin.

F V R, F V R A R I.

Nocturnus, tacitus, pervigil, trepidus, rapax, trifurcifer, vagus. Nocte vagans. Inſidians opibus aliorum. Captans aliena. Rapiens nummos fracta arca. Maleſida cohors nocte ſilente alienas opes ſurripiens. * Raptas ad littora vertere prædas. Manticulari. Avertere tauros è ſtabulis. Aliquid condere furto. Ignem ætherea domo ſubducere. Fur notæ nimium rapacitatis. Rapere armenta ſtabulis recluſis. Vivere rapto. Triſti ſpoliantur templa ruina.

F V R E R E.

Inſania mentem occupat, habet. Agi, agitari furore. Rapi, Circumagi furore inſano. Oeſtro ferri. Laborare errore mentis. Furere ingentibus iris. Indomitos gerere in corde furores. Concipere furiata mente furores.

F V R I Æ.

* Diræ. Erinnyes. Eumenides. Infernæ catervæ. Vltrices ſcelerum Deæ, Tiſiphone, Alecto, Megæra. Sorores nocte genitæ. Famulæ Ditis. Diræ ſorores. Dira Furiarum cohors. Sorores anguicrines. Mens furiis agitata fuit crudelis Oreſtis. Exercita Diris, ſtimulata furore. In rabiem mens acta fuit. Atra bile fuit percitus.

FVRO-

FVRORE CORREPTVS.

Non ſanæ mentis. Veſanus. Cui mens dimota loco vel ſede ſua eſt. Indomitos in corde furores gerens, habens. Vago furore actus. Turbatus corda phreneſi. Scelerum furiis agitatus Oreſtes.

FVTVRVM.

Cauta ſpeculator mente futuri. Caſus ſcire futuros. Aperire futura. Eventum pugnæ capere. Eventus ſecundare. Cæcos eventus volutare animo ſecum. Neſcia mens hominum fati, ſortiſque futuræ. Quo res cunque cadent, &c.

G

GALEA.

Caſſis ferrea, horribilis, Martia, fulgens, radians, coruſca, trux, minans, victrix, criſtis decorata rubris. Ære rigens. Ignem flammaſque vomens. Criſtata pennis. Tegmina capitum. Tegminis officium. Vincula galeæ. Et gravibus raſtris galeas pulſabat inanes. Miratur terribilem criſtis galeam. Imam inter galeam, ſummi thoracis & oras Abſtulit enſe caput. Induere galeam habilem criſtiſque decoram. Scuta virûm, galeaſque & fortia corpora volvit.

GALLIA.

* Dives, armipotens, ferox, ingenioſa. Aurea cæſaries ollis, atque aurea veſtis. Virgatis lucent ſagulis, tum lactea colla auro innectuntur. Profugique à gente vetuſta Gallorum Celtæ. Truces flavo vertice Galli, Quos Rhodanus cingit. Rhodani potores. ἀπὸ τοῦ γάλακτος, à candore lactis. Formoſa Gallis corpora.

GALLINA.

Glociens, glocitans. Tegens alarum tegmine pullos. Pullorum cuſtos fidiſſima. Sedulo obſervans pullos, quo tempore milvus inſtruit inſidias. Fovens ſobolem expanſis pennis. Fœtus ſuos vocans ſingultu & plaudentibus alis. Criſtati femina galli. Fœta conjunx criſtati mariti.

GALLVS.

Prænuntius ales diei. Criſtatus ales. Vigil ales. Qui cantibus oris Evocat auroram. Qui trepidam vigili provocat ore diem. Lucis prænuntius ales. Excubitor. Metuendus terror leonibus. Totam gentem fœcundo ſemine complens. Somnos abrumpens, impediens. Volucris

GELV.

Rigidum, aſtrictum, candens. Maris aſtricto coit unda gelu. Glacie riget horrida barba. Rura gelu claudit hiems. Iacet terra alto gelu. Horrida cano pruina gelu. V. *Glacies*. V. *Hiems*.

GEMELLI.

Duplex partus. Fœtus duo. Fœtus gemellus. Pignora bina. Proles gemina. Proles gemella.

GEMELLOS PARERE.

Dare duos partus. Dare prolem gemellam. Edere geminos. Eniti gemellos, partus gemellos, prolem gemellam. Duobus fœtibus augeri.

GEMERE.

Ingentem gemitum dare ab imo pectore. Edere gemitum alto de corde. Ducere ſuſpiria. Trahere gemitus triſti pectore. Suſpirare ab imis pectoribus. Rumpere pectora queſtu. Triſte gemere. Aſſiduo renovare ſuſpiria. Premere duros ſub pectore gemitus. Mittere, emittere è pectore gemitus. Triſti gemitu implere loca. Tollere ingentem gemitum ad ſidera tunſis pectoribus. Rumpere alta ſuſpiria de pectore triſti. Iactare pectore gemitus. Verſare, haurire, referre, repetere, movere ſuſpiria. Mœſtas expromere voces. Fletu ingemuit noſtro.

GEMITVS.

Fictus, extortus, flebilis, mœſtus, querulus, lacrymabilis. Intima viſcera quaſſans, concutiens. Suſpiria gemebunda, macerantia corda. Signa doloris taciti. Gemitus pectora concutiens. Luctantia verba reprimens.

GEMMA.

Lucida, pellucida, pura, vivida, dives. Lapilli rari, peregrini. Gemmarum quidquid felicibus undis Naſcitur; Eoi qua maris unda rubet. Quæ legitur rubris gemma ſub æquoribus. Flavo lumine Chryſolithus. Aurato fulgebat gemma monili. Miro candoris honore Lucet in aure lapis, rubris advectus ab undis.

GEMMIS ORNATVS.

* Monile baccatum collo ſuſpenderat. Patera gemmis auroque gravis. Enſis ſtellatus iaſpide fulva. Matrona onuſta baccis. Lucet Sardonycata manus. Flammas imitante pyropo cinctus erat. Auribus magnos com-

committere elenchos, *id eſt,* margaritas majores. Eois lapillis ſemet ornare. Collo baccata monilia pendent. Manus puro cincta Beryllo. Flavo lumine Chryſolythus. Non gemmæ, ſed mores feminam exornant. Non ſic Erythreo littore gemma quæſita, ut probitas mulierem comit. Minus Indici lapilli, minus aureumque ſpinther decent, quam ingenuus pudor.

GENERARE.

Edere partum in blandi luminis oras. Eniti utero partum. Ferre partum in lucem. Reddere ventris onus. Dare fœtus, partus. Ponere uteri pondus. Molliter fovere ſuos partus. *V. Parturire.*

GENV.

Genuum junctura. Genuum orbis. Flexum, ſucciduum, durum, rigidum. Qua crus eſſe incipit, & qua Mollia nodoſus facit internodia poples.

GENVA FLECTERE.

Genua ponerė, ſubmittere. Flectere poplites. Genibus pronis ſupplex. Inflexo genu cadere. Niti genu. Poſito genu procumbere. Genu tangere terram. Procumbit pronus ſubmiſſo genu. Genua amplexans, genibus volutans hærebat. Pronum ſe ſolo ſternere. Projicere ſubmiſſo poplite corpus. Fulvis genua inclinarat arenis. * Procumbere genibus. *Ovid.* Poſitiſque in margine ripæ procubuit genibus. Non moror ante tuos procubuiſſe pedes. Supplex volvitur ante pedes. Terram genibus ſubmiſſis petere. Victorem poſito ſuſpicias genu.

GENVS.

Domus. Stirps. Origo. Principium ortus. Sanguinis ordo. Progenies regia. Genus ſerie fultum. Clarus origine gentis. Clarus loco. Primordia gentis, generis. Ortu materno generoſus. Sanguine materno illuſtris Princeps, auctor generis, ſanguinis, propaginis. Gradus generis. Semina cœleſtia, magna. Generis fabula falſa.

GENERE CLARO NATVS.

Claro ſanguine cretus. Præclara ſtirpe creatus. Natus origine clara. Genus alto à ſanguine Divûm ducere. Magna de ſtirpe nepotum eſſe. *V. Nobilis.*

GERYON.

Tergeminus. Prodigium triplex. Qui in tribus unus erat.

erat. Paſtoris Iberi forma triplex. Armenti Iberi dives.

GIGANTES.

Sævi, ardui, vaſti, Phlegræi, feri, furentes, indomiti, centimani, Theomachi. Ætnei fratres cœlo capita alta ferentes. Conjurati cœlum reſcindere fratres. Genus antiquum, pubes Titania terræ. Cœlo irata juventus. Immania monſtra gigantes. Tentarunt humeri monti ſuperaddere montem, Pervius ut fieret congeſtis molibus æther. Affectaſſe ferunt regnum cœleſte gigantes, Vaſta ſe mole moventes. * Telluris juvenes, unde periculum fulgens metuit Saturni domus. Impia cohors gigantum. Titanes, Typhoeus, Mimas, Porphyrion, Rhetus, Enceladus, Aloidæ.

GIGNERE. *V. Parturire.*

GLACIES.

Glacies veritis adſtricta. Nives induratæ. Fragilis, ſaucia ſole. Aqua frigore nexa in glaciem. Quæ concreta novo ſub ſole liqueſcit. Vnda compacta, coacta, adſtricta gelu. Filia lymphæ. Flumina indurata frigore cœli. Aqua conſiſtens glacie. Vnda ferratos tergo ſuſtinet orbes. Humor gelidus. * Vinctas nimio frigore aquas currere. Cito ferri per glacialia, lævia, lævigata marmora lapſu. *V. Gelu.*

GLADIVS. *V. Enſis.*

GLOMERARE.

* Glomerari in orbem. Magnum mixtæ glomerantur in orbem. Immenſis orbibus angues glomerantur. Sinuare terga volumine. Volubilibus nexibus orbes ſquamoſos torquere, & immenſo ſaltu ſinuari in arcum. Cingi ſpiris facientibus orbem. Iris circinat arcus ſuos per nubila. In orbem volvi. Se convertere in orbem. Flecti per ingentes gyros. Terga ſinuantur per orbes.

GOMORRHA.

Sic arſit in iram, Ardet ut Aſphaltis merſa Gomorrha lacu. Eſt facta immundus fœda Gomorrha cinis. Quinque Gomorrhæas non reſpexere ruinas.

GORGON.

Anguicoma. Gorgoneum caput. Anguiferum caput. Gorgoneæ vires. Gorgonis ora. Vipereum monſtrum. Colubriferum monſtrum. Torva colubriferi numina

ſorores bonitate pares. Deæ concordes. Mens quibus eſt eadem, ſemper & una fides. * Gratiæ decentes. Læta genas, læta os roſeum, vaga lumina læta Gratia. Sorores Acidaliæ.

GRATIAS AGERE.

Grates ſolvere, perſolvere, exſolvere, agere, ferre, dicere, ſonare, reſonare, canere, recinere, concinere. De memori pectore promere grates. Meritas depromere pectore grates. Non opis eſt noſtræ grates perſolvere dignas.* Meritas grates agere. Quas dicere grates, quaſve referre parem? Haud præceptoribus unquam grates exſolvere dignas poſſumus. Non eſt ut grates mentis cultoribus, ſeu parentibus animorum pares referamus. Quis compenſare labores tot valeat? Sit voluiſſe ſatis tot reſpondere laboribus.

GRATIAM REFERRE.

Penſare, compenſare, reddere. Par referre pari. Reſpondere meritis. Gratiam rependere. Reddere vicem meritis. Officiis pretium rependere. Grates perſolvere dignas. Præmia reddere debita. Bene apud memorem veteris ſtat gratia facti. * Reddere gratiam. *V. Remunerare merita.*

GRATVLARI. *V. Congratulari.*

GRAVIDA.

Prægnans. Fœta. Gravis. Alvus pondere turget. Maturi pondera partus jam urgent. Tumidus eſt grato pondere venter. Ferre gravem maturo pondere ventrem. Gravidus eſt pondere venter. Ferre utero. Vterum, ventrem ferre. Vteri ſemina ferre. Portare onus uteri. Vrbs gravida bellis. Italia gravida imperiis.

GRAVIS.

Homo ſeveri ſupercilii. Marte gravis. Gravis Entellum dictis caſtigat Aceſtes. Plenus gravitate ſerena. Vultus triſte ſupercilium, durique ſevera Catonis Frons. Iratus nimium, nimiumque ſeverus. Elucet gravitas faſtu jucunda remoto. * Frons ſevera majeſtate nitens. Nec mœſtus, nec fluidus eſt habitus oris. Catone ſeverior ipſo. Læta viro gravitas. Non amo nubem frontis. Eſt gravior Curio, & Fabricio.

GRVS.

Threicia. Quæ Pigmæo ſanguine gaudet avis. Aves Palamedis. Thracum volucres. Strimoniæ, aëriæ, querulæ. Cum ſonitu tranantes æthera.

GVBERNARE.

Imperii frena tenere ſui. Regere alicujus habenas. Imperio ſceptriſque regere. Ejus nutu eunt res. Et premere, & laxas dare habenas. Terra eſt ſub illius imperio. Placida populos in pace regebat. Pacatumque reget patriis virtutibus orbem. Mare & terras omni ditione tenebat. Sceptra tenere. Pacis, bellique imponere morem. Totum ſub leges mittere orbem. *V. Regere, Imperare.*

GVBERNARE NAVEM.

* Torquere levi motu ingens pondus navis per ſola neptunia. *V. Nauta.*

GVLOSVS.

Cui in ſolo vivendi cura palato eſt. Dedita turba gulæ. Dans frena gulæ. Lurco omnia vorans, multo parta labore. Dilapidans patrias helluo turpis opes. Numina multivori ventris luxurioſa colens. Dapibus vinoque replens ingluviem. Noxius exemplo, & ſibi noxius ipſi. * Luxuria gaudens. Quæſitorum terra pelagoque ciborum ambitioſa fame laborans. Lautæ ſectans fercula menſę. Vivit Bacchanalia. Nimis indulget dapibus. Harpyis eſt voracior. Peſtis omnium eſt eſculentorum. Γαςρὸς χάος, ventris Chaos.

GVRGES.

Curvos ſinuatus in arcus. Spumoſi gurgitis æſtus. Sinuati gurgitis orbes. Vortex violentus, rapidus, tortus, contortus. Ingens Acheronte vorago Peſtiferas aperit fauces.

GVTTA.

Cavans lapidem, decidua, procidua, manans, fluitans, irrigua, humida, exigua. Perque meos artus frigida gutta fluit.

GVTTVR.

Vocis iter, raucum, indocile, tenue, moderatum. Mors graditur vaſto pandens cava guttura rictu.

H.

HABENA.

IVs & moderamen equorum. Habenis equos flectere. Immittere habenas. Detorquere celeriter habenas equi. Remittere frena equo. Manibus molitur habenas. Lora tenere. Laxas dare habenas. Palmes agit laxis per purum immiſſus habenas. Audire habenas. Manibus effundere habenas. V. *Frenum*, *Frenare*.

HABENAS MANV TENERE.

Agitare habenas manu. Corripere lora manu. Habenas contingere manu. Premere frena manu. Habenas accipere. Ducere frena manu.

HABENAS RELAXARE.

Dare frena, lora, habenas. Immittere, permittere, concedere habenas. Mittere, movere frena. Solvere lora. Excutere habenas.

HABENAS CONTRAHERE.

Supprimere habenas, frena, lora. Retinere, retentare frena. Têndere lora. Tendere habenas retro. Attrahere lora.

HABENAS DETRECTARE.

Repugnare habenis, frenis. Frena recuſare. Lora relinquere. Equus tenax contra frena. Equus rigidæ cervicis.

HABERE. V. *Conſervare*.

HABITARE. V. *Eſſe*.

HÆRESIS.

Sacrâtaque ſolvere jura, Et numen violare nova ſub relligione. Quandoquidem ille novos ritus, nova ſacra per urbes inſtituit, priſcaſque audet reſcindere leges. Leges abolere parentum. Novos inducere ritus. Novos fingere ſimulato nomine ritus. * Phantaſmata Calviniana. Suſtulit errores dire Luthere tuos. Pertinax error contra ſinceram Religionem. Virus hæreticum. Hæreſis recti ſpecie quietem publicam turbans, plus malorum, quam tyrannorum rabies furentûm vexit in orbem. Nefandi dogmatis autorem ſequi. Acherontis futura pabula. Hæreſin ejerare, recantare vetitum dogma.

HALITVS, VAPOR.

Vapor ater, tepidus, fumans, humidus, tenuis, ignifer. Tenues evaneſcens in auras. Volans ad auras.

HERBA.

Florens,virens,viridis,prima,nova,obruta ſulcis, roboris expers, variis coloribus,verſicolor, odora,odorata, ſterilis,ſalubris,hortenſis,gemmans, viridans, agreſtis, roſcida. Quam metit incurva ruſtica falce manus. Diſtincta innumeris floribus. Germinans pingui ſolo. Quæ manè viget, ſero veſpere humi jacet arefactis comis.Quam educat humor.Quæ languet,marcet,marceſcit medio ſub æſtu.

HERBARVM ALIQVOT NOMINA.

* Apium, cythiſus, ſerpillum, caſia, verbena,malva, lactuca, edera, dictamnus, roſmaris, laurus, portulaca.

HERCVLES.

Heros magnanimus, laborifer, fortis, rerum maximus. Herculeum nomen. Herculei artus.Herculea tela Lernæis atra venenis. Herculis labores. Iovis inclyta proles.Alcides. Amphitryoniades.Alcmena matre creatus.Hebes vir,conjunx Tirynthius.Aonius.Oeteus.Claviger,pharetra gravis, ſpolioque leonis. Qui Acheloia cornua fregit. Cujus collo cœlum ſarcina parva fuit. Tlepolemi genitor. Tergo qui ſuſtulit orbem. Quem numquam Iuno serieſque immenſa laborum Fregit. Quem non mille feræ, quem non Stheneleius hoſtis, Non potuit Iuno vincere. Poſtquam Laurentia victor Geryone exſtincto Tirynthius attigit arva. Vis Herculea.

HERES.

* Relinquere aliquem heredem ex aſſe. Vltimis ceris nihil præter centunculum relictum eſt mihi.Succeſſor, & heres. Aliquem ſcribere heredem. Dicere aliquem heredem. Quartæ partis heres.

HERODES.

Putribus Herodes lendibus eſca fuit. Cui lendes tabo lurida membra terunt.Vulpes Idumæa.Rex impius, ferus,crudelis. Contemptor Divûm.

HEROS.

Magnanimus,inſignis,invictus,illuſtris, inclytus, ſemideus, fortiſſimus, robuſtiſſimus, nobilis. Potens armis.Validis viribus invictus. Virtutum nomine clarus. Purpura clarus nitente. Septi triſtibus armis Proceres. Delectos populi ad proceres. * Divûm genus.

Illu-

Illuſtres, & ingentes Heroum animæ. Sata ſanguine Divûm progenies. Semen, vel ſanguis Deorum. Flos virorum. Nobilium procerum pars optima.

HESPERVS. V. *Stella veſpertina.*

HIEMS.

Hibernæ minæ. Tempus hiemale. Canos hirſuta capillos. Alba capillos. Grandine pugnans. Frigore lædens. Tremulo horrida paſſu. Bruma glacialis, borealis, immitis, adoperta gelu. Grandine miſta. Rauco, ſævo aquilone mugiens. Auferens virentia folia ſilvæ. Rigidis Aquilonibus horrens. Glacialibus aſpera ventis. Frigora brumæ. Frigora hiberna. Triſtis hiems Aquilonis inhorruit alis. Atra ſubegit hiems veſtris ſuccedere terris. Frigidus ſilvis Aquilo decuſſit honorem. V. *Frigus. Gelu.*

HIEMIS TEMPORE.

Cum horrida ſævit hiems, & ſævo rapidas fulminat ore minas. Vritur ab aſſiduo cum frigore pontus. Cum unda maris coit aſtricto gelu. Cum latet aſtricto terra peruſta gelu. Cum cœli frigore flumina dureſcunt, & brumali ſub nive terra latet. Cum glacie concreſcit pontus. Cum rura gelu contriſtat hiems. Quando nequit rigidas ſcindere remus aquas. Cum ſævit glacialis hiems canis hirſuta capillis. Cum Boreas gelidam ſpargit ab axe nivem. Cum ſole remoto Boreas urit, & algentem frigore ſiccat humum. Cum frigidus hiberno flatus ab axe volat. Per caprum cum ſol urget anhelus equos. Cum ſaxa rumpit frigore triſtis hiems. Stringit aquas tenues cum glacialis hiems. Cum horrida bruma riget. Cum informis hiems rapidis Aquilonibus horret. Cum canent Borealibus arva pruinis. Cum tenet ardentes Scorpius acer equos. Cum crebra riget ſummis dependens ſtiria tectis: Et fluvii pigro diriguere gelu. Cum ſtructi mediis fornacibus ignes, Temperat & tepidus clauſa hypocauſta calor.

HIERVSALEM.

Solymorum aſcendimus urbem. Solymûm ibat ad urbem. Ille iter antiquas Solymorum inſtaurat ad arces. Solymorum ſe intulit urbi. Vrbs ſacra Ieruſalem dicitur atque Salem. Talia Davidicam poſt facta reliquerat urbem. Mœnia Solyma.

HIP-

HIPPOCRENE.

Fons caballinus.Lympha Heliconidos,Hippocrenes. Fons Meduſæus.Fons Aganippidos,Hippocrenes.Latices ſacri.Factæ pedis ictibus undæ.

HIPPOMANES.

Nocens virus amantis equi. Quod ab equi teneri fronte tevulſum eſt.

HIRCVS.

Dux pecoris.Hircus libidinoſus,laſcivus,fœtidus,olidus,fœdus,corniger,barbiger,ſetiger,hirſutus.Cornibus intortis ſe offerens acer in hoſtem.Feriens,petens, invadens uncis cornibus hoſtem. Vir gregis petulci. Dux,Ductor opulenti gregis. Per tempora dura recurvo cornu, &c.

HIRVNDO.

Vaga,arguta,garrula,loquax.Prænuntia veris. Quæ frigus odit. Amiſſum pergemit ales Itym. In tectis nidificans.Pendula domum fingens,qua ſobolem ſuam educat in venientem annum.Nidum vere rubente domo ſuſpendens, & fugiens ubi hiems Aquilonibus aſperat undas.Biſtonis.Daulias ales.Pandione nata.

HISPANIA, & HISPANI.

Fertilis. Pugnax. Bellax. Populoſa. Audax. Dives equis.Facilis frugum.Pretioſa metallis. Principibus fœcunda piis. Proluens exacta ſeſſos luce jugales. In cujus fluctu reſpirant ſidera. * Bætigenæ.Miles Iber Mavorte ferox.Gentes Celtiberæ.

HOMERVS.

Mæonides.Mæonides vates.Mæonidæ pectus.Senex Mæonius. Achæus vates. Quo eſt memoratus Achilles. Cui noxia luminibus ſpicula condit apis. A quo ſeu fonte perenni Vatum Pieriis ora rigantur aquis. Belli Trojani ſcriptor.Rex Poetarum.

HOMO.

Imago humana. Mortale vulgus. Mortalia pectora. Caput humanum.Terrigenæ. Durum genus. Natum in curas genus. Animal capax mentis. Mortalis. Mortale genus. Humanum genus. Dominans in cætera. Mortali ſemine cretus. Variis fortunæ vicibus expoſitus. Similis languenti graminis herbæ,Quam videt una dies naſcier, una mori. Humano ſemine natus. Generatus ab

humano

HONORIS CVPIDVS.

Laudum perculſus amore. Agreſti captus honore. Famam captans, & nominis auras. Vario laudis jactatus amore. Æternæ quærens præconia famæ. Cujus pectora trahit immenſus laudis amor. Cujus animus ſperatæ laudis amore igneſcit. Quem premit laudis anhela ſitis. Quem raptat amor famæ. Quem agitat famæ laudumque cupido. Quem amor & laudis gloria ſollicitat.

HORA.

Fugiens, præceps, velox, brevis. Fugiens freno non remorante. Celeri pede, fuga, curſu abiens, tranſiens. Anhelo concita curſu.

HORÆ VNIVS DESCRIPTIO.

Nec plena longior hora Facta mora eſt.

PLVRIVM HORARVM.

Quæ nunquam lingua mihi ſunt properante per horas Lecta ſatis multas; pauca fuiſſe queror.

HORATIVS.

Et tenuit noſtras numeroſus Horatius aures. Cum ferit Auſonia carmina culta lyra. Calabri tentavit carmina Flacci. Lyrici Teia Muſa ſenis. Naſo tener, ſuavis Flaccus, laſciva Properti Cynthia. * Qui ad melos Pindaricum flexit lyricos modos. Qui Auſoniæ primus lyram intulit.

HORROR, & HORRESCERE.

Horror gelidus. Tremor. Fremitus horriſonus. Vox horrenda per auras excidit. Sævus circumſtetit horror. Frigidus horror membra quatit. Horreſcere, inhorreſcere. Scelus unda refugit. Horreſco referens. Atraque late Horreſcit ſtrictis ſeges enſibus. Tremere omnia viſa repente, Liminaque lauruſque Dei. V. *Tremere.*

HORTVS.

Cultus, riguus, fertilis, fecundus, floridus, frondens, virens, apricus. Odoratis cultiſſimus herbis. Conſitus, decoratus, refertus nitidis floribus. Fundens innumeras opes. Eliciens ſinu dulcia germina. Florens ad irriguas aquas. Fructiferis conſitus arboribus. Tribuens gaudium multiforme colenti. Exſpirans ſuaves auras. * Hortis Pomonæ cultior. Hortus quem aura genitabilis fovet, & qui liquidæ fonte rigatur aquæ. Invitat me hortus halans croceis floribus.

Nitidis

Nitidis gemmans floribus hortus. Hortus Alcinoi rure præſtantior. Domus florum redolentium. Hortus pingit terras gemmeis honoribus, oblectat hortus, advocat, paſcit, tenet. Animoque mœſto demit angores graves, & dat colenti multiforme gaudium.

HOSPES.

Lætus, comis, hilaris, dulcis, gratus, facetus, avidus. Noſtris ſuccede penatibus hoſpes. Quis novus hic noſtris ſucceſſit ſedibus hoſpes? Cur me moribundum deſeris hoſpes.

HOSPITARI.

Divertere. diverti. Indulgere hoſpitio. Adire domum, larem. Vti hoſpitio, vel domo alicujus. Succedere tectis. Conſidere. Requieſcere cum aliquo. Subire tecto, tectum, ad tecta. Socia domo, urbe frui. * Auſonios gremio excipere. Iungi hoſpitio. Succedere alicujus penatibus. Adire hoſpitium, & menſas alicujus. *Vide Divertere.*

HOSPITIO EXCIPERE.

Hoſpitium præbere. Dare hoſpitium. Hoſpitibus janua noſtra patet. Hoſpitem admittere, Recipere tectis. Novæ pateant Carthaginis arces hoſpitio Teucris. Accipere hoſpitio. Non habet fores oppoſitas.

HOSTIA.

Opima, pinguis, placabilis, myſtica, expians. Fumoſis cremanda focis. Numina placans, molliens. Victima ſacra. Mactata Deo. Addita ſacris flammis.

HOSTIS.

Validus, trux, ſævus, metuendus, timendus, reluctans, crudelis, infeſtus, cruentus, violentus, ſanguineus. Hoſtile agmen. Viri oppoſiti, diſcordes. Cæde nocens. Violentus in armis. Miſereri, flecti neſcius. Fretus ſuperbis viribus. Ferus eſt nobis nimium crudelis & hoſtis.

HOSTEM PROVOCARE.

In certamina poſcere. In prælia poſcere. Certamine provocare hoſtem.

HVMVS.

Squalida, bruta, nuda, inviſa, agreſtis. Luxuriat Phrygio ſanguine pinguis humus. Patria natalis. Vomere preſſa. Picta flore. Frugibus apta ferendis. Oſſa tegens. Pace fruens. *V. Terra.*

HVMARE.

Condere, tegere, deponere, componere, tumulare, contumulare. Tumulo, monumento, ſepulcro condere. Tegere, contegere humo. Supponere terræ, humo. Dare tumulo. Imponere ſepulcro. Contegere oſſa. Solo credere. Condere oſſa in viſcera terræ. Mandare corpora terræ. Tegere condita oſſa humo. Corpora terræ infodere. Contegit oſſa ſolum. Oſſa premuntur humo. Condere humi. Dare membra ſepulcro. Decorare ſepulcro. Corpora onerare aggere terræ. Terra accipit cineres. Oſſa tegit tumulus.

HYADES.

Taurinæ cornua frontis Septem radiantia ſtellis, Navita quas Hyades Graius ab imbre vocat. Neptes Tethyos, & Oceani ſenis. Nimboſæ, pluviæ, cientes pluvias. Matutinis occaſibus udæ. Terra marique turbidum ſidus. Pluviale ſidus Hyantis.

HYDROPICVS.

Sitiens, inſaturatus. Sitiens gelidam undam. Cui quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.

HYDROPS.

Turgidus, inflatus, tumidus. Aquoſus albo corpore languor.

HYMENÆVS.

Lætus, formoſus. Conjugii ſponſor & obſes. Qui corpora jungit. Vinctus tempora ſertis. Deceptus tollit faces maritas. Irreſolubilibus jungens duo corpora vinclis. Cui conjugia curæ. Sponſis plena manu ſua dona ferens. Non deſerens unquam caſtos animos. Cujus cuſtodia tuetur ſocium lectum.

HYPOCRITA.

Fallax, mendax, ſpecioſus. Obſtipa cervice, obliquato capite incedens. Figens lumina terræ. Simulans ficto pia pectora vultu. Decipiens fucato ore.

I.

IAMBVS.

PEs quo debent acria bella geri, liber, celer, pugnax.

IACERE.

Recumbere. Accumbere toris. Stratum eſſe. Offenſo procumbere pede. Recumbere in antro. Fuſus, revolutus arena. Fuſus humi, totoque ingens extenditur antro.

membris. Expertem eſſe undæ & cibi. Inopem cibi perſiſtere, abſtinere victu.

IESVS.

* Qui humanum Deo conciliat genus. Qui & Rex eſt & homo, & Deus. Vnica progenies æterni Patris. Adam novus, innocens, immaculatus. Altithroni genitoris gloria Chriſtus. Melioris conditor ævi. Proles vera Dei, σοφία κοσμοτεχνῆτις, Sapientia mundi opifex. V. *Chriſtus.*

IGNIS.

Vires ignis. Calores. Æſtus. Incendia. Flammæ. Mulciber. Vulcanus. Ardor rutilus, coruſcus, flammeus, edax, rutilans, rapidus, calidus, fumiger, Vulcanius, fumoſus, micans. Contrarius undis. Diſcordes ignis & unda. Vrens, comburens, abſumens obvia quæque. Æſtuans calidis fornacibus. Magno fragore furens. Doloſo cineri ſuppoſitus. Corripiens ſtipulas amplexu rapaci.

IGNEM ELICERE.

Excudere ignem abſtruſum venis filicis. Scintillam filicis excutere, & rapere flammam in fomite. Quærere ſemina flammæ abſtruſa in venis filicis. Elicere venis filicum ignes. Eruere ignem è filice.

IGNEM STRVERE.

Excitare ignem. Suſcitare ignes. Ardenti ſubdere ligna foco. Flammigeris addere ligna focis. Imponere ligna foco. Ignem ſubdere ſtipulis. Foliis & cortice ſicco nutrire ignem, & crebra anima ad flammam perducere. Flamma ſuggeritur coſtis undantis aheni. Impoſitum cinerem, & ſopitos ſuſcitat ignes. Flamma furentibus Auſtris incenditur. Cingere flamma focum. Flammas miniſtrare.

IGNOBILIS.

Terræ filius. Obſcuro genitus loco. Obſcuris natalibus ortus. Vix nomine notus. De multis aliquis. Humili de ſtirpe creatus. Ignobile vulgus. Nullo illuſtris ſtemmate. De fæce vulgi. Fæx infima fæcis. Obſcuræ mundi maculæ animæque minutæ.

IGNORARE.

Non me latuere doli. Sed non ego neſcius hujus. Mens eſt ignara futuri. Quis Trojæ neſciat urbem? Quæ flumina lugubris ignara belli? Multa hominem fugiunt.

Scire

Scire neſas homini quid craſtinus afferet ortus. Gens cæca futuri. Obſcura nobis ſunt inſtantia.

IGNOSCERE.

Dare veniam culpæ. Ignoſcere culpæ. Remittere noxam. Dare veniam. Cum venia legere. V. *Parcere.*

ILLECEBRÆ.

Blanditiæ. Blandimenta. Lenocinia. Irritamenta. Stimulus. Illecebræ dulces, ſuaves, blandæ, doloſæ, fallaces, jucundæ, femineæ.

ILLICITVM.

Fas prohibet illud. Attrectare nefas. Non faciendum. Fas verſum.

ILIVM VRBS, ILION ARX.

Pergama. Ilion ingens. Mœnia Iliaca. Solum Iliacum. Portus Iliacus. Opes Iliacæ. Sigeia tellus. Ilios alta. Mœnia Phœbi. Hectoris urbs. Neptuni urbs. Mœnia ſtructa canore lyræ Phœbeæ.

ILLVCESCERE, & ILLVMINARE.

Iam clarum manè feneſtras intrat, & anguſtas extendit lumine rimas. Non alios prima creſcentis origine mundi Illuxiſſe dies. Clareſcit dies. Poſtera lux radiis totum patefecerat orbem. Aurora interea miſeris mortalibus ægram Extulerat lucem, referens opera atque labores. Piceum fert humida tæda lumen. Lumen thalamos circundat. Diſpergere lucem. Largoque ſerenat Igne domum. Noctem flammis funalia vincunt.

IMAGO.

* Icon. Simulacrum. Effigies. Figura. Cari genitoris imago. Effigies ſacræ Divûm. Picta docet templis multa tabella. Cum paupere cultu ſtabat in exigua ligneus æde Deus.

IMPATIENS.

Indocilis pauperiem pati. * Ferre recuſans. Neſcius pati. Ille mollis animo cuncta ſibi adverſantia longe rejicit. V. *Patienter, & præpone negationem verſibus quos ibi leges.*

IMMERGERE.

* Neptuno immergere. Dare ſe jactu æquor in altum. Submergere Ponto. Prora avertit, & undis dat latus. Excutitur gubernator navi, & pronus volvitur in caput. Fluctus navem torquet agens circum, & rapidus vorat æquore vortex. Spargere in fluctus, & rapido immer-

immergere Ponto. Genus mortale ſub undis perdidit omnipotens. Alveus trahit eum in præceps prono amne. Mare eſt miſeris nautis exitio. Fluctibus immori eheu quam miſerum! In medii ſubmerſi voragine cœni. Torrenti flumine merſus. Obrutus adulter aquis.

IMMOBILIS.

* Immotum manere. Non cedere ab ordine. Mens immota manet. Vt moles rigida mediis conſtat in undis, quæ ventorum furias, cœlique minas inconcuſſa perfert. Hæret arduus Hippomedon ceu fluctibus obvia rupes. Neſcius inflecti.

IMMORTALIS.

* In quem nil juris habet Parca, mors, Libitina. Eſt ei inconſumpta juventa. Nulla dies te eximet memori ævo. Eſt tibi mortis adempta conditio. Tibi ſtamina nulla ſororum fatidicarum ſufficiunt. Altior es fato. Ibis ſemper in ora virûm. Perennabis. Deſtinatus æternitati ac famæ.

IMPEDIRE.

Prohibere greſſus alicujus. Obſtare, obeſſe eunti. Fata obſtant. Principiis obſta. Bonis communibus obſto. impedit ira animum. Dii talem terris avertite peſtem. * Omni ſtudio arcere. Prohibere infandos ignes à navibus. Primaque vetant conſiſtere terra. Deterrere nefas, ſævamque inhibere bipennem. Claudere iter facereque moras.

IMPERARE.

Populos ſub leges trahere. Imperio premere. Imperium gerere. Dare mandata. Moderari imperii frena. Cœlum ſperare jubebas. Arma capeſſant Edico. Tum ſic Mercurium alloquitur, ac talia mandat.

IMPERIVM.

Imperii habenæ. Imperii frena. Moderamina rerum. Fundamenta rerum. Res. Potentia. Secures, *pro Imperio*. Iura imperii. Finis imperii. Capere moderamina rerum.

IMPERIVM EXTENDERE.

Imperium promovere, extendere, protendere. Adjicere, addere imperio. Subjicere, ſubdere regna. Augere regna. Proferre imperium. Proferre imperii fines. Vltra Garamantas & Indos proferet imperium.

IMPIVS. V. *Dei timore carens.*

IMPOSSIBILE, *ſeu* ADYNATON.

Quod fieri nulla ratione poteſt.Materia vires exſuperante meas. Ante leves paſcentur in æthere cervi,& freta deſtituent nudos in littore piſces. Prius cœlum in tartara ſolves.Iovi fulmen,Herculi clavam,Homero verſum ſubtrahere : *hac tria olim credita ſunt factu impoſſibilia,teſte Macrobio.* * Terra feret ſtellas, cœlum findetur aratro,unda dabit flammas,& dabit ignis aquas. V. *Nunquam.*

IMPROBVS.

Scelere ante alios immanior omnes. Contemptor Amulius æqui.Parcus Deorum cultor,& infrequens.Nefandus,inceſtificus,execrabilis. Gens nefanda, ſcelerata, perverſa , peſſima. Fecundum in fraudes hominum genus. Furia. Importunum prodigium. Labes ac flamma reipub. Anima ſceleris totius atque impietatis. V. *Dei timore carens.*

IMPVDENS.

Cujus fugit ab ore pudor. Cujus nullus in ore pudor.

* Qui frontem perfricuit. Qui poſuit pudorem. Depuduit.Exulat ore pudor.Impudentior eſt catello.Inverecundus. Pantolabus ſcurra. Cupidinum ſatelles. κυνὸς ὄμματ' ἔχων, habens canis oculos.

IMPVNITAS.

* Hoc impunè feram. Inultus hoc finam. Haud vindicabo. Non puniam. Nulla tuo ſceleri à me pœna ſtatuetur,tua te ſcelerum puniat conſcientia,& furiis exagitêre tuis.

INCANTATIO, & INCANTARE.

Carmen quo frigidus anguis rumpitur , inque ſuos fontes verſa recurrit aqua.Quo læſa Ceres ſterilẽ vaneſcit in herbam. Carmen magicum,Theſſalicum,Colchicum,Circæum.Præſtigiæ magicæ. Potentia,vis magicæ linguæ. * Spargere ſomnos cantu.Cantata falce metere pabula.Carmen magico ore demurmurare. Infernas catervas magico ſtridore ciere.Herbis Circæis potens.

INCANTATRIX.

Strix. Venefica impia,impura,turpis,verboſa,improba,dira. Murmurans carmina magico ore. Magico ſaga miniſterio.

IN-

INCEDERE. V. *Ire.*

INCIPERE.

* Ordiri. Auſpicari. Duce, & auſpice Chriſto. Inchoare. Te ſine nil altum mens inchoat. Ardentes accingor dicere pugnas. Prima ab origine repetere. Dicere ingredior. Incipere effari. Prima exordia ſumo. Rerum primordia pandere.

INCITARE.

Stimulis haud mollibus incitat iras. Reficere in prælia pulſos. In prælia ſæva ſuſcitat. Ipſe pater Danais animos vireſque ſecundas Sufficit, ipſe Deos in Dardana ſuſcitat arma. Et pater Æneas & avunculus excitat Hector. Incendere animum dictis. Stimuloſque furenti Adjiciunt. Iuno vires animumque miniſtrat. Solitis hortatibus inſtigare. Animos addere. Iuvenem facta ad Mavortia flammat. Attollere animos hortando. Acuere ſtimulis. Iuſtas belli flammatur in iras. Virtutem irritant animi.

INCLVDERE.

Stabulis ſupponere pecus. Includere undique denſa corona. Incluſi utero Danai. Intus clauſis cunctantur in ædibus omnes. Concludere ſulco. Corpora furtim includunt cæco lateri. * Compagibus arctis tenere. Vndique ſepire. Omnem munire cuſtode locum. Concludere ſulco. Sæpe illos aſpera Ponti intercluſit hiems. Incluſam Danaen turris ahenea, robuſtæque fores, & vigilum canum triſtes excubię munierant ſatis nocturnis ab adulteris. Aditum fracti præſtruxerat obice montis. Facere vivi-mortuum. Tollere vitam alteram, quæ eſt libertas.

INCOLVMEM ESSE.

* Integrum eſſe. Eſſe ſalvum. Integritate frui. Soſpitem eſſe. Ea viſa ſalus morientibus una. Valere. Vtriuſque partis ſanitate frui.

INCONSTANS.

* Anceps, vel dubius animi. Quæ te ſententia vertit? Mobilitate vigere. Eſt levior foliis. Fortuna eſt conſtans in levitate. Minus habet ponderis, quam ſummum ariſtæ. Eſt illi mens mutabilis. Varium, & mutabile ſemper femina. Non eſt ſtabilis ſuique juris. Eſt illi permobile pectus. Mobilior fluctu. Incertior aura. Non ita Carpathiæ variant Aquilonibus undæ.

INCREDIBILE.

Ratam non habitura fidem. Rei fiducia ceſſit. Ejuſmodi eſſe, ut fide careat, ut poſſit adjungi nulla fides. Speciem veritatis habere nullam. Imaginem veri oſtendere nullam. * Eſt majus fide. Credere quis poſſit? Res fide major. Non eſt ut credam. Exceſſitque fidem meritorum ſumma tuorum. Tulimus credibili majora.

INDOCTVS.

Qui non militavit in caſtris Aonidum. Qui non eſt Muſarum dulcia caſtra ſecutus. Qui non coluit pectus, vel animum per artes. Qui non bibit de fonte Aonio. Qui non hauſit dulce nectar Pegaſei fontis. * Analphabetus. Ne à limine muſas ſalutavit. Rudis Pegaſidûm. Ignarus,& expers muſarum. Ne quidem ex infimis ſubſelliis litteratorum.Homo invenuſtus atque inelegans. *Αγράμματος*,illiteratus.

INDOMITVS.

Equus cervicis rigidæ. Raptis concurrunt undique telis Indomiti agricolæ. Quis indomitas tantus dolor excitat iras? Pube indomita carpere ſata. Effrenis. Ferus.

INDVERE, INDVMENTVM.

* Miſeris velamina nautis. Amictus. tegumen,tegumentum. Arte laboratæ veſtes,oſtroque ſuperbæ. Palla ſignis,& auro rigens. Purpureo comas adopertus amictu. Veſtes picturatæ. Læna ardet murice. V. *Veſtis.* V. *Veſtes induere.*

INEBRIARE. & INEBRIARI.

Scyphis,cyathis alios urgere repletis. Reges dicuntur magnis urgere culullis: Et tentare mero,quos perſpexiſſe laborant. Vino graves compeſcere dolores. Vino ſepeliri. Impleri veteris Bacchi. Ferre lætitiam Dei. V. *Ebrietas.*

INFAMIA NOTATVS.

Diſtrictus nota aliqua. Tactus infamia. Infamia læſus. * Famoſus. Orbis probrum. Ignominioſus, probroſus,turpis. Hecatæa larva. Naturæ abortus. V. *Impudens.*

INFANS.

Puer vix bene natus.Nuper genitus. Infantia pectora.Lactentia viſcera. Tener in cunis,& ſine voce puer.

Infans

Infans lactens, tenellus, vagiens, dans vagitus,fari neſcius, neſciens. Materni lactis egens. Adhuc ubera ſugens. Lac ore bibens tenero. Vix vacuas emiſſus in luminis auras.Qui vix verba poteſt dimidiata loqui. Pendens,& ludens ubera circum.Munera non metiens precio, non pondere dona. Paulatim blandula verba matri faciens.Infirmo poplite nutans. Pendulus adhuc parentis ad ubera. Querulis locum implens vagitibus omnem. Cultus neſciens. Humida ſtrata in cunis fœdans. * Faciens exordia vitæ.

INFELIX. V. *Adverſæ res, & Miſer.*

INFERNVS.

Erebus. Orcus. Carcer ſtygius. Tenebroſa ſedes. Sedes infernæ. Tartarea domus, vallis. Loca plena timoris. Loca mortis. Caliginis umbræ. Avernæ valles. Mundus opacus.Luce carentia regna. Nigri regia cæca Dei. Nigri tetra regna Dei.Lacus ille ſilentibus aptus. Styx.Acheron imus. Vnda Phlegetontis. Inferno Plutoni ſubdita regna. Ianua nigra. Lurida porta. Aula fuſca. Stygiæ tenebræ.Infernæ triſtia vela ratis.Stagna lethæa. Aquæ Stygiæ. Tartarei ſinus. Lethæi fluminis unda.Oſtia Ditis.Tenebroſa palus. Fauces averni. Tartara nigra.Tartareus Phlegeton. Erebi amnes. Stygium barathrum. Porta Cerberi, canis Stygii. Flumina,tenebræ,unda Acherontis.Tartarus igneus,ater,tremendus, teter. Avernus lethæus,vorax,cæcus. Infernus opacus, tenebroſus,Plutonius. Stygii tecta tyranni. Stygii antra Draconis.Ædes Eumenidum. Sulfureæ ſtagna paludis. Plutonia regna. Vbi erit ploratus in ævum. Vbi erit fletus,nimiumque graves ſine fine dolores. Eſt ubi perpetui tortura doloris. Ignis ubi ardebit nullo delebilis ævo. Vermis ubi ſcelerum ſemper præcordia rodit.Via tartarei quæ fert Acherontis ad undas. Spelunca alta , vaſtoque immanis hiatu. Turbidus ubi cœno vaſtaque voragine gurges Æſtuat,atque omnem Cocyto eructat arenam.Cæcis domus alta cavernis. Illetabile regnum.

INFERNI DEÆ. V. *Dea Tartari.*

INFERNI REGINA. V. *Regina Inferni.*

INFIGERE,& INFIGI.

* Excipere ferrum per ilia.Scopulo infigi acuto.Lethali cuſpide figi. Hæret lateri lethalis arundo. Figere

poſtibus adverſis. Figere arma thalamo. Scopuli tua viſcera figant. Figaris in acuto ſilice. Figere aliquem præacuta ſude. Viſcera ferro figere. Iaculo figi. Præfigere capita in haſtis. Crebra confixus cuſpide perſtat. V. *Iaculari.*

INFINITVS.

Quorum numerum comprendere non eſt. Quæ ſi comprendere coner, Icariæ numerum dicere coner aquæ. Vere prius flores, æſtu numerabis ariſtas, Poma per Autumnum, frigoribuſque nives. Sæpe ego digeſtos volui numerare colores, Non potui, numero copia major erat. Crede mihi, ſi ſum veri tibi cognitus oris, Nec numerus noſtris caſibus eſſe poteſt. Non magis illius numerari gaudia noctis, Helleſpontiaci quam maris alga poteſt.

INFLAMMARE. V. *Concitare.*

INFIRMVS.

Malè fortis. Dum petit infirmis nimium ſublimia pennis Icarus, Icariis nomina fecit aquis. * Æger, imbecillis, vetus, debilis, languidus. Sanguis hebet, & effœto marcent in corpore vires. Roboris expers.

INFORTVNATVS.

Dura, adverſa, crudeli, iniqua fortuna utens. Quem Iovis ira premit. Cui infandum caſum fortuna minatur. Cujus capiti omnes infauſta canunt. Quem fata impia tangunt. Natus es infelix, ita Dii voluêre, nec ulla Commoda naſcenti ſtella leviſque fuit. Non Venus affulſit, non ulla Iupiter hora. Pronuba Tiſiphone thalamis ululabat in illis, Et cecinit mœſtum devia carmen avis. Imponit capiti plurima dira meo. Qui omen habet. Tædæ funeſtæ. Adverſo Marte ruere. Furiis agitatus iniquis.

INFORTVNIVM.

A parte læva mœſta volavit avis. Nullæ dulce queruntur aves. Auſpicium infauſtum, moreſque ſiniſtri. Sæpe ſiniſtra cava prædixit ab ilice cornix. Sæpe malum hoc nobis, ſi mens non læva fuiſſet, De cœlo tactas memini prædicere quercus.

INFVNDERE.

* Fundere vina calathis. Puer ad cyathum ſtatutus vina miſcet. Explere cibaria obliviosо mero. Fundere unguenta de conchis capacibus. Vina fundere pateris.

Bacchum

Bacchum fluentem excipere auro. Fronti immergit vina ſacerdos. Implere mero pateram. Puer,age,mihi calices ingere pleniores. Madeant generoſo pocula Baccho. Nobis prona funde falerna manu.

INGENIVM.

Vires ingenii. Vigor ingenii velocis. Ingenium ſollers, præſtans, acutum, docile, nobile, divinum, egregium, capax, uberius. Ingenium iners,invalidum,torpens, pingue, rubigine læſum. Memori digniſſimum verſu. Docta arte politum. Aptum jocis & omnibus horis. Acies ingenii egregia. Pretioſius auro.

INGENIO EXCELLENTI ESSE.

Ingenii mira dexteritate valens. Ingenio magnus. Maximus ingenio. Præditus ingenio. In quo eſt ingenii ſumma facultas. Haud equidem credo,quia ſit divinius illi ingenium, aut rerum præſtantia major. * Mentis acumine præſtat reliquis, quantum non Cynthia præit reliqua ſidera notho lumine.

INGRATVS.

* Ingratus,& immemor beneficii,vel muneris accepti. Quę præmia das pietatis? In vanas abiêre vices pietatis honores. Danaidum dolium. Apud quem non ſtat gratia facti.

INIMICVS.

* Hoſtis,adverſarius,antagoniſta. Hoſtilis tibi facies occurrat. Odi cane pejus & angue. Inimicus atrox. Lycambeis hoſtem latratibus invadere. *Vide Hoſtis.*

INIQVVS, & INIVSTVS.

Contemptor æqui. Injuſto ſub faſce viam carpit. Eſt injuſta noverca mihi domi. Contemptrix ſuperûm, ſævæque avidiſſima cædis. Tunicam mihi malo lupinam, Quam vel me tota populus deprædicet urbe. Iura negat ſibi nata,nihil non arrogat armis. Cui jus eſt in armis. Cui vis colitur,juriſque locum cui vendicat enſis. * Sclere ante alios immanior omnes. Impius in ſuperos. Bipedum nequiſſimus. Propago ferrea. Nefandus, inceſtificus, execrabilis. Fecundum in fraudes hominum genus. Cui non parentis ullus,aut æqui eſt amor, avidus cruoris,armorum,doli. Dirus,ſceleſtus. Certat in omne facinus,& penſi nihil ducit. Qui nullum nefas putat. Vitio vitioſior ipſo.

INIVRIA AFFICERE.

* In aliquem fundere convitia ſtolidæ linguæ. Petere atro dente. Vertere in aliquem minas. Aliquem allatrare. Verbis odia aſpera movere. Infandis tractare modis. Exagitare per ſummum nefas. Vexare. *Hor.* Quid immerentes hoſpites vexas canis?

INNOCENS.

* Non ego peccavi. Patior pœnam ſine crimine. Viximus innocui. Immeritus lui. Vita fideſque mihi eſt inculpata. Plectimur immerito. Inſons ac minimè reus. Sum criminis inſons, nihil mihl conſcio, nulla palleſco culpa. Sum ſine fraude doloque. Innoxius egi. Conſcia mens recti eſt.

INQVINARE.

Pias ſcelerare manus. Reddere ſpurcum, fœdum. Aſpergere labem. Conſpurcare, fœdare, polluere, contemerare, contaminare.

INSANIA.

Veſania furibunda, præceps, miſeranda, fervens, rabioſa. Trepido vultu. Mentis inops. Exſul mentis. Furor cæcus, ardens, noxius, dirus, effrenis, rabidus, veſanus, pernicioſus, inſanabilis. Perdere cuncta parans. Arma miniſtrans. Incitans, ciens iras. Sceleratis efferus auſis. Exacuens enſes, & duplicans iras. Quæ fertur paſſu incerto. Vexans, diſcrucians hominum mentes. Rabies indomita, horrenda, trux, maleſuada, infanda, maleſana, effera, concita, germana furoris. Rumpens in omne nefas. Nigro armata veneno. Oeſtrum rabidum, dirum.

INSANIRE.

Ardere, flagrare acerba rabie. Circumagi vago furore. Cæco inſanire furore. Agi furore gravi. Impelli furiis. Rabie concitum, percitum eſſe. Corda tument rabie. Rabies, furor, iraque mentem præcipitant. Animus ſtimulatur furente rabie. Mens furiis agitatur. Sævis agitari furiis. Pectus anhelum & rabie fera corda. Furore inſano correptus. Ignes concipere amentiæ. Cæco raptus amore fugit. Furiata mente ferebar. Furiis incenſum ferri. Sævit inops animi, totamque incenſa per urbem Bacchatur. Arma amens capio, nec ſat rationis in armis.

INSE-

INSERERE, INSITIO.

* Oculos imponere. Aliena ex arbore germen includere, udoque docere inoleſcere libro. Findere cuneis viam in ſolidum, deinde feraces immittere plantas. Miratur arbos non ſua poma. Caudicibus ſectis truditur è ſicco radix oleagina ligno. Fert arbor inſita mala. Prunis vidi lapidoſa rubeſcere corna. Inutiles ramos falce amputare, & feliciores inſerere.

INSIDIÆ.

Retia. Ars. Fraus. Nodi. Inſidiæ clandeſtinæ, bilingues, iniquæ, hoſtiles, nefandæ. * Lupus explorat inſidiis circum ovilia, & ipſe nocturnus obambulat gregibus. Meditari, ſtruere, tendere, componere alicui inſidias. Aliquem inſidiis, & arte circumdare. Circumſcribere miſellum, ac fraudi expoſitum caput.

INSIGNIS VIR. V. *Vir excellens.*

INSOMNIA.

Somni mendaces. Viſa noctis. Simulacra noctis. Simulacra inania ſomni. Imago ſomni, noctis. Turbida imaginibus ſurgunt inſomnia diris.

INSPICERE. *V. Reſpicere.*

INSVLA.

Fluctibus ambita, circumflua, circumdata, ſepta, cincta. Dividua quam premit amnis aqua. Diſcretas inſula rumpit aquas. Sciſſus in geminas partes circumfluus amnis. Stabilis medio ſedet inſula ponto. Inſula dives opum. Inſula portum efficit objectu laterum. Grajo ſtant nomine dictæ Inſulæ Ionio in magno. Æææ inſula Circes.

INSVPER.

Adde quod. Hoc accedit ad illud. Addere inſuper. Pudor eſt ulteriora ſequi. Præterea.

INTEGRVM.

Omnibus ſuis numeris perfectum, conſtans, abſolutum.

INTELLIGERE.

Percipere, notare mente. Memori pectore verba notare. Pectore, mente tenere. Infigere animi ſenſibus. Accipere docili mente. Paucis animos adhibete, docebo. Cur mea dicta negas duras demittere in aures? Quæ dicam animis advertite veſtris. Accipe nunc Danaum inſidias, & crimine ab uno diſce omnes.

INTERROGARE.

Voce ſua voces alicujus elicere. Quærere. Percunctari. Vrgere. Inſtare.

INTINGERE.

In mero mollire Cererem. Macerare. Immergere.

INTRARE.

Succedere tectis. Inferre pedes in limina. Limen adire. Irrumpere aditus. Tecta, vel ad tecta ſubire. Penates, ſeu penetralia inire. Ingredi tecta. In domus limina irrumpere. * Succedere penatibus. Penetrare aulas, & limina regum. Illa ſubit mediæque minans illabitur urbi. Nemorun ſecreta ſubire. Foribus ſe inferre. Transfer pedem omine cum bono. Ferre greſſus intra tentoria. Recluſis inferre portis.

INVADERE.

* Invadere hoſtes. Irruere, & denſis circumfundi armis. Aggredi ferro. Excipere incautos. Injicere ſe medium in agmen. Invadere trepidantia caſtra. Fertur medios moriturus in hoſtes. Ruunt in terga feroces. Inſidiis tacitoque invadere ferro.

INVICTVS.

* Nullis ſuperabilis armis. Invictus à vulnere. Contemptor ferri. Nullis ille poteſt eſſe ſaucius vulneribus, nulloque occumbere ferro. Caput inſuperabile bello. Nulla vi domabilis. Invictis viribus heros, quem nulla fatigant prælia. Neſcia vinci pectora. Invictus Romano Marte Britannus.

INEXPVGNABILIS. V. *Bellicoſus.*

INVIDERE.

Confici livore maligno. Marceſcere aliorum rebus opimis. Livoris rabie vexari, agitari, impelli. Livor edax occupat, carpit, habet pectora, præcordia. Saucia corda tument invidia. Stimulis agitatur iniquis. Livor edax eſt quaſi labes addita claris virtutibus. Lædere neſcit heroum ſobolem invidia. Invidiæ ſcopus eſt, ſed eo felicior ipſo, namque viles & minutas animas haud afflat invidia.

INVIDIA.

Invidiæ ſtimuli. Minacis invidiæ cumulus. Virulenta rabies invidiæ. Morſus livoris edaces. Livida, pallida tabes invidiæ. Vis invidiæ omnia rodens. Dolens alieno commodo. Livor iners vitium. Invidia Siculi non invenere

venere

venere tyranni, Majus tormentum. Extenuans, macerans, conficiens oſſa, medullas, corporis artus. * τέκνον ἐχίδνης, filia viperæ.

INVIDVS.

Marceſcens aliorum rebus opimis. Invidiæ ſtimulis agitatus. Impulſus livore maligno. Viſcera, ilia rumpens invidia. Cui pectus felle madente fluit. Cui pallor horribiles genas colorat, & macies infelix oſſa renudat. Cui livor edit pectora atro dente. Aliorum egregia facta arrodens. Odiis exſaturatus.

IOANNES BAPTISTA.

Zacharides. Zachariæ filius. Abiades. Matre ſatus ſterili. Regis cælituum prænuntius. Iuvenis velatus corpora ſetis. Egregius vates, cui gratia dulce Nomen habere dedit. Sterili data pignora matri. Sacra de ſtirpe creatus. Chriſti tuba prima. Tuba viva Dei. Regis præcurſor Olympi. Vox ego nequidquam ſterili clamantis in ora. Vates, qui greſſum in ſorte docendi, Ante Dei natum ceu nova ſtella tulit. Sanctorum ſoboles ſera parentum. Solis perpetui prodrome Lucifer. Paſtus Baptiſta locuſtis, Silvarumque favis, & amictus veſte cameli.

IOANNES EVANGELISTA.

Vates qui mira notabat Viſa Dei juſſu. Exigua Betſaide cretus. More volans aquilæ, Verbo petit aſtra Ioannes.

IOCVS, IOCARI.

* Sales, facetiæ, luſus, lepôres. Sale Attico conſpergere. Multo madet ſale. Egregiè feſtivus homo. Dicteria dicere in omnes. Bellè jocari. Diſpungere ſeria ludo. Vti nonnihil libertate Decembris.

IONAS PROPHETA.

Ionas cui teneræ nomen fecêre columbæ. Liberat è ceto fidentem oratio Ionam. Qui pelagi projectus in undas Tres latuit ſoles monſtri fluitantis in alvo. Bellua quem tenuit ventris ſub carcere vates.

IOSEPHVS ARIMATHÆVS.

Arimathidos urbis alumnus. Conſors Arimathidos urbis. Ioſeph veniens Arimathide ab ora.

IOSEPHVS, SPONSVS MARIÆ.

Mathiades. Senior cui credita virgo. Tutorque Ioſephus Virginis & pueri. Longævus ſenior. Nutans ætate Ioſephus. Veniens Davidis origine Ioſeph.

IRA.

Malum deforme.Ira ſubita, violenta, infracta,indomita, ferox, ſæva, trux, cæca,effera,implacabilis,præceps.Ira furor brevis eſt.Præcipitans mentem.Rapiens ſenſus tota cum ratione. In præceps omnia vertens & agens.Animos cæca caligine turbans,verſans.Adjuvans quaſlibet infirmas manus. Ingentes, terribiles minas parturiens. Coquens præcordia. Concitans rapidas faces. ζέσις αἵματος, fervor ſanguinis.

IRAM DEPONERE.

Ponere iram.Tollere iram.Premere iram. Cohibere, inhibere ferventes æſtus. Reprimere,ſupprimere iram. Animum ab ira revocare. Turbidos componere fluctus pectoris.Placare animos,& temperare iras.Iras remittere. Tumida ex ira tum corda reſidunt.

AD IRAM INCITARE.

Stimulis arrigere iras.Addere iras.Animum incendere dictis.Acuere furorem. Movere iras. Arrectæ ſtimulis haud mollibus iræ. Variis acuunt rumoribus iras. Magniſque acuunt ſtridoribus iras. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Inceditque animum dictis,atque aggerat iras.

IRASCI.

Ardeſcere in iras. Volvere, volutare, fovere irarum ſub pectore fluctus.Omnes irarum effundere habenas. Candeſcere, excandeſcere æſtu iræ. Exercere, ſatiare iram. Iras ſecum animo coquere. Ardere,flagrare, æſtuare,exæſtuare,incandeſcere,fervere ira.Sibi induere iras, colligere. Mens exæſtuat ira. Increſcunt animis diſcordibus iræ. Surgere in iras. Laxas iræ permittere habenas. Exardere in iras. Animus turgeſcit triſtibus iris.

IRATVS.

Concitus,percitus,commotus ira. Irarum fluctuans æſtu. Irarum percitus œſtro. Audaces effuſus in iras. Irarum volvens ſub pectore fluctus.Flagranti percitus ira.Fervens tumida ab ira.Sæva bile tumens. Concitus æſtu impotente furoris. Stimulis haud mollibus actus furoris. Fervidus ira. Necdum etiam cauſſæ irarum, ſævique dolores Exciderant animo. Vario irarum fluctuat æſtu. Sævit animis ignobile vulgus.

IRE.

IRE.

Tendere aliquo. Ferre greſſus, gradus, pedem, paſſus. Ferri gradu corporis. Proripere ſe aliquo. Veſtigia firmare, torquere, figere, ſignare. Carpere viam, & ſuſceptum perficere iter. Agere ſe. Quo tenetis iter? Parare viam. Ponere pedes. Contendere aliquo. Metiri iter. Dirigere greſſum. Ire pedes. Saxa Pachini radimus. Tentare viam. Ignotas tentare vias. Coge gradum conferre juvencos. Ferri regione viarum. Greſſus glomerare ſuperbos. Premere veſtigia. Celerare curſus. Rapidis ferri paſſibus. Emetiri longi orbis iter. Ferre gradu corpus. Vtique pedum primis infans veſtigia plantis Inſtiterat.

IRE GRADV SVSPENSO.

Veſtigia furtim ferre ſuſpenſo taciturna gradu. Ferre ſuſpenſos gradus. Suſpenſos ponere gradus. Ire paſſu, gradu non faciente ſtrepitum. Suſpendere gradum. Furtivo paſſu veſtigia ſequi. Clam ire pavido gradu.

IRIS. *V. Arcus cœleſtis.*

IRRIDERE.

Illudere aliquem. Certant illudere capto. Excipere cachinno. Tollere cachinnum. Naſo ſuſpendere. Naſo ſuſpendis adunco. Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus. Rurſuſne procus irriſa priores experiar? * Egregie naſutus homo. Ipſum poſſet hic deridere Latinum. In aliquem virus habere, evomere. Aliquem improbis gannitibus laceſſere.

IRRVERE.

Medios moriturus in hoſtes Irruit. Mediis ſe immiſcuit armis. Denſos moriturus in hoſtes. Irruere denſis & circumfundier armis. In media arma ruere.

ISTER.

Danubius profundus, rapidus, ferox, binominis, ſeptemplex, barbarus, gelidus, frigidus, capax. Terga vaſti Danubii. Iſter Scythicus, ſeptemfidus, turbidus, vagus, fluctivagus, undans. Torquens, volvens flaventes arenas. Æquoreis Iſter aditur aquis. Qui petit Euxinas aquas. Ripa ſemper metuendus utraque. Longo ſinuatus orbe. Flumina Danubii. Rapidæ Danubii, Iſtri aquæ.

ITALIA.

Heſperia. Auſonia. Latium. Auſonis ora. Auſoniæ humus. Auſoniæ terræ. Domus Latiæ. Regna Itala, Fines, agri Itali. Tellus Romana. Itala tellus. Latii agri. Solum Romanorum. Terra antiqua potens armis, atque ubere glebæ. Saturnia tellus. Magna parens frugum. Plus ſatis in laudes terra ſuperbia ſuas. Felicia, ſplendida regna potentis Italiæ.

ITER.

Viæ propoſitum. Longum, breve, cœptum, inceptum, innocuum, tutum. Vtile, non inutile. Occultum, ſecretum, præceps, feſtinatum. Strata viarum. Tritum ſpatium. Anguſta viarum.

ITER FACERE.

Mediæ tenere urbis iter. Carpere iter, vias pede veloci. Capere iter. Ingredi iter. Metiri iter. Emetiri iter. * Cito tramite decurrere. Anguſtum formica terens iter. Corripere viam. Tramite recto carpere collem. *V. Ire.*

IVBERE.

* Mandare, imperare, præcepta dare, edicere. *Vide Imperare.*

IVCVNDITAS.

Gratia dulcis, ſuavis, elegans, blanda, decens, pulcra. Lepos ſuavis, comis, facilis, flexanimis, melliſluus, Cecropius, Atticus, Canere ad veteres verba jocoſa modos.

IVCVNDVS.

Dulcis, ſuavis, amicus, amœnus. Blandus, plauſibilis, venuſtus, lepidus, amabilis. Multi fabula plena joci. Iucundum lumen cœli. Difficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem.

IVDÆA.

Terra Iudaica. Iudæa tellus. Palæſtina. Dives opum, fertilis frugibus. Ora terræ Iudææ. Terra melle & lacte fluens.

IVDÆVS.

Circumciſus, ſuperſtitioſus, rebellis. Iſacida. Satus Iſaco patre. Stirps, progenies, proles, genus Iſaci. Gens Iſacidûm. Gens Idumæa. Gens Iſmaëlis. Gens nata ſemine Iſacidæ patris. Genus Iſraëlis avitum. Poſteritas Ieſſigena. Gens Iacobæa. Gens edita

ſemine

ſemine Iudæ. Gens olim dilecta, nunc inimica Deo. Quam Deus dura eduxit eremo ſiccis plantis per mare purpureum. Sabbatarius. Culta Palæſtino ſeptima feſta viro. Cultaque Iudæo ſeptima ſacra viro. Recutitus. Verporum diſperſa propago. Apellæ viles. Gens Hebræorum. Gens circumciſa.

IVDAS.

Iſcarius. Peſti infandæ devotus Iudas. Lectorum procerum labes, & peſtis Iudas. Falſi ſimulator amoris. Chriſtum qui prodidit ære Iudas. Furiis agitatus Iudas. Doli fabricator Iudas. Διάβολος, υἱός, novus diabolus.

IVDEX.

Selectus, legitimus, gravis, ſecretus, æquus, iniquus, corruptus, incorruptus, juſtus, injuſtus, gravis, ſeverus. Vultu atque enſe ſeverus. Cui ſunt dubii credita jura fori. Sollicitì terrens pectora mœſta rei. Tam ſævo judice ſontes. * Iudicium muneribus ſubruere.

IVDICARE.

Decernere. Dijudicare. Ferre ſententiam. Facere judicium. Res eſt arbitrio non dirimenda meo. Pagina judicium tuum ſubit.

IVDICIVM EXTREMVM. *Vide dies extremi judicii.*

IVDITH, HOLOFERNIS PEREMTRIX.

Animi matrona virilis Iuditha. Meraris, *id eſt*, Merari filia. Meràris ex imo corde precata Deum. Falcato detruncat acinace collum.

IVGVLARE.

* Iugulum petere. Reſolvere jugulum mucrone. Mergere jugulo ferrum. Vulnerat enſe qua collo eſt confine caput. Impia manu ſenile guttur parentis fregit. Iugulum enſe fodere. Alto jugulo mucronem tingere. Vocis iter ſecare, & tenuem vitam includere ſanguine. Iugulo demittere ferrum. In collum ſtringere cultros. Condere ficam jugulo. Condere pugione jugulum. Penitus premens jugulo manum commiſit, inque vulnere enſem abſcondit.

IVGVM.

Curvum, incurvum, durum, debile, adamantinum, ſpinoſum, injuſtum. Vocare ad, vel ſub juga. Imponere jugum. Supponere tauros oneri. Premere aratro collum.

collum. Aratro adjungere. Agere ſub juga. Colla jugis ſupponere. Venire, trahere, ducere, ire ſub juga. Præbere, dare colla premenda jugo. Subire aratra. Subdere oneri colla. Submittere colla jugo. Subtrahere colla jugo. Detrectare jugum. Rumpere vincla jugo.

IVNCTVRÆ.

Iuncturas tabulata dabant.

IVNGERE.

Se lateri alicujus glomerare. * Se ſocium vel comitem præbere, Iunge latus lateri. Addere ſe ſocium. Stipare latus.. Iuxta incedere.

IVNO.

Regina, Ioviſque & ſoror & conjux. Magni matrona Tonantis. Saturni ſors prima. Saturnia. Soſpita. Pronuba. Iovis conjunxque ſororque. Nupta ſororque Iovis. Sui germana mariti. Germana Tonantis. Magni conſors Iovis. Cui vincla jugalia curæ. Toris quæ præſidet alma maritis. Laborantes utero miſerata puellas. Alumna Tethyos. Sacris præfecta maritis.

IVPITER, FALSVS DEVS.

Iuſtus, omnipotens, cœleſtis, ſummus, arduus, magnus, ingens, invictus, tonans, vindex, ultor. Saturnius. Hammon. Stator. Elicius. Tarpejus. Capitolinus. Latius. Hercæus. Panomphæus. Cæneus. Qui præbet numina vatum ingeniis. Divûm ſator, rector, rex. Divûm hominumque pater. Vaſti rector Olympi. Populi rectorque parenſque. Qui fera terribilis jaculatur fulmina dextra. Sideream mundi qui temperat arcem. Rapidis qui tonat altus equis. Cujus veniunt fulmina torta manu. Qui freta, qui terras, & ſua regna quatit. Poſita eſt cui regia cœlo. Qui mundi temperat arte domum. Omnipotens rex ætheris alti. Divûm pater, atque hominum rex. Hominum ſator atque Deorum. Hominum Divûmque æterna poteſtas. Qui res hominumque Deûmque Æternis regit imperiis. Regnator qui cœlum & terras numine complet. Hominum rerumque repertor.

IVRARE ETHNICO MORE.

Superos, vel numen Deorum teſtari. Per ſuperos, & ſi qua fides tellure ſub ima eſt. Mê obſtringo verbis in ſacra dura meis. Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit. Per mare, per terras, per cœli numina juro. Iuro per

jubar

jubar hoc ſolis radiis inſigne coruſcis. Iurare Stygias undas. Terram, mare, ſidera juro. Adjuro Stygii caput implacabile fontis. Per caput hoc juro. Teſtor utrumque caput. Per Superos atque hoc cœli ſpirabile lumen.

IVRECONSVLTVS.

Vir conſultiſſimus æqui, juris, conſiliiſque potens, & providus auctor rebus agendis. Sciens legum, fœdera & pacta tenens. Interpres doctiſſimus duplicis juris. Cui bene ſunt gemini perſpecta volumina juris. Cujus manus volvit aſſidua ſedulitate ſpatioſa volumina juris. Imbutus gemino fonte juris florentis. * Iuris, & æquarum legum ſcientiſſimus. Qui ore veridico regit forum. Antiſtes juris, & legum. Cui Themis ſuum recluſit pectus, & quem Aſtræa ſuo fovit ſinu. Iuris alumnus. Medulla juris, ὃν Θέμις μαιώσατο μαζῷ, quem Themis nutrivit ubere. *V. Cauſidicus.*

IVRGARI.

Iurgia nectere, dicere. Dicere per jurgia. Ad jurgia ſolvere linguam. Ire in litem. Meditari jurgia linguæ. Rixæ verba miniſtrare.

IVRGIA.

Querela. Diſcordia. Lites. Contentiones. Querelæ damnoſæ. Litigioſa jurgia. Irrita jurgia jactare. Veluti magna in populo cum ſæpe coorta eſt Seditio, ſævitque animis ignobile vulgus. Iurgium inſanum, ſimulatum vino. Iurgia turbida. Amaræ prælia linguæ. * Clamoſas lites movere. Gravem intendere litem. Litem habere cum aliquo. Fervere litigio. Rabioſas tollere voces.

IVSTVS.

Sine labe. Sine crimine. Quo non juſtior alter. Iuſtiſſimus unus. Servantiſſimus æqui. Recti cuſtos. Imitator honeſti. Iuſtitiæ tenax. *V. Bonitas.*

IVVENCA.

Cornigera, nivea, ſterilis. Quæ dederat nullo colla premenda jugo. Operum connubiique rudis.

IVVENCVS.

Rudis operum. Tener, indomitus. Malè inæquales veniunt ad aratra juvenci. Detrectans aratrum. Detrectans juga prima. Exultans teneris in herbis. Inſultans campo. *V. Equus.*

IVVENIS.

Puer levioribus annis. Medio jam flore vigens. Vernans jucundo flore teneræ juventæ. Florens, virens, vigens mollibus, juvenilibus, florentibus, vernantibus annis. Flavens prima languine malas. Ætatis flore virens. Ævi flos perpetuus. Iuvenile corpus. Integer ævi, annis. Iuvenum gratiſſimus. Plenus ſtudiorum. Nobilis & clarus originè. Iuvenum caterva, ſeries, ſedula turba. Romana pubes. Gaudens equis canibuſque, & aprici gramine campi, Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper, Vtilium tardus proviſor: prodigus æris.

IVVENTA.

Ætatis ver. Primi flores. Spatium juventæ. Fortior ætas. Primæ lanuginis ætas. Prima juventus. Viridis, generoſa, velox, grata, docilis, prodiga, primæva, pubeſcens, petulans, ingenioſa, laſciva, incauta, prava, male circumſpecta. Vitiis luxurioſa ſuis. Ad vagas libidines proclivis. Mollis & apta capi. Tempora verna iuventutis. Floreſcens ætas. Ver breve blandæ juventæ. Præcalido ſanguine fervens. Laude gerendarum rerum inflammata. Flos virentis ævi. Ventoſa levitate tumens.

A IVVENTVTE.

A teneris, juvenilibus, florentibus annis. Primis ab annis. Primo viridi ab ævo. A flore iuventæ. * A cunis uſque ad canos.

IN IVVENTVTE.

Prima florente juventa. Mollibus, juvenilibus annis. Pubeſcente juventa. Vitæ melioris in ævo. Dum primi temporis anni florent. Dum vernat ætas, & novus eſt flos indolis. Primæ ſub flore juventæ. Sub viridante adhuc ævo. Prima lanugine ſignante genas. Dum prima novis adoleſcit frondibus ætas.

L

LABES.

INſolita, indigna. Eximere labem. Maculas læſis de veſtibus auferre. O nefanda & pernicioſa labes civitatis. Candidus impura labe carebat amor. Gratior eſt pulcro veniens è corpore nævus.

LABOR.

Opus laboris. Onus laboris. Tædia longa laborum. Prima pars exhauſta laboris. Series immenſa laborum.

Labor

Labor irritus, incertus, actus ſine fine, continuus, æternus, difficilis, immodicus, immenſus, improbus. Omnia vincens. Nunquam ceſſans. Patiens tædia multa. Res claras, egregias tentans, perficiens. Augens altrices opes. Facta memoranda, cantanda, celebranda perficiens. Redit agricolis labor actus in orbem. Extremo ſub fine laborum vela trahere. Omnibus una quies operum, labor omnibus unus.

LABORARE.

Præcipuum jam inde à teneris impende laborem. Perficere, ſuſtinere, ſubire laborem. Exercere laborem. Formicę æſtate laborem experiuntur. Indulgere labori. Non linquere laborem. Pati labores. Sumere labores. Superare labores. Ferre laborem. Vrgere ſe laboribus. Dum vires, annique ſinunt tolerare labores. Exercere vires. V. *Operari.*

LABYRINTHVS.

Tectum curvum, recurvum, fallax. Tecta cæca. Tecta cæcæ non redeunda domus. Tecta monſtri. Innumeræ errore viæ. Per dubias ſaxea tecta vias. Multiplex domus limine, variarum ambage viarum. Ne labyrinthæis è flexibus egredientem, Tecti fruſtraretur inobſervabilis error.

LAC.

Lacteus humor. Vberis nectar. Munera nivei lactis. Niveum nectar. Dentibus & gingivis inimicum. Bene nutriens. Dulce, recens, candidum, niveum, coactum, concretum vimine querno, caprinum, vaccinum, ovillum. Lac mihi non æſtate novum, non frigore deſit.

LACRYMÆ.

Inania munera morti. Signa animi mœſti. Tepidus ros. Tepidus imber. Lacrymarum rivus. Effvſæ gravidis uberibuſque genis. Vberibus oculis lacrymarum flumina miſſa. Lacrymæ introrſus obortæ. Ora rigantes. In ora cadentes. Ora genaſque rigantes, humectantes. Rivi more fluentes. Vocis pondera habentes. In ora, more nivis ſole madentis, eunt.

LACRYMARE, & LACRYMARI.

Fundere, profundere, effundere, dare, ſpargere lacrymas, largos fletus. Ducere fletum. Indulgere lacrymis. Lacrymis perfundi. Rigare, irrigare, temerare, conteme-

contemerare, contaminare, polluere fletibus ora. Implere ſinum lacrymis obortis. Lacrymarum flumina mittere. Humectare, ſpargere imbre genas. Lacrymis lumina, ora madent. Ex oculis humida gutta cadit. Humectare guttis grandibus ora. Lacrymis oculos explere. Labitur ex oculis tum quoque gutta meis. Fluunt lacrymæ more perennis aquæ. Decidit in tepidos lucida gutta ſinus. Lacrymis immaduêre genæ. Lacrymis nullus modus eſt. Lacrymas volvere per ora. Largos ciere fletus. Lacrymis ora perfundere. Moveri fletibus. Oculos lacrymis ſuffundere. Demittere lacrymas. Lacrymas per ora volutare. Lacrymis humet arena meis. Per ſinus lacrymæ fluminis inſtar eunt. Lacrymis oculi funduntur obortis. Lacrymæ per amantia lumina manant. Nec lacrymas oculi tenuere cadentes. Suffundere lumina rore. Miſcere lacrymis dicta. Lacrymis oculi rorantur obortis.

LACRYMANDI CAVSAM PRÆBERE.

Elicere, movere, excutere, exprimere, extorquere, commovere lacrymas. Cogere in lacrymas. Tempus in immenſum, lacrymas tibi movimus iſtas, Quæ ſemper cauſſa ſufficiente cadent.

LACRYMAS SISTERE.

Lacrymas inhibere, cohibere, comprimere, ſupprimere, ſuſpendere; tenere, retinere, continere, temperare. Temperare lacrymis, & à lacrymis. Sedare fletus. Siccare lumina.

LACTARE.

Dare ubera. Vberibus ſatiare famem. Lactis alimenta dare. Præbere ubera. Quem ſine matris honore Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ. Armentalis equæ mammis & lacte ferino Nutribat, teneris immulgens ubera labris. Vbera admovere, ſugere. Alere lacte, lactis ope. Imbuere guttura lacte. Dare mammam, mammillas.

LACTEM SVGERE.

Lac bibere. Lambere matrem. Siccare, exſiccare ubera labris. Trahere, ducere ubera plena. Ebibere lac maternum. Vberaque ebiberant avidi lactantia nati. Diſtentas ſiccant pecudes, & lacte negato, Sordidus exhauſto ſorbetur ab ubere ſanguis. Pronus lac bibit

bit agnus ovis. Bina dic ſiccans ovis ubera. Vberibus ſatiare famem.

LÆTVS.

Suffuſus, perfuſus gaudio. Fronte ſerena. Capiens gaudia læta mente. Lætitiæ ſentiens dulces ſub pectore motus. Animos ad ſidera tollens lætus. Vultum ſerenans pulſo mœrore. Lætas voces ad ſidera jactare. Exſultans animis. Solvere ſe longo luctu. Index lætitiæ fertur ad aſtra ſonus.

LÆTARI, LÆTITIA PERFVNDERE.

V. Gaudere.

LAMBERE.

Lingere lingua alumnos. Angues ſibila lambebant linguis vibrantibus ora. Piſceſque impaſti vulnera lambent. Lingere, attingere lingua aliquid.

LANA, & LANIFICIVM.

* Vellera niveæ lanæ. Barbas, & incana menta hirci tondere. Lanicium, pro lana. *Virg.* Si tibi lanicium curæ. Vdis aries in gurgite villis. Non cedere alicui laudem artis lanificæ. Rudem lanam glomerare in primos orbes. Mollire manu lanas. Lucida, byſſina, tenuia vellera Serum. Lanam mollire trahendo. Vellera per tenues ferri producere rimas. Rudes tenuare lanas. Lanam purgatis ſordibus præbere calathiſco virgato. Laborem deproperat digitis verſatilibus ſedula virgo, juxta quam radii ſunt, & viminei calathiſci.

LANCEA.

Acumen. Ferrum. Telum. Iaculum. Fraxinus ferrata. Belli prænuntia. Acies haſtæ. Haſta æratæ, acutæ cuſpidis. Haſta terribilis, bellica, acuta, prætenta ferro. Peliaca, Pelias, Calydonia. Lancea atrox, improba, crudelis. Transadigens coſtas. Quæ in intima viſcera conditur. Quæ transfigit corpus. Haſtile.

LANCEAM VIBRARE.

Certam quatit improbus haſtam. Validis ingentem viribus haſtam In latus, inque feræ curvam compagibus alvum Contorſit. Tergo ſceleratam intorſerat haſtam. Intorquet ſummis connixus viribus haſtam. Haſta volans noctis diverberat umbras. Validam deligere haſtam. Magnis mittere viribus haſtam. Infeſtam tendere haſtam. Stridentem eminus haſtam Concipit. Infeſta ſubit obvius haſta. Validam vi corripere haſtam.

ſtam. Fervidus advolat haſta. Bina manu criſpans præfixo haſtilia ferro. Sanguinolenta gravi vibrans haſtilia ferro.

LANIARE.

* Crudos laniare dentibus artus. Diſcerpere crudelem in modum. Diſcerptum late juvenem ſparſere per agros. Quid miſerum Ænea laceras? Candidos humeros turpare unguibus. Vultur tardus roſtro trahit ilia. Avidi canes ſcindunt ilia perfida. Diripere artus inſanis unguibus. Laniare unguibus ora. Fœdare pectora pugnis. Pedibus uncis eviſcerat ales Tityum. Animæ retinacula dilaniat. Mille locis ſpargi lacerum. Secare ungue rigente madidas genas. Rumpere ungue capillos. Ire unguibus in genas. *V. Cadere.*

LAPIS.

Lapidum compago. Oſſa magnæ parentis. Lapis durus, rigidus, gravis. Qui molli cavatur aqua. Muſco circumlitus. Saxum aſperum, ſolidum, adamantinum.

LAPILLVS, *ſeu* GEMMA.

Nobilis, inſignis, multicolor. Niteſcens, revireſcens Eoo in æquore. Nitido fulgore coruſcans. Nata ſub Eois plagis. *V. Gemma.*

LAPIDIBVS OBRVERE.

Obruere ſæva ſaxorum grandine aliquem. Rigido lapidum ictu impetere, & interimere. Hinc atque inde ſonat cava tempora ſaxeus imber circum, & frontem inſcribunt fera marmora. Saxea mole obruere. Affligere lapidum imbre. Grandinis in morem porrectis undique ſaxis pulſare. Saxorum Stephanus grandine pulſus obit.

LARES.

Lares patrii. Qui compita ſervant, & vigilant noſtra ſemper in urbe Lares. Agri cuſtodes. dii domeſtici. Nullus Larium timor infernorum.

LATRARE.

Latratus edere ore. Complere, replere, implere latratibus æthera. Dare latratus. Latratu tecta replere. Reſonat, inſonat latratibus æther. Agros turbare latratu. Sævit canum latratus in auras. Latratibus inſtare. Ianitor antro Æternum latrans exangues terreat umbras. *V. Canis.*

LA-

LAVARE.

Flumine vivo ſe abluere. Puro ſe in fonte lavare. Fonte labra proluere. Artus liquido rore perfundere. Tingere corpus aqua. Mergere corpus aqua. Prolui lymphis. Corpus fluviali ſpargere lympha. Fontana perluere unda. Tergum dimittere in undas. Sumere aquam. Liquore perfundere. Mergere, immergere corpus aquæ. Conſpergere corpus. Corpora tingere ſuperfuſis aquis poſito velamine. Candida permulcens liquidis veſtigia lymphis. Multaque aſpergine rorans. Oraque ſuſcepta mane laventur aqua. Summa pedum, taloque tenus veſtigia tingit.

LAVDARE.

* Cœlo laudibus æquare. Vltra placitum laudare. In laudes alicujus inſurgere. Ire per laudes alicujus. Inſigni laude aliquem ferre, tollere in aſtra. *Vide Celebrare.*

LAVDARI SAT NEQVIS.

* Nulla cura fandi, nullus labos te celebrare promerito cantu queat. Non ſi ipſe pater Mæonius reſurgat, aut æmulus illius Maro explicet ingenii vires, atque aurea ſcribat carmina, & mille veniat muſis comitatus. Non te dicere ſum potis, tuumque nomen perpetuis inſcribere faſtis. Non ego ſat memorem virtutis tuæ præconia. Non potes laude ferri ex merito. Quis te extollat in aſtra nomenque tuum famæ jugalibus evehat? Non eſt cothurnus aliquis par tuæ famæ. Altius te velim deducere, ſed deficiunt vires. Quis te ex æquo dicere poſſit? Ipſe tuarum laudum ſi præco fias, dignè laudabere. Non niſi ore tuo laudari aptè potes.

LAVDARE DEVM. *V. Deum laudare.*

S. LAVRENTIVS.

Oris Miſſus ab Hiſpanis, Romana incendia vicit. Subjectis prunis Laurentem ferrea cratis torruit, & fidei lucet in igne decus.

LAVRVS.

Arbor Phœbi. Arbor Parnaſſis. Parnaſſia. Innuba. Perpetuos gerens frondis honores. Apollinea, Phœbea, Triumphalis, Palatina. Grata Phœbo, Apollini. Spectatiſſima in monte Parnaſſo. Semper virens. Quæ non carpitur fronde caduca, Servans æternum decus fronde

fronde virente. Amica doctis Vatibus. * Ποιὰ Παρνασσία, herba Parnaſſia.

LAVS.

Præconia laudis. Laudis ſumma. Laudis cupido. Laudis certamen. Laudis fiducia. Inclyta præconia famæ. Magnum ad virtutem gloria calcar habet. Stimulans generoſa pectora. Neſcia perpetuæ mortis. Manſura per ævum. Nullo unquam delebilis ævo. Laus celebris, inſignis, magnifica, egregia, eximia, ardua, invidioſa. Egregiam laudem referre. Blandis gaudere magiſtri laudibus. Non laudis amore, non gloriæ ceſſit.

LAVDEM EXPETERE.

Captare famam. Ad laudem rapido contendere curſu. Nomina clara ſui tituli affectare. Venari ſtudio laudem, & dubios expoſcere honores. Eximio laudum accenſus amore. Laudum perculſus amore. Laudum immenſa cupido.

LAZARVS. *vel, ut aliis placet,* ELEAZARVS.

Chriſti ſectator, & hoſpes. Antiqua vir nobilitate, Et blandus digiti rore Eleazar alit. Gremio ſenis abdita ſancti Recubabit, ut eſt Eleazar, Quem floribus undique ſeptum, Dives procul aſpicit ardens.

LECTVS.

Quaſſus ab impoſito corpore. Lectus ſponda pedibuſque ſalignis. Cubile viduum. Strati captata cubilia lecti. Placidi, mollis, dulcia ſtrata tori. Thalamus. Cubile. Torus. Grabatus.

LECTVM PETERE.

Procumbere toro. Petere ſomnum. Ad ſtrata redire. Conſcendere cubilia ſtrati lecti. Dare corpora ſomno. Collapſaque membra Marmoreo referunt thalamo, ſtratiſque reponunt. Membra locare toro.

LECTO SVRGERE.

Surgere mollibus è ſtratis. Mollia placidi linquere ſtrata tori. Corripere è ſtratis corpora, membra, artus. Membra levare ſenſim vili demiſſa grabato. Mane levare caput, Conſurgere è ſtratis. E tepido tollere membra cubili.

LEDA.

Fecunda, pulcra. Mater Helenæ. Nigra conſpicienda co-

da coma. Quam fluminea luſit adulter ave. Quam plumis abditus albis Callidus in falſa luſit adulter ave. Quæ falſa in gremio credula fovit avem. Cycno decepta. Falſa ſub imagine luſa.

LEGERE.

Verſare avida manu ſcripta. Nocturna verſare manu, verſare diurna. Excutere oculis. Excutiens oculis otia noſtra tuis. Oculis animoque legere. Percurrere oculis. Luſtrare, perveſtigare legendo. Perlegere oculis. Littera eſt oculos illa morata tuos. Detinuere oculos carmina noſtra tuos. Perlege quodcumque eſt: quid epiſtola lecta nocebit? Veterum volvens monumenta laborum. Μουσῶν ἄνθεα δρέπειν, carpere muſarum flores.

LEGERE FLORES, & POMA.

* Metere, colligere, carpere purpureos flores. Flos demiſſus pollice virgineo. Legere violas, & carpere roſas. Pratorum gemmas, ac lilia pollice rumpere. Vaccinia nigra leguntur. Defringere ab arbore ramos. Vncis manibus maturos decerpere fructus. Frumenta manu carpere ſata. Fœtus arboris carpere. Implere calathos, & ſinum gemmeis floſculis. Curva decerpere ab arbore pomum. Tenui ungue primam roſam deligere. Detrahere rubentia mala laborantibus arboribus. Immitia vellere poma manu. Papavereas comas ungue ſubſecare. Metere pollice florem.

LEGES.

Lex ſevera, maligna, injuſta. Lex à ſanguine ducta. Lex aſpera, rigida. Formula legis. Vincula legis. Moderamen legis. Sacratæ ſanctio legis. Vicinæ ruptis inter ſe legibus urbes. Magnis agitans ſub legibus ævum.

LEGEM STATVERE.

Leges dicere, dare, imponere, indicere. Sub leges vocare. Legibus urbem fundare. Per populos dare jura. Pacis dicere leges. * Componere legibus orbem.

LEGEM VIOLARE.

Perrumpere, perfringere legem. Sacrata reſolvere jura. Legum contemnere edicta. A lege recedere. Excedere, negligere legem. * Edicta rumpere.

LEGISLATOR.

Legum juſtiſſimus auctor. Lator legum, & legis.

LEO.

Pecus magnæ parentis. Genus acre leonum. Leo terribilis, villoſus, rabidus, validus, violentus, generoſus, indomitus, torvus, trux, fulvus, hirſutus, magnanimus, edens rugitum. Cui domino omnis bellua ſeſe ſubjicit. Prædam corripiens ore cruento, fremente. Cui rabiem ſuaſit acerba fames. Immane hians, comaſque arrigens. Haud ulli dans terga feræ. Concutiens horrendas jubas ore fremente. Quem dare terga neque ira, nec virtus patitur. Iræque leonum Vincla recuſantum. * Imperator belluarum. θηρῶν βασιλεύς. Rex ferarum.

LEPIDVS. *V. Iucundus.*

LETHE.

Lethæus liquor. Lethæa aqua. Pocula Lethes. Soporifera, ſecura. Non ego, ſi biberem ſecuræ pocula Lethes, excidere hæc credam pectore poſſe meo. Hebetans pectora.

LEVIS.

Ponderis, gravitatis expers. Sarcina parva. Levis ſomnus, fama, haſta, imago, ala, ſtipula, cervus. Leviores terræ. Levior cura. Levior pluma gratia eſt. Calamos inflare leves.

LEVIS ANIMO. *V. Inconſtans.*

LIBER, *ſeu* CODEX.

* Politus, terſus, ære bullatus, nitens auro, pumicatus, umbilicatus. Diæ mentis opus, quod operoſa præla millies & amplius multiplicarunt, ævoque voraci ſubduxerunt. ὄργανα μυσῶν, inſtrumenta Muſarum.

LIBERALIS.

* Ad præmia velox. Cujus arca munificas largitur opes. *Clau.* Auratos imbres alicui indulgere. Innumeras hominum catervas ditare ſolitus. Nimbos donorum pluit. Vndant populis penates, ſcatent muneribus dextræ. Aurea dona vomens manus illa ſuperabat fluvios Iberos. Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis. Quas dederis ſolas ſemper habebis opes. *V. Beneficium conferre.*

LIBERI.

Onus, ſarcina uteri. Sanguis, Corpora, Viſcera. Pignora.

gnora. Pars uteri. Pignora uteri. Pignus commune. Nati communes. Partus. Fœtus. Proles. Populus natorum. *V. Filius.*

LIBERTAS.

Maxima, plena pudoris. Libertas ſera reſpexit inertem. In ferrum pro libertate ruere. Sumere vitæ liberioris iter. Dulcis, amœnæ libertatis amor. Campo potitus aperto. Libertas nulli vendatur ob aurum. * Copia vei jus vivendi ut velis.

LIBIDO.

Veneris laſcivia, nequitia, deliciæ. Confuſa voluptas. Nocturna licentia. Libido vetita, fœtida, furioſa, inexſtincta. Brevis & non vera voluptas. Cupido. Ardor. Prurigo. Quæ vaſtavit mœnia Romæ. Qua Græcia verſa jacet. Corpora commaculans, animaſque in tartara trudens. Quam ebrietas peperit fœdiſſima mater.

LIBIDINIBVS INDVLGERE.

Veneris caſtra nefanda ſequi. Veneris fœdiſſima crimina patrare. Pectore polluto maculare caſtos mores. Colere, ſectari impuros amores Veneris. Concitum, percitum eſſe furenti libidine. Agi vana libidine. Libidine rapi, trahi.

LIBIDINOSVS.

Caſtra ſequens impuræ Veneris. Blanda libidine tactus, raptus. Concitus, percitus furenti libidine. Inflatus venas, mentem ſæva libidine. Succumbens probroſæ libidini. Quem vana libido agit.

LIBRA.

Pendula æquo diſcrimine. Pendula cœleſtes libra movebat aquas. Iudicis æterni memores, libræque bilancis. Æqua, juſta, anceps, panda, repanda. Trutina. Statera. Lanx. Bilanx.

LIBRI.

Liber cultus, excultus, argutus, incultus; honore carens, ſecurus famæ, plenus numinis, dans auctori nomen. Opus magni mirabile mundi. Volumina culta, erudita, limata, laborata, elaborata, pulvereo tecta ſitu. Prognata Minerva dextra. Conſpicientia longa tempora genii ſui. Quæ per manus feræ poſteritatis eunt. * Politi, terſi, ære bullati. Auro nitentes. Pumicati. Vmbilicati libri.

LICTOR, *V. Carnifex.*

LIGARE.

Adhibere vincla. Gravibus coercere vinculis. Vinclaque ſopitas addit in arcta manus. Manus poſt terga revincire. Fune brachia alicujus laſſare, onerare. Vinculis & carcere frenare. Manicis jacentem occupare. Ferro & compagibus arctis claudere. Stupea vincula collo intendunt. Circumdare vincula collo. Pedes habent vincula. Vincula impediunt pedes. Ecce manus juvenem interea poſt terga revinctum Corripiunt, ſpiriſque ligant ingentibus. Contendere tenacia vincla. *V. Vinculum.*

LILIVM.

Album, candidum, canens, lacteum, fragrans, ridens, miro fragrans odore, ſplendens candidulo vultu. Pulcre ſurgens in auras aerii luminis. Vernans aprico campo. Candidius Scythonia nive. Cujus candor habet nivei ſimulacra nitoris. Fulvis hærentia virgis.

LIMEN.

Altum, durum, rigidum, offenſum, primum. In primo limine. Ad oram urbis Ferrea belligeri compeſcat limina campi. Reſerat ſtridentia limina conſul.

LIMITARE.

Livida me ſpatio natura coërcuit arcto. Signare, aut partiri limite campum. Terminare imperium Oceano. Gallica certus Limes ab Auſoniis diſterminat arva colonis. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Saxum antiquum, ingens, campo qui forte jacebat, Limes agro poſitus, litem ut diſcerneret arvis. Limitem agere ferro. Hic terminus hæret. Auguſto termino excipere.

LIMES.

Longus, ſpatioſus, rectus, certus, attritus, fixus in agris. Qui regit certis finibus arva lapis.

LINGVA.

Loquela. Sonus. Radix ultima linguæ. Petulantia linguæ. Aſſiduo lingua ſepulta mero. Lingua patria, pia, teſtificata Deum, modeſta, humana, favens, ſubdola, violenta, hoſtilis, aſpera, vana, falſa, biſulca, vibrata, invida, garrula, retenta metu, ſuppreſſa palato, docta, libera, munere functa ſalutandi. Sonans eloquium.

quium mentis. * Oris ſonantis organum. Plectrum palati, & faucium. Interpres animi, enunciatrix ſenſuum, cordis miniſtra, præco operti pectoris, vocem ex intimo pulmone adductam formans. Vocalis oris Cymbalum. ἑτοιμότατον βέλος, promptiſſimum telum.

LIPSIVS.

Virorum ille maximus, optimuſque. Muſæ, & Suadæ, & Sophiæ decus vetuſtæ. Ille moribus inclytus vetuſtis. Bifidi gloria prima jugi. Ipſe Muſa, Minerva, Suada, Apollo. * Princeps litteratorum. Stupor eruditorum. Phœnix ſui ſæculi. Flos ingeniorum. Medulla atque cor Suadæ. Sedes Gratiarum. Romanæ ac genuinæ religionis obſervantiſſimus. Iſcani gloria ruris. Mens verè cœleſtis, & ignea. *V. Vir excellens.*

LIQVEFACERE, & LIQVEFIERI.

Chalybs fornace liqueſcit. Liquitur ut glacies incerto ſaucia ſole. Nix jacet, & jactam nec ſol, pluviæque reſolvunt. Fundere argentum flammis. Quin labefactus rigor auri ſolvitur æſtu. Quas nunquam ſolvere Titan Evaluit, fluxêre nives. Nives mollit aquaticus Auſter. Sol diſſolvit glaciem, & nives radiis tabeſcere cogit.

LIS. *Vide Iurgia.*

LITTERÆ.

Tabellæ. Cera. Charta. Libellus. Notæ. Verba. Opus. Scriptum. Tabellæ properatæ, arcanæ, blandæ, triſtes. Difficiles funebria ligna tabellæ. Cera vacua, plena, notata manu; referta notis, conſcia mentis. Charta ligata. Libellus tacitus. Notæ blandæ, acceptæ. Verba doctis invidioſa notis. Verbis miſſa ſalus. Scripta rata, errantia lituris [illegible]cis. Littera perarata, miſſa, lecta, læſa lacrymis, humida facta fletu, miniſtra ſermonis, ducta digitis, ducta oculis invitis, ferens ſalutem, preſſa articulo labente, notata manu Græca, furtivæ conſcia mentis. Cum charta dextra locuta eſt. Litteræ incerto tractu. Signa dextræ. Arcana notis feruntur.

LITTERIS MANDARE.

Mandare libello. Chartis verba notare piis. Reddere verba notis. Committere litteris, vel ceræ. Signare arcana libello.

LITTERIS OPERAM DARE.

Colere Muſas fervidiore cura. Sudare vigili ſtudio in artibus ingenuis. Frequentare aſſidue Muſarum ſacra. Nunquam frena remittere ſtudiis. Invigilare choris Pieriis. Sudare per artes Palladias. Colere ſacra doctarum ſororum non ſegni pectore. Addere nocturna tempora ſtudiis diurnis, & ſatisfacere Muſis ſedulitate. Ingenuis artibus vacare. Intendere animum ſtudiis. Annos conſecrare Muſis. Muſarum ſe includere ludo. Caſtis Muſarum choris vacare. Me in ſuum furtim Muſa trahebat opus. Studiis teneri. Studiis vitam agere. Studia tentare. Redire cum litteris in gratiam. Reverti ad muſas, ad numeros. Retentare ſtudia. Pectus, animum colere per artes. Exercere, tractare artes. Dare tempora ſtudiis. Militare in caſtris Muſarum.

LITTERAS SCRIBERE.

Exarare notas. Notare chartam digitis. Facere litteram. Deducere notas, litteras. Parare litteram. Dare tabellis verba ferenda.

LITTVS.

Portubus orbum, opertum alga, curvum, ſinuoſum, ſpumoſum, reſonans, undiſonum, naufragum. Ripa obliqua, arenoſa, viridiſſima gramine. Fremens, crepans undis. Quam plurima herba pubeſcens coronat. * Ora extrema. Littore in extremo. Gremium telluris ad undam. Margo virens fluvii. Continentis ora ſumma, quam petulans unda ferit Neptuni.

LIVOR.

* Livor iners vitium. Livor eſt addita labes claris virtutibus. Non læditur Heroum ſoboles invidia. *V. Invidia.*

LONGVS.

Hoc longa referre mora eſt. Non longo diſtant curſu. Nec longis inter ſe paſſibus abſunt.

LOQVAX.

Multiloquus. Nugax. Garrulus. Liberioris linguæ. Non tenens linguam. Varias meditans voces.

LOQVI.

Solvere, reſolvere ora. Vti verbis. Fari. Dicere. Verba habere, facere, ferre, proferre, dare, reddere, edere, promere, peragere, fundere, effundere, jacere, loqui, jactare, dicere, concipere, ſpargere, depromere. Loqui dictis. Proferre ore tremente ſonos. Dare

ore

ore loquelas. Implere ſermonibus aures. Rumpere ſilentia voce. Effundere pectore voces. Imo pectore rumpere voces. Edere alicui ore priore ſonos. Addidit hæc dictis altera verba tuis. Dimovit talibus ora ſonis. Cum dare non poſſem munera, verba dedi. Talia non tacito verba dolore dedit. Vultum demiſſa profatur Dido. Ait. Inſit.

LOQVI BLANDE.

Mira gratia manat ab ore loquentis. Fundere dulces ab ore ſonos. Pectora mulcere loquendo. Ducere corda artifice ſono. Eloquii grato verba movere ſono. Dulce nectar fluit ab ore ſuavi: Fari dictis amicis. Suada in ore ſedens blandis aſpirat honorem labris. Lingua facunda madet hibleo liquore.

LOQVI INSOLENTER.

Memorare ore magniloquo. Magna, violenta loqui, Loqui ſuperba. Dicere magnificum. Fortia verba cadunt. Ampullari. Ampullatur in arte. Projicit ampullas, & ſeſquipedalia verba.

LOQVI FRVSTRA.

Dare inania verba. Fruſtra os ſolvere in verba. Verba irrita feruntur vacuas per auras. Incaſſum fundere voces. Fruſtra voces jactare vacuas ad auras. Inanes fundere ſonos. Perdere fruſtra verba non proficientia. Venti verba ferunt. Dicta evaneſcunt ætherias per auras. Fruſtra eloqui verba levibus auris.

LOQVI LATINE.

Latio reddere verba ſono. Auſonum lingua loqui. Auſonio, Latio ore loqui. Vti ſermone Latino.

LOQVI PER SIGNA.

Loqui ſignis, nutu, digitis, notis, ſupercilio. Signa dare ſupercilio. Verba diſſimulare notis. Componere notas. Sollicitare notis. Referre notas. Excipere notas. Addere verba notis. Ducere notas. Nutus conferre loquaces.

LOQVI SVBMISSE.

Vocibus hiſcere raris. Exiguo murmure verba loqui. Exiguo dicere verba ſono. Summo vix hiſcens pectore fatur. Dicere parvo murmure.

LOTH.

Et Lothus immunis pluviali evaſit ab igni. Haranides,

nides, id eſt, Harani filius. Haranides dictis inſanos mulcet amicis.

S. LVCAS.

Conjugis ignarus. Quem vates fecere juvencum. Ipſe comes Paulo ſemper fuit. Ipſe fuit magnæ Matri cuſtodia. Hic medicus, pictorque fuit.

LVCERNA.

Candela ardens, cereá, cerata, lucens, flagrans. Quæ ſuo abſumitur igne, nitidam faciem præbet dum pluribus una. Quæ lucens aliis uſu depaſcitur ipſo. Quæ ſenſim à ſuis flammis pereſa deficit. Quæ ſerviens, vel ſerviendo aliis conſumitur.

S. LVCIA.

Perpeſſa graves virguncula pœnas. Diva Syracuſias inter ſanctiſſima Nymphas. Diva Syracuſiæ celeberrima gloria gentis.

LVCIFER.

Vigil, albus, clarus, nitidus, roſeus, rutilans, ſerenus, almus. Sacer Veneri. Nuntius, ſocius, prævius auroræ. Prævia ſtella auroræ. Portans, promens Eoo ab axe diem. Solis prænuntius. Qui vocat auroram. Cœlo nitidiſſimus alto. Albo clarus equo. Qui cœli ſtatione noviſſimus exit.

LVCINA DEA FICTA.

Diva potens uteri. Principium quæ Dea lucis habet. Gravidis facilis Lucina puellis. Quæ voto parturientis adeſt. Laborantes utero miſerata puellas.

LVCRETIA.

Pudica, infelix. Animi matrona virilis. Caſtaque miretur Lucretia nobile factum.

LVCTARI.

* Corpora dura exercere palæſtra. Inter ſe adverſis cornibus hœdi luctantur. Exercere palæſtras oleo labente. Contendere lucta. In fulva luctari arena. Conferre pectora luctantia pectoribus arcto nexu. Adductis nervis humi proſternere membra preſſa nititur, inſtantur ſanguine venæ, creber anhelitus quatit artus.

LVCTVS.

Æger, acerbus, conficiens, macerans animos, corda. Rodens præcordia. Mordens animos. Crucians pectora. *V. Dolor. V. Triſtitia.*

LVDE-

LVDERE, *pro* CANERE.

Pellere, pulſare fides. Reſponſuram ſollicitare lyram. Retinere aliquem lyricis modis. Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum. Nunc niveis digitis, nunc pulſet pectine chordas. Arguto quidquid murmure dulce loqui.

LVDI.

Certamina. Spectacula. Ludi celebres, theatrales, ſolemnes.

LVDIMAGISTER.

* Moderator vagæ juventæ. Clamoſus magiſter. Blandi doctores. Qui tradunt pueris elementa prima. Pædagogus qui agit impube vulgus, Ludimagiſter parcens ſimplici turbæ. *V. Docere.*

LVDOS FACERE.

Dare ſpectaculum. Ludis celebrare, concelebrare diem. Edere, exhibere, inſtituere, celebrare ludos. Variis celebrare ſolemnia ludis.

LVDVS.

Gratus, lepidus, dulcis, lætus, placidus, jocoſus, virgineus. Luſus blandus, ſuavis, inanis, præbens ſemina nequitiæ.

LVDO VACARE.

Luſu perdere tempus. Poſthabere ſeria ludo. Ducere diem ludo. Non incidere ludum. Non prohibere animos inani ludo. Æquare nocti ludum. Contendunt ludo, & fulva jactantur arena. Luſibus exercere membra. Advertere ingenium luſibus.

LVGERE, & MOERERE.

Luctibus, plangoribus indulgere. Luctibus intentum eſſe. Gerere luctifico corda plena dolore. Ingenti turbari corda dolore. Vultus condere luctu. Luctu ſqualere. Dare in luctus animum. Luctibus tabeſcere. Deficere ingenti luctu. Incumbere dolori. Luctu omnia ſunt plena. Totum ſe in luctum ſolvit acerbum. Reſonant latè plangoribus ædes. Complere ululatibus auras. Diverſo miſcentur mœnia luctu. Motoque immugit regia luctu. Implentur querulis ululatibus auræ. Crudelis ubique luctus, ubique pavor, & plurima mortis imago. Lamentis, gemituque, & femineo ululatu Tecta fremunt, reſonat magnis clamoribus æther. Laniare animum doloribus. Cædere, tundere pectora pal-

ra palmis. Sciſſis exululare comis. Lacerare genas, ora. Fœdare vultum. Sauciare genas unguibus, ora. Pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora. Rumpere, laniare, lacerare, ſcindere, abſcindere, diripere veſtes. Solvere, rapere capillos, comam.

LVNA.

Cynthia. Phœbe. Dictynna. Delia. Hecate. Proſerpina. Trivia. Diana. Soror aurea, pulcerrima Phœbi. Nitidi ſoror æmula Phœbi. Tithonia conjunx. Tithoni fulgida conjunx. Dea regens, moderans nocturnos equos. Tacitæ noctis moderatrix. Soporiferos radios niveis bigis vehens. Latonæ filia. Latonia. Luna aurea, candida, purpurea, nitens, nivea, argentea, ſanguinea, noctiluca, globoſa, roſea, inſtabilis, noctivaga, cornigera. Latois dividua. Perpetuo varians ſua cornua. Perluſtrans quotannis duodena ſigna. Nativa luce carens. Orbis lunæ. Facies, imago, vultus lunæ. Lumina lunæ. Lunares currus. Lunæ radii. Ignes noctis. Orbita lunæ. Menſtrua luna morituris ſedula luminibus. Luna pleno orbe. Dimidiæ cornua lunæ. Cornua lunaria. Rutilantis lunæ lampas. Lucens lunæ globus. Iubar lunæ. Splendentia, radiantia, fulgentia, rutilantia, micantia, flammantia, nitentia, pallida cornua lunæ. Lucis habens uſuram à lampade Phœbi. Per amica ſilentia lunæ. Multo manifeſti lumine, qua ſe plena per inſertas fundebat luna feneſtras. Et lunam in nimbo nox intempeſta tenebat. Nox erat, & cœlo ſplendebat luna ſereno. Nocturnæ forma Dianæ. Si creſcit, minor eſt, major, ſi contrahit orbem. Iam novies erat orta ſoror pulcerrima phœbi, Denaque Luciferos luna premebat equos. Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent, Efficerentque orbem. Iuro ante reverſurum quam luna bis impleat orbem. Luna quater latuit, toto quater orbe recrevit. Luna quater junctis implerat cornibus orbem. Sexta reſurgebant lunaria cornua lunæ. Septima jam plenæ deducitur orbita lunæ. Orbe reſurgebant orientis cornua nono, Perque novem erravit redeuntis cornua lunæ. Annus erat, decimum cum luna receperat orbem. Luna novum decies implerat cornibus orbem. ὀφθαλμὸς νυκτὸς, oculus noctis, ἄστρων βασίλεια, regina aſtrorum.

LVNÆ

LVNÆ ECLIPSIS.

Obſcuris luna laborat equis. Cynthia abdita latet velato vultu. Lunæ lumen obruitur. Cynthia obruitur tenebris atræ caliginis. Luna mœſta dolet tecto vultu. Denſis tegit ora tenebris. Luna tecta parte ſui nitidum contriſtat Olympum. Involvit terræ captam nox humida lunam. *V. Eclipſis.*

LVPVS.

Bellua vaſta. Raptor. Vaſtator. Ferus ore cruento. Solitus ire in pavidum pecus. Circumiens oves. Canus, fulvus, montanus, tacitus, rapax, avidus, infeſtus, inſatiabilis, immanis, fremens, cupidus cruoris. Prædator. Triſte ſtabulis. Inſidiator. Inſidians ovili. Gregibus nocturnis obambulans. Dulcedine cruoris inſectans oves. Pecoris lupus expugnator opimi. Rapax ſtimulante fame, cupiduſque cruoris. Incuſtoditum captat ovile lupus.

LVX. LVCERE.

* Lumen. Iubar. Radius. Splendor. Æthra. Micat inter omnes Iulium ſidus. Lucet velut inter ignes luna minores. Eſt pellucidior vitro. Splendet Pario marmore purius. Luce pyropum ſuperat. Purius argento radiat quod ab arte politum. Radios puros jaculatur. Non ſic Hyperionis orbis nubibus abductis ſplendet. Lucem ſub limina jactare. Nulla gemmarum ſic lucet. Oppoſita ſpeculi referitur imagine Phœbus. Edere flammam ingentem. Diſpergere rutilam lucem. Coruſcare. Tenebras ſerena luce ſecare. Tranquillo pellucent ſidera ponto. Fulgurare. Simili coma fulgurat auro. Non trium tantum Phœborum ſit jubar.

LYCAON.

Tyrannus. Arcas. Inhoſpita tecta tyranni. Sanguine gaudens. Irridens pia vota. Rex malus, eſt ut Buſiris ſævuſque Lycaon.

LYRA.

Teſtudo. Chelys. Cithara. Barbitos. Plectra, Fila lyræ. Canor lyræ. Cantus lyræ. Lyra percuſſa, mœſta, muta dolore, curva, dulcis, dulciſona, vocalis, ſonora, Threicia, Claria, Phœbea, Pindarica, Aonia, Auſonia, Æmonia, Æolia, Apollinea, Orphæa, Amphionia, Aganippæa. Movens, trahens ferrea, ſaxea corda. Mulcendis auribus apta. Alliciens, mulcens corda.

Fugans, pellens curas. Μήτηρ ὕμνων, mater hymnorum.

LYRA CANERE.

Fila lyræ docta ſollicitare manu. Argutæ tangere fila, plectra lyræ. Pulſare, movere, percutere lyram. Sumpta pauca referre lyra. Icta ſuos reddit pollice chorda ſonos. Sonante miſtum tibiis carmen lyra.

LYRICVM CARMEM.

Numeri, ſoni, modi lyrici. Blandiſſima carmina. Carmina diſpoſitis nervis juncta. Numeri flebiles. Barbitos faciens ad lacrymas.

M.

MACER.

Macies obduxerat artus. Horrida vultum deformat macies. Macie confecta ſuprema. Ignoti nova forma viri, miſerandaque cultu. Macies adducit cutem. Macies pallentes occupat artus. Pallor in ore, ſedet macies in corpore toto. Vix habeo tenuem, quæ tegat oſſa, cutem. Iejuna lacertos exedit macies, Macie pereſus. Macie tenuata armenta. Macie turpatus. Turpi macie deformatus. Deficiens vix trahit oſſa cutis.

MACIES.

Horrida, jejuna, gracilis, turpis, ægra, ſqualida, ſterilis, deformans vultum. Oſſa renudans. Sævis comes addita morbis. Conſumens artus. Attenuans artus duro languore ſolutos. Mollibus exſiccans oſſa medullis.

MADEFACERE.

Caput fontana ſpargere aqua. Perluere rore manus. Dulcibus idcirco fluviis pecus omne magiſtri Perfundunt, udiſque aries in gurgite villis Merſatur. Certatim largos humeris infundere rores. Candida permulcens liquidis veſtigia lymphis. Celeres nec tingeret æquore plantas. *V. Lavare. V. Abluere.*

MÆCENAS.

Eques Herruſco de ſanguine regum. Nec ſic Thuſcus eques vates amplexus amœnos.

MAGI, *ſeu* TRES REGES.

Eoi venere magi: Aurum, Thus, Myrrham, Regique, Deoque, hominique Dona ferunt. Aurea naſcenti fuderunt munera Regi: Thura dedere Deo; Myrrham tribuere ſepulcro.

MA-

MAGIA.

Magicum os. Magicæ potentia linguæ. Magica arma. Magicæ artes. Fraudes Magicæ, vel Magæ. Carmen Magicum, auxiliare. Certamina Muſæ magicæ. Miniſterium magicum. Auxilia magica. Artes Æææ, Carpathiique ſenis. Secretæ artes. Hecateidos herbæ, ſucci. Hecateia carmina. Gramen Lethæi ſucci. Herbæ cantatæ. Vox Theſſala. Carmina Cytæa. Medeæ gramina cocta manu. Carmen infame. Herbæ pollentes.

MAGISTER, V. *Ludimagiſter.*

MAGISTRATVS.

Celebris, inſignis, præclarus, populos lege gubernans. Cui incumbit populi cura paterna ſui. Puniens malos. Defendens bonos. Cui imperii commiſſa poteſtas. Suſtinens vicem ſummi Dei.

MAGNIFICARE.

Aliquem non faſtiditis annumerare viris. Extollere, evehere, efferre laudibus. Super aſtra ferre laudibus. Cantare, celebrare, prædicare per orbem. *Vide Celebrare.*

MAGNVS. V. *Altus.*

MAGVS. V. *Incantare.*

MALVS. V. *Iniquus.*

MALVM.

Mala Trojanis non leviora malis. Malorum ſumma, ſeries, novitas, moles, levamen. Malum perpetuum, humanum, non leve, potentius arte, fatale, funeſtum. Invigilare malis. Malis onerari. Et mala vicini pecoris contagia lædent. Veterum malorum ſupplicia expendunt.

MALVM, *ſeu* POMVM.

Rotundum, fragrans, redolens, mite, agreſte, dulce, pendulum, mateſcens, cereale, muſteum, ramis pendens, motis ramis cedens. In patulis caniſtris redolens. Premens, gravans pondere ramos ſuos. Quod novus educat annus. Effigies mali. Autumni pondus. Fœtus arborei. Dempti ab arbore fœtus. Pomum putre, maturum, durum, acerbum, putridum. Menſis non interdicta ſecundis.

MANE.

Aurora exſurgente. Sole exoriente, emergente ex Oceano. Primo Eoo. Veniente die. Manè novo. Aurora

rubente. Cum primum albeſcere lucem cernimus. Cum ſurgit dies primo Eoo. Vbi lux rediens fugat tenebras. Cœlo cum primo Lucifer alto evocat auroram natalibus undis. Aurora referente lucem. Surgente die. Cum Lucifer exit aquis Eois. Vbi aurora fulgens croceo velamine linquit Oceanum. Cum tremulum incipit albeſcere cœlum, & brevibus nox humida transfugit alis. Modo facta crepuſcula terris. Mox ubi ſe nitido ſol aureus extulit ortu. Ortus erat ſummo tantummodo margine Phœbus. *

MANE & VESPERI.

Veniente & fugiente die. Manè novo, & veſpere. Seu propria tellus abſconditur umbra, ſeu Phœbus humum roſea luce reviſit. Seu ſe tenebris nox induit, ſeu dies refundit lucem auream. Seu lux radios micantes, ſeu nox tenebras fundat opacas. Seu ſol Eoa luce terras purpuret, ſeu nox tenebris obruat.

MANIFESTARE.

* Prodere, aperire, certis docere ſignis. Indicium facere. Pandere. Cauſas, & ſigna docere. Tum vero manifeſta fides, Danaumque pateſcunt Inſidiæ. Sacrata reſolvere jura. Arcanum conſilium retegere jocoſo Lyæo. Pandere res caligine merſas. Ordine ſingula pandere. Revelare. Fert animus expromere rerum cauſas. Effare, & pande quodcunque eſt mali.

MANVS.

Digiti, artus: pro manu. Dextera, dextra, læva, ſiniſtra. Pondere laſſa catenæ. Poſt terga retortæ. Manus laniſica, artifex, falcifera, ſceptrifera, infecta cæde. Cōgruens & variis artibus apta. Palma tenella, mollicula, avara. Vncæ manus & pallida ſemper ora fame. Fœdare ora pugnis. Dexteram labenti tendit inertem. ὄργανον ὀργάνων, inſtrumentum inſtrumentorum. Corporis ſcutum. Soror dextræ, *id eſt*, læva manus.

MANVM DARE.

Iungere manus. Dextram committere, conjungere dextræ. Complecti, prehendere dextram. Congreſſi jungunt dextras. Tendere manum. Dare dextram.

S. MARCVS.

Marce comes Petri quondam, Levitica proles, Cui faciunt vates os effigiemque leonis. Iarides, à patre Iairo. Regale loquens dignumque leone.

MA-

MARE.

Æquor. Pontus. Fretum. Sal. Salum.Altum.Profundum.Oceanus.Nereus.Amphitrite.Pelagus.Vndæ.Aquę ſalſæ. Gurges. Neptuni unda.Cæruleæ aquæ.Neptunia arva. Campus aquarum. Campus liberioris aquæ. Æquoris unda. Aquæ æquoreæ. Æquora medias cingentia terras. Mare vaſtum,magnum,latum,immenſum,indomitum. Stridens re fluentibus undis. Tumidis fluctibus agitatum. Æſtuans rabida procella. Gurges cæruleus,vaſtus. Immenſa licentia Ponti. Ponti triſtis imago.Pontus gelidus,uſtus frigore,duratus frigore,glacie concreſcens,tumens,tumefactus,aſper,ſævus. Veni per vada cærula. Tractuſque maris. * αὐλὴ Ὠκεανοῖο aula Oceani. Reciprocum mare.

MARE COMMOVERE.

Movere , commovere freta. Concitare aquas maris. Freta miſcere,exaſperare,jactare. Agitare fluctibus æquor. Turbare mare. Reſonantia,indignantia freta excitare.

MARE QVIETVM.

Tranquillum,compoſitum,tacitum mare. Freta ſtantia. Pax maris. Æquora non concita vento. Mare non albens ſpumis.Æquora tuta ſilent. Placidum ventis ſtat mare.Stratum ſilet æquor. Sæva quierunt æquora. Pelagi cecidit fragor.Mare ſerenum,placidum. Subſidunt undæ, tumidumque ſub axe tonanti Sternitur æquor aquæ, fugiunt vaſto æthere nimbi.

MARE RVBRVM.

Vnda maris Erythræi. Purpureum mare. Flumina rubra liquidi maris. Purpurei vada ponti. Ruber gurges. Freta rubri æquoris. Littora rubra arenoſi maris.

MARE TVRBATVM.

Mare turbidum, impetuoſum, agitatum , indignans, ſonans, fluctibus horrens, inſanum, commotum , excitum, triſte, ſtridens, furens, minax, horriſonum,altiſonum , ſollicitum refluentibus undis. Æquora vento concita. Turgida unda veſani maris. Æquora quaſſa valido tridente Neptuni. Infeſta pelagi rabies. Magno miſcetur murmure pontus. Freta ponti incipiunt agitata tumeſcere. Venti volvunt mare , magnaque ſurgunt æquora. Exultant vada , atque æſtu miſcentur

tur arenæ. Miſcent ſe maria, & nigræ attolluntur arenæ. Vento turbantur arenæ, & veniunt ad littora fluctus. Ponto ſonat unda refuſo. Indignatur magnis ſtridoribus æquor. Clauſo fit gurgite murmur. Incubuêre mari, totumque à ſedibus imis, Vna Eurusque Notuſque ruunt, creberque procellis Africus, & vaſtos volvunt ad littora fluctus. Aſſiliunt imi fluctus à gurgite ponti. Mox remeat gurges, tractoque relabitur æſtu. Fertque refertque fretum. Fervent ſpirantibus æquora ventis.

MARIA. V. *Mater Chriſti.*

MARIA MAGDALENA.

Ipſa fuit magnæ comes, atque ancilla parenti, Et Chriſti pars magna domus. Magdali dictam de nomine Magdalenam. Magdalena ferens ſeſe in deſerta ſub altis Delituit cryptis.

MARINVS DEVS, NEPTVNVS.

Æquoreus Deus. Rex pelagi. Rector maris. Iovis frater qui regnat in æquore. Iovis frater tumidis qui regnat in undis. Rector pelagi tricuſpide telo. Cui æquora ſorte tradita. Neptunus vaſti cui parent æquora ponti, Et quidquid magni continet unda maris. Neptunus motor aquarum. Ambitamque ſuo circumdat in æquore terram. Deus qui concitat æquore terras. Qui terras gurgite quaſſat. Qui quatit immanes fluctu telluris arenas. Qui imo ciet æquora ponto. Qui vaſtas aperit Syrtes, & temperat æquor. Saturnius domitor maris. Cui æquora curæ. Concita qui ventis æquora mulcet. Æquoreas qui cuſpide temperat undas. Liquidus Deus. Deus Tænarius. Neptunus tridentifer. Nereus, cæruleus, grandævus. Qui numen habet maris. Cui imperium eſt pelagi. Cærulei numen ponti.

MARITARE, *ſeu* MATRIMONIO *Iungere.*

* Connubio, vel conjugio jungere ſtabili, & propriam dicare. Iugare. Vinculo ſociare jugali. Iungere toros. Face ſolemni conjungere. Connubio ſociare natam. Filiam jungere viro. Iuveni caſtam donare puellam. Tedas celebrare jugales. Nuptam marito dedere. Tradere viro. V. *Conjugium.*

MARS.

MARS.

Mavors bellicoſus, rigidus, impavidus, ferox, ferus, armiger, armipotens, ultor, bellator, bellipotens, terribilis, ſanguineus, armiſonans, magnanimus, furibundus, fremebundus, furioſus, belliger, pater armorum, quatiens arma, torquens haſtam, ſæviens invictis in armis, Galea rutilus, criſtiſque comatus. Bella ciens. Concitans tubas, & tympana. Bellis & ſanguine gaudens. Dulces animas miſeris mortalibus auferens. Gaudens letiferas habere manus. Qui nequit rabiem ſatiare nefandam. Dominans intra muros & extra. A quo hoſte nullus locus tutus remanet, Non thalamis, non ſanctis aris abſtinens. Secum mala multa trahens. Bella nefanda ciens. Belliger armorum pater. Arbiter armorum. Genitor. Gradivus. Gradivus magnus. Genitor Quirini. Sanguinis auctor Romulei. Inſano Veneris turbatus amore. Geticis qui præſidet arvis. Quem juvat clamor bellicus. Amor duri Martis in armis. Tela intermedia, atque adverſos detinet hoſtes. Dubius Mars regnat in armis. Adverſo Marte Latinos defeciſſe videt. Marte ſecundo, æquo geruntur prælia. Sævit toto Mars impius orbe. Fera Martis ſidera. Martis rapacis ſtella. Qui ſub Iove ſedem habet: Infelix cœli ſidus. Mavortius ignis. Feri rubicunda incendia Martis.

MARTHA.

Expers thalami, Innuba. Officiis gaudens ſedula Martha piis. Bethanica virgo. Quæ immenſi dicta eſt hoſpita ſancta Dei.

S. MARTINVS.

Sabarienſis erat civis Martinus; at intra Italiam Ticini alitus. Martinus inops chlamydem diviſit egeno. Enſe quo præcinctus erat chlamydem diviſit. Martini facta beati.

MARTYR.

Sanguine confirmans dogmata vera ſuo. Qui patitur pulcram Chriſti pro nomine mortem. Sanctam affert martyrii cui mors extrema coronam. Pro Domini verbo triſtia fata ferens. Ponens vitam pro Dei verbo. Occumbens leto pro ſancto nomine Dei. Fundens læta morte innocuum cruorem pro nomine Chriſti. Profundens Chriſti propter pia dogmata vitam. Qui ſanguine

ſuſo veræ religionis amore. Merens ſanguine fuſo per triſtia funera æternam palmam. Qui Chriſtum impavidi quondam cecidere profeſſi.*

MATER.

Parens. Genitrix. Nati favore digna. Natæ ſtudioſa. Sæva in natum. Pia, bona, caſta, pudica, cara, dulcis, felix, fœcunda, conſpicienda, digna viro, nato. Dulce caput. Sobolis obliviſci neſcia. Geſtans ſua cara pignora ſinu. Gerens in ſinu puerum dulce onus. Alens infantem grata ope tepidi lactis. Conformans primo cum lacte murmura prima linguæ puelli ſui. Alumna.

MATER CHRISTI.

Maria virgo intacta, integra, veneranda, pia, venerabilis, diva, dia, ſancta, caſta. Divi parens, Dei parens, immaculata, intemerata, auguſta. Mater ſummi formoſa Tonantis. Sancta parens. Alma Redemptoris mater. Maris inſcia mater, Summum enixa Deum. Ignara penitus thalami, tactuſque virilis. Quæ felici utero peperit ſalutem mortalibus ægris. Nunquam congreſſus perpeſſa viriles, concepit gravis ætheria divinitus aura. Quæ cœlicolûm regem ſub luminis edidit auras. Quæ ſola virgineum ſervavit feta pûdorem. Quam pater omnipotens cœleſti afflavit ab arce, Implevitque uterum dilapſum numen ab aſtris. Quæ ſuperum puro concepit ab æthere Regem. Nympha decus cœli.* Virgo virilis neſcia ſeminis. Νύμφη ἀνυμφεύτη, nupta non nupta.

MATERIA.

Iocoſa, ingenioſa, apta numeris. Conveniens modis. Felix in carmina. Non mihi materiam Roma negat. Materia vires exuperante meas. Iacet omnis ad undam materies. Propoſitum. Argumentum.

MATHVSALEM.

Mathuſales ævi maturus. Mathuſalem, longæve ſenex, cui degere ſoli Conceſſum eſt vitæ ſecula pene decem.

MATRIMONIVM. V. *Conjugium.*

MATRONA.

Animi matrona virilis. Pudica, docta, rara, temeraria, ſtudioſa ſiniſtri.

MAT-

MATTHÆVS.

Ipſe teloniaco dederat qui tempora lucro. Matthæus collector opum.

MATTHIAS.

Matthia donate Deo, ſic namque Latino Diceris eloquio, lingua Theodorus Achiva.

MATVTINVS. V. *Mane.*

MAXILLA. MALA.

Genæ molles, teneræ, decoræ, venuſtæ, purpureæ, pubeſcentes, roſeæ, lacteolæ, coloratæ, blandæ, blandidulæ, certantes roſis, purpureæ & lactis aſpergine tinctæ. Quibus blanda eſt gratia. Quas mira gratia commendat. Madidæ fletibus. Sectæ ungue.

MEDEA.

Fallax, impia, ſcelerata, deſpecta. Æëtias. Æëtis. Colchis. Phaſis. Phaſias. Æëtæ filia. Vxor Iaſonis. Quam puppe avexit Iaſon. Colchorum regina. Barbara, venefica. Barbara pellex. Filia miſero acerba parenti. Pulſa domo Æſonia. Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros corpus. Nece natorum ſanguinolenta. Virum ulta per natos. Ææa puella. Iram quæ matris natorum cæde piavit.

MEDERI. V. *Morbo mederi.*

MEDIA NOX.

Mediæ tempora noctis erant. Noctis erat medium. Prima quies medio jam noctis abactæ, Curriculo expulerat ſomnum. Nox ubi jam media eſt, ſomnoſque ſilentia præbent, Et canis, & variæ conticuiſtis aves. Cum laſſa quiete cuncta jacent media. Iam mediam nigra carpebat nocte quietem. Iamque ferè mediam cœli nox humida metam Contigerat. Torquet medios nox humida curſus. Orbem medium nox acta ſubit. Cum nox medium ſpatium conficiet horis. Nox intempeſta.

MEDICINA.

Ars Phæbea, Apollinea, Machaonia. Succi Machaonii. Opes Pæoniæ. Ars Pæonia. Ars medica, ars medendi. Artes medentum. Validum Apollineæ medicamen prolis.

MEDICINAM ADHIBERE.

Ægro medicas adhibere, applicare manus. Medica reficere corpora læſa manu. In melius reſtituere vires

vires collapſas arte Pæonia. Levare malum Apollinea arte.

MEDICVS.

Medens. Ferens opem ægro. Medicæ manus. Artifex morbi. Medicus fidus, doctus, expertus. Peritus in arte medendi. Sciens depellere morbos. Tenens mederi morbis. Vires in priſtina tollens. Medicam opem ferens languentibus ægris. Reſtituens lapſas in priſtina vires. Medicaminibus depellens morbos. Dans docta pocula miſta manu. Ægro pellens è corpore morbos. Corpore ab ægroto properantia fata repellens. Excultus Pæonias per artes. * Eſt flos, eſt princeps medici chori. Medicorum nati. Galeni propago.

MEDIOCRITAS. *V. Modus.*

MEDVSA.

Forma, ora Meduſæ. Os Meduſæum. Vultus Meduſæ. Squalentia ora Meduſæ. Meduſæi monſtri torva guttura. Gorgonis. Phorcynis. Nexa comas angue. Nexis angue comis. Volucris mater equi. Cephenum multos quæ dedit una neci.

MEL.

Flavum, aureum, dulce, purum, aërium, redolens, cereum, pingue, nectareum, Himettium, Hyblæum, Gnoſium, Atticum, Calydneum. Nobile nectar apis. Redolens thymo. Poſitum in ceris. Thymi redolentia flore. Cerea dona. Aërii mellis cœleſtia dona.

MEL CONFICERE.

Cogere ſpumantia mella preſſis favis. Stipare liquentia mella. Mella tenacia fingere. Stipare favos dulci nectare. Fingere preſſum opus ſubtili nectare. Nectare ſtillante favos ſtipare. * Mellificare. Aërii mellis cœleſtia dona parare. Dulci diſtendere nectare cellas. Apis dulci melle complet favos. Mella in ceris Attica ponit apis. *V. Apis.*

MELCHISEDECH.

Melchiſedech, rex idem hominumque, Deique, Sacerdos, Munera portabat, Cererem, Laticemque Lyæum. Qua ſtirpe, queis majoribus Ignotus, uni cognitus tantum Deo.

MEMINISSE. *V. Recordari.*

MENELAVS.

Atrides minor. Nuptæ repetitor ademptæ. Cui pia militiæ cauſſa puella fuit.

MENDICARE.

Exiguæ petere æra ſtipis. Æra ore tremente ſtipis exiguæ rogare. Mendicare vilia ſcruta inopis cibi. * Cogere oſtiatim ſtipem.

MENS.

* Cognata cœlo. Vivida, ſollers, ignea. Sancta proles ætheris. *V. Animus.*

MENSA.

Orbis menſæ. Menſa dapum vario pondere titubans. Lautis menſa parata cibis. Lautos ſuppeditans prodiga menſa cibos. Quam gravant cerealia munera. Quam decorat dulce falernum. Epulis onerata, gravata.

MENSAM PARARE.

Inſtruere menſam dapibus, cibo, epulis, dulcique falerno. Onerare, gravare menſam epulis. Menſis imponere cibos. Extructæ dapibus menſæ, nec egenæ toſtæ frugis.

MENDACIVM.

Vanus ſermo. Vana verba. Vox vana, ficta. Linguæ mandacia fictæ. Linguæ gratia ficta. Mendacium turpe, ſubdolum, impudens, fallens. Fabulæ vaniloquæ, aniles, futiles, ineptæ, fictitiæ, commenticiæ. Stropha. Impoſtura. Sycophantiæ oris.

MENSIS.

Menſtruum tempus. Ergo ubi Iane biceps longum reſeravaris annum, Pulſus & à ſacro menſe December erit. Alter agebatur poſt ſacra jugalia menſis. Luna dabit menſes peragunt quod menſtrua curſum. Menſtruus curſus. * Cornua cum Lunæ pleno ſemel orbe coiſſent. Luna ſemel orbe recrevit. *V. Luna.*

IANVARIVS.

Prima dies anni noſtri. Menſis Iani. Dux menſium. Servans nomen vetuſti Iani. Amans victum tepidum, gratumque liquorem, quo puro ſanguine corpus alat. Quo vena ſecta nocet, ſed balnea, labores proſunt.

FEBRVARIVS.

Menſis cui fecerunt februa nomen. Febris habens nomen,

nomen,& lenta febre timendus. Menſis feralis,glacialis,horridus.Proximus Iano. Qui ſequitur Ianum.Reliquis menſibus impar. Februus eſt brevis, at ſociorum peſſimus idem.

MARTIVS.

Martis menſis. Signatus nomine Martis. Menſis Martis de nomine dictus. Quo ſectio venæ ſæpe nocet.

APRILIS.

Menſis ab aperto tempore dictus. Aprilem Veneri ſacrum fecere Quirites. Menſis quartus. Veneris menſis. Cythereius menſis. Et vatem,& mentem ſcis Venus eſſe tuos. A Venere hic magna deſcendit origine menſis.

MAIVS.

Viridi gramine lætus. Depingens vario flore ſolum. Majus vernans, blandus. Cum tellus gramina promit & herbas. Cum tepet apricus Zephyris ſpirantibus aer,& candida formoſi tempora veris eunt.

IVNIVS.

Menſis Iunonius. A Iunonis nomine nomen habens. Quem pulcra Iovis conjunx ſibi vendicat. Iuvenum de nomine dictus. Quo ſolis equi peragrant ſidera cancri.

IVLIVS.

Quintilis menſis. Quem patres dixere Quintilem. Movens ortus æſtivos. Quo Iulius cœpit haurire auras vitales.Percoquens uvam flaventem.

AVGVSTVS.

Sextilis.Cæſare ab Auguſto ducens ſua nomina. Quo Sol rapidus urit æquis Nemæi terga leonis.

SEPTEMBER.

Quo fœto de palmite poma nitent. Optatum referens rapido lenimen in æſtu. Quo preſſo veſcendum lacte capræ. Redolens vinum, & aromata curans.

OCTOBER.

Menſis quo pede ſub nudo dulcia muſta fluunt. Quo Pleias ſurgit cardine Eoo, & orta ſecum trahit autumnum.

NO-

NOVEMBER.

Menſis quo triſtis hiems incipit ſævire. Portans brumam.

DECEMBER.

Gelido ſtridore ingruens. Spargens nivem multam. Menſis Neptunius.

MENSVRA.

Modus. Modulus. Iuſta præterit ira modum.

MENTIRI.

Vanas pro veris fundere voces. Mendacia verba loqui. Gutture vaniloquo jactare mendacia. Exercere mendacia lingua levi, vana. Addere mendacia culpæ. Mendacia fingere. ψευδῶν συγκολλητής, mendaciorum conglutinator. Ementiri. Falſum dicere.

MERCATOR.

Impiger, avarus, avidus, vagus. Lucri cupidus. Lucro inhians. Extremos currens ad Indos. Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ignes. Sua commoda quærens, ſpectans. Congerens divitias avido quæſtu. Se pelago lucri cauſſa committens. Ter & quater anno reviſens æquor Atlanticum. Longis quærens compendia terris. Chinarum petens nobile regnum, & Peruanos ac Calecutios tractus.

MERCES *Mercedis.*

Magna, mutanda. Merces officii. Plenior officio. Labore minor. Animum præſenti pignore firmans. Præmium magnum, largum, meritum, debitum, ſufficiens.

MERCES.

Externæ. Quas dives Panchaia mittit. * Eoæ gazæ. Orbis novi munera.

MERCVRIVS.

Ales, alipes, pacifer, caducifer, nuntius, Deus Arcadiæ. Cyllenius. Atlantides. Nepos Atlantis. Iove natus. Maja creatus. Plejade natus. Quem lucida partu Plejas eſt enixa. Quem peperit magno lucida Maja Iovi. Atlantide Maja natus. Quem montibus olim Edidit Arcadiis Pleias una Iovi. Atlantis magni Pleioneſque nepos. Qui juſſa per auras Verba patris portat. Pacis & armorum, ſuperis, imiſque Deorum Arbiter. Actus velocibus alis. Alato qui pede carpit iter. Æthereum volucri qui pede carpit iter. In cujus digitis eſt

eſt aurea virga. Venerandus virga potente. Inventor curvæ fidis. Furibus aptus. Cyllenia proles. Interpres Divûm, Deûm latrator Anubis. Animas qui evocat orco, & alias ſub tartara mittit. Qui pedibus talaria nectit. Paribus nitens Cyllenius alis. Penniger Arcas. Deus aliger. Atlantius Hermes. Ales Mænalius. Cyllenides. Talariger. Majugena, * γλώσσης ἡγεμὼν, Dux Linguæ.

MERERI.

Meritæ dare præmia palmæ. Morte minor culpa mea eſt. Meriti tanti non immemor unquam. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos Exigat. Cui præmia debentur ingentia. *V. Præmium.*

MERETRIX.

Puella vulgaris. Turba meretricia. Certo cuivis mercabilis ære. Turpi fornice latens, latitans. Opes corpore quærens. Cujus oratio eſt dulcior Hyblæo melle. Greſſibus incertis errans à recto tramite vitæ. Quolibet incautos flectere docta viros. In ſcelus, & quodvis turpe opus ruens. Fucatis quæ fallere docta dolis. Retia corde gerens. Illecebris quæ fallit amantes. * Lupa. Dulcis animæ peſtis.

MERGERE. *V. Immergere.*

MERIDIES.

Medias Sole tenente vias. Aut plus, aut medium Sole tenente diem. Æſtus erat, mediamque dies exegerat horam. Iamque fere medius Titan venientis & actæ noctis erat, ſpatioque pari diſtabat utrimque. Dum calet & medio Sol eſt altiſſimus orbe. Iamque dies medius tenues contraxerat umbras. Inque pari ſpatio veſper & ortus erant. Et Sol ex æquo meta diſtabat utraque. Sol medium cœli conſcenderat aureus orbem. Roſeis aurora quadrigis, Iam medium ætherio curſu trajecerat axem. Medios Sole ſecante dies. Cum medio ſol ſplendet Olympo. Sol furit, eſtque medio æſtu inſaniſſimus.

MESSIS.

Humus reſecanda falce. Area dives. Meſſis gravida, larga, uber, opima, copioſa, frugifera, fertilis, pinguis. Maturis dives ariſtis. Veſtitus meſſibus ager. Congeſtas area cepit opes. Maturis albeſcit meſſis ariſtis. Triticeam in meſſem, robuſtaque farra Exercere

cere

cere humum. Spicea jam campis cum meſſis inhorruit. Nudatas acceperat area meſſes. Ruperunt horrea meſſes.

METAMORPHOSIS.

Formæ mutatæ in nova corpora. Figuræ verſæ, variatæ. Species novæ. Corpora transformata. Corpora mutata. Faciem mutatus & ora. Hanc faciem genitrix miſerata refecit. Forma vertitur oris. Omnia transformat ſeſe in miracula rerum. In ſpecies tranſlata novas. Fit lupus & veteris ſervat veſtigia formæ. Omnia mortali mutantur lege creata. *V. Transfigurare.*

METERE.

Succidere meſſes. Farra reſecare falce. Decerpere meſſes. Maturis falcem ſupponere ariſtis. Farra ſecare falce. Legere falce ſemina matura. Seges falce reſecta cadit. At rubicunda Ceres medio ſucciditur æſtu. Sole ſub ardenti flaventia demetit arva. Dum flavas bis tondet meſſor ariſtas. * Denſas proſternit meſſor ariſtas. Falce matura decubuit Ceres.

METVERE.

Habere, concipere metum. Metus turbat pectora. Trepidare metu. Metu quati, ſolicitari, tardari. Corda metu tremunt. Corda ſtupent metu. Metu calor oſſa reliquit. Sollicitum timor anxius urget. Concutit oſſa metus. * ὀρθαὶ τρίχες ἔσταν, Arrectæ comæ ſteterunt. *V. Formidare.*

METVS.

Pavidus, gelidus, exſanguis; trepidus, ſollicitus, pallens. pallidus, terrificus, dubius. Addens pedibus alas. Omnia præcipitans. Attonito adimens uſum rationis. Timor mœſtus, ſuſpenſus, anxius, attonitus. Corda huc illuc agens. Corda premens. Horror acerbus, tremulus, terribilis. Quatiens, concutiens membra. Præcordia, pectora quaſſans. Occupans artus, oſſa. Metus carnifex quietis.

METVM DEPONERE.

Ponere metum. Metum ſubjicere pedibus. Excutere metum. Pellere, exuere metum. Parcere metu.

METVM INIICERE.

Inferre, incutere metum. Præbere, facere metum. Metu percellere. Turbare omnia metu. Implere urbem terrore, timore, metu. Acuere timore,

METV LIBERARE.

Solvere metu. Mederi timori. Tollere, adimere, eximere, demere metum.

MILES.

Fortis caſtrorum turba. Vir pugnax. Vtilis armis. Miles numero præſtantior omni. Arma gerens diverſo in orbe. Animoſus in armis. Miles ſine pectore, pavidus, trepidus, indomitus, intrepidus, impiger, cruentus, crudelis, ſævus, dirus, ſtrenuus, generoſus, ſaucius ictu, prædæ avidus, cupidus; ſanguinem ſitiens, furibundus in armis. Illicitas ſectans opes. * Martis ſigna cruenta ſequens. Acer in armis. Ore truci vultuque. Miles ab Hetruſcis ſaucius aggeribus. * Miles dedicat horæ puncto vitam, & metuit non velle mori. Totus in ora furor venit, inque vultu Meduſa cernitur. Horrente galea, vel caſſide vultum contexit. Surgit apex capiti terribilis. δεύτερος Ἄρης, alter Mars.

MILITARE. *V. Bellum gerere.*

MINÆ.

Minantia verba. Ora minantia. Minæ rigidæ, ingentes, ſævæ, Verborum terror. Fulmina verborum.

MINARI.

Inſtare minis. Edidit impavidos ore minante ſonos. Tollere minas. Deſinit eſſe minax. Præſenſque minatur Exitium. * Intentatque malum verbis. Extrema minari. Suppliciis terrere futuris. Intentare mortem. Pueros voce minaci terrere. Exciſurum urbem minatur hoſtis. Sævas Numen increpat minas. Ore torvo comminari. Sævus prodit, ac minas ardentibus oculis gerens. Multa, ac metuenda minatur. Spirat ab ore minas, & pœnæ nuntia verba. Fulmine minarum percitus animus, pœnam ante pœnam accipit, duplicique miſer cruciatur malo.

MIRACVLVM.

Prodigium. Concitans in ſtuporem. Dictu mirabile. Res metas naturæ tranſgrediens. Numinis indicia. Argumenta Dei. Alphabetum imperitorum.

MINERVA.

Culta, caſta, innupta, armipotens, ingenioſa, Dædala, facunda, oleæ inventrix, doctiloqua, armifera, armigera, bellica, bellatrix. Sæviens triſti flagello. Arma manu ſanguinolenta rotans. Pallas. Tritonis. Tritonia.

tonia. Biſtonia. Iovis filia. Nata Iovis. Iove nata. Nata ſine matre. Formaque armiſque decora. Carminis inventrix. Bello metuenda virago. Pontam in pectore forti Ægida concutiens. Armipotens belli præſes. Tritonia Virgo.

MISCERE.

Maria omnia cœlo miſcuit. Quoniam ſuaves miſcetis odores. Miſcuerunt herbas, & non innoxia verba. Lituo tubæ permiſtus ſonitus. Tunſum gallæ admiſcere ſaporem. Me lyricis vatibus inſeris. * Principibus permiſtus Achivis. Lætitia ingens miſto tumultu. Miſtumque metum fluvialibus undis.

MISER.

Terque quaterque miſer. Quem vicibus duris ſors inimica premit. Duris in caſibus hærens. Qui fatis agitatur, urgetur acerbis. Triſte ævum in triſti ſqualore trahens. Quem duri exercent caſus. Non ignara mali miſeris ſuccurrere diſco. Miſeros meliora ſequentur. * Multis ærumnis, ac tempeſtatibus actus. Centrum miſeriæ atque unicus fati ſcopus. *V. Infortunatus. V. Adverſa res.*

MISERERI.

Oro miſerere laborum. Miſereſcimus ultro. Nil noſtri miſerere. Reſpicere, & ſolari jacentem. Iuno juvenem animo miſerata repreſſit. Phœbe graves Trojæ ſemper miſerate labores. Et cœlo tandem miſeratus ab alto eſt. Doluit miſerans inopem. Miſerere animi non digna ferentis. Lapſorum te miſeret. Dolere dolorem alterius. Et ſua eſt miſereri voluptas.

MISERICORS.

Æquus, mitis, facilis, propitius, lenis, clemens, benevolus, benignus. Dexter ades tuo numine. Dare ſe alicui placidum. Reſpiciens placato vultu.

MODVS.

Mediocritas aurea, pulcra, nobilis, memoranda. Mediocritatis regula. Medium tenuiſſe decorum eſt. Dimidium plus toto. Temperans omnia conſiliis ſuis. Rectam ſervans in omnibus menſuram. * Modus eſt pulcerrima virtus. Auream quiſquis mediocritatem diligit, tutus caret obſoleti ſordibus tecti, caret invidenda ſobrius aula. μέτρον ἄριστον, modus optimus.

MODVM SERVARE.

Modum tenere, retinere, adhibere, Ponere, imponere, facere, ſtatuere modum. Moderari frenum. Non permittere libera frena. Non ſequi nimium mœſtæ veſtigia curæ. Comprimere ſuſpiria. Non concedere dolori ſuo quamvis juſto. Premere conſtanti mente dolorem.

MOENIA.

* Alta, ſublimia, fortia. Cingere mœnibus urbem. Minæ murorum ingentes. Cingere muris oppida. Mœnia lata triplici circumdata muro. Murorum ingentes moles. Fortiſſima mœnia cives unanimes.

MOLERE.

Cereris fruges aſpera ſaxa terunt. Frangere fruges ſaxo. Perdomitam ſaxo Cererem. Terere, atterere, conterere farra. * Verſat aſella molas. Terere Cererem ſilicum ictu.

MONEDVLA.

Nigra pedes. Pennis velata nigris. Avis quæ diligit aurum.

MOLIRI.

Majora viribus audere. Nec ſuper ipſe tua moliris laude laborem. *V. Conari.*

MOLITOR.

Frangens farra. Vix unquam furti ſuſpicione carens.

MONACHVS. *V. Solitarius.*

MONS.

Iugum montanum. Montana cacumina. Iuga montis iniqui. Anceps montis acumen. Montis acumen. Montis vertex. Longus clivus. Collis apricus. Ardua ſumma montis. Mons altus, arduus, celſus, tacturus ſidera, inacceſſus, ætherius, nemoroſus, abruptus, nebuloſus. Culmina montis. Mons qui ſurgit in aëra. Qui tollitur ad aſtra. Tollens ad aſtra caput. Qui ſuperas ſe tollit in auras. Caput inter nubila condens. Tangens, contingens, petens, feriens aſtra, ſidera. Horridus, rigidus nivibus. * Acclive ſolum, colleſque ſupini. Nimboſa cacumina montis. Supercilium clivoſi montis. Collis, vel jugum frondoſo vertice. Mons ætherio vertice contingens nubes.

MON-

MONSTRVM.

* Portentum. Prodigium. Dictu mirabile monſtrum. Immane monſtrum, informe, ingens. Subitum atque oculis mirabile monſtrum. Naturæ peccatum.

MONTIVM NYMPHÆ.

Orcades teneræ, faciles, laſcivæ, innocuæ, placidæ, exultantes, ſalientes per ſummos montes. Laſcivientes in montis cacumine, vertice, culmine. Dominantes in altis montibus. Duris in montibus ortæ. Numina montana.

MORA.

Tempora ceſſata. Mora annua. Moræ breve tempus. Minimum moræ. Mora pœnæ grata. Mora tarda, ſegnis, longa, parva, brevis, exigua.

MORARI.

Moliri moram. Trahere moras. Quæ tam ſera moratur Segnities? Quæ tantæ tenuere moræ? Surgentes demoror auſtros. Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Segneſque meta ſententia tardat. Gradum continere, ſiſtere. Curſum ſuſtinere. In limine portæ ſubſtitit. Comprimere gradum. Cauſſas innectere morandi. Cunctari, Opperiri. * Conſtare, & veſtigia premere.

MORBVS.

Immedicabile malum. Semina morbi. Morbus triſtis, gravis, letalis, letifer, violentus, pernicioſus, periculoſus, medicabilis. Atterens languentia corpora. Infirmo decerpens corpore vires. Populans anhelos artus. Fabricator leti. Tentans latus, ac renes. Sævities nefanda tetri morbi.

MORBO MEDERI.

Medicam opem ferre languentibus. Relevare corpora morbis. Medicamine pellere morbos. E corpore ægro pellere morbos. Levare morbis. * Auxilium præſens adferre morbis. Morbis medicantur anhelis. Spargere ſalubres ambroſiæ ſuccos, & odoriferam panaceam. Artibus medicis graves expellere morbos. *Vide Medicinam adhibere.*

MORDERE.

Dare, inferre, exercere morſus. In corpore mergere roſtrum. Laniare, lacerare, figere roſtro. Premere dentes in aliquid. Divellere, conſumere, cruen-

tare morſu. Occupare morſu. Miſeros morſu depaſcitur artus. Frena ferox ſpumantia mandit. Canum morſu de montibus altis Actus aper. * Apes læſæ venenum morſibus inſpirant, & ſpicula cæca relinquunt affixa in venis. Infixis laniare dentibus artus. Imprimere memorem dente notam. Lacerare morſibus niveos artus. Laniant avido viſcera dente lupi. Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum.

MORES.

Cœleſti pectore digni. Heroïbus æqui. Sine crimine. Labe carentes. Mores b[illegible], pudici, rari, mendoſi, mali, feri.

MORI.

Oppetere, obire, ſubire mortem. Deponere, exuere, effundere, edere animam. Animam moriens exhalare. Exſpirare. Ponere vitam. Diſcedere, excedere terris. Morti ſuccumbere acerbæ. Linquere mundum. Vitam exhalare caducam. Adire manes. Ad Stygias undas penetrare. Pariter vitam cum ſanguine fundere. Deponere odioſæ tædia vitæ. Fata ſubire. Claudere ſuum diem. Extremo ſua fata die claudere. Ire ſub jugum flebile mortis. Deguſtare letheæ pocula mortis. Occumbere morti, mortem, morte. Ex vita diſcedere. Claudere fata noviſſima. Subire funus acerbum. Placida morte quieſcere. Pulchram petere per vulnera mortem. Vſuram lucis crudeli vulnere reddere. Deſerere lumen vitale acerbo funere. Linquere lucis auras. Duros letho finire labores. Claudere lumina placida morte. Primo intercidere ævo. Tenero ſuccumbere in ævo. Relinquere lucem. Fatis perfungi. Fundere vocem extremam. Anima fugit fragiles corporis artus. Tradere, dare, dimittere, projicere animam. Diſpergere vitam in auras. Spiritus tenues evaneſcit in auras. Olli dura quies oculos, & ferreus urget Somnus, in æternam clauduntur lumina noctem. Labuntur frigida letho lumina. Vitaque cum gemitu fugit indignata ſub umbras. Spiritus artus deſerit. Lætos ſtabili claudere fine dies.

MORS.

Rogus. Excidium. Interitus. Fatum. Lethum triſte. Lethalis hiems. Hora noviſſima. Dies ultima, ſumma. Suprema funera. Nox æterna, perennis. Avidi triſtia jura

ſtia jura

ſtia jura Dei. Ius rigidum,inevitabile mortis. Hora ſuprema. Funeris hora. Via lethi. Nox longa. Tenebræ extremæ. Exitus. Mors inopina, matura, immatura, properata, lugenda. Parcere neſcia. Falce armata. Rapiens omnia propera manu. Audacibus æque ac timidis injiciens atras manus. Pulſans æquo pede pauperum tabernas regumque turres. Vltima linea rerum. Omnibus æqua. Minans triſtia funera. Fata trahentia mortem. Spicula mortis. * Libitina. Parca.

MORS DESTINATA OMNIBVS.

Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas. Vltima cuivis expectanda dies. Fata manent omnes. Mors ſua ſceptra tenet,toti communia mundo. Mors eadem ſimili conditione manet. Rigidum jus eſt & inevitabile mortis. Stant rata non ulli fila tenenda manu. Semel omnibus eſt calcanda via lethi. Quiſque cogitur mortis adire viam. Omnes una manet ſors irreparabilis horæ. Cum venit extremus lege trahente dies. Certus ſtat vitæ terminus omni.

MORS ÆTERNA.

Æternæ triſtia funera mortis. Carcer horridus æternæ mortis. Mors perennis. Fata horrenda. Æternæ facies triſtiſſima mortis.

IN MORTIS AGONE.

Letho in medio. Extrema mortis in hora. Medio in diſcrimine mortis. Supremo tempore vitæ. Ipſo in limine mortis. Ipſo vitæ ſub fine labantis. Dum mors unguibus imminet atris. Cum mors atra caput circumvolat umbra cava. Ante oculos cum ſtat mortis triſtiſſima imago. Cum plurima mortis imago.Solvuntur cum frigore membra.

IN AGONE ESSE.

Media in morte teneri. Modio jactari in vertice lethi. Auras haurire ſupremas, & quaſi jam lethi portas luctarier ante. In medio verſari turbine lethi. Verſare lumina laſſa ſuprema morte. Trahere animam ſuprema morte. Frigidus, & longis ſingultibus ilia pulſat. Paulatim anima deficiente mori. Lethæa ſubeunt oblivia mentem. In labiis ſummis ſpiritus errat. Spiritus ultimus errat ora ſuper.

POST MORTEM.

Vltima decerptæ poſt ſtamina vitæ. Poſt ultima ſupremaque funera. In cineres cum corpora verſa jacent. Poſt obitus. Poſt ultima fata. Quando brevis miſeri lux occidit ævi. Cum ſpiritus frigida membra reliquit. Cum peracta fata ſunt.

MORTE REPENTINA PERIRE.

Morte propera, præcipiti, repentina, præpropera, inopina occumbere.

MORTVVS.

Defunctus. Exſtinſtus. Defuncta corpora vita. Fato defunctus. Lumine caſſus. Funere exſtinctus. Solutus corporis carcere. Demiſſus nece. Morte peremptus. Funere merſus acerbo. Corpus exanimum. Vacuas delapſus in auras. Perfunctus fato. Spoliatum lumine corcorpus. Exanimis. Corpora luce carentia. Membra jacentia leto. Lethæa cadavera. Avulſumque humeris caput, & ſine nomine corpus.

MOSES.

Amramides, *id eſt*, Amræ filius. Mirificum virga, oſtentiſque Deorum Amramiden. Corniger vates. Dogmata cornigero quæ ſunt contermina Moſi. Legifer heros. Auxiliis fretus cœleſtibus heros; Qui purpureum per mare fecit iter. Iſacides paſtor. Clarum virtute Moyſen Fortunat.

MOVERE.

Vertitur atque cavas alveus haurit aquas. Ventis agitantibus æquora. Iuno freta contorquet. Pelagus torrentibus ingruit undis. Vada penitus permota ſtrident. Caſu concuſſus amici. Ciere. Agitare. Vertere.

MVGIRE.

Reſonant mugitibus agri. Dare mugitum rauco ſono. Raucos mugitus edere. Implere loca mugitibus. Boatu horrendo, horrifico, multo, querulo loca replere. Montes ſonant boatu. Reboant mugitibus agri. * Bos mugitibus impulit auras. Mugitus ciere horrendos.

MVLGERE.

* Mulgere ubera vaccæ lactea. Implere mulctralia lacte. Exhaurire ubera. Nivea preſſis manant flumina mammis. Argutis preſſant ubera palmis. Diſtenta ſiccare

care ubera. Succus pecori, & lac ſubducitur agnis. Bos venit ad mulctram. Teneris immulgere ubera labris. Candens, lacteus humor uberibus manat diſtentis.

MVLIER.

* Femina. Nurus. Varium & mutabile ſemper. Nequior, ac debilior ſexus. ὑπερήφανον πρᾶγμα, Faſtuoſa res. τερπνὸν κακὸν delectabile malum.

MVLTITVDO, *ſeu* TVRBA.

* Vnda vulgi. Manus ingens. Innumeræ copiæ. Magna caterva. Agmina denſa virûm. Turba frequens. Comites innumeri. Confertus numerus. Collecta pubes undique. Denſa cohors. Exercitus ingens. Cœtus. Corona.

MVLTI, MVLTÆ, MVLTA.

* Citius numerabis ariſtas. Ante leves volucres cenſebis in aëre. Quot natant piſces certus eris. Harum eſt ſeries rerum innumera, vel innumerabilis. Non tot lucent ſidera cœlo. Feriunt undæ pauciores Carpathia littora. Nec habet tot littus arenas. Vere prius flores numero comprehendere fas ſit. Quot ſtellæ inter occultum conſpicuumque polum. Quot frutices ſilvæ, quot Tybris arenas habet. Quot gramina vere profert humus. Quot habent Pæſtana roſaria flores. Quam multas Hybla tuetur apes.

MVNDVS.

Triplicis confinia mundi. Magni præcordia mundi. Theatrum, fabrica, machina mundi. Magni loca pervia mundi. Vaſti climata mundi. Opus mundi. Orbis immenſus, vaſtis, triformis, triplex, capax, ſpatioſus, patulus, patens, globoſus. Cardo mundi. * Patentis mundi globus. Circumfuſo pendens in aëre tellus librata ponderibus ſuis. Magni opus admirabile mundi. Ipſum univerſum. Quacumque abluitur ſolum longo Tethyos ambitu. Vtraque Phœbi domus. Toſtis ab Indis uſque ad extremos Scythas.

A MVNDI EXORDIO.

A prima naſcentis origine mundi. Primi ab origine mundi. Poſt nati exordia mundi. Ab orbis uſque exordio. Ab uſque primis ſæculis. * Ab orbis uſque infantia. A mundi rudimentis.

MVNVS.

Datum. Donum. Ingentia data, dona. Munus grande, magnum, amplum, dives, memorabile, precioſum, non leve, parvum, exiguum, inane, leve, cœleſte, placans hominesque Deoſque. Quo placatur Iupiter ipſe. Irarum accenſas flammas extinguens. * Addit equos, additque duces. Dona imperat ad naves ferri, ſtipatque carinis ingens argentum. Muneribus cumulare. Onerare aliquem donis. Fragili donare cicuta. Quæ tali reddam pro carmine dona ? Accipias munera parva rogo. Promiſſo munere donare. Muneribus cumulare magnis. *V. Liberalis. V. Beneficium conferre.*

MVRVS.

Coctilis, humilis, brevis, turritus, pulſatus ab hoſte, validus, aheneus, altus, inexpugnabilis. Turribus & foſſis ſuis cinctus. Mœnia ardua, edita, celſa, ſpatioſa. Finitimis invidioſa locis. Plena viris. Nuda viris. Concuſſa, diruta Marte. Turribus altis firmata. Quæ conſurgunt quadrato ſaxo. Fluminibus, latis foſſis cincta. Tuta ſitu. *V. Mœnia.*

MVS.

Ridiculus, parvus, exiguus, avidus, improbulus, rodens. Sub terris domus ponens, atque horrea faciens. Cujus janua ſemper aperta. Occultum faciens ſibi iter. Horrea ſcrutans & evacuans. Catum metuens.

MVS MAIOR.

Glis ſomnolentus, ſomniculoſus, ſomno deditus, pingueſcens. Amans ſomni. Qui ſomno nutritur. Hiberno ſolitus pingueſcere ſomno.

MVSÆ. *V. Deæ liberalium artium.*

MVSÆ CONTEMNVNTVR, *V. Artes contemnuntur.*

MVSICA.

Dulcis, ſuavis, blanda. Molliens animos cantu. Mulcens pectora modulamine cantus. Fugans triſti de pectore curas. Curarum dulce levamen. Mirificis animos docta, apta movere modis. Divinum donum celebrans, laudans, & benefacta Dei. Decus ſacratis templis. Harmonica dulcis modulatio cantus. Dulciſoni modulamina cantus. *V. Canere. V. Cantus.*

MVTARE IN ALIAM FORMAM.

In vultus ſe transformat aniles. Tot ſe vertit in ora.

Quos hominum ex facie Dea ſæva potentibus herbis Induerat Circe in vultus ac terga ferarum. *V. Metamorphoſis.*

MVTVVM.

* Rogare aliquem nummos ſine pignore. Rogare aliquem ſeſtertia mutua decem. Dare alicui mutua ter quinquaginta. Tarpejo Deus hic commodet ora patri. Vtendum dare. Mutua da centum.*

MVTVS.

Non habens quo queat ore loqui. Ora quidem, ſed muta gerens. Cui os vocis inane. Nec aure, nec ore, Accipiens reddenſve ſonos. Obmutuit illa dolore. Illa nihil, neque enim vocem, vireſque loquendi, Aut aliquid toto pectore mentis habet. * Elinguis. Harpocrates. Magè mutus quàm piſcis.

N

NARRARE.

* Memorare. Referre. Complecti verſibus cuncta meis opto. Numero comprendere non eſt. Dicere. Vulgare. Ardentes accingor dicere pugnas. Exequi, verſu proſequi. Expediam altius, à primo origine cuncta repetens. Quis tanta relatu æquare poſſit? Centum nequeam perſtringere linguis. Cauſſas memorare. Sociis exacta referre. Fando nequeam explicare clades Belgii. Res ordine pandam. Deſeret ante dies, & in alto Phœbus anhelos Æquore tinget equos, quam conſequar omnia dictis. Expediam dictis, & te tua fata docebo. *V. Loqui.*

NASCI.

Venire, naſci ſub auras. Viſere luminis oras. Prodire ſub luminis auras. Venire lucis ad auras. Exire, emitti, oriri in auras. Lumina lucis inire. Educi in dias luminis auras. Haurire lumen vitale. Ætherias prodire lucis in auras. Ingredi primas oras mundi. Ferre dulcia munera vitæ. Haurire vagitibus vitales auras. Ducere ortus. Prodire utero. Surgere ad lumina vitæ. Ducere principium à ſanguine alicujus. Generis primordia ducere ab aliquo. Genus ducere ab aliquo. Trahere genus ab aliquo. De noſtra deducit origine nomen. Progeniem deducere alicujus ſanguine.

NATARE.

Iactare brachia aquis. Corpore findere aquas. Pulſare

ſare undas lacertis. Ferri per undas. Nare gurgite ſummo. Fluitare. Innatare. Tacitis remigare ſub undis. Fluvios innare rapaces. Iactabat liquido brachia lenta mari. Pellere undam pectore. Ducere manus in aquis. Pellere undam manu. Pendere aquis. Ferire aquas. Labi per æquora, Findere aquas pectore. Mari brachia tēdere. Dimovere aquas brachiis. Natare freta.

NATATOR.

Iuvenis natans. Aptus placido dare verbera ponto. Iuvenis tumidarum victor aquarum. Iuvenem ſuperare Palæmona nando. Magnus ſpretis undis. Natans nudus, cautus, lentus, laſſus, temerarius.

NATATV TRAIICERE.

Rapidum flumen tranſmittere nando. Tranare alta fluēta. Amnem volucri ſuperare natatu. Ire per undas.

NATIVITAS CHRISTI. *V. Dies natalis.*

NATVRA.

Vis naturæ. Rerum natura novatrix. Natura ſolers, ingenioſa, dædalea, potens, difficilis, callida, ſagax. Benigniſſima rerum parens. Creatrix rerum. Profundens ſplendida dona ſinu. Quæ flectitur arte. Quæ uſque recurrit. Cuſtode potentior omni. * παμμήτης omnium parens.

NATVRAM HVMANAM INDVERE.

Corpus & oſſa induere. Induere corpus. Sumere moribundi corporis artus. Sumere humanæ debile carnis opus. Aſſumere humani corporis artus. Humanam ſibi jungere mirando fœdere maſſam. Induere terrenos artus. Applicare ſibi mortalia membra, naturamque hominum. Membra ſubire caduca mortali carne. Artubus humanis ſe veſtire. Humanis ex oſſibus, atque humano è viſcere ſumpto viſcere tegi.

NAVFRAGIVM FACERE.

Lacera, fracta, quaſſata navi jactari per æquoris undas. Bibere æquoris undas. In immenſo jactantur corpora ponto. Disjectæ toto æquore claſſes. Arma virûm, tabulæq; & Trojæ gaza per undas natant. Aguntur ventis tabulæ, feriuntur & undis. * Navis inflicta vadis dorſo pendet iniquo, fluctuque fatigata undique ſolvitur, atque viros mediis exponit in undis. Lacera ratis vix tenuit membra. Sonuerunt fracta pondera veliferi mali. Fracta eſt compago carinæ. Navita vaſto ja-

ſto jactatur in æquore lacerata claſſe. Navis viduata remigibus, orba gubernaclis, antennis ſaucia fractis, ſciſſis velorum debilis alis, ludibrium pelagi vento jactatur & unda. V. *Tempeſtas.*

NAVIGARE.

Secare fluctus, æquora. Tentare Tethyn. Sulcare maria alta carina. Freta ſecare. Navigare æquor, aquas. Tendere iter velis. Ire vento, velis, rate per undas. Felici nave per æquor labi. Scindere freta puppi. Freta ſcindere claſſe. Æquore ferri. Facere iter puppe. Navem committere vento. Dare vela. Velificare. Vela facere. Petere puppe. Pelago vehi. Metiri claſſibus æquor. Vertere æquora, mare. Zephyro dant carbaſa nautæ. Arare æquor. Pelago volare. Pelago ſe credere. Dare claſſibus Auſtros. Permetiri claſſibus æquor. Claſſe tenere iter. Tentare vias maris. Per æquor gradi. Ventis intendere vela ſecundis. Hiberno moliri ſidere claſſem. Vela dabant, & ſpumas ſalis ære ruebant. Mediis Aquilonibus ire per altum. Flectere viam velis. Inter ſcopulos ſonantes radere iter. Infindere ſulcos mari. Volvi undis. Æquora currere. Certatim ſocii feriunt mare, & æquora verrunt. Præbere carbaſa ventis. Dare nubiferis lintea plena Notis. Conſcendere navibus æquor. Incumbere pelago. Freta claſſe pererrare.

NAVIGARE RETRORSVM.

Iter relegere. Relabi verſo vento. Vertere vela. Flectere navem, iter.

NAVIS.

Pinus. Pinea texta. Pinea tecta. Orbata præſide pinus. Trabes. Trabes curvatæ ratis. Turbæ vix ſatis una ratis. Laceræ naufraga membra ratis. Carina pavida, incurva, velifera. Quaſſa membra carinæ. Puppis adunca, curva, concava. Rapida concita puppis aqua. Prora recurva. Cymba obruta vētis. A ventis acta Phaſelus. Claſſis volucris. Navigiū. Cortex. Mœnia navis. Navis roſtrata errans, errabunda, concava. Tumidis expoſta procellis. Quam ventus rotat impete vaſto. Acta, pulſa notis. Rabidis percūſſa, concuſſa procellis. Sulcans vada ſalſa. Quæ horriſonas natat acta per undas. Æquoreas jactata per undas. Subiens profundum pelagus. Quæ fluctus patitur, fertque aſſilientia longe Æquora, nec ſævis victa madeſcit aquis. Pleno concita velo. Tollitur in cœ-

in cœlum, ſummoque in gurgite pendet, Et præceps fertur tartara ad ima modo. Quæ deficit auxilio docti ſpoliata magiſtri. Atque procelloſis ingemit acta Notis. * Ingenti mole triremes,ceu turres celſæ pelago.

NAVEM APPELLERE.

Appellere ripæ,oris. Ad litora tendere curſu. Portum petere.Adnatare oris.Tellure potiri. Tellurem velis arripere.Terræ ſubducere puppim.Tangere,contingere litora. Subire portum. Allabi terris. Intrare portus. Vertere puppim ad littora. Accipi portu,ſtatione. Clavum ad littora torquere. Carinæ littora tangunt. Arvis inferre rates.

NAVEM SOLVERE.

Dare vela, & laxare rudentes. Retinacula ſolvere navis. Solvere vincula navis. Solvere conſcenſis navibus oram. Rurſus inire fretum.Deducere litore naves. Solvere margine naves.

NAVTA.

Præſes navis. Rector navis. Navem qui temperat. Navita fluctivagus,leviſomnus,vigil,ſollicitus. Ventis pelagi jactatus & undis. Æquora vincens. Torquens ſpumas,& æquora cærula verrens. Iactatus ſpumantibus æquoris undis.Cymbam propellens remo. Moderans vela per æquoris undas. Ventis hinc inde diſcordibus actus. Qui clavum regit,veliſque miniſtrat.* Palinurus.Tiphys.

NEBVLA.

Halitus, globus opacæ, nigræ nebulæ. Nebula atra, volucris,tenuis,opaca,denſa. Per inane volans. Nigro ſe volvens Olympo. *V. Nubes. V. Nubilus.*

NECESSITAS.

Inſuperabilis,violenta,dura,urgens.Neceſſitas magiſtra. * Durum telum. Adſtricta nullis legibus neceſſitas. Quam ſuperare,vincere nemo poteſt.

NEGARE.

* Abnuere. Abnegare. Abnegat exciſâ vitam producere Troja. Quis talia demens abnuat?Iuſſis parere recuſat.

NEPTVNVS. V. *Marinus Deus.*

NERE.

Verſare pollice fuſum. Carpere, trahere penſa. Ducere,mollire lanas.Ducere fila ſequentia.Trahere murmure

mure fila levi. Percurrere ſtamina. Data penſa trahere. Nere ſtamina. Plenas exonerare colos. Tolerare colo vitam. Digitis torquere ſtamina. Et minuunt plenas ſtamina noſtra colos. Vti Palladis arte. Imponere manum penſis. Fuſis mollia penſa devolvere.

NESTOR.

Antiquus, ſenex. Neleius. Pylius. Eloquio fidus. Senex facundus. Qui vixit tres hominum ætates. Ævi ſui prudentia. Neſtorei anni. Sæcula Neſtorea. * τριγέρων πύλιος, Triſeclis Pylius.

S. NICOLAVS.

Nicoleos Pataræus adeſt. O Patarææ fave, populi victoria, cujus eſt Græcè nomen.

S. NICOLAVS TOLENTINVS.

Auguſtiniadum decus perenne. Verus Averruncus morborum per farra ſacrata. Nive purior anima. Mortalis adhuc dignatus fuiſti Angelico cantu.

NIDVS.

Tecta avium. Luteum opus. Nidus pendulus, textilis, cavatus, vernus, alta arbore ſtructus. Hirundo luteum celſa ſub trabe fingit opus. Avis in ramo tecta, laremque parat. Dirarum nidis domus opportuna volucrum.

NIDIFICARE.

Locare nidos. Fingere domum. Nidos regna ſua facere. Suſpendere tignis nidum. Nidos ponere. Cubilia fingere. In arbore reponere nidum. * Antiquaſque domos avium. Columba facit domum, & dulces latebroſo in pumice nidos. Avis in propria facit arbore nidum. Avis in ramo tecta laremque parat. Sub trabibus cunas parvaque tecta facit. Hoſpitia, lares, cellas ædificant volucres.

NIGER.

* Ater. Pice nigrior. Nocte nigrior. Color eſt contrarius albo. Coma moro nigrior caduco. Nigrantes terga juvencos. Qui color albus erat, nunc eſt contrarius albo.

NILVS.

Celer, dives, papyrifer, papyri amnis, ſeptemplex, ſeptemfluus. Fluens ſeptena per oſtia. Septem diſcretus in oſtia. In ſeptem digeſtus cornua. Septēflua flumina Nili. Per ſeptem portas emiſſus in æquor. Qui per ſeptem

ſeptem portas in maris exit aquas. Vada maxima Nili. Septeno gurgite Nilus.

NITI.

Omnes promere vires. Totis adniti viribus. Omnia conari, tentare, periclitari. Toto pectore inſiſtere rei. V. *Conari.*

NIX.

Nivei flocci. Niveus liquor, vapor. Mole rotata. Iactata ſub Arcto. Zephyris & ſolibus icta. Sole ſoluta. Quæ ſolvitur Auſtro. Æmula lanæ. Nix algida, tenera, pura, non calcata, brumalis, caduca, gelida, deflua, candida, Sithonia, Parrhaſia. Poſita ſub nive terra latet. * Annus tonantis hibernus. Iovis imbres niveſque comparat. Toto nix cecidit repente cœlo. Candida nix cœlo fluit. Omnium eſt rerum facies una. Spargit bruma nives. Canet humus nive decidua. Cadentibus hœdis albent rura nive.

NIX SOLVITVR.

Et pereunt victæ ſole tepente nives. Liquitur ut glacies incerta ſaucia ſole. Zephyris & ſolibus ictæ, Solvuntur teneræ vere tepente nives. Nix jacet, & jactam nec ſol pluviæque reſolvunt. *V. Liqueſcere.*

NOBILIS.

Origine clarus. Nobilitate potens. Nobilis & fama multis memoratus in oris. Præclara ſtirpe creatus. Heroo ſeminæ natus. Heroæ ſpectabilis indole mentis. Ducit ab antiquis nobile nomen avis. Genus à priſca nobilitate trahens. Generoſo ſanguine cretus. Genus altum illuſtri à ſtemmate ducens. Claris natalibus ortus. Cretus de ſanguine nobili. Non obſcura de gente ſatus. *V. Genere.*

NOBILITAS.

Eximium decus nobilitatis. Heroum genus antiquo de ſanguine. Nobile genus antiqua de ſtirpe. Stemma generoſum, inclytum, illuſtre, inſigne, avitum, nobile. Secli decus admirabile noſtri. Quæ ſuperat Scythicas nobilitate nurus. Regia progenies, cui nobilitatis origo, Numen in Eumolphi pervenit uſque Corys. Si genus excutias, equites ab origine prima, Vſque per innumeros inveniemur avos. Clara, nec ullius nobilitate minor.

NOCERE.

Damno eſſe. Officiant lætis ne frugibus herbæ. Nocte nocent potæ, ſine noxa luce bibuntur. Nunquam imprudentibus imber Obfuit. * Eſſe gravem. Eſſe ſiniſtrum. *V. Damnum.*

NOCTVA.

Palladis ales. Noctis avis.

NOE.

Lamechides, *id eſt*, filius Lamechi. Lamechideſque Noas. Præco pius. Viniſàtor Noe. Inventor vini. Arborea Noe conſervatur in arca. Tranſtulit incolumem lignea capſa Noam. Erudiit natos in pietate Noas.

NOMEN.

Memorabile nomen. Æternum tenet per ſecula nomen. Caſurum nullo tempore. Fulgens inter gentes. Quod terras omnes implet. Auguſtum, grande, ſublime, memorabile, grandius ingenio, antiquius urbe. Nunc magnum manet Ardea nomen. Si veſtras forte per aures Trojæ nomen iit. *V. Nobilis.*

NOMINARE.

Nomen dare, facere, ponere, imponere. Figere nomen. Titulum dare. Signare nomine. Nuncupare. Nomina parare, tribuere, addere. Dicere nomina genitoris. * Eſt locus, Heſperium Graji cognomine dicunt. Cui nunc cognomen Iulo. Strophades Grajo ſtant nomine dictæ. Sabus dixit Sabinos de cognomine patrio.

NOVERCA.

Injuſta, terribilis, ſevera, ſæva, infida, ſcelerata, dira, cauta, læta vitæ labe alterius. Neſcia flecti, parcere. Miſcens lurida aconita. Inficiens pocula.

NOX.

Noctis imago. Tempora noctis. Silentia noctis. Nocturnæ umbræ. Noctis umbræ. Cum Phœbus latet. Nox humida, rore madens, tacita, ſilens, arcana, cæca, opaca, atra, nigra, denſa, pervigilata mero. Placidam redimita papavere frontem. Candidior die medio. Soporifera, ſomnifica, quieta, occidua, concubia, ſtellata. Obtenta denſantur nocte tenebræ. Terra tenebris tecta. Somnia nigra trahens. Nox atra cava circumvolans umbra. Ponto nox incubat atra, Majoreſque cadunt altis de montibus umbræ. Involvens umbra magna terramque polumque. Nox humida cœlum abſtulit. Rebus nox abſtulit atra

colorem. Impiaque æternam timuerunt ſecula noctem. Μήτηρ ὀνείρων, mater ſomniorum.

NOX MEDIA. *V. Media nox.*

NOCTE.

Nox erat, & terris animalia ſomnus habebat. Iamq; quieſcebāt voces hominumq; canumque. Humida cum pulſo nox erat alta die. Cum ſol tellure ſub alta eſt. Iamque ubi ſuadebit placidos nox humida ſomnos. Et caput extulerat denſiſſima ſidereum nox. Vrbe ſilent tota vitreoque madentia rore Tempora noctis eunt. Tempus erat, quo cuncta ſilent, interque Triones Flexerat obliquo plauſtrum temone Bootes. Iam color unus ineſt rebus, tenebriſque teguntur Omnia, jam vigiles conticuere canes. Frigida cum tacitæ tempora noctis eunt. Dum noctis moderatrix Cynthia lucet. Et nox atra polum bigis ſubvecta tenebat. Nox erat, & placidum carpebāt feſſa ſoporem Corpora. Medio volvuntur ſidera lapſu, Lunaque nocturnos alta regebat equos. Pater Heliadum radios ubi tinxerat undis.

NOCTE MEDIA. *V. Media nocte.*

NOCTE AC DIE. *V. Die ac nocte.*

NOCTESCIT.

Nox ruit, & fuſcis tellurem amplectitur alis. Oceano properant ſe tingere ſoles. Domum tardis recedunt plauſtra juvencis. Sol creſcentes decedens duplicat umbras. Invito proceſſit veſper Olympo. Nox venit & ſomnia nigra trahit. Obſcuram inducunt nocturna crepuſcula noctem. Diem clauſo componit veſper Olympo. E paſtu veſper vitulos ad tecta reducit. Iam prope luce peracta, Sol ruit interea, & montes umbrantur opaci.

NOVVS.

* Recens. Haud viſa prius. Non viſa prioribus annis. Non ullis res cognita temporibus. Res arte novata.

NOXIVS.

Infeſtus alicui. Pernicioſus. Cui crimina noxia cordi. Infeſta ferre tela. Infeſta per undas auſa ſequi.

NVBES.

Cœleſtis, ætheria, bibula, denſa, picea, atra, nigra, ſpiſſa, opaca, obſcura, fluida, gravida, reſoluta, umbroſa, multicolor, cærulea. Solis radiis inardeſcens. Per ſolis radios permeans umbra. Eripiunt nubes cœlumque diem-

diemque oculis. Cadunt ſubmotis nubibus imbres. Et ingens viſus ab aurora cœlum tranſcurrere nimbus. Ad terram abrupto ſidere nimbus it. * Nubila. Amictu nebulæ ſol tegitur. Inducta piceis nubibus umbra. Omne latet cœlum. Prætextum eſt picea ferrugine cœlum. Latet obſcura condita nube dies. Fluidis eſt adopertus nubibus æther. Latet obſitus aër. Atræ ſidera ſubducunt nubes.

NVBILIS.

Aptus, apta conjugio, nuptiis. Viri potens. Apta viro. Plenis jam nubilis annis. Tempeſtiva, matura viro.

NVBILVS.

Sol fugit, & removent ſubeuntia nubila cœlum. Obſcura nubila cœlo. Cingunt æthera nimbi. Cœlum nigreſcit ab Auſtris. Globus caligine volvitur atra. Nigerrimus Auſter naſcitur. Nigrans commiſſa grandine nimbus. Inducta caligo. Nubila, humida, ſequentia, pendentia, ſubeuntia, fuſca, micantia flamma.

NVDVS.

Corpora nudus. Nuda corpora poſita veſte. Poſito velamine nudus. Nudo ſub ætheris axe Ingens ara fuit. Tempora nudus adhuc. Nuda genu. Nudos media plus parte lacertos. Mollia de tenero velamina corpore ponit.

NVGÆ.

* Quiſquiliæ. Apinæ. Ludicra. Crepundia. Ineptiæ.

NVMA.

Quo non metuentius ullum Numinis ingenium terra Sabina dedit.

NVMERARE.

Numero comprendere. Numero notare aliquid. Navita tum ſtellis numeros, & nomina fecit. Numeros imprimere rei. Felix qui patitur quæ numerare poteſt.

NVNTIVS.

Verus, fidus, fidelis, celer, velox. Carpens iter rapido pede. Qui varias itque reditque vias. Propero crure iter currens. Efficiens commiſſa fideli opera. Fidus miniſter ſermonum. Fidiſſima nuntia vocis. * Verus mihi nuntius ibis. Reportat nuntius adveniſſe viros. Nuntio multa dabat mandata patri referenda. Perfertur mihi nuntius hoſtem fervere cæde nova. Certior auctor advo-

Niliacoſque bibent latices Oenotria rura,
Eridani fluctus combibet alta Pharos.
Gryphas equis,aquilas poteris junxiſſe columbis,
Candoremque dabis promptius Æthiopi.
Deerunt arboribus frondes,& frondibus arbor,
Montium & æqua ſolo culmina conſpicies.
Muſcoſi fontes condent ſe in viſcera matris,
Flumina retro ibunt in caput acta ſuum.
Dulcia amareſcent,ferrum non molliet ignis,
Albus erit carbo,nix erit atra prius.
Accipiet ſocias Argivas Troja biremes.
Littorea in ſummis creverit alga jugis.
Delphinus ſylvas,fluctus aper incolet altos,
Vitabunt acres & ſimul antra feræ.
Candide,tunc noſtra accipiet concordia finem,
Quando nihil finem quibit habere ſuum.
Cinyphias quando ſegetes numerare licebit,
Quando quos generat Sicanis Hybla thymos,
Quamque ingens ſeries per olympi cærula tranet,
Quotque natent piſces fluctibus æquoreis.
Velivolis ratibus citius freta lata carebunt,
Gramine nec viridi vaſta tegetur humus.
Læta per æſtatem fugient arbuſta cicadæ.
Garrula odorato vere ſilebit avis.
Deſinet eſſe prius flammæ contrarius humor,
Ipſaque mors vitæ fiet amica prius.
Oceanus geminas citius perſuderit Arctos,
Flumina cumque rogis fœdera percutient.
Afferet obſcuras & fax Hyperionis umbras,
Afferet ambroſiam pallida luna diem.
Lux tenebræ fient,cœlo ſuccedet Avernus,
Succedent rapidis ſidera clara fretis.
Triticeas meſſes glacialis bruma videbit,
Puppibus & feſſis Scylla erit hoſpitium.
Quaque venit Zephyrus,venient ſimul Auſter,& Eurus,
Altera curretur ſemita ſolis equis.
Candide,mî pereant, poſſunt quæcunque perire,
Noſter in æterna ſæcula duret amor.
Et fieri quæ poſſe negant,mî Candide,fiant,
Noſter inoffenſus legibus ibit amor.

NVPTA.

Iuncta puella viro. Quæ fruitur marito. Conſors thalami.

thalami. Conveniens marito. Nupta pudica, dilecta, proba, callida. *V. Vxor.*

NVPTIÆ.

Ius, pacta, tedæ. Fax ſolemnis. Lux jugalis. Hora jugalis. Conjugii tempus. Thalami fœdus. Dies caris optata parentibus. Sacræ tedæ. Feſtæ tedæ. Feſta thalami. Feſta connubialia, conjugalia. Socialia ſacra. Lætitia jugalis. Gaudia hymeneia, Tedæ piæ, ὅρος πόθων, terminus Cupidinum. ἀλκαρ ὀλέθρου, auxilium contra interitum. *V. Maritare.*

NVPTIARVM DEVS.

Hymen formoſus, lętus, mollis, connubialis. Cinctus, decoratus, redimitus tempora ſertis. Mutuis ſocians præcordia flammis. Gerens vertice ſerta. Præſidens toris maritis. *V. Hymenæus.*

NVPTIAS CELEBRARE.

Celebrare optatos honores felicis thalami. Celebrare feſta parata thalamo ſuo. Peragere ſacra marita. Hymeneia gaudia celebrare. Thalami celebrare gaudia.

NVTRIRE.

Mammis & lacte ferino nutrire. Ore ferunt dulcem nidis immitibus eſcam. Dulcem ferre cibum. Impius humano viſcete pavit equos. Lacte quis infantes neſcit creviſſe lupino, Et picum expoſitis ſæpe tuliſſe cibos? Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope. * Thymo paſcuntur apes, & rore cicadæ. Paſcere. Cibare. Nutrimenta dare. Victum dare. Humano viſcere pavit equos. Educare. Lactis alimenta dare. Humana qui dape pavit equos.

NVX.

Patula, fructifera. Iuncta viæ. Luxurians in patulas comas. Pariens opes, fœtus dulces. Quæ à populo prætereunte ſaxis petitur.

NYMPHÆ.

Sorores liquidæ, marinæ, niveæ. Deæ cothurnatæ, Thyberiades, Coryciæ, Cretides. Myſiades. Natæ æquore. Nymphæ Heſperides. Dryades. Dryades puellæ. Hamadryades. Nereides. Quę nemora, aut qui vos ſaltus tenuere puellæ? Deæ pelagi. Najades. Nympha decus fluviorum animo gratiſſima noſtro.

OBE-

O

OBEDIRE.

Perficere mandata cura fideli. Iuſſa capeſſere, facere. Fungi, perfungi mandatis. Iuſſis obtemperare, parere. Exequi præcepta. Audire dicta alicujus. Imperio magni patris parere parabat. * Alterius præcepta ſequi. Præcepta faceſſere. Avido parent arva colono. Divûm ducunt quâ juſſa, ſequamur. Iuſſa ſequor Rex magne tua. Obſequi juſſis. Imperium pati, & minori quamvis Domino parere. Haud mora præceptis, quamvis me calcare gelatam velis nivem, aut Veſevum ſcandere, vel Ætnæas ore bibere favillas.

OBIVRGARE.

* Increpare dictis. Arguere. Accuſare moras. Murmure ſævo verberibuſque tonare. Corripere, & caſtigare ingenti clamore. Mordere dictis.

CVLPARE. *V. Reprehendere.*

OBLIGATVS.

Perpetuuſque animæ debitor hujus ero. Devinctus, obligatus, aſtrictus. Devotus.

OBLIVIA.

Cæcæ oblivia mentis. Oblivio pigra, deſes, lethæa, *à fluvio infernali, cujus aqua oblivionem inducere fertur.* Securos latices & longa oblivia potant.

OBLIVIOSVS.

Immemor. Cui firma non eſt memoria. Cui labilis, imbecillis eſt memoria. Qui ſecuræ pocula Lethes bibit. Qui de aqua bibit lethæa, de amne lethæo. * λήθης πέδιον, campus oblivionis, *in hominem valde obliviosum.*

OBLIVISCI.

Non ſubeunt animo meritorum oblivia noſtro. Longa oblivia potare. Fama fit obſcurior annis. Sævi dolores exciderant animo. Ignari ante malorum. Aboleſcit gratia facti. Nominis ante mei venient oblivia nobis. Me non Lethææ, conjunx, oblivia ripæ Immemorem fecere tui. Quonam noſtri tibi cura receſſit? Ex animo delere. Quo tibi noſtri pulſus amor? Diffudit inertia mollis oblivionem ſenſibus. Tua dicta vagis credita ventis excidere meo animo. Perierunt omnia credita menti ingratæ. Cuncta in æquoreos abierunt irrita ventos.

OB-

OBMVRMVRARE.

Tacito murmure dicere. Serere murmura vana. Muſſare murmura. Voce ſubmiſſa obloqui.

OBSCVRITAS.

Tenebræ obductæ, obortæ. Caligo ſpiſſa, opaca. Noctis faciem fecere volucres Sub nitido die. Sunt oculis tenebræ per totum lumen obortæ. Claudi tenebris, & carcere cæco. Caligantes nigra formidine luci. Immenſas trahit nubes.

OBSCVRVS.

Caligine denſus opaca. Atra caligine ſeptus. Triſti caligine tectus. Denſis, magnis, cæcis immerſus tenebris. *V. Tenebroſus.*

OBSERARE.

Obſtringere limen. Opponere ſeram. Poſtibus addere ſeram. Obdere fores. Claudere fores. Præcludere portas. Ianua fulta ſera. Occludere.

OBSERVARE.

* In vicem ſpeculari aquas. Explorare. Notare. Sidera cuncta notat tacito labentia cœlo. Circumſpicere. Scrutari. Indagare.

OBSIDERE.

Cingere mœnia hoſtilibus armis. Cingere urbem fortibus armis. Obſidere armato milite urbem. Premere & circumſonare murum armis. Cingere omne latus urbis cruentato milite. Obſidione gravi territare urbem. Fera prælia urbi poſitis caſtris movere. Cingere, obſidere mœnia urbis. Circumdare, cingere, premere obſidione. Obſidione claudere muros. Obſidione valloque tenere. Denſa includere corona.

OBSTVPEFACTVS.

Dum ſtupet, obtutuque hæret defixus in uno. Obſtupui, ſteteruntque comæ, & vox faucibus hæſit. Attonitus viſis, & voce deorum. Animo exterritus. Obſtupuere omnes. Obſtupuêre animi. Attonitis hæſere animis. Attonitis inhiare animis. Converſique oculos inter ſe atque ora tenebant.

OBVIARE.

* Occurrere. Obvium ferri. Media ſeſe tulit obvia ſylva. Offerre ſe videndum. Occurſare. Obvius ardenti ſeſe obtulit. Obvia proceſſit.

OCCA-

OCCARE TERRAM.

* Seminibus poſitis deducere, vel inducere terram. Glebam verſis frangere bidentibus. Tellurem unco dente recludere. Raſtris terram radere. Raſtris glebas frangere inertes. Terram raſtris inſectari, verſare, renovare. Obruere ſemina Cerealia verſata terra. Genitabilem aſtrorum clementiam admittere in emollitum ſolum.

OCCASIO.

Tempora apta, idonea. Commoditas. Dare cauſam peccandi. Fronte capillata, poſt eſt occaſio calva. Accipe quamprimum: brevis eſt occcaſio lucri.

OCCIDENS.

Deciduus ſol. Occiduæ aquæ. Occiduum litus. Heſperiæ partes. Axis Heſperius. Heſperius orbis regis Atlantis. Tarteſſia littora. Occiduus dies. Sol præceps occiduas ſubit aquas. Extremi ſinus orbis. Heſperiæ undæ. Occiduæ plagæ. Occiduum profundum.

* Iuxta ſolem cadentem. Vltimus Æthiopum locus. Occidentis ſinus ultimus. Decolor extremo quâ cingitur India Gange. Quà tellus proſpectat Phœbi juga cadentis. Qua lucem premit Tethys. Quæque ad occaſus jacet ora feros. Quodcunque dies devexior ambit. Poſtica Phœbi.

OCCIDERE.

Dare morti, leto. Dedere neci. Mittere, demittere ad umbras. Extinguere leto. Atro funere tollere. Perdere funere, morte. Sternere ferro. Adimere, eripere, auferre vitam. Morte necare aliquem. Dimittere corpora leto. Obtruncare aliquem. Mucrone reſolvere jugulum. Telis cadit ipſe ſuis. Ipſa ſua concidit uſa manu. Satiavit ſcelerato ſanguine ferrum. Humano ſanguine tingere humum. Tingere ferrum ſanguine alicujus. Eripit interdum medicina ſalutem. Abſumere aliquem ferro. Sternere cæde, vulnere, conjecto jaculo. Spoliare lumine corpus. Pœnas cum ſanguine poſcere. Abrumpere vitam. Strages edere ferro. Leto donare. Mactare corpora morti. Properare alicui cædem. Fundere cæde humi corpora. Funere fundere. Vitam alicui finire. Tingere cæde manum. Funere mergere acerbo. Vocem animamque rapit trajecto gutture.

OCCVLERE.

Corpora furtim Includunt cœco lateri. Quod terræ abdiderat, non repperit aurum. Exul limoſa Marius caput abdidit ulva. Cœlum ſubtexere fumo. Vipera delituit, cœlumque exterrita fugit. Hoc incluſi ligno occultantur Achivi: Aut aliquis latet error. Nota conduntur in alvo. Et levibus vittis ſedula celat anus.

* Celare. Tegere. Abſcondere. Condere. Occulere ſecretum. Commiſſum tegere.

OCCVPATVS.

* Quem exercent undique curæ, negotia. Quem mille premunt curæ. Cui inſtant negotia. Non vacat à curis. *Quare*, Otiari, *& præpone negationem.*

OCCVLTVS.

Abditus, tectus, contectus, obtectus, involutus. Rara per occultos ducebat ſemita calles. Curvis defenſa tenebris. Effoſſis latebris ſub terra fodêre larem. Et cæcis latebris turba circumvolat.

OCEANVS.

Pater ſenex, magnus. Mare refluum. Latam Nereus cæruleus ambit humum. Qui terram liquidis, qua patet, ambit aquis. ϛέφων χθόνα, terram coronans.

OCVLI.

Acies oculorum. Lumina. Luminis orbes. Luminis arctior orbis. Lumina flammea, torva, crudelia, immota, inexpleta, vigilantia, laſſa, feſſa, humida, fixa humo, defixa in gremio, plena pudoris, lacrymoſa vino, placido victa ſopore, ſuccumbere neſcia ſomno, natantia morte. Lumen ademptum, cæcum. Lux adempta. Oculi clari, ſplendidi, fulgore micantes, ſideribus ſimiles, quibus ignea cedunt ſidera, arguti, vagi, udi, humentes, vigiles, volubiles, luciduli, flammei, blandiduli. Ardentes ſideris inſtar. Flendo turgiduli. Vigiles ſub fronte miniſtri. Agentes excubias ad limina. Oculi ſuffecti ſanguine & igni.

OCVLOS AD COELVM LEVARE.

Tollere, attollere, extollere oculos, lumina. Ad ſidera tollere vultus. Suſtollere ad æthera vultus. Ad ſuperos tollere ora. Tollere humo lumina. Oculos ad ſidera efferre. Erigere lumina.

OCVLOS DEIICERE.

Oculos defigere humi. Lumina fixa tenere ſolo. In humum

humum deflectere ocellos. Demittere, ſubmittere oculos. In humum vultum dejicere. Figere lumina terræ.

OCVLOS IN ALIQVEM
Conjicere.

Figere oculos in aliquo. Defigere oculos in aliquem. Hærere, inhærere oculis, vultibus. Figere lumina vultu. Tueri, ſpectare, videre, cernere lumine. Tenere lumina fixa in aliquo. Conjicere oculos in aliquem. Iactare in vultum lumina. Ad aliquem vertere luminis orbes. Advertere vultus. Reſpicere vultu ad aliquem. Reſpicere luminibus. Oculos per ſingula volvere. Paſcere lumina.

OCVLOS ALICVI ERVERE.

. Oculos expellere genis. Adimere, eripere lumen, lucem. Alterius haurire lumen. Damnare nocte lumen, *id eſt*, cæcitate punire.

OCVLOS HVC ILLVC VERTERE.

Cuncta oculis luſtrare. Demittere aciem oculorum in omnes partes. Omnia perlegere oculis. Partes oculos verſabat in omnes. Ferre oculos per cuncta. Oculos nunc huc, nunc illuc volvere, convertere.

ODIVM.

Implacabile, atrox, inexorabile, nefandum, aſperum, crudele, pertinax, inexpiabile, inteſtinum, cruentum, capitale, exitiale, ſævum, novercale.

ODIO PROSEQVI.

Odiis crudelibus in aliquem inſurgere. Odia exercere in aliquem. Certare odiis. Nefandis odiis exedere aliquem. Furialiter odiſſe aliquid. Odiis verſare domos. Iactari odiis. Quibus aut odium crudele Tyranni, aut metus acer erat. * Odiſſe. Nullus amor, neque fœdera ſunto. Illa velut crimen tædas exoſa jugales. Eſt iſta peroſus. Eſt odium inexorabile, & iniqua nullus finis in ira. Odiſſe aliquem odio Vatiniano. Inviſus es mihi. Cane pejus & angue me odit. Non ita Dî Stygium finguntur paludem odio proſequi. Quantum amor intendi poteſt, tantum eſt odium ejus in me.

ODOR, ODOREM SPIRARE.

Iucundus, gratus, fragrans, ſuavis, nectareus. Ambroſius, mulcens cerebrum. Quos tener è terra divite mittit Arabs. Arabum de gramine odores. Divinum vertice

vertice ſpirat odorem. Et ſi non alium latè jactaret odorem. Ambroſiæ diffundere odorem. Volvitur ater odor tectis. Suaves miſcere odores. Nares contingit odore. Odor cœni gravis. Graviter ſpirantis copia thymbræ. Thure calent aræ, ſertiſque recentibus halant. Quæcunque ſuo de corpore odorem, Expirant acrem. Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſthume, ſemper: Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

OEDIPVS.

Quem ſua filia rexit. Expertus ſcelus eſt cujus uterque parens.

OLEA.

Cærula, baccifera, bicolor. Palladis arbor. Pacifera. Palladia. Palladia arbor. Æternum virens. Florens teneris comis. Succreſcens uberibus racemis. *V. Oliva.*

OLERE. *V. Odor.*

OLEVM.

Liquidum, pingue, leve. Nutrimentum flammæ. Liquor, ſuccus olei. Humor, ſuccus pinguis olivæ. Succus fragrantis olivæ. Minervæ inventum. Palladius latex. Latex flavæ Minervæ. Pinguis Pallas. Liquor ſanantis olivæ. Munera, dona olivæ. γόνος ἐλαίης, partus olivæ.

OLFACERE.

* Naribus, vel nare haurire odorem. Ambroſiæ liquidos percipere odores. Excipere auram roſæ dulcem, ſuavem, fragrantem. Odoratas Arabum ſegetes accipere olfactu. Cum Catullo naſus fieri velim, ut ſuaviſſimè halantes floſculos hoſce plenius olfaciam.

OLIM.

* Quondam. Antea. Temporibus priſcis. Pridem.

OLIVA.

Fœtus olivæ. Semper florens, pinguis, gravida, nitida, canens, albens, mitis. Sinceræ bacca Minervæ. Baccaque cum ramis ſemper frondentis olivæ. Prolem tardè creſcentis olivæ.

OLLA.

Fictilis, fragilis, fervens. Facta manu figuli. Quam currente rota figuli manus paravit. Quam figulus finxit arte celeris rotæ.

OMEN.

OMEN.

Certum, verum, fauſtum, felix, lætum, candidum. Quatuor hic primum omen, equos in gramine vidi, Tondentes campum latè candore nivali. Omen malum, ſiniſtrum, triſte, dirum, infauſtum, funeſtum.

OMINE PROSPERO.

Bonis avibus, fato proſperiore. Secundis, vel felicibus auſpiciis.

OMNES. *Vide Homines omnes.*

OMNIA.

Omnia quæ tellus ſubtus & intus habet. Axe ſub ætherio quæcunque videt Phæbus, Sol, Titan. Quæ natura ſuo continet ampla ſinu. Quidquid terrarum numeroſo conſpicis orbe. Quæ mare, quæ tellus, quæ polus ipſe tenet. Quidquid habet tellus, quidquid Olympus habet. Quæ maximus orbis habet. Quæ mundus & aſtra tenent. Omnia quæ ſumma Phœbus ab arce videt. Quidquid deſuper aſpicit æther.

ONERARE.

Annus proventu onerat ſulcos. Manus ambas jaculis onerare acutis. Textilibus onerare donis. Furentem onerare malis. Cumulant oneratis lancibus aras. Onerare æthera votis. Aſpice curvatos pomorum pondere ramos, Vt ſua, quod peperit, vix ferat arbor onus. Nonnunquam gravis ære domum mihi dextra redibat. Ingenti pondere deprimere.

ONVS.

Moleſtum, vaſtum, grave, pergrave, grande, majus viribus. Leve, dulce, pium, venerabile. Moles immenſa, ingens, oneroſa, operoſa. Pondus iniquum, durum, urgens. Onus baliſtæ pulſans mœnia.

OPEM FERRE.

Rebus ſuccurrere læſis. *V. Auxiliari.*

OPERARI.

Exhaurire laborem. Impendere curam. Inſano indulgere labori. Experiri laborem. Labores pati, perpeti, tolerare, ſuſtinere, exigere, perficere, exhaurire, perferre, impendere. Labor omnibus impendendus. Nec res nunc teneræ poſſunt perferre laborem. *V. Laborare.*

OPES.

Magnificæ, ſuperbæ, fluxæ, opimæ, invidioſæ, im-

menſæ, largæ, magnificæ, exiguæ, modicæ, parvæ. Arte quæſitæ, malè quæſitæ, inventæ ſanguine. Irritamenta malorum. Animi irritamen avari. Quas terrarum ſuſtinet orbis. Laomedontis opes. Pactôli quas parit humor opes. *V. Divitiæ.*

OPIBVS INHIARE.

Immori lucris, & amore ſeneſcere habendi. Aurum ſitire. Fervere avaritia, miſeraque cupidine. Retia nummis tenere ubique. Avidiſſimum eſſe opum. Eſurientiſſimum eſſe lucri.

OPINIO.

Nate Dea, quæ nunc animo ſententia ſurgit? Omnibus idem animus. Iudicio noſtro tibi cedit Amyntas. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus. * Nos abiiſſe rati. Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum.

OPVS.

Cœptum, incœptum, ſolitum, propoſitum, creſcens, remiſſum, grande, grave, nobile, conſpicuum, properatum, æternum, mortale. Artis opus raræ. Opus parum cauti pectoris. Ad ſolitum ruſticus ibat opus. Tolerare militiam, & grave Martis opus. Eſt virtutis opus famam extendere factis.

ORACVLVM.

Iuſſa Deûm. Reſponſa Deûm. Cœleſtia monita. Monita certa. Fatorum arcana. Sortes obſcuræ. Fatalia verba carminis. Oracula ſacras reddentia ſortes. Sors fato aliquem deſignat iniquo. Auguſtæ magna oracula mentis. Veris animum implet Apollo. Ex adytis horrendas canere ambages.

ORARE. *V. Deum precari.*

ORANDI MODVS.

* Precibus ſi flecteris ullis, aſpice nos. Adſis ô placidusque juves, & ſidera cœlo dextra feras. Da Latio conſidere Teucros. Alma precor miſerere, potes namque omnia. Adſis ô tandem, & propius tua Numina firmes. Tu præſens noſtro ſuccurre labori. Felicibus annue cœptis. O faveas, noſtriſque laboribus adſis. Nunc ſuccurre mihi, nam te poſſe mederi, Picta docet templis multa tabella tuis. Tuis humiles advolvimur aris. Fer cœlo auxilium, & feſſis da ſurgere rebus. Prô numinis vis ſumma! prô cœleſtium Rector!

ORARE. *V. Deum precari.*

Oratio. V. *Preces.*

ORATIO.

Numeroſa, blandiloquens, comta, culta, ornata, blanda, dulcis, flexanimis. Afferens certa ſolatia triſtibus animis. Sermo gravis, amœnus, lepidus, politus, dulciloquus, blandiloquus, feſtivus, plenus leporis. Character, index, nota animi. Fallens laborem, iter. Diſcutiens, pellens mœſtitiam.

ORATOR.

Diſertus, cultus, facundus, audax. Vtilis trepidis viris. Animo linguaque diſertus. Magnus eloquio. Pollens flumine linguæ. Fluminis inſtar fundens verba. Doctus movere, mulcere animos. Quem Cicero ſacer Elyſiis miretur in umbris. Neſtora quem lingua vincere poſſe putes. Cui velit eloquio facundus cedere Vlyſſes. Animos ſermone regens, & fera pectora mulcens. Orator toto clarus in orbe fuit. V. *Eloquens.*

ORESTES.

Triſtis, ſceleratus, inſanus. Mentis egens. Exactus furiis. Agamemnonius. Agamemnone natus. Argolicus. Patris malus ultor. Triſameni pater. Auſus in arcanas poſcere tela Deas. Serpentis morſu virus habente cadit.

ORGIA.

Feſta corymbiferi Bacchi. Quæ tradidit Orpheus, Delicioſa fluant præſentibus Orgia divis.

ORIENS.

Eos. Aurora. Eoæ partes. Eous orbis. Ortus Eous, roſeus, rutilus, nitidus, purpureus, luciſluus, fulgidus, fulgens, Phœbeus. Orientis oræ Eoi quà maris unda patet. Tellus Eoa. Ætherii ſpectant orientia lumina ſolis. * Nabathæa regna. Radiis ſola ſubdita matutinis. Eoi populi, & littora rubra. Vnde venit Titan. Eoi tractus. Quà refert Titan diem. Oſtia Phœbi. Nobilior pars illa poli qua prodit ephœbus.

AB ORIENTE AD OCCASVM.

A ſole Eoo ad veſperum. A ſolis ortu ad veſperum. Ab ortu auroræ ad Heſperium uſque cubile. Ab uſque Eoo cardine ad ultimam metam occidentis. A ſolis ortus cardine ad uſque occidentem terræ limitem. Primo à carcere ſolis Eoi, ad purpureos uſque occaſus.

 caſus.

caſus. Ab Eois plagis ſolis ad occaſum. A mane ad ſpatium quo micat Heſperus. Veſper & Eoæ novêre Lycorida terræ. Cæſaris ira mihi nocuit, quèm ſolis ab ortu, Solis ad occaſus utraque terra timet. Natam, ſolis ab occaſu, ſolis quærebat ad ortum. A veſpere ſolis ad ortus. Terrarum quaſcumque vident occaſus & ortus. Litora voce replet ſub utroque jacentia Phœbo. Quo nihil in terris ad finem ſolis ab ortu Clarius, excepto Cæſare, mundus habet.

ORNARE SE GEMMIS. *V. Gemma.*

ORPHANVS.

Orbus, orbatus parente ſuo, præſidioque paterno. Patre carens.

ORPHEVS.

Apollinis filius. Vates Apollineus, Rodopeius, Iſmarius, Thracius, Threïcius. Trahens ſilvas. Amiſſa conjuge mœſtus. Direptus virginibus. Ore vocali.

OSCVLARI.

Dare, jungere, figere oſcula. Sumere, ferre oſcula. Offerre, admovere, porrigere, applicare oſcula. Lactantia carpere oſcula. Os ori jungere. Ore premere. Ponere oſcula in labris. Libare, infigere oſcula. Reddere baſia dulcibus labellis. Ora ad ora admovere. Multa capis oſcula, multa dabis. Oſcula per longas jungere poſſe moras.

OSCVLVM.

Dulce, ſuave, blandum, aptum, gratum, amicum, delicioſum, quale dat fratri germana, quale amica fert viro. Datum, fixum roſeis labellis. Quale dat Chaonis ales ſociæ colliſo ore. Penetrans animos. Baſium. Suavium. Suaviolum.

OSTRVM.

Sidonium. Tyrium. Oſtrini colores. Quæ ſub Tyria concha ſuperbit aqua. Erithræo legitur quæ litore concha. E rubro lucida concha mari.

OTIARI.

Ducere ſegnia otia. Otia vitæ deſidioſa ſequi. Segni fatiſcere otio. Perfrui otio. Solvi in otia. Agere, peragere, carpere, tenere, habere otia. Ducere vitam per otia. Fallere tempus otio. Degere otia placidæ vitæ. Trahere ævum inter blanda otia. * A labore me reclinat otium. Vacare. Immunes operum famuli. Reparare vi-

re vires, & feſſa membra levare. In otia tuta recedere. Me dulcis ſaturet quies. Leni perfruar otio. Feriari. Ducere, peragere ferias. Animus novalis.

OTIVM.

Molle, ignavum, ſegne, diſcinctum, ſecurum labore, languidum, ſordidum, deſidioſum, pigrum, quietum. Infecundum pulcræ juventæ. Non pariens decus. Corrumpens corpus. Accerſens Cupidinis flammas. Vitiis alimenta miniſtrans. Otia vitæ deſidioſa. Pigra deſidis otia vitæ.

OVIDIVS.

Luſor amorum. Poëta nequitiæ. Artem qui tractavit amandi. Ingenio læſus ab ipſo ſuo. Pelignus Poëta. Peligni ruris alumnus. Pelignæ gloria gentis. Frigida pro flammis juſſus adire loca.

OVIS.

Lanigeri greges. Bidentes. Lanigeræ pecudes. Lanigerum pecus. Placidum pecus. Pecus pavidum, infirmum. Dans balatus. Ovis balans, velligera, lanigera, manſueta. Quærens multis balatibus agnum. Campos balatibus implens. * Albi greges mollibus villis.

OVIVM PASTOR.

Vigil, vagus, fidus, curioſus. Opilio. Vpilio. Oves in paſcua ducens. Sollicitus pro grege ſuo. Excubias ſuo pro grege ſemper agens. Qui tenerum tenui meditatur arundine carmen. Gaudens paſcere oves in læto gramine. Vigilans ovium circum agmina cuſtos. In ſua reſtituens paſcua ovem. Obſervans gregem. Colligens errantes oves in viam. Pecoris Magiſter. Incumbens, innixus baculo. *V. Paſcere.*

P.

PACISCI. *V. Fœdus facere.*

PACTVM. *V. Fœdus.*

PENVLTIMVS.

A Fine ſecundus.

PALEA.

Levis, inanis, exilis, volans. Iactata ad Zephyrum. Turbine, vento rapta in aëra. Quam quælibet aura rapit. Turbine venti jactata.

PALLERE, PALLOR.

Color oris erat, qui frondibus olim Eſſe ſolet feris, quas nova læſit hyems. Oraque buxo Pallidiora

gerens exhorruit. Membraque ſunt cera pallidiora nova. Horruit infelix, totoque expalluit ore. Diriguêre oculi, calidusque è corpore ſanguis Inducto pallore fugit. Cui protinus intima frigus Oſſa receperunt, buxoque ſimillimus ora Pallor obit, lachrymisque genæ maduere profuſis. * Pallente forma tabidus. Palluit, & ſubito ſine ſanguine frigida ſedit. Pallor occupat ora. Pallent amiſſo ſanguine venæ.

PALVS, VDIS.

*Limoſa pigrum circuit fontem palus. Vbi ſtagnat humor frigore æterno rigens. Limoſoque palus obducat paſcua junco. Pigra palus. Liquentia ſtagna. Silva coronat aquas. Palus reſidet ſegnibus undis. Reſides atque inertes aquæ.

PAN.

Semicaper, velox, protervus. Deus armenti, pecoris. Rigidus cuſtos ruris. Diſcurrere gaudet in montibus altis. Pinu caput præcinctus acuta. Qui pinu tempora nexa gerit. Pinu præcincti cornua Panes. Montana numina Panes. Capripedes Panes. Pan primus calamos cera conjungere plures inſtituit, Pan curat oves, oviumque magiſtros. Pan Deus Arcadiæ. Lycæus. Tegæus.

PANIS.

Ceres. Munus, donum Cereris. Cerealia munera. Dona laboratæ Cereris. Humanis uſibus apta Ceres. Molitam manu Cererem torret in igne focus. Exiguam in Cererem penuria adegit edendi. Cererem cerealiaque arma expediunt.

PAPA.

Pontificum maximus. Pontificum jubar. Gentis humanæ venerandus paſtor. Maxime Pontificum, triplicem qui fronte coronam, Et duo ſacrata qui geris arma manu. Summe Sacerdos, Qui jura, & leges Divumque hominumque gubernas. Enſe potens gemino, cujus veſtigia adorat Cæſar, & aurato veſtiti murice Reges. Magnus Chriſti ſummuſque ſacerdos. Qui ſedet in celſa Petri, ſacraque cathedra, Atque vices Chriſti per terras obtinet. Pontificum princeps, qui Vaticana gubernat templa. ποιμὴν κόσμου, paſtor orbis.

PARADISVS.

Sacer, cœleſtis, florens, frondens, ſpecioſus, amœnus, odorifer. Hortus Eous. Hortus amœnus. Nova

Tempe, quæ primus homo poſſedit. Quatuor ex uno manant ubi flumina fonte. Devenere locos lætos, & amœna vireta Fortunatorum nemorum, ſedeſque beatas. Regna invia vivis. Largior hic campos æther & lumine veſtit purpureo, ſolemque ſuum, ſua ſidera norunt. Devenere locos ubi mollis amaracus illos Floribus & dulci aſpirans complectitur umbra. Sceleris loca conſcia primi. Exinde per amplum Mittimur Elyſium, & pauci læva arva tenemus: Donec longa dies perfecto temporis ævo, Concretam exemit labem, purumque reliquit Ætherium ſenſum, atque aurai ſimplicis ignem. * Cinctus Eois latet hortus oris, qui ſemper Vere pubeſcit variiſq; floribus halat. Prima ſedes, regio, ſtatio mortalium. Omnium elegantiarum epitome. Orbis medulla, ubi flore perenni gramineus blanditur ager, nemorumque voluptas irriguis nutritur aquis. Eſt locus Eoos Phœbi naſcentis ad ortus Arduus, attollens vicina cacumina cælo.

PARALYTICVS.

* Quem corporis officium deſtituit. Cujus membra reſoluta jacent officiis deſerta ſuis. Enerve corpus, vivum cadaver. Cui vita manet ſine corporis uſu. Humore nervos diſſolutus frigido.

PARCERE.

* Vti indulgentia. Ignoſcere. Dare veniam. Iras remittere. Da veniam culpæ, vel in culpis. Indulgere alicui veniam.

PARCÆ. *V. Dea vita.*

PARENTES.

Commune parentis nomen. Mite parentis ingenium. Sanguinis auctores. Cum genitrice pater. Vterque parens. * Auctores vitæ poſt Deum.

PARCVS.

* Frugalis. Qui didicit rebus frugaliter uti. Qui non pervenit unquam ad fundum. Frugi. Inſigne decus parſimoniæ. Sordes vitat avaritiæ, ſed non tamen opes prodigus effundit.

PARERE. *V. Gignere.*

PARNASSVS & CÆTERA *Muſarum loca.*

Biceps, arduus. Vertex Parnaſſi. Mons qui verticibus petit arduus aſtra duobus. Habens ſacra palatia, pe-

netralia Phœbi. Vbi fons manat Bellerophontis equi. Iuga, culmina, arx Parnaſſi. Parnaſſi rupes. Parnaſſus bicornis, bifidus, Aonius, ſacer, Pierius.

* Bivertex. Aoniæ ſpecus. Aganippe. Collis Heliconius. Helicon. Cirrha. Pirene. Pindus. Ad undas virentis Permeſſidos. Caſtalis. Aquæ Caſtaliæ. Pierii fontes. Bellerophontei quâ fluit humor equi. Fontes Aganippidos, Hippocrenes. Vbi novenſilis chorus habitare fingitur.

PAROCHVS, PAROECVS.

Tradens ſummi oracula Regis. Sacra dogmata tractans. Proponens ſacri myſteria verbi. Commemorans ſummi juſſa verenda Dei. Monſtrans cærulei quæ ſemita ducat ad atria cœli. Cœleſtia juſſa docens. Facundo eloquio cœleſtia dogmata fundens. Quod ſit iter monſtrans ad ſidera cœli. Expediens ſacræ myſteria legis. Sonans ſummi ſancta ſtatuta Monarchæ.

PAR PARI REDDERE.

Nulla cui reddi gratia digna poteſt. Præmia reddere debita. Grates perſolvere dignas. Gratiam referre, rependere.

PARTVM MEDICAMENTIS *abigere vel necare.*

Excutere onus viſceribus. Temerare partus in alvo gravida. Partus necare in ventre tumido. Effodere viſcera telis, *hoc eſt*, herbis.

PARTVRIRE.

Dare, edere, producere partus. Ferre partus. Solvere molliter partus ſuos. Generare aliquem. In lucem dare. Educere fœtus. Partus ſub luminis edere auras. Reddere onus uteri. Ponens ventris onus. Reddere ſemina concepta. Augere aliquem ſobole. Geminam partu dare prolem. Fœtura gregem ſupplere. Eniti fœtus. * Pulcra faciat te prole parentem. Qui tanti talem genuere parentes? Progenuit natum. Sus fera jam gravior maturi pignora ventris, Emiſit fœtum, vulnere facta parens.

PASCERE.

Errare. Paſcuntur virides armenta per herbas. Carpere gramina. Detondere gramina morſu. Quadrupes graminis herbam attigit. Repetunt celeres paſcua nota greges. Equi tondent campum. Longum per valles cervo-

cervorum paſcitur agmen. Hædorumque gregem viridi compellere hibiſco.

PASCERE GREGEM.

* Paſcere niveos greges herboſo flumine. Sufficere gregi pabula. Frondentia capris arbuta præbere, & fluvios præbere recentes. Victumque feres, & virgea lætus pabula. Paſtor agit per devia rura capellas. Paſcere armenta bucerâ. Paſtas potum ducere fluminibus. Servavit pecudes vallibus Aſcra tuis. Paſtos agere greges. Velim baculo paſcere nixus oves. Armenta, gregeſque horridus obſervat paſtor.

PASCHA.

Sacrum, ſacratum, ſublime, celebre. Annua feſta Paſchatis. Feſta dies Paſchæ Solymæ gratiſſima genti, cum primo vere propinquans. Feſta dies toti celebrabilis orbi, qua Deus à devicta, ab edomita morte reſurgens cœlos reſeravit. Feſta dies toto venerabilis ævo, Qua Deus infernum vicit & aſtra tenet. Sacra dies, qua devicta jam morte redemptor Chriſtus ab inferno carcere duxit avos.

PASCVA.

Læta, herboſa, pinguia, viridantia, fœcunda, herbida. * Pabula gregis. Armentorum dapes.

PASTOR.

Miniſter armenti, pecoris. Pecoris magiſter. Dux gregis. Formoſi pecoris cuſtos. Lanigeras qui claudit oves, atque ubera preſſat. *V. Ovium paſtor.*

PATEFACERE.

Mentem aperire. Aliquid reſignare, reſolvere, non celare. Tectum aliquid ferre ſub auras. In lucem proferre, prodere. Vulgare aliquid. Efferre, educere ſub auras. Detegere arcana. Referre palam.

PATER.

Curans, fovens natos. Sua viſcera natos ſummo ſemper amore fovens. Moribus informans natos freniſque coërcens. Durus, violentus, truculentus. Mitiſſimus, optimus, ſummè venerandus. Sanguinis, generis auctor. Genitor.

PATERE. *V. Aperire.*

PATIBVLVM.

Execrabile, triſte, probroſum, horrendum, horribile. Trabs funeſta, infamis. Crux aſpera iniquis mo-

dis.Ferale robur.Arbor dira,celſa crucis. * Infelix arbor.Infame lignum.

PATI PATIENTER.

Pati æqua mente. Ferre æquo animo. Forti mente, corde ferre. Compoſita,placida mente ferre. Ferre caſus patienter acerbos.Corde paterno ferre.Toleranter, placidè,moderatè ferre,perferre,pati,perpeti,tolerare, ſubire, ſufferre, ſuſtinere. * Rebus anguſtis fortem atque animoſum apparere. Devorare moleſtiam. Graves perferre dolores.O paſſi graviora,dabit Deus his quoque finem.Gaudet patientia duris.Ventos perpeſſus,& imbres. Durum patientia corpus Inſtruit,ut nulli cupiat ceſſiſſe labori.

PATIENTIA.

Tranquilla,invicta,infracta. Vincens malum. Superans durum.Tolerans adverſa. Suſtinens convicia. Nobile vincendi genus eſt patientia.

PATRIA.

Domus patria.Terra ſua.Patrii penates,Lares,ortus. Patrii montes,agri,muri. Patriæ fines,ora,ſedes,arces. Patria tecta,regna.Patrium penetrale. Patria terra. Paterna terra. Natale ſolum. Natalia rura. Patrii mœnia grata ſoli.Terra parens.Paterna limina.Patrii foci. Patria jucunda, grata, ſuavis, optata. Sedibus in patriis. Mœnibus in patriis.Fumum de patriis opto videre focis. Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arva. Nec mihi jam patriam antiquam ſpes ulla videndi.

PATRIMONIVM.

Opes patriæ. Divitiæ,& fructus patrum. Patrimonium unctum. Aut quid hic poteſt,Niſi uncta devorare patrimonia.

PATROCLVS.

Actorides. Menætiades. Qui falſis occidit ſub armis. Sub imagine tutus Achillis.

PATRONVS, ADVOCATVS.

Cauſidicus. Tuens cauſſam. Actor avarus,verſutus, perfidus. Protegens reos facundo ore.Ære merens parvo pro trepidis reis. Linguam habens venalem. Civica pro trepidis arma tuliſſe reis.Raucus latrator.

S. PAVLVS.

Qui docuit gentes, qui regna per omnia Chriſtum Tranſtulit, atque fidem muris circumdedit altis. Qui Stepha-

Stephanum letho dedit. Dum Saulus eſſet adhuc juvenis. O tuba plena Deo non noti plena furoris, O & inexhauſti vas ſine labe boni. Seductor quondam, qui modo doctor erat. Ex hoſte Chriſti factus eſt amicus, & vas gratiæ.

PAVO.

Pictus, ſuperbus, regius, oculeus, Inachius. Pandens caudam. Caudam à tergo rotans. Explicans ſuas pennas. Ales, avis, volucris Iunonia, Iunonis. Quæ cauda ſidera portat.

PAVPER.

Rerum omnium egenus. Rebus egenus. Inops rerum quas flagitat uſus. Quem rerum ſors indigna verſat. Quem duris in rebus urget egeſtas. Anguſti cultor agelli. Orta domo parva. Pauper in arma pater primis huc miſit ab annis. Pauper & ipſe fuit linoque ſolebat, & hamis Decipere, & calamo ſalientes ducere piſces. Ars illi ſua cenſus erat. Nudus opum. Cum ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Irus.

PAVPEREM ESSE.

Vrgeri egeſtate. Miſerabile tranſigit ævum. Paupertate premi. Anguſtam pauperiem pati. Pauperiem & duros perferre labores. Quorum virtutibus obſtat Res anguſta domi. Cui paternum ſplendet in menſa tenui ſalinum. Cui parva rura, non ebur, neque aureum renidet in domo lacunar. Sum paupere cultu ſecurus. Eſt mihi curta ſupellex. Nudus opum. Eſſe inopem. Pauper bonorum.

PAVPERTAS.

Dura, gravis, triſtis, pannoſa, infelix, obſita pannis. Res anguſta domi. Parva domi res, Nec iniqua mente ferenda. Duris urgens in rebus egeſtas. Pallenteſque habitant morbi, triſtiſque ſenectus, Et metus, & maleſuada fames, & turpis egeſtas, Pauperies.

PAX.

Candida, alma, ſerena, concors, mitis, placida, libera, fraterna, tuta, tranquilla, amica, aurea. Pacis opes, artes. Liti contraria virtus. Optima, præſtantiſſima rerum. Altrix optima rerum. Qua vigent artes. Pax comtos redimita capillos Frondibus Actiacis. Pax Cererem nutrit. Pacis alumna Ceres. Pax ades, & toto mitis in orbe mane. Oremus pacem, & dextras tendamus

iner-

inermes. Nulla dies pacem hanc nec fœdera rumpet. Diræ ferro & compagibus arctis Claudentur belli portæ. Cum libuit pacem placidis emittere tectis. Libera per tutas ambulat illa vias. Nulla ſalus bello, pacem te poſcimus omnes.

PACEM INIRE.

* Componere pacem. Fœdera jungere. Claudere Ianum. Obſerare belli portas. Diſcordes populos concordi pace ligare. Placidum componere fœdus. Iungere pacem æterno fœdere. In amicitiam coire. Componere fœdere bellum. Compeſcere ferrea limina Iani. Pax æterno complectitur omnia nexu. Orbis coagulum. Catena mundi. Sopire fera munera militiæ.

PECCARE.

Peccata patrare. Scelerata piacula committere. Ruere in ſcelus & grande nefas. Impingere. Peccato ſe polluere. Admittere crimen, delictum. Violare numina. Lædere numen. In Deum grande ſcelus committere. Fas omne abrumpere. Alicui ſuccumbere culpæ. In quenquam tantum ſcelus cadere potuit? Ruere per vetitum nefas. Impia mente agi in facinus. Furiis mente effera; nihil inauſum, nihil intentatum relinquere. Audere immane nefas. Audere ſcelus. Tu ſcelus auſa fuiſti. Divos ſcelerare, temerare, violare penates. Per omne fas nefaſque ruere.

PECCATOR.

Turpis, perverſus, obſtinatus. Culpam delicti agnoſcens. Plorans ſuæ pondera culpæ. Dolens peccaſſe. Agnoſcens & horreſcens crimina vitæ. Dolens tranſactæ crimina vitæ. Peccati labe notatus. Immenſa vitiorum mole gravatus.

PECCATVM.

Turpe, infandum, nefandum, ſceleratum, mortiferum, pravum, turpe. Vitium deforme, fœdum, deteſtandum. Crimen. Scelus. Piaculum. Nefas turpe. Fœdæ contagia labis. Fœdæ contagia culpæ, noxæ. Sceleratæ crimina vitæ. Mortifera contagia immundi pectoris.

PECCATVM ORIGINALE.

Tractæ vitioſa ab origine ſordes. Sordida quam trahimus primæva ab origine labes. Innati contagia morbi. Contracta prima ab origine culpa. Fomitis antiqui vitium, cui fecit origo nomina.

PECTE-

PECTERE.

* Deducere pectine crines. Colla comantia pectere. Pectendos præbere capillos. Pectere comam. Colere arte capillos. Comere crinem. Componere comam. Impexis onerata comis. Detonſo crines depectere buxo.

PECVNIA.

Regina Pecunia. Faciens pervia, quæ ſunt invia. Regens immenſum mundum. Qua vincitur omne quod toto ſub axe eſt. Æs congeſtum, collectum. Prima peregrinos obſcœna pecunia mores intulit. *Heſiod.* Pecunia eſt anima miſeris mortalibus. ἄιμα καὶ ψυχὴ βροτῶν; ſanguis & anima mortalium.

PECVS.

Turpe pecus mutilum. Pecus ratione carens. Stolidum, placidum, lanigerum. Ruris opes. Errantes vallibus imis. Canum latratibus actæ. Bruta per incultos errantia campos. Silvas habitantia denſas. Pronam ſpectantia terram. Feræ. Belluæ indomitæ, terribiles, feroces, truces. Peragrantes devia luſtra.

PEDES NVDARE.

A pedibus trahere velamen. Nudare pedes velamine. Vincla duæ pedibus demunt. Plantas educere alutæ.

PEDIBVS ALICVIVS ADVOLVTVS.

V. *Supplicare*.

PEGASVS.

Pennis fugax. Equus Gorgoneus. Meduſæus. Bellerophontis equus. Nitidus ſtellis quinque decemque. Equus aërius, aliger, Bellerophonteus, alatus. Ætherias quatiens ſummis modo cruribus auras. Equus non integer artus. Vnde ſacri laticis Aganippidos undæ. πτερόεις ἵππος, * equus alatus.

PELLIS.

Exuviæ. Vellera leonis exuta coſtis. Spolium pecudis. Pellis villoſa, hirſuta, horrens ſetis. Fulvi ſetis hirſuta leonis vellera. Maculoſum tegmen lyncis. Fulvoſque lupi de pelle galeros, Tegmen habet capiti. Lupæ fulvo nutricis tegmine lætus, Romulus excipiet gentem. Velamina capri ſetigeri.

PENATES.

Dii patrii. Dii veteris Trojæ. Ignibus erepti. Ignibus elapſi.

elapſi. Æneæ comites. Quem ſecum patrios ajunt portare penates.

PENDERE. V. *Suſpendere.*

PENELOPE.

Pia,candida.Icaris. Penelope conjunx ſemper Vlyſſis ero.Multis femina digna procis.Multis una petita procis. Icariotis. Vivere quæ potuit bis denos ſalva per annos.

PERCVTERE. V. *Cadere.*

PERDERE OLEVM & OPERAM.

Mandare ſemina arenæ. Littora arare. * ἀνέμοισιν ἐρίζειν, pugnare cum ventis. V. *Fruſtra.*

PERDIX.

Dædala,fallax,garrula. Plena dolo. Garrula ramoſa proſpexit ab ilice perdix.Perdix cacabans.

PEREGRINARI.

* Externas trans pontum quærere terras. Boreæ extremo damnata ſub axe arva quærere.Peregrinas viſere terras. Inſanientem Boſphorum tentare, & arentes arenas littoris Aſſyrii. Viſere lætum equino ſanguine Concavum, & pharetratos Gelonos. Viſam barbaras Syrtes,ubi Maura ſemper æſtuat unda. Facere iter per inhoſpitalem Caucaſum. Multum telluris obire. Penetrare in extremos Indos, ubi reſonans Eoa littus tunditur unda.Mens prætrepidans avet vagari.Per ignotas urbes errare. Incultos adire Leſtrygonas. Bibit ignotas urbis nobilis hoſpes aquas. Erret, & extremos alter ſcrutetur Iberos. Hoſpite Sole, domo, ritu,mortalibus uti.

PERFICERE.

Imponere finem.Ad finem perducere. Venire ad ultima. Finem quærere,habere. Finis adeſt. Prima mei pars eſt exacta laboris. Extremo jam ſub fine laborum. Finem dedit ore loquendi. Ventum ad ſupremum eſt. Claudere rivos.Vela contrahere.Equûm ſpumantia ſolvere colla. V. *Finire.*

PERFIDVS.

Maleſidus.Doli meditator.Vir pectore ficto.Dolis inſtructus & arte Pelaſga. Qui dirum nefas in pectore verſat. Non veritus fallere dextras. Perfidioſus. Fidem non præſtans. * Locat hic homo fidem pluris licenti, *id eſt, ei qui majus offert pretium.*

PER-

PERGAMA.

Mœnia Iliaca. Regna Priami. Mœnia Phœbi. Mœnia Phœbeæ ſtructa canore lyræ. Bello ſuperata biluſtri. Capta fero Pergama, capta tamen. Pergama Neptunia, Teucria,Troica,Phœbea,Dardana,ardua,alta.

PERICVLVM.

Grave, dubium, horrendum, funeſtum, exitiale,ſævum. Diſcrimen dirum, durum, anceps, varii caſus,& diſcrimina plurima rerum.

PERICVLVM ADIRE.

Offerre ſe periculis. Caput objectare periclis. Se in aperta pericula projicere. Offerre ſe ad pericula. Petere aliquid per pericula. Animos in aperta pericula mittere. Maris & terræ pericula exhaurire. Inſidiis hominum pelagique laboro. * In magna laborare.Charybdi. Magnis jactari periclis. Fata ſua in præceps mittere, Fortunam ſuam per ſumma pericula exercere. Impoſiti radiant cervicibus enſes. V. *Adverſa res.*

PERILLVS.

Æs Perillæum imitans juvencos veros: Infelix auctor. Qui bovem Siculo fertur donaſſe Tyranno. Tauri fabricator aheni.

PERIRE.

Intercidere. Interire,diſperire. Peſſum ire. Cadere ruina ſæva.Extinctum longis excidit omne malis. Cuncta ut Lethæis merſa feruntur aquis. Non perit,ut poſſit ſæpe perire, jecur.

PERIVRVS.

Perjuri arte Sinonis Credita res. Structa meis manibus perjuræ Mœnia Trojæ. Falſæ perjuria linguæ. Addit perfidiæ falſis perjuria verbis. Falſa jurans. Pejerans.Iusjurandum violans.

PERMITTERE.

Indulgere.Sinere.Fas & jura ſinunt. Me ſi fata meis paterentur ducere vitam Auſpiciis.Non tua eſt licentia ejus rei.Cui tanta Deo permiſſa poteſtas? * Si qua fata ſinunt. Nec plura querentem paſſa Venus. Non dare. Cur dextræ jungere dextram non datur? Dare copiam. Coram data copia fandi. Nulla datur poteſtas dextram affectare.

PERPETVVS. V. *Aeternus.* *

PERSEQVI, *ſeu* PERSEVERARE.

Quo pede cœpiſti, ſic bene ſemper eas. I bone quo virtus tua te vocat, I pede fauſto. Macte nova virtute puer, ſic itur ad aſtra. Non bene qui cœpit, ſed qui bene perſtitit, & qui pertigit ad metam, donatur honore coronæ.

PERSTARE.

Talia perſtabat memorans, fixuſque manebat. In cœptis & in dictis iiſdem hæret. Perſtat eadem mens. Illum non populi faſces, non purpura regum Flexit. Nec enim dat terga, nec ullis Frangitur ille minis.

PERTINAX.

Obtuſa pectora geſtans. Ludum inſolentem ludere pertinax.

PERTVRBARE.

Confuſam mentem objicere.

PERTVRBATIO.

Fluctus animi.

PERVENIRE.

Quæ diu petiit, tangit arva. Tangere quæſitos penates. Advenit ſoſpes ad urbem. Attingere locum aliquem.

PESTIS.

Sæva, dira, noxia, infeſta, letifera, mortifera, letalis, triſtis, fera, maligna, contagioſa. Dira lues viduans oppida, & arva colonis. Per omnia viſcera ſerpens. Noctis tempore graſſans. Singula falce metens ſanguinea. Dii talem terris avertite peſtem. Tabida membris, Corrupto cœli tractu, miſerandaque venit Arboribuſque ſatiſque lues, & letifer annus. Nec ſævior ulla peſtis, & ira Deûm Stygiis ſeſe extulit undis. Quam ſimul ac tali perſenſit peſte teneri Cara Iovis conjunx. Toto deſcendit corpore peſtis.

PETERE.

* Poſcere. Ardemus ſcitari, & quærere cauſſas. Flagitare. Quæ ſint ea numina Divûm flagitat. Rogare. Ediſſere vera roganti. Cauſſas penitus tentare latentes. Notum efflagitat enſem. Nihil ſupra Deos laceſſo. Studioſo animo venari. Percunctari.

S. PE-

S. PETRVS.

Claviger ætherius. Qui meruit ſolus clave ligare polos. Petrus Bethſaidos acer alumnus. Apoſtolico in agmine primus.

PHAETHON.

Magnanimus, infelix. Sole ſatus. Clymeneia proles. Temere optatos qui malè rexit equos. Currus auriga paterni. Audaci queſtus de Phaëthonte pater.

PHALARIS.

Ferus, durus, cruoris amans. Qui falſum lento torruit igne bovem. Solitus clauſos urere in igne viros.

PHILIPPVS REX.

* Dominator, atque gubernator oræ Heſperiæ. Heſperi Monarcha. Catholicæ gentis præſidium. Auſtriades. Bellicoſæ dominator Iberiæ. Protector, defenſor, munimen, aſylum fidei veræ, pietatis canæ, religionis avitæ. Hæretici, Turcæque tremor, metuendus & hoſtis. Quem prælia nulla fatigant. Caput inſuperabile bello. V. *Invictus*. V. *Ab Oriente ad Occaſum.*

PHILOMELA.

Volucris Pandionia. Pandione nata. Cecropis ales. Daulias avis. Pellex invita ſororis. Cui lingua reſecta Excidit ante pedes. Avis Attica. Luſcinia canora, vocalis, flebilis. Promens, depromens varia diſcrimina vocum. Deflens impia furta mariti. Dulcia cantillans ſub vere novo. Omnes inter aves dulciſſima muſa canendi. Ingenio ante alias mirabilis ales. Fingens carmina mille. Mobilibus & variis flexibus referens diſcrimina vocum. Suave edens arguto modulamine carmen. Dulce canens de viridi ramo. Artifici varias depromens gutture voces. * Quam dulciter luſcinilla, ſeu philomela gutturillo cantillat. φίλτατον ὄρνιον, avis amabiliſſima.

PHILOSOPHVS.

Sapientiæ ſtudioſus. Mente Deos adiit, & quæ natura negabat Viribus humanis, oculis ea pectoris hauſit. In medium diſcenda dabat primordia mundi, Et rerum cauſas, & quid natura, docebat, Quid Deus, unde nives, quæ fulminis eſſet origo, Quid quaterer terras, quâ ſidera lege mearent. Aërias tentare domos, animoque rotundum percurrere polum. Qui rerum novit vias.

Socra-

Socraticis,& Ariſtotelicis chartis inerrans.Felices animæ quibus in domos ſuperas ſcandere cura fuit. Turba Cleanthea,*id eſt*, Philoſophi. Ληρῶν ἱερεὺς, magiſter nugarum. Διδάσκαλος ἀρετῆς, virtutis magiſter, *ſi ethicè loquamur.*

PHOENIX.

Vnica ſemper avis. Quæ reparat, ſeque ipſa reſeminat ales. Nec fruge, nec herbis, Sed thuris lacrymis, & ſucco vivit amomi. Avis longæva. Gangetica avis.

PICTOR.

Celebris,egregius,inſignis. Arte excellens,& longo uſu peritus. Pingens artifici manu non imitanda. Apellæa arte pingens. Cui neque par Zeuxis, nec magnus Apelles. Excellens miro pingendi honore.

PICTVRA.

Picta docet templis multa tabella tuis. In domo artificis fulgent corpora picta. Fert picturatas ſub tegmine veſtes. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Paribus lita corpora guttis. Maculis auro ſqualentibus ardens. Animum pictura paſcere inani.

PIGER.

Vitam ignavam ducens. Ignava vitam conditione trahens. Turpi deſidia torpens. Cujus habet,cujus occupat torpor pectora. Segniter, oſcitanter, deſidioſe, lentè,pigrè ſua peragens.

PIGRITIA.

Deſidia ignava,mollis, faſtidioſa. Nullo quæ ſtudio quod facit urget opus. In gremio palmas quæ condit, abſcondit utraſque. Dedecens ingenuas mentes. Non patiens egregias laudes. Ignavia mater ſomni. Genitrix ignavia ſomni.Parca laboris. Segnities exoſa laborem.Otia tractans,agens, amans. Dilatrix operum.Fugiens labores. Impexa capillos. Os immunda. Illota manus. Languor ſomnifer,ſoporifer. Torpor occupans artus.Mora ſegnitiei. V. *Otium,& Otiari.*

PINGERE.

Depingere. Pictura exprimere. Effigiem fulvo complecti in auro.Caſus effingere in auro.Quæ manus obſcœnas depinxit prima tabellas.Si Venerem Cous nunquam pinxiſſet Apelles. Sanguineis frontem moris, & tem-

pora pingit. * Figuris variare tecta. Exprimere aliquid in tabella. In tabella tam ſimilem videbis Iſſam, ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa: Iſſam denique pone cum tabella: aut utramque putabis eſſe vivam, aut utramque putabis eſſe pictam.

PINVS.

Annoſa, alta, acuta, procera, virens, florida, cornigera, ardua, nautica. Litora amans. Litoribus gaudens. Grata Deûm matri. Antennis apta ferendis. Succincta comas, hirſutaque vertice. Vertice nutans. Semper virens. Perpetuo flore virens. Radice in tartara tendens. Nimbis innumeros durata per annos.

PIRATA.

Qui medio puppes venatur in æquore. Faciens prædam omne per æquor. Qui malè quærit opes. Prædando vetitas qui ſibi quærit opes. Agili peragit freta cærula remo.

PISCARI.

Fallere piſces calamo, linoque madente. Tenui captare arundine piſces. Plagas tendere piſcibus. Vaſto trahere è gurgite captos piſces. Squamigero generi adunco hamo tendere inſidias. Per ripas ſecundum flumina deceptos in retia trudere piſces. Retibus æquoream jactis educere prædam. * Fluctivagos greges per ſinuoſa retia trahere. Piſcem acumine vulnifico trahere. Pelago trahere humida lina. Lina madentia ducere. Calamo piſces prædari. Iaculo piſces capere.

PISCATOR.

Hamiger, ſollers, æquoreus. Moderator arundinis. Qui lina madentia ducit. Qui tegit parvis æra recurva cibis. Victum quærens prædantibus hamis. Cibis celans fallacibus hamos, uncos. Piſces in gurgite captans. Hamos & retia jactans. Nodoſa lina projiciens. Linoque ſolebat, & hamis Decipere, & calamo ſalientes ducere piſces. Novit quæ multo piſce natentur aquæ.

PISCIS.

Tortilis, ſaliens, æquoreus, pinniger, ſquamiger, mutus, vagus, undivagus, fluvialis, percurrens flumina, natans ſub undis. Squamigerum genus. Squamea turba. Agmina muta natantum. Grex mutus, cui vita agitanda

tanda ſub undis. Qui ſemel eſt læſus fallaci piſcis ab hamo, Omnibus unca cibis æra ſubeſſe putat. Ludens fecundas inter aquas. Quem ſua credulitas triſti ſuſpendit ab hamo. φῦλα ποσειδῶνος, gentes Neptuni.

PIVS.

Cui ſunt cœleſtia curæ. Deum religioſus in unum. Cujus aperta nihil pectora fraudis habent. Colens haud ficta pietate Deum. Pia corda gerens. Studium pietatis habens. Pietatis amans. Quem non de tramite recto Impia ſacrilegæ flexit contagio turbæ. V. *Bonus.*

PLACARE.

Mulcere, mitigare rapidas iras. Mulcere vocibus iras. Placidis dictis iram flagrantem placare. Motam lenire iram. Revocare animum ab ira. Dictis mœrentia pectora mulcet. Ponere ferocia corda. Flectere iram. Iramque minaſque Supplicibus ſuperare votis. Plurima mulcendis auribus apta referre. Lites componere, dirimere.

PLACARE MARE, & PLACA- *tum mare.*

* Mulcere fluctus. Cunctus pelagi cecidit fragor. Motos componere fluctus. Tumida æquora placare. Temperare æquor. Placare ventos. Stat mare placidum. Maris ira receſſit. Venti poſuere, omniſque reſedit flatus. Quære *Mare quietum.*

PLAGA.

Infixum ſub pectore vulnus. Nec te clamor, plagæque ſonantes, Nec matutinis agitet formido ſub horis. Inſani plaga maligna joci. Valida, letifera, letalis, violenta, gravis, vehemens. V. *Vulnus.*

PLANCTVS DESCRIPTIO.

Tunc demum pectora planxi, Contigit inque meas unguibus ire genas. Tum verò e pectore veſtem Diripuit, planxitque ſuos furibunda lacertos. Protinus adductis ſonuerunt pectora palmis, Vtque erat è ſomno turbida, rapta coma eſt. Oraque ſunt digitis livida facta meis. Tuta nec à digitis ora fuere meis. Seque ferit, ſcinditque ſinus. Indignas ſauciat ore genas. Poſtquam ſe dolor imminuit, nec pectora plangi, Nec puduit ſciſſis exululare comis. Montes ululatibus implent, Et feriunt

riunt mœſta pectora nuda manu. Immemores decoris liventia pectora tundunt.

PLANETÆ.

Errantia ſidera. Erratica ſigna. Stellæ vagæ, errantes, huc illuc tendentes. Neſciæ ſtare, quieſcere. Planetæ volitant per bis ſena rutilantia poli ſigna. Qui feruntur motu adverſo ſolis radiis. Qui ſemper referuntur adverſo tramite mundi.

PLANGERE.

Plangere, *eſt ejulatu, & geſtu aliquo corporis, dolorem animi ſignificare.* Dare plangorem. Plangere pectora, ora. Plangere pectora palmis. Ferire pectora palmis, manu utraque. Tundere, cædere pectora palmis, manu. Solvere, disjicere, rumpere, rapere capillos. Rumpere capillos à fronte. Scindere crinem pollice. Sciſſis exululare comis. Lacerare pectus, genas, comas. Notare ora manibus, unguibus. Verberare ora manu. Laniare crines, capillos paſſos. Petere, appetere, notare, ſauciare, ſecare ungue genas, ora. Fœdare vultum. Tendere manus in ora. Manibus inſequi ora. Ora digitis livida, aſpera facere. Laniare, ſcindere, abſcindere, rumpere ſinus, veſtem, tunicas à pectore. Diripere veſtes à pectore. V. *Lugere.*

PLANTARE.

Radicem infigere terræ. Plantas figere humi, humo. Terræ defigere arborem. Exponere ſulcis ſemina. Committere ſulco ſtirpes.' Plantas obruere terra. Humo tegere, ac foveis abſcondere. Summum cacumen mandare terræ. Inſere nunc Melibœe pyros, pone ordine vites. * Conſerere montem Baccho, atque olea veſtire collem. In plano ponere vites. Serere, atque impendere curam. Semina jacere. Sementem facere, ponere. *Horat.* Ille & nefaſto te poſuit die. Spargere per agros dona Cereris. Spargere ſemen humi. Credenda Ceres arvis eſt feracibus. V. *Inſerere.*

PLATO.

* Ariſtonides. Divinus. Cecropius. Naturæ miraculum. Apex Philoſophiæ. ῥῆμα πειθοῦς, os Suadæ.

PLEBS.

Plebejus chorus. Vaga turba. Turba ſtolida incultæ plebis. Plebeia ſtirps. Plebs humilis, clamoſa, confuſa. Fæx urbis. V. *Vulgus.*

PLEIADES. V. *Stellæ ſeptem.*

PLICARE.

Plicis involvere. Plicas nectere. Complicare. Corrugare. Se in ſua membra plicare. Dare corpore tortus.

PLVERE.

Iupiter ex altis detorquet nubibus imbres. Cadunt reſolutis nubibus imbres. Nubibus Auſter fundit aquas. Iupiter utilibus rigat imbribus agros. Imber decidit largis aquis. Largæ præcipitantur aquæ. Præcipites nimbi cadunt toto æthere. Ruit æthere toto Turbidus imber aquæ, denſiſque nigerrimus Auſtris. Largum cœlo demittere imbrem. Immenſum cœlo venit agmen aquarum. Actus cœlo magnis Aquilonibus imber. Auſter pluvio contriſtat frigore cœlum. Multa terra madeſcit aqua. Subita frondes decutiuntur aqua. Denſi funduntur ab æthere nimbi. Nulla dies adeo eſt Auſtralibus humida nimbis. Non intermiſſis ut fluat imber aquis. Quamvis aſſiduo noctem fœdaverat imbre.

PLVRES.

Non feci ſolus. Cuncta cohors. Magna comitante caterva. Iliadum turba & Phrygiis comitata miniſtris. Vulgi ſtante corona. Et ſeſe medium injecit moriturus in agmen.

PLVTO.

Sævus, Stygius, immitis, infernus, Saturnius, tartareus, umbroſus, crudelis, avernalis, immanis, adamantinus, ſulfureus, avidus. Iovis frater. Cereris gener. Stygii dominator averni. Rex Erebi. Rex ferreus orci. Rex umbrarum. Tenebroſa nocte tyrannus. Qui regit ima. Cui triplicis ceſſit fortuna noviſſima regni. Noctes atque dies patet atri janua Ditis. Ditis magni ſub mœnia tendit. ζεὺς Καταχθόνιος, Iupiter infernus.

PLVVIA.

Aqua pluvia, cœleſtis. Humectans agros. Rigans prata. Aëris in media quæ gignitur aula. Humor datus plenis nubibus. Imber pluvius, turbidus, largus, gravis, aquoſus, præceps, ſonorus. Ruens æthere toto. Ruens impete vaſto. Aëris è nubibus cadens. Nimbus obſcurus, ætherius, ſubitus, horriſonus, glacialis. Commixtus grandine. Ruens ætherio ab axe. Rivi pluvialis aquæ. Vndæ pluviales. παῖς νεφέλης, filia nubis.

PO-

POCVLVM.

Aureum, auratum, cœlatum, capax, gemmatum,fecundum , coruſcum. Crater argento perfectus , atque aſper ſignis. Carcheſia mixta. Argentum , pro poculo. Fictile de facili luto. Terra , pro poculo. Pocula ſpumantia,fumantia,rorantia. V. *Calix*.

POCVLIS INDVLGERE.

Pocula plena tractare manu. Siccare, exhaurire,vacuare ſpumantia pocula. Ducere convivia immodico Baccho.Exſorbere pocula Zythi. V. *Potare*.

POENA.

Supplicium grave, cruentum, atrox, durum , triſte. Genus miſerabile pœnæ. Novum genus pœnæ. Pœna levis, minor merito, dolenda,par delicto, ſera ſed ampla,ultrix,vindex.

POENA AFFICERE.

Exigere pœnas. Coercere pœna. Exercere pœnas in aliquem. Pœnas poſcere,repoſcere,ſumere. Pœnas ſtatuere , imponere. In pœnas trahere. Pœnas inimico à fratre recepi.

POENAS DARE.

Pœnas ſolvere, perſolvere, pendere,ſubire,inire,pati.Facta luere.Scelerum pœnas expendere.Vrgeri pœnis.Exerceri pœnis.Te triſte manet ſupplicium. Calido mihi ſanguine pœnas perſolves.

POENAM MINVERE.

Mollire,demere pœnam.Levare partem pœnæ. Partem à pœna levare. Eximere pœnæ. Contrahere pœnas.

POENITET.

* Ceperunt me tædia laudis. Pertæſum eſt thalami. Tædet cœli convexa tueri. Mæreo tam vanè præteriiſſe dies.Me pudet, atque piget fruſtra cœpiſſe.

POETA.

Doctus,ingenioſus,ſacer,integer,operoſus,lætus, tener, grandius ſonans, excultus ſtudiis,grandiſonus, divinus,nobilis,celebris,facundus,eximius.Cujus pectora caſta Deus movet. Cui dedit Aoniam Calliopeja lyram.Dignus Aonio choro. Felici carmine clarus. Cui à Phœbo nexa corona datur lauro. Præcinctus redimitus tempora lauro. Vates lauriger. Apollineus. Heliconius. Numeris verba coërcens. Divino nnmine

ne afflatus. Numine agitatus. Dignus Apolline. Quem doctus non averſatur Apollo. Cui dexter Apollo, cum carmina cōdit adeſt, & cujus ingenio turba novena favet. Cui ſunt faciles in carmina Muſæ. Aonios vates celeberrimus inter. Cui doctus Apollo Pocula Caſtaliis plena miniſtrat aquis. Sacro percitus œſtro. Quem cithara dignatus Apollo eſt. Gloria Pieridum. Muſarum purus Phœbique ſacerdos. Apollinea clarus in arte. Qui fonte labra proluit caballino. Qui in bicipiti ſomniavit Parnaſſo. Quem Parnaſſi deſerta per ardua dulcis Raptat amor. Aonio deducens vertice Muſas. Cui carmina ſemper, Et citharæ cordi, numeroſque intendere.

POLLICERI. V. *Promittere.*

POLLVX.

Tyndarides. Amyclæus. Lædeus. Præſtans ceſtibus. Quo pius affectu Caſtora frater amat. Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil. Oebalides. Oebalius. Therapnæus. Tyndareus. Dioſcorus, *id eſt*, Iovis filius.

POMA. V. *Malum.*

POPVLVS. V. *Multitudo, Plebs.*

PORCVS.

Sus ſordidus, ſetiger, lutulentus, lutoſus. Sus gravida, lactans, avida, bimeſtris. Gaudens cœno, immundaque palude. Alens gregem denſis uberibus. Immunda lue gaudens. Semper amica ſordibus, & conſueta vivere cœno.

PORTA.

Clauſtra portarum. Clauſæ munimina portæ. Ianua dura. Suo ſe cardine verſans. Duris roboribus fulta. Reddens ſtridorem moto cardine. Fores validæ, obſeratæ, querulæ, duplices, geminæ, ſurdæ, rigidæ, rimoſæ.

PORTAM APERIRE.

Pandere portas. Stridenti cardine panduntur portæ. Portas præbere patentes. Portam converſo cardine torquet. Reſerare, recludere portas. Adaperire, relaxare portam.

PORTAM CLAVDERE.

Claudere, præcludere portas. V. *Obſerare.*

PORTVS.

Tutus, placidus, ſecurus, optatus, quietus, tranquillus,

lus, maritimus. Statio fidiſſima nautis. Puppibus apta. Oſtia maris. Sinus & ſtatio malefida carinis. * Ora. Littus. Siccum navale.

PORTVS INTRARE.

Portum ſubire. Invadere portus. Tangere portus. Portu ſe condere. Deferri in portus. V. *Navem appellere.*

POSSESSIONES.

Tenere culti jugera magna ſoli. Dives agris. Ditiſſimus agri. Sis pecore, & multa dives tellure licebit. Quinque greges illi balantum, quina redibant Armenta, & terram centum vertebat aratris. Dives agri Dorilas, quo non poſſederat alter Latius. Quære *Dives.*

POSTHAC.

* Dein. Deinde. Poſtmodo. Tempus veniet, aderit. Dies aderit. Quandoque. Tempus erit, quum, &c.

POSTQVAM.

* Quam ſimul agnorunt. Simul, vel ſimulac. Vbi. Nox ubi conſumpta eſt. Vt. Vtque domus partem tenuere. Quum. At cum pulſa fames. Quo primum contigit auras tempore.

POTARE.

Vaſa referta mero evacuare. Siccare, exſiccare mero ſpumantia pocula. Totos vacuare cados. Vrgere toto pocula plena die. Alios urgere ſcyphis vino repletis. Quære *Bibere.*

POTENS.

Validus, valens, magnificus. Totum qui viribus occupat orbem. Regio potens armis, ac ubere glebæ. Avis atavíſque potens. Sic Romana potens Itala virtute propago.

POTENTIA.

Magna, vaſta, longa, inſuperabilis. Nate meæ vires, mea magna potentia ſolus. Non ea vis animo. Grates perſolvere dignas Non opis eſt noſtræ. Tanta erat & virtus, & cum virtute poteſtas. Poteſtas. Robur.

POTENTIA PRÆDITVM ESSE.

* Poſſe. Cui data poteſtas. Qui potis eſt facere. Qui valet ima ſummis mutare. Vaſtis cum viribus audax. Valet hic ingentes promere vires. Prædurus viribus. Cui vigor in membris. Cui promtæ ad fortia vires. Fiſus latis humeris, & mole juventæ. Viridus, & magnos niſu qui vinceret artus.

PRÆCEPTOR.

Tenens,gerens,habens virgea ſceptra regenda ſcholæ.Habens tradita ſceptra ſcholæ.Cui tradita,data,commiſſa ſunt virgea ſceptra ſcholæ. Formans imbellem juventam ſtudiis.Tradens vitæ præcepta regendæ. Imbuens juventam liquidis aquis Pierii fontis. Docens Aoniam pubem.Erudiens magno ſudore juventam. Inſtituens teneram vera pietate juventam. Propinans diſcipulis puras aquas de fonte Theſpiadum. Promens diſcipulis dona divite penu. Gerens curam vitæ & ſalutis diſcipuli, & perpoliens agreſte pectus.

PRÆCIPITEM DARE.

Mittere,jacere è ſummo. Præcipitare.Mittere,agere præcipitem. Volvere in præcipites foſſas urgente ruina. Præcipitem liquidas projecit in undas. Ferri,volvi in præceps. Propellere ex alto corpus. Toto præceps ſe corpore ad undas miſit. Effundere ſe in æquor. In mare præcipitem puppi deturbat ab alta. Non fugis hinc præceps,dum præcipitare poteſtas? V. *Decidere.*

PRÆCLARVS. V. *Celebris.*

PRÆDA.

Rapina violenta, infanda, ſæva, inaudita, invidioſa, apta avido.Exuviæ cruentæ,hoſtiles. Præda inanis,exigua,ſordida,barbara,ſanguine carens,cruenta, novella. Spolia hoſtilia, hoſtica, bellica, opima , regalia,adempta. Incidit in caſſes præda petita meos. Raptas ad littora vertere prædas.

PRÆDARI.

In bona alicujus venire. Prædam agere , ferreque. Deprædari.Præda potiri.Vi re aliqua potiri.Vivere rapto. Compilare. Prædam facere. At vos exiguo pecori furesque lupique Parcite,de magno eſt præda petenda grege. * Omnia latè vaſtare.Populare. Lybicos populare penates.Vaſtare.Vaſtare Cyprum. Ad multas lupa tendit oves,prædetur ut unam.

PRÆDATOR.

Prædo inſidioſus, ſceleratus, infeſtus, funeſtus,graſſans. Inſidians viatoribus. Infeſtans viatores.Avida inſtructus rapina.

PRÆDICARE. V. *Docere.* V. *Parochus.*

PRÆDICERE.

De cœlo tactas memini prædicere quercus. Sæpe ſiniſtra

ſiniſtra cava prædixit ab ilice cornix. Ante ſiniſtra cava monuiſſet ab ilice cornix. Venturam melius præſagit navita noctem. Sic magna ſacerdos Eſt mihi divino vaticinata ſono. Obſcœni canes, importunæque volucres, Signa dabant. Fatis ora reſolvere. Futura expedire. Et mihi jam multi crudele canebant Artificis ſcelus. Tum etiam fatis aperit Caſſandra futuris, Ora Dei juſſu. Accipe quod læta tibi pandunt luce ſorores. Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus. Sola novum, dictuque nefas Harpyia Celæno Prodigium canit, & triſtes denuntiat iras. Quod Phœbo pater omnipotens, mihi Phœbus Apollo prædixit. V. *Propheta.*

PRÆGNANS. V. *Gravida.*

PRÆLIVM. V. *Pugnare.*

PRÆMIVM.

Largum, magnum, meritum, debitum, ſufficiens, promiſſum, petitum, ingenio dignum. Præmia digna referre. Præmia reddere debita. Accumulare præmiis. Geminum pugnæ proponit honorem. * Sunt hic etiam ſua præmia laudi. Doctarum hederæ præmia frontium. Meritæ expectare præmia palmæ. Invitare pretiis animos, & præmia ponere. Accipere præmia digna. Munera vos condigna manent. Præmia ſolvere merita.

PRÆPARARE.

* Accingere ſe. Aptare ſe. Semper parare. Accingunt omnes operi.

PRÆPOSTERE.

In caput alta ſuum labentur ab æquore retro Flumina, Converſis Solque recurret equis. Terra feret ſtellas, cœlum findetur aratro, Vnda dabit flammas, & dabit ignis aquas. Omnia naturæ præpoſtera legibus ibunt, Parsque ſuum mundi nulla tenebit iter. Et prius hinc nobis nimium conterminus Iſter, in caput Euxino de mare vertet iter. Fluminaque in fontes curſu reditura ſupino. Antè retro Simois fluet. Ad fontem Xanthi verſa recurret aqua. Fluminaque ad fontis ſunt reditura caput. Fluminaque ad caput incipient revocare liquores. Multa prius vaſto labentur flumina ponto: Amnis & inverſas duxerit antè vices.

PRÆPVTIVM PRÆCIDERE.

Cultro ſaxeo membra tenella ſecare. Præputia pueri ſacro præcidere ſaxo. Tum puero generis ſignum de more vetuſto imprimitur.

PRATVM.

Florens, vernans, herbidum, viride, odorum, irriguum, floridum, herboſum, udum, humidum. Pictum ridentibus herbis. Vere novo ridens. Quod ſitiens bibit ætheris imbrem. Loca viridantibus herbida pratis. Area nitidiſſima. Area humida de guttis lene ſonantis aquæ. * Prata movent animos diverſicoloribus herbis. Prata recentia rivis. Florea rura. Vbi Zephyris melioribus halant perpetui flores. Prata ſmaragdineo colore.

PRECARI.

Verba precantia dare, dicere, fundere. Preces admovere, adhibere. Sollicitare precibus. Ore precari. Voce rogare. Fatigare votis. Corde gemente, ſupplicibus votis precari, petere. Supplicibus expoſcere votis. Tendere manus ſupplices. Ad pia propenſum vota vocare Deum. Supplex humiliſque precatur. Ad te confugio & ſupplex tua numina poſco. Per ſuperos, & conſcia numina veri orare. Ferre ritè preces. V. *Deum precari.*

PRECES.

Verba precantia. Verba rogantia. Vox rogans. Preces juſtæ, blandæ, piæ, ſollicitæ, timidæ, pudicæ, caſtæ, ſupplices, benignæ, ſerviles, flexanimes, mollientes, flectentes animos. Oratio penetrans ſtellantis ſuperi regis in aulam.

PRECES AVDIRE.

Accipere preces. Excipere, admittere gemitum. Percipere aure preces. Moveri, flecti precibus. Annuere, aſſentiri oranti. Votis favere rogantis. Suſcipere vota linguæ. Percipere preces attenta, aperta, facili, placida aure. Aures precibus præbere benignas. Non ſinere vanas ſupplicis eſſe preces. Vota exaudire rogantum. Dare ſe placidum quærenti. Audire vota quæ pia lingua facit. Accipere vultu pia vota ſereno. Inclinare, porrigere pronas clamoribus aures. Audire verba anxia fletus. Applicare facilem aurem ſupplicantibus. Admovere aurem benignam ſupplici. Dare ſe facilem votis.

PRECES NON EXAVDIRE.

Spernere, negligere, repellere preces. Averſa aure negli-

negligere preces. Contemnere preces ſupplicum. Negare implorantibus aurem. Occludere aurem queſtibus. Abnuere aurem ſupplici. Vultu tetrico deſpicere queſtus. Averſari,deſpicere vota rogantis. Surda velut aure repellere gemitus. Rapidis dare vota irrita ventis.

PRINCEPS.

Inclytus,bellicus,belliger,illuſtris,mitis, juſtus. Ad præmia velox. Piger ad pœnas. Viribus utens. Marte ferox. Vinci neſcius armis. Rerum cui ſumma poteſtas. Populos ſub ditione tenens. A ſummo ordine nomen habens. Iuſtitiam vigili pietate regens. Inſontes regens,& pœnis errata coërcens. Rerum ſceptra gubernans.Sua quem virtus multis heroibus æquat. Metuenda tenens ſceptra jubente Deo. Cui imperium ſervare pios,& plectere ſontes. Cui populi incumbit cura paterna ſui. Largo Pectora docta favore juvans. Victricibus inclytus armis. Cui data majeſtas cogendi mobile vulgus, Serviat ut vera religione Deo. Fovens & protegens ingenuas artes. Quære *Heros*.

PRINCIPES ELECTORES SACRI *Romani Imperii.*

Clara viris ſeptem fulget Germania,ſummi
Quos penes arbitrium Cæſaris omne manet.
Præſul Agrippinas ſacri Archi per Itala regna
Cancellarius eſt totius imperii.
Per Germana Moguntinenſis Epiſcopus arva
Præſtat idem:per idem Gallica Trevir agit.
Poma Palatinus dapifer Comes aurea geſtat.
Dux gladios equitum Saxo magiſter habet.
Marchio fert ſceptrum Camerarius.Ipſe Boëmus
Rex pincerna manu pocula digna tenet.

PRINCIPIVM.

Exordium. Primordium. Initium. Cœptum. Incœptum.Limen.Exortus. In prima fronte libelli.In limine vitæ. Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida Æneas claſſem.

PROCVS.

Turba luxurioſa proci. Turba temeraria. Copia procorum. Multorum fruſtra votis optata procorum. Multorumque fuit ſpes invidioſa procorum. Mille procos habuit bis ſeptem nubilis annis.

PRODERE. Quære *Iudas.*

PRODESSE.

Iuvare. Conducere. Favere. Altera frumentis favet. Pecori opportuna loca,& commoda Baccho. Eſt operæ pretium.

PROHIBERE. V. *Impedire, Reſiſtere.*

PROIICERE. V. *Iacere.*

PROMETHEVS.

Satus Iapeto. Cui Pyrrha ſui filia fratris erat. Aërias volucres ſanguine fixus alit. Qui carpitur viſcera in duris ſaxis. * Ἰαπετιονίδης, Iapetionides. πυρὸς δότης, ignis largitor.

PROMISSVM.

Res promiſſa, pollicita. Receptum. Linguæ fœdera. Pignora polliciti. Verba polliciti. Promiſſi fides. Promiſſi gratia.

PROMISSVM SERVARE.

Pollicitis addere fidem. Promiſſum facere, reddere. Stare promiſſis. Dare pollicita pignora. Promiſſis manere. Præſtare, ſervare fidem. Perſolvere promiſſa præmia. Tibi maxima rerum verborumque fides.

PROMITTERE.

Offerre, deferre, obligare, obſtringere fidem. Facere promiſſum. Dare dextras fidemque. Dare promiſſum. Si tamen hoc ulli de ſe promittere fas eſt. Spondet reduces inducere terris. Polliceri.

PROMVLGARE.

Retegere. Detegere. Aperire, Patefacere In publicum efferre. Prodere. Vulgare. Palam facere. Palam referre. Efferre ſub auras. Demere ſilentia.

PROPE.

* Iuxta. Propter. Propter humum volitat. Secundum plena flumina. Falſi Simoentis ad undam. Haud procul hinc.

PROPERARE.

Tollere, rumpere, pellere moram. Mora abeſt. Rapidis ferri paſſibus. Nulla mora eſt operi. Haud mora. Præcipitare viam. Vrgere iter. Ferri curſu. Feſtinare viam. Feſtinate viri, nam quæ tam ſera moratur Segnities?

PROPERTIVS.

Blandus. Præcepta Propertî. Cujus opus Cynthia ſola fuit.

fuit. Romanus Callimachus. Proxima ſuppoſito contingens Vmbria campo, Quem genuit. Romanique aderit pagina Callimachi.

PROPHETA.

Fatidicus,veridicus, vaticinans. Edens oracula veridicis vocibus. Repletus pectora afflatu ſancto. Divino numine tactus,motus,actus,agitatus. Qui oracula ſancta canit.Divino percitus œſtro. Quem voces veterum, & ſancti cecinere prophetæ. * Vates ſacri. Interpres Numinis. Venturi præſcia turba. Sagax ventura videre. Fatidicus vates. Doctus futuri. V. *Prædicere.*

PROSERPINA.

Erebi regina.Nata Cereris. Perſephone. Inferni pollens regina Tyranni. V. *Regina Inferni.*

PROSPERE.

Omine læto.Secundo flatu. Lætis,ſecundis ſucceſſibus.Vento ſecundo.Dextro alite. Deo ſecundo,favente. Diis auſpicibus. V. *Felix.*

PROSPERITAS.

Tibi tempora Veris eunt. Dum juvat & vultu ridet fortuna ſereno. Donec eris felix multos numerabis amicos,Tempora ſi fuerint nubila,ſolus eris. Dum mea puppis erat valida fundata carina, Qui mecum velles currere,ſolus eras. Sed quia contraxit vultum fortuna, recedis,Auxilio poſtquam ſcis opus eſſe tuo. Dum flaret velis aura ſecunda meis. Eſt velis aura ſecunda meis.Navis mea fertur amico vento. V. *Rebus ſecundis.*

PRVINA.

Matutina,cana,vitrea,gelida, concreta, nocturna, hiberna,canens,nivea, rigida, roſcida. Exceptæ lunæ de nocte pruinæ.

PVBLICARE. V. *Promulgare.*

PVDERE.

* Erubeſcere. Erubuit Phaëton. Subitus invita notavit ora rubor. Æſtuat ingens imo in corde pudor. Non attollere contra ſuſtinuit oculos.Qui color infectis adverſi ſolis ab ictu Nubibus eſſe ſolet, vel purpureæ aurroræ,is fuit in vultu.Flava verecundus tinxerat ora rubor.Pudor vultus gravat.Erubuit,gremioque pudor dejecit ocellos. Erubuere genæ, totoque recanduit ore. Pudor ora ſubit.Pudore ſenſi me totis erubuiſſe genis. Lumina fixa tenet plena pudoris humo.

PVDOR.

Purpureus, roſeus, tener, caſtus,virgineus,verecundus,ingenuus,honeſtus,turpis.Character,nota,index ingenuæ mentis. Dejiciens oculos. Humi flectens lumina.Ora inficiens,colorans. Qui ſe manifeſtat. Prodit in ore. Solvere jura pudoris. Ponere pudorem. Violare pudorem. Extinctus pudor.

PVELLA.

Formoſa, tenera, bella, culta, ornata,candida,nivea, operoſa cultibus, facie præſignis, facie inſignis, forma præſtante, laudatiſſima forma. Vna digna duas forma vincere.Oculos dejecta modeſtos. Raras dotata per artes.Sibi quam non vendicat alter. Turpis,laſciva,petulans,procax,audax, ſuperba, pæta, deformis. Nimium vaga turba puellæ. Dulce puella malum. Perpetuum nata puella malum.

PVELLA CASTA. V. *Caſta puella.*

PVER.

Formoſus,facie ſpectabilis, tener,laſcivus. Incautis nimium temerarius annis. Impuræ matris prolapſus ab alvo.Turba minuta.Multa callidus arte. Pænè puer, dubiaque tegens lanugine malas. Puer impubes,& adhuc non utilis armis. Inque ſinu puerum, qui nondum impleverat annum,Dulce ferebat onus. νεοτρεφὴς ἔρνος, tenerum germen. V. *Iuvenis.*

XII ANNORVM.

Filius hujus erat primo laſcivus in ævo,
Addideratque annos ad duo luſtra duos.

XIII ANNORVM.

Tertius interea decimo ſucceſſerat annus.

XV ANNORVM.

Iam tria luſtra puer furto conceptus agebat.
Is tria cum fecit primum quinquennia,montes
Deſeruit patrios. *V. Annus.*

XVI ANNORVM.

Pulcer,& octonis iterum natalibus actis,
Signarat teneras dubia lanugine malas.

PVERITIA.

Ætas infirma.Ætas mollis & apta regi.Anni molles, teneri,pueriles, primi. Primum ævum. Mobilis ætas. Caſibus impingens compluribus ætas. Flexilis.

PVER-

PVERPERA.

Laborans utero. Gemellipara. Prolem enixa gemellam.

PVGNA.

Anceps, triſtis, ferox, aſpera, ſæva, acris, cruenta, ſanguinea, acerba, terribilis, crudelis, trux, atrox. Certamen infandum, immane, martium. Fremebundi certamina Martis. Flebile Martis opus. Prælia Mavortia, cruenta. αἵματος πέλαγος, ſanguinis pelagus.

PVGNARE.

Dimicare pugna. Decertare. Certamina ſubire. Concurrere ferro, telis. Conferre dextram. Miſcere prælia. Concurrere campo. Arma armis nectere. Gerere Martis opus. Decernere ferro, armis. In certamina venire. Crudo pugnam committere cæſtu. Prima manu tentare pericula belli. Succedere pugnæ. Celeri certare ſagitta. *V. Bellum gerere.*

PVGNARE PRO PATRIA.

Protegere patriam fortibus armis. Ruere in arma pro libertate patriæ. Ruere in arma pro patriis focis. Patriam Marte tueri, tutari. Facere prælia pro patria.

PVLCER. Quære *Forma.*

PVLVERVLENTVS.

Pulvere turpis. Caniciem immundo profuſam pulvere turpant. Fœdare in pulvere crines. Glebaſque jacentes Pulverulenta coquit maturis ſolibus æſtas. Pulverulenta fuga dare terga per agros.

PVLVIS.

Inanis, levis, ſiccus, exiguus, cæcus, æſtivus, tenuis. Turbidus atra caligine. Quem venti magno turbine corripiunt. Quem diſſipat aura. Quem turbinis ira rapit & disjicit. Quem aura levis torquet. * Fulvus arenoſa ſurgens tellure ſub auras. Erigitur globus; atque operit caligine denſa Cornipedumque vias, aurigarumque labores. Vide ut atra nubes pulvere abſcondat diem. Fumo ſimiles campus erigit in cœlum nebulas.

PVNIRE.

Sumere ſupplicium vindice dextra. Vltrice manu frangere, & ſupplicio premere. Punire crimina inducta rota. Laniare rotis. Elidere crura. Confringere crura. *V. Pœna afficere.*

PVNITIO. *V. Pœna.*

PVNIRI. *V. Pœnas dare.*

PVRGARE.

Vitæ crimina demere. Eluere, abluere omne nefas. Diluere vitiorum ſordes. Auferre criminis onus. Criminis admiſſi contagia mundare. Abſterſis ſordibus ſcelus omne abluere. Tollere, expiare peccatum.

PVRPVRA, PVRPVREÆ VESTES.

Fulgens, rubra, rutilans, regalis, precioſa, nobilis, ſanguinolenta, ardens, rubens. Color purpureus, Tyrius, Oſtricinus. Tyrii colores. Tyrius ſuccus. Oſtrini colores. Purpura Pœna. Oſtrum purpureum, puniceum, coruſcum, rutilum. Sidonium. Getulum. Tyrium quæ purpura ſenſit ahenum. Tyrio murice palla ſaturata, ſatura, tincta. Saturatæ murice veſtes. Vellera medicata Tyrio aheno. Tincta Sidonio murice lana. Aduſto murice candens. Tyrio diſtincta murice veſtis. Tyrio ardebat murice lana. Sidonio inſignis amictu. Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

PVTARE. *V. Opinio.*

PVTRIDVS.

Corruptus. Vitiatus. Illuvie pereſus. Loca ſente, ſitu, longa carie confecta.

PYGMÆVS.

Parvus, brevis, ridiculus, parvulus. Certans, bella gerens cum gruibus. Pygmæus parvis currens bellator inermis. Raptuſque per aëra curvis unguibus, à ſæva fertur grue.

PYTHAGORAS.

Samius ſenex. Qui poſſe renaſci Nos putat. Divinus, prudens, celebris, Panthoides.

Q

QVADRAGINTA.

Dena quater. *V. Annus.*

QVÆRERE.

* Inveſtigare. Rimari. Requirere. Explorare. Luſtrare. Cauſas penitus tentare latentes. Veſtigare viros. Altè veſtiga oculis. Omni terra, omni quærere profundo. Scrutari. Quæritare. Indagare.

QVATERE.

* Concutere. Movere. Quaſſare. Nutu tremefecit Olympum. Quatere, vibrare, coruſcare haſtam. Recta qua-

quatiebant cuſpide thyrſos. Arma rotare lacertis.

QVIA.

Quoniam. Propterea quod. In promptu cauſa eſt. Nempe.

QVERCVS.

Patula, glandifera, umbroſa, dura, rigida, aëria, ſublimis, annoſa, valida. Chaonis arbor. Iovis arbor. Sacra Iovi. Gratiſſima porcis. Infixis altè radicibus hærens. Annoſo robore quercus. Curvata glandibus.

QVERI.

Fundere queſtus. Dare querelas. Effundere querelas. Edere, promere, proferre querelas. Loca complere, replere querelis. Turbato pectore rumpere queſtus. Volvere triſtes querelas. Iactare triſtia verba flexilibus querelis. Implere cœlum queſtibus. Peragere querelas. * Multa querens ignominiam, plagaſque ſuperbi victoris. Stabat multa querens. Philomela mœſta flet noctem, ramoque ſedens miſerabile carmen integrat, & mœſtis latè loca queſtubus implet. Gemere alicujus crudelia fata. Longas in fletum ducere voces. (Me miſerum!) ingeminat.

QVIES.

Mollis, optata, jucunda, ſecura, placida, languida, grata, tranquilla, amica. Pacis amans. Reparans, recreans deſeſſi corporis artus. Recolligens vires fractas. Reficiens membra quæ fracta labore jacent. Quæ reparat artus. Quæ membra feſſa, deſeſſa, fatigata, defatigata, laſſa, languida novat. Requies blanda, dulcis, petita, ſecura. V. *Somnus*.

QVIESCERE.

Placidæ indulgere quieti. Carpere optatam quietem. Placida quiete feſſa membra levare. Capere dulcem quietem. Frui quiete. Plena ubi ſecuræ terra quietis erit. Littera jam laſſo pollice ſiſtit opus.

QVINDECIM.

Tria luſtra agere. Arcas adeſt, ter quinque ferens natalibus annos. Is tria cum fecit primum quinquennia, montes deſeruit patrios.

R.

RABIES.

PRæceps, veſana, indomita, ſæva, furioſa, maleſuada,

ſuada, maleſana, effera, concita, acerba. Nigro armata furore. Effera vis animi. *V. Inſania.*

RABIE AGITARI.

Ardere, flagrare acerba rabie. Furioſa rabie concitum, percitum eſſe. Animus ſtimulatur furente rabie. Corda tument rabie. Rabies, furor, iraque mentem præcipitant. Impelli, agi, circumagi, agitari rabie. Pectus anhelum, & rabie fera corda tumeſcunt. Dira ſubit rabies. *V. Inſanire.*

RADIX.

Radices agere. Radice ad Tartara tendere. Arbor longis radicibus hæret. Radices altius arbor agit.

RAMVS.

Spatiantia brachia. Arboreæ frondes. Ramus fragilis, patulus, frondens, novellus, penſilis, umbrans, viridis. Arbore pendens. Curvatus pomorum pondere. Incerto pondere nutans. Autumni pondere pandus. Alumnus alienus, *pro ramo inſito.*

RAPA.

Frigore gaudens. Præbens commoda multivoris alimenta colonis. Quæ inflat alitque.

RASTRVM.

Raſtellum. Pecten rarus. Inſtrumentum dentatum. Raſtrum curvum, dentatum, validum, rigidum, grave. Curvis purgatur vinea raſtris. Iniquum pondus raſtri. Vertere terram pectine. Raſtris glebas frangere inertes. Non raſtros patietur humus, non vinea falcem.

RATIO.

Indagans, ſapiens, cæca. Latens denſa caligine merſa. Excelſa dominans in corporis arce. Iudicium faciens è rerum cognitione. Senſa animi rapiens hauſta à radiis luminis. Vſus rationis.

REBVS ADVERSIS.

In miſeris rebus. Rebus deploratis. Rebus in anguſtis. In miſera ſorte. In rebus egenis, aſperis. Cum ſors adverſa fatigat. Horrificas ſorte tonante minas. Fractis undique rebus. Cum ſors irato fulminat ore minas. Rebus in arctis. Sorte furente, indignante, iraſcente. Fortuna tonante.

REBVS SECVNDIS.

Cum vultu ridet fortuna ſereno. Dum aura ſecunda flat, afflat. Cum fortuna juvat. Dum ſors favet, arridet,

det, ridet. Dum vultu blando, blandidulo,ſors aſpicit. Dum navis fertur, it vento ſecundo. Dum mea per placidas cymba cucurrit aquas.

RECEDERE.

* Retro pedem cum voce reprimere. Trepidusque repentè refugit. Lucoque abſcede verendo. Cedere.Limina linquere. Greſſus removere.

RECOGNOSCERE.

Reddere incudi. Tradere incudi. Vocare ad judicium limæ. Limam adhibere. Elimare. Lima mordacius uti.Pungere errata doctis lituris.

RECORDARI.

Tenere pectore, mente. Memori pectore dicta notare. Voces alicujus mente ſua concipere. Inhærere pectoribus. Animo adeſſe. Animo alicujus ſedere. Ante oculos ſemper habere. Totis animi ſenſibus infixum habere. Habere ſignatum memori pectore. Fida mente tenere recepta. Semper gerere corde revincto. Signatum hoc memori pectore nomen habet. Hæret pectori. Et vocem memori condidit aure tuam. Manet alta mente repôſtum. Animo fixum immotumque ſedet. Æternum ſervat ſub pectore vulnus. Nulla dies unquam memori vos eximet ævo. Non excidit animo. * ἐν φρεσὶ γράφειν, ſcribere in mente.

RECTVM.

Æquum, bonum. Fas. Auro venalia jura. Fas omne abrumpere. Sacrata reſolvere jura. Decipimur ſpecie recti. Mens ſibi conſcia recti.

RECVSARE. *V. Negare.*

REDIMERE, REDEMPTOR.

* In medio turbine lethi verſantem eripere. Pretio redimere. Generis lapſi ſarcire ruinas. A morte reducere. Reparare genus humanum. Eripere letho. Subducere morti. Chriſtus nos ex hoſte recepit, nos morte redemit. Pretioſi ſanguinis lytro aſſeruit. Eripere è faucibus orci. Quære *Reparare.*

REDIRE.

Quærere reditus. Converſis recurrere equis. Si patrios unquam remeaſſem victor ad Argos. Referre pedem ad aliquem locum. * Remeare. Repetere. Ipſe urbem repeto. Reverti. Qua greſſum extuleram repeto. Me refero inde domum, arcemque reviſo. Eſſe reducem.

ducem. Converſa domum dare lintea. Pedem reflectere. Paſti repetunt præſepia tauri. Retrorſum vela dare atque iterare curſus relictos. Quis te redonavit Quiritem Dîs patriis Italoque cœlo? Revocare gradum. V. *Regredi.*

REDVNDARE.

Tumet amnis aquis. Affluere, ſuperfluere, abundare. Pomis exuberat annus. Vitio fœcunda nimis. Ager morientibus æſtuat herbis.

REFORMARE.

* Vaganti frena licentiæ injicere. Amovere culpas. Veteres artes revocare. Leges reſumunt priſcam canitiem. Talem ſenſere Solonem res Pandioniæ, *id eſt*, reformatorem habuerunt Solonem Athenæ.

REFRIGERARE & RI.

* In reducta valle æſtum vitare. Fluvii gravem ſolantur æſtum. Ripa viridante æſtum levare. Gelida reficere aqua. Ortus canis æſtivi vitare ſub gelida umbra. Æſtum grata mitigabat umbra. Aurula lenire æſtum. Æſtum relevare. Flumine gelido frangere ſoles. Aura gelido fovet afflatu. Aperto pectore ventos accipere. Arborea ab umbra frigus ducere. Patula arbore defendere ſoles. Rabiem canis aquula nemoroſi fontis lenire.

• REGERE.

Vti habenis. Iuga flectit habenis. Tenere, moderari frena. Vrbes frenare ſuperbas. Regere opes. V. *Imperare.*

REGINA INFERNI.

Proſerpina. Hecate. Trivia. Phlegetontis. Perſephone. Trinacria. Phlegetontea regina. Plutonia conjux. Nigri Iovis invida conjux. Trinacria Iuno. Perſephone acerba. Sparſa caput Phlegetontide lymphia. Inferni pollens matrona tyranni. Filia Cereris.

REGNARE. V. *Imperare.*

REGNVM.

Magnum, ingens, longum, potens, proavitum, antiquum, vix ſatis aptum regi. Sceptrum potens. Rerum moderamen. Fiunt regni jura minora tui. Centum urbes habitant magnas uberrima regna. Patrio inſontes pellere regno. Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas.

REGRE-

REGREDI.

Gradum referre. Pedem referre retro. Gradum abducere retro. Dare lintea retrò. Iter revolvere. Torquere veſtigia. Pelagus remetiri. Diſcedere verſo gradu.

RELIGIO.

Priſca, antiqua, avita, cana, pura. Gratiſſima cœlo. Populum ſub antiqua religione tueri. V. *Dei cultus.*

RELVCERE.

Mavors adamante coruſcat. Radiare. Rutilare. Fulgurare. Micare. Nitere. Niteſcere. Tenebraſque ſerena Luce ſecat. Diſpergere lucem. Latè fulgurat umbo. Collucent pocula menſis. Nova lux oculis effulſit. Cærula nubes ſolis inardeſcit radiis, longeque refulget. Nocturna renidet Luna. Terque ipſa ſolo, mirabile dictu, emicuit. Fulgere in armis. V. *Illuceſcere.*

REMIGARE.

Ducere remos. Vertere, ſulcare freta remis. Scindere aquas. Fluminis aquas torquere remis. Impellere navem remis. Movere freta remo. Movere remo carinam. Remo pellere navem. Incumbere validis remis. Æquora verrere. Remis ſollicitare freta. Intendere brachia remis. Agili peragit freta cærula remo. Findere remigio aquas. Vti remis. Remos impellere, movere. Inſurgere remis. Pulſare undas remo. Remo carpere iter. Dividere remis. Spumeſcunt æquora remo. Navis it remige, remis. Referre ad littora remos.

REMVNERARI MERITA.

Reddere vicem meritis. Officiis pretium rependere. Referre honorem officii. Referre, reddere, rependere gratiam. Præmia digna referre. Reddere pretium laborum. Grates perſolvere dignas. V. *Gratiam referre.*

REMVS.

Agilis, validus, citus, tardus, lentus, levis, pendens, demiſſus. Verrens æquora. Secans undas. Agiles faciens navibus alas. Lignum ſulcans æquor. Νηὸς πτερὸν, navis ala.

REPARARE.

O utinam poſſem populos reparare paternis Artibus. Et de femineo reparata eſt femina jactu. Dic Themi, qua generis damnum reparabile noſtri Arte ſit? Scelus expiare. Piare triſte nefas. Culpam hanc miſerorum morte piabunt.

REPETERE.

Repetere verba. Iterare voces. Reportare verba. Repetens iterumque monebo. Nequidquam ingeminans iterumque iterumque vocavi. Non canimus ſurdis, reſpondent omnia ſilvæ. Hæc in fine loquendi ingeminat voces, auditaque verba reportat. Interea toto clamanti littore Theſeu, Reddebant nomen concava ſaxa tuum.

REPREHENDERE.

Dictis caſtigare. Carpere cauſidicus fertur mea carmina. Alienam carpere vitam. Corripere, culpare, objurgare. Cenſuram dare. Mordere.

RESEECARE FALCE.

* Reſecare. Amputare. Abſcindere. Aciem falcis tentare. Florentes ſecare herbas. Comam mollis Achanti tondere. Pubentes herbas falce metere. Arida prata tondere. Falcem maturis ſupponere ariſtis. V. *Metere.*

RESISTERE.

Inexpugnabilis obſtat. Medio lapis obſtitit arvo. Siſtere contra. Verum etiam inſtanti læſa repugnat ovis. * Obſiſtere. Reluctari. Poſſe ſuſtentare. Suſtentare aciem. Suſtinet incurſus. Denſis obſiſtere turmis. Cruentis telis inexpugnabilis obſtat. Briareus immenſus ſtetit contra ætherem armatum.

RESONARE.

Tinnitus æra repulſa dabant. Latè reſonant plangoribus ædes. Avibus reſonant virgulta canoris. Saxa ſonant, vocisque offenſa reſultat imago. Et vox aſſenſu nemorum ingeminata remugit. Cum gemitu reboant ſilvæ. Inſonat omne nemus. Cœlum tonat omne tumultu. Euridicen toto referebant flumine ripæ. V. *Echo.*

RESPICERE.

Tollere ad ſidera vultus. Conjicere oculos in aliquem. Oculis & pectore toto inhærere. Ad cœlum lumina tendere. Paſſim oculos per cuncta ferre. Lumina defigere. Lumina ferre. Cernere. Speculari. Spectare. Huc illuc volvere oculos. Partes oculos verſabat in omnes. Omnia perlegere oculis. Torvè, vel torvum tueri. Illa ſolo fixos oculos averſa tenebat. Geminas aliquo flectere acies. Lumina fixa tenere. Cuncta oculis lu-

lis lu-

lis luſtrare. Vertere ad aliquem luminis orbes. Obtutu hæret defixus in uno. Os oculoſque loquentis Iamdudum & totum luſtrabat lampade corpus. Oculos ferre omnia circum. Nequeunt expleri corda tuendo. Iuvenis tum juſſa ſuperba Miratus, ſtupet in Turno corpuſque per ingens Lumina volvit, obitque truci procul omnia viſu. Γοργὸν βλέπειν καὶ ταυρηδὸν, Gorgoneo, & taurino aſpectu intueri.

RESPONDERE.

Reſponſum reddere paucis. Reſponſa dare. Alternis reddere verba notis. Addere verba dictis. Ore referre viciſſim. Dicta referre. Reddere ore. Reddere verba, ſonos. Mutua dicta referre. Verbis tangere verba. Ora reſolvere. Iactare reſponſa. Veneris contra ſic filius orſus. Vix ea fatus erat, gemitu cum talia reddit. Reſponſa referre. * Subjicere. Pauca furenti ſubjicio. Sic contra eſt ingreſſa Venus, *id eſt*, reſpondit. Quærenti, talibus ille, *ſcilicet* reſpondit. Proſequi dictis. Niſus ad hæc, *nempe*, reſpondit.

RESTARE.

* Supereſſe. Superare. Eſſe ſuper.

RESVRGERE. *V. Excitare.*

RETARDARE.

Moliri moram. Moras afferre. Iungere, addere moram. Moræ cauſſas afferre. Rumpere, retardare iter. Continere curſum. Quæ tantæ tenuere moræ? Surgentes demoror Auſtros. *V. Mora. Morari.*

RETIA.

Rara, ſubdola, ſinuoſa, ſubtilia, tenſa feris, fallentia, maculis diſtincta. Ducentia retia piſces. Caſſes doloſi, laxi, laxati, arcti. Plaga nexilis, nodoſa, fallax. Laxata foramina retis. In laqueos auceps decideratque ſuos. Summaque tranſibat poſitarum lina plagarum. *V. Caſſes.*

RETIA TENDERE.

Retia nectere, ponere, ſtruere, jacere fila, plagas tendere. * Suſpendere caſſes. Cava retia contento fune trahere. *V. Venari.*

RETRO.

* Penè. A tergo. Poſt terga. In caput alta ſuum labentur ab æquore retro flumina.

REX.

REX.

Magnanimus, purpureus, potens, magnificus, invictus, armipotens, belliger. Tenens, gerens regia ſceptra manu. Imperioſa, veneranda ſceptra gerens. Quem penes eſt legum veneranda poteſtas. Quem Deus in celſa ſede locavit, opibus magnis & honoribus auxit. Cui tradita divinæ cuſtodia legis. Cujus non falſum gloria nomen habet. Rector. Præſes rerum. Regnator populorum. Qui ſolio ſedet alto. V. *Princeps*. V. *Heros*.

RIDERE.

Tollere riſum. Laxare labella riſu. Geſtire riſu lætiſſimo. Concuti riſu. Ora in riſum ſolvere. Ludere protervo riſu. Concuti cachinno. Romani tollent equites, peditesſque cachinnum. Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat Democritus. Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.

RIGARE.

Spargere ſemen aqua. Roratas mittere aquas. Largo fletu ſimul ora rigabant. Vultum lacrymis atque ora rigabat. Sparſo latè rigat arva cruore. Tempus erat, vitrea quo primum terra pruina Spargitur. Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas. Et amicos irrigat imbres. Irriguumque bibant violaria fontem. Nutrire humore. Rivos ducere lenis aquæ.

RIPA.

Obliqua, fluvialis, opaca, curva, declivis, ſonans. Ripa lenè ſonantis aquæ. Blando flore coronata. Amicta gramine. Littus raucum, ſpumans, refluum, reſonum, undiſonum. Margo devexus. Educens ſalices. Fremunt ripæ reſonantibus undis. Magno agmine complere ripas. V. *Littus*.

RISVS.

Dulcis, blandus, tremulus, lætus, hilaris, procax, facilis, lepidus, effuſus, urbanus, obſcœnus, nimius. Caſta fides, riſus hilares, moreſque pudici.

RISVM MOVERE.

Elicere, excutere riſum. Quatere riſu populum. Dare riſus. Concitare, movere, facere riſum.

RIVVS.

Torrens, rapidus, præceps, ſtrepens, cadens, ſpumans, turbulentus, verticoſus. Quem pluvia dedit. Qui rupto aggere de montibus fertur. Ab alta rupe cadens.

Stri-

Stridens per alta cacumina montis. Nimbis hyemalibus auctus. Vberibus fœcundus aquis. Diverſis lapſi de partibus amnes. Tenuis fugiens per gramina rivus. Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtringuere rivo. V. *Fons.*

RIXÆ.

Turpes, moleſtæ, iniquæ, amaræ, tetricæ, rabioſæ, clamoſæ. Diſſidium. Diſcordia. Lis. Iurgia litigioſa. Iurgia inſana. Rixa proterva, improba, levis. Amaræ prælia linguæ. Creſcens ab exiguis cauſis. Minimis verbis interdum maxima creſcens. Lites gignere. Ciere diſcordiam. Quære *Iurgia.*

RIXARI.

Dicere, nectere, miſcere jurgia. Meditari jurgia linguæ. Linguam ad jurgia ſolvere. Per jurgia dicere. Iurgio contendere. Altercari. Iurgari. Miniſtrare verba rixæ. Acuere in jurgia linguam. Querelis aſſurgit, & irrita jurgia dictat. Illis inceſſit magno diſcordia motu. Et certamen erat. Diſcrepare. Concertare. Quære *Iurgari.*

ROBVR.

Durum, validum, prævalidum, firmum, ſolidum, invictum, inexpugnabile, Herculeum. Vires valentes, præſtantes, vegetæ, nervoſæ. Innata rupibus altis Robora. Quære *Vires.*

ROBVSTVS.

Viribus eſſe invictis. Præditus viribus. Viribus inſignis. Pectore firmo. Valido eſſe robore. Herculea, valida gens. Viribus ſuperbus. Corpus durum patienſque laborum. Timor ille Phrygum, decus & tutela Pelaſgi nominis Æacides, caput inſuperabile bello. Sed quàm Marte ferox, & vinci neſcius armis, Tam nunquam facta pace cruoris amans. Animi pleniſſima magni pectora. Acer erat, belloque ferox, ad vimque paratus. Fervidus ingenio, tum verò & cladibus aſper.

ROBVSTVM REDDERE.

Vires animumque ſuggerere. Robur ſuppeditare. Fortem, robuſtum reddere. Firmare. Confirmare. Vires addere, dare.

ROMA.

Inclyta, bellatrix. Vrbs alta Quirini. Saturnia. Dardania. Auſonia. Quirinalis. Septemgemina. Rerum domina. Caput orbis. Quæ ſummum geſſit in orbe locum.

Triplex,

Triplex, equitatu, plebe, ſenatu. Pulcerrima rerum. Vrbs Romulea. Vrbs Martia. Quo nullum Latio clarius exſtat opus. Triumphati caput orbis. Proſpiciens de ſeptem montibus orbem. Vrbs quæ toti præſidet orbi. Vrbs ſeptem alta jugis. Domina qui natus in urbe eſt. Romulidarum arcis ſervator candidus anſer. Quæ de ſeptem totum circumſpicit orbem montibus. πάμπολις, civitatum omnium princeps.

ROMANI.

Æneadæ. Phrygii nepotes. Quirites. Turba Quirini. Viri Auſonii. Latio de ſanguine nati. Gens Auſonia, Romana. Turba togata. Romanos rerum dominos, gentemque togatam. Romulidæ. Populus Quirini. Nobilium turba Quiritium. Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.

ROMVLVS.

Magnus, fortis, invictus, trabeatus, trabea decorus. Lituo pulcer trabeaque. Iliades. Marte ſatus. Proles Martia. Martigena. Rex Romanus. Romanæ conditor urbis. Nutritus lacte lupæ. Sabina feri contudit arma Tati. Educti plures ſilveſtri ex ubere reges. * Clarus Iliæ puer.

ROS.

Cœleſtis, vitreus, ſtillans, recens. Aquæ roratæ, torales. Sparſaque cœleſti rore madebit humus. Ros in tenera pecori gratiſſimus herba. Paſcuntur rore citadæ. Canuerint herbæ rore recente quater. *V. Rigare*.

ROSA.

Verna, rorata, odorata, tenera, albens, amœna, candida, auricoma, fragilis. Veneri ſacra. Quæ ſuavem ſpirat odorem. Oblectans mille modis. Ad radios floret quæ ſplendida ſolis, & moriens flectit ſole cadente caput. Quæ manè viget, marcida nocte cadit. Cui color eſt nulli imitabilis arti. Medio quæ ſolis aduſta calore, Ponit deciduo pendula flore comas. Quæ mane levibus viget alta pruinis, Arida vix primo veſpere facta cadit. * ὀφθαλμίδιον ἄνθων, florum ocellus.

ROTA.

Curva, obliqua, celeris, fervens, rapida, disjecta. Orbis rotæ. Orbes celeres. Summæ curvatura rotæ. Perpetuum quæ circumvertitur axem. Atque rotis

ſummas

ſummas levibus perlabitur undas. Obliquæ ſigna iterata rotæ.

REVERTI. V. *Redire.*

RVBIGO.

* Salſa rubigine lædi. Scabra rubigine exedi. Mala culmos edit rubigo. Squalida rubigo infertur aratris deſertis. Enſes ſunt ſcabri morſu nigræ rubiginis. Ferrum depoſitum roditur ſcabra rubigine. Gladii horrent ſitu.

RVBERE, RVBOR.

Roſeus, purpureus, puuiceus, coruſcus, caſtus, ſanguineus, flammans, igneus. Inſiciens, tingens ora. Ora notans. Pingens vultum. Miſtus candore. Sedens in ore. Inficitur teneras ore rubente genas. Pueri rubor ora notavit. Niveos infecit purpura vultus. * Virgineum ore pudorem ſuffundere. Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem. Sidonio mollis aheno Repetita bibit lana rubores. Contrahere ruborem. Vide *Pudor.*

RVGA.

Senilis, anilis, deformis, informis, fœda, aſpera, ſevera. Arans vultum, ſulcans cutem. Fœdans, turpans, notans, criſpans frontem.

RVMOR.

Volucris, volitans, garrulus, incertus, mobilis, vagus, terrificus, trepidus, ventoſus. Hinc inde volans, ruens. Velox agitatis pervolat alis. V. *Fama.*

RVMOR SPARGITVR.

Mendax præcipiti rumor volat ocyus Euro. Nuntia fama ruit, multaſque allabitur oras. Ad nos vix tenuis famæ perlabitur aura. Fama volat. It fama. Fama vagatur. Magnas it fama per urbes. Volitat fama per urbem. Hic incredibilis rerum fama occupat aures. Diditur hic ſubito Romana per oppida rumor. Rumor, ut eſt velox, agitatis pervolat alis. Phrygiæque per oppida facti Rumor it, & magnum ſermonibus occupat orbem. Iamque ferebatur vicina per oppida fama.

RVMPERE.

Ille inter primos correpta dura bipenni Limina perrumpit, poſteſque à cardine vellit Æratos. Daphnidis arcum Fregiſti & calamos. Rumpere ſacrifica molitur colla ſecuri. Tempora perfringit fulvo protecta capil-

lo. Portaſque refringit. Ille humeris poſtes concuſſit opacos. * Corpora prenſa manu frangebat ad ſaxum. Inſtat vi patria Pyrrhus, nec clauſtra, nec ipſi cuſtodes ſufferre valent. Fit via vi, rumpunt aditus. Nodoſo robore coſtas fregit. Refringere portas. Vi perfringere portas. Ferro quatere morantia clauſtra. Torta baliſta ſaxo gravi fregit portas.

RVPES.

Aërea, abrupta, acuta, ſaxea. Alpina, Caucaſea, alta, ardua. Moles prærupta. Mediis quæ pendet in undis. Immota, firma, ſtans vaſtis in undis, in medio fluctuum. Obvia ventorum furiis, expoſtaque ponto. Scopuli quos rauca ſubedit unda. Petra perferens vim venti cunctam, atque minas cœlique mariſque. V. *Scopulus.*

RVS.

Ferens meſſes opimas. Florens gravibus ariſtis. Flavens dulcibus ariſtis. Promens largas opes. Læto proventu beans agricolam. Spicis flaveſcens. Campus frugifer, florifer, herbidus, planus, ſterilis, amœnus. Veſtitus gramine multo. Decoratus ceſpite molli. Læto gramine vernans. Depromens variis germina picta notis. Picti viridaria campi. Rura beata, dulcia fœcundi ſoli. V. *Ager.*

RVTA.

Salubris, ſalutaris, virens, viridis. Superans meritis gramina cuncta ſuis. Acuens lumina. Pellens venena. Iucunda oculis. Stirpibus atque herbis Boreas cum demit honorem, virens nulla languida facta manu. Inhibens dira miſta venena manu. Cujus odor roborat caput & cerebrum. Vigens multiplici virtute medelæ. Attactu leni graves diſpergens odores.

S.

SABBATVM.

ILla dies veteri poſcit quæ lege quietem.

SACERDOS.

Divinus, ſacer, conſpicuus, canus. Tractans myſteria ſacra. Namque ubi verbipotens, ſacroque ſalutifer ore Sontem animam fando inſtaurat. Damnata Sacerdos Tartareæ ferat antra domus. Sacra dogmata tractans.

SACRIFICARE.

Sacra facere; parare, peragere, celebrare. Deum celebrare donis. Dona imponere aris. Cumulare altaria donis. Tingere victimis aras. Sacris flammis holocauſta cremare. Sacrificis flammis exta cremare. Sanguine taurorum facere ſacra Tonanti. Illius aram ſæpè tener noſtris ab ovilibus imbuet agnus. Taurum ingentem mactabat ad aras. Aris mactabat honores. Dona ferunt, onerantque aras, mactantque juvencos. Exta cremanda focis imponere. Multa tibi ante aras noſtra cadet hoſtia dextra. Sternere altária donis. Supplex aris imponere honorem. Libare Deo exta, victimam. Pateris libamus & auro. Sacris adolere altaria tædis. Dare thura. Luſtramurque Iovi votis, incendimus aras. Thura dabant, tepiduſque cruor fumabat ad aras. Dare thuris honorem. Deos fumantibus aris placare. Deo cereale ſacerdos Imponit libum.

SACRIFICANDI RITVS,

Ex Virgilio, ſexto Æneidos.

Quatuor heic primum nigrantes terga juvencos
Conſtituit, frontique immergit vina ſacerdos,
Et ſummas carpens media inter cornua ſetas,
Ignibus imponit ſacris libamina prima,
Voce vocans Hecaten, cœloque, Ereboque potentem.
Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem
Suſcipiunt pateris. Ipſe atri velleris agnam
Æneas matri Eumenidum, magnæque ſorori
Enſe ferit, ſterilemque tibi Proſerpina vaccam.
Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras,
Et ſolita imponit taurorum viſcera flammis,
Pingue ſuperque oleum fundens ardentibus extis.

SACRIFICIVM.

Dona, munera, honor, officium ſacri ſacrificii. Pacales flammæ. Dies ſacrificii. Ritus ſacrificii. Sacra, cœleſtia, pia, auguſta. Nefanda, fera, dira, crudelia, temerata, mentita, commenta, nova, moris novi. Dona cœleſtia. Libamen. Far pium. Sanguis ſacer. Honor ſolemnis. Honor priſcus. Thurea dona. Supplicia dona. Hoſtia. Victimá. Altaria fumantia. Cæſi ad aras juvenci. Dona impoſita aris. Fuſus taurorum ſanguis. Ter-

que novas circum felix eat hoſtia fruges, Omnis quam chorus & ſocii comitentur ovantes.

SACRVM, *ſeu* MISSAM CELEBRARE.

Sacra altaris myſteria tractare. Dei pia dona in ara offerre. Vitalia liba, & calices fidelibus in ſacrificio exhibere. De more ſacerdos Sacra facit, niveam pro vertice tendit Hoſtiam, & auratum calicem. Sacerdos ſignando calicem ſigna beata dedit.

SAGA. V. *Incantatrix.*

SAGITTA.

Pennifera, pennata, rabida, cruenta, tincta, madens felle, ſerpentis felle lita, concita nervo, volans, celeris, hoſtilis. Tangens, lædens præcordia, corda. Quæ fertur per nubila. Volans, fugiens ſtridore horrendo. Quæ miſſa venit forti manu. Volucres aërias nervo ſtridente diverberans. Cava tempora trajiciens. Arundo. Volucre ferrum. Telum letale, letiferum, vulnificum, penetrabile, acutum, exitiale, ſtridens, volitans. Exiens ab arcu. Tangens juſtam metam. Volans per tenerum aëra. Spiculum. Iaculum. Tortilibus vibrata phalarica nervis. Quære *Iaculari.*

SALIX.

Amara, lenta, flexilis, viridis, viridans. Irrigui fontis amica. Rigens, & trunco turpis inerte jacens. Lentæ ſalicis virgæ. Frondes ſalignæ.

SALOMON.

Davidides ſapiens. Mentis opumque potens Salomon.

SALTARE, TRIPVDIARE.

Ducere choreas, choros. Exercere choros. Indulgere choreis, Celeri pede pulſare humum. Inſtruere choros. Ducere choros ad numerum. Agere choros. Dare motus compoſitos. Pedibus plaudere choreas. Membra movere ad modos. Movere pedem ad numerum. Manum implicare choris,

SALTARE.

Saltu ferri. Se ſaltu credere. Saltu ſuper ardua venit. Dedit ſaltum properans inſiſtere ripæ. Neque oves, hœdive petulci Floribus inſultent. Tranſire locum ſaltu. Saltu ſuperare locum. Saltu tranſmittere locum. Mollibus in pratis unctos ſaliêre per utres. Tum demum

mum præceps ſaltu ſeſe omnibus armis In fluvium dedit.

SALVARE & BEATVM FACERE.

Cœleſti ſede locare. Siſtere Superûm ſtatione. Recipere cœleſtibus oris. Transferre in regna cœlituum.

SALVARE & LIBERVM REDDERE.

Eripere, vindicare, abſolvere, liberare, aſſerere, eximere, exſolvere, extricare, expedire. Amiſſam claſſem, ſocioſque à morte reduxi. Certè ego te in medio verſantem turbine leti Eripui, Medioque ex hoſte recepi, O pater, ô patriæ cura ſaluſque meæ.

SALVARI.

Transferri in ſancta regna cœlitum. Cœleſti ſede recipi. Siſti cœleſtibus oris. Superûm ſtatione locari. Æternæ vitæ hæredem fieri. In perennem gloriam transferri. Æternæ nanciſci gaudia vitæ.

SALVIA.

Suavis. Dulcis odore, & virtute gravis. Quæ pluribus hominum morbis prodeſt.

SALVTARE.

Manè ſalutatum venio, tu diceris iſſe Antè ſalutatum. Sæpe ſalutatus umquam prior ipſe ſalutas. Cui non manè feras irrequietus Ave. Cui primam ſolito vulgi de more ſalutem. Abſentes pro ſe memori rogat ore ſalutent. Afferre, dicere ſalutem. Larga donare ſalute. * Læto clamore ſalutare. Salutare aliquem ſuo nomine. Dicere ave. Scribere patri ſalutem.

SAMSON.

Manoades, *id eſt*, Manoë filius. Manoa patre ſtemma trahens. Crine potens Samſon. Zargites; *à patria*. Zargites, rapta Thymnatide, concitus ira, Vulpe Philiſteos igneque perdit agros. Samſonis concubina Dalila, Thymnatis *à patria dicitur*.

SANARE.

Relevare corpora morbis. Lapſas in priſtina reſtituere vires. Servare corpora hominum. Medicaminibus triſtes depellere morbos. Levare ope Apollinea, Pœoniis artibus. Pellere ægro è corpore morbos. Ferre opem medicam. Iuvare ope medica. Medicam opem ferre languentibus ægris. Dat medicina ſalutem. Medicari cuſpidis ictum. Dum medicas adhibere manus ad vulnera paſtor Abnegat. Scire poteſtates herba-

rum, uſumque medendi Maluit. V. *Medicina, medicus.*

SANCTVS.

Morum & vitæ labe carens. Integer vitæ ſceleriſque purus.De Chriſto pendens totus,eumque ſequens. Cui rupes firmiſſima Chriſtus. Celebrans facta ſtupenda Dei. Vitans aſſuetos impia facta ſequi. Domini cui lex eſt infinita voluptas. A domino tradita juſſa ſequens.

SANCTI, SVPERI.

Cœlites. Cœlicolæ. Superi. Divi morte carentes. Omnes cœlicolas, omnes ſupera alta tenentes. Dii maris & terræ, quique his meliora tenetis, Inter diverſos cum Iove regna polos.Vltima ſemper expectanda dies homini eſt, dicique beatus Ante obitum nemo ſupremaque funera debet. * Animi cœleſtes. *Horat.* Quieti ordines Deorum. Cœleſtes cives, Indigeteſque cœli. Ætheris Quirites. Poli Quirites.

SANGVIS.

Calidus, fervidus, ruber, purpureus, venifluus, decolor, tener, craſſus, tepidus, largus, letifer, concretus, puniceus, ater. Cruoris, ſanguinis imber fuſus, effuſus, profuſus. Cruor rutilus, roſeus, craſſus. Sanguineæ guttæ. Atro tepefacta cruore terra. Inundant ſanguine foſſæ. Cæde tepebat humus. Arva cæde madeſcunt. Sanguine terra tepet.Largo terra ſparſa cruore madet. Membra fluentia tabo. Sparſo rorabant ſanguine vepres.

SANGVINE GAVDENS.

Cupidus cruoris. Gens avidiſſima cædis. Multa cæde cruentus. Sævus. Crudelis. Sanguinem ſitiens.

SANGVINOLENTVS.

Sanguine ſparſus, conſperſus. Maculatus, fœdatus ſanguine. Stetit imbre cruento informis facies. Infando pollutus ſanguine. Squalentem barbam, & concretos ſanguine crines. Præceps ſanguineo delabitur igne cometes.

SAPIENTIA.

Provida, divina, egregia, victrix fortunæ. Divûm munus. Cautè præviſa pericula vitans. Omnia conſulta mente gerenda regens. Cui comes eſt gloria, & immenſæ opes. Nullum numen abeſt ſi ſit prudentia.

Nun-

Nunquam aliud natura, aliud ſapientia dicit.* Eſt huic ingenium cœleſte, ac divinum, & rerum prudentia ſumma. Eſt ei animus rerum prudens. Ante annos animumque gerit, curamque virilem. Conſiliis habitus eſt, & rebus gerendis non futilis auctor. Eſt ingens vis animi qui fulminis in morem celer rapitur, omniaque pervadit. Canicies animi, quamvis ætas viridis. Ignei motus animi. μουσῶν ςόμα, os Muſarum. *De homine ſapiente dicitur.*

SAPPHO.

Poëtria, ingenioſa, facunda. Puella Lesbis. Aoniæ Lesbis amica lyræ. Vates Lesbia, Pelaſgis. Cui ingenium molle Thalia dedit. Cui Pegaſides blandiſſima carmina dictant. Lesbia Pieriis Sappho ſoror addita Muſis.

SATA.

Teneris lactentia ſuccis. Dulce ſatis humor.

SATIARE & SATIARI.

Exſatiare. Saturare. Exſaturare. Eximere famem epulis. Poſtquam exempta fames, & amor compreſſus edendi. Iamque cibo, vinoque graves, ſomnoque jacebant. Nec cythiſo ſaturantur apes. * Expleri dapibus, & vino ſepeliri. Eſſe ſaturum. Refectus ad ſatiem. Vvidus egregiè. Placata eſt fames epulis. V. *Epulari.*

SATISFACERE.

Fructus reſpondet labori. Favor reſpondet meritis. Non lactare inani ſpe. Voto reſpondere.

SATVRNVS.

Deus falcifer. Deus Leucadius. Deus ſenior. Deus falcitenens. Curvata falce minans. Qui genus indomitum, diſperſum montibus altis Compoſuit, legeſque dedit. Saturnius pater. Aureaque, ut perhibent, Saturno rege, fuerunt Sæcula.

SATYRI.

Leves, celeres, pede rapido. Ruris Dii. Turba proterva. Saltibus apta juventus. In Venerem Satyrorum prona juventus. Saltantes, laſcivi, capripedes, cornipedes, biformes, petulantes, monticolæ, ſemimares. Eſte procul Satyri, petulantia numina, turpes.

SAVL PRIMVS HEBRÆORVM REX.

Saulo Davides ſceptri ſucceſſit honore. Saulus vexatur furiis. Ciſſides; Ciſſi filius. Iuſſus Idumæam

Ciſſides tollere gentem. Sauliades; Ionathas, Saulis filius.

SCABIES.

Grex totus in agris unius ſcabie cadit & porrigine porci. Scabra, mortifera, atra, mala. Læderet aut teneras puſtula rupta manus. Turpis oves ſcabies tentat. Perniciosa lues. Illuvies. Scabie laborare. Vrgeri ſcabie.

SCANDERE.

Aſcendere, conſcendere. Evadere ad ſummi faſtigia culminis. Summi faſtigia tecti aſcenſu ſuperare. Ingredi in altum. Poſteſque ſub ipſos Nituntur gradibus. Mox ſeſe attollit in auras. Tollimur in cœlum. Conſcendit furibunda rogos. Superas evadere ad auras. Inque domos ſuperas ſcandere cura fuit.

SCELVS.

Infandum, nefandum, exitiale, immane, nefarium, impium, cruentum, inexpiabile, crudele, pudendum, deteſtabile. Factum triſte, turpe. Facinus malum. Miniſterium ſceleris. Culpa in Deos. Piaculum. Crimen. Turpe nefas. Quære *Crimina*.

SCENICI LVDI.

Iocoſi, placidi, lepidi. Gravitate carentes. Spectacula publica. Mimi obſcœna jocantes. Imitantes turpia Mimi.

SCHOLA.

* Gymnaſium, domus, & officina muſarum, πιερὶς δόμος, domus Pieria.

SCHOLASTICVS.

Ducens vitam in ſtadiis, & divinis Muſis pectora nata gerens. Excolens artibus ingenium. Militans in Clariis caſtris. Pieridum ſacris addictus. Qui ſeſe Phœbo addixit, propriumque dicavit, ſacravit. Cui cordi eſt caput ingenuas efferre per artes. Altum Helicona petens. Felix Aonii fontis alumnus. Aonidum cultor. Qui ſcholas, ludum litterarium, palæſtram ſcholaſticam dicendi gratia frequentat.

SCIENTIA, SCIRE.

Varia, laborioſa. Vetans nomina clara mori. Decus nobilitatis. Dans vitam mortalibus. Cuſtodiens ſæcula longa famæ. Ad frugiferam ſcientiam pervenire. Haud ignara futuri. Ego te intus & in cute novi. Caſus mihi cogni-

cognitus urbis. Nec latuēre doli fratrem. Vide *Intelligere,*

SCINDERE.

Secare, dividere, findere. Cuneis ſcindebant fiſſile lignum. Vites incidere falce novellas. Sonat icta ſecuribus ilex. Putrida membra recidit. Aëriam ferro proſcindere quercum. Mergere ferrum in robora. In multas partes diſcindere ferro. Ferro compeſcere. Reſcindere ſummum Vlceris os. Validam in vites moliri bipennem. In fruſta ſecare. Arborem violare ſecuri. Vulnera facere in arbore. Falx lucum ramis ſpoliavit. Fraxineæque trabes, cuneis & fiſſile robur Scinditur. Ferro ſonat alta bipenni Fraxinus. Antiquaſque domos avium cum ſtirpibus imis Eruit. Quære *Findere.*

SCOPVLVS.

Altus, immanis, immobilis, æquoreus. Quem vaga pulſat aqua. Scopulus raucis adeſus aquis. Inſanis cautes obnoxia ventis. V. *Rupes.*

SCORPIVS.

Horrens, horridus, letifer, mortifer, dirus, formidoloſus, venenoſus. Vnca cauda venenifer. Caudæ ictu pungens. Circuitu curvans ſua brachia longo.

SCRIBÆ, & PHARISÆI.

Patrum primi, templique miniſtri. Primores inter gentis non ultimus ipſe. Sæva ſacerdotum manus. Primores adſunt procerum. Hinc Phariſæorum cum turba coiſſet in unum. Dicite doctores populi, legiſque magiſtri. Phariſæi, Scribæque doloſi. Cœca Phariſææ factio gentis.

SCRIBERE.

Mandare literis, ſcriptis. Committere chartæ. Reddere verba notis. Chartis verba notare piis. Mandare verba libello, notare chartam digitis. Deducere litteram. Dextera cum charta loquitur. Signare tabellis arcana. Exarare notas. Tradere chartæ verba latentia. Iam ſatis invalidos calamo laſſavimus artus, & manus officium longius ægra negat.

SCYLLA. V. *Charybdis.*

SCYPHVS. V. *Calix.*

SECARE. V. *Scindere.*

S. SEBASTIANVS.

Inclytus armorum ductor de nomine Grajo, Quod ſi

 quis

quis velit in noſtram traducere linguam, Dicet adorari dignum.

SECVRITAS.

Stant ea locis tuta ſuis. Palladio numine tutus. Carminibus metus omnis abeſt. Quære *Tutus*.

SEDERE.

Conſidere. Solio altè ſubnixa reſedit. Sedibus hæret in iiſdem. Vivoque ſedilia ſaxo. Conſidere ſaxo. Sedere ſedilibus. In molli conſedimus herba. Subſellia prima tenere. Sedebat in ſolio Phœbus claris lucente ſmaragdis. Patriâ ſede ſedere. Premere ſedilia facta de vivo ſaxo. In ſolio medius conſedit acerno. Ante focos ſcamnis conſidere longis.

SEDITIO.

Turbida, recens, furens, inteſtina, perniciosa, clamoſa, rebellis. Tumultus diſcors, horriſonus, terriſonus. Motus. Diſcordia. Factio. Publica ira. Coorta eſt Seditio, ſævitque animis ignobile vulgus. Quære *Diſcordia*.

SEGES.

Fertilis, læta, uber, tenera, creſcens, triticea. Divitiis luxurioſa ſuis. Pinguior æquo. Cereris dona. Cereris munus. Alimenta mitia. Cereales herbæ. Humus reſecanda falce. Spes anni. Ruris opes. Frugiferæ meſſes. Seges ſcabræ rubiginis expers. Spicea meſſis. Curva jam falce petenda. Primis ſegetes moriuntur in annis.

SEMINARE. V. *Plantare*.

SEMPER.

Donec erit totius machina mundi. Dum menſis & annus eunt. Convexa polus dum ſidera paſcet. Fulgebunt dum ſidera cœlo. Dum vacuo pendebit in aëre tellus. Oceanus clauſum dum fluctibus ambiet orbem. Dum matutinos prædicet Lucifer ortus. Dum muſtis uva tumebit. Dum cadet incurva falce reſecta Ceres. Quem referent Muſæ, paſcet dum robora tellus. Dum cœlum ſtellas, dum vehet amnis aquas. * Dum ſol diale jubar promet terris, & fluvii tributa mari pendent. V. *Æternus*.

SENATOR.

Gravis, prudens, ſapiens, præclarus. Inter pars optima

tima cives. Ingenio magnus. Iudicio gravis. Iudicii dexteritate conſpicuus.

SENATVS.

Prudens, lectus, ſanctus, ſacer, auguſtus. Sacer ordo ſenatus. Cuſtodem legis quem Deus eſſe jubet. Turba ſenatus. Turba patrum. Patres verendi. πόλεως σωτῆρες, civitatis ſalus.

SENECTVS.

Alba, cana, occidua, ægra, tarda, curva, tremens, tremula, canens, rugoſa, veneranda, Neſtorea, Pylia. Cana nive tempora ſpargens. Sera & ſapientior ætas. Paſſu non faciens ſtrepitum. Longa ſenectus. Debilitans animi vires, mutanſque vigorem. Conſiliis melior, ſed viribus ægra. Veniens tacito pede. Tremens artus, teretique innixa bacillo. Canis rugoſa capillis. Tardans membra. Iam propior leto, feſſuſque ſenilibus annis. Raris jam ſparſus tempora canis. Sed jam ferocior ætas Terga dedit, tremuloque gradu venit ægra ſenectus. Iam mea cygnæas imitantur tempora plumas, Inficit & nigras alba ſenecta comas.

SENEX.

Annoſus, diuturnus, longævus, antiquus, infirmus, tremulus, effætus, tardus, anhelus, incurvus. Feſſus tarduſque ſenilibus annis. Cui frontem ruga ſenilis arat. Inutilis annis. Longis conſumtus ab annis. Cana nive tempora ſparſus. Habens albentia tempora canis. Tempora imitantur cygnæas plumas. Suſtinens titubantes artus baculo, ſeu ferula. * Ævo jam gravior. Nix humeros infuſa tenet. Confectus ætate. Cui rugis vetus frontem ſenectus exarat. Poſitus in occaſu, hyeme, cataſtrophe vitæ. Cum baculo peraque ſenex, cui cana putriſque ſtat coma, & in pectus ſordida barba cadit. Annis gravis, atque animi maturus. Maximus ævo, obſitus annis. Quære *Vetus*.

SENTENTIA.

Dubia, certa, fida, candida, injuſta, triſtis, cadens more ruinæ. Prudens animi ſententia. Excuſſo felix ſententia torno. Et quorum melior ſententia menti. Et quæ ſit ſententia poſco. Nate Dea, quæ nunc animo ſententia ſurgit? Noſtram nunc accipe mentem. Hæc animo ſententia conſtat. Mens immota manet. V. *Sentire.*

SENTENTIAM MVTARE.

Mentem retorquere, inflectere, exuere, mutare. Sententiam vertere retro. Propoſiti contrahere vela ſui. Mutata loco ſententia cedit. Solus hic inflexit ſenſus, animumque labantem Impulit. Quæ te genitor ſententia vertit? Conſilia in melius referre. Hæc alternanti potior ſententia viſa eſt. Animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc.

SENTIRE.

Sic ſtat. Fert animus. Hæc mihi mens eſt. Sedet hæc ſententia menti. Hoc animo fixum, immotumque ſedet. Mens eadem perſtat mihi. Nec mihi mens dubia eſt. Certa eſt mihi ſententia. Certa ſedet ſententia.

SENTIRE IDEM.

Mens omnibus una eſt. Omnibus idem animus. Omnibus hæc animo ſententia conſtat. Omnibus hæc ſententia menti. Omnes amor unus habet.

SEPELIRE & SEPELIRI.

* Humo tegere, ac foveis abſcondere. Exanime corpus reddere ſepulcro. *Virg.* Animam ſepulcro condimus. Supponere terræ. Contumulare humo. Tumulo nobiliore jacet. Tellus gremio complectitur oſſa. Relliquias condere terra. Humare. Sociis dare tempus humandis. Inhumata corpora terræ mandare. Corpora terra infodiunt. Condere aliquem humi. Mandare humo. Condere ſepulcro. Ponere terra. Artus tegere marmore. Abſenti ferre inferias, & decorare ſepulcro. Corpus humo texit. Tumulo ſupponere. * Terræ terram reddere. Quære *Humare.*

SEPES.

Alta, ſpinoſa, longa, texta, humilis. Lento de vimine texta. Agri munimen. Septum. Sepimentum.

SEPTEMTRIO.

Axis gelidus. Septentriones. Gelidi triones. Proxima ſideribus tellus Erymanthidos urſæ me tenet. Quæque Lycaonio terra ſub axe jacet. * Vbi horrifer regnat Boreas. Sub gelido Parrhaſiæ virginis axe. Ad ortus gelidi aquilonis. Sub cardine mundi, qui ſemper exſtat altior liquidis aquis. Sub axe Borêo, *penult. longa.* Cumque ſuo Borea Mænalis urſa videt. Pars mundi deterior, ubi perpetuo terra ſtat uſta gelu.

SEPVL-

SEPVLCHRVM.

Ædes marmorea. Sepulcretum. Monumentum. Tumulus. Buſtum mœſtum, mutum, triſte. Mauſoleum. Marmor tumuli. Humus ingeſta, congeſta. Vrna arcta.

SEQVI.

Sequi, legere veſtigia. Terga ſequi. Preſſa pedum ſigna ſequi. Pone ſubire. A tergo ſequi. Subſequitur, preſſoque legit veſtigia greſſu. Inſequeris, fugio, fugis, inſequor. Sequitur veſtigia furtim. Inſequitur, trepidique pedem pede fervidus urget. * Servare veſtigia. Conſequi. Inſequi. inſtare. V. *Venari.*

SERENITAS.

Aura ſerena. Candidus, ſerenus dies. Placidi indulgentia cœli. Iucundi facilis clementia cœli. Temperies puri placidiſſima cœli. Clarior dies. Sine nubibus aër. Liber nubibus æther. Nunquam turbidus aër. Innubilus aër. Ecce ſerenato clarum jubar emicat axe. Purgatuſque nitet diſcuſſis nubibus æther. Tranſeat hic ſine nube dies, ſtent aëre venti, Ponat & in ſicco molliter unda minas. * Innubis dies.

SERERE. V. *Plantare.*

SERMONES.

Credibiles, varii, amœni, lepidi, politi, perpoliti, compti. Togatæ munera militiæ. Nec voces ullas tractabilis audit. Obductum verbis vulgare dolorem. Fundere ore loquelas. Incipit affari, mediaque in voce reſiſtit. V. *Oratio,* & *Loqui.*

SEROTINVM TEMPVS.

Proximus Heſperias Titan abiturus in undas. Devexo propior fit veſper Olympo. Fuſco Heſperus ibat equo. Iamque ſuos vultus ſol condidit. Sub prima crepuſcula. Sera rubens accendit lumina veſper. Condere jam vultus ſole parante ſuos. Pronus erat Titan, inclinatoque petebat Heſperium temone fretum. Cum jam prope luce peracta, Demere purpureis ſol juga vellet equis. Iam labor exiguus Phœbo reſtabat, equique pulſabant pedibus ſpatium declivis Olympi.

SERPENS.

Peſtifer, letifer, ſinuoſus, noxius, nocuus, maculoſus, venenoſus, lubricus, ſquameus, ſqualens. Sinuoſa volumina torquens. Sinuans immenſa volumine terga. Se in ſua membra plicans. Sibila lambens linguis vi-

brantibus ora. Horrenda ſida ſibila tollens. Colligens ſe tractu in ſpiram. Ore micans linguis triſulcis. Coluber latens, latitans in umbra. Latens ſub graminis herba. Seps tabificus, virulentus. Non viſcera ſolum, ſed ſimul oſſa vorans. Caterva anguinea. Anguis frigidus, lubricus, ſibilans. Immenſis orbibus angues. Picti ſqualentia terga lacerti. Aſper acerba ruens immani corpore ſerpens. Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum.

SERPENS ANNOSVS, DRACO.

Immanis, pervigil, vaſtus, criſtatus, ſquamifer, cæruleus, inſopitus, terribilis, oblongus, tortus. Ingentia, terrentia ſibila tollens. Squamis crepitantibus horrens. Qui torto pectore verrit humum. Cuſtos arboris aureæ. Criſtis capita alta ferens. Ponens pellem annoſæ ſenectæ. Exertans triplicem per ſibila linguam. Rotans ſe ſpiris, agitanſque in verbera caudas. Sinuoſis orbibus errans. Contorquens ſquamoſos orbes volubilibus nexibus. Diſtortos nexus ſinuans longo corpore. Cui duo oculi ſub geminis fulgoribus ardent. Spirarum ſinus torquens. Inflexos ſinuans corpus in orbes. Contortus in orbes. Pervigil ecce draco, ſquamis crepitantibus horrens Sibilat, & torto pectore verrit humum. Qui criſta linguiſque tribus præſignis, & uncis Dentibus horrendus. Sibila dans, ſaniemque vomens, linguiſque coruſcans.

SERTVM. V. *Corona.*

SERVARE. V. *Habere.*

SERVIRE.

* Servire, & pati jugum. Mancipium eſſe. V. *Famulus.*

SEVERVS. V. *Gravis.*

SIBILARE.

Movere fero linguam ſtridore biſulcam. Plurima ſibila dare. Stridula vibratis fundebant ſibila linguis. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Tollere horrenda ſibila.

SIBYLLA.

Vivax, avernalis, vates. Cumæa anus. Cumæa virgo. Phœbi ſacerdos. Amphryſia vates. Cumæa Sibylla Horrendas canit ambages. Carminis Euboici fatalia carmina. Abdita quæ ſenis fata canit pedibus. *Antrum Sibyllæ his verſibus deſcripſit Virgil. 6 Æneidos.*

Exci-

Exciſum Euboicæ latus ingens rupis in antrum:
Quo lati ducunt aditus centum,oſtia centum,
Vnde ruúnt totidem voces,reſponſa Sibyllæ.

SICCITAS.

Percaluit cœlumque,udæque paludes. Ætherio recens exarſit ſidere tellus. Solibus ætheriis, altoque recanduit æſtu. Pabula caneſcunt, cum frondibus uritur arbor. Terræ ardore dehiſcunt. Findit canis æſtifer arva.Medium ſol igneus orbem Hauſerat,arebant herbæ, cava flumina ſiccis Faucibus ad limum radii tepefacta coquebant. Terraque cœleſtes arida ſorbet aquas. V. *Calor*, *Meridies*.

SICCVS.

Siccis fervoribus uſtus. Sicca diu fuerat tellus, ſitis uſſerat herbas. Et ſicco terram ſpuit ore viator Aridus. Aret ager.Vitio moriens ſitit aëris herba.Dicitur Ægyptus caruiſſe juvantibus arva Imbribus, atque annis ſicca fuiſſe novem. * Herbæ radiis æſtivis deficiunt,& languidula demittunt papavera colla.

SICILIA.

Sicania.Trinacris.Trinacria.Terra Sicula.Terra Ennæa. Grata domus Cereri. Sedes Erycis. Arva Cyclopum, Arva Typhoidos Ætnæ. Quæ tribus ſcopulis vaſtum procurrit in æquor.

SICVLÆ.

Muſæ,puellæ Sicelides.Matres Neſiades.

SIDVS. V. *Stella*.

SIGNA, SIGNIFICARE.

Manifeſta,exſtantia,ſecunda,proſpera, felicia, grata, rara certa,incerta,tegenda per nutum. Tecta ſupercilio. Notæ apertæ,non ſatis occulte fictæ. Indicium.Argumentum. Monumentum. Digitis nutuque loqui. * Præſentemque viris.intentant omnia mortem. Edere notam. Canere, & minari clades futuras. Cometes crine minaci nuntiat ratibus ventos. Militiam indicit terris.

SILENTIVM.

Taciturnum,mutum,altum, longum, Pythagoricum. Eximia eſt virtus præſtare ſilentia dictis. Reticentia. Taciturnitas. * κλῆς γλώσσης, clavis linguæ.

SILERE.

Ore premant voces. Digito compeſcere labellum.

Vocem

Vocem premere. Preſſoque obmutuit ore. Tenere ſilentia. Præſtare ſilentia. Tum facta ſilentia tectis. Tum facta ſilentia linguis. Conticuere omnes, intentique ora tenebant. Obſtupuit, retroque pedem cum voce repreſſit. Silent, arrectiſque auribus adſtant.

SILENVS.

Ebrius, piger, lenis. Titubans anniſque meroque. Suis ſemper juvenilior annis. Qui pando non fortiter hæret aſello. Qui ſenex ferula titubantes ebrius artus Suſtinet. Silenum pueri ſomno videre jacentem, Inflatum heſterno venas, ut ſemper, Iaccho.

SILVA.

Antiqua, vetuſta, ardua, alta, umbroſa, denſa, opaca, ſecreta, nemoroſa, frondens, frondea, aëria. Frequens trabibus. Nudata cacumina ſilvæ. Per multos annos incædua. Pandens ſua brachia circum, lignaque dans avidis materiamque focis. Diffundens ramis tenues umbras. Nemus frondiferum, amœnum, obſcurum, apricum, invium, tacitum. Frondibus decoratum. Venatibus aptum. Horrens fulmineis apris. Lucus frondoſus, nigra formidine caligans. Saltuſque profundi. Silva fuit latè dumis, atque ilice nigra, Horrida, quam denſi complerant undique ſentes.

SIMIA.

Deforme animal. Rugis anilibus. Villo flavente. Rauco ſtridore. Diſſimilis homini ſimiliſque. Simia perſimilis turpiſſima beſtia nobis. Humani exiſtit ſimulator ſimius oris.

SIMILEM ESSE.

Gerere corpus & vocem alicujus. Aſſimilari voci alicujus. Ore aliquem referre. Alicujus os habitumque gerere. Omnia Mercurio ſimilis vocemque coloremque, Et crines flavos, & membra decora juventæ. Cujus erat facies in qua materque paterque Cognoſci poſſent. * Sic oculos, ſic ille manus, ſic ora ferebat. Effigiem alicujus referre. Credi poſſet Latonia. Animis æqualis, & annis. V. *Pingere*.

SIMPLICITAS.

Nuda, rudis. Digna favore. Ævo rariſſima noſtro. Artibus & vera ſimplicitate bonus. Prudens ſimplicitas.

SIMV-

SIMVLACRVM.

Saxeum, nudum, vanum, impium, profanum. Falſorum ſimulacra Deorum. Condita de marmore duro, de robore querno. Quæ ex quolibet ære Pro diis humanæ compoſuere manus. Mentiti numine divi. Ludicra numina. Idolum. Dea facta manu. Simulacra habentia guttura caſſa locuturæ vocis.

SINAI.

Culmina Sinæ. Alta cacumina Sinæ. Sinai prope culmina montis. Palmiferæ nimboſo in vertice Sinæ. Legifero Sinai ſub monte.

SINGVLTIRE.

* Ima longo ilia ſingultu tendere. Frigidulos ore udo ſingultus ciere. Moliri ſingultantia verba. Rumpere verba ſingultu.

SINISTER.

Lævus. Læva de parte. Flectere curſus in lævum. Læva manus.

SIRIVS. V. *Stella Canis.*

SION.

Altæ rupes veneranda Sionis. Sacræ juga celſa Sionis. Templa alta Sionis. Culmine ſacro Montis, qui Solimæ clarus ſupereminet urbi.

SISYPHVS.

Æolides. Saxum volvenſque petenſque. Revolubile pondus habens. Immenſuſque lapis defeſſum Siſyphon urget.

SITIRE

Ardere, laborare, premi ſiti: Sitis urit. Sitis guttura arida premit. Fauces arent ſiti. Rapido ſitis urget in æſtu. Labra arent nimia ſiti. Pendula labra hiant ſicca ſiti. Tantalus in media garrulus aret aqua. Arent ora ſiti. * Ora torquet anhela ſitis. Sitit, & nullo rabies extinguitur hauſtu. Ignea venis acta ſitis miſeros exhaurit artus. Fauces arent, & vox intercluditur ſiti. Labore ſitim concipere. Sicco torret ſitis ora palato. Ora ſicca rigent, & lingua arida hæret palato. Flagro incanſus ſiti.

SITIS.

Anhela, arens, aſpera, avida, ſicca, arida, fervens, fervida, rabida, æſtiva, Tantalea, hydropica, implacabilis.

bilis. Vrens,torrens guttura,arentes fauces. Sitis arida guttur urit.

SITIM RESTINGVERE.

Sitim pellere,depellere,levare,relevare,ſedare,ſiſtere,compeſcere,exſtinguere. Rabidam ſitim excludere. Sitim ſedare fluentibus undis. Arida potu ora levare. Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere rivo. Sitim explere,eximere.

SOCIVS, SODALIS.

Vnanimis,fidus,fidelis,ſincerus,candidus. Iure ſodalitii qui mihi junctus erat. Quos ego dilexi fraterno more ſodales. Doctus & unanimes odiis turbare ſodales.

SOCRATES.

Doctiſſimus. Ore imperturbato. Senex ſapiens ab Apolline dictus.Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona. * Sophroniſcides.

SODOMA.

Inferni ſedes urbs Sodomæa fuit. Flammæ ultrices Sodomam invaſere nocentem.Sodomiæ turpes pix fuit ulta faces. Sodoma ignitis pœnas dedit hauſta procellis.Sodomen delent ſulfura ſparſa polo.

SOL.

Aureus, candidus, ſerenus, blandus,nitidus, vernus, celer, rapidus, auricomus, roſeus , multifidus , vagus, ſplendidus,rubens.Nitidiſſima ſolis imago.Sol puro nitidiſſimus orbe.Titan.Phœbus.Cynthius.Hyperion.Hyperione natus.Pater Heliadū.Lux publica mundi.Mundi oculus.Qui providet omnia.Auctor lucis.Qui latè facta diurna videt.Iubar radiis inſigne coruſcis.Phœbeia lampas, Lux Phœbea. Phœbei luminis ignes. Magni lumina ſolis. Irriguo cuncta calore fovens. Certo moderans currentia tempora motu. Signa regens duodena volubilis anni.Radiis omnia luſtrans.Præbens lumina mundo. Sol radiis frontem vallatus acutis. Purpureum rapido qui vehit axe diem. Purpureum tepidum qui movet axe diem. Flammigero temone coruſcans. Terrarum luſtrans ſpatia omnia flammis. Obliquo tramite currens. Genitor Phaëthontis.Qui agit portantes lumina currus. Summo qui ſpargit lumine montes.
* αἰθέρος ὄμμα, oculus ætheris.

SOL OCCIDIT.

Heſperias Phœbus deſcendit, decedit in undas. Titan parat condere vultus alto æquore. Occiduos ſol mergit equos. Phœbus in æquoreas præcipitatur aquas. Phœbus ſe inclinat in æquor. Condit ſol æquore flammas. Sol caput occulit undis. Sol tingitur Oceano. Abſconditur undis. Occiduas pronus feſtinat ad undas. Tethyos intrat aquas. Mergitur occiduis undis. Se æquore condit. Se condit in undas. Alto ſe gurgite condit. Occiduis ſe abdit aquis.

SOL ORITVR.

Exoritur, ſurgit, emicat, emergit, levatur, tollitur, tollit ſe, relinquit pelagus, levat ſe pelago, vitreis procedit ab undis. Caput æquore tollit. Caput exerit undis. Caput attollit. Æquoreis ſe tollit ab undis. Se vaſto gurgite tollit. Aſcendit Olympum. Sua ſidera promit. Surgit Oceano. Oceani conſurgit ab undis. Oceani exit aquis. Sol revocat equos è vaſto gurgite. Sol fugat aſtra ſuis equis. Sol tollit caput igniferum ex Oceano.

SOL OBSCVRATVR, SOLIS ECLIPSIS.

Sol tegit caput atra caligine. Sol occulit nitidos nigro velamine vultus. Tegitur cæca ferrugine Phœbus. Sol obtegit vultus denſis tenebris. Sol exutus luce mæret. Tenebræ obducunt immenſum ſolis jubar. Sol negat officium mundo, & ſe ſubtrahit orbi. Sol obducitur nigro amictu. Sol rubet, & faciem atro velat amictu. Sol dat ſigna Dei offenſi tectus ferrugine nigra. Soror Phœbo fratri intercipit lucem, à quo lumen habet, & nigro obducit amictu.

SOL SPLENDET.

Sol decorat, veſtit, ornat lumine terras. Sol fulget, refulget, micat, ſplendet: Vagatur medio cœlo. Medio veſtigia librat in axe. Summo reſplendet Olympo. Os terris oſtendit honeſtum. Scintillare videtur. Conſpicitur radiis ſuis. Stat cœlo.

SOLE ORIENTE.

Cum ſol ſurgit ab Oceano. Sole remergente, veniente, exoriente. Orbem cum retegit Phœbeia lampas. Vbi jam nitido ortu ſol aureus extulit ſe. Cum ſol oriens

oriens caput æquoreis ab aquis promit. Sole igniferum tollente caput.

SOLAMEN.

Solamen longis illa ſuere malis. Solamenque mali de collo fiſtula pendet. Sed mentibus unum Hoc ſolamen erat. Magnaque dat nobis tantus ſolatia victor. Per mala noſtra precor, quorum potes eſſe levamen. Et mihi ſollicito lenimen dulce ſenectæ, Tu curæ requies, tu medicina venis. Curæ, caſuſque levamen. V. *Conſolari.*

SOLERE. V. *Conſuetudo.*

SOLEMNITAS. V. *Feſtum.*

SOLITARIVS, MONACHVS.

Cui detonſi abraſo vertice crines. Religione ſacer. Qui ſacro tectus contendit ad aſtra cucullo. Fidei ſectator avitæ. Verus veræ pietatis amator. Patrum veſtigia ſectans, calcans. Exemplar venerabile morum. Precibus Dominum cantuque fatigans. Omni ſponte inopem traducens tempore vitam. Probra necemque ferens Chriſti ſolius amore. Quem non de tramite recto impia ſacrilegæ flexit contagio turbæ. Noctes atque dies ſacris concentibus implens. Ore, manu, vita cupidus prodeſſe cuivis. Qui vitæ rimatur iter melioris, & alta mente Dei leges nocteſque dieſque revolvit. Dedita turba Deo, Quæ laudes Domini nocte dieque ſonat. Ad loca ſacra manus per opacæ tempora noctis Tendens, dicendo vota preceſque Deo. Grato præconia Cantu, Decantans Domino turba miniſtra Deo. Quæ ſemper ſacra Domini verſatur in æde. Quos uni aſſiduè juvat invigilare labori, Atque operi, licet arma ferox, mortemque minetur impietas.

SOLVERE.

* Reſolvere. Manicas atque arcta levare vincula. Exuere palmas vinclis. Tunicam recingere. Crinales ſolvere vittas. Laxas dare habenas. Abrumpere vincula. Laxare colla ſolutis nodis. Solvere compagem navis. Laxare vincla, frena.

SOLVS.

In ſolis incomitata locis. Nullo comitante.

SOMNIVM.

Inane, nocturnum, vanum, ſollicitum, falſum. Viſus falſus. Somnus mendax. Imagines nocturnæ. Somnia

nia temeraria, crudelia, dementia. Veros imitantia caſus. Varias imitantia formas. Tacitæ noctis imago. Simulacra, vultus, ſpecies quietis. * παῖς νυκτός. *Nox enim ſomnia parit.*

SOMNVS.

Lenis, levis, mollis, placidus, immodicus, ignavus, iners. Sopor blandus, irriguus, mulcens, languidulus, torpens. Occupans membra, artus. Tenens corpora. Feſſos artus complectens. Pectora feſſa rigans. Domitor curarum. Noctis amicus. Regnans tenebris. Subiens furtim lumina feſſa. Munera ſomni. Inertia ſomni. Placidiſſimus Deorum, ſomnus pax animi. Mortis imago. Adimens vires, & pectora mulcens. Mirus gravitate ſopor. * Κασίγνητος θανάτου, conſanguineus lethi.

SOMNVM FVGARE.

Abrumpere ſomnos. Interrumpere, avertere, amovere, excutere, diſcutere, expellere, arcere, fugare ſomnos. Turbare quietem. Somno fraudare. Privare ſomno. Moliri corpora ex ſomno. Pellere ſomnos. Auferre ſomnos. Adimere, removere ſomnum. Soporem clamore ſolvere.

SOMNO SVCCVMBERE.

Vinci ſomno. Premit lumina quies. Premi ſoporis gravitate. Sopore ſolvi, languere. Somnus labitur in artus. Somnus ſubrepit, ſubit, excipit, capit, mulcet, movet, occupat, velat amictu, fluit, declinat. Blanda quies furtim victis ſubrepſit ocellis. V. *Dormire.*

SONARE.

Dare ſonitum. Fit ſonitus tectis. Ingenti ſonuerunt omnia plauſu. Conſonat omne nemus. Reſonat clamoribus æther. Colles clamore reſultant. Toto ſonuerunt æthere nimbi. V. *Clamare.*

SORDIDVS.

Pollutus, ſpurcus, impurus, fœdus, ſqualidus, lutulentus. Fœdato vultu. Sordida rura. Sordidulus laudatur ab his, culpatur ab illis. Prorſus ab immundis purgatæ ſordibus aures. Corde niger, fumo paſtus, fuligine tinctus, Et cujus facies cacabus alter adeſt.

SOROR.

Germana, cara, pia, bona. Conſortia corpora. Socia gene-

Digitized by Google

generis. Incedunt geminæ proles fraterna puellæ.

SORS.

Dura,oneroſa,irrequieta, miſeranda,difficilis,triſtis, ferrea, peſſima rerum, maligna, maleſida, vaga, vagabunda, errans. Sors omnia verſat. Intentata manebat Sors rerum. Sortem miſeratur iniquam. Sors ultima rerum. In dubios caſus,& prona pericula mortis Præcipitare ſolet.Sortes ſacræ,fatidicæ. V. *Fortuna.*

SORTIRI.

Mittere,ducere ſortem.Sorte legere,eligere. Sortito capere.Sorte dari.

SPECTRVM.

Nocturnum, noctivagum, vanum, terribile. Noctu, de nocte ludens,graſſans. Incutiens horrorem mentibus. Lemures horrendi. Territantes hominum animos.

SPECVLA.

Pharos. Turris ſumma. In latus omne patens turris.

SPHÆRA PLVMBEA.

Globus ferreus,plumbeus,ignitus,penetrans. Glans ignita, ignifera, mortifera. Acta ſulfureis ignibus per auras, & fulminei turbinis inſtar ruens. Ferrea pondera acta ſulfureis ignibus. Quam machina belli vi ſulfuris impulit ex altis jugis. V. *Tormenta bellica.*

SPECVLVM.

Nitidum,nitens,coruſcum,mendax. Nitido ſplendore coruſcans. Referens acceptas formas. Referens formam ſpectantibus. Reddens ſimulacra imitantia verum. Aſſimilans faciem ſpectantis. Oppoſita ſpeculi imago.Speculi nitidiſſimus orbis.

SPECVLVM CONSVLERE.

A ſpeculo ſimulatrix umbra reſultat.

SPELVNCA.

Vaſta,opaca,obſcura,latebroſa. Vix ipſis invenienda feris. Scabro pendens topho. Rupes cavata.Nemorum ſecreta. V. *Antrum.*

SPERARE.

Spem fovere, alere, concipere,capere,agitare,habere.Duci capi,lactari ſpe. Sperabam tamen,atque animo mea vota fovebam. Spes mihi magna ſubit. Spem ſibi accendere. Pendet ab officio ſpes mihi magna tuo. Afflictis melius confidere rebus.

SPE-

SPERARE FRVSTRA.

Agitare ſpem inanem. Spe trahi inani. Haurire animo ſpem inanem. Inani ſpe paſcere animum. Nutrire ſpem inanem. Inani ſpe ſuſpenſum fruſtrari. Spes vana credulitate fovet. Spes irrita concedit tenues in auras. Spes vaga pectora ludit. Spes mihi caſſa cadit. Spe multum captus inani.

SPERNERE. V. *Contemnere.*

SPES.

Inanis, dubia, vacua, irrita, falſa, caduca, incerta, avara, credula, avida, anxia. Sitibunda futuri. Tollens tædia vitæ. Alens afflictos. Per mala animos ad meliora levans. Quam nulla violentia frangit. Quæ valida ſolatur compede vinctum. Nec mihi jam patriam antiquam ſpes ulla videndi eſt. Spemque metumque inter dubius. Spe fervidus ardet. Spes bona ſollicito victa timore cadit.

SPIRITVS. V. *Deus.*

SPIRITV SANCTO ILLVSTRARE. V. *Cor.*

SPONSA.

Nova nupta. Nova conjunx. Complectens ſponſum ſuum blando amore. Laude pudicitiæ docta parare decus. Docta ſervire marito. V. *Nupta.*

SPONTE.

Nullo cogente. Nullis cogentibus. Nullo mandante. Per ſe. Vltro. Vi propria nituntur, opiſque haud indiga noſtræ. Ipſe volens, faciliſque ſequetur. Noſtrum citra laborem. Omnia ſponte ſua proveniunt.

SPVMARE.

* Edere ſpumam. Cautes aſpergine ſalſa ſpumant. Elidere ſpumam. Spumat aper. Pocula nitido ſpumantia lacte. Altè ſpumis exuberat amnis. Spumea per ora fluit unda.

SPVRCVS.

* Salacitatis nepos, *prima brevi, ſecunda longa.*
Sue ſpurcior. Quem cogitare ſolum grandis fit nauſea.

SPVTVM.

Fœdum, ſordidum. Fœdans, ſpurcans, maculans, turpans ora, vultus. Saliva ſpurca, immunda. Excreatio.

STA-

STAGNVM.

Profundum , olens. Innabilis unda. Dant ſonitum rauci per ſtagna loquacia cygni. V. *Palus.*

STELLA.

Siderea, ſerena, ſplendens, rutilans, micans, ardens, fulgida, candida , flammigera, lucida. Per inane micans. Aſtra, ſidera ignea, cœleſtia, rutilantia, ſplendentia, flagrantia, rorantia , errantia , ſublimia, tremula, clara. Faces. Flammæ cœlo per inane volantes, cadentes. Lumina. Luces. Ignes ſiderei. Cœleſtia ſigna. Nullis obſcura tenebris. Æterni ignes. νύκτος τέκνα, noctis filii.

STELLARVM *ſeu* SIDERVM
Aliquot Nomina.

* Lucifer. Arcturus. Hyades. Orion. Septemtriones. Pleiades. Arctos. Atlantides. Gnoſſia corona. Canis. Bootes. Capricornus. Hœdi. Oleniæ ſidus pluviale capellæ. Andromede. Perſeus. Helice. Cynoſura.

STELLA CANIS, SIRIVS.

Canicula Icari, ſitibunda, fervida, ſicca, æſtifera, æſtiva, ignea , ignicoma, ſitiens , Erigoneia , morboſa. Torrens arenti ſiti arva. Coquens terras immodicis ignibus aſtri. Vrens arentes terras. Scindens hiulca arva ſiti. Cui multus rubor imbuit ora. Fervida ſtella Icarii canis. Siccis ſtella proterva canis. Sirius pulverulentus, igneus, inſanus. Exercens rapidos ignes. Sævo lumine letifer. Incendens anhelantes agros. Rapidis ſolibus agros urens. Vernantes , florentes, ridentes agros undique lædens. Scindens, findens arva. Siccas meſſes coquens. Exurens campos letali æſtu.

STELLA VESPERTINA , HESPERVS.

Heſperus lucidus , nuntius noctis. Prima referens tenebras. Ite domum ſaturæ, venit heſperus , ire capellæ.

STELLÆ SEPTEM, PLEIADES.

Virgiliæ imbriferæ , aquoſæ, madidæ , pluviæ, Atlantææ. Atlantides Eoæ. Pleiadum ſigna, minæ. Sororum agmen. Steropis agmen. Septem radiantia flammis ſidera. Nubila Pleias. Atlantias. Ex Pleione natæ. Ex Atlante ſorores. Septem nymphæ Atlantides. Quæ ortæ ver faciunt.

S. STE-

S. STEPHANVS.

Audet Stephanus pro nomine Chriſti, Nullius exemplo inductus profundere vitam, Inter ſaxa nivis ritu volitantia, & ictus. Quem ſaxeus obruit imber. Horriſono lapidum nimbo, & crepitante procella Obrutus. Stephani errabant aures, & tempora circum ſaxea tela. λιθόβλητος νιφετός, lapideus nimbus.

STERCORARE TERRAM.

* Lætamen terræ immiſcere. Spargere terram fimo pingui. Levi limo rimoſa cubilia ungere. Saturare ſola fimo pingui. Effœtos cinerem immundum jactare per agros.

STERILIS.

Malè fœcunda. Nulla pignora reddens uteri. Mulier ferens, gignens ſocii pignora nulla tori. Triſte ſolum, ſterilis ſine fruge, ſine arbore tellus. Sic dominum ſterilis ſæpe fefellit ager. Nec ſterilis locus ullus ita eſt, ut, non ſit in illo Miſta ferè duris utilis herba rubis. * Difficiles terræ & colles maligni. Salſa tellus, & frugibus infelix. Malus ager. *Virgil.* Segnis campus. Tellus infecunda, in qua infelix lolium, & ſteriles dominantur avenæ. Sterilis profundi vaſtitas ſqualet ſoli. Tellus torpet æterno ſitu. Regio inepta frugibus. Ægra ſolo macies.

STERNERE, & STERNI.

* Sternere humi. Agmina ſternere cuſpidis ictu. Multa porrectum extendere arena. Fundere manu hoſtem. Impreſſo genu terræ applicare. Impellere, & effundere ſolo. Dare ruinas arboribus ſtragemque ſatis. Ruere omnia latè. Ingentis turbine ſaxi proſternere. Vaſtum onus motu collabefactare. Quære *Iacere.*

STIGMATA.

Nota publica. Nota inuſta. Victurum in cute punctum.

STOMACHVS.

Vacuus, jejunus, latrans, plenus. Murmurans intus. Fervens vino & cibo. Ventriculus. Iejunus raro ſtomachus vulgaria temnit.

STIRPS.

Progenies alta, bona, pia, regia, generoſa, nobilis. Antiqua de ſtirpe genus. Propago nobilis. Stemma. Claro ſanguine cretus. Præclara ſtirpe creatus. Eſt genus

omnibus unum. Natus origine pulcra. Magna de ſtirpe nepotum. Genus alto à ſanguine divûm ducere. Seque ortum antiqua Teucrorum ſtirpe volebat. Durum à ſtirpe genus. Genus amborum ſcindit ſe ſanguine ab uno. V. *Nobilis.*

STRANGVLARE, & STRANGVLARI.

Laqueis implicare colla. Colla laqueis inſerere. Laqueo innectere fauces. Aptare vincula collo. Laqueo interimere. Claudere vocis iter. Laqueo fauces frangere. Pars animam laqueo claudunt, mortiſque timorem Morte fugant, ultroque vocant venientia fata. Vtque Syracoſio perſtricta fauce poëtæ, Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ. Torto frangere fune gulam. Vide *Suſpendere.*

STRENVVS. V. *Armis præſtans.*

STREPERE.

Murmura miſcere. Dare ſonitum. Movere ſonitus. Raucum murmur dare. Strepit murmure campus. Conſonat omne nemus ſtrepitu, colleſque reſultant. Mare ſtridet refluentibus undis. Terribilem ſonitum tuba increpuit. Tecta fremunt. Frigidus ſilvis murmurat Auſter. Muſſantque oras, & limina circum. Fit ſtrepitus tectis, vocemque per ampla volutant Atria. V. *Clamare.*

STREPITVS.

Sonorus, horriſonus, rapidus, raucus. Murmur querulum, ſtridens, argutum, reſonans, crepitans, ſoporiferum. Murmur euntis aquæ.

STVDERE. V. *Diſcere & Litteris operam dare.*

STVDIOSVS. V. *Scholaſticus.*

STVLTVS.

Mente captus. Egens mentis. Amens animi. Inops animi. Nec tacui demens. Arma amens capio. Mentis inops. Animum dementia cepit. Effera vis animi. Quæ mentem inſania mutat. * Fatuus. Blennus. Deſipere. Demens. Rationis egens. Mente carens. Excerebratus. V. *Inſanire.*

STVPRVM.

Furtum Veneris. Spolium pudoris. Opus arcanum, nefandum, infandum, inceſtum.

STV-

SVPRARE. V. *Virginem ſtuprare.*

STYX.

Infera,ima,nubila,nigra,iners.Vnda Stygia. Stygius liquor. Stygius amnis,gurges,lacus. Tartarea,inferna palus.Pallida Ditis aqua. Nigra Palus. Qui per infernas horrendo murmure valles Imperjuratæ labitur amnis aquæ.

SVADELA. V. *Dea eloquentiæ.*

SVBIVGARE. SVBIECTIO.

Subigere. Domare bello. Fundere armis. Sub pede colla tenere. Domitum pedibus calcare. Victorem imponere pedem.Impoſitis pedibus premere. V. *Domare.*

SVBITO.

Parva mora.Nec mora longa.Haud mora.In me mora non erit ulla.Rumpere moras. Nuſquam mora. Nec ſegnis retinet mora. Iam jam nulla mora eſt. Haud multa moratus. Feſtinare fugam. Tolle moras,ſemper nocuit differre paratis. Sed propera, nec te venturas differ in horas. Nulla mora eſt operi. Ferri rapidis pedibus.

SVBMERGERE. V. *Immergere.*

SVBMERGI.

* Aquis ſuffocari. θανεῖν ἀμφίβροχον, mori morte madida.

SVBSISTERE.

Continere, ſiſtere gradum. Comprimere greſſum. Formare,coercere gradum. Siſte gradum, teque aſpectu ne ſubtrahe noſtro. Primaque vetant conſiſtere terra. V. *Quieſcere.*

SVBVLCVS.

Immundæ cura fidelis haræ.

SVDARE.

Salſuſque per artus Sudor iit. Tum gelidus toto manabat corpore ſudor. Oſſaque & artus Perfudit toto proruptus corpore ſudor. Sudor fluit undique rivis. Tum toto corpore ſudor liquitur. Manant ſudoribus artus. * Immundus olentia membra ſudor occupat. Humor in genas furtim labitur. Sudor gravis occupat artus. Salſæ cadunt de corpore guttæ. Fluunt ſudore brachia. ἱδρὼς καμάτοιο προάγγελος, ſudor laboris nuntius.

SVERE.

Acu trajicere aliquid.

SVFFICIT.

* Sat eſt,abunde eſt. Satis ſuperque. Ohe jam ſatis eſt.Poſſum contentus vivere parvo.

SVLFVR.

Vivax, purum, calens, fumans, luridum,obductum, inductum.Alimenta pinguia flammæ. Admotas rapiunt vivacia ſulfura flammas.

SVLMO.

Gelidus,aquoſus, uberrimus undis. Parva, ſed irriguis ora ſalubris aquis. Sulmo mihi patria eſt, gelidis uberrimus undis.

SVPERBIA.

Vana,tumida,elata.Faſtus. Ambitio. Laudum arrecta cupido.Quærendi nominis ardor.Tumor elatæ mentis. Tumidæ mentis faſtus. Pulſus ob invidiam regno , vireſque ſuperbas. Faſtus ineſt illi,ſequiturque ſuperbia formam. Inquinat egregios adjuncta ſuperbia mores.

SVPERBVS.

Sumens ſibi faſtus ſuperbos. Cœlo capita ardua tollens. Gerens nimio ſtolidiſſima pectora faſtu. Gerens corda plena ſtulto tumore. Tollens vertice criſtas. Laudato pavone ſuperbior. Fronte tumens elata. Diviſim ſibi poſcere honorem. Nimium vano tumefactus nomine gaudens. Tumidus præcordia. Animis elatus ſuperbis. * Sermo ejus tumet inſano ſyrmate.

SVPERBIRE.

Habet maleſuada ſuperbia mentem. Tollere,erigere vertice criſtas.Pectora tument faſtu. Pectora faſtus habet. Tumere elata fronte. Gerere corda turgida faſtu. Gerere animis tumentibus faſtus.Tumidum ſe præbere in fortunæ munere.Nunquamque levantibus alte intumuit rebus. * ὀφρύας αἴρειν ſupercilia tollere.

SVPPLEX.

Incedens demiſſis cervicibus. Genibus volutus. Snpplices manus tendens. Flexo genu ſuccumbens.

SVPPLICARE.

Allabi genibus.Poſito procumbere genu. Submittere genu.

genu. Ante pedes volvi. Procumbere in terram ante pedes alicujus. Procumbere humi poſito genu. Suppliciter genibus perrepere terram. Rogare veniam ſupplicem. Venire ſupplex. Demittere cervicem. Inflexo poplite ſuccumbere.

SVRDVS.

Neſciens auribus uti. Non accipiens aure ſonos. Nullos percipiens ſonos aure ſurda. Cui non ineſt ſenſus auribus ſurdis. Auribus captus. Surdior freto.

SVRGERE.

Membra levare, tollere. Linquere ſedem. Membra levare humo. Solio ſe tollere ab alto. Ter ſeſe attollens, cubitoque innixa levavit. Tollit ſe arrectum quadrupes. Vt jugulent homines ſurgunt de nocte latrones. V. *E lecto ſurgere.*

SVSANNA.

Helchitis. Helchiæ filia. Helchitin pueri tutatus voce pudicam Eſt Deus. Cui forma fuit noxia.

SVSPENDERE.

Ligare colla laqueo. Aptare collo vincula. Interimere laqueo. Animam, animæ viam laqueo claudere. Implicare colla laqueo. Laqueo innectere fauces. Præfocare animæ viam. Rumpere guttura obſtricto nodo. Claudere vocis iter. Vincula per laquei fac quoque guttur eat. V. *Strangulare.*

SVSPENDERE SEIPSVM.

Laqueo mortem invenire. Purpureos moritura manu diſcindit amictus, Et nodum informis leti trabe nectit ab alta. Non tulit infelix, laqueoque animoſa ligavit Guttura. Hic laqueo fauces, eliſaque guttura fregit. Laqueo ſua colla ligare. V. *Strangulare.*

SVSPENDI.

Ligari, necti guttura laqueo. Interimi laqueo. Angi reſte intorta. Colla laqueis inſeri. Sic tibi claudatur pollice vocis iter. Morte vel intereas capti ſuſpenſus Achæi. Elidi guttura.

SVSPIRARE. V. *Gemere.*

SVSPIRIA.

Præſagia luctus. Hauſti ſuſpiratus. Suſpiria alto pectore ducta. Anxia, triſtia, mœſta, gemebunda. Mœſta trahens in imo ſuſpiria pectore.

SYLVA. V. *Silva.*

T.

TACERE.

PRemere ora ſua. Silentia tenere. Tenere linguam, ora, vocem. Linguis facere ſilentia. Premere, reprimere, ſupprimere vocem. His medium dictis ſermonem abrumpit. Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæſit Lingua, ter in primo deſtitit ore ſonus. Mediaque in voce reſiſtit. Conticuit tandem, factoque hic fine quievit. V. *Silere.*

TANTALVS.

Garrulus, proditor. Pater Pelopis. In medio Tantalus amne ſitit. Semper eget liquidis, ſemper abundat aquis. Cui Stygia captantur in unda Poma, atque in mediis quæritur humor aquis. Qui poma præſentia quærit. Ramos fruſtra qui captat & undas. Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

TARDVS.

Lentus, ſerus, cunctans. Sera ſe nocte ferebant. Arguimur lentæ crimine pigritiæ. Quæ tam ſera moratur Segnities? Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Segnis, iners.

TAVRVS.

Candidus, ſpatioſus, acer, furens, trux, per cornua ſævus, patiens aratri, detrectans aratrum, corniger, furibundus, indomitus. Petens uncis cornibus hoſtem. Pedibus qui ſpargit arenam. Crebro feriens pede terram. Edens, ciens terrificos mugitus. Rauco mugitu omnia complens. Vibrans cornua. Fronte minans. Prælia ſæva minans. Incurvo præbens colla premenda jugo. Quatuor à ſtabulis præſtanti corpore tauros Avertit, totidem forma ſuperante juvencas. Non illo validus ſubiit juga tempore taurus. V. *Bos.*

TEGERE. V. *Occulere.*

TELA.

Pendula, ſtans, aſſidua, tenuis, Arachnæa. Rarum opus. Vltima pars telæ tenui circumdata limbo. Nec tenuem texens ſublimis aranea telam. Arguto tenues percurrit pectine telas. Illa etiam ſtantes percurrere pectine telas Erudit, & rarum pectine denſat opus. V. *Texere.*

TEL-

TELLVS. V. *Terra.*

TELVM.

Vulnificum, ſævum, nocens, cruentum, noxium, fatiferum, non revocabile, jaculabile, volubile, miſſile, vulnera faciens, non evitabile, exitiale. Ferrum ſplendens, acutum, aduncum, nudum. Haſtile fixum. Iaculum acutum. Telum quod cuſpide fulget acuta. Vide *Sagitta.*

TEMPERANTIA.

Eſt virtus, placidis abſtinuiſſe bonis. Inter utrumque manens. Quære *Modus. Modum ſervare.*

TEMPESTAS.

Fera, adverſa, turbida, ventoſa, horrida, aſpera, ſæviens, nimboſa, violenta. Maris ſævitia, æſtus, ira. Hiems triſtis, invida. Nimbis & grandine fervens. Stridentibus horrida nimbis. Quæ toto it turbida cœlo. ἀνέμων μάχη, pugna ventorum, κύματα ἴσα ὄρεσιν, Fluctus ſimiles montibus.

TEMPESTAS MARIS. V. *Mare turbatum.*

TEMPESTAS COORTA EST.

Sol fugit, & removent ſubeuntia nubila noctem. Effuſiſque gravis decidit imber aquis. Venti conſurgunt. Magno miſcetur murmure cœlum. Nimbi æthera cingunt, horrifico tonitru cœlum omne remugit. Tempeſtas violenta turbat fretum. Occulitur triſti velamine cœlum. Cœlum atris involvitur omne tenebris. Contriſtant æthera nubes. Fertur ab immenſo tempeſtas horrida cœlo. Everſas concitat Eurus aquas. Ruit æthere toto turbidus imber aqua. Involvêre diem nimbi, & nox humida cœlum Abſtulit, ingeminant abruptis nubibus ignes. Effuſis imbribus atra Tempeſtas ſine fine furit, tonitruque tremiſcunt Ardua terrarum. Quære *Ventus.*

TEMPLVM.

Venerabile, ſacrum, antiquum, religioſum, marmoreum, laqueatum, ſublime. Altum ſublimibus columnis. Delubrum magnificum. Laquearia ſacri templi. Tecta domus ſacræ. Limina templi. Suaviter ſonans unanimi carmine. Loca ſacra. Ædes ſacra, marmore facta. Religioſa Deorum limina. Sedes fundare Deorum. Media te[illegible]dine templi. Faciles Nymphæ riſere ſacello.

Fana ſacris inſignia. * Inſtituere ſolido de marmore templum. Tecta ſacrorum. Templa ſuperba vaſtis innixa columnis. Ingens machina templi.

TEMPVS.

Irremeabile, irrevocabile, irreparabile,lachrymabile,felix,& inexcuſabile,volubile,lubricum, fugitivum. Tempus edax rerum. Labens velut unda, nec unquam recurrens. Alternans omnia. Deſtruens, conſumens omnia.Tacito,celeri pede fugiens. Cuncta vorans. Cuncta trahens ſecum volvenſque. Labans aſſiduo motu. Nova temporibus ætas.Priſci temporis anni. Longa,vetus dies. Ævum futurum. Sæculum ferreum. Tantum ævi longinqua valet mutare vetuſtas.Hoc longis intercidit annis. Hora propoſitæ quæ foret apta vitæ. Non tractabile cœlum.Dum pelago deſævit hiems,& aquoſus Orion. * Ævum.Tempeſtas.

TEMPVS TRANSIT.

* Truditur dies die,novæque pergunt interire lunę. *Hor.* Currit enim ferox ætas. Poſthume, Poſthume labuntur anni. Tempora labuntur, tacitiſque seneſcimus annis , Et fugiunt freno non remorante dies. Eunt anni more fluentis aquæ.Nec quæ præteriit hora redire poteſt.Cito pede labitur ætas.Fugit irreparabile tempus. Properat curſu vita citato , volucrique die rota præcipitis vertitur anni.Nihil eſt annis velocius.

TEMPVS PERPETVVM.

Teſtataque tempus in omne. Hic ſim licet omnibus annis.Probitas longum perdurat in ævum.

TEMPORE EXTREMO MVNDI.

Mundo jam decrepito. Iam jam ſub mole cadente. Extremo hoc tempore. Cum jam inſtet lux noviſſima mundi.Cum inſtent fata noviſſima mundi.

TENEBROSVS.

* Caliginoſus.Sole carens. Nebula cinctus. Caligine cingitur atra. Cimmeriis ſeptus tenebris. Locus quem nunquam radiis oriens , mediuſve , cadenſve Phœbus adire poteſt. V. *Nox*. V. *Nubilus*. V. *Obſcurus*.

TERERE TEMPVS INVTILITER.

* Ludere operam. Verba miſer fruſtra non proficientia perdo. Irrita ventoſæ rapiunt mea verba procellæ.Rapiunt conamina venti.

TER-

TERMINVS.

Communis. Limes certus. Lapis defoſſus in agro. Qui regit certis finibus arva lapis. Separat indicio qui Deus arva ſuo. Stipes defixus agris.

TERRA.

Benigna, dives, ſterilis, ſicca, arida, limoſa, pinguis, arenoſa, omniparens. Pendens in aëre nullo fulcimine, nullo nixu. Alma parens frugum. Effundens innumeras opes. Grato rore madeſcens. Florigero gramine vernans. Partu fœcunda benigno. Subjecto aëre fulta jacens. Mater fœcunda. Tellus frugifera, fertilis, florida. Humus decorata, veſtita, ornata herbis. Mundi moles operoſa. Longus terrarum orbis. Summus telluris margo. Corpus, pondus, orbis, ſedes terræ. In media rerum regione locata. Circumdata ponto. Solum cultum, incultum, vile, durum. Nec vero terræ ferre omnes omnia poſſunt. Terra antiqua, potens armis atque ubere glebæ. Salſa autem tellus, & quæ perhibetur amara, Frugibus infelix ea, nec manſueſcit arando Ἀεγ-Κόσμυς, Sedes mundi. Veſta.

TERRÆMOTVS.

Tremor telluris. Inſolitus motus terræ. Horror ingens ſoli. Magnus tremor terræ. Tremores orbis. Terrenus hiatus.

TERRÆ MOTVS EST.

Tremit abdita murmure tellus. Tellus mœſtiſſima plangit, & tremit ingenti concuſſa fragore. Sola vaſta moventur. Sub pedibus mugit tellus. Tellus concuſſa tremiſcit. Ingenti motu percita terra gemit. Ardua ſi terræ quatiatur motibus Ida. Denique ſub pedibus tellus, cum tota vacillat, Concuſſæque cadunt urbes, dubiæque minantur.

TERRA MARIQVE.

Terraque marique. Terra pelagoque. Pelago & humo. Aqua & terra. Trans tellurem, & undas.

TERRERE, & TERRERI.

Incutere terrorem. Percellere formidine. Metu terras cœlumque fatigare. Novus per pectora cunctis inſinuat pavor. Et magnas territat urbes. Cæcique in nubibus ignes terrificant animos. Magnis terroribus urbem impellere. Hic aliud majus miſeris, multoque tremendum, Objicitur monſtrum, atque improvida pectora tur-

turbat.Et faciunt geminos enſis & unda metus.Tremor pertentat corpora. Obſtupuit,retroque pedem cum voce repreſſit. Obſtupui,ſteteruntque comæ,& vox faucibus hæſit. Dum ſtupet, obtutuque hæret defixus in uno. Horror invadit mentem, occupat pectora. Horror terrificus ſubit præcordia. Ancipiti, ſollicito, gravi terrore trepidare. Mens perculſa ſtupet. V. *Formidare.*

TESTARI.

Teſtificari.Teſtes dare,proferre,producere. Dii mihi ſunt teſtes.Nubila promiſſi Styx mihi teſtis erit. Fateri de fide alicujus. Numen Deorum teſtari. Per ſidera teſtor.

TESTIS.

Incorruptus,corruptus, falſus, conductus, ſine pondere,pondus habens. Quis hoc credat niſi ſit pro teſte vetuſtas?Hoc vero teſte probatur.

TESTVDO ANIMAL.

Lenta,tarda,reptilis,domiporta. Sanguine caſſa. Manens ſub tegmine ſuæ teſtæ. Quæ metuens tangi dat ſua collo retro.

TESTVDO INSTRVMENTVM.

Blandiſona,dulciſona,canora,incurva, tremula,vocalis,Apollinea,Thracia,Threicia, Orphea, Phœbeia, Odryſia. Curarum dulce levamen. Quæ ſociatis congrua nervis dulce melos reddit. Placido tangit quæ pectora motu,Et curas animi non ſinit eſſe graves.

TESTVDINE CANERE.

Pulſare chelyn digitis. Chordas ſollicitare. Tangere chordas.Terere nervos argutæ teſtudinis.Tenſa fila teſtudinis ferire levi pollice. Tenſa ferire levi pollice fila lyræ. Iamque eadem digitis, jam pectine pulſat eburno. Terpſichore facilem laſcivo pollice movit Barbiton,& molles duxit in antra choros. Ipſe cava ſolans ægrum teſtudine amorem.

TETHYS.

Æquorea,uda,cana,nuda.Titanis. Virgo marina. Nereis pulchra.Genitrix Nereia.Conjunx Oceani.Numen aquarum.Præſcia venturi.

TEXERE.

* Percurrere pectine telas.Serva operum haud ignara Minervæ,*id eſt*,valens texere. Radio percurrere ſtamina

mina telæ. Rarum pectine denſat opus. Pollice docto ſtamina purpureæ ſociaverat aurea telæ. Alvearia texta lento vimine. Telas diſcernere tenui auro. Laſſat viduas pendula tela manus. Ducere lanas. Stamina pollice verſare. Gracili geminas telas intendunt ſtamine. Tela jugo juncta eſt, ſtamen ſecernit arundo, inſeritur medium radiis ſubtegmen acutis.

THALAMVS.

Amicus, pudicus, cultus, genialis, jugalis, dulcis. Generans ſobolem multam. Nec dulces thalamos, nec dona Cupidinis ulla.

THEOCRITVS.

Poëta Syracuſius. Animæ laqueo cui via clauſa fuit.

THERMÆ.

Calidi fontes. Quæ de calido ſulfure fumat aqua.

THETIS.

Cœrula. Virgo marina. Mater aquoſa. Mater Achillis. Materno tacta dolore Thetis.

S. THOMAS.

Didymus, cui durius ære, Atque adamanteo robore pectus erat.

THRACIA.

Armifera. Scelerata litora Thracum. Biſtonis ora. Tellus Biſtoniis habitata viris. Regna Rhodopeia. Agri Sithonii. Litora Cerinthia. Polydoreo quæ manavit ſanguine terra.

THVRA.

Mera, maſcula, flava pia, ſacra, votiva, facientia flammas, redolentia. Thurea grana. Virga thurea. Lacryma thuris. Blandi thuris honores. Thuris odorati globuli. Poſito dare thura foco. Thura dabant, tepiduſque cruor fumabat ad aras. Centumque Sabæo Thure calent aræ. Verbenaſque adole pingues, & maſcula thura. Solis eſt thurea virga Sabæis. Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis. India mittit ebur, molles ſua thura Sabæi. Vrantur pia thura focis, urantur odores, Quos tener è terra divite mittit Arabs.

THVS ADOLERE.

* Thure ſuperos placare. Acerra plena thuris. Templum thure vaporare. Aſſyrii Chriſto debentur odores. Conferre in aras quidquid Arabes odoris arboribus

leguut. Pinguis exudet thuris vapor. Dare thura flammis. Aras dono thuris eoi inſtruere. Libare Deo miculam thuris de parva acerra.Tribuere thuris honores.

THYASVS.

Haſta Bacchi.Pampinea.

THYRSVS.

Haſta Iovis. Haſta foliis præſuta.Haſta frondibus velata.Thyrſus gravis,ſacer.Thyrſi fronde vireutes,frondeutes.

TIBERIS.

Spumifer, nubilus, flavus, rapidus,lubricus,curvus, altus. Gurges Tiberinus. Tiberina oſtia.Arenoſi Tibridis unda.Amnis Thuſcus.Thuſci fluminis undæ.Thuſcę gurges aquæ. Amnis rapidis animoſus in undis. Qui per cava ſaxa volutus. Albula quem Tiberi merſus Tiberinus in undis Reddidit.

TIBIA.

Mœſta,rauca,cava,longa. Avenæ ſtructæ. Iunctæ arundines. Phrygio tibia curva ſono. Calami paluſtres. Tibia Berecynthia. Non illos citharæ, non illos carmina vocum, Longaque multifori delectat tibia buxi.

TIBVLLVS.

Cultus,ſacer.Amator Nemeſis. Eſt gravis, & cultus, puroque ſimillimus amni, Grandiaque eloquio verba Tibullus habet.

TIMERE. V. *Formidare.*

TIMERE DEVM. V. *Deum timere.*

TINCTVRA,& TINGERE.

Varios diſcit mentiri lana colores. Aſſyrio fucatur lana veneno.Vellera mutentur Tyrios incocta rubores. Tinctaque Sidonio murice lana. Iuvat albentes invertere lanas. * Sanie infuſcatur arena. Ferre veſtes picturatas.Ardet Tyrio murice lana. Vellera iterare muricibus Tyriis.Frontem pingere moris.Vellus medicatum ahenis Amyclæis. Repetita bibit lana rubores. Saturare veſtes murice.

TOGA.

Longa,extenta. Longo conſpicienda ſinu. Toga libera. Veſtis libera. Filo tenuiſſima. Cedant arma togæ, concedat laurea linguæ.

TOLE-

TOLERARE.

Ferre, perferre, ſufferre, ſuſtinere, perpeti mala. Sufferre labores duros. Exhaurire pericula. Pauperiem, & duros perferre labores. Multum terris jactatus & alto. Ventos perpeſſus & imbres. Quo plura poſſis, plura patienter feras. Dum vires annique ſinunt tolerare labores. V. *Pati.*

TONAT.

Cœlum tonat omne fragore. Iupiter ſtrepitu exterruit orbem. Magnus ab ætherio perſonat axe fragor. Iterum atque iterum fragor intonat ingens. Magno miſcetur murmure cœlum. Tonitru cœlum omne cietur. Pater omnipotens ab alto cœlo intonuit. Intonant poli. Subitoque fragore intonuit cœlum. Eurique Zephyrique tonat domus. Cœlum tonat omne tumultu. Ingens fragor æthera complet. Tonat alti regia cœli. Vidiſti toto ſonitus percurrere cœlo, Fulminaque ætheria diſſiluiſſe domo. V. *Tempeſtas.*

TONITRV.

Horridum, igniferum, ætherium, terrificum, raucum, ſonorum, reboans. Latè reſonans toto cœlo. Movens humanas mentes. Tumultus ætheris. Gravis fragor. Fractæque tonitrua nubis. Tonitrus horrificus. * αἰθέριον μύκημα, ætherius mugitus.

TONSOR.

Solitus longos ferro reſecare capillos. Tonſor jam reliquos metat capillos. Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum. Nec malè deformet rigidos tonſura capillos. Sit coma, ſit docta barba reſecta manu. Acuta tonſor incautum nec adhuc totondit cuſpide mentum. * Hirſutas excolere genas.

TORMENTA BELLICA.

Crudelia. Tormenti vires. Inſtrumenta necis. Machina bellica intonans in altis muris. Ejaculans fulmineos globos. Vomens letales glandes. Iaciens rapidos globos ſulfureo igne. V. *Bombarda.* Quære *Sphara plumbea.*

TORRERE. V. *Aſſare.*

TORRENS.

Tumidus, fervens, ſpumans. Vndis pluvialibus auctus. Flumine perpetuo torrens ſolet altius ire: Sed tamen hæc brevis eſt, Illa perennis aqua. Rapidus

montano flumine torrens, Sternit agros, ſternit ſata læta, boumque labores. V. *Fluvius*. V. *Rivus*.

TORTOR. V. *Carnifex*.

TRACTARE.

Manibus contrectare, contingere aliquid. Inter manus & brachia verſare. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Cæſariem longæ dextra deducere barbæ.

TRAHERE.

Bigis raptare, trahere, diſtrahere. Corpora circum muros raptare. Me Parnaſſi deſerta per ardua dulcis Raptat amor. Trahit ſua quemque voluptas. Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.

TRANARE.

* Tranare flumen. Tranſilire vada. Tranſmittere flumina nando. Exponere corpus in ulva adverſa. Tranſnare ſonoras torrentum furias.

TRANQVILLARE. V. *Placare*.

TRANSFIGERE.

Trajicere ferro, gladio, mucrone. Figere præcordia. Enſe latus perforare. Gladium lateri recondere. Rumpere præcordia ferro. Adigere ferrum per pectora. Condere enſem in pectus. Fodere pectora ferro. Agere ferrum per viſcera. Demittere ferrum in ilia. Terebrare cavas uteri & tentare latebras. Pectore ferrum condere.

TRANSFIGVRARE.

Formas ſe vertere in omnes. Omnia transformat ſeſe in miracula rerum. Vertere quæ poteras homines in mille figuras, Non poteras animi vertere jura tui. Permutat lymphas in vina liquentia Chriſtus. Induere vultus alicujus. V. *Metamorphoſis*.

TRANSIGERE FOEDVS, FOEDVS *facere, paciſci pactum*.

Fœdus inire, componere, ferire. Dare dextram. Dexteræ conjungere dextram. Iungere fœdere dextram. Firmare inter ſe fœdera dictis. In amicitiam coire. Animum præſenti pignore firmare. Fidem dare, & accipere. Fidem novare. Tangere dextram. Cogere in fœdera, in concordiam. Coëunt in fœdera dextræ. Æternam pacem, pactoſque hymenæos exercere. Æterno fœdere

fœdere pacem conjungere. Stricto conſtringere fœdere mentes. Pangere fœdus. Mittere æterna in fœdera gentes. Fœdus perpetuum, ſtabile, legitimum, amicum, conjuratum, concors, firmum. Pactio. Pactum. Conventio. Conjuratio. Inviolabile pignus pacis. Leges pacis.

TRANSIRE, TRANSITVS.

Trajicere celeri pede. Vi facere viam. Rumpere aditus. Innocuum dare alicui iter.

TREMERE.

Tremiſcere, contremiſcere, contremere. Intremiſcere. Frigidus horror ſubit mentem. Gelidus tremor oſſa pererrat. Mœſtificus tremor quatit ora. Nos pavidi trepidare metu. Subitus tremor occupat artus. Pavida trepidat formidine pectus. Corpus, ut impulſæ ſegetes Aquilonibus, horret. Me tremor invaſit, ſtabam ſine ſanguine mœſtus. Me luridus occupat horror. Obſtupuit, gelidusque comas erexerat horror. Gelidum pectora frigus habet. Poplite ſucciduo genua intremuere, fugitque Et color & ſanguis. V. *Formidare.*

TRIDENS.

Cuſpis triplex. Telum tricuſpe. Trifidus, ſævus, æquoreus, infeſtus, validus. Et miſeras uncis verſare tridentibus undas.

TRINITAS.

Trina poteſtas. Sancta, alma trias. Triplex perſona, ſed idem, Et Deus unus. Simplex ætherii numinis unitas. Quæ diſtincta eadem eſt, veraque Trinitas. Patris, & æquævæ prolis, flatuſque ſacrati, Splendeat æterna laude perennis honos. Gloria ſumma Patris, Natique, & Flaminis almi.

TRISTEM ESSE.

Duros animi tolerare labores. Clauſum pectore vulnus habere. Maxima in ipſius vultu ſunt ſigna doloris. Ægra corpora trahere. * Totus in leſſos defluit, & lacrymas. V. *Dolere.*

TRISTITIA.

Gravis, tetrica, ingens. Mœror acerbus, ſollicitus. Miſcentur triſtia lætis. Infandum regina jubes renovare dolorem. Omnia tecum una perierunt gaudia noſtra, Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.

TRITICVM.

Triticei fœtus. V. *Frumentum, Seges.*

TRIVMPHARE.

* Triumphatis hoſtibus victor agebat currum ad alta capitolia. Pedem victor multa cum laude repreſſit. Victorem laurea ſerta gerentem portat niveis currus eburnus equis. Lauro devinctus agreſti, Miles Io magna voce (triumphe) canet. Triumphare hoſtem, & de hoſte. Ducere triumphos ad templa Deûm. *Virg.* Ire ſuperbifica manu poſt triumphum partum ex hoſtibus. Longas videre juvat pompas, undaſque populorum, & Senatus inclyta lumina.

TROCHVS.

Nunc pila, nunc celeri vertitur orbe trochus. Tortò volitat ſub verbere turbo. Ille actus habenis Curvatis fertur ſpatiis. Namque agor ut per plana citus ſola verbere turbo.

TROIA.

Ingens, alta, perfida, diruta. Regna Trojana. Alta curia Trojæ. Mœnia Trojæ. Sceptra potentia Trojæ. Bis perituræ mœnia Trojæ. Phrygii muri. Oræ Phrygiæ. Mœnia Phœbi. Alta Pergama. Dardanii muri. Mœnia Laomedontea. Mœnia Neptunia. Sigeia tellus. Iliacæ domus. Aſiacæ, Iliacæ arces. Argolicis quæ concidit armis. Priami regna. Priami arx alta. Neptunia Troja. Mœnia Dardanidum. Divûm domus. Ilium, & inclyta bello Dardania. Pergameæ arces. V. *Ilium,* & *Pergama.*

TROIANI.

Dardanidæ. Phrygii. Teucri. Idæi. Troes. Æneadæ. Genus Æneadum. Trojugenæ. Gens Pergamea. Iliadum turba. Gens Hectorea. Hectorei ſocii. Trojanus ſanguis. Gens Phrygia. Cœtus Iliaci. Iliades. Trojades.

TVBA.

Belligera, Martia, canora, rauca, terrifica, terribilis, ſtridens, clangens. Ciens pugnas terribili cantu. Canens fera bella. Buccina. Claſſicum. Æs canorum. Æs raucum. Dans belli ſignum. Claſſica Martia, Mavortia, turbida. Excitantia milites ad pugnandum. Abrumpentia ſomnum. Turbantia quietem. * Æneator dat

dat ſignum tuba. πολέμων ἀγγελιῶτις, nuntia bellorum tuba.

TVBAM INFLARE.

Ære ciere viros, Martemque accendere cantu. Signa dare tuba. Rauco ſtrepuerunt cornua cantu. At tuba terribilem ſonitum procul ære canoro increpuit, ſequitur clamor, cœlumque remugit. Clara dedit ſonitum tuba. Bello dat ſignum rauca cruentum Buccina. Raucus ſtridenti murmure clangor increpuit. Martius ille æris rauci canor increpat, & vox Auditur, fractos ſonitus imitata tubarum. V. *Clangere.*

TVMVLVS. V. *Sepulcrum.*

TVRBO.

Intortus, contortus, violentus, rapidus, ſubitus. Fremebundi turbinis ira. Vis fæda turbinis. Nimboſi turbinis horror, fremitus, furor. Latè disjiciens pulverem. Bacchans hiberno in æquore.

TVRCA, *vel* TVRCVS.

Immanis, ferox, atrox, trux, impius. Chriſti implacabilis hoſtis. Fidei ſanctæ ſæviſſimus hoſtis. Milite blaſphemo Teutona regna petens.

TVRRIS.

* Turris ſtans in præcipiti, & ſummis tectis educta ſub aſtra. Arces turrium aëriæ. Stat ferrea turris ad auras. Turris vaſto ſuſpectu. In latus omne patens turris circumſpicit undas. Turris altior Memphitica Pharo. Antverpiana turris, arte ſumma, mole vaſta, mira celſitudine.

TVSSIRE.

* Quatit ægros tuſſis anhela ſenes. Malam pectore tuſſim expellere. Gravedine frigida, & tuſſi frequente quaſſari. Aſpera pulmonem tuſſis quatit. Aſpera tuſſis vexat.

TVTVS.

* Pedes habet extra lutum. Diſcriminis expers. Major ſum, quam cui poſſit fortuna nocere. Exceſſere metum mea jam bona. Securè degere.

TYMPANVM.

Cavum, ſonorum. Reſonans rauco pulſu. Dans ſtrepitum. Tergora tenſa boum, quibus bellicus furor inci-

incitat violentos milites Martis ad arma. Certabant rauco reſonantia tympana pulſu.

TYMPANVM TVNDERE.

Impellere, ferire, pulſare tympana. Tundere terga boum. Quatere tympana agili manu. Taurorum tergora pulſa fremunt. Plangebant alii proceris tympana palmis. Tympana tenta tonant palmis. Tympana cum ſubito non apparentia raucis Obſtrepuere ſonis.

TYRANNVS.

Sævus, fatalis, crudelis horribilis, truculentus, immanis. Gaudens cæde. Spirans fulmina & ignes. Graſſans immani cæde. Bella cruenta petens. Ad generum Cereris ſine cæde & ſanguine pauci Deſcendunt reges, & ſicca morte tyranni. V. *Crudelis*.

V.

VACCA.

LActifera, fœcunda, nitida. Quæ jacet, & lentè revocatas ruminat herbas, Atque iterum paſto paſcitur ante cibo. Gerens uberibus niveum nectar. Quæ viridi procumbit in herba. Incuſtoditam lentè videt ire juventam. Aut errans bucula campo. Et queritur vitulum mater abeſſe ſuum. Optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix, Et crurum tenus à mento palearia pendent.

VAGARI.

* Errare. Paſſibus incertis ferri. Errabant acti fatis maria omnia circum. Deſerta peragrare incerto pede. Errare ſummis montibus. Curis vagari expeditum. Eſſe profugum per orbem. Palanteſque vident ſocios.

VAGINAM NVDARE.

Vagina educere, eripere, liberare enſem. V. *Enſem educere*.

VALEDICERE.

Dicere voce vale. Et longum formoſe vale, vale, inquit, Iola. Et dixit tenui murmure lingua, vale. Vix illud potui dicere triſte vale. Supremumque vale pleno ſingultibus ore Vix dixit. In perpetuum frater ave, atque vale. Sæpe vale dicto, rurſus ſum multa locutus. Accipe ſupremo dictum mihi forſitan ore, Quod tibi qui mittit non habet ipſe, vale. Accipe quo ſemper finitur epiſtola verbo, Atque meis diſtent ut tua fata, vale.

vale. Longior inſuetum ne laſſet epiſtola corpus, Clauſaque conſueto ſit tibi fine, vale. Quid, niſi quod cupio me jam conjungere tecum Reſtat? ut aſcribat littera noſtra, vale.

VALLIS, VALLES.

Cava, curva, concava, nemoroſa, umbroſa, opaca, occulta, dumoſa, humilis. Diffundens dulcia gramina. Oculos gramine paſcens & herbis. Circum undique ſepta excultis jugis. Quæ longo receſſu, curvo anfractu panditur. Convalles depreſſæ, virentes. Eſt curvo anfractu vallis, accommoda fraudi, Armorumque dolis, quam denſis frondibus atrum Vrget utrimque latus, tenuis qua ſemita ducit.

VALLARE.

* Propugnacula bello tuta parare. Tutam caſtris præducere foſſam. Locum claudere vallo. Rupti munimine ceſpitis agger. Denſo aggere firmare mœnia. Abrupto circundare vallo. Tumulus ſurgentis in altum telluris componitur. Vallant oppida muri. Exſtruite immanes ſcopulos, attollite turres, cingite vos fluviis, vaſtas opponite ſylvas.

VALLVM.

Propugnaculum. Agger. Munimen. Munimentum. Clauſo fidere vallo. Vaſto ſeptas videt aggere terras. Tranſierat primi Cæſar munimina valli, Non cœptæ aſſurgunt turres, non arma juventus Exercet, portuſque aut propugnacula bello Tuta parant. Non ſi te ferreus agger ambiat, aut triplices alios tibi carmine muros Amphion auditus agat. Munimen habet nullo quaſſabile ferro.

VANVS.

Inanis, levis, futilis, nihili, irritus. Omnia in æquoreos abierunt irrita ventos. Hæc venti irrita per terras, & freta ſumma ferunt. Nullo pondere verba cadunt. Dicta vagis credita ventis. Verna incertior aura. Perfuſa gloria fuco. Vana eſt ſine viribus ira. Bullatis nugis turgeſcere. * Agitare ſpes inanes. Sæpe ſupervacuos cogit habere metus. Aëra cædere. V. *Terere tempus.*

VASTARE. V. *Prædari.*

VATES.

Conſultus, fatidicus, verax. Os fatidicum. Præſcia lingua.

lingua. Eventura videns. Rerum dicens vias. Præſcia corda gerens. Fata canens. Rerum prænoſcens fata. Interpres divûm, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarii lauros, qui ſidera ſentit, Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ. Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahuntur noſcens. * Χαρίτων τρόφιμος, gratiarum alumnus. V. *Propheta.*

VATICINARI.

Aperire futura. Sola mihi tales caſus Caſſandra canebat. Celæno Prodigium canit, & triſtes denuntiat iras. Caſus aperire futuros. Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus. Talia divino fuderunt carmine fata. Fatidico ore pandere ſæcula venientia. Mentem veris implet Apollo.

VATICINIVM.

Monitus divini. Monitus vatum. Fatalia verba.

VBIQVE.

Quam latè ætherius ſol videt omne ſolum. Quam latè radios ſpargit Apollo ſuos. Qua cœli & terræ patet hoc illuſtre theatrum. Qua Machina cœli, terra, fretumque patent. Qua patet immenſi orbis iter. Quanto ſpatio ſe porrigit orbis & æther. Ire per omnes terraſque, tractuſque maris, cœlumque profundum. * Qua breve, qua longum Sol jacit orbe jubar. Ad utraſque Phœbi domos.

VECTVS.

Quadrijugo vectus curru. Cœloque invectus aperto Flectit equos, Curruque volans dat lora ſecundo.

VELLE, VOLVNTAS.

* Hæc mihi mens eſt. Sic viſum eſt Superis. Sic volo, ſic jubeo. Ita ſtat ſententia. Ita fert corde voluntas. Diſcupio. Fervet mihi amor hoc facere. Vide *Deſiderare.*

VELOX. V. *Accelerare.*

VELVM.

Turgidum, concavum, ſinuoſum, ſublime, jactatum, tumidum, patens, laxum. Carbaſa, Carbaſeus ſinus. Lintea, Suppara velorum. Lintea procul venientia. Vento contracta ſecundo. Medio æquore, ſalo, freto, pelago tumentia. Tradita felici Noto. Data incertis Notis. Sinus curvatus. Præcipiti carbaſa tenſa Noto. πτερὰ νηός, Alæ navis. V. *Navigare.*

VELVM TENDERE.

Dare ventis vela, carbaſa, lintea. Intendere turgida vela ventis ſecundis. Velorum pandere, expandere alas. Pleno ſubire oſtia velo. Velis aptare claſſem.

VENARI.

Agitare, agere feras. Sequi feras. Venatu exercere ſaltus. Circumdare, cingere canibus ſaltus. Vmbroſos ſaltus indagine cingere. Sectari catulo ſagaci feras. Exercere ſtudia Dianæ. Invia luſtra ſilvarum canibus pererrare. Invigilare venatui. Laqueis captare feras, & fallere viſco. Moliri inſidias avibus. Clamore premens ad retia cervum. Callida ſic ſtultas decipit eſca feras. Dum nova lanugo eſt, pavidos formidine cervos Terret, & eſt illi præda benigna lepus.

VENATOR.

Citus, pernix, præceps. Inſectans feras. Inſidians, inhians feris. Agens in laqueos feras. Terrens, agitans feras. Vrgens leporem in campis. Cane prædans ſaltus.

VENATVS.

Ferarum indagatio. Venatio. Venandi cura. Studium venandi.

VENENATVS.

Diro, funeſto veneno tinctus, infectus, imbutus, illitus. Vipereo felle, vipereo cruore, peſte letali, tabe mortifera infectus.

VENENVM.

Tabificum, dirum, ſomniferum, furiale, letiferum, Colchicum, Theſſalicum, Lernæum, Neſſeum, inſanabile, ſoporiferum, præſentaneum. Gorgoneum. Aconita lurida. Oris Cerberei ſpuma. Tabes funeſta veneni. Succus veneni. Cantharidis ſuccus. Toxica Theſſala. Herba Theſſala. Virus tetrum, acre. Quidquid habet Circe, Quidquid Medea veneni.

VENENO INFICERE.

Linere felle vipereo, felle ſerpentis. Tingere veneno. Imbuere tabe mortifera, vipereo cruore. Inficere pabula tabo. Pecori aſpergere virus. * Inficere pocula. Spargere latices radice nocenti. Viperinum admiſcere cruorem. Toxica miſcere. Spargere cantharidum, ſuccos. Polluere cibos veneno. Dare edenti venenatam mattyam. Mattya, & Mattea, & Matteolæ diminutive,

nutive, pro ciborum deliciis, quibus irritatur orexis. Armare arma veneno.

VENEREA RES.

Veneris uſus. Inimica virtuti. Pertentans pectora. Furta Veneris. Venerem & cæci ſtimulos avertere amoris.

VENIA.

Coram data copia fandi. Poſcere Deos veniam.

VENIRE.

Concurſu accedere magno. Adire, petere tecta. Trojæ qui primus ab oris Italiam fato profugus venit. Devênere locos. Tyriam qui adveneris urbem. Quibus Hector ab oris Exſpectate venis?

VENTER.

Plenus, tumidus, gravidus, vorax, avidus, turgidus, pendulus, capax. Aſſiduo cibo membra fovens. Molles fundens per viſcera ſuccos. Alvus. Vterus.

VENTVS.

Rapidus, celer, validus, fortis, ferox, ſævus, æquoreus, protervus, nimboſus, fremens, fremebundus, ſtridens, agitans æquora, fremens murmure. Fera murmura mittens. Motans cacumina quercus. Flamen incertum. Flamina venti. Ventoſa potentia. Ventorum prælia. Pennæ Euri. Turbo cæcus. Flatus magnus. Stridor procellæ. Omnia ventorum concurrere prælia vidi. Indignatum magnis ſtridoribus æquor. Venti velut agmine facto, Qua data porta ruunt, & terras turbine perflant. Confligunt Zephyruſque Notuſque, & lætus Eois Eurus equis. Incubuêre mari, totumque à ſedibus imis Vna Euruſque Notuſque ruunt, creberque procellis Africus, & vaſtos tollunt ad ſidera fluctus. * Imperator fluctuum.

VENTVS MERIDIONALIS.

Auſter lenis, aquaticus, pluvius, imbrifer, nubilus, nubibus aſſiduus, humidus, udus, humens, madens. Fundens gelidas aquas. Humidus violentis aquis. Violentior Auſtri vis. Notus imbribus ater. Mutans aëra nigrantibus alis. Sibilans madido ore. Percutitur rapido navis adunca Noto. Nunc Notus adverſa prælia fronte gerit.

VENTVS OCCIDENTALIS.

Zephyrus mollis, lenis, veſpere miſſus, vernus, clemens, mitis. Aura Zephyri. Favonius florifer, floridus. Temperies grata tepidi Favonii. Corus furens, fremebundus, violentus. Africus horrens,nubifer, protervus. Vis ſonantis Africi. Nunc Zephyrus ſero veſpere miſſus adeſt.

VENTVS ORIENTALIS.

Eurus præceps, trux, indomitus, Æolius, Nabathæus, capiens vires ab ortu, Eous, Phœbeus, glacialis. Rutilo ab ortu volans. Spiritus Euri. Spirans valentior. Navigiis truculentior incidit Eurus. Subſolanus. Vulturnus. Apeliotes.

VENTVS SEPTENTRIONALIS.

Boreas gelidus, ſævus, improbus, Threïcius, Sithonius, rigidus, horridus, nivalis, hibernus, arcticus, glacialis. Feriens, rapiens tecta. Æquans humo turres. Triſte mugiens. Armatus rauco turbine. Spargens nives ab axe hiberno. Aquilo de rapidis ventis immanſuetiſſimus. Alæ Aquilonis. Flabra Boreæ. Cujus concurſibus inſonat aër. Qui terras grandine pulſat. Qui triſtia nubila pellit. Sollicitans manes, totumque tremoribus orbem.

VENTVS SECVNDVS.

Aura facilis, ſecunda. Venti faventes, ſecundi, amici.

VENTO SECVNDO NAVIGARE.

Navigare ventis faventibus, ſecundis, aura ſecunda. Ventis non iniquis, diſcordibus, æquis, non adverſis, non fluctuantibus.

VENTIS ADVERSIS.

Ventis iniquis, non æquis, diſcordibus. Fluctibus adverſis, Venti vetantes. Adverſa aqua. Vento prohibente. Pelago vetante. Aquis invitis.

VENTOS SEDARE.

Placare, temperare ventos. Siſtere, componere mare, aquas. Compeſcere fluctus. Mulcere aquas, æquora. Frangere, coercere undas, aquas. Maris iram frangere.

VENVS.

Alma, furtiva, inſidioſa, blanda, anxia, maligna, inſana, veſana, furioſa, immoderata, orta mari. Cypria

pria virgo. Vulcania conjunx. Cnydia. Samia Dea. Vrens pectora flammis. Inceſtæ ſcelerata libidinis auctrix. Teneri mater amoris. Et dulce amoris vinculum. Vexans, occupans mentes. Mentibus offundens cæcas tenebras. Cytheriacis edita aquis. Æquore nata. Medio concreta profundo. A ſpumis Dea dicta maris. Erycis quæ poſſidet arces. Colle ſub umbroſo quam tenet altus Eryx. Tenerorum mater amorum. Nurus Aſſaraci. Mater Æneæ. Anchiſæ conjux Dionæa. Cytheris. Cythereia. Idalia. Erycina. Sicania. Mater Æneadum. Mater Acidalia. Mater Dionæa. Cytherea.

VER.

Novum, primum, tenerum, floriferum, blandum. Nemorum frondi utile, & utile ſilvis. Dans novis primordia rebus. Cinctum florente corona. Cum cuncta virent, & cum nova temporis ætas. Vario depingens flore ſolum. Decorans, ornans floribus arva novis. Tepidi tempora veris. Cum nova de gravido palmite gemma tumet. Fronde ſolum varia depingit odoriferum ver. Nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbos. Vere rubenti candida venit avis longis inviſa colubris. * Verna excipit cœli indulgentia terras. Quum prima novis adoleſcit frondibus ætas. Solvitur acris hiems. Frigora miteſcunt Zephyris. Iam ver egelidos refert tepores. Tepenti vere laxatur dies. Cum modo formatis operitur frondibus arbos. Sidera cum Tyrius Phryxæi reſpicit agni Taurus. Quum Iſmarium pellex Attica plorat Itin. ὅταν λειμῶνες γελᾶσι, quando prata rident.

VERIS TEMPORE.

Gramina cum tellus promit ridentia vultu. Munera cum tellus fundit redolentia veris. Cum arboribus frondes redeunt, & gramina campis, Et lætis gremium frugibus ornat ager. Cum tellus molli gramine vernat, & arbor umbroſas explicat alta comas. Aſpera cum pullo frigore ceſſat hiems. Cum ridet quilibet hortus. Cum vernans roſa longas complet odore vias. Cum tepet apricus Zephyris ſpirantibus aër, & Candida formoſi tempora veris eunt. Cum inſtaurat avis dulci modulamine carmen, & producit ſuum prole recente genus. Cum ver purpureum fundit fragranteis herbas.

herbas. Cum exercent cantus, per roſcida rura puellæ, & hortorum populantur honorem. Quando vernantia lilia ſurgunt. Garrula cum repetit ſolitas Philomela querelas, Perfidiam deflens Terei, ſcelerataque facta. Cum mulcent volucres tepidum concentibus aëra, & in pratis ludit luxuriatque pecus. Cum ignota prodit hirundo, & luteum celſa ſub trabe fingit opus. Quando avis in ramo tecta, laremque parat. Omnia cum rident gramine, flore, comis. Cum condit avis nidum, & poſitis incubat ovis. Cum tellus fundit cum floribus herbas. Cum floret odoratis terra benigna roſis. Cum proſiliunt viridi gramen & herba ſolo. Germina cum herboſo rident florentia campo.

VERBERARE. V. *Cadere.*

VERBVM.

Dulce, ſuave, blandum, mellitum, modeſtum, ſalubre, molle, lene, protervum, petulans, profanum, ſuperbum, jocoſum. Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. Foliis leviora caducis. Digna rubore. Diſſimulata notis. Doctis inſidioſa notis. Nuntia animi. Aure repulſa. Verba moleſta, pudenda, inania.

VERITAS.

* Si vera eſt fama. Credo equidem, nec vana fides, genus eſſe deorum. Vera referre. Non miſit irrita ſomnia. Falſum ebur, *id eſt*, os, vel dentes. Vero verius eſt. Fides rebus eſt addenda probatis. Eſt veri cognitus oris.

VERSVS.

Bonus, longus, herous, tener, teres, mollis, durus, cultus, politus, facundus, ſuaviloquus. Marone, Naſone dignus. Carmen celebre, melicum, doctum, canorum, nobile. Aonium, textum imparibus modis. Structum heroo pede. Seceſſum ſcribentis & otia quærens. Suavibus numeris pectora mœſta levans. Metricis verba ligata modis. Diſparibus carmina arata modis. Metrica verba. Verba coacta in pedes. Numeri diſpares, impares, leviores. Aonia lyra. Modus. V. *Carmen.*

VERSVS SCRIBERE.

Fingere, canere, ludere, dicere, fundere, texere, contexere, effingere verſus, carmina. Nectere verba numeris. Cogere verba in pedes. Iungere carmina nervis.

vis. Aoniis verba ligare modis. Cogere verba in numeros. Nectere ludenti fluitantia carmina verſu. Facili deducere carmina plectro. Facundo ludere verſu. Modulari carmen arundine, avena, calamo agreſti.

VERSVS DOCTOS SCRIBERE.

Facere doctiſſima carmina dictante Phœbo. Fundere carmina æmula Maronis operis. Fingere verſus vena grandi, ubere, divite, ſublimi. Componere carmina qualia ſunt dicta grandinoſo Marone. * Verſiculos ſuaves, ſaliente, emicante, condere vena. Verſiculi pexi, elaborati.

VERSVS INDOCTOS SCRIBERE.

Fingere, effingere verſus tenui, exili, gracili arundine, vena. Modulari, meditari, deducere carmina vili arundine. Texere, contexere carmina rudi, tenui filo. Graciles, rudes, incultos fingere, condere verſus. * Verſiculos nanos facere. *Scaliger.* Rudere rudia carmina. Phœbo cachinnos verſus excuſſit tuus.

VERTVMNVS.

Formas Deus aptus in omnes.

VERVM.

Non dubitabile. Non fugiens lucem. Virtus quæ nobis dicta eſt à pondere veri. Virtus neſcia fraudum. Verum quod diu abdi, occultari nequit. Verum ambage remota dedit. Fama nec à veri diſſidet illa fide. Hoc propius vero eſt. Et partem veri fabula quæque tenet. *V. Veritas.*

VESPER.

Vmbrifer, occiduus, rutilans, rubens. Aſtrifero procedens Olympo. Infuſcans terras croceo noctis amictu. Frigidus aëra veſper Temperat.

VESPERASCIT.

Labitur dies. Sol tegit radios ſuos. Ruit Oceano nox. Veſpera noctis vices reducit. Veſpera inclinat diem. Venit Heſperus. Oriuntur tempora ſera diei. Trahunt ſera crepuſcula noctem. Nigro rutilans conſurgit ab ortu Veſper.

VESPERI.

Inde domum redeunt ſub prima crepuſcula mœſti. Traherent cum ſera crepuſcula noctem. Condere jam vultus ſole parante ſuos. Heſperus & fuſco roſcidus ibat equo. Sole ſub occiduo. Labente die. Auri-

comus

comus cum dat terris ſua lumina veſper. Cum veſperugo paret.

VESPERTILIO.

Quæ tenet à ſero veſpere nomen. Quæ à veſpere nomen habet.

VESTIGIA.

Certa, falſa, taciturna. Signa pedum. Signa notæque pedum. Veſtigia obſervata ſequi. Indicia greſſus.

VESTIRE.

Ornare, exornare corpus veſtibus. Velare corpora. Inſignire amictu. Circumdare corpus amictu. Veſte corpus tegere.

VESTIS.

Purpurea, nivea, picta, viridis, ſuperinjecta, linea, ſerica, coccina, Coa, Sidonia, Tyria, Phrygia, precioſa, magnifica, holoſerica. Arte laborata, oſtroque ſuperba. Tyrio murice fucata. Amictus laxus. Habitus regalis, fluidus. Cultus dignus corpore. Saturata murice veſtis. Arabico lucens bombyce. Cyclas aurata. Palla Sidonia. Picta croco, & fulgenti murice veſtis. Tyrio ſubtegmine fulgens. Oſtro auroque rigens. Sit bene conveniens & ſine labe toga.

VESTES EXVERE.

Ponere veſtem, velamina de corpore. Rejicere amictum. Corpora nudare. Deripere, eripere velamina ex humeris.

VESTES INDVERE.

Induere, ſumere velamina, veſtem. Induit & Tyrio diſtinctam murice pallam. Cultibus Alciden induit illa ſuis. Pallamque induta nitentem, Inſuper aurato circumvelatur amictu. V. *Veſtire*. V. *Induere*.

VETVS.

Gravis annis. Grandævus. Annis obſitus. Decrepitus. Grandior ævo. Vita ſatur, & leto vicinus. Cui frons contracta rugis. Annoſus. Extremum fati diem ſuſtinens. Ævo feſſus. Segnior ævo. Quem tuſſis anhela fatigat. Qui trunco titubantes ſuſtinet artus. Membra levans baculis, tardusque ſenilibus annis. Cujus jam fronti ruga ſenilis ineſt. Effœtum corpus. Caput tremulum. Tardus gravitate ſenili. Obſitus ævo. Frigidus

gidus ævo. Senio defeſſus inerti. V. *Senex*.

VEXILLVM.

Volans, volitans, Martium, bellicum, pictum. Sub ſigna vocare. Concurrere ſignis adverſis. Stare pro ſignis. Inferre ſigna.

VIA.

Patula, lubrica, ſaxoſa, trita, plana, facilis, dubia, ambigua, fallax, occulta, furtiva. Via per jactas candida facta nives. Semita nova. Non eſt è terris mollis ad aſtra via. V. *Iter*.

VIA LACTEA.

Via ſublimis, cœlo manifeſta ſereno.

VIATOR.

Cautus, properans, laſſus, ſiccus, ſitiens, feſſus, defeſſus, fatigatus. Longinqua petens mœnia. Tendens iter. Expoſitus mille periclis. Ferens tædia longa viæ. Cantabit vacuus coram latrone viator.

VICINVS.

* Propinquus. Proximus. Haud diſſitus. Eſt in vicinia. Res cognata. Portuſque pateſcit jam propior. Domus eſt contermina noſtræ. Spatio ſtat propiore. Stat propior. Finitimus. Agotrea nimiæ proximitatis. Confinia littora. V. *Appropinquare*.

VICTOR.

Arduus, fortis, clarus. Spoliis inſignis opimis. Militiæ oſtentans fortia geſta ſuæ. Multa cæde cruentus. Referens prædas & palmam victor ab hoſte. Ponens fixa trophæa Deo. Cinctus Apollinea victricia tempora lauro. Inde pedem victor multa cum laude reflexit. En adſum victor terraque marique.

VICTORIA.

Triumphalis, memoranda, celebranda, potens, ardua, digna triumpho. Multo ſanguine parta. Multa laude ferenda. Inter utrumque volans dubiis victoria pennis. Clara trophæa. Magna in pulvere fama. Lauri victrices. Palmæ victrices. Habet victoria laudem. Amat victoria curam. * Tandem victoria flexit ad invictos Iberos. V. *Triumphare*.

VIDERE.

Luminibus ſuis videre. Defigere oculos in aliquid. Avertere vultus. Luſtrare ſingula. In cœlum tendens ardentia lumina fruſtra. Luſtrare lumine. Omnia colluſtrare.

luſtrare. Lumina torquere ad mœnia. Cœli convexa tueri. Signorum obitus ſpeculamur & ortus. Metiri terras oculis. Aſſueſcunt oculi multa pudenda pati. V. *Oculos in aliquem conjicere.* V. *Reſpicere.*

VIDVA.

Relicta, deſerta, mœſta, lugens. Viduo ſola relicta cubili. Orba marito. Dolens orbatos fido rectore penates. Thalami conſorte carens. Sine conjuge cælebs. Femina mœſta jacens in viduo toro. A funere conjugis uxor Suſtinet in vidua triſtia ſigna domo. Nil ait eſſe prius, melius nil cælibe vita.

VIDVVS.

Deſerto lecto jacens. Abrepta deſertus conjuge.

VIGILARE.

Noctem pervigilare in re aliqua. Ducere noctem inſomnem. Traducere noctem inſomnis. Vigiles perducere noctes. Noctes vigilantur amaræ. Noctem ſermone trahere. Nulli ſuccumbere ſomno. * Pervigilans ad ſeros ignes hiberni luminis. Noctem trahere ſermone. Bellorum fabula extrahit inſomnes noctes. Naturæ ſomnum negare. Inops ſomni, & cibi.

VIGOR.

Antiquus, gratus, niveus. Non minor nobilitate. Indicium nobilitatis. Si quid vigoris vivi in nobis eſt. Exiguis vigor (admirabile) membris Vividus, & niſu magnos qui vinceret artus.

VINCERE.

Sternere, proſternere, fundere hoſtiles manus. Tenere, obtinere palmam victrici manu. Ferre, referre trophæa. Redire ſuperato victor ab hoſte. Populoſque feroces Contundet. Mycenas ſervitio premet ac victis dominabitur Argis. Genitor tum Belus opimam Vaſtabat Cyprum, & victor ditione tenebat. * Domare, triumphare gentes hoſtiles. Frangere bello. Terra marique vincere. Cogere hoſtes. Marti ſuo cedere. Subigere. Barbarorum agmina ferrata vaſto diruere impetu. Primoſque & extremos metendo ſtravit humi ſine clade victor. Debellare hoſtem. Mittere hoſtem ſub ſua juga.

VINCVLVM.

Firmum, arctum, durum, irreſolutum, ferreum, inextricabile, adamantinum, nodoſum. Ligamen. Nexus.

xus. Copula. Retinaculum. Funes. Lora. Compedes firmæ, validæ, ponderoſæ, inhibentes greſſum. Conſtringentes crura. Manicæ. Nodi ærati. Tortos incidere funes. Manibus divellere nodos, V. *Ligare*.

VINDEMIA.

Dans gravidas uvas muſto. Abundans uvis gravibus. Exonerans uvis pendentibus ulmos. Cum pede ſub celeri candida muſta fluunt. Cum muſto fervent ſpumantia labra. Cum autumnali redolet vindemia fœtu. Ebria cum ſpumant calcatis præla racemis. Plenis ſpumat vindemia labris. Mitis in apricis coquitur vindemia ſaxis. Preſſos pedibus dat uva liquores. *Q. Vitis*.

VINDICARE. V. *Vlciſci*.

VINEA.

Culta, fertilis, multo ſudore colenda. Generoſæ fertilis uvæ. Nectareo flore virens. Pleno cumulans fervida muſta lacu. Operoſi vitibus agri. Collis amictus palmite. Vineta culta. Arva felicia Bacchi. Bacchi nemus. Largo pubeſcit vinea fœtu.

VINITOR.

Vigil, induſtrius. Preſſans pede gravidas uvas. Calcans tumidas uvas. Excitans vites novellas è vite annoſa, & germina plura propagans plantis traducibus. Temporibus certis maturam ruſticus uvam Colligit, & nudo ſub pede muſta fluunt.

VINVM.

Calidum, validum, purum, dulce, ſuave, lene, fragrans, Lesbium, Creticum, bene odoratum. Recreans, reficiens animos. Exhilarans corda. Fugans, depellens curas. Faciens leves ſomnos. Operta recludens. In prælia trudens inermem. Generoſi munera Bacchi. Odorati Bacchi pocula. Bacchi hauſtus. Bacchus liquidus. Lyæus latex, liquor. Lenæi munera ſucci. Liber. Racemi; *pro vino*. Merum. Liquor preſſus. Vina prælis eliſa falernis. Falernum. Liquidum nectar. Bacchi humor. Lætitiæ Bacchus dator. Lætitia Dei. αἷμα γῆς, ſanguis terræ. δάκρυα ἀμπέλυ, lacrimæ vitis.

VIOLARE FOEDVS.

Conceptum excutere fœdus. Exuere pacta. Fallere dextras. Exciderant animo fœdera. Temerare, polluere dolis fœdera. Frangere, rumpere, ſolvere fœdera. Con-

confundere fœdus. Fœdera turbare. Vellens fœdus infectum. Diſjicere compoſitam pacem, & ſerere ſemina belli.

VIOLÆ.

Gratæ, purpureę, molles, blandæ, vernæ, fragrantes. Flaventes tantum ridentibus Euris.

VIR EXCELLENS.

* Flos illuſtrium virorum. Terminus laudum. Meta ingeniorum. Naturæ miraculum. Monſtrum vitio carens. *Ita Virgilium vocat Scaliger.* Vir eſt per quem Iuſtitia remigrare velit ad Iapeti nepotes. Vir eſt cui Charites, Venuſtas, Ioci, Suada non dedere parem. Vir mactus omni virtute. Vir eſt cui ſecla nullum tulere parem. Cui parvus eſt orbis, ut jacere poſſit fulmina mentis. Princeps, Senator eſt rei litterariæ. Gratiarum ocellus, & venuſtatum lepos.

VIRES.

Magnæ, nimiæ, non leves, vindices, Herculeæ, Hercule dignæ. Non firmæ, inanes, invalidæ, infirmæ, exiguæ. Vires timor abſtulit. Vim ſuſcitat ira. Addere vim feſſis animis. Viribus audax. Frigent effœtæ in corpore vires. Tanta erit & virtus, & cum virtute poteſtas. Nate meæ vires, mea magna potentia ſolus.

VIRGA.

Minax, triſtis, flexilis, flexibilis, inviſa pueris.

VIRGIS CÆDERE.

Cædere virgis. Ferire verbere virgæ.

VIRGILIVS.

Andinus vates. Romuleus vates. Qui nunc Æneæ Trojani ſuſcitat arma. Ipſe per Auſonias Æneia carmina gentes Qui ſonat, ingenti qui nomine pulſat Olympum, Mœoniumque ſenem Romano provocat ore.

VIRGINITAS.

Perpetua, ſalva, illibata, poſita, rapta, mille petita procis. Facta peregrini præda latronis. Da mihi perpetua, genitor cariſſime, dixit, Virginitate frui. Virginitatis amor.

VIRGO.

Intemerata, inculpata, verecunda, amabilis, venuſta, intacta, caſta, pudica, impatiens viri. Virgo inſigne pudoris. Plus quam femina virgo. Flos intemeratus

tus virginei pudoris. E multis millibus una placens. Superans reliquas forma præſtante puellas. Alliciens blandis oculis. Laudem caſtæ virginitatis habens. Comburens avidis flammis pectora mille procorum. Iam matura viro, jam plenis nubilis annis. Nullum virgineo corpore paſſa virum. Cujus purpureas vincunt ora colore roſas. Rudis conjugii. Cui ſunt labra purpureis anteferenda roſis. Habens purpureis æmula labra roſis. Cui facies niveo pulcra colore nitet. Lumina habens nitido certantia Phœbo. Quæ non caſtum amiſit polluto corpore florem.

VIRGINEM STVPRARE.

Virgineum nomen adimere. Solvere, recingere zonam. Rapere, auferre pudorem. Libare, rapere virginitatis honorem.

VIR.

Princeps, fortunatus, felix, trepidus, timidus, infidus, agilis, ſollers, invictus, ſtrenuus, durus, rigidus, humanus, mitis, celſus honore, inſignis ab arte, fortis ad arma, æquandus ſuperis, major virtutibus orbe. Fuſus tellure cruenta. Animæ fortes. Genus haud immite virorum.

VIRTVS.

Spectata, clara, laudata, rara, invicta, ardua, inclyta, generoſa, heroica, ſplendida, memoranda, celebranda. In ardua tendens. Mercede carens. Carmine vivax. Expers ſepulcri. Vivens, ſuperans poſt fata. Cujus vivida fama neſcit mori. Externis incomitata bonis. Notitiam poſteritatis habens. Poſt obitum claros reddens. Invia cui nulla eſt via. Virtutis imago. Gratia virtutis. Quæ ſola perennis, Effugit extremi triſtia fata rogi. Virtus repulſæ neſcia ſordidæ, Intaminatis fulget honoribus. Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima Stultitia caruiſſe.

VITA.

Inculpata, inoffenſa, ſevera, lugenda, amara, miſera, pudenda, inviſa, ſine crimine, ſine labe peracta, labe carens, vitio carens, vacua laboribus, per otia ducta, ſine fœnore data mortalibus, fragili mole ſoluta. Triſtibus anxia curis. Abiens ceu fumus in auras. Lumen vitale. Vitales auræ. Vita nullos agitata per uſus. Tenor vitæ ſine labe. Noviſſima vitæ. Extremus dies fati.

Series

Series vitæ. Vitæ liberioris iter. Pignora vitæ. Tædia vitæ longæ. Tempora vitæ longa. Ævum longum, pudicè actum. Incerti ſpatium ævi. Brevis vitæ ſpatium. Secula vitæ. Fatales anni. Lux gemina, æterna, fine caritura. Da vitæ ſpatium, longos da Iupiter annos.

VITA ÆTERNA.

Vita terminanda nullis ſeculis. Fine carens. Vbi ſincera quies. Vbi ſine fine voluptas. Vbi gaudia erunt piis, Qualia non oculo percepta, nec aure cuiquam, Nec fingi tacita qualia mente queunt. Vita perennis, Non reſecanda manu fati. Gaudia vitæ beatæ. Vita cœleſtis. Altera poſt hanc vita. Nullum ubi morborum genus eſt, ubi nulla fatigat Cura animos.

VITA HVMANA.

Brevis & miſera, ſomnoque ſimillima. Cito caduca. Fallax & breve vita bonum. Subitò periens. Vanus pulvis, umbra brevis, aura levis, quæ manet in nullo loco. Plena malis, & plena dolore. Fœdiſſima lerna. Sentina malorum. Vallis plena malorum. Principio, medio, & fine dolenda ſuo. Nil aliud niſi mortis imago. Fugiens ceu præpete penna. Pulvis & umbra brevis. Fugiens ut fumus & umbra. Subitis quæ deficit horis. Nata die gelida ceu roſa nocte perit. Quam fors ancipiti cæca favore regit. Variis jactata procellis. Fertur ut in medio parvula cymba freto. Habens genus omne malorum. Expoſita omnibus fortunæ telis. Obvia telis omnibus fati.

VITAM CORRIGERE.

Vitam emendare nocentem. Convertere vitam, mores in melius. Delicti agnoſcere culpam, V. *Corrigere ſe.*

VITAM TRANSIGERE.

Agere tempora vitæ. Conſumere, complere tempora vitæ. Decurrere vitæ ſpatium. Implere fata. Vitam peragere. Vitæ explere annos. Exigere vitam, ævum, ætatem. Ducere, traducere, agere vitam. Me ſi fata meis paterentur ducere vitam Auſpiciis. Vixi, & quem dederat curſum fortuna peregi. Omnes ut tecum meritis pro talibus annos Exigat. Vivo equidem, vitamque extrema per omnia duco. V. *Vivere.*

VITAM SIBIIPSI ERIPERE.

Abrumpere ſibiipſi inviſam lucem. Abrumpere vitam inviſam, & læto ſævum finire dolorem. Manu mortem invenire. Parare ſibi letum manu. Induere ſeſe mucrone. Fodere ſua pectora ferro rigido. Mortem approperare ſibi ipſi. Sibimet conſciſcere mortem. Sibi ipſi accerſere mortem. Ipſa ſua Dido concidit vſa manu. Nec mora, celato fixit ſua pectora ferro, Et cadit in patrios ſanguinolenta pedes.

VITIS.

Fœcunda, generoſa, gravida, ferax, viniflua, racemifera, pampinea, pampinoſa, frondoſa, frugifera, racemos explicans. Vmbracula texens. Vnde dulces latices, vitam ſolantia vina Legimus. Ferens fructum nobiliore ſucco. Vitis ut arboribus decori eſt, ut vitibus uvæ. Atque mala vites incidere falce novellas. Curvo Saturni dente relictam proſequitur vitem attundens, fingitque putando.

VITVLVS.

Luxurians, laſcivus, protervus, lactens, imbellis. Nondum minax metuenda fronte. Nondum firmatis cornibus audax. Nondum gerens tenera fronte cornua. Quem taurum metuis, vitulum mulcere ſolebas.

VIVERE.

Carpere vitales auras. Frui vita. Frui, veſci aura vitali, ætheria. Auras ducere, trahere. Videre diem, lucem, lumen vitale. Superare, ſupereſſe, & veſci aura ætheria. Lumina ſolis aſpicere. Manet illi vita rata. Nondum lux alma receſſit. Agitare, tranſigere ævum. Ducere, producere, trahere, agere, colere vitam. Permetiri tempora vitæ. Quid puer Aſcanius ſuperatne, & veſcitur aura? Quem ſi fata virum ſervant, ſi veſcitur aura Ætheria, nec adhuc crudelibus occubat umbris. Et meliore tui parte ſuperſtes eris. Afflictus vitam in tenebris luctuque trahebam. V. *Vitam tranſigere.*

VIVERE BACCHANALIA.

Celebrare Bacchum læto honore. Agere convivia Thyrſigeri Divi. Agere laſciva Orgia, ebria convivia Bacchi. Agitare feſta bicornis Bacchi. Colere libera feſta Bacchi. Celebrare ſacra trieterica Bacchi. Turba vago curſu & clamore furentum Bacchi ludos agit.

Per fora, per vicos it perſonata libido; Et cenſore carens ſubit omnia tecta voluptas. Percita turba furore Multa nefanda facit petulantibus Bacchi diebus.

VIVERE DIV.

Numerare longa tempora vitæ. Longævæ vivere tempora vitæ. Numerare Tithonia ſecula. Agere ſecula Sibyllinæ vatis. Videre tria ſecula Neſtoris annoſi. Attingere Pyliam ſenectam. Vivere ſecula Neleidis. Annoſi Neſtoris ſecula exæquare, ſuperare. Vivere tempora longa Pilii ſenis. O quam tu cupias ter vivere Neſtoris annos; Et nihil ex ulla perdere luce voles.

DVM VIXERO.

Dum ſpiritus hos reget artus. Dum mihi vita manet. Donec in hoc fragili corpore ſenſus erit. Donec lumen vitale videbo. Dum mihi per calidos artus ſanguis currit. Dum Parcæ mihi mitia fila trahunt. Donec erit mihi ſpiritus in vivo corpore. Quoad Parca ſevera abrumpat ſtamina vitæ. Dum memor ipſe mei. Hac dum luce fruor. Dum manet hæc mihi vita comes.

VIVVS.

Veſcens aura ſupera. Trahens aëris hauſtus. Carpens vitales auras. Veſcens aura ætheria. Hauriens auræ vitalis amabile lumen. Ducens communes aëris hauſtus. Fruens vitalis luminis uſu.

VLCISCI.

* Vindicare. Vlciſci cadentem patriam. Animum explere vindicta. *Nemeſis dea erat vindictæ.* Exigere pœnas. Faxo auſa luas.

VLVLARE.

Vlulatus ſpargere in auras. Terrifico ululatu aëra, æthera rumpere. Aëra complere mœſtis ululatibus. Vlulatus ore dare. Triſti ululatu cuncta replere. Agri fremunt ululatibus. Fremitu conſonat omne nemus. Tremulis ululatibus æthera complet. Vlulatus fertur in auras.

VLYSSES.

Sollers, facundus, fallax, diſertus, experiens, audax, ultor, victor, improbus, timidiſſimus, non formoſus. Laertiades. Satus Laerte. Laertius heros. Siſyphides. Sanguine cretus Siſyphio. Penelopes conjux.

Gener Icari. Dux Diluchius, Naricius, Ithacus. Æmulus Ajacis. Hortator ſcelerum. Qui errando tot quot bellando perdidit annos. Laceræ quem fracta tenentem Membra ratis, Semeles eſt miſerata ſoror.

VMBRA.

Manifeſta, vera, inanis, horrens, flexilis, parentalis, nocte volans, nocturna, noctivaga, tenebroſa. Comes euntibus per ſolis radios. Quæ manet in nullo loco. Lucus in urbe fuit media lætiſſimus umbra. Lentæ texunt umbracula vites. Patulæ recubant ſub tegmine fagi. Pecudes umbras & frigora captant. Nox atra cava circumvolat umbra.

VMBRAM FACERE.

* Vmbram inducere. Ramos, & brachia tendere latè. Vmbram paſtoribus arbor ſufficit. Obumbrare. Gratis nemus viatorem laſſum complectitur umbris. Porticus explicat umbras. Faciunt umbracula vites. Pinus & populus umbram hoſpitalem conſociant. Obtentu frondis inumbrare. Silva frondibus Phœbeos ſummovet ignes.

VNCVS.

Roſtra apta rapinis. Vnguibus hamus ineſt.

VNDA.

Placidiſſima, anguſta, ſalubris, marina, paluſtris, fluvialis, putealis, fluminea, cum murmure labens, concreta frigore, vincta gelu. Impetus undæ. Vt mare ſollicitum ſtridet refluentibus undis. V. *Fluctus.*

VNGERE.

Membra perungere. Diffundere unguentum in artus. Redolentibus unguentis ungere. Imbuere membra fragrantibus ſuccis. Perfundere tempora ſacro olivo. Tingere olei recente ſucco. Oblinere. Inungere. Nitido ſtillant unguenta capillo. Puro deſtillant tempora nardo. Capillus Arabo rore olet.

VNGVIS.

Rigidus, rigens, ſcaber, niger, avidus, curvus, aduncus, hamatus, recurvus, falcatus, lacerans genas. Ora ſecans.

VOLARE.

Pennis labi per auras. Movere pennas per aëra. Præpete penna ſe ferre per auras. Tranare aëra pennis. Volatu ferri per aëra. Tolli, niti pennis in aëra. Libra-

Librare,quatere pennas in aëre. Secare aëra ſtridentibus pennis. Carpere ætherium iter volucri pede. Carpere iter alato pede.Ferri,ire per auras levibus pennis. Metiri aëra celeri volatu pennarum. Corpus in altum librare pennis.Findere aërem pennis.Credere ſe cœlo. Ingredi æthera. Ætherium pervolat altus iter. Volare per aëra remigio alarum. Sublime volare. Pernicibus eſſe alis.Paribus niti alis.Fertur in arva volans.Tenues ſe ſuſtulit ales in auras. Pennis ſe tradere cœlo. Tendere iter pennis. Inter nubes ferre membra. Seſe per inania nubila librare. Æthera verberare alis. Scindere aëra pennis.

VOLVCRES.

Silvicola cohors, quæ remigiis præpetibus ſola liquida tranat. Ἐρετμίων πτερῶν πίτυσι., quatiunt remigium alarum.

VOLVNTAS.

Honeſta,laudanda,officioſa,animoſa, temeraria, propenſa, libera, prona. Regens imperio motus in corde vagantes. Placidè amplectens, & volens quæ ratio probat. Tua ſi mihi certa voluntas. Si fert ita corde voluntas. Sic fata tulere. Velle ſuum cuique eſt. Vide *Velle*.

VOLVPTAS.

Brevis,damnoſa,vera,non vera,infamis,turpis,vitioſa,ſcelerata,inſatiabilis,obſcœna. Inimica virtuti. Diræ triſtitiæ ſuaviſſima domitrix. Trahit ſua quemque voluptas. Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas.In vulnus nunquam virtus,ſed ſæpe libido Impellit, turpiſque emitur vel morte voluptas. Brevis una voluptas Mille parit luctus. * κακῶν δέλεαρ, eſca malorum. V. *Libido, & quæ ſequuntur.*

VOLVPTATIBVS INDVLGENS.

Sequens luxum inertem. Molli luxu diffluens. Luxu indulgens.Immodicus.Luxurioſus. * Frangere ſe luxu. Deliciis luxuriare novis.

VOMER.

Curvus,aduncus,uncus, obtuſus, attritus. Tenuatus ab uſu.Rumpens,ſaucians duram humum. Sulcans terram.Evertens glebas. Dens aratri.Dens curvus. Vomis renovans terram.

VOMERE.

Egerere dapes. Eructare cibos. Rejicere,ejicere,remittere cibos eſos. Ejectantémque cruentas Ore dapes, & fruſta mero glomerata vomentem. Ore rejectare. Non ſemel eſt ſtomacho nauſea facta meo.

VORAGO.

Hians,ſinuoſa,horrifica, præceps, inſatiata, obſcura, profunda,cæca,ſtagnans,vaſta. Hiatus.Abyſſus.Profundum. Barathrum irremeabile,abruptum, triſte,horrendum.

VOTVM.

Pium,ſacrum,puerile, irritum,vanum, caducum,impetrabile,temerarium,ſecurum repulſæ.Votivæ voces. Non vana in vota vocare. Quid prodeſt cœlum votis implere Neæra? Pro quo ſollicitas cœleſtia numina votis?

VOVERE.

Devovere. Votum facere, Nuncupare votum. Vota concipere,ſuſcipere,ferre,multiplicare,capeſſere. Dicare pia vota Deo. Vota vovere Deo. Vota immortalia ſacrare alicui.Onerare æthera vôtis.Solvere voti debita. Animam devovere alicui. Obligare ſe voto. Innoni votum facite impetrabile.

VOX.

Ficta,falſa,mentita,timida,feminea,parilis, fera, ferina,inſana,ſine pectore,blanda,dulciſona,canora,arguta, vocalis, ſubmiſſa,intenta. Conſona menti. Vocalia ora.Concentus vocis.Pignus vocis.Mutandis ingenioſa ſonis.

VPVPA.

Volucris cui ſtant in vertice criſtæ. Cui prominet immodicum roſtrum.

VRBS.

Magnifica,clara,magna,ſplendida, plena viris,domita bello,obſeſſa,coctilibus cincta muris. Ampla ſitu,& domibus decorata ſuperbis. Montis in excelſo ſtans vertice.Felix flore virûm.Populoſa viris. Ardua muris. Circumdata foſſis,vallis. Templis religioſa piis. Populis dominata ſuperbis. Erectos quæ tollit ad æthera muros. Oppida regni divitiora. Nondum præcipites cingebant oppida foſſæ.

* Orbem ipſum in una urbe videre puta. Contraxit natura

natura orbem, & effigiem totius orbis in urbe dedit. Vrbanus eſt,comis,& venuſtus. Eſt ipſa urbanitas. Faſces honoris omnibus ſummittit.

VRBEM DIRVERE.

Vertere ab imo mœnia. Vrbem ſubruere,ſolo æquare, disjicere, evertere,ſubvertere. Res vertere fundo. Vrbem à culmine ſternere.Vrbem deſtruere.Vrbis muros æquare ſolo. Mœnia concutere, ſternere. Fundamenta quatit,totamque à ſedibus urbem Eruit. Evertere inimicis ignibus urbem. Vertere urbem in cineres. Vrbis tecta reddere æqua ſolo.Deformare excidiis urbem.Trojanam excindere gentem.

VRERE.

Dare flammis,ignibus. Dare in flammas. Imponere flammis. Tradere,committere aliquid voracibus flammis,Vulcano. Flamma crepitante cremare. Subjectis urere flammis. Totum involvere flammis nemus. Dare flammis adolenda.Exurere. Omne mihi viſum conſidere in ignes Ilium. Sæpe etiam ſteriles incendere profuit agros, Atque levem ſtipulam crepitantibus urere flammis. Iuſſerat hæc rapidis aboleri carmina flammis. Proſternet patrios impia flamma lares.

VRSA MAIOR, & MINOR.

Ventoſæ,algentes,ſibilantes,opacæ, glaciales, geminæ,gelidæ.Proxima ſigna polo.Liquidi immunia ponti. Gemini triones. Eſſe duas arctos,quarum hæc Cynoſura vocatur Sidoniis,Helicen Graja carina notat. Sidera præbentia formam plauſtri.

VRSA MAIOR.

Helice,Parrhaſis,obliquos axes vertens,nitido ſplendore fulgens,Grajis nautis obſervanda, Grajos regens per altum. Vrſa Erymanthis,Mœnalis,glacialis,hiberna, Calyſtonica, Lycaonia, Scythica, ætheria, ſinuoſis flexibus. Calliſto Arcadios erraverat urſa per agros, Hæc nocturna ſuo ſidere vela regit.

VRSA MINOR, CYNOSVRA.

Fulgens,nitens,moderans,puppes. Dux Sidoniis carinis.Tyrios regens per altum.Fidiſſima nautis ſulcantibus vada cærula Neptuni. Sidoniis fidiſſima nautis. Quæ nunquam lymphis ſeptem merſiſſe triones Cernitur,Oceano lumina blanda negans.

VSVRA, FOENVS.

Fœnus avidum, grande, ingens, copioſum, fœcundum. Exitiale bonis. Depaſcens publica commoda. Turpiter exhauriens privatas opes. Vſura vorax. Comes avaritiæ.

VSVRAM EXERCERE.

Quærere divitias injuſto fœnore. Capere, ſectari, captare, quærere fœnore, uſura voraci lucra. Facere lucrum poſitis in fœnore nummis. Fœnus exercere. Infligere uſuras.

VSVRARIVS, FOENERATOR.

Avarus, avidus, cupidus, impius. Lucris inhians. Lucra captans. Lucrum faciens poſitis in fœnore nummis. Alieni appetens. Tantum ſua commoda ſpectans. Divitias injuſto fœnore quærens. Quæſtibus injuſtis ſuas opes augens.

VTI.

Carpere, percipere fructum. Frui. Potiri. Regni commoda carpe mei.

VVA.

Tumida, tumens, plena purpureo mero, expreſſa incultis pedibus, penſilis, pendula, pampinea, racemifera. Fundens merum. Succus uvæ. Incultiſque rubens pendebit ſentibus uva. Plenaque purpureo ſubrubet uva mero. Variis ſolet uva racemis Ducere purpureum nondum matura colorem.

VVLCANVS.

Iunonigena. Mulciber. Ignipotens Deus. Pater Lemnius. Tardipes, loripes, claudus, claudicans. Qui obliquo pede claudicat. * κοίρανος τέχνης Dominus artis.

VVLGVS.

Mobile, inane, leve, rude, indoctum, artis expers, ignobile, incertum, profanum, mutabile, variabile, futile, rebelle, inconſtans. Peſſima ſectans, dum meliora probat. Monſtrum execrabile, ſine nomine. Rudia agmina trepidi vulgi. Stupidi fex infima vulgi. Quod modo huc, modo flectitur illuc. Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.

VVLNERARE.

Infligere, incutere vulnus. Vulnerare, lædere, violare. Cuſpide, mucrone lædere. Dare, facere vulnus. Gladio, enſe ferire. Facere ſaucium. Dare cuſpide vulnus.

nus. Corpus perſtringere. Inter ſe vulnera jactant. Haſta per armos acta tremit. Dividere immani vulnere malas. Lateri capulo tenus abdidit enſem. Fixum ferrum in pulmone tepeſcit. Terque quaterque gravi juncturas verticis ictu Rupit, & in liquido jacuerunt oſſa cerebro. Lancea conſequitur, rumpitque infixa bilicem Loricam, & ſummum deguſtat vulnere corpus.

VVLNERARI, VVLNERATVS.

Pati, tenere, accipere, ſentire, habere vulnus. Ferre vulnus ab aliquo. Hæſit in corpore vulnus. Laniatus corpore toto. Saucius gravi vulnere. Vulnere acerbo confici. Infixum ſtridet ſub pectore vulnus. Heu patior telis vulnera facta meis. Ob patriam pugnando vulnera paſſi. Vulnere tardus Vlyſſes.

VVLNVS.

Immedicabile, ſanabile, honeſtum, non corpore dignum, mortiferum, cuſpide factum. Pectore clauſum. Letale, letiferum, hians, hiulcum, cruentum. Immedicabile vulnus Enſe recidendum eſt, ne pars ſyncera trahatur. Quæ cauſſa indigna ſerenos Fœdavit vultus, aut cur hæc vulnera cerno? Nullaſque in corpore partes noſcere quas poſſes, unumque erat omnia vulnus.

VVLNVS CVRARE.

Sanare, tollere vulnera. Levare, fovere, ligare vulnera. Mederi vulneri. Medicam adhibere manum vulneri.

VVLTVS.

Iuvenilis, virgineus, ſerenus, nitidus, placatus, placidus, amicus, ſeverus, gravitate plenus, trux, rigidus, torvus, agreſtis, iratus, albus, & ſine ſanguine, aratus rugis, lugubris, prudens ſine ruſticitate. Prodens animum. Qui taciti certiſſimus index pectoris eſſe ſolet. Vultum verba decent iratum plena minarum.

VVLTVM EXHIBERE.

Develare, revelare, promere ora, vultus.

VVLTVM TEGERE.

Abſcondere, celare, condere, abdere vultum, vultus. Tegere lumina veſte. Veſtibus ora tegere. Prætendere oculis veſtem. Manus oculis opponere. Ante oculos opponere palmas. Protegere ora dextra.

VXOR.

VXOR.

Pudica,legitima,fida,fidelis, amata. Socia tori,lecti. Sociata fœdere lecti. Conſors,particeps tori. Conjunx amabilis. Faciens virum prole parentem. Servans jura jugalia. Servans caſti ſocialia fœdera lecti. Non temerans ; fallens fœdus conjugale. Rudis ad Veneris furtum.Cujus vitæ tenor eſt ſine labe. Multos dilecta per annos.Similis probitate marito.Connubio juncta ſtabili. Vinclo ſociata jugali. Connubiis ſociata. Pueriſque beata creandis uxor. Si qua tibi ſponſa eſt, ſi quam dignabere teda. * Quæ novit leges perferre maritas.

VXOREM DVCERE.

Legitimo fœdere ſibi jungere nuptam.Connubio ſtabili ſibi jungere aliquam. Recipere aliquam in fœdus lecti, ſocii tori, connubii. Aliquam ſibi vinclo ſociare jugali. Subire vinculum maritum. Iugales tedas accipere.Socii fœdus inire,ſubire tori. Socialia vincla ſubire. Debita jura ſubire tori caſti. Coire in fœdera ſocii lecti.

VXOREM NOLLE.

Fugere,odiſſe connubia. Averſari tedas jugales. Vſum conjugii negligere. Abhorrere ab uxore, à re uxoria.

X.

XANTHVS.

XAnthi aqua.Xanthi unda. Xanthi cognomine rivum agnoſco. Xanthus nec reperire viam, atque evolvere poſſet in mare ſe. Ardenteſque avertit equos in caſtra, priuſquam pabula guſtaſſent Trojæ, Xanthumque bibiſſent. Qualis ubi hibernam Lyciam, Xantique fluenta Deſerit, ac Delum maternam inviſit Apollo.

XENIA.

* Strena.Munera quæ Iani dantur Kalendis.

Z.

ZELVS RELIGIONIS, & ZELOSI.

COEleſti face flagrabas,& Regis amore Cœlituum. Hunc unum ſuſpirabas,hunc ſcilicet unum Noctes atque dies infixum corde gerebas.Vnius Chriſti tantum inflammatus amore, Omnia faſtidis, cupis hunc, nec cetera curas. Hunc unum tibi cor, tibi mens hunc deperit

perit unum. Divini jaculis haud mollibus ictus amoris, Ibat ovans, cupidus, ceu pactæ it conjugis olim In thalamos juvenis, primæ ad nova gaudia noctis. Protinus afflati cœli divinitus aura, Tollebant actas ab humo ſuper æthera mentes.

ZODIACVS.

Habens bis ſex figuras. Gerens duodena ſigna, ſidera, cœli micantia ſigna. Qui gerit volvens bis ſex ſigna ardentia. Signifer. Orbis ſignifer. Circulus obliquus. Gyrus inflexus.

Zodiaci ſigna duodecim.

ARIES.

Laniger, corniger, celer, trux. Ductor corningeri gregis. Pecus velleris aurati. Dux gregis. Ovium ſator. Nephelejus quadrupes. Signorum princeps. Principium ſignis. Fulgens aurato in vellere. Reddens parem noctem & diem. Faciens tempora diurna ęqua nocturnis. Non longa ſtatione locatus. Imago lanigeræ pecudis. Phryxea pecus. Aurata pecus. Vellera Phryxeæ pecudis. Vellera aurati pecoris. Signa aurati velleris. Fulva ovis quæ nitidǫ vellerē per mare geſſit Phryxum, Phryxique ſororem. Qui non bene pertulit impoſitam ſibi Hellen.

TAVRVS.

Corniger, horridus, ignifer, ardens, Agenoreus, nitens frontem, jacens flexǫ crure, aureus cornua, cornibus inſignibus aurò. Cui duo cornua aurata è vertice ſurgunt. Europæ vector. Imago, tergora, ſidera tauri. Tauri lucida ſigna. Cornua radiantia, micantia, torva laboriferi tauri. Secundum aſtrum. Vaccą ſit an taurus non eſt cognoſcere promptum: Pars prior apparet, poſteriora latent.

GEMINI.

Cygnigeni fratres. Tyndaridæ juvenes. Duo Tyndaridæ. Germani pares. Progenies duplex. Proles duplex Iovis. Gemini Helenæ fratres. Frater cum Caſtore Pollux. Sidus geminum. Sidera geminorùm fratrum. Ledæa ſidera. Ledæi fratres. Imago juvenum duorum. Lampas Tyndaridum. Gemini ardentes nitido igne.

CAN-

CANCER.

Aduſtus, ardens, calidus, rapidus, fervens, æſtivus, ſole peruſtus, rubicundus, preſſus ab Hercule, curvans brachia, adurens ſiccos agros. Non gradiens recto limite. Retrogradus. Ætherius. Ignitus. Sidus pluviale. Sitientis ſidera cancri. Cancri torridus ignis. Cancri gemmantis imago. Æſtivi cava tergora cancri. Octipedis cancri ſigna. Ardens, flagrans carcinus. Chelæ. Concava, ſinuoſa brachia ſiderei cancri.

LEO.

Æſtifer, flammifer. Nemeæus. Molorchæus. Preſſus Herculea manu. Primus labor Herculis. Mixta cum virgine ſurgens. Tenens tecta proxima cancro. Fulgida ſtella leonis. Terga, ora ſicci leonis. Fera preſſa ſub Herculeis manibus. Stella Leonis. Sidus Cleonæum. Dionæi ſideris aſtrum. Molorchææ faces. Animoſi ſigna Leonis. Solſtitiale caput Leonis.

VIRGO.

Innuba, alma, inculpata, optima, candida. Tegeæa. Spicea munera geſtans. Cui flagrat ariſta. Quam libra comes ſequitur. Cui ceu Siriaco torretur ſpica calore. Fulgida ſtella Erigones. Species virginis almæ. Almæ virginis aſtrum. Aſtræa. Puella Erigone. Iubar Erigones. Signa Aſtrææ. Erigone ſacrata pio parentis amore. Erigone ſeculi regina vetuſti.

LIBRA.

Pendula, pendens lance pari. Bilanx pendens pari pondere. Iuſtitiæ miniſtra. Dividens medium orbem luci atque umbris. Suſpendens noctem paribus diebus. Æquans nitidos dies obſcuris noctibus. Æquans diem noctemque paribus horis. Trutinæ ſpecies. Æquale jugum. Tepidum ſidus libræ. Pondera libræ. Æquata brachia libræ. Lances libræ.

SCORPIVS.

Violentus acumine caudæ. Veneno armatus. Ferens cauda letale venenum. Venenifer cauda unca. Elatæ metuendus acumine caudæ. Pandens & exerens audacius chelas. Curvans brachia longo circuitu. Violenta cuſpide ſævus. Animal quod cauda dirigit ictum. Nepta. Aſtra Neptæ. Signa Neptæ. Chelæ minaces.

SAGITTARIVS.

Arcu pollens,tendens arcum,tergeminus.Iaculis armatus & arcu.Curvans, ſinuans arcum. Minitans volucri ſagitta.Semivir arcipotens.Sagittiger.Chiron armatus arcu. Centaurus tela gerens. Sidera Phillyrii ſenis. Æmonii arcus.Æmoniæ ſagittæ.Senior formæ conjunctus equinæ. Theſſalicæ ſagittæ. Formæ bicorporis aſtrum.

CAPRICORNVS.

Aquoſus,imbrifer,humidus,tropicus,ſolſtitialis.Cauda,cornuque minax. Radiantia cornua tollens. Cornibus armatus.Salſi gurgitis hircus.Corniger hircus. Caper liquidi æquoris.Cornu capri. Sidus capricorni. Aſtra,ſidera capri. Æquoris hircus. Tyrannus Heſperiæ undæ.Ædes Ægocerotis.

AQVARIVS.

Humidus,humens,udus,fluvialis,madidus,nimbifer, juvenilis,reſupinans humentes urnas,effundens aquam urna,gerens urnam. Spargens, deturbans pluvias, geſtans turbidas aquas.Sidus Aquarii.Fuſor aquæ. Iuvenis geſtator aquæ.Puer Iliades, Iliacus;Idæus. Trojanus ſuperis pocula miſcens.Cui aquæ fecerunt nomen. Hydrochoos.Phrygius Ephœbus. Pocula Ephœbi. Hydrophorus juvenis. Ganymedes natus Dardanio Troë, Quem divûm menſis aſtare loquuntur. Ganimedeæ aquæ,lymphæ.Aſtrum fuſoris aquæ.

PISCES.

Ætherii, æquorei, gemelli, duo, gemini ſub æthere. Duo ſigna ſub uno.Vltimus ordo.Qui nectuntur caudas latè fuſis ex ordine ſtellis.Amantes flumina. Rutilantia ſidera aërii piſcis. Pluvioſi ſidera piſcis. Sidus piſcis aquoſi. Lucida terga. Quos geminos fuſa vincla aſtringunt.

ZYTHVS.

Cerviſia, vel cereviſia dulcis,grata palato,levans,reſtinguens,ſedans ſitim. Pellens turbatæ nubila mentis. Ejiciens triſtes ex animo, mente, corde dolores. Turbans cerebrum,capitis penetralia. Ceres lupulo cocta. Vinum hordeaceum.Cerealis potus.Poculum cereale.

ZYTHVM COQVERE.

Conficere cerealem liquorem. Cererem craſſo confundere ſucco. Cererem coquere lupulo.

FINIS.

INDEX

Dictionum, quarum phraſes hoc libello continentur.

Numerus paginam denotat.

A.

Abbas. 5
Abdere ſeu Abſcondere. ibidem.
Vide Occulere.
Abdomen ſeu pinguedo. ibid.
Abel. ibid.
Aberrare à via. 6
Aberrans. ibid.
Abigere. ibid.
Abluere manus. ibid.
V. Lavare.
Abominari. V. Execrari.
Abraham. ibid.
Abſolon. 7
Abſcondere. ibid.
V. Abdere, Occulere.
Abſolvere. ibid.
Abſtemius. ibid.
Abſurda agere. ibid.
V. Fruſtra.
Abundantia. 8
Accelerare ocyus. ibid.
Accipiter. ibid.
Accuſare. ibid.
Achab. 9
Achilles. ibid.
Achitophel, Davidis & Abſalonis conſiliarius. ib.
Actæon. ibid.
Adam. ibid.
Adjungere. ibid.
Admirari. 10
Adoleſcentia. ibid.
Adonis. ibid.
Adorare. ibid.
Adventare. ibid.
Adverſæ res. 11
Adulator. ibid.
Adulter. ibid.
Adulterium. ibid.
Adulterium committere. ibid.
Æacus. 12
Ædificare. ibid.
Ædificium. ibid.
Ægrotare. ibid.
Ægrotus. ibid.
Ægyptus. 13
Æneas. ibid.
Æolia. ibid.
Æolus. ibid.
Æquales. ibid.
Æqualiter. ibid.
Æquinoctium. 14
Aër. ibid.
Aër lenis. ibid.
Æſculapius. ibid.
Æſtas. ibid.
Æſtatis tempore. ibid.
Æſtus. 15
Ætas. ibid.
V. Adoleſcentia, Iuventus, Pueritia, Senectus.

Æter-

Æternitas. ibid.
Æternus. ibid.
Æther. 16
Ætna. ibid.
Afflictus. ibid.
Agamemnon. ibid.
Aganippe. ibid.
Ager. ibid.
Agnus. 17
Agnus Dei. ibid.
Agricola. ibid.
Ajax. ibid.
Alauda. ibid.
Albus. ibid.
Alcedo. ibid.
Alexander. ibid.
Alloqui. 18
Altare. ibid.
Altus. ibid.
Alveare. ibid.
Amare. ibid.
Amare Deum. 19
Amator. ibid.
Amazones. ibid.
Ambigere. V. Dubitare.
Ambulare. V. Ire. Iter facere.
Amica. ibid.
Amicitia. ibid.
Amicus. 20
Amnis. ibid.
Amor legitimus. ibid.
Amor laſcivus. ibid.
Amor Deus poët. 21
Amore incendere. ibid.
Amore incendi. ibid.
Amplecti. ibid.
Anchiſes. ibid.
S. Andreas. 22
Andromache. ibid.
Angelus. ibid.
Angelicus cœtus. ibid.
Angli. ibid.
Anglia. 23
Anguis. V. Serpens.
Anima. ibid.
Animæ. Manes. ibid.
Animus, animare. ibid.
S. Anna. ibid.
Anniverſaria. ibid.
Annus. 24
Vnius anni periphraſis. ibidem.
Annorum duorum. ibid.
trium annorum. ibid.
quatuor annorum. ibid.
quinque annorum. ibid.
ſex annorum. ibid.
ſeptem annorum. ibid.
decem annorum. 25
undecim annorum. ibid.
duodecim annorum. ibid.
ſexdecim annorum. ibid.
novemdecim annorum. ibid.
viginti annorum. ibid.
quinquaginta annorum. ibid.
nonaginta annorum. ibid.
trecentorum annorum. ib.
quingentorum annorum. ibid.
S. Antonius. ibid.
Antrum. ibid.
Antverpia. 26
Anus. ibid.
Aper. ibid.
Aperire, Aperiri. ibid.
Apis. ibid.
Aphrica, vel potius Africa. 27
Apollo. ibid.
Apollonia. ibid.
Apoſtoli. 28

Appellere. V. Navem appellere.
Appropinquare. ibid.
Aqua. ibid.
Aqua luſtralis. ibid.
Aqua ſuffocari. ibid.
Aquila. ibid.
Arabes. 29
Arachne. ibid.
Aranea. ibid.
Arctophylax. ibid.
Arare. ibid.
Aratrum. ibid.
Aratro adjungere. ibid.
V. Iugum.
Arbor, 30
Arcadia, ibid.
Arcanum prodere. ibid.
Arctos, id eſt, Vrſa. ibid.
V. Vrſa major & minor.
Arcus. ibid.
Arcus cœleſtis. ibid.
Ardere. 31
Argentum. ibid.
Argonauta. ibid.
Arguere. V. Reprehendere.
Argus. ibid.
Aridus. ibid.
Aries. ibid.
Ariſtoteles. 32
Arma. ibid.
Arma capere. ibid.
Arma deponere. ibid.
Armare, armari. ibid.
Armatus. ibid.
Armis præſtans. 33
V. Miles.
Ars. ibid.
Artes liberales. ibid.
Artium liberalium Deæ.
V. Dea. ibid.
Artes contemnuntur. ibid.
Arundo. V. Canna.
Arx. ibid.
Aſcendere. ibid.
Aſia. 34
Aſinus. ibid.
Aſpicere. V. Reſpicere.
Aſſare. ibid.
Aſſimilare. V. Similem eſſe.
Aſſueſcere. ibid.
Aſtra. V. Stella.
Aſtrologus. ibid.
Aſtutus. V. Decipere. ibid.
Athenæ. ibid.
Athenienſes. ibid.
Atlas. 35
Attendere, Attentus. ibid.
Attollere. ibid.
Avaritia. ibid.
Avarus. ibid.
Aucupari. ibid.
V. Auceps.
Audacia. 36
Audax. ibid.
Audacem reddere. ibid.
V. Animare.
Audire. ibid.
S. Auguſtinus. ibid.
Avis. 37
Avibus inſidiari. ibid.
Auceps. ibid.
Auriga, Aurigare. ibid.
Aures. ibid.
Aurora. ibid.
Aurum. 38
Auratus. ibid.
Auſcultare. V. Audire, Attentus.
Autumnus. ibid.
Autumni tempore. ibid.
Auxiliari. 39
Auxilium. ibid.

B. Baal.

B

Baal. ibid.
Bacchus. ibid.
Bacchanalia. ibid.
Baptiſma. ibid.
Baptizare. ibid.
Barba. 40.
Barbam reſecare. ibid.
Bellerophon. ibid.
Bellicoſus. ibid.
Bene vertat. V. Deus fortunet.
Bellum. ibid.
Bellum ciere. 41.
Bellum gerere. ibid.
A bello ceſſare. ibid.
Beneficium conferre. ibidem.
Benignus. 42
S. Bernardus. ibid.
Beſtia. ibid.
Bethlehem. ibid.
Bibere. ibid.
Bibere largius. 43
Blandiri. ibid. V. Adulari.
Blanditiæ. ibid.
S. Blaſius. ibid.
Bombarda. ibid. V. Sphæra plumbea.
Bonitas, Bonus. ib. V. Iuſtus.
Bos. ibid.
Braſſica. 44
Brevis. ibid.
Bruge, vel Brugæ. ibid.
Bubo. ibid.

C

Cacus. ibid.
Cadaver. ibid.
Cadere. V. Decidere.
S. Cæcilia. ibid.
Cæcus. 45
Cædere. ibid. V. Pugnare.
Cœlum. ibid.
Cœlos aſcendere. ibid. V. Vita æterna.
Cœli curſum inquirere. 46
Cœlum ſerenum. ibid.
Cæſar. ibid.
Cain. ibid.
Calceus. ibid.
Calidus valde. ibid.
Calix. ibid. V. Poculum.
Calor. ibidem. Vide Æſtas.
Calumniari. 47
Cancer. ibid.
Canere. ibid.
Canis. ibid.
Canities. ibid.
Canna, Arundo. 48
Cantus. ibid.
Capella. ibid.
Caper. ibid.
Capillus. ibid.
Capilli demiſſi. ibid.
Capillos pectere. ibid.
Capricornus. 49
Captivus. ibid.
Caput. ibid.
Caput amputare. ibid.
Carcer. ibid.
Carcere multare & ri. ibid. V. Captivus.
Cardinalis. ibid.
Carere. 50.
Carmen. ibid.
Carnifex. ibid.
Carthago. 51
Caſa. 50
Caſeus. 51
Caſſes. V. Retia.

Caſtor & Pollux. ibid.
Caſtra. ibid.
Caſtra locare. ibid.
Caſtra ſequi. ibid.
Caſtus. ibid.
Caſta puella. 52
Catenas injicere. ibidem.
S. Catharina. ibid.
Cauſa, Materia & Finis. ibid.
Cauſidicus, & Cauſas agere. ibid.
Celebrare. ibid.
Celebris. 53
Celerare, Vide Accelerare.
Centum. ibid.
Cerberus. ibid.
Ceres. ibid.
Cereviſia. Vide Zythus.
Cervus. ibid.
Ceſſare. ibid.
Chaos. 54
Charites. ibid. V. Gratiæ.
Charon. ibid.
Charybdis. ibid.
Chiron. ibid.
Chriſtiani. ibid.
Chriſtus. ibid. V. Deus filius.
Chryſoſtomus. 55
Cibus. ibid.
Cicatrix. ibid.
Cicero. ibid.
Circumcidere. V. Præputium.
Circumdare. ibid.
Cito. ibid.
Civis. ibid.
Clamare. ibid.
Claudere. 56
Cocles. ibid.
Cœna. ibid. Vide Convivium.
Cœna Dominica. ibid.
Cœtus. ibid.
Cogitare. ibid.
Cognoſcere. V. Intelligere.
Colligere flores. V. Legere.
Collum. ibid.
Colonia. 57
Columba. ibid.
Comedere. ibid. Vide Edere.
Cometes. ibid.
Comitari. ibid.
Comparare. ibid.
Comparandi formulæ. ibidem.
Componere carmen, & carmine laudare. 58. Vide Laudare. Vide Canere.
Comprehendere. ibid.
Conari. ibid.
Concionari. ibid.
Concionator, ibid. V. Parochus.
Concitare ad laudem. 59
Concordia. ibid. V. Pax.
Conculcare. ibid.
Condemnare. ibid.
Confabulari. ibid.
Confidere. ibid.
Confligere. ibid.
Congratulari. ibid.
Congregare. 60
Conjicere. V. Iaculari. ibid.
Conjungere. ibid.
Conjugium. ibid.

Con-

Conjugii fidem ſervare. ibid.
Conjugium violare. ibidem.
Conjugium promittere. ibid.
Conjugium inire. ibidem.
Conjugium odiſſe. 61
Conqueri. V. Queri.
Conſanguineus. ibid.
Conſentire. ibid.
Conſervare. ibid.
Conſiderare ibid. V. Cogitare.
Conſilium. ibid. V. Conſulere.
Conſolari. ibid.
Conſtantia. 62
Conſuetudo. ibid.
Conſul. ibid.
Conſulere. ibid.
Contemnere. ibid.
Contendere. Vide Pugnare.
Contentus paucis. 63
Contrarius. ibid.
Conturbare aquas. ibidem.
Convitiari. ibid. V. Calumniari.
Convitiator. ibid.
Convitium. ibid.
Convivium. 64
Coopertus. ibid.
Copia. V. Abundantia.
Coquere & Coquus. ibidem.
Cor. ibid.
Cor ſpiritu ſancto illuſtrare. ibid.
Cornix. 65
Cornu. ibid.
Corona. ibid.
Coronam texere. ibidem.
Coronare. ibid.
Corpus. ibid. V. Cadaver.
Corrigere. ibid.
Corrigere ſe. 66
Cras. ibid.
Creare. ibid.
Credere. ibid.
Crepuſculum. ibid.
Cremare. V. Vrere.
Creſcere. 67
Crimina. ibid.
Crœſus. ibid.
Crocodilus. ibid.
Crocus. ibid.
Crucifigere. ibid.
Crucifigi. 68
Crudelis. ibid.
Crux. ibid. V. Crucifigere.
Cudere ferrum. ibid.
Culina. 69
Culpa. ibid. V. Crimen.
Cuniculus. ibid.
Cupere. ibid.
Cupido. ibid.
Cupido Venerea. ibid.
Cupido Deus fictus. 70. V. Amor.
Cupido. ibid.
Cura. ibid.
Curis angi. ibid.
Curis ſe exuere. ibid.
Currere. 71
Currere retro. ibid.
Currus. ibid.
Curvari. ibid.
Cuſtos. ibid.
Cybele. 72
Cycnus. ibid.

D.

DÆmon. ibid.
Damnatus. ibid.
Damnum. 73. V. Nocere.
Daniel Propheta. ibid.
Danubius. ibid.
Dare. ibid. V. Munus.
Dare veniam. ibid.
David. ibid.
Dea Eloquentiæ; Suada vel Suadela, Dea ficta. 74
Deæ fictæ liberalium artium. ibid.
Deæ Tartari fictæ. ibid.
Deæ vitæ. ibid.
Debilitare. 75
Decalogus. V. Dei Lex.
Decerpere. ibid.
Decidere. ibid.
Decipere & Decipi. ibid.
Decollare. 76
Dedicare opus alicui. ibidem.
Defatigari. ibid.
Defendere. ibid. V. Cuſtodire.
Deformis. ibid.
Degenerare. 77
Delectari aliqua re. ibid. V. Amare. V. Cupere.
Deliberare, & Deliberatum habere. ibid. V. Conſulere.
Delphinus. ibid.
Denegare. ibid.
Deridere. V. Irridere.
Deſcendere. ibid.
Deſertum. 78
Deſiderare. ibid.
Deſperare. ibid.
Deſtinare. ibid.
Deſtruere. ibid.
Detrahere. 79
Devius. ibid.
Deus. ibid.
Deus Parer. 80
Deus Filius. ibid.
Deus Spiritus. ibid.
Deus fortunet. 81
Deum laudare. ibid.
Deum precari. ibid.
Dei cultus, Religio. ibid.
Dei Lex, Decem præcepta. 82
Dei timore carens. ibid.
Deum timens. ibid.
Deos alienos habere. ibidem.
Deitas, Divinitas. ibid.
Dei verbum. ibid.
Deo favente. 83
Deo irato. ibid.
Diana. ibid.
Dicare. V. Vovere.
Dido. ibid.
Dies. ibid.
Diei orientis deſcriptio. ibid.
Diei unius. 84
Dierum trium. ibid.
quatuor Dierum. ibid.
quinque Dierum. ibid.
ſex Dierum. ibid.
ſeptem Dierum. ibid.
decem Dierum. ibid.
Dies Caniculares. ibid. V. Stella canis.
Dies Dominicus. ibid.
Dies extremi judicii. 85
Dies Faſtus. ibid.
Dies Nefaſtus. ibid.

Dies

Dies Natalis Chriſti. ibidem.
Dies & noctes. ibid.
Dies tertius. ibid.
Difficile. 86
Digitus. ibid.
Diligens. ibid.
Diligentia. ibid. V. Diſcere.
Diluculum. ibidem. Vide Crepuſculum. V. Aurora.
Diluvium. ibidem. V. Pluvia.
S. Dionyſius Areopagita. 87
Diſcedere. ibid.
Diſcere. ibid. V. Literis operam dare.
Diſcordia. ibid.
Diſperſus. ibid.
Diſplicere. 88
Diſtare. ibid.
Divertere. ibid.
Diu vivas. ibid.
Diu durare. ibid.
Dives. ibid.
Dividere. 89
Divinus. ibid.
Divinitas. ibid.
Divitiæ. ibid.
Divitias comparare. ibid.
Docere. ibid.
Doctus. 90
Doctus græcè & latinè. ibid.
Dolere. ibid.
Dolor. ibidem. V. Triſtitia.
Dolus. V. Decipere.
Domare. 91
Dominari. ibid. V. Imperare. V. Regere.
S. Dominicus. ibid.
Domus. ibid.
Domus Regia. ibid.
Domus Ruſtica. 92. V. Caſa.
Domus Senatoria. ibid.
Donum. V. Munus.
Dormire. ibid.
Dos. ibid.
Draco. V. Serpens annoſus.
Dubitare. ibid.
Duellum. V. Confligere.
Dubium. 93
Durare diu. ibid.
Durus. ibid.

E

Ebrietas. ibid.
Ebrius. ibid.
Eccleſia. 94
Echo. ibid.
Eclipſis ſolis vel lunæ. ibidem.
Edere. 95
Edere in lucem. ibid.
Egere. ibid.
Eleemoſyna. ibid. V. Munus.
Elegi. ibid.
Elementa. ibid.
Elephas. ibid.
Elevare. 96. Vide Surgere.
Elias. ibid.
Eligere. ibid.
Eloquens. ibid.
Eloquentem eſſe. ibid. V. Loqui blande.
Eloquentia. ibid.
Embryo. 97
Emolumentum. ibid.
Enoch. ibid.

Ennius, ibid.
Enſis. ibid.
Enſe cingi. ibid.
Enſem educere. ibid.
Enſe transfigere. ibid.
Epiſcopus 98. V. Abbas.
Epiſtola. ibid.
Epitaphium. ibid.
Epithalamium. ibid.
Epulari. ibid.
Eques. ibid.
Equitare. 99
Equus. ibid.
Eremus. V. Deſertum.
Exigere. ibid.
Errare. ibid. Vide Aberrare.
Erro. ibid.
Erubeſcere. V. Pudere.
Eſaias Propheta. ibid.
Eſſe. 100
Eva. ibid.
Evadere. ibid.
Evaginare. V. Enſem educere. ibid.
Euander. ibid.
Evaneſcere. ibid.
Euchariſtia. 101
Evellere. ibid.
Evitare. V. Evadere. ibid.
Evertere. ibid.
Eumenides. ibid. V. Deæ tartari.
Eunuchum facere. ibid.
Europa. 102
Exaudire. ibid. V. Preces audire.
Excellere inter omnes. ibid.
Excitare & Excitari à mortuis. ibid.
Excitare, & Excitari ſomno. ibid.
Excoriare, & Excoriari. 103
Excuſare. ibid.
Excuſandi modus. ibid.
Execrari. ibid.
Exequiæ. ibid.
Exequias funeris proſequi. ibid.
Exercere. ibid.
Exercitatio. 104
Exercitus. ibid.
Exercitum conſcribere. ib.
Exhortari. ibid.
Exilio multare & multari. ibid.
Exire. ibid:
Exonerare. ibid.
Expandere. ibid.
Experiri. 105
Explicare. ibid.
Extinguere. ibid.
Expulſus, Exul. ibid.
Exuere. ibid.
Ezechias. 106

F.

Faba. ibid.
Faber. ibid.
Fabula. ibid.
Facere. ibid.
Facile. ibid.
Fallere & Falli. ibid. Vide Decipere.
Fama, id eſt Rumor. 107
Fama pro laude, item Famoſus. ibid.
Fames, Famere. ibid.
Famem depellere. ibid.
Famula. ibid.
Famulus. ibid.
Faſtidire. 108. V. Abhorrere.

Fatum

Fatum, ethnicas, ibid.
Fata voluerunt, ethnicas. ibid.
Favere. ibid.
Fauni. ibid.
Fax. ibid.
Febris. 109
Febri laborare. ibid.
Felicitas. V. Proſperitas.
Felix. ibid.
Ferre. ibid.
Ferrum. ibid. V. Ferrum cudere.
Fertilis. ibid. V. Frugifer.
Fervere. 110
Feſtinare. V. Accelerare.
Feſtum. ibid.
Feſtum celebrare. ibid.
Fibulæ. ibid.
Ficus. ibid.
Fidere. V. Confidere.
Fides. ibid.
Fides ſeu chorda. 111
Fidibus canere. ibid.
Figulus. ibid.
Filia. ibid.
Filius. ibid.
Findere. ibid.
Finis. 112
Finire ibid. Vide Perficere.
Firmus. ibid.
Fiſtula. ibid.
Fiſtula canere. ibid.
Flagellare. 113. V. Cædere.
Flagitium. ibid. V. Crimina.
Flectere aliquem. V. Placare.
Flora. ibid.
Florere. ibid.
Flores. ibid.
Flores varii, & herbæ. 114
Fluctus. ibid.
Fluere, quod ad fluvios ſpectat. ibid.
Fluviorum aliquot nomina. ibid.
Fluvius. 115
Fodere. ibid.
Fœdus. ibid.
Fœdus facere. ibid.
Fœdus violare. V. Violare fœdus.
Fœnerator. V. Vſurarius.
Fœnerari. V. Vſuram exercere.
Fœnus. V. Vſura.
Fœtus. 116
Fons. ibid.
Fores. ibid.
Forma. ibid.
Forma D. Virginis. ibid.
Formica. 117
Formidare. ibid.
Formidinem abjicere. 118
Formoſa. ibid.
Formoſus. ibid.
Fortis. ibid. Vide Robuſtus.
Fortitudo. ibid.
Fortuna Dea ficta. idid.
Fortuna adverſa. 119
Fortuna adverſa uti. ibid.
Fortuna bona. ibid.
Fortuna bona uti. ibid.
Fortunatè ſeu Feliciter. ibid.
Fovea. ibid.
Frangere. V. Rumpere.
Fraus. V. Decipere.
Frenare. 120
Frenum. ibid.

Frigere. ibid.
Frigidus. ibid.
Frigus. ibid. V. Hiems.
Frons frondis. Frondeſcere. 121. V. Florere.
Fructus. ibid. V. Malum.
Fruges. ibid.
Frugifer. ibid. V. Fertilis.
Frumentum. ibid.
Fruſtra. ibid. V Abſurda agere. ibid.
Fucare. ibid.
Fucus. 122
Fugere. ibid.
Fulcire & Fulciri. ibid.
Fulgetrum, quam Coruſcationem vocant. ibid.
Fulgurare. ibid.
Fulmen. 123
Fulmine lædi. ibid.
Fumare. ibid.
Fumoſus. ibid.
Fumus. ibid.
Funda. 124
Fundare. Fundamentum. ibid.
Fur. Furari. ibid.
Furere. ibid.
Furiæ. ibid.
Furore correptus. 125
Futurum. ibid.

G.

GAlea. ibid.
Gallia. ibid.
Gallina. ibid.
Gallus. ibid.
Ganymedes. 126
Gaudere. ibid.
Gaudio exultare. ibid.
Gaudia perfundere. ibid.
Gaudium. ibid.
Gelu. 127. Vide Glacies. V. Hiems.
Gemelli. ibid.
Gemellos parere. ibid.
Gemere. ibid.
Gemitus. ibid.
Gemma. ibid.
Gemmis ornatus. ibid.
Generare. 128. V. Parturire.
Genu. ibid.
Genua flectere. ibid.
Genus. ibid.
Genere claro natus. ibid. V. Nobilis.
Geryon. ibid.
Gigantes. 129
Gignere. V. Parturire.
Glacies ibid. V. Gelu.
Gladius. V. Enſis.
Glomerare. ibid.
Gomorrha. ibid.
Gorgon. ibid.
Graculus. 130
Græcia. ibid.
Græci. ibid.
Gramen. ibid.
Grandis. ibid. V. Altus.
Grando. ibid.
Gratia. ibid.
Gratiæ ſeu Charites. ibid.
Gratias agere. 131
Gratiam referre. ibid. V. Remunerare merita.
Gratulari. V. Congratulari.
Gravida. ibid.
Gravis. ibid.
Grus. 132
Gubernare. ibid. V. Regere. Imperare.
Gubernare navem. ibid. V. Nauta.

Gulo-

Gulofus. ibid.
Gurges. ibid.
Gutta. ibid.
Gurtur. ibid.

H.

HAbena. 133. V. Frenum, Frenare.
Habenas manu tenere. ibid.
Habenas relaxare. ibid.
Habenas contrahere. ibidem.
Habenas detractare. ibidem.
Habere. V. Conſervare.
Habitare. V. Eſſe.
Hæreſis. ibid.
Halitus, Vapor. ibid.
Halitus, Anhelitus. 134
Harpocrates. ibid.
Harpyæ. ibid.
Hector. ibid.
Hecuba. ibid.
Hedera. ibid.
Helena. ibid.
Helitropium. ibid.
Eliſæus Propheta. ibidem.
Herba. 135
Herbarum aliquot nomina. ibid.
Hercules. ibid.
Heres. ibid.
Herodes. ibid.
Heros. ibid.
Heſperius. V. Stella veſpertina.
Hiems: 136. V. Frigus. Gelu.
Hiemis tempore. ibid.
Hieruſalem. ibid.
Hippocrene. 137
Hippomanes. ibid.
Hircus. ibid.
Hirundo. ibid.
Hiſpania, & Hiſpani. ibid.
Homerus. ibid.
Homo. ibid.
Homines omnes. 138
Humuncio. ibid.
Honeſtas. ibid.
Honeſtum. ibid.
Honor. ibid.
Honore proſequi. ibid.
Honoris cupiditas. ibidem.
Honoris cupidus. 139
Hora. ibid.
Horæ unius deſcriptio. ibid.
Plurium Horarum. ibid.
Horatius. ibid.
Horror & Horreſcere. V. Tremere. ibid.
Hortus. ibid.
Hoſpes. 140
Hoſpitari. ibid. V. Divertere.
Hoſpitio excipere. ibid.
Hoſtia. ibid.
Hoſtis. ibid.
Hoſtem provocare. ibid.
Humus. ibid. V. Terra.
Humare. 141
Hyades. ibid.
Hydropicus. ibid.
Hydrops. ibid.
Hymenæus. ibid.
Hypocrita. ibid.

I.

IAmbus. ibid.
Iacêre. ibid.
Iácere. 142
Iaculari. ibid.

Inſanire. ibid.
Inſerere. Inſitio. 153
Inſidiæ. ibid.
Inſignis vir. V. Vir excellens.
Inſomnia. ibid.
Inſpicere. V.Reſpicere.
Inſula. ibid.
Inſuper. ibid.
Integrum. ibid.
Intelligere. ibid.
Interrogare. 154
Intingere. ibid.
Intrare. ibid.
Invadere. ibid.
Invictus. ibid.
Inexpugnabilis.V.Bellicoſus.
Invidere. ibid.
Invidia. ibid.
Invidus. 155
Ioannes Baptiſta. ibid.
Ioannes Euangeliſta. ibid.
Iocus. Iocari. ibid.
Ionas Propheta. ibid.
Ioſephus Arimathæus. ibid.
Ioſephus, ſponſus Mariæ. ibid.
Ira. 156
Iram deponere. ibid.
ad Iram incitare. ibid.
Iraſci. ibid.
Iratus. ibid.
Ire. 157
Ire gradu ſuſpenſo. ibid.
Iris. V. Arcus cœleſtis.
Irridere. ibid.
Irruere. ibid.
Iſter. ibid.
Italia. 158
Iter. ibid.
Iter facere. ibid. V.Ire.
Iubere. ibid. V.Imperare.
Iucunditas. ibid.
Iucundus. ibid.
Iudæa. ibid.
Iudæus. ibid.
Iudas. 159
Iudex. ibid.
Iudicare. ibid.
Iudicium extremum. V. Dies extremi judicii.
Iudith, Holophernis peremptrix. ibid.
Iugulare. ibid.
Iugum. ibid.
Iuncturæ. 160
Iungere. ibid.
Iuno. ibid.
Iupiter, falſus Deus. ibid.
Iurare ethnico more. ibid.
Iureconſultus. 161. Vide Cauſidicus.
Iurgari. ibid.
Iurgia. ibid.
Iuſtus. ibid. V. Bonitas.
Iuvenca. ibid.
Iuvencus.V.Equus.
Iuvenis. 162
Iuventa. ibid.
à Iuventute. ibid.
in Iuventute. ibid.

L.

Labes. ibid.
Labor. ibid.
Laborare. 163. V.Operari.
Labyrinthus. ibid.
Lac. ibid.
Lacrimæ. ibid.
Lacrymare & Lacrymari. ibid.
Lacrymandi cauſam præbere. 164

S.Lucas. 176
Lucerna. ibid.
S.Lucia. ibid.
Lucifer. ibid.
Lucina Dea ficta. ibid.
Lucretia. ibid.
Luctari. ibid.
Luctus. ibid. V.Dolor.Triſtitia.
Ludere,pro canere. 177
Ludi. ibid.
Ludimagiſter. ibid. V.Docere.
Ludos facere. ibid.
Ludus. ibid.
Ludo vacare. ibid.
Lugere & Mœrere. ibid.
Luna. 178
Lunæ Eclipſis. 179 V.Eclipſis.
Lupus. ibid.
Lux,Lucere. ibid.
Lycaon. ibid.
Lyra. ibid.
Lyra canere. 180
Lyricum carmen. ibid.

M.

Macer. ibid.
Macies. ibid.
Madefacere. ibid. V.Lavare,Abluere.
Mœcenas. ibid.
Magi ſeu tres Reges.ibid.
Magia. 181
Magiſter. V.Ludimagiſter.
Magiſtratus. ibid.
Magnificare. ibid. V.Celebrare.
Magnus.V.Altus.
Magus.V.Incantare.
Malus.V.Iniquus.
Malum. ibid.
Malum ſeu Pomum. ibid.
Mane. ibid.
Mane & veſperi. 182
Manifeſtare. ibid.
Manus. ibid.
Manum dare. ibid.
S.Marcus. ibid.
Mare. 183
Mare commovere. ibid.
Mare quietum. ibid.
Mare rubrum. ibid.
Mare turbatum. ibid.
Maria. V.Mater Chriſti.
Maria Magdalena. 184
Marinus Deus Neptunus. ibid.
Maritare, ſeu Matrimonio jungere. ibid. V.Conjugium.
Mars. 185
Martha. ibid.
S.Martinus. ibid.
Martyr. ibid.
Mater. 186
Mater Chriſti. ibid.
Materia. ibid.
Mathuſalem. ibid.
Matrimonium. V. Conjugium.
Matrona. ibid.
Matthæus. 187
Matthias. ibid.
Matutinus.V.Mane.
Maxilla,Mala. ibid.
Medea. ibid.
Mederi. V.Morbo mederi.
Media nox. ibid.
Medicina. ibid.
Medicinam adhibere.ibid.
Medicus. 188
Mediocritas.V.Modus.
Meduſa. ibid.

Mel. ibid.
Mel conficere. ib. V.Apis.
Melchiſedech. ibid.
Meminiſſe.V.Recordari.
Menelaus. 189
Mendicare. ibid.
Mens. ib. V.Animus.
Menſa. ibid.
Menſam parare. ibid.
Mendacium. ibid.
Menſis.ibid. V.Luna.
Ianuarius. ibid.
Februarius. ibid.
Martius. 190
Aprilis. ibid.
Majus. ibid.
Iunius. ibid.
Iulius. ibid.
Auguſtus. ibid.
September. ibid.
October. ibid.
November. 191
December. ibid.
Menſura. ibid.
Mentiri. ibid.
Mercator. ibid.
Merces. ibid.
Mercurius. ibid.
Mereri.V.Præmium. 192
Meretrix. ibid.
Mergere.V.Immergere.
Meridies. ibid.
Meſſis. ibid.
Metamorphoſis.193. Vide Transfigurare.
Metere. ibid.
Metuere. ibid.
Metus. ibid.
Metum deponere. ibid.
Metum injicere. ibid.
Metu liberare. 194
Miles. ibid.
Militare.V.Bellum gerere.
Minæ. ibid.
Minari. ibid.
Miraculum. ibid.
Minerva. ibid.
Miſcere. 195
Miſer.ibidem. V.Afflictus, Infortunatus, Adverſæ res.
Misereri. ibid.
Misericors. ibid.
Modus. ibid.
Modum ſervare. 196
Mœnia. ibid.
Molere. ibid.
Monedula. ibid.
Moliri.ibid.V.Conari.
Molitor. ibid.
Monachus.V. Solitarius.
Mons. ibid.
Monſtrum. 197
Montium Nymphæ. ibid.
Mora. ibid.
Morari. ibid.
Morbus.ib.V.Ægrotare.
Morbo mederi. ibid. Vide Medicinam adhibere.
Mordere. ibid.
Mores. 198
Mori. ibid.
Mors. ibid.
Mors deſtinata omnibus. 199
Mors æterna. ibid.
in Mortis agone. ibid.
in agone eſſe. ibid.
poſt Mortem. 200
Morte repentina perire.ib.
Mortuus. ibid.
Moſes. ibid.
Movere. ibid.
Mugire. ibid.

Mulgere. ibid.
Mulier. 201
Multitudo,ſeu turba. ibid.
Multi,Multæ,Multa. ibid.
Mundus. ibid.
à Mundi exordio. ibid.
Munus.202.V.Liberalis. V. Beneficium conferre.
Murus.ibid. V.Mœnia.
Mus. ibid.
Mus Major. ibid.
Muſæ. V. Deæ liberalium artium.
Muſæ contemnuntur. Vide Artes contemnuntur.
Muſica. ibidem. V.Canere, Cantus.
Mutare in aliam formam. ibid.
Mutuum. 203
Mutus. ibid.

N.

NArrare. ibid.
Naſci. ibid.
Natare. ibid.
Natator. 204
Natatu trajicere. ibid.
Nativitas Chriſti. V. Dies Natalis.
Natura. ibid.
Naturam humanam induere. ibid.
Naufragium facere. ibid. V.Tempeſtas.
Navigare. 205
Navigare retrorſum. ibid.
Navis. ibid.
Navem appellere. 206
Navem ſolvere. ibid.
Nauta. ibid.
Nebula. ibid. V. Nubes, Nubilus.
Neceſſitas. ibid.
Negare. ibid.
Neptunus. Vide Marinus Deus.
Nere. ibid.
Neſtor. 207
S.Nicolaus. ibid.
S.Nicolaus Tolentinus.ib.
Nidus. ibid.
Nidificare. ibid.
Niger. ibid.
Nilus. ibid.
Niti.208.V.Conati.
Nix. ibid.
Nix ſolvitur.ibid. Vide Liqueſcere.
Nobilis. ibid. Vide Genere,&c.
Nobilitas. ibid.
Nocere.209.V.Damnum.
Noctua. ibid.
Noe. ibid.
Nomen.ibid.V.Nobilis.
Nominare. ibid.
Noverca. ibid.
Nox. ibid.
Nox media. Vide Media nox.
Nocte. 210
Nocte media. Vide Media nocte.
Nocte ac die.V.Die ac nocte.
Nocteſcit. ibid.
Novus. ibid.
Noxius. ibid.
Nubes. ibid.
Nubilis. 211
Nubilus. ibid.
Nudus. ibid.
Nugæ. ibid.
Numa. ibid.

Nume-

Numerare. ibid.
Nuntius. ibid.
Nunquam. 212
Nupta.213. V. Vxor.
Nuptiæ.214.V. Maritare.
Nuptiarum Deus. ibid.
V. Hymenæus.
Nuptias celebrare. ibid.
Nutrire. ibid.
Nux. ibid.
Nymphæ. ibid.

O.

Obedire. 215
Objurgare. ibid.
V. Culpare, Reprehendere.
Obligatus. ibid.
Oblivia. ibid.
Obliviosus. ibid.
Oblivisci. ibid.
Obmurmurare. 216
Obſcuritas. ibid.
Obſcurus.ibidem.V.Tenebroſus.
Obſerare. ibid.
Obſervare. ibid.
Obſidere. ibid.
Obſtupefactus. ibid.
Obviare. ibid.
Occare terram. 217
Occaſio. ibid.
Occidens. ibid.
Occidere. ibid.
Occulere. 218
Occupatus. ib. V. Otiari.
Occultus. ibid.
Oceanus. ibid.
Oculi. ibid.
Oculos ad cœlum levare. ibid.
Oculos dejicere. ibid.
Oculos in aliquem conjicere. 219
Oculos alicui eruere. ibid.
Oculos huc illuc vertere. ibid.
Odium. ibid.
Odio proſequi. ibid.
Odor, Odorem ſpirare. ibid.
Oedipus. 220
Olea.ibid.V.Oliva.
Olere.V.Odor.
Oleum. ibid.
Olfacere. ibid.
Olim. ibid.
Oliva. ibid.
Olla. ibid.
Omen. 221
Omine proſpero. ibid.
Omnes. Vide Homines omnes.
Omnia. ibid.
Onerare. ibid.
Onus. ibid.
Opem ferre. ibidem.
V.Auxiliari.
Operari.ibid. V.Laborare.
Opes.ibid.V.Divitiæ.
Opibus inhiare. 222
Opinio. ibid.
Opus. ibid.
Oraculum. ibid.
Orare. Vide Deum precari.
Orandi modus. ibid.
Oratio.V.Preces.
Oratio. 223
Orator. ibid. V.Eloquens.
Oreſtes. ibid.
Orgia. ibid.
Oriens. ibid.
ab Oriente ad Occaſum. ibid.

Orna-

Ornare ſe gemmis. Vide Gemma.
Orphanus. 224
Orpheus. ibid.
Oſculari. ibid.
Oſculum. ibid.
Oſtrum, ibid.
Otiari. ibid.
Otium. 225
Ovidius. ibid.
Ovis. ibid.
Ovium paſtor. ibid. V. Paſcere.

P.

PAciſci. V. Fœdus facere.
Pactum. V. Fœdus.
Penultimus. ibid.
Palea. ibid.
Pallere, Pallor. ibid.
Palus, udis. 226
Pan. ibid.
Panis. ibid.
Papa. ibid.
Paradiſus. ibid.
Paralyticus. 227
Parcere. ibid.
Parcæ. V. Deæ vitæ.
Parentes. ibid.
Parcus. ibid.
Parere. V. Gignere.
Parnaſſus & cetera Muſarum loca. ibid.
Parochus, parœcus. 228
Par pari reddere. ibid.
Partum medicamentis abigere, vel necare. ibid.
Parturire. ibid.
Paſcere. ibid.
Paſcere gregem. 229
Paſcha. ibid.
Paſcua. ibid.
Paſtor. ibid. V. Ovium paſtor.
Patefacere. ibid.
Pater. ibid.
Patere. V. Aperire.
Patibulum. ibid.
Pati patienter. 230
Patientia. ibid.
Patria. ibid.
Patrimonium. ibid.
Patroclus. ibid.
Patronus, Advocatus. ibid.
S. Paulus. ibid.
Pavo. 231
Pauper. ibid.
Pauperem eſſe. ibid.
Paupertas. ibid.
Pax. ibid.
Pacem inire. 232
Peccare. ibid.
Peccator. ibid.
Peccatum. ibid.
Peccatum originale. ibid.
Pectere. 233
Pecunia. ibid.
Pecus ibid.
Pedes nudare. ibid.
Pedibus alicujus advolutus. V. Supplicare.
Pegaſus. ibid.
Pellis. ibid.
Penates. ibid.
Pendere. V. Suſpendere.
Penelope. 234
Percutere. V. Cædere.
Perdere oleum & operam. ibid. V. Fruſtra.
Perdix. ibid.
Peregrinari. ibid.
Perficere. ibid. V. Finire.
Perfidus. ibid.
Pergama. 235

Periculum. ibid.
Periculum adire.ibid.Vide Adverſæ res.
Perillus. ibid.
Perire. ibid.
Perjurus. ibid.
Permittere. ibid.
Perpetuus.V.Æternus.
Perſequi, ſeu Perſeverare. 236
Perſtare. ibid.
Pertinax. ibid.
Perturbare. ibid.
Perturbatio. ibid.
Pervenire. ibid.
Peſtis. ibid.
Petere. ibid.
S.Petrus. 237
Phaëthon. ibid.
Phalaris. ibid.
Philippus rex. ibid.
Philomela. ibid.
Philoſophus. ibid.
Phœnix. 238
Pictor. ibid.
Pictura. ibid.
Piger. ibid.
Pigritia. ibid. V. Otium, & Otiari.
Pingere. ibid.
Pinus. 239
Pirata. ibid.
Piſcari. ibid.
Piſcator. ibid.
Piſcis. ibid.
Pius.240.V.Bonus.
Placare. ibid.
Placare mare,& Placatum mare.ibid.V.Mare quietum.
Plaga. ibid.
Planctus deſcriptio. ibid.
Planetæ. 241
Plangere. ibid. V.Lugere.
Plantare.ibid.V.Inſerere.
Plato. ibid.
Plebs,ibid.V.Vulgus.
Pleiades.V.Stellæ ſeptem.
Plicare. 242
Pluere. ibid.
Plures. ibid.
Pluto. ibid.
Pluvia. ibid.
Poculum.243.V.Calix.
Poculis indulgere.ibidem. V.Potare.
Pœna. ibid.
Pœna afficere. ibid.
Pœnas dare. ibid.
Pœnam minuere. ibid.
Pœnitet. ibid.
Poëta. ibid.
Polliceri.V.Promittere.
Pollux. 244
Poma.V.Malum.
Populus. Vide Multitudo, Plebs.
Porcus. ibid.
Porta. ibid.
Portam aperire. ibid.
Portam claudere. ibidem. V.Obſerare.
Portus. ibid.
Portus intrare.245. V.Navem appellere.
Poſſeſſiones.ibidem. Vide Dives.
Poſthac. ibid.
Poſtquam. ibid.
Potare.ibid.V.Bibere.
Potens. ibid.
Potentia. ibid.
Potentia præditum eſſe. ibidem.
Præ-

Præceptor. 246
Præcipitem dare. ibid. V. Decidere.
Præclarus. V. Celebris.
Præda. ibid.
Prædari. ibid.
Prædator. ibid.
Prædicare. V. Docere. Vide Parochus.
Prædicere. ib. V. Propheta.
Prægnans. V. Gravida.
Prælium. V. Pugnare.
Præmium. 247
Præparare. ibid.
Præpoſtere. ibid.
Præputium pręcidere. 248
Pratum. ibid.
Precari. ibid. V. Deum precari.
Preces. ibid.
Preces audire. ibid.
Preces non exaudire. ibid.
Princeps. 249. V. Heros.
Principes Electores S. Romani Imperii. ibid.
Principium. ibid.
Procus. ibid.
Prodere. V. Iudas.
Prodeſſe. 250
Prohibere. V. Impedire. Reſiſtere.
Projicere. V. Iácere.
Prometheus. ibid.
Promiſſum. ibid.
Promiſſum ſervare. ibid.
Promittere. ibid.
Promulgare. ibid.
Prope. ibid.
Properare. ibid.
Propertius. ibid.
Propheta. 251. V. Prædicere
Proſerpina. ibidem. Vide Regina inferni.
Proſpere. ibid. V. Felix.
Proſperitas. ibid. V. Rebus ſecundis.
Pruina. ibid.
Publicare. V. Promulgare.
Pudere. ibid.
Pudor. 252
Puella. ibid.
Puella caſta. V. Caſta puella.
Puer. ibid. V. Iuvenis.
XII. Annorum. ibid.
XIII. Annorum. ibid.
XV. Annorum. ib. V. Annus.
XVI. Annorum. ibid.
Pueritia. ibid.
Puerpera. 253.
Pugna. ibidem.
Pugnare. ibidem. V. Bellum gerere.
Pugnare pro patria. ibid.
Pulcer. V. Forma.
Pulverulentus. ibid.
Pulvis. ibid.
Punire. ib. V. Pœna afficere.
Punitio. V. Pœna.
Puniri. V. Pœnas dare.
Purgare. 254
Purpura. Purpureæ veſtes. ibid.
Putare. V. Opinio.
Putridus. ibid.
Pygmæus. ibid.
Pythagoras. ibid.

Q.

Qvadraginta. ibid. V. Annus.
Quærere. ibid.
Quatere. ibid.
Quia. 255
Quercus. ibid.

Queri.

Queri. ibid.
Quies.ibid.V.Somnus.
Quieſcere. ibid.
Quindecim. ibid.

R.

RAbies.ibid. V.Inſania.
Rabie agitari. 256
V.Inſanire.
Radix. ibid.
Ramus. ibid.
Rapa. ibid.
Raſtrum. ibid.
Ratio. ibid.
Rebus adverſis. ibid.
Rebus ſecundis. ibid.
Recedere- 257
Recognoſcere. ibid.
Recordari. ibid.
Rectum. ibid.
Recuſare.V. Negare.
Redimere,Redemptor. ib.
V. Reparare.
Redire.ibid.V.Regredi.
Redundare. 258
Reformare. ibid.
Refrigerare & ri. ibid.
Regere ibid. Vide Imperare.
Regina inferni. ibid.
Regnare.V.Imperare.
Regnum. ibid.
Regredi. 259
Religio.ibid.V.Dei cultus.
Relucere. ibid. V.Illuceſcere.
Remigare. ibid.
Remunerari merita. ibid.
V.Gratiam referre.
Remus. ibid.
Reparare. ibid.
Repetere. 260
Reprehendere. ibid.
Reſecare falce. ibid.
V.Metere.
Reſiſtere. ibid.
Reſonare.ibid.V.Echo.
Reſpicere. ibid.
Reſpondere. 261
Reſtare. ibid.
Reſurgere. Vide Excitare.
Retardare. ibid. V. Mora, Morari.
Retia.ibid.V.Caſſes.
Retia tendere. ibid. V.Venari.
Retro. ibid.
Rex.262.V.Princeps.Vide Heros.
Ridere. ibid.
Rigare. ibid.
Ripa. ibid. V.Littus.
Riſus. ibid.
Riſum movere. ibid.
Rivus. ibid. V. Fons.
Rixæ.263. V. Iurgia.
Rixari. ibidem. Vide Iurgari.
Robur. ibidem. Vide Vires.
Robuſtus. ibid.
Robuſtum reddere. ibidem.
Roma. ibid.
Romani. 264
Romulus. ibid.
Ros. ibidem. Vide Rigare.
Roſa. ibid.
Rota. ibid.
Reverti.V. Redire.
Rubigo. 265
Rubere,Rubor.ibidem. V. Pudor.

Ruga.

Ruga. ibid.
Rumor. ibidem. Vide Fama.
Rumor ſpargitur. ibid.
Rumpere. ibid.
Rupes. 266. Vide Scopulus.
Rus. ibid. V. Ager.
Ruta. ibid.

S.

SAbbatum. ibid.
Sacerdos. ibid.
Sacrificare. 267
Sacrificandi ritus ex Virgilio 6. Æn. ibid.
Sacrificium. ibid.
Sacrum ſeu Miſſam celebrare. 268
Saga. V. Incantatrix.
Sagitta. ibidem. Vide Iaculari.
Salix. ibidem.
Salomon. ibid.
Saltare, Tripudiare. ibidem.
Saltare. ibid.
Salvare & beatum facere. 269
Salvare & liberum reddere. ibid.
Salvari. ibid.
Salvia. ibid.
Salutare. ibid.
Samſon. ibid.
Sanare. ibid. V. Medicina, Medicus.
Sanctus. 270
Sancti, Superi. ibid.
Sanguis. ibid.
Sanguine gaudens. ibid.
Sanguinolentus. ibid.
Sapientia. ibid.
Sappho. 271
Sata. ibid.
Satiare, & Satiari. ibidem. V. Epulari.
Satisfacere. ibid.
Saturnus. ibid.
Satyri. ibid.
Saul primus Hebræorum rex. ibid.
Scabies. 272
Scandere. ibid.
Scelus. ibidem. Vide Crimina.
Scenici ludi. ibid.
Schola. ibid.
Scholaſticus. ibid.
Scientia, Scire. ibid. V. Intelligere.
Scindere. 237. Vide Findere.
Scopulus. ibidem. Vide Rupes.
Scorpius. ibid.
Scribæ & Phariſæi. ibid.
Scribere. ibid.
Scylla. V. Charybdis.
Scyphus. V. Calix.
Secare. V. Scindere.
S. Sebaſtianus. ibid.
Securitas. 274. Vide Tutus.
Sedere. ibid.
Seditio. ibidem. V. Diſcordia.
Seges. ibid.
Seminare. V. Plantare.
Semper. ibidem. V. Æternus.
Senator. ibid.
Senatus. 275
Senectus. ibid.
Senex, ibid, V. Vetus.

Sententia. ibidem. V. Sentire.
Sententiam mutare. 276
Sentire. ibid.
Sentire idem. ibid.
Sepelire, Sepeliri. ibidem. V. Humare.
Sepes. ibid.
Septentrio. ibid.
Sepulcrum. 277
Sequi. ibidem. Vide Venari.
Serenitas. ibid.
Serere. V. Plantare.
Sermones. ibid. V. Oratio, & Loqui.
Serorinum tempus. ibidem.
Serpens. ibid.
Serpens annoſus, draco. 278
Sertum. V. Corona.
Servare. V. Habere.
Servire. ibidem. V. Famulus.
Severus. V. Gravis.
Sibilare. ibid.
Sibylla. ibid.
Siccitas. 279. V. Calor, Meridies.
Siccus. ibid.
Sicilia. ibid.
Siculæ.
Sidus. V. Stella.
Signa, Significare. ibid.
Silentium. ibid.
Silere. ibid.
Silenus. 280
Silva. ibid.
Simia. ibid.
Similem eſſe. ibid. V. Pingere.
Simplicitas. ibid.
Simulacrum. 281
Sinai. ibid.
Singultire. ibid.
Siniſter. ibid.
Sirius. V. Stella canis.
Sion. ibid.
Siſyphus. ibid.
Sitire. ibid.
Sitis. ibid.
Sitim reſtinguere. 282
Socius, Sodalis. ibid.
Socrates. ibid.
Sodoma. ibid.
Sol. ibid.
Sol occidit. 283
Sol oritur. ibid.
Sol obſcuratur, Solis eclipſis. ibid.
Sol ſplendet. ibid.
Sole oriente. ibid.
Solamen. 284
Solere. V. Conſuetudo.
Solemnitas. V. Feſtum.
Solitarius, Monachus. ibid.
Solvere. ibid.
Solus. ibid.
Somnium. ibid.
Somnus. 285
Somnum fugare. ibid.
Somno ſuccumbere. ibid. V. Dormire.
Sonare. ibidem. Vide Clamare.
Sordidus. ibid.
Soror. ibid.
Sors. 286. V. Fortuna.
Sortiri. ibid.
Spectrum. ibid.
Specula. ibid.
Sphæra plumbea. ibid. V. Tormenta bellica.

Spe-

Speculum. ibid.
Speculum conſulere. ibidem.
Spelunca. ibid. Vide Antrum.
Sperare. ibid.
Sperare fruſtra. 287
Spernere. Vide Contemnere.
Spes. ibid.
Spiritus. V.Deus.
Spiritu S. illuſtrare. Vide Cor.
Sponſa.ibid. V.Nupta.
Sponte. ibid.
Spumare. ibid.
Spurcus. ibid.
Sputum. ibid.
Stagnum.288.V.Palus.
Stella. ibid.
Stellarum ſeu ſiderum aliquot nomina. ibid.
Stella Canis,Sirius. ibid.
Stella veſpertina, Heſperus. ibid.
Stellæ ſeptem, Pleiades. ibid.
S.Stephanus. 289
Stercorare terram. ibid.
Sterilis. ibid.
Sternere,& Sterni. ibid. V.Iacere.
Stigmata. ibid.
Stomachus. ibid.
Stirps. ibidem. Vide Nobilis.
Strangulare, & Strangulari. 290. Vide Suſpendere.
Strenuus.Vide Armis preſtans.
Strepere. ibidem. Vide Clamare.
Strepitus. ibid.
Studere. Vide Diſcere, & Literis operam dare.
Studioſus. Vide Scholaſticus.
Stultus. ibidem. Vide Inſanire.
Stuprum. ibid.
Stuprare. V.Virginem ſtuprare.
Styx. 291
Suadela. V. Dea eloquentiæ.
Subjugare, Subjectio. ibidem.
Subito. ibid.
Submergere. Vide Immergere.
Submergi. ibid.
Subſiſtere.ibid.V.Quieſcere.
Subulcus. ibid.
Sudare. ibid.
Suere. 292
Sufficit. ibid.
Sulfur. ibid.
Sulmo. ibid.
Superbia. ibid.
Superbus. ibid.
Superbire. ibid.
Supplex. ibid.
Supplicare. ibid.
Surdus. 293
Surgere.ibidem. V.E lecto ſurgere.
Suſanna. ibid.
Suſpendere. ibidem. Vide Strangulare.
Suſpendere ſeipſum. ibid. V.Strangulare.

Suſpen-

Suſpendi. ibid.
Suſpirare. V. Gemere.
Suſpiria. ibid.
Sylva. V. Silva.

T.

TAcere. 294. V. Silere.
Tantalus. ibid.
Tardus. ibid.
Taurus. ibid. V. Bos.
Tegere. V. Occulere.
Tela. ibid. V. Texere.
Tellus. V. Terra.
Telum. 295. V. Sagitta.
Temperantia. ibid. V. Modus, Modum ſervare.
Tempeſtas. ibid.
Tempeſtas maris. V. Mare turbatum.
Tempeſtas coorta eſt. ibid. V. Ventus.
Templum. ibid.
Tempus. 296
Tempus tranſit. ibid.
Tempus perpetuum. ibid.
Tempore extremo mundi. ibid.
Tenebroſus. ibid. V. Nox, Nubilus, Obſcurus.
Terere tempus inutiliter. ibid.
Terminus. 297
Terra. ibid.
Terræmotus. ibid.
Terræmotus eſt. ibid.
Terra marique. ibid.
Terrere, & Terreri. ibid. V. Formidare.
Teſtari. 298
Teſtis. ibid.
Teſtudo animal. ibid.
Teſtudo inſtrumentum. ibidem.
Teſtudine canere. ibid.
Tethys. ibid.
Texere. ibid.
Thalamus. 299
Theocritus. ibid.
Thermæ. ibid.
Thetis. ibid.
S. Thomas. ibid.
Thracia. ibid.
Thura. ibid.
Thus adolere. ibid.
Thyaſus. 300
Thyrſus. ibid.
Tiberis. ibid.
Tibia. ibid.
Tibullus. ibid.
Timere. V. Formidare.
Timere Deum. V. Deum timere.
Tinctura, & Tingere. ibid.
Toga. ibid.
Tolerare. 301. V. Pati.
Tonat, ibid. V. Tempeſtas.
Tonitru. ibid.
Tonſor. ibid.
Tormenta bellica. ibidem. Vide Bombarda, Sphæra Plumbea.
Torrere. V. Aſſare.
Torrens. ibid. V. Fluvius, Rivus.
Tortor. V. Carnifex.
Tractare. 302
Trahere. ibid.
Tranare. ibid.
Tranquillare. V. Placare.
Tranſfigere. ibid.
Tranſfigurare. ibid. V. Metamorphoſis.
Tranſigere fœdus, Fœdus facere, Paciſci, Pactum. ibid.

Tranſi-

Tranſire, Tranſitus. 303
Tremere. ibid. V. Formidare.
Tridens. ibid.
Trinitas. ibid.
Triſtem eſſe. ibid. V. Dolere.
Triſtitia. ibid.
Triticum. 304. V. Frumentum, Seges.
Triumphare. ibid.
Trochus. ibid.
Troja. ibidem. V. Ilium & Pergama.
Trojani. ibid.
Tuba. ibid.
Tubam inflare. 305. Vide Clangere.
Tumulus. V. Sepulcrum.
Turbo. ibid.
Turca vel Turcus. ibid.
Turris. ibid.
Tuſſire. ibid.
Tutus. ibid.
Tympanum. ibid.
Tympanum tundere. 306
Tyrannus. ibid. Vide Crudelis.

V.

VAcca. ibid.
Vagari. ibid.
Vagina nudare. ibid. Vide Enſem educere.
Valedicere. ibid.
Vallis, Valles. 307
Vallare. ibid.
Vallum. ibid.
Vanus. ibid. Vide Terere tempus.
Vaſtare. V. Prædari.
Vates. ibid. V. Propheta.
Vaticinari. 308
Vaticinium. ibid.
Vbique. ibid.
Vectus. ibid.
Velle, Voluntas. ibid. Vide Deſiderare.
Velox. Vide Accelerare.
Velum. ibid. V. Navigare.
Velum tendere. 309
Venari. ibid.
Venator. ibid.
Venatus. ibid.
Venenatus. ibid.
Venenum. ibid.
Veneno inficere. ibid.
Venerea res. 310
Venia. ibid.
Venire. ibid.
Venter. ibid.
Ventus. ibid.
Ventus Meridionalis. ibid.
Ventus Occidentalis. 311
Ventus Orientalis. ibid.
Ventus Septentrionalis. ibid.
Ventus ſecundus. ibid.
Vento ſecundo navigare. ibid.
Ventis adverſis. ibid.
Ventos ſedare. ibid.
Venus. ibid.
Ver. 312
Veris tempore. ibid.
Verberare. V. Cædere.
Verbum. 313
Veritas. ibid.
Verſus. ibid. V. Carmen.
Verſus ſcribere. ibid.
Verſus doctos ſcribere. 314
Verſus indoctos ſcribere. ibid.

Vertumnus. ibid.
Verum ibid. V. Veritas.
Veſper. ibid.
Veſperaſcit. ibid.
Veſperi. ibid.
Veſpertilio. 315
Veſtigia. ibid.
Veſtire. ibid.
Veſtis. ibid.
Veſtes exuere. ibid.
Veſtes induere. ibid. Vide Veſtire, Induere.
Vetus. ibid. V. Senex.
Vexillum. 316
Via. ibid. V. Iter.
Via lactea. ibid.
Viator. ibid.
Vicinus. ibid. V. Appropinquare.
Victor. ibid.
Victoria. ibid. Vide Triumphare.
Videre. ibid. Vide oculos in aliquem conjicere. V. Reſpicere.
Vidua. 317
Viduus. ibid.
Vigilare. ibid.
Vigor. ibid.
Vincere. ibid.
Vinculum. ibid V. Ligare.
Vindemia. 218. V. Vitis.
Vindicare. V. Vlciſci.
Vinea. ibid.
Vinitor. ibid.
Vinum. ibid.
Violare fœdus. ibid.
Violæ. 319
Vir excellens. ibid.
Vires. ibid.
Virga. ibid.
Virgis cædere. ibid.
Virgilius. ibid.
Virginitas. ibid.
Virgo. ibid.
Virginem ſtuprare. 320
Viri ibid.
Virtus. ibid.
Vita. ibid.
Vita æterna. 321
Vita humana. ibid.
Vitam corrigere. ibid. Vide Corrigere ſe.
Vitam tranſigere. ibid. V. Vivere.
Vitam ſibi ipſi eripere. 322
Vitis. ibid.
Vitulus. ibid.
Vivere. ibid. Vide Vitam tranſigere.
Vivere Bacchanalia. ibid.
Vivere diu. 323
dum vixero. ibid.
Vivus. ibid.
Vlciſci. ibid.
Vlulare. ibid.
Vlyſſes. ibid.
Vmbra 324
Vmbram facere. ibid.
Vncus. ibid.
Vnda. ibid. V. Fluctus.
Vngere. ibid.
Vnguis. ibid.
Volare. ibid.
Volucres. 325
Voluntas. ibid. V. Velle.
Voluptas. ibid. V. Libido.
Voluptatibus indulgens. ibid.
Vomer. ibid.
Vomere. 326
Vorago. ibid.
Votum. ibid.
Vovere. ibid.

Vox.

Vox. ibid.
Vpupa. ibid.
Vrbs. ibid.
Vrbem diruere. 327
Vrere. ibid.
Vrſa major & minor. ibid.
Vrſa major. ibid.
Vrſa minor. ibid.
Vſura, Fœnus. 328
Vſuram exercere. ibid.
Vſurarius, Fœnerator. ibid.
Vti. ibid.
Vva. ibid.
Vulcanus. ibid.
Vulgus. ibid.
Vulnerare. ibid.
Vulnerari, Vulneratus. 329
Vulnus. ibid.
Vulnus curare. ibid.
Vultus. ibid.
Vultum exhibere. ibid.
Vultum tegere. ibid.
Vxor. 330
Vxorem ducere. ibid.
Vxorem nolle. ibid.

X.

XAnthus. ibid.
Xenia. ibid.

Z.

ZElus religionis, & Zeloſi. ibid.
Zodiacus. 331
Zodiaci ſigna duodecim. ibid.
Aries. ibid.
Taurus. ibid.
Gemini. ibid.
Cancer. 332
Leo. ibid.
Virgo. ibid.
Libra. ibid.
Scorpius. ibid.
Sagittarius. 333
Capricornus. ibid.
Aquarius. ibid.
Piſces. ibid.
Zythus. ibid.
Zythum coquere. ibid.

FINIS.

SOLIVS VIRGILII,

Latinorum Poetarum omnium Principis, univoca nomina, Gręcis Synonyma dicta.

Acheron.

Amnis ſeverus Eumenidum.

Achilles.

Pelides.

Æneas.

Veneris filius. Teucrorum Rex. Natus Dea. Satus Anchiſa. Anchiſiades. Tros Anchiſiades. Satus ſanguine Divûm. Anchiſa generate. Deûm certiſſima proles. Dux Anchiſiades. Dux inclyte Teucrûm. Laomedontius Heros. Fortiſſimus Teucrûm. Maxime Teucrorum ductor. Teucrûm, atque Italûm fortiſſime ductor. Troius Heros. Dux Dardanius. Ductor Rhæteius. Romanæ ſtirpis origo.

Æolus.

Rex tempeſtatum.

Æquinoctium.

Libra die ſomnique pares ubi fecerit horas.

Et medium luci atque umbris jam dividit orbem.

Aer.

Iupiter pro aëre ſæpe ponitur.

Maturis metuendus Iupiter uvis, *id eſt tempeſtas aëris & varietas.*

Aëris in campis. Magnum per inane. Longum per inane. Vacuum per inane. *Inane vocamus aërem, quod vacua omnia impleat. Nihil enim pati natura vacuum poteſt.* Levis æther.

Aer infectus.

Corruptus cœli tractus.

Æs.

Metallum æris.

Ætas.

Et quantum longis carpent armenta diebus.

Vbi pulſam hyemem ſol aureus egit ſub terras, cœlumque æſtiva luce recluſit.

Alas pandere ad æſtivum ſolem.

Qua parte calores Auſtrinos tulerit.

Æſtus.

Rapidi potentia Solis. Sol rapidus. Fervor. Ardor. Calor.

Æther.

Ætherea plaga. Æthra ſiderea.

Ævum.

Terminus ævi. Vetuſtas ævi. Meta ævi dati.

Africa.

Libyæ oræ. Pœnorum arva. Libyæ regna. Libycum littus. Deſerta ſiti regio. Libyæ ſolis erratur in agris. Libyæ deſerta. Et Libyæ luſtrare extrema jubebo.

Agamem-

Agamemnon.

Atrides. Ipſe Mycenæus magnorum ductor Achivûm.

Agaſo.

Agitator aſelli.

Ager.

Pinguia culta. Fertilis ubere campus. Iugera ruris. Florea rura. Arva. Agellus.

Agger.

Oppoſitas moles pellunt. Agger terræ.

Ecce maris magni claudit nos obice pontus, *id eſt, aggere.*

Agmen.

Conventus trahit in medios, turbamque ſonantem.

Eum ſtipata tegebat Turba Ducum. Caterva. Manus. Cohors.

Ahenum.

Coſtæ Aheni.

Ala.

Remigium alarum. Pennæ præpetes.

Volucri veſtivit tegmine corpus.

Alba.

Albanæ urbes. Albani patres. Albani reges. Albæ de nomine dicti.

Alecto.

Virgo ſata nocte. Cocytia virgo. Erinnys.

Alpes.

Aggeribus ſocer Alpinis deſcendens. Alpinæ nives.

Alpheus.

Elidis amnis. Alphea flumina Piſæ.

Alvearia.

Aula. Ædes. Cerea regna. Cellæ. Caſtra. Caveæ. Cubilia ramoſa. Seſe in cunabula condent. Domus. Horrea. Lares. Limina. Nidi. Oppida. Patria. Portæ. Penates. Præſepia. Septa domorum. Sedes. Stabula. Tecta. Thalami.

Alvus.

Vterus.

Ambroſia.

Ambroſiæ odor liquidus. Ambroſiæ ſuccus ſalubris.

Amor.

Eſt mollis flamma medullas. Ignis occultus, cæcus. Et cæco carpitur igni. Furor inſanus, *de vehementi amore.* Vulnus tacitum. Stimuli amoris.

Andromache.

Hectorea conjunx. Conjunx Hectoris.

Anima.

Aurai ſimplicis ignis. Senſus ætherius. Spiramenta animæ. Latebræ animæ.

Animæ.

Tenues ſine corpore vitæ. Exangues umbræ. Vmbræ ibant tenues, ſimulacraque luce carentum.

Annus.

Annuus exactis completur menſibus orbis.

Antrum.

Luſtra ferarum. Domus montis. Magna ora domus. Fores antri. Ferarum tecta. Stabula alta ferarum. Spelea ferarum. Seu terra minutis Rara foraminibus. Specus. Domus alta. Spelunca. Caverna.

Anus.

In vultus ſeſe transformat aniles.

Apollo.

Phœbus. Paſtor ab Amphryſo. Delius vates. Carminis

minis auctor. Phœbus. Apollo. Numina Phœbi.

Aqua.

Agmen aquarum. Gelidus liquor. Poculaque Inventis Acheloia miſcuit uvis. (*Poculum pro aqua qua continetur in poculo, per Metonymiam.*)

Humor. Fluvii recentes. Lympha. Latices calidi. Vnda. Largos humeris infundere rores.

Aquila.

Iovis ales. Iovis armiger. Caucaſeaſque refert volucres, *id eſt aquilas.*

Arabia.

Panchaia pinguis arenis thuriferis. Eoæ Arabum domus.

Arcus.

Cornuque intenſa tetendit (*id eſt arcum corneum.*) Nervus equinus (*id eſt arcus ex equi nervis factus.*)

Arena.

Nimbus arenæ. Agger arenæ. Examina arenæ.

Argentum.

Argenti rivus. Spuma argenti. Pondus argenti. Talentum argenti. Semen argenti.

Artifex.

Manus artificis.

Arundo.

Sylva arundinea. Arundinei canales.

Arx.

Caſtrum. Caſtellum montoſum.

Aſcanius.

Iulius. Dardanius puer. Nepos Veneris.

Aſia.

Vrbes Aſiæ. Oræ Aſiæ. Orbis Aſiæ. Campus ubi Troja fuit.

Athenienſes.

Theſeidæ. Cecropidæ.

Avaritia.

Amor habendi. Auri amor. Auri ſacra fames.

Avis.

Turba agminis aligeri. Alituum genus. Pictæ volucres. Ales. Agmen aligerum. Vitæ volantum. Nubes aëria volucrum.

Catervæ avium. Avium cœtus ſublimis. Gaudete, ô celeres, ſubnixæ nubibus altis.

Aurum.

Auri metallum. Nitor auri. Aurea vena. Auri talenta. Auri pondus. Species auri.

Auriga.

Equorum agitator.

Aurora.

Conjunx Tithonia.

Autumnus.

Atque ubi jam breviorque dies & mollior æſtas. Autumni ſub frigore primo. Prima vel autumni ſub frigora.

B

Bacchus.

Lyæus. Liber. Lenæus pater. Iacchus.

Barba.

Tum mihi prima genas veſtibat flore juventa. Pubentes genæ. Ora puer prima ſignans intonſa juventa.

Tu quoque flaventem prima lanugine malas.

Bellum

Bellum.

Fata belli horrida. Peſtis belli. Grave Martis opus. Incendia belli. Rabies belli. Scelerata inſania belli. Horrentia Martis arma. Mars dubius. Beli labor, pericula, prælia, certamina.

Tempeſtas. *Nam peculiare eſt, poetas belli impetum cœli tempeſtatibus comparare: Sic* Virgilius 7 Æn. *bellum comparat diluvio. Nam in bello non ſecus ac in tempeſtate & diluvio omnia proſternuntur, & intereunt.*

Bellator.

Acer in armis. Armis inſignis. Inclytus armis. Egregius armis. Bello expertus & armis. Inſignis felicibus armis. Pictis conſpectus in armis. Acerrimus armis. Haud furto melior, ſed fortibus armis. Ingentior armis. Inſignis præſtantibus armis. Ingens animis, Ingens corpore & armis.

Sævus in armis. Egregius fulgentibus armis. Acer in armis. Qui tunc florebat in armis. Durus bello. Aſperrimus ſtudiis belli. Genus intractabile bello. Genus inſuperabile bello. Bello vivida virtus. Clarus bello. Invicta bello dextera. Bello expertus & armis. Proles pulcherrima bello. Sunt nobis fortia bello pectora. Gens bello præclara. Et bello lecta juventus. Bellis aſſuetus. Ductor fortiſſimus bello. Pars ingens belli. Vivida bello dextra viris, animuſque ferox, patienſque pericli. Proles bello præclara. Experti bello juvenes. Deſueta bello agmina. Frigida bello dextera.

Bivium.

Partes ubi ſe via findit in ambas.

Boreas.

Aquilo. Boreæ frigus penetrabile. Spiritus Boreæ. Vires Boreæ.

Bos.

Mugitus boum. Armenta boum. Forma bovis. Corpora boum.

Bubo.

Alitis in parvæ ſubito collecta figuram.

Quæ quondam in buſtis aut culminibus deſertis, Nocte ſedens, ſecum canit importuna per umbras.

C

Cacumen.

Vertex. Apex. Culmen. Summi faſtigia culminis.

Cachinnus.

Riſus ſolutus.

Cadaver.

Corpus frigentis & ora. Spoliatum lumine. Exuviæ. Funus. Cineres ingrati. Confuſæ ſtragis acervus. Corpus exanimum. Exanimus.

Caduceus, & um.

Virga Mercurii.

Cæcus.

Captus oculis. Cui lumen ademptum.

Cajeta.

Æneia nutrix.

Cœlum.

Arx ætheria. Cœli convexa. Supera alta. Ætheria plaga. Siderea ſedes. Deûm domus alta, ſupera, convexa.

Tecta Iovis. Regnum Iovis. Sedes ſuperæ. Domus omnipotentis olympi. Aëria ſedes. Aurea ſtellantis regia cœli. Auræ ætheriæ. Ad ſuperum ſedes aſcendere.

Ad ſidera rurſus Ætherea & ſuperas cœli veniſſe ſub auras.

Cœli porta. Supera regna. Aurea cœli regia. Orbes ætherei. Regio cœli. Sidera. Inſuetum lumen Olympi.

Captum.

Fortes auſus.

Calamitas.

Clades. Caſus acerbus. Diſcrimina rerum. Fata aſpera. Incommoda. Labores duri. Malum. Pericula. Res egenæ, arctæ, duræ.

Calcar.

Quadrupedemque citum ferrato calce fatigat.

Calceus.

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis. Barbara tegmina crurum. Continuis rimis calcanea ſciſſa rigebant. Crudus tegit altera (veſtigia) pero, Ocrea.

Campus.

Maxima ſpatia campi. Campi æquor. Æquor, pro *planicie campi*. Per aperta æquora, *id eſt, per planiciem camporum.*

Candela.

Inverſo bibulum reſtinguens lumen olivo.

Oppoſitaque manu lumen defendit ab aura.

Lumina fida locat.

Capitolium.

Tarpeia ſedes. Tarpeia arx. Capitolii immobile ſaxum.

Capella.

Caprigenum pecus. Capræ.

Caper.

Vir gregis. Pater hædorum. Hircus.

Carthago.

Tyriæ arces. Arces Carthaginis.

Vrbs Sidonia. Punica regna vides. Vrbs Tyria. Vrbs Agenoris.

Caſeus.

Et preſſi copia lactis.

Caſſandra.

Priameia virgo. Caſſandræ vatis imago.

Caſtra.

Tentoria. Hic ſævus tendebat Achilles.

Caverna.

Tuta latet arce viator. Aut amnis ripis, aut alti fornice ſaxi. Sæpe exiguus mus Sub terris poſuitque domos atque horrea fecit. Sub terra fodere larem. Eſt ſpecus ingens Exeſi latere in montis.

Cerberus.

Ingens janitor antro *Aeternum latrans* exangues terreat, umbras. Tartareus cuſtos. Ianitor orci.

Ceres.

Eleuſina mater.

Cete.

Immania corpora ponti.

Charon.

Portitor orci. Navita ſed triſtis nunc hos, nunc accipit illos.

Chaſma.

Video medium diſcindere cœlum.

Ciconia.

Cum vere rubenti Candida venit avis longis inviſa colubris.

Cer-

Circe.

Solis filia. Nympha genitum Laurente Marica.

Coitus.

Concubitus. Dulcia furta.

Commodum publicum.

Tantumque bonis communibus obſto.

Conſanguinitas.

Conſanguinitate propinquus. Cognato ſanguine victus. Quodque à ſtirpe fores geminis conjunctus Atridis.

Corcyra.

Phœacum arces.

Corona.

Sertum. Mollique fluentem fronde premit crinem.

Conſcientia.

Mens ſibi conſcia recti.

Cras.

Craſtina hora.

Creta.

Curetes, Dictæum antrum. Ora Curetum. Creſſia nemora. Gnoſia regna. Gnoſia tellus. Minoia regna. Littora Cretæ. Cretæa Ida.

Creuſa.

Divæ Veneris nurus.

Crimen.

Sceleris contagia. Scelus. Veſtigia fraudis. Commiſſa. Piacula. Nefas. Culpa. Facinus. Conſcius audacis facti. Et mala meritis gaudia (*ſcilicet ex flagitiis perpetratis concepta.*)

Crocus.

Crocei odores. Croceis halantes floribus horti.

Crudelis.

Quem nec longa dies, pietas nec mitigat ulla. Ferus. Corda aſpera. Trux. Sub truce nunc parvi ludentes Colchide nati.

Cuma.

Vrbs Cumæa. Cumarum oræ. Chalcida arx. Sedes *Sibyllæ.*

Cupido.

Flagranteſque Dei vultus ſimulataque verba. Nate patris ſummi, qui tela Typhoëa temnis. Inſideat quantus miſeræ Deus. At levis ille Deus.

Sed malus ille puer, quem nec ſua flectere Mater Iratum potuit.

Natus Veneris.

Cupreſſus.

Fronde coronat Funerea. Cypariſſus.

Currus.

Plauſtrum, Axis. ut; Volat vi fervidus axis. Axis faginus, *id eſt currus de fago factus.* Bigæ. Quadrigæ.

Cutis.

Pellis. Corium. Tergum. Tergus. Vellus.

Cygnus.

Littoreas agitabat aves.

Cybele.

Magna Deûm genitrix. Phrygia mater. Berechinthia mater. Idæa mater. Alma parens. Idæa Deum, cui Dindyma cordi, Turrigeræque urbes, bijugique ad frena leones. Cybelle.

Cyclopes Gigantes.

Genus Cyclopum. Ætnæi fratres. Titania pubes. Terræ alumni.

D

Damnatus.

Non me impia namque tartara habent, triſteſque umbræ.

Dardanus.

Electra Athlantide cretus.

Daunus.

Parens Turni. Daunius Heros.

Delos.

Ortygia. Vrbs Apollinis.

Diana.

Phœbi ſoror. Trivia. Nemorum cultrix. Latonia virgo. *Dictynna.*

Dido.

Phœniſſa. Eliſa.

Dies.

Longi ſoles, *pro diebus.* Lux toto longior anno. Melior pars acta diei. Horæ diurnæ.

Sub dio.

Nudoque ſub ætheris axe.

Dii.

Divi. Cœleſtes. Cœlicolæ. Supera alta tenentes. Cœleſtia corpora. Gens Deûm. Numina Divûm.

Diligentia.

Vigilantia. Induſtria. Si quid in arte mea poſſum promittere curæ.

Diomedes.

Tydides.

Domus.

Septa domorum. Limina tectorum. Oſtia domus ingentis. Sedes. Patria. Penates. Domorum tecta. Ædes. Tecta. Limina nota.

E.

Ebur.

Elephantus ſolidus. Corſella tereti nectebat dente cicadæ, *id eſt,* dente eburno.

Ebrius.

Multoque jacebat Membra Deo victus. Expletus dapibus vinoque ſepultus.

Eclipſis.

Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit. (*ſcilicet ſol.*) Defectus varios Solis, Lunæque labores. Impiaque extremam timuerunt ſeculam noctem. Nec fratris radiis obnoxia ſurgere Luna.

Echo.

Aut ubi concava pulſu ſaxa ſonant, vociſque offenſa reſultat imago.

Et vox aſſenſu nemorum ingeminata remugit.

Et vocem latè nemora alta remittunt. Vocemque incluſa volutant Littora. Gemitu nemus omne remugit.

Eloquentia.

Nec fando victor Vlyſſes. Larga copia fandi. Quarum quæ fandi doctiſſima Cymodecea.

Elyſium.

Elyſius campus. Devenere locos lætos & amœna vireta, Fortunatorum nemorum ſedeſque beatas. Et pauci læta arva tenemus. Amœna piorum conſilia.

Eques.

Equitumque exercitus omnis.

mnis. Agmen equitum. Equûm domitor.

Equus.

Pecus equinum. Inſtratos oſtro alipedes. Quadrupedemque citum ferrata calce fatigat. Geminoſque jugales. Stat ſonipes & frena ferox ſpumantia mandit. Cornipes. Alipes. Quadrupedans.

Euander.

Arcadius rex. Rex Arcas. Romanæ conditor arcis.

Eumenides.

Erinnyes. Sorores Tartareæ. Diræ. Agmina Eumenidum.

Excidium.

Venit ſumma dies. Vltimus dies. Res ſumma. Supremus labor. Sors ſuprema. Hinc equidem occaſum Trojæ triſteſque ruinas ſolabor.

Exercitus.

Manus omnis. Copia Teucrûm. Nimbus peditum. Agmen equitum. Florentes ære catervæ. Equitatus. Robora lecta pubis. Globus ingens. Dant cuneum, denſaque ad muros mole feruntur.

Exul.

Finibus extorris. Complexu avulſus Iuli. Profugus ab oris patriis. Ignotis exulat oris. Pulſus patria.

F.

Falx.

CVrvo Saturni dente relictam perſequitur vitem attondens.

Fames.

Penuria edendi. Improba ventris rabies. Collecta fatigat edendi Ex longoo rabies.

Favor.

Gaudens popularibus auris. Si qua piis animis manet infelicis Amatæ gratia.

Fax.

Flamma ingens. Et noctem flammis funalia vincunt. Ardentem conjecit lampada. Flagrantem fervida pinum ſuſtinet. Lumina fumea tædis. Tædæ ardentes.

Lucet via longo ordine flammarum. Teſta ardens. Nocturnum lumen. Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum. Paſcunturque ignes nocturni & lumina fundunt.

Fera.

Genus omne ferarum. Ora ferarum. Variarum monſtra ferarum. Vultus ac terga ferarum. Turba ferarum. Agmen ferarum. Bellua.

Ferrum.

Ferri vigor. Æternaque ferri robora. Non æris (*id eſt, ferrum*) flammis ſuccumbere cernis,

Fidelis.

Iam certa tuliſtis pectora.

Per littora certos dimittam (*id eſt fideles exploratores.*)

Filia.

Nata. Sola domum & tantas ſervabat filia ſedes. (*Vnica filia totam ſpem poſteritatis ſuſtentabat.*)

Filius.

Proles virilis. Natus. Si quis mihi parvulus aula Luderet Æneas,

Parva corpora natorum. Maximus natorum.

Fimbria.

Quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Melibæa cucurrit.

Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo.

Et circumtextum croceo velamen Acantho.

Fiſtula.

Arundo tenuis. Avena. Calamus. Cicuta. Stipula ſtridens. Tympana vos buxuſque vocant, (*id eſt*) *fiſtula buxea.*

Fluctus.

Præruptus aquæ mons. Magnaque ſurgunt æquora. Ingens pontus.

Fluvius.

Flumen. Fluenta. Torrens. Amnis.

Fodina.

Æris metallum. Rivus argenti. Venæ auri. Aurea vena. Auri metallum. Spuma argenti. Semen argenti. Inſula inexhauſtis chalybum generoſa metallis.

Fœmina.

Fœmineum genus. Mixta Deo mulier. Agmina fœminea.

Folium.

Teneræ frondes. Foliorum umbra. Luxuria foliorum.

Fons.

Caput amnis.

Forceps.

Ferroque manus armata bidenti, (*id eſt, forcipe.*)

Fores.

Ianua. Oſtia. Et reſerat clauſa quæ prævidet oſtia clavi. Aditus patentes.

Formoſus.

Pulcher. Inſignis facie. Forma pulcherrimus. Forma inſignis. Pulcher ante omnes forma. Egregius forma juvenis. Quo pulchrior alter non fuit Decus egregium formæ. Cervus erat forma præſtanti. Et formæ conſcia conjunx. Forma cum vinceret omnes.

Frater.

Germanus. Impia Germani manat quo ſanguine dextra. Fratrum ſtipata cohors. Pulcherrima fratrum corpora.

Fraus.

Priſcæ veſtigia fraudis. Dolus. Aſtus. Ars Pelaſga. Aut aliquis latet error, *id eſt, dolus.* Ars Sinonis. Inſidiæ. Furta paro belli convexo in tramite ſylvæ.

Frenum.

Capiſtrum. Lupatum durum. Habenæ. Lorum.

Frigus.

Gelu. Horrida bruma gelu. Boreæ frigus. Hyems dura.

Fructus.

Arborei fœtus. Et gaza lætus agreſti.

Frumentum.

Frumenti herba. Frumenti acervus. Farris acervus. Exuberet annus cerealis mergite culmi. Proventus. Ceres. Gravidi Cereris fœtus.

Fulgur.

Cæci in nubibus ignes.

Fulgores terrifici. Vibratus ab æthere fulgor. Ignea rima micans. Crebris micat igni-

ignibus æther. Fulminis ignes. Ingeminans abruptis nubibus ignes.

Fulmen.

Ipſa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem. Fulminis alæ.

Fulminis afflavit ventis, & contigit igni. Telum flagrans. Tela Typhoëa.

Funis.

Et linea vincula rupit. Stupea vincula. Vinclorum immenſa volumina.

Furia.

Diræ ultrices. Furiarum maxima juxta accubat. Virgo ſata nocte. Cocytia Virgo. Furiarum ora. Vide Eumenides.

G

Galea.

Tegmina tuta capitum. Conus galeæ. Caſſis. Corona, *pro galea*, 5. *Æn.*

Omnibus in morem tonſa coma. Preſſa corona. *Hypallage pro tonſa coma.*

Gallus Gallinaceus.

Excubitorque diem cantu prædixerat ales.

Ganymedes.

Puer frondoſa regius Ida. Quem præpes ab Ida ſublimem pedibus rapuit Iovis armiger uncis.

Gemma.

Conchea bacca maris. *In Culice.*

Genus.

Domus. Sanguis. Stirps. Progenies. Fortuna domus. Gens. ut; Neptunique ipſa deducat origine gentem.

Genu.

Poples.

Gladius:

Enſis. Ferrum. Mucro. Chalybs vulnificus.

Græci.

Achivi. Achaica manus. Argiva phalanx. Argolici. Argolica gens. Argi. Inachii. Danai. Gens Danaûm. Graji. Grajûm populi. Manus Achaica. Myrmidones. Pelaſgi. Pubes Pelaſga.

Græcia.

Vrbes Argolicæ, Graiæ, Inachiæ. Grajugenum domus.

Grando.

Imber tortus.

H

Haſta.

Longa abies, *pro haſta*, ut; Longa tranſverberat abjete pectus. *Pro haſta ex abiete.* Præfixa haſtilia ferro. Ferro præfixum robur acuto. Geſum Alpinum, *(id eſt haſta Gallica)* Phalarica.

Hecuba.

Ciſſeis.

Helena.

Tyndaris. Non tibi Tyndaridis facies inviſa Lacænæ. Trojæ & patriæ communis Erinnys.

Helicon.

Aonius vertex.

Hercules.

Alcides. Tyrinthius. Amphitryoniades.

Hermione.

Conjunx Oreſtis.

Heſiodus.

Aſcreus ſenex.

Hetruria.

Oræ Tyrrhenæ. Tuſcæ.

Sedes Tyrrhena. Iugis conſedit Hetruſcis. Regina Tyrrhena. Tyrrhena arva. Tyrrhena oppida. Extremæ urbes Coryti. Sedes Euandri.

Hiatus.

Terra dehiſcens. Immane barathrum. Atra vorago.

Hircus, vide, caper.

Hirundo.

Progne. Et manibus Progne pectus ſignata cruentis. Voſque ô crudeli fatorum lege puellæ Dauliades.

Hydra.

Bellua Lernæ. Lernæus anguis,

Homo.

Homines durum genus. Hominum genus. Genus humanum. Mortales. Mortalia pectora. Ferrea virûm progenies. Animæ viles,

Homo procerus.

Ingens corpore. Duo maxima Teucrûm corpora. Ipſe arduus altaque pulſat ſidera. Abjetibus juvenes patriis & montibus æquos. Ipſe inter primos præſtanti corpore Turnus. Vertitur arma tenens, & toto vertice ſupra eſt.

Hoſtis.

Hoſtilis facies. Facies inviſa.

Humeri.

Lati armi.

Hyems.

Hibernum ſidus. Frigidus annus. Brumæ intractabilis imber. Horrida cano bruma gelu. Bruma frigida.

I.

Ida mons.

IDa Phrygia. Iuga Idæ. Montibus Idæ Phrygiæ. Idæa terra.

Vrbes Idææ. Mons Idæus. Idæum nemus. Idæa ſilva. Cretæa Ida.

Ignis.

Vulcanus. Ille ut Vulcania ferro vulnera (*id eſt ignem*) protectus depellere navibus inſtet. Acies Vulcania. Pineus ardor (*id eſt ex pinu ignis.*) Flammea meſſis. Dumque ſuas peragit Vulcanus, Veſtaque partes. Incendia. Focus. Diripuere focos (*id eſt ignem ex focis, per Synecdochen.*) Flamma.

Ignis elementaris.

Aurai ſimplicis ignem.

Illyria.

Littus Illyricum. Sinus Illyrici. Ora æquoris Illyrici. Regnum Liburnorum.

Imago.

Facies. Species. Forma.

Imperium.

Sceptrum. Faſces. Rerum habenæ. Dum res ſtetit Ilia regno. Regnique coronam cum ſceptro miſit.

Infernus.

Alta oſtia Ditis. Ianua Ditis atri. Sævi ſpiracula Ditis. Diri ſacraria Ditis. Ego Ditis opacas cogor adire domos. Ditis pallentia regna. Mœnia Ditis. Triſtis ſine ſole domus. Fauces grave olentis averni. Luci Averni. Averna. Amnes Erebi. Sedes Erebi,

Erebi. Fauces Orci. Tænariæ ſauces. Limen ſęvi regis. Luci Stygii. Lacus Stygius. Lucus nigra formidine caligans. Loca nocte ſilentia latè. Nox profunda. Orcus pallidus. Fauces Orci. Phlegethon Tartareus. Palus inanamabilis. Regna Diis inviſa. Regna invia vivis. Regna inania. Regis inferni janua. Regna pallida. Sedes Tartareæ. Infernæ ſedes. Dirarum ſedes ſororum. Cocyti ſedes. Cocyti ſtagna. Sedes Erebi. Strepitus Acherontis avari. Styx atra. Tartara. Tartarus tenebroſus. Intima Tartara lethi. Tenebræ Stygiæ. Vnda Tartarei Acherontis. Telluris operta ſubire. Vmbræ pallentis Erebi. Vmbræ infernæ. Vnda Tartarei Acherontis. Vndæ Stygiæ.

Inſula.

Et variis legimus freta conſita terris.

Invidia.

Invidiæ telum.

Ira.

Irarum æſtus. Irarumque omnes effundit habenas. Irarum fluctus. Animus acerbus.

Iris.

Thaumantias. Ceu nubibus arcus Mille trahit varios adverſo ſole colores. Ingens ſub nubibus arcus.

Italia.

Saturnia tellus. Lavina littora. Arva Saturnia. Heſperia. Heſperia magna. Itala regna. Italiæ tellus. Auſoniæ tellus. Arva Auſoniæ. Regnum Italiæ. Romana tellus. Regnum Heſperiæ. Fines Itali. Auſonius Tybris. Italæ oræ. Littus Heſperium. Romula tellus. Portus Auſonius. Arva fertilis Auſoniæ. Italûm urbes. Italæ urbes. Arva Latina. Lavini regnum. Auſonia. Oenotria tellus. Arva vicina Tybridi. Latium. Laurentia arva.

Itali.

Auſonii coloni. Antiqui Auſonii.

Gens Itala. Gentes Italûm. Nepotes de gente Itala. Laurentes populi. Oenotrii viri.

Iuno.

Sæva Iovis conjunx. Regina Deûm. Saturnia. Divûm regina, Iouiſque Et ſoror & conjunx. Germana Iovis. Saturni altera proles.

Iupiter.

Chaonius pater. Sceptrum Dictæi regis. Rex cœli. Pater omnipotens. Divûm pater atque hominum rex. O qui res hominumque Deûmque Æternis regis imperiis & fulmine terres.

Hominum ſator atq; Deorum. Superi regnator Olympi. Superoque nitentem cœlicolûm regi mactabam in littore taurum. Iupiter ompotens Deûm regnator. Saturnius pater. Rex magnus Olympi. Ipſe Deûm genitor. Pater ſummi regnator Olympi. Torquet qui ſidera mundi. Magnus pater Divû. O pater, ô hominum Divûmque ęterna po-

Sedes Tyrrhena. Iugis conſedit Hetruſcis. Regina Tyrrhena. Tyrrhena arva. Tyrrhena oppida. Extremæ urbes Coryti. Sedes Euandri.

Hiatus.

Terra dehiſcens. Immane barathrum. Atra vorago.

Hircus. vide, caper.

Hirundo.

Progne. Et manibus Progne pectus ſignata cruentis. Voſque ô crudeli fatorum lege puellæ Dauliades.

Hydra.

Bellua Lernæ. Lernæus anguis,

Homo.

Homines durum genus. Hominum genus. Genus humanum. Mortales. Mortalia pectora. Ferrea virûm progenies. Animæ viles,

Homo procerus.

Ingens corpore. Duo maxima Teucrûm corpora. Ipſe arduus altaque pulſat ſidera. Abjetibus juvenes patriis & montibus æquos. Ipſe inter primos præſtanti corpore Turnus Vertitur arma tenens, & toto vertice ſupra eſt.

Hoſtis.

Hoſtilis facies. Facies inviſa.

Humeri.

Lati armi.

Hyems.

Hibernum ſidus. Frigidus annus. Brumæ intractabilis imber. Horrida cano bruma gelu. Bruma frigida.

I.

Ida mons.

IDa Phrygia. Iuga Idæ. Montibus Idæ Phrygiæ. Idæa terra.

Vrbes Idææ. Mons Idæus. Idæum nemus. Idæa ſilva. Cretæa Ida.

Ignis.

Vulcanus. Ille ut Vulcania ferro vulnera (*id eſt ignem*) protectus depellere navibus inſtet. Acies Vulcania. Pineus ardor (*id eſt ex pinu ignis.*) Flammea meſſis. Dumque ſuas peragit Vulcanus, Veſtaque partes. Incendia. Focus. Diripuere focos (*id eſt ignem ex focis, per Synecdochen.*) Flamma.

Ignis elementaris.

Aurai ſimplicis ignem.

Illyria.

Littus Illyricum. Sinus Illyrici. Ora æquoris Illyrici. Regnum Liburnorum.

Imago.

Facies. Species. Forma.

Imperium.

Sceptrnm. Faſces. Rerum habenæ. Dum res ſtetit Ilia regno. Regnique coronam cum ſceptro miſit.

Infernus.

Alta oſtia Ditis. Ianua Ditis atri. Sævi ſpiracula Ditis. Diri ſacraria Ditis. Ego Ditis opacas cogor adire domos. Ditis pallentia regna. Mœnia Ditis. Triſtis ſine ſole domus. Fauces grave olentis averni. Luci Averni. Averna, Amnes Erebi. Sedes Erebi,

Erebi. Fauces Orci. Tænariæ ſauces. Limen ſęvi regis. Luci Stygii. Lacus Stygius. Lucus nigra formidine caligans. Loca nocte ſilentia latè. Nox profunda. Orcus pallidus. Fauces Orci. Phlegethon Tartareus. Palus inanamabilis. Regna Diis inviſa. Regna invia vivis. Regna inania. Regis inferni janua. Regna pallida. Sedes Tartareæ. Infernæ ſedes. Dirarum ſedes ſororum. Cocyti ſedes. Cocyti ſtagna. Sedes Erebi. Strepitus Acherontis avari. Styx atra. Tartara. Tartarus tenebroſus. Intima Tartara lethi. Tenebræ Stygiæ. Vnda Tartarei Acherontis. Telluris operta ſubire. Vmbræ pallentis Erebi. Vmbræ infernæ. Vnda Tartarei Acherontis. Vndæ Stygiæ.

Inſula.

Et variis legimus freta conſita terris.

Invidia.

Invidiæ telum.

Ira.

Irarum æſtus. Irarumque omnes effundit habenas. Irarum fluctus. Animus acerbus.

Iris.

Thaumantias. Ceu nubibus arcus Mille trahit varios adverſo ſole colores. Ingens ſub nubibus arcus.

Italia.

Saturnia tellus. Lavina littora. Arva Saturnia. Heſperia. Heſperia magna. Itala regna. Italiæ tellus. Auſoniæ tellus. Arva Auſoniæ. Regnum Italiæ. Romana tellus. Regnum Heſperiæ. Fines Itali. Auſonius Tybris. Italæ oræ. Littus Heſperium. Romula tellus. Portus Auſonius. Arva fertilis Auſoniæ. Italûm urbes. Italæ urbes. Arva Latina. Lavini regnum. Auſonia. Oenotria tellus. Arva vicina Tybridi. Latium. Laurentia arva.

Itali.

Auſonii coloni. Antiqui Auſonii.

Gens Itala. Gentes Italûm. Nepotes de gente Itala. Laurentes populi. Oenotrii viri.

Iuno.

Sæva Iovis conjunx. Regina Deûm. Saturnia. Divûm regina, Ioviſque Et ſoror & conjunx. Germana Iovis. Saturni altera proles.

Iupiter.

Chaonius pater. Sceptrum Dictæi regis. Rex cœli. Pater omnipotens. Divûm pater atque hominum rex. O qui res hominumque Deûmque Æternis regis imperiis & fulmine terres.

Hominum ſator atq; Deorum. Superi regnator Olympi. Superoque nitentem cœlicolûm regi mactabam in littore taurum. Iupiter ompotens Deûm regnator. Saturnius pater. Rex magnus Olympi. Ipſe Deûm genitor. Pater ſummi regnator Olympi. Torquet qui ſidera mundi. Magnus pater Divũ. O pater, ô hominum Divûmque ęterna po-

na po-

na poteſtas. Rerum cui ſumma poteſtas. Magni regnator Olympi. Rex ætherei Olympi. Omnipotens genitor. Pater ille Deum. Hominum ſator atque Deorum. Rex ætheris alti. Rex omnipotentis Olympi. Hominum rerumque repertor. Rex Deûm. Cœlum & terras qui numine torquet. Torquet qui ſidera cœli.

Iuturna.

Turni ſoror. Dea Daunia. Germana Turni.

Iuvenis.

Vos ô quibus integer ævi Sanguis, ait, ſolidæque ſuo ſtant robore vires. Corpus juvenile. Robora pubis lecta.

Iuventus.

Pubes indomita. Impubes manus.

L.

Lac.

LÆta magis preſſis manabunt flumina mammis. Copia lactis.

Lacryma.

Fletus. Largoque humectat flumine vultum. Guttiſque humectat grandibus ora. Lacrymoſæ voces.

Lana.

Tenuia lanæ vellera. Si tibi lanicium curæ. Greges villis mollibus. Munus niveum lanæ.

Lapis.

Tenuis ubi argilla, & dumoſis calculus arvis. Lapillus. Tophus ſcaber, (*genus lapidis.*)

Larva.

Oraque corticibus ſumunt horrenda cavatis.

Latium.

Fines Latini. Arva Latina.

Lectus.

Thalamus. Stratum molle. Torus. Cubile.

Leges.

Fas & jura. Forum inſanum.

Lethe.

Lethæus amnis. Lethæi fluminis unda. Lethæus fluvius.

Libya.

Libyæ agri. Libyæ oræ. Libyæ deſerta. Libyæ extrema. Littus arenoſum Libyæ. Libyci fines. Regna Libyæ. Æquor Libycum. Deſerta ſiti regio.

Linter.

Alnus cavata.

Lis.

Diſcordia. Rixa. Iurgia. Diſſenſus varius.

Longus.

Iamque aſcendebant collem qui plurimus urbi Imminet. Idem. Plurimus Eridani per ſylvam volvitur amnis porrectus.

Lucifer.

Luciferi primo cum ſidere. It portis jubare exorto. Purpureoque rubens ſurgat jubar aureus aſtro.

Luna.

Phœbe. Globus Lunæ lucens. Cornua Lunæ. Radiantis imago Lunæ. Orbita Lunæ.

Lydi.

Mœonidæ. Mœoniæ juventus. Gens Lydia.

M. *Mau-*

M.

Macula.

NOtæ maculoſæ. Paribus lita corpora guttis. Cæruleæ cui terga notæ, maculoſus & auro Squamam incendebat fulgor.

Magiſtratus.

Hic ſceprra accipere & primos attollere faſces Regibus omen erat. Senatus ſanctus. Faſces populi.

Malus.

Arbor mali.

Manus.

Palma. Dextera.

Mare.

Tractus maris. Æquor. Æquor maris. Maris facies. Campi liquentes. Maris unda. Campi ſalis. Rorem latè diſpergit amarum.

Arva Neptunia. Gurges, *pro mari*, ut; Tollimur in cœlum curvato gurgite. Marmor. Neptunus. Oceanus. Pontus. Pelagus. Salum. Fretum. Altum. Profundum. Cærula. Tentare Thetyn ratibus. Per maxima Nerei ſtagna viam ſcindens. Vada cærula.

Maritus.

Conjunx.

Marmor.

Lapis Parius.

Mater.

Genitrix. Alma parens.

Mars.

Mavors. Arma Martis. Bellipotens. Gradivus. Gradivus rex. Gradivumque patrem Geticis qui præſidet arvis. Bellator Deus.

Medicina.

Cui ipſe ſuas artes, ſua munera lætus Apollo dabat. Scire poteſtates herbarum uſumque medendi.

Multa manu medica, Phœbique potentibus herbis Nequicquam trepidat.

Medea.

Cum cernam Colchida matrem Anxia ſollicitis meditantem vulnera natis.

Membra.

Artus.

Membrum Genitale.

Genitale arvum.

Memnon.

Auroræ filius. Et nigri Memnonis arma.

Mercurius Deus.

Maja genitus. Cyllenius. Interpres Divûm. Materno veniens ab avo Cyllenia proles.

Mercurius Stella.

Quos ignis cœli Cyllenius erret in orbes.

Meridies.

Ad medium converſa diem. Nam mediis fervoribus acrior inſtat. (*ſc. Oeſtrum.*) Medium ſol igneus orbem hauſerat. Sol medium cœli conſcenderat igneus orbem. Iam medias operum partes evectus erat ſol. Medios cum ſol accenderit æſtus. Cum ſitiunt herbæ & pecori jam gratior umbra eſt.

Minos.

Gortynius Heros.

Minerva.

Pallas. Divæ armipotentis ad aram procumbit. Armipotentis belli præſes Tritonia virgo.

Mola.

Fruges ſalſæ.

Molaris.

Lapis incuſus. (*rudis non dedolatus.*)

Mons.

Plaga pinea montis. Saxi dejectæ vertice capræ. Ardua terrarum. Tonitruque tremiſcunt ardua terrarum, *id eſt montes.* Supercilium clivoſi tramitis. Iuga montis. Specula aërii montis. Excelſus vertex montis. Capita aſpera montis. Ardua montis deſerta. Summus vertex montis. Clauſtra montis.

Monſtrum.

Portentum. Prodigium.

Morbus.

Languor. Corporeæ peſtes.

Mors.

Lethum. Mortis imago. Via mortis. Inclementia mortis. Et calor infuſo decedit frigore mortis. Obitus difficilis. Atra dies. Funus. Inexorabile fatum. Extrema hora. Finis ævi. Somnus ferreus. Æterna nox. Parcarum dies.

Mortarium.

Lapidiſque cavum demittit in orbem.

Multitudo.

Manus. ut; Omnique manu ſtipata meorum Inſequar. Corona. ut; Muros varia cinxere corona. Cuneus. ut, Denſi cuneis ſe quiſque coactis Agglomerant. Cuneus theatri.

Mundus.

Corpus mundi. Prima naſcentis origo mundi. Orbis. Diverſæ partes orbis. Terrarũ orbis. Immenſus terræ orbis.

Muſa.

Phœbi chorus omnis. Pierides. Tecumque faventes In nova Pierio properent à fonte ſorores. Quare Pierii laticis decus ite ſorores.

N.

Narciſſus.

NArciſſi lacrymæ.

Naufragium.

Funus. Quibus tot funera paſſis. *Naufragium funus vocat, id eſt, meram mortem.*

Navis.

Phaſelus. Puppis. Rates. Carina. Abies uncta. Trabs cava. Cymba. Lembus. Simul accipit alveo ingentem Æneam. Prora. Biremis. Navigium. Pinus, *pro navi, materia pro re confecta.*

Nauta.

Navita. Navis ductor. Rector navis. Gubernator. Magiſter. Vector. Namque gubernaclum multa vi forte revulſum, Cui datus hærebam cuſtos, curſuſque regebam.

Neapolis.

Parthenope.

Neptunus.

Saturnius domitor maris. Deus maris. Frater Iunonis.

Nidus.

Antiquaſque domos avium. Alta cubilia.

Nix.

Terra informis aggeribus niveis. Gaudetque nivali vertice ſe attollens pater Apenninus ad auras.

Nox.

Noctem ducentibus aſtris. Frigida noctis umbra. Obſcurum noctis.

Nubes.

Nebula. Nubila. Ingens arcus. ut; Et bibit ingens arcus, *id eſt,*

id eſt, nubes quæ videtur humorem attrahere ſereno cœlo. Sol pallentes diſcutit umbras. Nimbus pro nube. ut; 8 Æn. Tonitru cum rupta coruſco Ignea rima micans percurrit lumine nimbos.

Numida.

Nomadum genus. Paſtores Libyæ. Nomadum Tyranni. Omnia ſecum Armentarius Afer agit, tectumq; laremque.

Nuptiæ.

Conjugium. Connubium. Thalamus. Hymenæi. Tedæ. Lectus jugalis. Vinclum jugale. Nox jugalis.

O.

Oculus.

NVmina, pro oculis. Ocellus. Oculorum orbes. Sanguineam volvens aciem, (*id eſt flammantes oculos*) Viſus.

Occaſio.

Haud tanto ceſſabit cardine rerum.

Odor.

Nidor. Aura dulcis. Halitus. Oeſtrum, Genus Veſparum.

Officium.

Munus. Pro te tua munera obibo.

Olea.

Radix oleagina. Sylva Palladia. Rami Palladis. Rami oleæ. Ramus olivæ. Paciſque manu prætendere ramos. Oliva.

Oleum.

Teritur Sicyonia bacca trapetis. Olivum. Guttæ Palladii olivi.

Onus.

Pondus. Faſcis. Ego hoc te faſce levabo.

Oraculum.

Neque te Phœbi cortina fefellit.

Fatorum arcana. Fatorum ordo. Sortes Reſponſa fatalia. Vatum prædicta. Augurium Divûm. Iuſſa Deorum.

Orgia.

Sacra Bacchi. Nocturnuſq; vocat clamore Cytheron.

Orpheus.

Threicius ſacerdos.

Origo.

Caput. Principium. Vnde nova ingreſſus hominum experientia cœpit.

Ovis.

Bidens. Bidentes lanigeræ. Lanigeræ pecudes. Balantum grex. Lanigeri greges.

Ovile.

Caula. Septum.

P.

Padus.

PAdi ripę. Liquentia flumina Padi. Fluviorum rex Eridanus. Eridani amnis.

Panis.

Ceres. Dona laboratę Cereris.

Nec gravidos Cereris dicam contingere fœtus.

Pædagogus.

Magiſter. Cuſtos. Comes impubis Iuli.

Paris.

Et victus magni jacet Hectoris ultor, *id eſt, Paris, qui Achillem interemit.* Phrygius paſtor. Dardanius adulter.

Paſcua.

Paſtus. In paſtus tendit equus. Pabula. Propulit è ſtabulis ad pabula læta capellas.

Pa-

Paſtor.

Armentarius. Magiſter pecoris. Cui regia parent armenta, & latè cuſtodia credita campi. Cuſtos ovis. Gregis cuſtos. Cuſtos ſtabuli. Cuſtos pecudum.

Pater.

Parens. Genitor.

Patria.

Patriæ fines. Patrii fines. Limina patriæ ſedis. Littus patriæ. Mœnia patriæ.

Patria terra. Patriæ oræ. Vrbs paterna. Sedes paterna. Vrbs patria. Terra altrix. Cunabula gentis.

Qui genus? unde domo? (*id eſt qua patria eſt vobis?*) Antiquam exquirite matrem. Quæ nos à ſtirpe parentum prima tulit tellus.

Paupertas.

Pauperies. Et duris urgens in rebus egeſtas. Tum res inopes Euander habebat. Res fractæ. Res tenues. Res egenæ. Res fluxæ.

Pectus.

Latebræ animæ. Crates pectoris. Spiramenta animæ.

Pecus.

Genus pecudum.

Pecunia.

Æs.

Pedites.

Acies pedeſtris. Nimbus peditum.

Pellis.

Tegmen immane leonis. Vide Cutis.

Penelope.

Ecce Ithaci conjunx, ſemper decus Icariotis.

Pes.

Planta. Ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plantas. Crus molle.

Peſtis.

Lues udo ſublapſa veneno. Letifer annus. Corruptus cœli tractus. Contagia. Tabum. Hic quondam morbo cœli miſeranda coorta eſt tempeſtas, totoque autumni incanduit æſtu.

Piger.

Inertia corda mirantur. Ignavus.

Pinnæ.

Minæque murorum ingentes.

Piſcis.

Genus omne natantûm. Genus æquoreum. Gens humida ponti. Maris immenſi proles. Nimium eſt avidum genus Amphitrites.

Planeta.

Palanteſque polo ſtellas.

Pleias.

Maja. Taygeta.

Pluto.

Stygius rex. Stygius pater. Stygius frater. Infernus rex. Dis ater.

Pluvia.

Imber. Nimbus. Immenſum agmen aquarum. Tenues pluviæ.

Poculum.

Crater. Carcheſia. Cymbia. Ingens argentum. Et ſacer implevit dextram ſcyphus.

Pœna.

Supplicium.

Poëta.

Vates. Amicus Muſis. Muſarum comes. Cui carmina ſemper, Et citharæ cordi.

Polyxena.

Priameia virgo.

Pomum.

Pomum.

Malum.

Populus arbor.

Herculeæque arbos umbroſa coronæ. Vmbra populea. Populea velatur fronde juventus. Populeæ frondes.

Poſteritas.

Nepotes. Minores. Spes gentis. Ævum ſequens.

Priapus.

Illi falce Deus colitur non arte politus. Cuſtos furum atque avium. Tutela Priapi.

Princeps.

Æneas primique Duces. Primorum manus. Delectos populi ad proceres. Ductores primi.

Procella.

Hyems atra. Ruina cœli.

Prora.

Rudens. Frons navis.

Proſerpina.

Nec te nequicquam lucis Hecate præfecit Avernis. Qui Dominam Ditis thalamo deducere adorti.

Puella.

Nympha.

Pulli.

Progenies parva. Fœtus.

Pulvis.

Pulverea nubes. Miſtoque undantem pulvere fumum.

Purpura.

Tyrius rubor. Veſtis purpurea. Oſtrum. Fulgenti murice veſtis. Ferrugine clarus Ibera. Tyrio conſpectus in oſtro.

Pyrrhus.

Pelides. Neoptolemus. Regnum Neoptolemi.

R.

Rami.

Frondea tecta. Frondentia hoſpitia. Frondes denſæ. Comæ. Brachia. Ramea fragmenta. Arbuta frondentia.

Remi.

Agmen remorum. Lævas ſtringat ſine palmula cautes (*Extrema pars remi in modum palma formata.*) In lento luctantur marmore tonſæ; (*à tondendis fluctibus dicta.*)

Rete.

Caſſes. Plagæ. Lina humida. Pedicæ.

Rictus.

Ingens oris hiatus.

Robuſtus.

Viribus audax. Dum melior vires ſanguis dabat. Et mihi quæ fuerint juvenili in corpore vires. Diis quanquam geniti atque invicti viribus eſſent. Viribus fidens. Contraria. Seræque ad fortia vires, *id eſt, tarda propter ſenectutem.*

Torpent infractæ ad prælia vires. Non corpore notæ ſufficiunt vires.

Rogus.

Pyra. Ignis. ut; Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus.

Roma.

Altæ Mœnia Romæ. Magna Mavortis urbs. Tellus Romula. Romana mœnia. Romanæ arces. Romana oppida. Romana palatia. Mavortia mœnia. Romana tellus.

Romani.

Romulidæ. Gens Romana. Romana propago. Priſci Quirites.

Romulus.

Quirinus.

Rota.

Axis. Orbis ferratus.

Rudera.

Hic ubi disjectas moles, avulſaque ſaxis Saxa vides.

Ruſticus.

Agricola. Agreſtis. Belloque animos accendit agreſtes. Colonus. Veteres migrate coloni. Pubes agreſtis. Arator.

S.

Sacerdos.

INterpres Divûm hominumque. Sacratum caput. Cererique ſacrum Polybeten. Os divinum.

Sacrificium.

Sacra annua. Honor Deorum. Sacra Deûm. Lucos vocet hoſtia pinguis in altos.

Sagitta.

Arundo. Iaculum. Ferrum volatile. Cornus ſtridula. Telum. Tela. Spicula. Miſſile.

Sanguis.

Ros ſanguineus. Ille vomens calidum de pectore flumen. Sanguineæ guttæ. Reddit ſpecus atri vulneris undam ſpumantem (*id eſt, copiam ſanguinis in modum undæ fundebat ex vulnere*) Sanguinis ille vomens rivos cadit. Cruor.

Sanies.

Atrum tabum.

Sapiens.

Maturus animi. Conſiliis habitus non futilis auctor. Cui melior ſententia menti.

Sarmentum.

Ramea fragmenta.

Saturnus.

Saturnia regna. Aurea ſecuri quis neſcit ſecula regis?

Saxum.

Ingens fragmen montis. Pars montis. Scopulus. Cautes. Quam ſi dura ſilex, aut ſtet Marpeſia cautes. Rupes. Capita aſpera montis. Saxea pila.

Scorpius Stella.

Chelæ ſequentes Erigonem.

Scutum.

Clypeus. Parma. Vmbo. Ancile. Pelta.

Scylla.

Scyllæa rabies. Per mare cæruleum trahitur Niſeia virgo. Canes marini. Canes cærulæi. Candida ſuccinctam latrantibus inguina monſtris.

Scythia.

Arva Getica. Deſerta Getarum. Scythiæ nives. Riphææ arces. Oræ Hyperboreæ. Arva Riphæis nunquam viduata pruinis.

Scytha.

Gentes Scythiæ. Acer Gelonus. Biſaltæ. Talis Hyperboreo ſeptem ſubjecta trioni, Gens effrena virûm Riphæo tunditur Euro.

Sedes.

Sedile. Intus aquæ dulces, vivoque ſedilia ſaxo. Gramineoque viros locat ipſe ſedili. Sella.

Inde alias animas, quæ per juga longa ſedebant.

Seges.

Luxuries ſegetum. Herba frumenti. Molli flaveſcit campus ariſta. (*de matura ſegete.*

Senex.

Senex.

Gravis annis. Longævus. Longævus parens. Feſſus ætate. Confectus ætate. Obſitus ævo. Maximus ævo.

Sed cum gelidus tardante ſenecta Sanguis hebet, frigentque effœtæ in corpore vires. Æmula necdum Temporibus geminis canebat ſparſa ſenectus.

Sentes.

Horrentes rubi. Hirſuti vepres.

Sepulcrum.

Tumulus. Agger compoſitus tumuli.

Honos tumuli. Ingens aggeritur tumulo tellus. Buſtum. Funus.

Septentrio.

Hyperboreæ oræ. Axis. Aquilo. Gelidique ſub ætheris axe. Arctos. Septentriones.

Sericum.

Velleraque ut foliis depectant tenuia Seres.

Serpens.

Anguis. Coluber. Chelydrus. Hydrus. Vipera.

Serpentis cauda.

Immenſi orbes. Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis. Cum medii nexus extremæque agmina caudæ ſolvuntur, Tardoſque trahit ſinus ultimus orbes.

Alvo tenus ima per orbes Squameus in tortos ſinuat veſtigia ſerpens. Longus det corpore tractus. Seque in ſua membra plicantem. Sinuoſa volumina verſans. Nexans ſe nodis.

Serra.

Argutæ lamina ſerræ.

Servus.

Famulus. Miniſter. Famulûmque manus, Trojanaque turba.

Sibylla.

Phœbi Triviæque ſacerdos. Deiphobe Glauci. Vates Amphryſia. Longæva ſacerdos.

Sibylla Antrum.

Sedes Sibyllæ. Horrendæ ſecreta Sibyllæ. Vnde ruunt totidem voces, reſponſa Sibyllæ. Exciſum Euboicæ latus. Arces, quibus altus Apollo præſidet.

Sicilia.

Sicula tellus. Sicania. Sicanio prætenta ſinu jacet inſula contra Plemmyrium. Sicula ora. Inſula Sicanium juxta latus, Æoliamque Erigitur Liparem, fumantibus ardua ſaxis. Sicani fines. Sicani portus. Montes Siculi. Siculæ regiones. Cyclopum agri. Cyclopum oræ. Trinacria.

Siculum mare.

Freta Sicaniæ. Trinacrium littus. Trinacria unda. Sicani fluctus.

Simois.

Vndæ Simoæ. Vndæ Simoentis. Amnis Hectoreus.

Sirius.

Canis æſtifer. Sirius ardor.

Sol.

Clariſſima lumina Solis. Rapidi potentia Solis. Plaga Solis. Facies ſolis.

Radii Solis. Solis equi. Hyperionis ardor. Phœbus. Frater Lunæ. Phœbea lampas. Equi Phaëthontis. Titan. Titania aſtra.

Som-

Somnium.

Imago turbida. Inſomnia falſa. Multa modis ſimulacra videt volitantia miris. Somni *pro ſomniis.* In ſomnis ecce ante oculos mæſtiſſimus Hector Viſus adeſſe mihi. Per ſomnum vatis imago viſa.

Somnus.

Sopor. Quies languida preſſit nocte oculos. Alta quies.

Sonus.

Sonitus. Sonor. Stridor. Fragor. Clamor.

Soror.

Germana. Cara ſororum pectora.

Spicarum Manipulus.

Cerealis culmi merges.

Sponſa.

Quid ſoceros legere & gremiis abducere pactas (*id eſt ſponſas.*)

Statua.

Divûm ſimulacra: Stabant & parii lapides ſpirantia ſigna. Effigies ſacræ Divûm. Vivi de marmore vultus. Ianique bifrontis imago veſtibulo aſtabat. Tibique oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu (*id eſt parvas imagines.*)

Stella.

Sidus. Sidera cœli. Sidera mundi. Aſtra ignea. Aſtrorum ignes. Noctis orientia ſigna.

Strategema.

Furta paro belli. Armorum doli.

Styx.

Stygius lacus. Lucus Stygius. Regna invia vivis. Stygia palus. Stygia unda. Stygiæ aquæ. Stygii caput implacabile fontis. Flumina Stygii fratris. Ripæ torrentes pice.

Sudes.

Stipites gravidi nodis. Torris obuſtus. Vallus. Robur acutum.

Sylva.

Lucus. Nemus. Vmbræ altorum nemorum. Amœna vireta Fortunatorum nemorum. Saltus. Nemorum convexa. Iuga nemorum.

T.

Tapetum & Tapes.

Tapetes picti. Aulæa. Stratum oſtrum.

Telum.

Cornus ſtridula. Telorum ſeges ferrea. Ferreus imber. Tempeſtas telorum. Levato lucida ferro ſpicula. Phalarica. Vide *Sagitta.*

Temerarius.

Præceps animi. Fidens animi atque in utrumque paratus. Quo moriture ruis, majoraque viribus audes?

Tempeſtas.

Cæruleus ſupra caput aſtitit imber. Facies maris aſpera. Omnes pelagique minas, cælique ferebat. Mare tumidum. Pericula maris. Sæpe furores Compreſſi, & rabiem tantam cælique mariſque. Hyems ponti aſpera.

Templum.

Delubrum. Delubra Deûm ſumma.

Perque domos & religioſa Deorum limina. Non unquam violata manu ſacratia Divæ. Arx ſacrata. Sacrata ſedes. Sacra faſtigia. Ductos alta ad donaria currus. (*ad templa, ubi dona collecta reponuntur*) Media teſtudine templi.

Tempus.

Longa dies. Magnus ſeclorum naſcitur ordo. Ætas.

Tenebræ.

Caligo. Spiſſæ umbræ. Nox ingens. Tacitæ per amica ſilentia lunæ, littora nota petens (*id eſt, non lucentis Lunæ.*)

Terra.

Tellus. Humus. Solum. Gremium terræ. Gremium magnæ conjugis. Mutata ignorent ſubito ne ſemina matrem. Cum ſemel in ſylvis ima de ſtirpe reciſum Matre caret.

Agnam Æneas matri Eumenidum (*id eſt nocti*) magnæque ſorori (*id eſt terræ*) Enſe ferit.

Terræ motus.

Terræ tremor. Inſolitis tremuerunt motibus Alpes.

Theatrum.

Alta theatri Fundamenta locant. Mediaque in valle theatri circus erat. Cunei theatri. Conſeſſus caveæ. Ingens cavea. (*Cavea locus eſt in theatro, ubi populus concluſus ſpectat.*)

Theocritus.

Paſtor Siculus. Aſcræus ſenex. Aſcræumque cano Romana per oppida carmen.

Theſſalia.

Bis ſanguine noſtro Æmathiam & Æmi pingueſcere campos. Æmathiæ portus.

Timor.

Formido. Horror. Metus. Pavor. Tremor.

Tonitru.

Dum flammas Iovis & ſonitus imitatur olympi.

Torquis.

Flexilis obtorti circulus auri. Et molli ſubnectit circulus auro. Tortile aurum colli.

Trochus.

Torto volitans ſub verbere turbo. Volubile buxum mirata. (*id eſt, turbinem ex buxo factum.*)

Troja.

Trojæ alta mœnia. Iliaci campi. Teucria. Arx alta Priami. Trojæ mœnia. Vrbs Iliaca. Ilia tellus. Pergama. Regnum Priami. Ilium ſuperbum. Priami imperium. Rhetæum littus. Rhetææ oræ.

Trojani.

Æneadæ. Gens Hectorea. Gens Dardania, Laomedonæa, Iliaca, Pergamea, Trojana. Genus Æneadum. Dardanidæ duri. Troja profecti. Trojana juventus. Dardanii coloni. Laomedontia pubes. Dardana pubes. Phryges. Trojana turba. Turba Phrygum. Iliadum turba. Hectorei ſocii. Trojugenæ. Iliades. Troes. Teucri. Troades. Dardanidum matres.

Tuba.

Buccina. Cornua ærea. Æs canorum. Æs ſonorum. Æs cavum. Martius æris canor. Cava concha.

Turnus.

Audax Rutulus. Daunius Heros. Rex Rutulus.

Tyberis.

Pater Tyberinus. Tyberina oſtia. Thuſcus amnis. Tyberini fluminis unda. Tyberinum flumen. Tyberina fluenta. Tybridis unda. Corniger.

niger Heſperidum fluvius regnator aquarum.

Tyrus.

Vrbs Tyria. Tyriæ arces. Regna Tyri. Ditiſſimus agri Phœnicum. Tyrii coloni.

V.

Vacca.

BVcula. Iuvenca. Vitula.

Valedictio.

Hæc genitor digreſſu dicta ſupremo Fundebat.

Vbera.

Mammæ preſſæ. Papilla.

Vela.

Carbaſus. Sinus ſiniſtri & dextri.

Venator.

Vaſtatòr ferarum. Debellator ferarum.

Venenum.

Fallax herba veneni occidet. Armatam (*Sagittam*) ſævi felle veneni. Nigri cum lacte veneni. Virus.

Ventus.

Auræ ſpirantes. Ventoſi murmuris auræ. Flabra. Non flabra neque imbres convellunt. Flamina. Ferunt ſua flamina claſſem. Flatus. Murmura cæca. Cori hyberni. Animæ. Quantum ignes animæque valent. (*id eſt venti & folles*) Vis animæ.

Venus.

Mater Acidalia. Dionæa mater, Chiterea, Amathuſia. Parens Æneæ. Diva creatrix.

Verax.

Namque mihi fallax non antè repertus. Tibi maxima rerum verborumque fides. Credo equidem, nec vana fides. Si qua fides animum, ſi veris implet Apollo.

Veſta.

Ignis æternus. Vigilemque ſacraverat ignem. Excubias Divûm æternas. Rapiuntque focis penetralibus ignem. Canæ penetralia Veſtæ.

Veſtibulum.

Primum limen.

Veſtigium.

Signum viæ. Indicium viarum.

Veſtis.

Tunica. Velamen. Chlamys. Lena. Conſertum tegmen ſpinis.

Via.

Semita. Trames. Callis. Orbita. Anguſta viarum. Regio viarum. Meta viarum. Iter.

Viaticum.

Auxiliumque viæ veteres tellure recludit theſauros.

Victima.

Hoſtia.

Vinea.

Vineta.

Vinum.

Bacchus. Bacchi Maſſicus humor (*id eſt, Vinum Campanum*) Falernum. Baccheia dona. Latices Lenæi. Lenæum libat honorem. Iacchus. Regales inter menſas laticemque Lyæum. Maſſica Bacchi munera. Laticum libavit honorem. Poculaque inventis Acheloïa miſcuit uvis. Munera Bacchi. Liber. Pocula vitea.

Vir.

Hinc ubi jam firmata virum te fecerit ætas.

Virgo,

Virgo.

Innuptæ puellæ. Facies virginea. Virginitatis amorem Intemerata colit.

Vita.

Ævum. Lucis dira cupido (*id eſt vita*) Pars ultima vitæ. Lumina vitæ.

Vitis.

Pampineæ umbræ. Dulci namque tumet nondum viticula Baccho.

Vitta.

Crinale aurum.

Vlyſſes.

Æolides. Proles Laërtia.

Vmbra.

Vbi dives opacat Ramus humum. Nunc altæ frondes & rami matris opacant. Tenebræ nemorum.

Vngues.

Pedes unci.

Vrbs.

Oppida.

Vulcanus.

Mulciber. Ignipotens. Vulcani domus. Pater Lemnius.

Vultus.

Facies. Ora. Obtutus.

Z.

Zythum.

ET pocula læti Fermento atque acidis imitantur vitea ſorbis.

Zodiacus.

Obliquus qua ſe ſignorum verteret ordo. Per duodena regit mundi Sol aureus aſtra.

Zona.

Zona frigida.

Quam (*Zonam torridam*) circum extremæ dextra lævaque trahuntur. Cærulea glacie concretæ atque imbribus atris.

Zona temperata.

Has inter mediamque, duæ mortalibus ægris munere conceſſæ divûm.

Zona torrida.

Quinque tenent cœlum Zonæ, quarum una coruſco Semper Sole rubens, & torrida ſemper ab igni.

Si quem extenta plagarum Quatuor in medio dirimit plaga Solis iniqui.

FINIS.

INDEX

Virgilianorum ſynonymorum iuxta ordinem alphabeti.

A

Acheron. 364
Achilles. ibid.
Æneas. ibid.
Æolus. ibid.
Æquinoctium. ibid.
Aër. ibid.
Aër infectus. ibid.
Æs. ibid.
Æſtas. ibid.
Æſtus. ibid.
Æther. ibid.
Ævum. ibid.
Africa. ibid.
Agamemnon. 355
Agaſo. ibid.
Ager. ibid.
Agger. ibid.
Agmen. ibid.
Ahenum. ibid.
Ala. ibid.
Alba. ibid.
Alecto. ibid.
Alpes. ibid.
Alpheus. ibid.
Alvearia. ibid.
Alvus. 365
Ambroſia. ibid.
Amor. ibid.
Andromache. ibid.
Anima. ibid.
Animæ. ibid.
Annus. ibid.
Antrum. ibid.
Anus. ibid.
Apollo. ibid.
Aqua. 366
Aquila. ibid.
Arabia. ibid.
Arcus. ibid.
Arena. ibid.
Argentum. ibid.
Artifex. ibid.
Arundo. ibid.
Arx. ibid.
Aſcanius. ibid.
Aſia. ibid.
Athenienſes. ibid.
Avaritia. ibid.
Avis. ibid.
Aurum. ibid.
Auriga. ibid.
Aurora. ibid.
Autumnus. ibid.

B

Bacchus. ibid.
Barba. ibid.
Bellum. 367
Bellator. ibid.
Bivium. ibid.
Boreas. ibid.
Bos. ibid.
Bubo.

C

Cacumen. ibid.
Cachinnus. ibid.
Cadaver. ibid.
Caduceus & um. ibid.
Cæcus. ibid.
Cajeta. ibid.
Cœlum. ibid.
Cœptum. 368
Calamitas. ibid.
Calcar. ibid.
Calceus. ibid.

Campus.	ibid.
Candela.	ibid.
Capitolium.	ibid.
Capella.	ibid.
Caper.	ibid.
Carthago.	ibid.
Caſeus.	ibid.
Caſſandra.	ibid.
Caſtra.	ibid.
Caverna.	ibid.
Cerberus.	ibid.
Ceres.	ibid.
Cete.	ibid.
Charon.	ibid.
Chaſma.	ibid.
Ciconia.	ibid.
Circe.	369
Coitus.	ibid.
Commodum publicum.	ibid.
Conſanguinitas.	ibid.
Corcyra.	ibid.
Corona.	ibid.
Conſcientia.	ibid.
Cras.	ibid.
Creta.	ibid.
Creuſa.	ibid.
Crimen.	ibid.
Crocus.	ibid.
Crudelis.	ibid.
Cumæ.	ibid.
Cupido.	ibid.
Cupreſſus.	ibid.
Currus.	ibid.
Cutis.	ibid.
Cygnus.	ibid.
Cybele.	ibid.
Cyclopes & Gigantes.	ibid.

D

Damnatus.	370
Dardanus.	ibid.
Daunus.	ibid.
Delos.	ibid.
Diana.	ibid.
Dido.	ibid.
Dies.	ibid.
ſub Dio.	ibid.
Dii.	ibid.
Diligentia.	ibid.
Diomedes.	ibid.
Domus.	ibid.

E

Ebur.	ibid.
Ebrius.	ibid.
Eclipſis.	ibid.
Echo.	ibid.
Eloquentia.	ibid.
Elyſium.	ibid.
Eques.	ibid.
Equus.	371
Euander.	ibid.
Eumenides.	ibid.
Excidium.	ibid.
Exercitus.	ibid.
Exul.	ibid.

F

Falx.	ibid.
Fames.	ibid.
Favor.	ibid.
Fax.	ibid.
Fera.	ibid.
Ferrum.	ibid.
Fidelis.	ibid.
Filia.	ibid.
Filius.	ibid.
Fimbria.	372.
Fiſtula.	ibid.
Fluctus.	ibid.
Fluvius.	ibid.
Fodinæ.	ibid.
Fœmina.	ibid.
Folium.	ibid.
Fons.	ibid.
Forceps.	ibid.
Fores.	ibid.
Formoſus.	ibid.
Frater.	ibid.
Fraus.	ibid.
Frenum.	ibid.
Frigus.	ibid.
Fructus.	ibid.
Frumentum.	ibid.
Fulgur.	ibid.
Fulmen.	373
Funis.	ibid.
Furiæ.	ibid.

G.

Galea. ibid.
Gallus gallinaceus. ibid.
Ganymedes. ibid.
Gemma. ibid.
Genus. ibid.
Genu. ibid.
Gladius. ibid.
Græci. ibid.
Græcia. ibid.
Grando. ibid.

H.

Haſta. ibid.
Hecuba. ibid.
Helena. ibid.
Helicon. ibid.
Hercules. ibid.
Hermione. ibid.
Heſiodus. ibid.
Hetruria. ibid.
Hiatus. 374
Hirundo. ibid.
Hydra. ibid.
Homo. ibid.
Homo procerus. ibid.
Hoſtis. ibid.
Humeri. ibid.
Hyems. ibid.

I.

Ida mons. ibid.
Ignis. ibid.
Ignis elementaris. ibid.
Illyria. ibid.
Imago. ibid.
Imperium. ibid.
Infernus. ibid.
Inſulæ. 375
Invidia. ibid.
Ira. ibid.
Iris. ibid.
Italia. ibid.
Itali. ibid.
Iuno. ibid.
Iupiter. ibid.
Iuturna. 376
Iuvenis. ibid.
Iuventus. ibid.

L.

Lac. ibid.
Lacrymæ. ibid.
Lana. ibid.
Lapis. ibid.
Larva. ibid.
Latium. ibid.
Lectus. ibid.
Leges. ibid.
Lethe. ibid.
Libya. ibid.
Linter. ibid.
Lis. ibid.
Longus. ibid.
Lucifer. ibid.
Luna. ibid.
Lydi. ibid.

M.

Maculæ. 377
Magiſtratus. ibid.
Malus. ibid.
Manus. ibid.
Mare. ibid.
Maritus. ibid.
Marmor. ibid.
Mater. ibid.
Mars. ibid.
Medicina. ibid.
Medea. ibid.
Membra. ibid.
Membrum genitale. ibid.
Memnon. ibid.
Mercurius Deus. ibid.
Mercurius ſtella. ibid.
Meridies. ibid.
Minos. ibid.
Minerva. ibid.
Mola. ibid.
Molaris. 378
Mons. ibid.
Monſtrum. ibid.
Morbus. ibid.
Mors. ibid.
Mortarium. ibid.
Multitudo. ibid.
Mundus. ibid.
Muſæ. ibid.

N.

Narciſſus. ibid.
Naufragium. ibid.
Navis. ibid.
Nauta, ibid.
Neapolis. ibid.
Neptunus. ibid.
Nidus. ibid.
Nix. ibid.
Nox. ibid.
Nubes. ibid.
Numidæ. 379
Nuptiæ. ibid.

O.

Oculus. ibid.
Occaſio. ibid.
Odor. ibid.
Oeſtrum. ibid.
Officium. ibid.
Olea. ibid.
Oleum. ibid.
Onus. ibid.
Oraculum. ibid.
Orgia. ibid.
Orpheus. ibid.
Origo. ibid.
Ovis. ibid.
Ovile. ibid.

P.

Padus ibid.
Panis. ibid.
Pædagogus. ibid.
Paris. ibid.
Paſcua. ibid.
Paſtor. 380
Pater. ibid.
Patria. ibid.
Paupertas. ibid.
Pectus. ibid.
Pecus. ibid.
Pecunia, ibid.
Pedites. ibid.
Pellis. ibid.
Penelope. ibid.
Pes. ibid.
Peſtis. ibid.
Piger. ibid.
Pinnæ. ibid.
Piſcis. ibid.
Planetæ. ibid.
Pleias. ibid.
Pluto. ibid.
Pluvia. ibid.
Poculum. ibid.
Pœna. ibid.
Poeta. ibid.
Polyxena. ibid.
Pomum. 381
Populus arbor. ibid.
Poſteritas. ibid.
Priapus. ibid.
Princeps. ibid.
Procella, ibid.
Prora. ibid.
Proſerpina. ibid.
Puella. ibid.
Pulli. ibid.
Pulvis. ibid.
Purpura. ibid.
Pyrrhus. ibid.

R.

Rami. ibid.
Remi. ibid.
Rete. ibid.
Rictus. ibid.
Robuſtus. ibid.
Rogus. ibid.
Roma. ibid.
Romani. 382
Romulus. ibid.
Rota. ibid.
Rudera. ibid.
Ruſticus. ibid.

S.

Sacerdos. ibid.
Sacrificium. ibid.
Sagitta. ibid.
Sanguis. ibid.
Sanies. ibid.
Sapiens. ibid.
Sarmentum. ibid.
Saturnus. ibid.
Saxum. ibid.
Scorpius ſtella. ibid.
Scutum. ibid.
Scylla. ibid.

Scythia. ibid.
Scythæ. ibid.
Sedes. ibid.
Seges. ibid.
Senex. 383
Sentes. ibid.
Sepulchrum. ibid.
Septentrio. ibid.
Sericum. ibid.
Serpens. ibid.
Serpentis cauda. ibid.
Serra. ibid.
Servus. ibid.
Sibylla. ibid.
Sibyllæ antrum. ibid.
Sicilia. ibid.
Siculum mare. ibid.
Simois. ibid.
Sirius. ibid.
Sol. ibid.
Somnium. 384
Somnus. ibid.
Sonus. ibid.
Soror. ibid.
Spicarum manipulus. ibid.
Sponſa. ibid.
Statua. ibid.
Stella. ibid.
Strategema. ibid.
Styx. ibid.
Sudes. ibid.
Sylva. ibid.

T

Tapetum & Tapetes. ib.
Telum. ibid.
Temerarius. ibid.
Tempeſtas. ibid.
Templum. ibid.
Tempus. 385
Tenebræ. ibid.
Terra. ibid.
Terræmotus. ibid.
Theatrum. ibid.
Theocritus. ibid.
Theſſalia. ibid.
Timor. ibid.
Tonitru. ibid.
Torquis. ibid.
Trochus. ibid.
Troja. ibid.
Trojani. ibid.
Tuba. ibid.
Turnus. ibid.
Tyberis. ibid.
Tyrus. 386

V.

Vacca. ibid.
Valedictio. ibid.
Vbera. ibid.
Vela. ibid.
Venator. ibid.
Venenum. ibid.
Ventus. ibid.
Venus. ibid.
Verax. ibid.
Veſta. ibid.
Veſtibulum. ibid.
Veſtigium. ibid.
Veſtis. ibid.
Via. ibid.
Viaticum. ibid.
Victima. ibid.
Vinea. ibid.
Vinum. ibid.
Vir. 387
Virgo. ibid.
Vita. ibid.
Vitis. ibid.
Vitia. ibid.
Vlyſſes. ibid.
Vmbra. ibid.
Vngues. ibid.
Vrbs. ibid.
Vulcanus. ibid.
Vultus. ibid.

Z.

Zythum. ibid.
Zodiacus. ibid.
Zona. Zona frigida. ibid.
Zona temperata. ibid.
Zona torrida. ibid.

REFORMATA POESEOS INSTITVTIO,

Ex R. P.

IACOBI PONTANI

E SOC. IESV POTISSIMVM LIBRIS CONCINNATA.

Breviter ejus finem, partes, & cujuſque partis proprietates, adhæc quibus rebus verè bonum, omnique numero abſolutum, ac probabile carmen efficiatur, edocens.

OPERA M. IOANNIS BVCHLERI à Gladbach, in Wicradt Præfecti.

EDITIO NOVISSIMA PRIORIBVS Correctior, auctior, pudicior.

AD LECTOREM CANDIDVM IOANNIS CORNELIADÆ Angli pro Poetica Inſtitutione programma.

Qvid ſit, & ipſa quibus perfecta Poetica fiat
Partibus, ejuſdem diverſa poemata, itemque
Quid deceat, quid non quovis in carmine vatem,
Quæ virtutis ei, vitiique exiſtat origo,
Cui noviſſe libet (vati libuiſſe futuro
Addecet) hunc emat, hunc legat. Omnia tradit ad artem
Hanc perdiſcendam quæ ſunt accommoda: linquit
Intactum nihil, in minima quod parte novello
Iamque incœptanti valeat prodeſſe Poetæ.
Qua, ſcripſere quidem multi, ratione, modoque
Omne genus carmen docta ſplendeſcat ab arte,
Ad doctis tritiſque diu. Hic documenta tenellis
Proponit, monſtratque viam quæ ducit eodem.
Queis bene perſpectis non quod remoretur euntem
Eſt ſuper: experiaris, idem teſtabere mecum.
Si conciſa tamen nimis hæc fortaſſe putabis,
Quæ tibi Bvchlervs *brevitatis amore coegit,*
Pontani & Vidæ *doctiſſima conſule ſcripta:*
Quod ſi Scaligerum libeat ſociare duobus,
Plura parata putes tibi, quàm ſit habere neceſſe.

VTRVM NASCATVR, an ſiat Poëta.

CAPVT I.

QVANQVAM Poëtica Naturam, ſive ingenium maximè deſideret, ut ne quid tamen ad perfectionem deſit, artem quoque, & præterea exercitationem, & imitationem depoſcit. Horatius allata quæſtione, naturane an ars plus ad carminis laudem proficeret, alteram ab altera ſeparari, ac divelli non poſſe, aſſeruit.

Natura fieret laudabile carmen an arte,
Quæſitum eſt: ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid proſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amicè.

Ars, tanquam certiſſima dux, viam demonſtrat: quam ſi fideliter ſequemur, nunquam offendemus. Et quamvis non pauca ſint, quæ nullis præceptionibus pariuntur, propterea quod à natura inſeruntur, nihilominus eadem naturæ dona ab arte magiſtra perficiuntur.

Notatio, & Natura Poetices.

CAPVT II.

POëtæ nomen παρὰ τὸ ποιεῖν deflexum eſt. Quam vocem facere & fingere cum interpretentur, Poëta nobis factor, & fictor, ſive imitator, & Poëtica proinde ars faciendi & fingendi, ſive imitandi exponetur. Fingere enim ſeu effingere eſt imitari: nempe rem illam, cujus imago, & ſimilitudo fingitur: & qui imitatur, effingit quippiam. Poeta cum non tantummodo rerum exſtantium formas, & ſimulacra eleganntiſſime imitando, conſequatur, & exprimat: ſed inſuper non exſtantium, quæ tamen exſtare poſſent, & ita poſſent (quod quidem magis ipſius eſt officium) novas, & mirificas omnino ſpecies, ac ſimilitudines præclaro quodam modo progignat & tanquam è nihilo res fingendo producat, utramque illam ſignificationem τοῦ ποιεῖν fingere, facere, ſcilicet peræque ἀντονομαστικῶς Poeticæ, ſibique propriam fecit. Reliquarum artium nulli, quæ vel factione, vel imitatione conſtant, nec earum artificibus hoc nomen tribuitur. *Sit ergo Poetica ars hominum actiones effingens, eaſque ad vitam inſtituendam carminibus explicans.* Imitatio ſeu fictio Poeticam ab iis artibus ſecernit, quæ imitatione nulla continentur; carmen ab iis, quæ tametſi imi-

tantur, & fingunt, ut Dialogi, metrum tamen non adhibent. Idcirco ſi vel imitatio, vel carmen abfuerit, Poëſis nulla erit. Fabuloſa fictio, eſt tanquam forma, & anima Poëſeos, cum fingere magis, quam verſificare Poëtam reddat. At vero uſus, quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi, Poëtas nominare conſuevit, qui tantum norunt metra funditare. quique ἐν τῷ μιμεῖσθαι nihil valent. Hos docti verſificatores vocant.

De Poetarum ordinibus.

CAPVT III.

QVatuor potiſſimum Poetarum genera videtur voluiſſe in Oratore perfecto M. Tullius: Epicos ſive Heroicos, Iambographos, Tragicos, Lyricos ſive Melicos, in quorum primo principem numerat Homerum, in altero Archilocuum, in tertio Sophoclem, in poſtremo Pindarum. In libello de opt. gen. Oratorum recenſuit Tragicos, Comicos, Epicos, Melicos, Dithyrambicos. Quo loco pro ratione inſtituti ſui in enumerando accuratior, &, ut credibile eſt, Iambographos Comicorum nomine complexus eſt: propterea quod in Comœdiis jambi uſus eſt frequentiſſimus. Horatius ad Piſones adduxit in medium ſex ordines, Heroicos, Elegiacos, Lyricos, Iambicos, Comicos, Tragicos: Dithyrambicos ideo prætermiſit, quod ea ætate nemo factitaret id genus poëmata. Quæ diviſiones cum vel materiam, vel genus carminis tantummodo conſiderent, non ſatis Poëtarum diſcrimina metiuntur. Etſi etiam carmen ita à Poëta ſuſcipitur, ut omittere non liceat, ipſum tamen honorem, ac nomen Poëtæ, non magis cuiquam conciliat, quam corpus humanum cuipiam dat eſſe hominem, ſi animus conſilii, & intelligentiæ compos defuerit. Quod ſi quis ſecum attentius perpendat, quid muneris Poëta verus exerceat, nempe hominum actiones imitando exprimere, quæ aut honeſtæ ſunt & bonæ, aut inhoneſtæ, & malæ, atque ideo aut laude aut vituperatione afficiendæ: tria potiſſimum poëtarum genera, Epicum, Comicum, Tragicum inveniet.

Qua materia Poeta.

CAPVT IV.

CIcero 1 de Orat. eandem propè, hoc eſt, æquè amplam, vagam, longè lateque diffuſam Poëtæ, quam Oratori materiam ſubjecit, his verbis: *Eſt enim finitimus Oratori Poeta, numeris aſtrictior paulo: verborum autem licentia liberior: multis ornãdi generibus ſocius ac pene; par: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumſcribat, aut definiat jus ſuum, quominus ei liceat ea-*

neat eadem illa facultate, *& copia vagari qua velit*. Iam porro notum eſt, quid, & quantum in illa eruditiſſima diſputatione L. Craſſus Oratori, id eſt, eloquenti permiſerit, in quo regnare poſſit ejus oratio, Theſin puta & Hypotheſin, breviter, res omnes. Et ſanè cum hiſtoriam Poëtarum evolvimus, nihil propemodum, ſeu ſupra lunæ orbem, & æternum, ſeu infra, & fluxum, caducumque ſit, quod aſtricto dicendi genere non comprehenſum, & explicatum, videmus. Quod cum ita ſit, nihilominus de materia Poetæ anguſtius, & ad definitionem hujus δυνάμεως, ut Plutarchus vocat, atque ad officium Poëtæ aliquanto accommodatius diſſerendo; materia ejus præcipue ſunt actiones hominum. In his ſiquidem effingendis, & ad uſum, atque commodum vitæ exprimendis ejuſdem cura, labor, induſtria ſe extendit.

Quis ſit Poetæ finis.

CAPVT V.

POëtarum ſcopus eſt docere, & delectare per imitationem, & carmen, velut conditiones penitus neceſſarias.

Horatius:

Aut prodeſſe volunt, aut delectare poetæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ.

Diſtinctè, & manifeſtè tres fines adducit, quorum poſtremum ipſe mox commendat, cæteriſque anteponit. *Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci.*

Vt certum doctrinæ genus intelligeremus, verbum (prodeſſe) quam (docere) maluit Horatius. Apertius autem in ſecundo cum dixit: *& idonea dicere vitæ.*

Quid diſtent Poema & Poeſis.

CAPVT VI.

P*Oema eſt opus ipſum Poetæ, id nimirum quod effectum eſt, finis & fructus operæ atque ſtudii, quod impendit Poeta. Poeſis eſt fictio ipſa, ratione, ac forma Poematis, ſive induſtria, atque opera facientis*: ut Poema, Poeſis, Poeta, hæc tria differunt, quomodo tres perſonæ verbi à quibus oriuntur, πεποίημαι, πεποίησαι, πεποίηται. A prima exiſtit Poema, ab altera Poeſis, à tertia Poeta: quaſi dicas factum, factio, factor: aut fictum, fictio, fictor. *Poema Ciceroni eſt metrica ſcriptio, tam parva, quàm magna.* Poeſis interdum ipſum etiam habitum, ſeu artem; Poeticam videlicet ipſam declarat. At Poema nunquam pro Poeſi dictum invenias.

Tres Poematum modi, eorumque Appellationes, & Species.

CAPVT VII.

PLato de optimo ſtatu civitatis lib. 3 omnem orationem Poëtarum in tres formas diſtribuit. Vnam appellat, ἁπλὴν διήγησιν, ſimplicem, & nudam narrationem: quando videlicet res ſimpliciter, ac nudè continuatione expoſitionis à Poëta ſolo commemorantur. Alteram διὰ μιμήσεως γινομένην per imitationem efformatam: quoties adhibentur perſonæ quædam, quæ rem quaſi tum ageretur repræſentant, tacente, ac nihil pronuntiante poëta. Poſtremam δι' ἀμφοτέρων, quæ ex duabus ſuperioribus conflata, & concreta eſt, qua utroque modo permiſta, ſimplici narratione, inquam, & imitatione præſtant Poëtæ quod volunt: ſeu in qua & Poëta ipſe loquitur, & perſonis ſermo affingitur.

Singulorum modorum Græca & Latina Appellationes, cum ſuis Speciebus & Poetis.

CAPVT VIII.

PRimum vocant διηγηματικὸν, ἐξηγηματικὸν, ἀποδιηγηματικὸν, ἀναγγελτικὸν, latinè enuntiativum, enarrativum. Quidam προφορικὸν, etiam nominarunt, id eſt, pronuntiativum: Ariſtoteles verò ἀμετάβλητον, id eſt, immutabilem. Ad hunc pertinent, Ecloga 4, tres primi Georgicorum & prima pars quarti, Lucretius totus, & alii. Species ejus tres: ἀγγελτική, qua ſententiæ morales ſcribuntur, ut fecit Theog. ἱστορική, qua narrationes & genealogiæ, ut eſt Heſiodi Theogonia. διδασκαλική, qua Philoſophia comprehenditur, ut libri Varronis, Empedoclis, Parmenidis, Lucretii. Item Aſtrologia, ut φαινόμενα Arati, pars Georgicôn Virgil. & ſimilia. Secundum nominant δραματικὸν, hoc eſt, activum, à geſtu nempe & actione: δρᾷν enim Dorica lingua valet agere. Etiam dicitur μιμητικὸς, latinè imitativus. Item διαλογητικὸς, aptiſſime: nam uſu factum eſt, ut traheretur ad ſignificandum diſputationes διάλογος. Huc rediguntur Ecloga 1, 3, 5, & 9. Species ejus quatuor apud Græcos, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos, Prætextata, Tabernaria, Attellana, Planipes. Reſtat tertius, quem nuncupant μικτὸν miſtum. Huic dantur Ecloga 2, 6, 8, 10. Hic continet Iliadem, Odyſſeam, totam Æneida: ad ſummam, Poëſin Epicam: cujus tamen vim ſi acrius contemplere, non tam μικτὴν, quam ἐξηγηματικὴν, judicabis. Et Lyricam, quæ, ſi Horatium noſtrum ſpectes, plures enim non habemus) æquè ſub primū ſubjici poteſt. (Atque hujus tertiæ formæ

formæ παράδειγμα ſit primus liber Æneidos Virgilii, in quo Poeta primum ex ſua perſona in hunc modum exorditur:

Arma, virumque cano. Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris, jactatus, & alto,
Vi ſuperum, ſævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello paſſus, dum conderet urbem.
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
Muſa mihi cauſſas memora, quo numine læſo,
Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere caſus
Inſignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit, tantæne animis cœleſtibus iræ?
Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago, Italiam contra, Tiberinaque longè
Oſtia, dives opum, ſtudiiſque aſperrima belli,
Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Poſthabita coluiſſe Samo, heic illius arma,
Heic currus fuit, hoc regnum Dea gentibus eſſe,
Si qua fata ſinant, jam tum tenditque; fovetque.
Progeniem ſed enim Trojano à ſanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
Hinc populum latè Regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ: ſic volvere Parcas:
Id metuens, veteriſque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris geſſerat Argis:
Necdum etiam cauſſæ irarum, ſævique dolores
Exciderant animo: manet alta mente repoſtum
Iudicium Paridis ſpretæque injuria formæ,
Et genus inviſum, & rapti Ganymedis honores.
His accenſa ſuper, jactatos æquore toto
Trojas, relliquias Danaum atque immitis Achillei
Arcebat longè Latio: multoſque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum,
Tantæ molis erat Romanam condere gentem!
Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti, & ſpumas ſalis ære ruebant:
Cum Iuno æternum ſervans ſub pectore vulnus
Hæc ſecum:

Deinde iratæ Iunonis perſonam induit.

——— *Mene incepto deſiſtere victam?*
Nec poſſe Italia Teucrorum avertere Regem?
Quippe vetor fatis; Pallaſne exurere claſſem
Argivûm, atque ipſos potuit ſubmergere Ponto,
Vnius ob noxam, & furias Ajacis Oïlei?
Ipſa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rateis, evertitque æquora ventis.
Illum exſpirantem transfixo pectore flammas

Turbine

Turbine corripuit, ſcopuloque infixit acuto.
Aſt ego, quæ Divûm incedo Regina, Iovisque
Et ſoror, & conjux, una cum gente tot annos
Bella gero. & quiſquam numen Iunonis adoret
Præterea? aut ſupplex aris imponat honorem?

Qua perſona mox depoſita, exponit, quid poſtea egerit: quomodo ad Æolum profecta ſit, quale imperium Æolus in ventos habeat. Virgilii verba hæc ſunt.

Talia flammato ſecum Dea corde volutans,
Nimborum in patriam, loca fœta furentibus Auſtris
Æoliam venit. heic vaſto rex Æolus antro
Luctanteis ventos, tempeſtateſque ſonoras
Imperio premit, ac vinclis & carcere frenat.
Illi indignantes magno cum murmure montis
Circum clauſtra fremunt, celſa ſedet Æolus arce,
Sceptra tenens, mollitque animos, & temperat iras.
Ni faciat: maria, ac terras, cœlumque profundum
Quippè ferant rapidi ſecum, verrantque per auras.
Sed pater omnipotens ſpeluncis abdidit atris,
Hoc metuens, molemque & monteis inſuper altos
Impoſuit, Regemque dedit, qui fœdere certo
Ex premere, & laxas ſciret dare juſſus habenas.
Ad quem tum Iuno ſupplex his vocibus uſa eſt.

Rurſus fit Iuno.

Æole (namque tibi Divûm pater, atque hominum Rex
Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos)
Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor,
Ilium in Italiam portans, victoſque Penateis,
Incute vim ventis, ſubmerſaſque obrue puppes,
Aut age diverſas, & disjice corpora Ponto.
Sunt mihi bis ſeptem præſtanti corpore Nimphæ,
Quarum quæ forma pulcerrima, Deiopejam
Connubio jungam ſtabili, propriamque dicabo;
Omneis ut tecum meritis pro talibus annos
Exigat & pulcra faciat te prole parentem.

Fit etiam Æolus, dum eum Iunoni reſpondentem imitatur.

Aeolus hæc contra: Tuus, ô Regina, quid optes
Explorare labor: mihi juſſa capeſſere fas eſt.
Tu mihi quodcumque hoc regni, tu ſceptra Iovemque
Concilias, tu das epulis accumbere divûm,
Nymborumque facis, tempeſtatumque, potentem, &c.

Idem ſecundo Æneidos pauca ex ſua perſona præfatus.

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.
Inde toro Pater Aeneas ſic orſus ab alto.

Mox Æneam refert.

Infandum Regina jubes renovare dolorem.

Trojanas

Digitized by Google

Trojanas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai: quæque ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui. Quis talia fando
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyſſei
Temperet à lacrymis? & jam nox humida cœlo
Præcipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos.
Sed, ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et breviter Troja ſupremum audire laborem,
Quanquam animus meminiſſe horret, luctuque refugit,
Incipiam. Fracti bello, fatiſque repulſi
Ductores Danaum, tot jam labentibus annis,
Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, ſectaque intexunt abjete coſtas:
Votum pro reditu ſimulant: ea fama vagatur,
Huc delecta virûm ſortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penituſque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent, &c.

Hæc ratio, ut nunc Poëta, nunc alii loquantur, tota Iliade, & Odyſſea, tota itidem Æneide cuſtoditur. Ille Poeta maximè commendandus, qui quam minimum loquitur ex ſua perſona, perpetuoque imitatur: cum ejus laus potiſſimum in imitatione conſiſtat.

De Exercitatione, & modo ſcribendi.

CAPVT IX.

QVi ſine multa exercitatione, ſine diligenti optimorum poetarum imitatione (ut alia non pauca præteream) ſe magnam laudem adepturum ſperat, is non tam imprudens, quam impudens cenſeri ritè poteſt. Laborandum non eſt, ut multos quotidie verſus eructemus, paucos velim, & quam poteſt fieri optimos. Quod ſine meditatione, cura, cunctatione, & mora non erit. Verum quid inde commodi naſcatur, docet Quintil. lib. 10, c. 3. *Cito ſcribendo non fit, ut bene: bene ſcribendo fit, ut cito ſcribamus. Primum hoc conſtituendum eſt, ut quàm optimè ſcribamus, celeritatem dabit conſuetudo.* Stylus eſt optimus & dicendi, & poetandi effector, ac magiſter: ſtylus, inquam, non ſine cura, animadverſione, & diligentia. Obtemperandum p[illegible]ſus ejuſdem Quintil. conſilio, cujus hæc ſunt verba: *Sit primo vel tardus, dum diligens ſit, ſtylus. Quæramus optima, nec primo ſe offerentibus gaudeamus. Adhibeatur judicium inventis, diſpoſitio probatis. Delectus enim rerum verborumque habendus eſt, & pondera ſingulorum examinanda. Poſt ſubeat ratio collocandi, verſenturque omni modo numeri. Non ut quodque ſe profert verbum, occupet locum. Quæ quidem ut diligentius exequamur, repetenda ſæpius erunt ſcriptorum proxima. Nam præter id, quod ſic melius junguntur prioribus ſequentia, calor quoque ille cogitationis, qui ſcribendi mora refrixit, recipit ex integro vires & velut repetito ſpatio ſumit impetum: quod in certamine*

G.

GAlea. ibid.
Gallus gallinaceus. ibid.
Ganymedes. ibid.
Gemma. ibid.
Genus. ibid.
Genu. ibid.
Gladius. ibid.
Græci. ibid.
Græcia. ibid.
Grando. ibid.

H.

HAſta. ibid.
Hecuba. ibid.
Helena. ibid.
Helicon. ibid.
Hercules. ibid.
Hermione. ibid.
Heſiodus. ibid.
Hetruria. ibid.
Hiatus. 374
Hirundo. ibid.
Hydra. ibid.
Homo. ibid.
Homo procerus. ibid.
Hoſtis. ibid.
Humeri. ibid.
Hyems. ibid.

I.

IDa mons. ibid.
Ignis. ibid.
Ignis elementaris. ibid.
Illyria. ibid.
Imago. ibid.
Imperium. ibid.
Infernus. ibid.
Inſulæ. 375
Invidia. ibid.
Ira. ibid.
Iris. ibid.
Italia. ibid.
Itali. ibid.
Iuno. ibid.
Iupiter. ibid.
Iuturna. 376
Iuvenis. ibid.
Iuventus. ibid.

L.

LAc. ibid.
Lacrymæ. ibid.
Lana. ibid.
Lapis. ibid.
Larva. ibid.
Latium. ibid.
Lectus. ibid.
Leges. ibid.
Lethe. ibid.
Libya. ibid.
Linter. ibid.
Lis. ibid.
Longus. ibid.
Lucifer. ibid.
Luna. ibid.
Lydi. ibid.

M.

MAculæ. 377
Magiſtratus. ibid.
Malus. ibid.
Manus. ibid.
Mare. ibid.
Maritus. ibid.
Marmor. ibid.
Mater. ibid.
Mars. ibid.
Medicina. ibid.
Medea. ibid.
Membra. ibid.
Membrum genitale. ibid.
Memnon. ibid.
Mercurius Deus. ibid.
Mercurius ſtella. ibid.
Meridies. ibid.
Minos. ibid.
Minerva. ibid.
Mola. ibid.
Molaris. 378
Mons. ibid.
Monſtrum. ibid.
Morbus. ibid.
Mors. ibid.
Mortarium. ibid.
Multitudo. ibid.
Mundus. ibid.
Muſæ. ibid.

Narciſſus.

N.

Narciſſus. ibid.
Naufragium. ibid.
Navis. ibid.
Nauta, ibid.
Neapolis. ibid.
Neptunus. ibid.
Nidus. ibid.
Nix. ibid.
Nox. ibid.
Nubes. ibid.
Numidæ. 379
Nuptiæ. ibid.

O.

Oculus. ibid.
Occaſio. ibid.
Odor. ibid.
Oeſtrum. ibid.
Officium. ibid.
Olea. ibid.
Oleum. ibid.
Onus. ibid.
Oraculum. ibid.
Orgia. ibid.
Orpheus. ibid.
Origo. ibid.
Ovis. ibid.
Ovile. ibid.

P.

Padus ibid.
Panis. ibid.
Pædagogus. ibid.
Paris. ibid.
Paſcua. ibid.
Paſtor. 380
Pater. ibid.
Patria. ibid.
Paupertas. ibid.
Pectus. ibid.
Pecus. ibid.
Pecunia. ibid.
Pedites. ibid.
Pellis. ibid.
Penelope. ibid.
Pes. ibid.
Peſtis. ibid.
Piger. ibid.
Pinnæ. ibid.
Piſcis. ibid.
Planetæ. ibid.
Pleias. ibid.
Pluto. ibid.
Pluvia. ibid.
Poculum. ibid.
Pœna. ibid.
Poeta. ibid.
Polyxena. ibid.
Pomum. 381
Populus arbor. ibid.
Poſteritas. ibid.
Priapus. ibid.
Princeps. ibid.
Procella. ibid.
Prora. ibid.
Proſerpina. ibid.
Puella. ibid.
Pulli. ibid.
Pulvis. ibid.
Purpura. ibid.
Pyrrhus. ibid.

R.

Rami. ibid.
Remi. ibid.
Rete. ibid.
Rictus. ibid.
Robuſtus. ibid.
Rogus. ibid.
Roma. ibid.
Romani. 382
Romulus. ibid.
Rota. ibid.
Rudera. ibid.
Ruſticus. ibid.

S.

Sacerdos. ibid.
Sacrificium. ibid.
Sagitta. ibid.
Sanguis. ibid.
Sanies. ibid.
Sapiens. ibid.
Sarmentum. ibid.
Saturnus. ibid.
Saxum. ibid.
Scorpius ſtella. ibid.
Scutum. ibid.
Scylla. ibid.

Scythia. ibid.
Scythæ. ibid.
Sedes. ibid.
Seges. ibid.
Senex. 383
Sentes. ibid.
Sepulchrum. ibid.
Septentrio. ibid.
Sericum. ibid.
Serpens. ibid.
Serpentis cauda. ibid.
Serra. ibid.
Servus. ibid.
Sibylla. ibid.
Sibyllæ antrum. ibid.
Sicilia. ibid.
Siculum mare. ibid.
Simois. ibid.
Sirius. ibid.
Sol. ibid.
Somnium. 384
Somnus. ibid.
Sonus. ibid.
Soror. ibid.
Spicarum manipulus. ibid.
Sponſa. ibid.
Statua. ibid.
Stella. ibid.
Strategema. ibid.
Styx. ibid.
Sudes. ibid.
Sylva. ibid.

T

Tapetum & Tapetes. ib.
Telum. ibid.
Temerarius. ibid.
Tempeſtas. ibid.
Templum. ibid.
Tempus. 385
Tenebræ. ibid.
Terra. ibid.
Terræmotus. ibid.
Theatrum. ibid.
Theocritus. ibid.
Theſſalia. ibid.
Timor. ibid.
Tonitru. ibid.
Torquis. ibid.
Trochus. ibid.
Troja. ibid.
Trojani. ibid.
Tuba. ibid.
Turnus. ibid.
Tyberis. ibid.
Tyrus. 386

V.

Vacca. ibid.
Valedictio. ibid.
Vbera. ibid.
Vela. ibid.
Venator. ibid.
Venenum. ibid.
Ventus. ibid.
Venus. ibid.
Verax. ibid.
Veſta. ibid.
Veſtibulum. ibid.
Veſtigium. ibid.
Veſtis. ibid.
Via. ibid.
Viaticum. ibid.
Victima. ibid.
Vinea. ibid.
Vinum. ibid.
Vir. 387
Virgo. ibid.
Vita. ibid.
Vitis. ibid.
Vitia. ibid.
Vlyſſes. ibid.
Vmbra. ibid.
Vngues. ibid.
Vrbs. ibid.
Vulcanus. ibid.
Vultus. ibid.

Z.

Zythum. ibid.
Zodiacus. ibid.
Zona. Zona frigida. ibid.
Zona temperata. ibid.
Zona torrida. ibid.

REFORMATA POESEOS INSTITVTIO,

Ex R. P.

IACOBI PONTANI

E SOC. IESV POTISSIMVM
LIBRIS CONCINNATA.

Breviter ejus finem, partes, & cujuſque partis proprietates, adhæc quibus rebus verè bonum, omnique numero abſolutum, ac probabile carmen efficiatur, edocens.

OPERA M. IOANNIS BVCHLERI
à Gladbach, in Wicradt Præfecti.

EDITIO NOVISSIMA PRIORIBVS
Correctior, auctior, pudicior.

Digitized by Google

AD LECTOREM CANDIDVM IOANNIS CORNELIADÆ Angli pro Poetica Inſtitutione programma.

QVid ſit, & ipſa quibus perfecta Poetica fiat
Partibus, ejuſdem diverſa poemata, itemque
Quid deceat, quid non quovis in carmine vatem,
Quæ virtutis ei, vitiique exiſtat origo,
Cui noviſſe libet (vati libuiſſe futuro
Addecet) hunc emat, hunc legat. Omnia tradit ad artem
Hanc perdiſcendam quæ ſunt accommoda: linquit
Intactum nihil, in minima quod parte novello
Iamque incœptanti valeat prodeſſe Poetæ.
Qua, ſcripſere quidem multi, ratione, modoque
Omne genus carmen docta ſplendeſcat ab arte,
Ad doctis tritiſque diu. Hic documenta tenellis
Proponit, monſtratque viam quæ ducit eodem.
Queis bene perſpectis non quod remoretur euntem
Eſt ſuper: experiaris, idem teſtabere mecum.
Si conciſa tamen nimis hæc fortaſſe putabis,
Quæ tibi BVCHLERVS *brevitatis amore coegit,*
Pontani *&* Vidæ *doctiſſima conſule ſcripta:*
Quod ſi Scaligerum libeat ſociare duobus,
Plura parata putes tibi, quàm ſit habere neceſſe.

VTRVM

VTRVM NASCATVR, an fiat Poëta.

CAPVT I.

QVANQVAM Poëtica Naturam, ſive ingenium maximè deſideret, ut ne quid tamen ad perfectionem deſit, artem quoque, & præterea exercitationem, & imitationem depoſcit. Horatius allata quæſtione, naturane an ars plus ad carminis laudem proficeret, alteram ab altera ſeparari, ac divelli non poſſe, aſſeruit.

Natura fieret laudabile carmen an arte,
Quæſitum eſt: ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid proſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amicè.

Ars, tanquam certiſſima dux, viam demonſtrat: quam ſi fideliter ſequemur, nunquam offendemus. Et quamvis non pauca ſint, quæ nullis præceptionibus pariuntur, propterea quod à natura inſeruntur, nihilominus eadem naturæ dona ab arte magiſtra perficiuntur.

Notatio, & Natura Poetices.

CAPVT II.

POëtæ nomen παρὰ τὸ ποιεῖν deflexum eſt. Quam vocem facere & fingere cum interpretentur, Poëta nobis factor, & fictor, ſive imitator, & Poëtica proinde ars faciendi & fingendi, ſive imitandi exponetur. Fingere enim ſeu effingere eſt imitari: nempe rem illam, cujus imago, & ſimilitudo fingitur: & qui imitatur, effingit quippiam. Poeta cum non tantummodo rerum exſtantium formas, & ſimulacra elegantiſſime imitando, conſequatur, & exprimat: ſed inſuper non exſtantium, quæ tamen exſtare poſſent, & ita poſſent (quod quidem magis ipſius eſt officium) novas, & mirificas omnino ſpecies, ac ſimilitudines præclaro quodam modo progignat & tanquam è nihilo res fingendo producat, utramque illam ſignificationem τοῦ ποιεῖν fingere, facere, ſcilicet peræque ἀντωνομαςικῶς Poeticæ, ſibique propriam fecit. Reliquarum artium nulli, quæ vel factione, vel imitatione conſtant, nec earum artificibus hoc nomen tribuitur. *Sit ergo Poetica ars hominum actiones effingens, easque ad vitam inſtituendam carminibus explicans.* Imitatio ſeu fictio Poeticam ab iis artibus ſecernit, quæ imitatione nulla continentur: carmen ab his, quæ tametſi imi-

tantur, & fingunt, ut Dialogi, metrum tamen non adhibent. Idcirco ſi vel imitatio, vel carmen abſuerit, Poëſis nulla erit. Fabuloſa fictio, eſt tanquam forma, & anima Poëſeos, cum fingere magis, quam verſificare Poëtam reddat. At vero uſus, quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi, Poëtas nominare conſuevit, qui tantum norunt metra funditare. quique ἐν τῷ μιμεῖσθαι nihil valent. Hos docti verſificatores vocant.

De Poetarum ordinibus.

CAPVT III.

QVatuor potiſſimum Poetarum genera videtur voluiſſe in Oratore perfecto M. Tullius: Epicos ſive Heroicos, Iambographos, Tragicos, Lyricos ſive Melicos, in quorum primo principem numerat Homerum, in altero Archilocuum, in tertio Sophoclem, in poſtremo Pindarum. In libello de opt. gen. Oratorum recenſuit Tragicos, Comicos, Epicos, Melicos, Dithyrambicos. Quo loco pro ratione inſtituti ſui in enumerando accuratior, &, ut credibile eſt, Iambographos Comicorum nomine complexus eſt: propterea quod in Comœdiis jambi uſus eſt frequentiſſimus. Horatius ad Piſones adduxit in medium ſex ordines, Heroicos, Elegiacos, Lyricos, Iambicos, Comicos, Tragicos: Dithyrambicos ideo prætermiſit, quod ea ætate nemo factitaret id genus poëmata. Quæ diviſiones cum vel materiam, vel genus carminis tantummodo conſiderent, non ſatis Poëtarum diſcrimina metiuntur. Etſi etiam carmen ita à Poëta ſuſcipitur, ut omittere non liceat, ipſum tamen honorem, ac nomen Poëtæ, non magis cuiquam conciliat, quam corpus humanum cuipiam dat eſſe hominem, ſi animus conſilii, & intelligentiæ compos defuerit. Quod ſi quis ſecum attentius perpendat, quid muneris Poëta verus exerceat, nempe hominum actiones imitando exprimere, quæ aut honeſtæ ſunt & bonæ, aut inhoneſtæ, & malæ, atque ideo aut laude aut vituperatione afficiendæ: tria potiſſimum poëtarum genera, Epicum, Comicum, Tragicum inveniet.

Quæ materia Poëtæ.

CAPVT IV.

CIcero I de Orat. eandem propè, hoc eſt, æquè amplam, vagam, longè lateque diffuſam Poëtæ, quam Oratori materiam ſubjecit, his verbis: *Eſt enim finitimus Oratori Poeta, numeris aſtrictior paulo: verborum autem licentia liberior: multis ornādi generibus ſocius ac pæne; par: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumſcribat, aut definiat jus ſuum, quominus ei liceat ea-*

erat eadem illa facultate , & copia vagari qua velit. Iam porro notum eſt, quid, & quantum in illa eruditiſſima diſputatione L. Craſſus Oratori, id eſt, eloquenti permiſerit, in quo regnare poſſit ejus oratio, Theſin puta & Hypotheſin, breviter, res omnes. Et ſanè cum hiſtoriam Poëtarum evolvimus, nihil propemodum, ſeu ſupra lunæ orbem, & æternum, ſeu infra, & fluxum, caducumque ſit, quod aſtricto dicendi genere non comprehenſum, & explicatum, videmus. Quod cum ita ſit, nihilominus de materia Poetæ anguſtius, & ad definitionem hujus δυνάμεως, ut Plutarchus vocat, atque ad officium Poëtæ aliquanto accommodatius diſſerendo; materia ejus præcipue ſunt actiones hominum. In his ſiquidem effingendis, & ad uſum, atque commodum vitæ exprimendis ejuſdem cura, labor, induſtria ſe extendit.

Quis ſit Poetæ finis.

CAPVT V.

POëtarum ſcopus eſt docere, & delectare per imitationem, & carmen, velut conditiones penitus neceſſarias. Horatius:

Aut prodeſſe volunt, aut delectare poetæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ.

Diſtinctè, & manifeſtè tres fines adducit, quorum poſtremum ipſe mox commendat, cæteriſque anteponit. *Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci.*

Vt certum doctrinæ genus intelligeremus, verbum (prodeſſe) quam (docere) maluit Horatius. Apertius autem in ſecundo cum dixit: *& idonea dicere vitæ.*

Quid diſtent Poema & Poeſis.

CAPVT VI.

P*Oema eſt opus ipſum Poetæ, id nimirum quod effectum eſt, finis & fructus operæ atque ſtudii, quod impendit Poeta. Poeſis eſt fictio ipſa, ratione, ac forma Poematis, ſive induſtria, atque opera facientis:* ut Poema, Poeſis, Poeta, hæc tria differunt, quomodo tres perſonæ verbi à quibus oriuntur, πεποίημαι, πεποίησαι, πεποίηται. A prima exiſtit Poema, ab altera Poeſis, à tertia Poeta: quaſi dicas factum, factio, factor: aut fictum, fictio, fictor. *Poema Ciceroni eſt metrica ſcriptio, tam parva, quàm magna.* Poeſis interdum ipſum etiam habitum, ſeu artem; Poeticam videlicet ipſam declarat. At Poema nunquam pro Poeſi dictum invenias.

Tres Poematum modi, eorumque Appellationes, & Species.

CAPVT VII.

PLato de optimo ſtatu civitatis lib. 3 omnem orationem Poëtarum in tres formas diſtribuit. Vnam appellat, ἁπλὴν διήγησιν, ſimplicem, & nudam narrationem: quando videlicet res ſimpliciter, ac nudè continuatione expoſitionis à Poëta ſolo commemorantur. Alteram διὰ μιμήσεως γινομένην per imitationem efformatam: quoties adhibentur perſonæ quædam, quæ rem quaſi tum ageretur repræſentant, tacente, ac nihil pronuntiante poëta. Poſtremam δι' ἀμφοτέρων, quæ ex duabus ſuperioribus conflata, & concreta eſt, qua utroque modo permiſta, ſimplici narratione, inquam, & imitatione præſtant Poëtæ quod volunt: ſeu in qua & Poëta ipſe loquitur, & perſonis ſermo affingitur.

Singulorum modorum Græca & Latina Appellationes, cum ſuis Speciebus & Poetis.

CAPVT VIII.

PRimum vocant διηγηματικὸν, ἐξηγηματικὸν, ἀποδιηγηματικὸν, ἀναγγελτικὸν, latinè enuntiativum, enarrativum. Quidam προφορικὸν, etiam nominarunt, id eſt, pronuntiativum: Ariſtoteles verò ἀμετάβλητον, id eſt, immutabilem. Ad hunc pertinent, Ecloga 4, tres primi Georgicorum & prima pars quarti, Lucretius totus, & alii. Species ejus tres: ἀγγελτικὴ, qua ſententiæ morales ſcribuntur, ut fecit Theog. ἱστορικὴ, qua narrationes & genealogiæ, ut eſt Heſiodi Theogonia. διδασκαλικὴ, qua Philoſophia comprehenditur, ut libri Varronis, Empedoclis, Parmenidis, Lucretii. Item Aſtrologia, ut φαινόμενα Arati, pars Georgicôn Virgil. & ſimilia. Secundum nominant δραματικὸν, hoc eſt, activum, à geſtu nempe & actione: δρᾷν enim Dorica lingua valet agere. Etiam dicitur μιμητικὸς, latinè imitativus. Item διαλογητικὸς, aptiſſime: nam uſu factum eſt, ut traheretur ad ſignificandum diſputationes διάλογος. Huc rediguntur Ecloga 1, 3, 5, & 9. Species ejus quatuor apud Græcos, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos, Prætextata, Tabernaria, Attellana, Planipes. Reſtat tertius, quem nuncupant μικτὸν miſtum. Huic dantur Ecloga 2, 6, 8, 10. Hic continet Iliadem, Odyſſeam, totam Æneida: ad ſummam, Poëſin Epicam: cujus tamen vim ſi acrius contemplere, non tam μικτὴν, quam ἐξηγηματικὴν, judicabis. Et Lyricam, quæ, ſi Horatium noſtrum ſpectes, plures enim non habemus) æquè ſub primū ſubjici poteſt. (Atque hujus tertiæ formæ

formæ παράδειγμα ſit primus liber Æneidos Virgilii, in quo Poeta primum ex ſua perſona in hunc modum exorditur:

Arma, virumque cano, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris jactatus, & alto,
Vi ſuperum, ſævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello paſſus, dum conderet urbem,
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
Muſa mihi cauſſas memora, quo numine læſo,
Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere caſus
Inſignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit, tantæne animis cœleſtibus iræ?
Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago, Italiam contra, Tiberinaque longè
Oſtia, dives opum, ſtudiiſque aſperrima belli,
Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Poſthabita coluiſſe Samo, heic illius arma,
Heic currus fuit, hoc regnum Dea gentibus eſſe,
Si qua fata ſinant, jam tum tenditque fovetque.
Progeniem ſed enim Trojano à ſanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
Hinc populum latè Regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ: ſic volvere Parcas:
Id metuens, veteriſque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris geſſerat Argis:
Necdum etiam cauſſæ irarum, ſævique dolores
Exciderant animo: manet alta mente repoſtum
Iudicium Paridis ſpretæque injuria formæ,
Et genus inviſum, & rapti Ganymedis honores.
His accenſa ſuper, jactatos æquore toto
Troïas, relliquias Danaum atque immitis Achillei
Arcebat longè Latio: multoſque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum,
Tantæ molis erat Romanam condere gentem!
Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti, & ſpumas ſalis ære ruebant:
Cum Iuno æternum ſervans ſub pectore vulnus
Hæc ſecum:

Deinde iratæ Iunonis perſonam induit.

——— *Mene incepto deſiſtere victam?*
Nec poſſe Italia Teucrorum avertere Regem?
Quippe vetor fatis; Pallaſne exurere claſſem
Argivûm, atque ipſos potuit ſubmergere Ponto,
Vnius ob noxam, & furias Ajacis Oïlei?
Ipſa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Diſjecitque rateis, evertitque æquora ventis.
Illum exſpirantem transfixo pectore flammas

Turbine

Trojanas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai: quæque ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui. Quis talia fando
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyſſei
Temperet à lacrymis? & jam nox humida cœlo
Præcipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos.
Sed, ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et breviter Trojæ ſupremum audire laborem,
Quanquam animus meminiſſe horret, luctuque refugit,
Incipiam. Fracti bello, fatiſque repulſi
Ductores Danaum, tot jam labentibus annis,
Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, ſectaque intexunt abjete coſtas:
Votum pro reditu ſimulant: ea fama vagatur,
Huc delecta virûm ſortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penituſque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent, &c.

Hæc ratio, ut nunc Poëta, nunc alii loquantur, tota Iliade, & Odyſſea, tota itidem Æneide cuſtoditur. Ille Poeta maximè commendandus, qui quam minimum loquitur ex ſua perſona, perpetuoque imitatur: cum ejus laus potiſſimum in imitatione conſiſtat.

De Exercitatione, & modo ſcribendi.

CAPVT IX.

QVi ſine multa exercitatione, ſine diligenti optimorum poetarum imitatione (ut alia non pauca prætercam) ſe magnam laudem adepturum ſperat, is non tam imprudens, quam impudens cenſeri ritè poteſt. Laborandum non eſt, ut multos quotidie verſus eructemus, paucos velim, & quam poteſt fieri optimos. Quod ſine meditatione, cura, cunctatione, & mora non erit. Verum quid inde commodi naſcatur, docet Quintil. lib. 10, c. 3. *Cito ſcribendo non fit, ut bene: bene ſcribendo fit, ut cito ſcribamus. Primum hoc conſtituendum eſt, ut quàm optimè ſcribamus, celeritatem dabit conſuetudo.* Stylus eſt optimus & dicendi, & poetandi effector, ac magiſter: ſtylus, inquam, non ſine cura, animadverſione, & diligentia. Obtemperandum p[illegible]ſus ejuſdem Quintil. conſilio, cujus hæc ſunt verba: *Sit primo vel tardus, dum diligens ſit, ſtylus. Quæramus optima, nec primo ſe offerentibus gaudeamus. Adhibeatur judicium inventis, diſpoſitio probatis. Delectus enim rerum verborumque habendus eſt, & pondera ſingulorum examinanda. Poſt ſubeat ratio collocandi, verſenturque omni modo numeri. Non ut quodque ſe profert verbum, occupet locum. Quæ quidem ut diligentius exequamur, repetenda ſæpius erunt ſcriptorum proxima. Nam præter id, quod ſic melius junguntur prioribus ſequentia, calor quoque ille cogitationis, qui ſcribendi mora refrixit, recipit ex integro vires & velut repetito ſpatio ſumit impetum: quod in certamine*

tamine ſaliendi fieri videmus, ut conatum longius petant, & ad id quæ contenditur ſpatium, curſu ferantur: utque in jaculando brachia reducimus & expulſuri tela nervos retro tendimus. Eodem capite reprehendit quoſdam qui primo occurrere materiam ſtylo quam velociſſimo volunt, & ſequentes calorem ac impetum, ex tempore ſcribunt: hanc ſilvam vocant. *Repetunt deinde & componunt quæ effuderant: ſed verba emendantur, & numeri: manet in rebus temere congeſtis, quæ fuit, levitas. Protinus ergo adhibere curam rectius erit, atque ab initio ſic opus ducere, ut calandum, non ex integro fabricandum ſit.* Hæc Fabius.

Genera quædam exercitationis Poeticæ.
CAPVT X.

PRimum ſit illud, unam eandemque rem diverſis verbis, eadem, aut diverſa ſpecie carminis eloqui: exemplo ſit amnis glacie concretus, in Appendice Virgiliana diverſis modis eleganter deſcriptus.

Qua ratis egit iter, juncto bove plauſtra trahuntur:
Poſtquam triſtis hiems frigore vinxit aquas.
Suſtinet unda rotam, patula modo pervia puppi;
Vt concreta gelu marmoris inſtar habet.
Quas modo plauſtra premunt undas, ratis antè ſecabat:
Poſtquam brumali diriguere gelu.
Vnda rotam patitur, celerem nunc paſſa carinam:
In glaciem ſolidam verſus ut amnis abit.
Quæ ſolita eſt ferre unda rates, fit pervia plauſtris:
Vt ſtetit in glaciem marmore verſa novo.
Semita fit plauſtro, quà puppis adunca cucurrit:
Poſtquam frigoribus bruma coegit aquas.
Orbita ſignat iter, modo quà cavus alveus exit:
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.
Amnis iter plauſtro dat, qui dedit ante carinæ:
Duruit ut ventis unda, fit apta rotis.
Plauſtra boves ducunt, quæ remis acta carina eſt:
Poſtquam diriguit craſſus in amne liquor.
Vnda capax ratium plauſtris iter algida præbet:
Frigoribus ſævis ut ſtetit amnis iners.
Plauſtra viam carpunt, quà puppes ire ſolebant:
Frigidus ut Boreas obſtupefecit aquas.

2. Conducet tractari idem nunc conciſè & breviter, nunc amplè & copioſè: nunc propriis, nunc modificatis verbis: nunc ſimplici, nunc verſa, & luminibus inſignita oratione.

3. Transfundamus ſolutam ac liberam orationem in carmen, oratoriaſque locutiones Poeticis commutare ſtudeamus. Et cum Oratores reſtrictiores, nos liberiores ſimus, moreque Poetico argumentum dilatemus, fucum addamus, flores intexamus.

4. Ver-

4. Vertamus interdum aliquid, breve tamen, de Græco in Latinum, aut de Latino in Græcum. Quæ exercitatio ad utriuſque linguæ proprietatem, ſplendorem, elegantiam, copiam, figurarumque varietatem percipiendam non mediocriter valet. Imitatione autem optimorum, ſimilia inveniendi facultas parabitur, & intelligentia præterea atque judicium ex hoc acquiretur, ut Plinius aſſeverat.

5. Vnum genus carminis apud auctorem aliquem inventum, numeris mutatis ad aliud redigamus: Hexametrum ad Elegiacum, Phaleucium & Sapphicum, & cæteraeodem modo.

6. Quinimo eodem genere, quo Poeta ille uſus eſt, eandem rem explicandam ſumamus. Poſtremo, verſus Poetæ boni ad alium ſenſum convertemus: & tanquam ſurculos ex arbore una in aliam inſeremus, qui tamen in ea nati, non in eam inſiti videri poſſint: idque dupliciter, vel ἀπαραποιήτως, nulla mutatione, quomodo fecerunt Proba Falconia ex Virgilio, & Eudocia Imperatrix ex Homero, quod genus centones, à centonibus, quibus fiunt ſtragula; vocamus: vel παραπεποιημένως in parte aliqua, quod genus Parodias nominant. Nec ejus exempla deſunt. *Vide Scaligerum.*

De Imitatione, & quo pacto imitandum ſit.

CAPVT XI.

DVplicem eſſe imitationem conſtat. Vnam de qua in principio hujus libelli actum eſt, ubi imitari effingere quippiam, ſignificare diximus: alteram, qua impellimur cum diligenti ratione, ut alicujus boni, & præſtantis Poetæ ſimiles, ſecundum omnes ejus virtutes, aut ſaltem inſigniores, eſſe poſſimus. Vnus præcipue deligendus, cui nos ſimiles eſſe ſtudeamus, cui ſi quid deeſt, nullo negotio ab aliis petere licebit. Qui Comœdiam facturus eſt, ad exemplum Plauti aut Terentii properabit: qui Heroicum, Virgilium imitabitur: qui Elegiacum, Propertium ſequetur. In Lyricis quid nobilius Horatio? In Tragœdia quem imitemur, exemplo ſuo docebit Seneca. Omnis autem labor eo impendendus, ne quæ dicimus illorum; ſed noſtra videantur, quamvis doctos viros unde illa hauſerimus non fallat. Apes imitari præcepit Seneca, quas videmus volitare per florea rura, & ſuccos ad mellificandum idoneos quærere. Nos ſimiliter, quæ ex diverſa, ſeu multa unius lectione congeſſimus, ſeparare debemus: deinde adhibita ingenii cura, & facultate in unum ſaporem varia illa libamenta confundere: ut etiamſi apparuerit unde ſumptum ſit, aliud tamen eſſe, quam unde ſumptum eſt, appareat. Quod in corpore noſtro videmus ſine ulla opera noſtra facere naturam.

Alimenta

Alimenta quæ accepimus, quam diu in ſua qualitate perdurant, & ſolida innatant, ſtomacho oneri ſunt. At cum ex eo quod erant, mutata ſunt, tunc demum in vires, & in ſanguinem tranſeunt. Idem in his quibus aluntur ingenia præſtemus: ut quæcunque hauſimus, non patiamur integra eſſe, ne aliena ſint, ſed concoquamus illa.

De Argumento viribus convenienter ſumendo, deque carminis, & Poeſeos genere deligendo.

CAPVT XII.

PErbene Horatius monuit non eſſe grandius imponendum onus humeris, quam ſuſtinere queunt, materiamque ſcriptioni deligi demum eam oportere, quæ exploratis, ac tentatis antea diligenter viribus convenire ſentiatur. Quod ſi nos viribus noſtris metiemur, & par onus ingenio doctrinæque noſtræ ſubjecerimus (neque enim omnia poſſumus omnes) promittit, nec verba nobis, nec diſpoſitionem atque ordinem (ſine quo nihil lucidum, omnia perturbata, & obſcura fiunt) defuturum.

Sumite materiam veſtris qui ſcribitis aptam
Viribus, & verſate diu, quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.

Alioqui propter imbecillitatem ingenii, & orationis paupertatem in medio conatu ſubſiſtere, incœptumque curſum interrumpere compellemur. Ovid. 2 Triſt. poſtquam ſemet accuſavit, quod non relictis nugis amatoriis res bello geſtas, populi Romani, atque adeo Aug. Cæſaris ad poſteritatis memoriam verſibus commendaſſet, tandem ita ſe purgat:

Arguor immerito: tenuis mihi campus aratur.
Illud erat magna fertilitatis opus.
Non ideo debet pelago ſe credere, ſi qua
Audet in exiguo ludere cymba lacu.
Forſan in hoc, dubitem, numeris levioribus aptus
Sim ſatis, in parvos ſufficiamque modos:
At ſi me jubeas domitos Iovis igne gigantes
Dicere, conantem debilitabit onus.
Divitis ingenii eſt, immania Cæſaris acta
Condere, materia ne ſuperetur opus.

Et poſt multa in eodem libro ad Auguſtum ſcripto:

Bella ſonant alii telis inſtructa cruentis,
Parſque tui generis, pars tua facta canit.
Invida me ſpatio natura coercuit arcto,
Ingenio vires exiguaſque dedit.

Et libro 2 de Ponto. eleg. 5.

Dum tamen in rebus tentamus carmina parvis,
Materia gracili ſufficit ingenium.

Con-

Conſultum proinde eſt, non ſubito Iliadas, & Gigantomachias captare, argumenta, inquam, operoſa, longa, difficilia: id enim quid aliud fuerit, quam cereis pennis volitare? Res ludicras principio canamus, ipſi quoque Culicem noſtrum, aut Araneolum, aut Formicam, aut Batrachomyomachiam, aut Apologos Æſopicos habeamus. Iocemur Epigrammatis. Quædam puſilla, & contractiora Poëmata, ſed venuſta, & ingenioſa extundamus, donec humeri vitulo ferendo aſſueti, bovem geſtare poſſint. Hæc ſunt Poetarum tyrocinia, hæ primæ velitationes & progymnaſmata. Quod de materia, ſive argumentis dictum eſt, hoc idem prorſus de genere carminis, quod materiæ congruens, & accommodatum eſſe debet, intelligatur, ne optet ephippia bos piger: optet arare caballus. Cernimus alios ad Comœdiam, alios ad Tragœdiam faciendam natos. Hic in Lyrico, iſte in Elegia, ille in Epigrammate non perdit operam. Capiat adoleſcens aptum ſibi & idoneum naturæ ſuæ poematis, & carminis genus, in quo præcipue excolendo multum temporis, atque ſtudii conſumat.

Conquirenda rerum ac verborum ſupellex. Tranquillitate, & Seceſſu opus.

CAPVT XIII.

PRiuſquam ad conficiendum poema longius accingamur, multa & magna rerum atque verborum. (quibus duobus omnis conſtat abſolviturque oratio) ſupellex comportanda, & undique conquirenda eſt. Ex arca plena ſumptum facere perjucundum eſt: durum contra impendere, quæ nondum poſſederis, & magnæ temeritatis, nondum cæſa, & convecta materia aggredi ad ædificandum. Commendatur, qui cum nunquam non ſtudioſe, attenteque, tum ſub illud tempus longe ſtudioſius, attentiuſque veteres Poëtas legunt, quo ſunt carmina ſcripturi: ibique inſtar apum, per amœniſſimos campos & floriferos ſaltus divagantes, tanquam è floſculis decerpunt, unde mel conficiant. Ex quo conſequitur, ut jam effectum poëma eruditis hominibus, quique tritas habent aures notandis generibus Poëtarum, lectu ſit quam gratiſſimum: propterea nimirum, quod plures locos inſignes ex optimis Poetarum ingenioſè imitatos deprehendunt. Alia duo quoque carminibus multo rectius, faciliuſque componendis non mediocre præſtabunt auxilium. Vnum eſt, mens pacata, mens alia quavis ſolicitudine vacans, angore & perturbatione omni ſoluta prorſus, atque libera. Animus diſtractus, nulla in re munus ſuum fungi probè, ac decenter poteſt; nedum, ut pariendis verſibus ornatiſſimis idoneus videatur: quos ſi quis cura, attentione, judicio indigere non putat, ipſe judicio indiget. Ovidius hoc ipſum non ſemel judicavit, docuit

docuitque hanc ipſam eſſe cauſam, cur tam difficulter verſus ſcriberet: quia ſcilicet pæne quotidiano metu periculorum, ac trepidatione jactaretur.

——— Carmina latum
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Carmina proveniunt animo deducta ſereno,
Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis.

Idem, quomodo in tempeſtatum procella, animi ſtatu perturbatiſſimo, verſus facere potuerit, miratur, & ait:

Quod facerem verſus inter fera murmura ponti,
Cyclades Ægeas obſtupuiſſe puto.
Ipſe ergo nunc miror tantis animique mariſque
Fluctibus ingenium non cecidiſſe meum.

Alterum eſt, ſeceſſus. Demoſthenem Fabius commendat, qui ſe in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihilque proſpici poſſet, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque, lucubrantes, inquit, ſilentium noctis, & clauſum cubiculum, & lumen unum velut tectos maximè teneant. Nox quoque verſibus faciendis, ut orationibus opportuna eſt, quam græci non ſine cauſa εὐφρόνην appellarunt, & conſultationibus accommodatam boni ſcriptores aſſerunt. Latebræ etiam, & loca planè ſola juvant: quod item voluit Ovidius, ut illud ſuperius, animum ſcilicet curis non impeditum.

Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt.

Sed illi loci, in quibus eſt ſenſibus blandiens amœnitas, ſilvæ, horti, nemora, ruſcula, ubi frondeſcunt arbores, pubeſcunt vites, ſegetes largiuntur fruges, ubi obliquo laborat lympha fugax trepidare rivo, tales, inquam, loci poetis aptiores & proprii videntur. Atque Horatius tales receſſus imprimis adamavit, eoſque Poetis frequentandos ſuadet.

——— me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo.

Et Epiſt. 2, Lib. 2.

Præter cætera Romæ mene poemata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas, totque labores?

Et paulo poſt:

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Ovidius proinde ad finem elegiæ, unde ſuperiores verſus allati, veniam à lectoribus petit his verbis:

Quo magis his debes ignoſcere, candide lector,
Si ſpe ſunt, ut ſunt, inferiora tua.
Non hæc in noſtris, ut quondam, ſcripſimus hortis,
Nec conſuete, meum, lectule, corpus habes.
Iactor in indomito brumali luce profundo,
Ipſaque cæruleis charta feritur aquis.

De In-

De Iudicio.

CAPUT XIV.

IN Poeticis nulla res tanti eſt momenti, quanti judicium, nec eſt aliud quidquam, cujus major ſit vel commendatio, vel admiratio . Difficultas propè maxima, cum id arte præceptiſque tradi vix poſſit : quia potius naturæ munus quoddam eſt, atque illuſtre beneficium. Nullus locus æque lubricus, nihil in quo & frequentius, & gravius, & à pluribus offendatur. Multi in omnem partem lapſus, quos vitare non poterit, qui non animadverterit : non autem animadvertet , quem judiciii acrimonia ſubtilitaſque deſtituerit. Nihil aptius dici poteſt, opinor, quam judicium eſſe oculum ingenii, ſine quo etiam videntes nihil vident, & quodammodo in tenebris ſaltant. Sæpe autem evenit, ut dum unam vitare culpam contendimus, & dum reipſa vitamus, in aliam quandam ſtultitia noſtra & imprudentia incidamus. Scitè Horatius:

Dum vitant ſtulti vitia in contraria currunt .

Vt in vita, inquit M. Tullius, *ſic in oratione nihil eſt difficilius, quam quid deceat videre : πρέπον appellant Græci, nos decorum: de quo & præclarè multa præcipiuntur, & eſt res cognitione digniſſima. Hujus ignoratione non modo in vita. ſed ſæpiſſime in poematis, & in oratione peccatur.* Hinc Flaccus:

Maxima pars vatum. pater, & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. Brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi
Deficiunt, animique : profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium, timiduſque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis appingit, fluctibus aprum.

Quibus ille verbis universè docet, quàm limato, & acri judicio prędítum eſſe poetam oporteat, ut vitioſa à rectis diſtinguere, & illa rejicere , illa ſequi in ſcribendo queat. Ponit autem quinque vitiorum exempla Horatius. Fideliter monuit idem, ut ne nimium noſtro judicio tribuamus : ſed alios quoque poematum noſtrorum judices, & arbitros adhibeamus : nam duo oculi plus vident quam unus.

Tu nihil invita dices, facieſque Minerva,
Id tibi judicium eſt : ea mens. Si quid tamen olim,
Scripſeris, in Meci deſcendat judicis aures,
Et patris, & noſtras.

Iam quod aliis faciendum ſuaſit , id ipſemet fecit: nam ad Tibullum ſcribens epiſtola quarta , libro primo ſic orditur:

Albi noſtrorum ſermonum candide judex.

A doctioribus, & prudentioribus nos emendari non recuſabimus,

AD LECTOREM CANDIDVM IOANNIS CORNELIADÆ Angli pro Poetica Inſtitutione programma.

QVid ſit, & ipſa quibus perfecta Poetica fiat
Partibus, ejuſdem diverſa poemata, itemque
Quid deceat, quid non quovis in carmine vatem,
Quæ virtutis ei, vitiique exiſtat origo,
Cui noviſſe libet (vati libuiſſe futuro
Addecet) hunc emat, hunc legat. Omnia tradit ad artem
Hanc perdiſcendam quæ ſunt accommoda: linquit
Intactum nihil, in minima quod parte novello
Iamque incœptanti valeat prodeſſe Poetæ.
Qua, ſcripſere quidem multi, ratione, modoque
Omne genus carmen docta ſplendeſcat ab arte,
Ad doctis tritiſque diu. Hic documenta tenellis
Proponit, monſtratque viam quæ ducit eodem.
Queis bene perſpectis non quod remoretur euntem
Eſt ſuper: experiaris, idem teſtabere mecum.
Si conciſa tamen nimis hæc fortaſſe putabis,
Quæ tibi BVCHLERVS *brevitatis amore coegit,*
Pontani *&* Vidæ *doctiſſima conſule ſcripta:*
Quod ſi Scaligerum libeat ſociare duobus,
Plura parata putes tibi, quàm ſit habere neceſſe.

VTRVM

VTRVM NASCATVR, an fiat Poëta.

CAPVT I.

QVANQVAM Poëtica Naturam, ſive ingenium maximè deſideret, ut ne quid tamen ad perfectionem deſit, artem quoque, & præterea exercitationem, & imitationem depoſcit. Horatius allata quæſtione, naturane an ars plus ad carminis laudem proficeret, alteram ab altera ſeparari, ac divelli non poſſe, aſſeruit.

Natura fieret laudabile carmen an arte,
Quæſitum eſt: ego nec ſtudium ſine divite vena,
Nec rude quid proſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & conjurat amicè.

Ars, tanquam certiſſima dux, viam demonſtrat: quam ſi fideliter ſequemur, nunquam offendemus. Et quamvis non pauca ſint, quæ nullis præceptionibus pariuntur, propterea quod à natura inſeruntur, nihilominus eadem naturæ dona ab arte magiſtra perficiuntur.

Notatio, & Natura Poetices.

CAPVT II.

POëtæ nomen παρὰ τὸ ποιεῖν deflexum eſt. Quam vocem facere & fingere cum interpretentur, Poëta nobis factor, & fictor, ſive imitator, & Poëtica proinde ars faciendi & fingendi, ſive imitandi exponetur. Fingere enim ſeu effingere eſt imitari: nempe rem illam, cujus imago, & ſimilitudo fingitur: & qui imitatur, effingit quippiam. Poeta cum non tantummodo rerum exſtantium formas, & ſimulacra elegantiſſime imitando, conſequatur, & exprimat: ſed inſuper non exſtantium, quæ tamen exſtare poſſent, & ita poſſent (quod quidem magis ipſius eſt officium) novas, & mirificas omnino ſpecies, ac ſimilitudines præclaro quodam modo progignat & tanquam è nihilo res fingendo producat, utramque illam ſignificationem τοῦ ποιεῖν fingere, facere, ſcilicet peræque ἀντωνομαςικῶς Poeticæ, ſibique propriam fecit. Reliquarum artium nulli, quæ vel factione, vel imitatione conſtant, nec earum artificibus hoc nomen tribuitur. *Sit ergo Poetica ars hominum actiones effingens, eaſque ad vitam inſtituendam carminibus explicans.* Imitatio ſeu fictio Poeticam ab iis artibus ſecernit, quæ imitatione nulla continentur; carmen ab iis, quæ tametſi imi-

 tantur,

tantur, & fingunt, ut Dialogi, metrum tamen non adhibent. Idcirco ſi vel imitatio, vel carmen abfuerit, Poëſis nulla erit. Fabuloſa fictio, eſt tanquam forma,& anima Poëſeos, cum fingere magis, quam verſificare Poëtam reddat. At vero uſus, quem penes arbitrium eſt,& jus, & norma loquendi, Poëtas nominare conſuevit, qui tantum norunt metra funditare. quique ἐν τῷ μιμεῖσθαι nihil valent. Hos docti verſificatores vocant.

De Poetarum ordinibus.

CAPVT III.

QVatuor potiſſimum Poetarum genera videtur voluiſſe in Oratore perfecto M. Tullius: Epicos ſive Heroicos, Iambographos, Tragicos, Lyricos ſive Melicos, in quorum primo principem numerat Homerum, in altero Archilocuum, in tertio Sophoclem, in poſtremo Pindarum. In libello de opt. gen. Oratorum recenſuit Tragicos, Comicos, Epicos, Melicos, Dithyrambicos. Quo loco pro ratione inſtituti ſui in enumerando accuratior, &, ut credibile eſt, Iambographos Comicorum nomine complexus eſt: propterea quod in Comœdiis jambi uſus eſt frequentiſſimus. Horatius ad Piſones adduxit in medium ſex ordines, Heroicos, Elegiacos, Lyricos, Iambicos, Comicos, Tragicos: Dithyrambicos ideo prætermiſit, quod ea ætate nemo factitaret id genus poëmata. Quæ diviſiones cum vel materiam, vel genus carminis tantummodo conſiderent, non ſatis Poëtarum diſcrimina metiuntur. Etſi etiam carmen ita à Poëta ſuſcipitur, ut omittere non liceat, ipſum tamen honorem, ac nomen Poëtæ, non magis cuiquam conciliat, quam corpus humanum cuipiam dat eſſe hominem, ſi animus conſilii, & intelligentiæ compos defuerit. Quod ſi quis ſecum attentius perpendat, quid muneris Poëta verus exerceat, nempe hominum actiones imitando exprimere, quæ aut honeſtæ ſunt & bonæ, aut inhoneſtæ, & malæ, atque ideo aut laude aut vituperatione afficiendæ: tria potiſſimum poëtarum genera, Epicum, Comicum, Tragicum inveniet.

Qua materia Poeta.

CAPVT IV.

CIcero 1 de Orat. eandem propè, hoc eſt, æquè amplam, vagam, longè lateque diffuſam Poëtæ, quam Oratori materiam ſubjecit, his verbis: *Eſt enim finitimus Oratori Poeta, numeris aſtrictior paulo: verborum autem licentia liberior: multis ornādi generibus ſocius ac pœne; par: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumſcribat, aut definiat jus ſuum, quominus ei liceat ea-*

erat eadem illa facultate , *& copia vagari qua velit.* Iam porro notum eſt, quid, & quantum in illa eruditiſſima diſputatione L. Craſſus Oratori, id eſt, eloquenti permiſerit, in quo regnare poſſit ejus oratio, Theſin puta & Hypotheſin, breviter, res omnes. Et ſanè cum hiſtoriam Poëtarum evolvimus, nihil propemodum, ſeu ſupra lunæ orbem, & æternum, ſeu infra, & fluxum, caducumque ſit, quod aſtricto dicendi genere non comprehenſum, & explicatum, videmus. Quod cum ita ſit, nihilominus de materia Poetæ anguſtius, & ad definitionem hujus δυνάμεως, ut Plutarchus vocat, atque ad officium Poëtæ aliquanto accommodatius diſſerendo; materia ejus præcipue ſunt actiones hominum. In his ſiquidem effingendis, & ad uſum, atque commodum vitæ exprimendis ejuſdem cura, labor, induſtria ſe extendit.

Quis ſit Poetæ finis.

CAPVT V.

POëtarum ſcopus eſt docere, & delectare per imitationem, & carmen, velut conditiones penitus neceſſarias.

Horatius:

Aut prodeſſe volunt, aut delectare poetæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ.

Diſtinctè, & manifeſtè tres fines adducit, quorum poſtremum ipſe mox commendat, cæteriſque anteponit. *Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci.*

Vt certum doctrinæ genus intelligeremus, verbum (prodeſſe) quam (docere) maluit Horatius. Apertius autem in ſecundo cum dixit: *& idonea dicere vitæ.*

Quid diſtent Poema & Poeſis.

CAPVT VI.

P*Oema eſt opus ipſum Poetæ, id nimirum quod effectum eſt, finis & fructus operæ atque ſtudii, quod impendit Poeta. Poeſis eſt fictio ipſa, ratione, ac forma Poematis, ſive induſtria, atque opera facientis*: ut Poema, Poeſis, Poeta, hæc tria differunt, quomodo tres perſonæ verbi à quibus oriuntur, πεποίημαι, πεποίησαι, πεποίηται. A prima exiſtit Poema, ab altera Poeſis, à tertia Poeta: quaſi dicas factum, factio, factor: aut fictum, fictio, fictor. *Poema Ciceroni eſt metrica ſcriptio, tam parva, quàm magna.* Poeſis interdum ipſum etiam habitum, ſeu artem; Poeticam videlicet ipſam declarat. At Poema nunquam pro Poeſi dictum invenias.

Tres Poëmatum modi, eorumque Appellationes, & Species.

CAPVT VII.

PLato de optimo ſtatu civitatis lib. 3 omnem orationem Poëtarum in tres formas diſtribuit. Vnam appellat, ἁπλὴν διήγησιν, ſimplicem, & nudam narrationem: quando videlicet res ſimpliciter, ac nudè continuatione expoſitionis à Poëta ſolo commemorantur. Alteram διὰ μιμήσεως γινομένην per imitationem efformatam: quoties adhibentur perſonæ quædam, quæ rem quaſi tum ageretur repræſentant, tacente, ac nihil pronuntiante poëta. Poſtremam δι᾽ ἀμφοτέρων, quæ ex duabus ſuperioribus conflata, & concreta eſt, qua utroque modo permiſta, ſimplici narratione, inquam, & imitatione præſtant Poëtæ quod volunt: ſeu in qua & Poëta ipſe loquitur, & perſonis ſermo affingitur.

Singulorum modorum Greca & Latina Appellationes, cum ſuis Speciebus & Poetis.

CAPVT VIII.

PRimum vocant διηγηματικὸν, ἐξηγηματικὸν, ἀποδιηγηματικὸν, ἀναγγελτικὸν, latinè enuntiativum, enarrativum. Quidam προφορικὸν, etiam nominarunt, id eſt, pronuntiativum: Ariſtoteles verò ἀμετάβλητον, id eſt, immutabilem. Ad hunc pertinent, Ecloga 4, tres primi Georgicorum & prima pars quarti, Lueretius totus, & alii. Species ejus tres: ἀγγελτικὴ, qua ſententiæ morales ſcribuntur, ut fecit Theog. ἱστορικὴ, qua narrationes & genealogiæ, ut eſt Heſiodi Theogonia. διδασκαλικὴ, qua Philoſophia comprehenditur, ut libri Varronis, Empedoclis, Parmenidis, Lucretii. Item Aſtrologia, ut φαινόμενα Arati, pars Georgicôn Virgil. & ſimilia. Secundum nominant δραματικὸν, hoc eſt, activum, à geſtu nempe & actione: δρᾷν enim Dorica lingua valet agere. Etiam dicitur μιμητικὸς, latinè imitativus. Item διαλογητικὸς, aptiſſime: nam uſu factum eſt, ut traheretur ad ſignificandum diſputationes διάλογος. Huc rediguntur Ecloga 1, 3, 5, & 9. Species ejus quatuor apud Græcos, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos, Prætextata, Tabernaria, Attellana, Planipes. Reſtat tertius, quem nuncupant μικτὸν miſtum. Huic dantur Ecloga 2, 6, 8, 10. Hic continet Iliadem, Odyſſeam, totam Æneida: ad ſummam, Poëſin Epicam: cujus tamen vim ſi acrius contemplere, non tam μικτὴν, quam ἐξηγηματικὴν, judicabis. Et Lyricam, quæ, ſi Horatium noſtrum ſpectes, plures enim non habemus) æquè ſub primũ ſubjici poteſt. (Atque hujus tertiæ

formæ

formæ παράδειγμα ſit primus liber Æneidos Virgilii, in quo Poeta primum ex ſua perſona in hunc modum exorditur:

Arma, virumque cano. Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris; jactatus, & alto,
Vi ſuperum, ſævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello paſſus, dum conderet urbem.
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
Muſa mihi cauſſas memora, quo numine læſo,
Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere caſus
Inſignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit, tantæne animis cœleſtibus iræ?
Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago, Italiam contra, Tiberinaque longè
Oſtia, dives opum, ſtudiiſque aſperrima belli,
Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Poſthabita coluiſſe Samo, heic illius arma,
Heic currus fuit, hoc regnum Dea gentibus eſſe,
Si qua fata ſinant, jam tum tenditque ſ fovetque.
Progeniem ſed enim Trojano à ſanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
Hinc populum latè Regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ: ſic volvere Parcas:
Id metuens, veteriſque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris geſſerat Argis:
Necdum etiam cauſſæ irarum, ſævique dolores
Exciderant animo: manet alta mente repoſtum
Iudicium Paridis ſpretæque injuria formæ,
Et genus inviſum, & rapti Ganymedis honores.
His accenſa ſuper, jactatos æquore toto
Trojas, relliquias Danaum atque immitis Achillei
Arcebat longè Latio: multoſque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum,
Tantæ molis erat Romanam condere gentem!
Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti, & ſpumas ſalis ære ruebant:
Cum Iuno æternum ſervans ſub pectore vulnus
Hæc ſecum:

Deinde iratæ Iunonis perſonam induit.

———— Mene incepto deſiſtere victam?
Nec poſſe Italia Teucrorum avertere Regem?
Quippe vetor fatis; Pallaſne exurere claſſem
Argivûm, atque ipſos potuit ſubmergere Ponto,
Vnius ob noxam, & furias Ajacis Oilei?
Ipſa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rateis, evertitque æquora ventis.
Illum exſpirantem transfixo pectore flammas

Turbine

Trojanas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai: quæque ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui. Quis talia fando
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyſſei
Temperet à lacrymis ? & jam nox humida cælo
Præcipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos.
Sed, ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et breviter Trojæ ſupremum audire laborem,
Quanquam animus meminiſſe horret, luctuque refugit,
Incipiam. Fracti bello, fatiſque repulſi
Ductores Danaum, tot jam labentibus annis,
Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, ſectaque intexunt abjete coſtas:
Votum pro reditu ſimulant: ea fama vagatur,
Huc delecta virûm ſortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penituſque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent, &c.

Hæc ratio, ut nunc Poëta, nunc alii loquantur, tota Iliade, & Odyſſea, tota itidem Æneide cuſtoditur. Ille Poeta maximè commendandus, qui quam minimum loquitur ex ſua perſona, perpetuoque imitatur: cum ejus laus potiſſimum in imitatione conſiſtat.

De Exercitatione, & modo ſcribendi.

CAPUT IX.

QVi ſine multa exercitatione, ſine diligenti optimorum poetarum imitatione (ut alia non pauca prætercam) ſe magnam laudem adepturum ſperat, is non tam imprudens, quam impudens cenſeri ritè poteſt. Laborandum non eſt, ut multos quotidie verſus eructemus, paucos velim, & quam poteſt fieri optimos. Quod ſine meditatione, cura, cunctatione, & mora non erit. Verum quid inde commodi naſcatur, docet Quintil. lib. 10, c. 3. *Cito ſcribendo non fit, ut bene: bene ſcribendo fit, ut cito ſcribamus. Primum hoc conſtituendum eſt, ut quàm optimè ſcribamus, celeritatem dabit conſuetudo*. Stylus eſt optimus & dicendi, & poetandi effector, ac magiſter: ſtylus, inquam, non ſine cura, animadverſione, & diligentia. Obtemperandum p[illegible]ſus ejuſdem Quintil. conſilio, cujus hæc ſunt verba: *Sit primo vel tardus, dum diligens ſit, ſtylus. Quæramus optima, nec protinus ſe offerentibus gaudeamus. Adhibeatur judicium inventis, diſpoſitio probatis. Delectus enim rerum verborumque habendus eſt, & pondera ſingulorum examinanda. Poſt ſubeat ratio collocandi, verſenturque omni modo numeri. Non ut quodque ſe profert verbum, occupet locum. Quæ quidem ut diligentius exequamur, repetenda ſæpius erunt ſcriptorum proxima. Nam præter id, quod ſic melius junguntur prioribus ſequentia, calor quoque ille cogitationis, qui ſcribendi mora refrixit, recipit ex integro vires & velut repetito ſpatio ſumit impetum: quod in certamine*

tamine ſaliendi fieri videmus, ut conatum longius petant, & ad id quo contenditur ſpatium, curſu ferantur: utque in jaculando brachia reducimus & expulſuri tela nervos retro tendimus. Eodem capite reprehendit quoſdam qui primo occurrere materiam ſtylo quam velociſſimo volunt, & ſequentes calorem ac impetum, ex tempore ſcribunt: hanc ſilvam vocant. *Repetunt deinde & componunt quæ effuderant: ſed verba emendantur, & numeri: manet in rebus temere congeſtis, quæ fuit, levitas. Protinus ergo adhibere curam rectius erit, atque ab initio ſic opus ducere, ut cælandum, non ex integro fabricandum ſit.* Hæc Fabius.

Genera quædam exercitationis Poeticæ.

CAPVT X.

Primum ſit illud, unam eandemque rem diverſis verbis, eadem, aut diverſa ſpecie carminis eloqui: exemplo ſit amnis glacie concretus, in Appendice Virgiliana diverſis modis eleganter deſcriptus.

Qua ratis egit iter, juncto bove plauſtra trahuntur:
Poſtquam triſtis hiems frigore vinxit aquas.
Suſtinet unda rotam, patula modo pervia puppi;
Vt concreta gelu marmoris inſtar habet.
Quas modo plauſtra premunt undas, ratis antè ſecabat:
Poſtquam brumali diriguere gelu.
Vnda rotam patitur, celerem nunc paſſa carinam:
In glaciem ſolidam verſus ut amnis abit.
Quæ ſolita eſt ferre unda rates, fit pervia plauſtris:
Vt ſtetit in glaciem marmore verſa novo.
Semita fit plauſtro, quà puppis adunca cucurrit:
Poſtquam frigoribus bruma coegit aquas.
Orbita ſignat iter, modo quà cavus alveus exit:
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.
Amnis iter plauſtro dat, qui dedit ante carinæ:
Duruit ut ventis unda, fit apta rotis.
Plauſtra boves ducunt, quà remis acta carina eſt:
Poſtquam diriguit craſſus in amne liquor.
Vnda capax ratium plauſtris iter algida præbet:
Frigoribus ſævis ut ſtetit amnis iners.
Plauſtra viam carpunt, quà puppes ire ſolebant:
Frigidus ut Boreas obſtupefecit aquas.

2. Conducet tractari idem nunc conciſè & breviter, nunc amplè & copioſè: nunc propriis, nunc modificatis verbis: nunc ſimplici, nunc verſa, & luminibus inſignita oratione.

3. Transfundamus ſolutam ac liberam orationem in carmen, oratoriaſque locutiones Poeticis commutare ſtudeamus. Et cum Oratores reſtrictiores, nos liberiores ſimus, moreque Poetico argumentum dilatemus, fucum addamus, flores intexamus.

4. Ver-

4. Vertamus interdum aliquid, breve tamen, de Græco in Latinum, aut de Latino in Græcum. Quæ exercitatio ad utriuſque linguæ proprietatem, ſplendorem, elegantiam, copiam, figurarumque varietatem percipiendam non mediocriter valet. Imitatione autem optimorum, ſimilia inveniendi facultas parabitur, & intelligentia præterea atque judicium ex hoc acquiretur, ut Plinius aſſeverat.

5. Vnum genus carminis apud auctorem aliquem inventum, numeris mutatis ad aliud redigamus: Hexametrum ad Elegiacum, Phaleucium & Sapphicum, & cætera eodem modo.

6. Quinimo eodem genere, quo Poeta ille uſus eſt, eandem rem explicandam ſumamus. Poſtremo, verſus Poetæ boni ad alium ſenſum convertemus: & tanquam ſurculos ex arbore una in aliam inſeremus, qui tamen in ea nati, non in eam inſiti videri poſſint: idque dupliciter, vel ἀπαραλλάκτως, nulla mutatione, quomodo fecerunt Proba Falconia ex Virgilio, & Eudocia Imperatrix ex Homero, quod genus centones, à centonibus, quibus fiunt ſtragula, vocamus: vel παρῳδητικῶς in parte aliqua, quod genus Parodias nominant. Nec ejus exempla deſunt. *Vide Scaligerum.*

De Imitatione, & quo pacto imitandum ſit.

CAPVT XI.

DVplicem eſſe imitationem conſtat. Vnam de qua in principio hujus libelli actum eſt, ubi imitari effingere quippiam, ſignificare diximus: alteram, qua impellimur cum diligenti ratione, ut alicujus boni, & præſtantis Poetæ ſimiles, ſecundum omnes ejus virtutes, aut ſaltem inſigniores, eſſe poſſimus. Vnus præcipue deligendus, cui nos ſimiles eſſe ſtudeamus, cui ſi quid deeſt, nullo negotio ab aliis petere licebit. Qui Comœdiam facturus eſt, ad exemplum Plauti aut Terentii properabit: qui Heroicum, Virgilium imitabitur: qui Elegiacum, Propertium ſequetur. In Lyricis quid nobilius Horatio? In Tragœdia quem imitemur, exemplo ſuo docebit Seneca. Omnis autem labor eo impendendus, ne quæ dicimus illorum, ſed noſtra videantur, quamvis doctos viros unde illa hauſerimus non fallat. Apes imitari præcepit Seneca, quas videmus volitare per florea rura, & ſuccos ad mellificandum idoneos quærere. Nos ſimiliter, quæ ex diverſa, ſeu multa unius lectione congeſſimus, ſeparare debemus: deinde adhibita ingenii cura, & facultate in unum ſaporem varia illa libamenta confundere: ut etiamſi apparuerit unde ſumptum ſit, aliud tamen eſſe, quam unde ſumptum eſt, appareat. Quod in corpore noſtro videmus ſine ulla opera noſtra facere naturam.

Alimenta

Conſultum proinde eſt, non ſubito Iliadas, & Gigantomachias captare, argumenta, inquam, operoſa, longa, difficilia: id enim quid aliud fuerit, quam cereis pennis volitare? Res ludicras principio canamus, ipſi quoque Culicem noſtrum, aut Araneolum, aut Formicam, aut Batrachomyomachiam, aut Apologos Æſopicos habeamus. Iocemur Epigrammatis. Quædam puſilla, & contractiora Poëmata, ſed venuſta, & ingenioſa extundamus, donec humeri vitulo ferendo aſſueti, bovem geſtare poſſint. Hæc ſunt Poetarum tyrocinia, hæ primæ velitationes & progymnaſmata. Quod de materia, ſive argumentis dictum eſt, hoc idem prorſus de genere carminis, quod materiæ congruens, & accommodatum eſſe debet, intelligatur, ne optet ephippia bos piger: optet arare caballus. Cernimus alios ad Comædiam, alios ad Tragœdiam faciendam natos. Hic in Lyrico, iſte in Elegia, ille in Epigrammate non perdit operam. Capiat adoleſcens aptum ſibi & idoneum naturæ ſuæ poematis, & carminis genus, in quo præcipue excolendo multum temporis, atque ſtudii conſumat.

Conquirenda rerum ac verborum ſupellex. Tranquillitate, & Seceſſu opus.

CAPUT XIII.

PRiuſquam ad conficiendum poema longius accingamur, multa & magna rerum atque verborum (quibus duobus omnis conſtat abſolviturque oratio) ſupellex comportanda, & undique conquirenda eſt. Ex arca plena ſumptum facere perjucundum eſt: durum contra impendere, quæ nondum poſſederis, & magnæ temeritatis, nondum cæſa, & convecta materia aggredi ad ædificandum. Commendãtur, qui cum nunquam non ſtudioſe, attenteque, tum ſub illud tempus longe ſtudioſius, attentiuſque veteres Poëtas legunt, quo ſunt carmina ſcripturi: ibique inſtar apum, per amœniſſimos campos & floriferos ſaltus divagantes, tanquam è floſculis decerpunt, unde mel conficiant. Ex quo conſequitur, ut jam effectum poëmá eruditis hominibus, quique tritas habent aures notandis generibus Poëtarum, lectu ſit quam gratiſſimum: propterea nimirum, quod plures locos inſignes ex optimis Poetarum ingenioſè imitatos deprehendunt. Alia duo quoque carminibus multo rectius, faciliuſque componendis non mediocre præſtabunt auxilium. Vnum eſt, mens pacata, mens alia quavis ſolicitudine vacans, angore & perturbatione omni ſoluta prorſus, atque libera. Animus diſtractus, nulla in re munus ſuum fungi probè, ac decenter poteſt; nedum, ut pariendis verſibus ornatiſſimis idoneus videatur: quos ſi quis cura, attentione, judicio indigere non putat, ipſe judicio indiget. Ovidius hoc ipſum non ſemel judicavit,

docuitque hanc ipſam eſſe cauſam, cur tam difficulter verſus ſcriberet: quia ſcilicet pæne quotidiano metu periculorum, ac trepidatione jactaretur.

——————— *Carmina latum*
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Carmina proveniunt animo deducta ſereno,
Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis.

Idem, quomodo in tempeſtatum procella, animi ſtatu perturbatiſſimo, verſus facere potuerit, miratur, & ait:

Quod facerem verſus inter fera murmura ponti,
Cyclades Ægeas obſtupuiſſe puto.
Ipſe ergo nunc miror tantis animique mariſque
Fluctibus ingenium non cecidiſſe meum.

Alterum eſt, ſeceſſus. Demoſthenem Fabius commendat, qui ſe in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihilque proſpici poſſet, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque, lucubrantes, inquit, ſilentium noctis, & clauſum cubiculum, & lumen unum velut tectos maximè teneant. Nox quoque verſibus faciendis, ut orationibus opportuna eſt, quam græci non ſine cauſa εὐφρόνην appellarunt, & conſultationibus accommodatam boni ſcriptores aſſerunt. Latebræ etiam, & loca planè ſola juvant: quod item voluit Ovidius, ut illud ſuperius, animum ſcilicet curis non impeditum.

Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt.

Sed illi loci, in quibus eſt ſenſibus blandiens amœnitas, ſilvæ, horti, nemora, ruſcula, ubi frondeſcunt arbores, pubeſcunt vites, ſegetes largiuntur fruges, ubi obliquo laborat lympha fugax trepidare rivo, tales, inquam, loci poetis aptiores & proprii videntur. Atque Horatius tales receſſus imprimis adamavit, eoſque Poetis frequentandos ſuadet.

——————— *me gelidum nemus,*
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo.

Et Epiſt. 2, Lib. 2.

Præter cætera Romæ mene poemata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas, totque labores?

Et paulo poſt:

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Ovidius proinde ad finem elegiæ, unde ſuperiores verſus allati, veniam à lectoribus petit his verbis:

Quo magis his debes ignoſcere, candide lector,
Si ſpe ſunt, ut ſunt, inferiora tua.
Non hæc in noſtris, ut quondam, ſcripſimus hortis,
Nec conſuete, meum, lectule, corpus habes.
Iactor in indomito brumali luce profundo,
Ipſaque cæruleis charta feritur aquis.

De In-

De Iudicio.

CAPUT XIV.

IN Poeticis nulla res tanti eſt momenti, quanti judicium, nec eſt aliud quidquam, cujus major ſit vel commendatio, vel admiratio. Difficultas propè maxima, cum id arte præceptiſque tradi vix poſſit: quia potius naturæ munus quoddam eſt, atque illuſtre beneficium. Nullus locus æque lubricus, nihil in quo & frequentius, & gravius, & à pluribus offendatur. Multi in omnem partem lapſus, quos vitare non poterit, qui non animadverterit: non autem animadvertet, quem judiciii acrimonia ſubtilitaſque deſtituerit. Nihil aptius dici poteſt, opinor, quam judicium eſſe oculum ingenii, ſine quo etiam videntes nihil vident, & quodammodo in tenebris ſaltant. Sæpe autem evenit, ut dum unam vitare culpam contendimus, & dum reipſa vitamus, in aliam quandam ſtultitia noſtra & imprudentia incidamus. Scitè Horatius:

Dum vitant ſtulti vitia in contraria currunt.

Vt in vita, inquit M. Tullius, *ſic in oratione nihil eſt difficilius, quam quid deceat videre: πρέπον appellant Græci, nos decorum: de quo & præclarè multa præcipiuntur, & eſt res cognitione digniſſima. Hujus ignoratione non modo in vita, ſed ſæpiſſime in poematis, & in oratione peccatur.* Hinc Flaccus:

Maxima pars vatum, pater, & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. Brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi
Deficiunt, animique: profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium, timiduſque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis appingit, fluctibus aprum.

Quibus ille verbis universè docet, quàm limato, & acri judicio præditum eſſe poetam oporteat, ut vitioſa à rectis diſtinguere, & illa rejicere, illa ſequi in ſcribendo queat. Ponit autem quinque vitiorum exempla Horatius. Fideliter monuit idem, ut ne nimium noſtro judicio tribuamus: ſed alios quoque poematum noſtrorum judices, & arbitros adhibeamus: nam duo oculi plus vident quam unus.

Tu nihil invita dices, facieſque Minerva,
Id tibi judicium eſt: ea mens. Si quid tamen olim,
Scripſeris, in Meci deſcendat judicis aures,
Et patris, & noſtras.

Iam quod aliis faciendum ſuaſit, id ipſemet fecit: nam ad Tibullum ſcribens epiſtola quarta, libro primo ſic orditur:

Albi noſtrorum ſermonum candide judex.

A doctioribus, & prudentioribus nos emendari non recuſabimus,

ſabimus, & quod vel ingenio, vel judicio noſtro deeſt, id ab aliis mutuari non erubeſcemus.

De Diligentia emendationis, & recognitionis.

CAPVT XV.

IN crebra & ſolerti emendatione permultum eſt ſitum, cujus negligentiam in Poetis Romanis reprehendit Horatius:

Nec virtute foret, clariſque potentius armis
Quam lingua Latium, ſi non offenderet unum
Quemque Poetarum lima labor, & mora.

Mox in perſona Piſonum ad eam nos hortatur:

——————— *Vos ô*
Pompilius ſanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non caſtigavit ad unguem.

Et Sat. 10, Lib. I.

Sæpe ſtylum vertas, iterum quæ digna legi ſunt
Scripturus.

P. Virgil. certè ex induſtria emendandi ſummam ſibi laudem comparavit, qui teſte Donato, cum Georgicôn libros componeret, quotidie manè plurimos verſus meditatus dictabat, eoſque per totum diem retractando ad pauciſſimos redigebat: non abſurdè carmen ſe urſæ more dicens parere, & lambendo demum effingere. Conſtituit prætereain Græciam, & Aſiam proficiſci, totoque triennio Æneidem limare ac perpolire: ſed mors bonum conſilium diſturbavit. Quocirca teſtamento juſſit eam comburi: maluit ſiquidem prorſus non extare apud poſteros, quam inemendatam exſtare. Teſtis hujus carmen Octavii Auguſti, quod ob elegantiam adſcribere libuit.

Ergone ſupremis potuit vox improba verbis
Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in igneis,
Magnaque doctiloqui morietur Muſa Maronis?
Ah ſcelus indignum. Solvetur litera dives?
Et poterunt ſpectare oculi? nec parcet honori
Flamma ſuo? dignumque operis ſervare decorem?
Noſter Apollo veta: Muſa prohibete Latina.
Liber, & alma Ceres ſuccurrite. Veſter in armis
Miles erat, veſter docilis per rura colonus:
Nam docuit, quid ver ageret, quid cogeret æſtas,
Quid daret autumnus, quid bruma noviſſima ferret.
Arva reformavit: ſociavit vitibus ulmos:
Curavit pecudes: apibus ſua caſtra dicavit.
Hæc dedit, ut pereant? ipſum ſi dicere fas eſt.
Sed legum ſervanda fides: ſuprema voluntas
Quod mandat, fierique jubet, parere neceſſe eſt.

Fran-

Frangatur potius legum veneranda poteſtas,
Quam tot congeſtos noctesque diesque labores
Hauſerit una dies, ſupremaque juſſa parentis
Amittant vigilaſſe ſuum, ſi forte furenti
Erravit in morte dolor: ſi lingua locuta eſt
Neſcio quid titubante animo, non ſponte, ſed altis
Expugnata malis: odio languoris iniqui,
Si mens cæca fuit: iterum ſentire ruinas
Troja ſuas, iterum cogetur reddere voces?
Ardebit miſera poſt vulnera vulnus Eliſa?
Hoc opus æternum ruet? & tot bella, tot enſes
In cineres dabit hora nocens, & perfidus error?
Huc huc Pierides nemorum per luſtra loquaces
Tendite, & ardentes ignes fluvialibus undis
Mergite: ne pereat tam clari Muſa Poetæ,
Flammaque vaneſcat. Vivat Maro clarus in orbe,
Ingratuſque ſibi. Sed quod male juſſerat ipſe,
Sit vetuiſſe meum. Sacer eſt poſt tempora vitæ:
Sicque erit æternum tota reſonante Camœna
Carmen, & Imperii divi ſub nomine vivat,
Laudetur, placeat, vigeat, relegatur, ametur.

Optimum emendandi genus aſſerit eſſe Fabius, ſi ſcripta in aliquod tempus reponantur, ut ad ea poſt intervallum, velut nova atque aliena redeamus: ne alioquin nobis tanquam recens editi fœtus blandiantur. Unde Horatius:

——————nonumque prematur in annum,
Membranis intus poſitis delere licebit,
Quod non edideris, neſcit vox miſſa reverti.

Ubi ad exemplum Cinnæ videtur reſpexiſſe, qui poëma quod Smyrnam inſcripſerat, totis novem annis perpoliverat, de quo Catullus:

Smyrna mei Cinnæ nonam poſt denique meſſem
Quam cœpta eſt, nonamque edita poſt hiemem.

Hæc eo dicuntur, ut ſciamus non eſſe feſtinandum.

DE EPOPOEIA.

Quid potiſſimum velit hoc nomen: item de verſu Hexametro, & Heroico: & quid ſit Epopœia.

CAPUT XVI.

Ἔπος valet verbum, ſeu locutio, ποιεῖν facere, ſeu fingere, & ἐποποιΐα, quæcumque ſive ſoluta, ſive ligata oratione expreſſa fictio. Ita erunt Epici, tum qui dialogos componunt, tum Poetæ quilibet. Sed cum Epos propriè magiſque poëticam locutionem, propter ejus nobilitatem (verſum ſcilicet) quam aliam ſignificet (ut ποιεῖν quoque

tantur, & fingunt, ut Dialogi, metrum tamen non adhibent. Idcirco ſi vel imitatio, vel carmen abfuerit, Poëſis nulla erit. Fabuloſa fictio, eſt tanquam forma, & anima Poëſeos, cum fingere magis, quam verſificare Poëtam reddat. At vero uſus, quem penes arbitrium eſt, & jus, & norma loquendi, Poëtas nominare conſuevit, qui tantum norunt metra funditare. quique ἐν τῷ μιμεῖσθαι nihil valent. Hos docti verſificatores vocant.

De Poetarum ordinibus.

CAPVT III.

QVatuor potiſſimum Poetarum genera videtur voluiſſe in Oratore perfecto M. Tullius: Epicos ſive Heroicos, Iambographos, Tragicos, Lyricos ſive Melicos, in quorum primo principem numerat Homerum, in altero Archilocuum, in tertio Sophoclem, in poſtremo Pindarum. In libello de opt. gen. Oratorum recenſuit Tragicos, Comicos, Epicos, Melicos, Dithyrambicos. Quo loco pro ratione inſtituti ſui in enumerando accuratior, &, ut credibile eſt, Iambographos Comicorum nomine complexus eſt: propterea quod in Comœdiis jambi uſus eſt frequentiſſimus. Horatius ad Piſones adduxit in medium ſex ordines, Heroicos, Elegiacos, Lyricos, Iambicos, Comicos, Tragicos: Dithyrambicos ideo prætermiſit, quod ea ætate nemo factitaret id genus poëmata. Quæ diviſiones cum vel materiam, vel genus carminis tantummodo conſiderent, non ſatis Poëtarum diſcrimina metiuntur. Etſi etiam carmen ita à Poëta ſuſcipitur, ut omittere non liceat, ipſum tamen honorem, ac nomen Poëtæ, non magis cuiquam conciliat, quam corpus humanum cuipiam dat eſſe hominem, ſi animus conſilii, & intelligentiæ compos defuerit. Quod ſi quis ſecum attentius perpendat, quid muneris Poëta verus exerceat, nempe hominum actiones imitando exprimere, quæ aut honeſtæ ſunt & bonæ, aut inhoneſtæ, & malæ, atque ideo aut laude aut vituperatione afficiendæ: tria potiſſimum poëtarum genera, Epicum, Comicum, Tragicum inveniet.

Qua materia Poëta.

CAPVT IV.

CIcero I de Orat. eandem propè, hoc eſt, æquè amplam, vagam, longè lateque diffuſam Poëtæ, quam Oratori materiam ſubjecit, his verbis: *Eſt enim finitimus Oratori Poeta, numeris aſtrictior paulo: verborum autem licentia liberior: multis ornādi generibus ſocius ac pæne; par: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumſcribat, aut definiat jus ſuum, quominus ei liceat ea-*

ceat ea-

eat eadem illa facultate , *& copia vagari qua velit.* Iam porro notum eſt, quid, & quantum in illa eruditiſſima diſputatione L. Craſſus Oratori, id eſt, eloquenti permiſerit, in quo regnare poſſit ejus oratio, Theſin puta & Hypotheſin, breviter, res omnes. Et ſanè cum hiſtoriam Poëtarum evolvimus, nihil propemodum, ſeu ſupra lunæ orbem, & æternum, ſeu infra, & fluxum, caducumque ſit, quod aſtricto dicendi genere non comprehenſum, & explicatum, videmus. Quod cum ita ſit, nihilominus de materia Poetæ anguſtius, & ad definitionem hujus δυνάμεως, ut Plutarchus vocat, atque ad officium Poëtæ aliquanto accommodatius diſſerendo; materia ejus præcipue ſunt actiones hominum. In his ſiquidem effingendis, & ad uſum, atque commodum vitæ exprimendis ejuſdem cura, labor, induſtria ſe extendit.

Quis ſit Poeta finis.

CAPUT V.

Poëtarum ſcopus eſt docere, & delectare per imitationem, & carmen, velut conditiones penitus neceſſarias. Horatius:

Aut prodeſſe volunt, aut delectare poetæ,
Aut ſimul & jucunda, & idonea dicere vitæ.

Diſtinctè, & manifeſtè tres fines adducit, quorum poſtremum ipſe mox commendat, cæteriſque anteponit. *Omne tulit punctum, qui miſcuit utile dulci.*

Vt certum doctrinæ genus intelligeremus, verbum (prodeſſe) quam (docere) maluit Horatius. Apertius autem in ſecundo cum dixit: *& idonea dicere vitæ.*

Quid diſtent Poema & Poeſis.

CAPUT VI.

P*Oema eſt opus ipſum Poetæ, id nimirum quod effectum eſt, finis & fructus operæ atque ſtudii, quod impendit Poeta. Poeſis eſt fictio ipſa, ratione, ac forma Poematis, ſive induſtria, atque opera facientis*: ut Poema, Poeſis, Poeta, hæc tria differunt, quomodo tres perſonæ verbi à quibus oriuntur, πεποίημαι, πεποίησαι, πεποίηται. A prima exiſtit Poema, ab altera Poeſis, à tertia Poeta: quaſi dicas factum, factio, factor: aut fictum, fictio, fictor. *Poema Ciceroni eſt metrica ſcriptio, tam parva, quàm magna.* Poeſis interdum ipſum etiam habitum, ſeu artem; Poeticam videlicet ipſam declarat. At Poema nunquam pro Poeſi dictum invenias.

Tres Poematum modi, eorumque Appellationes, & Species.

CAPVT VII.

PLato de optimo ſtatu civitatis lib. 3 omnem orationem Poëtarum in tres formas diſtribuit. Vnam appellat, ἁπλὴν διήγησιν, ſimplicem, & nudam narrationem: quando videlicet res ſimpliciter, ac nudè continuatione expoſitionis à Poëta ſolo commemorantur. Alteram διὰ μιμήσεως γινομένην per imitationem efformatam: quoties adhibentur perſonæ quædam, quæ rem quaſi tum ageretur repræſentant, tacente, ac nihil pronuntiante poëta. Poſtremam δι' ἀμφοτέρων, quæ ex duabus ſuperioribus conflata, & concreta eſt, qua utroque modo permiſta, ſimplici narratione, inquam, & imitatione præſtant Poëtæ quod volunt: ſeu in qua & Poëta ipſe loquitur, & perſonis ſermo affingitur.

Singulorum modorum Græca & Latina Appellationes, cum ſuis Speciebus & Poetis.

CAPVT VIII.

PRimum vocant διηγηματικὸν, ἐξηγηματικὸν, ἀποδιηγηματικὸν, ἀναγγελτικὸν, latinè enuntiativum, enarrativum. Quidam προφορικὸν, etiam nominarunt, id eſt, pronuntiativum: Ariſtoteles verò ἀμετάβλητον, id eſt, immutabilem. Ad hunc pertinent, Ecloga 4, tres primi Georgicorum & prima pars quarti, Lucretius totus, & alii. Species ejus tres: ἀγγελτικὴ, qua ſententiæ morales ſcribuntur, ut fecit Theog. ἱστορικὴ, qua narrationes & genealogiæ, ut eſt Heſiodi Theogonia. διδασκαλικὴ, qua Philoſophia comprehenditur, ut libri Varronis, Empedoclis, Parmenidis, Lucretii. Item Aſtrologia, ut φαινόμενα Arati, pars Georgicôn Virgil. & ſimilia. Secundum nominant δραματικὸν, hoc eſt, activum, à geſtu nempe & actione: δρᾷν enim Dorica lingua valet agere. Etiam dicitur μιμητικὸς, latinè imitativus. Item διαλογητικὸς, aptiſſime: nam uſu factum eſt, ut traheretur ad ſignificandum diſputationes διάλογος. Huc rediguntur Ecloga 1, 3, 5, & 9. Species ejus quatuor apud Græcos, Tragica, Comica, Satyrica, Mimica: apud Romanos, Prætextata, Tabernaria, Attellana, Planipes. Reſtat tertius, quem nuncupant μικτὸν miſtum. Huic dantur Ecloga 2, 6, 8, 10. Hic continet Iliadem, Odyſſeam, totam Æneida: ad ſummam, Poëſin Epicam: cujus tamen vim ſi acrius contemplere, non tam μικτὴν, quam ἐξηγηματικὴν, judicabis. Et Lyricam, quæ, ſi Horatium noſtrum ſpectes, plures enim non habemus) æquè ſub primũ ſubjici poteſt. (Atque hujus tertiæ

formæ

formæ παράδειγμα ſit primus liber Æneidos Virgilii, in quo Poeta primum ex ſua perſona in hunc modum exorditur:

Arma, virumque cano, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus, Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris jactatus, & alto,
Vi ſuperum, ſævæ memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello paſſus, dum conderet urbem,
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres atque altæ mœnia Romæ.
Muſa mihi cauſſas memora, quo numine læſo,
Quidve dolens Regina Deûm, tot volvere caſus
Inſignem pietate virum, tot adire labores
Impulerit, tantæne animis cæleſtibus iræ?
Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago, Italiam contra, Tiberinaque longè
Oſtia, dives opum, ſtudiiſque aſperrima belli,
Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam
Poſthabita coluiſſe Samo, heic illius arma,
Heic currus fuit, hoc regnum Dea gentibus eſſe,
Si qua fata ſinant, jam tum tenditque, fovetque.
Progeniem ſed enim Trojano à ſanguine duci
Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces.
Hinc populum latè Regem, belloque ſuperbum
Venturum excidio Libyæ: ſic volvere Parcas.
Id metuens, veteriſque memor Saturnia belli,
Prima quod ad Trojam pro caris geſſerat Argis:
Necdum etiam cauſſæ irarum, ſævique dolores
Exciderant animo: manet alta mente repoſtum
Iudicium Paridis ſpretæque injuria formæ,
Et genus inviſum, & rapti Ganymedis honores.
His accenſa ſuper, jactatos æquore toto
Trojas, relliquias Danaum atque immitis Achillei
Arcebat longè Latio: multoſque per annos
Errabant acti fatis maria omnia circum,
Tanta molis erat Romanam condere gentem!
Vix è conſpectu Siculæ telluris in altum
Vela dabant læti, & ſpumas ſalis ære ruebant:
Cum Iuno æternum ſervans ſub pectore vulnus
Hæc ſecum:

Deinde iratæ Iunonis perſonam induit.

——— Mene incepto deſiſtere victam?
Nec poſſe Italia Teucrorum avertere Regem?
Quippe vetor fatis; Pallaſne exurere claſſem
Argivûm, atque ipſos potuit ſubmergere Ponto,
Vnius ob noxam, & furias Ajacis Oilei?
Ipſa Iovis rapidum jaculata è nubibus ignem,
Disjecitque rateis, evertitque æquora ventis.
Illum exſpirantem transfixo pectore flammas

Trojanas ut opes, & lamentabile regnum
Eruerint Danai: quæque ipſe miſerrima vidi,
Et quorum pars magna fui. Quis talia fando
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyſſei
Temperet à lacrymis? & jam nox humida cœlo
Præcipitat, ſuadentque cadentia ſidera ſomnos.
Sed, ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros,
Et breviter Troja ſupremum audire laborem,
Quanquam animus meminiſſe horret, luctuque refugit,
Incipiam. Fracti bello, fatiſque repulſi
Ductores Danaum, tot jam labentibus annis,
Inſtar montis equum divina Palladis arte
Ædificant, ſectaque intexunt abjete coſtas:
Votum pro reditu ſimulant: ea fama vagatur,
Huc delecta virûm ſortiti corpora furtim
Includunt cæco lateri, penituſque cavernas
Ingentes, uterumque armato milite complent, &c.

Hæc ratio, ut nunc Poëta, nunc alii loquantur, tota Iliade,& Odyſſea, tota itidem Æneide cuſtoditur. Ille Poeta maximè commendandus, qui quam minimum loquitur ex ſua perſona, perpetuoque imitatur:cum ejus laus potiſſimum in imitatione conſiſtat.

De Exercitatione, & modo ſcribendi.

CAPUT IX.

QVi ſine multa exercitatione, ſine diligenti optimorum poetarum imitatione (ut alia non pauca præteream) ſe magnam laudem adepturum ſperat,is non tam imprudens, quam impudens cenſeri ritè poteſt. Laborandum non eſt, ut multos quotidie verſus eructemus, paucos velim, & quam poteſt fieri optimos. Quod ſine meditatione, cura,cunctatione, & mora non erit. Verum quid inde commodi naſcatur, docet Quintil. lib. 10, c. 3. *Cito ſcribendo non fit, ut bene: bene ſcribendo fit, ut cito ſcribamus. Primum hoc conſtituendum eſt, ut quàm optimè ſcribamus, celeritatem dabit conſuetudo*. Stylus eſt optimus & dicendi, & poetandi effector, ac magiſter: ſtylus, inquam, non ſine cura, animadverſione, & diligentia. Obtemperandum p[illegible]ſus ejuſdem Quintil. conſilio, cujus hæc ſunt verba: *Sit primo vel tardus, dum diligens ſit, ſtylus. Quæramus optima, nec primo ſe offerentibus gaudeamus. Adhibeatur judicium inventis, diſpoſitio probatis. Delectus enim rerum verborumque habendus eſt, & pondera ſingulorum examinanda. Poſt ſubeat ratio collocandi, verſenturque omni modo numeri. Non ut quodque ſe profert verbum, occupet locum. Quæ quidem ut diligentius exequamur, repetenda ſæpius erunt ſcriptorum proxima. Nam præter id, quod ſic melius junguntur prioribus ſequentia, calor quoque ille cogitationis, qui ſcribendi mora refrixit, recipit ex integro vires & velut repetito ſpatio ſumit impetum: quod in certamine*

tamine ſaliendi fieri videmus, ut conatum longius petant, & ad id quo contenditur ſpatium, curſu ferantur: utque in jaculando brachia reducimus & expulſuri tela nervos retro tendimus. Eodem capite reprehendit quoſdam qui primo occurrere materiam ſtylo quam velociſſimo volunt, & ſequentes calorem ac impetum, ex tempore ſcribunt: hanc ſilvam vocant. *Repetunt deinde & componunt quæ effuderant: ſed verba emendantur, & numeri: manet in rebus temere congeſtis, quæ fuit, levitas. Protinus ergo adhibere curam rectius erit, atque ab initio ſic opus ducere, ut cælandum, non ex integro fabricandum ſit.* Hæc Fabius.

Genera quædam exercitationis Poeticæ.

CAPVT X.

PRimum ſit illud, unam eandemque rem diverſis verbis, eadem, aut diverſa ſpecie carminis eloqui: exemplo ſit amnis glacie concretus, in Appendice Virgiliana diverſis modis eleganter deſcriptus.

Qua ratis egit iter, juncto bove plauſtra trahuntur:
Poſtquam triſtis hiems frigore vinxit aquas.
Suſtinet unda rotam, patula modo pervia puppi;
Vt concreta gelu marmoris inſtar habet.
Quas modo plauſtra premunt undas, ratis antè ſecabat:
Poſtquam brumali diriguere gelu.
Vnda rotam patitur, celerem nunc paſſa carinam:
In glaciem ſolidam verſus ut omnis abit.
Quæ ſolita eſt ferre unda rates, ſit pervia plauſtris:
Vt ſtetit in glaciem marmore verſa novo.
Semita ſit plauſtro, quà puppis adunca cucurrit:
Poſtquam frigoribus bruma coegit aquas.
Orbita ſignat iter, modo quà cavus alveus exit:
Strinxit aquas tenues ut glacialis hiems.
Amnis iter plauſtro dat, qui dedit ante carinæ:
Duruit ut ventis unda, ſit apta rotis.
Plauſtra boves ducunt, quæ remis acta carina eſt:
Poſtquam diriguit craſſus in amne liquor.
Vnda capax ratium plauſtris iter algida præbet:
Frigoribus ſævis ut ſtetit amnis iners.
Plauſtra viam carpunt, qua puppes ire ſolebant:
Frigidus ut Boreas obſtupefecit aquas.

2. Conducet tractari idem nunc conciſè & breviter, nunc amplè & copioſè: nunc propriis, nunc modificatis verbis: nunc ſimplici, nunc verſa, & luminibus inſignita oratione.

3. Transfundamus ſolutam ac liberam orationem in carmen, oratoriaſque locutiones Poeticis commutare ſtudeamus. Et cum Oratores reſtrictiores, nos liberiores ſimus, moreque Poetico argumentum dilatemus, fucum addamus, flores intexamus.

4. Ver-

4. Vertamus interdum aliquid, breve tamen, de Græco in Latinum, aut de Latino in Græcum. Quæ exercitatio ad utriuſque linguæ proprietatem, ſplendorem, elegantiam, copiam, figurarumque varietatem percipiendam non mediocriter valet. Imitatione autem optimorum, ſimilia inveniendi facultas parabitur, & intelligentia præterea atque judicium ex hoc acquiretur, ut Plinius aſſeverat.

5. Vnum genus carminis apud auctorem aliquem inventum, numeris mutatis ad aliud redigamus: Hexametrum ad Elegiacum, Phaleucium & Sapphicum, & cætera eodem modo.

6. Quinimo eodem genere, quo Poeta ille uſus eſt, eandem rem explicandam ſumamus. Poſtremo, verſus Poetæ boni ad alium ſenſum convertemus: & tanquam ſurculos ex arbore una in aliam inſeremus, qui tamen in ea nati, non in eam inſiti videri poſſint: idque dupliciter, vel ἀπαραχαρακτοποιήτως, nulla mutatione, quomodo fecerunt Proba Falconia ex Virgilio, & Eudocia Imperatrix ex Homero, quod genus centones, à centonibus, quibus fiunt ſtragula, vocamus: vel παραχαρακτοποιημένως in parte aliqua, quod genus Parodias nominant. Nec ejus exempla deſunt. *Vide Scaligerum.*

De Imitatione, & quo pacto imitandum ſit.

CAPVT XI.

DVplicem eſſe imitationem conſtat. Vnam de qua in principio hujus libelli actum eſt, ubi imitari effingere quippiam, ſignificare diximus: alteram, qua impellimur cum diligenti ratione, ut alicujus boni, & præſtantis Poetæ ſimiles, ſecundum omnes ejus virtutes, aut ſaltem inſigniores, eſſe poſſimus. Vnus præcipue deligendus, cui nos ſimiles eſſe ſtudeamus, cui ſi quid deeſt, nullo negotio ab aliis petere licebit. Qui Comœdiam facturus eſt, ad exemplum Plauti aut Terentii properabit: qui Heroicum, Virgilium imitabitur: qui Elegiacum, Propertium ſequetur. In Lyricis quid nobilius Horatio? In Tragœdia quem imitemur, exemplo ſuo docebit Seneca. Omnis autem labor eo impendendus, ne quæ dicimus illorum, ſed noſtra videantur, quamvis doctos viros unde illa hauſerimus non fallat. Apes imitari præcepit Seneca, quas videmus volitare per florea rura, & ſuccos ad mellificandum idoneos quærere. Nos ſimiliter, quæ ex diverſa, ſeu multa unius lectione congeſſimus, ſeparare debemus: deinde adhibita ingenii cura, & facultate in unum ſaporem varia illa libamenta confundere: ut etiamſi apparuerit unde ſumptum ſit, aliud tamen eſſe, quam unde ſumptum eſt, appareat. Quod in corpore noſtro videmus ſine ulla opera noſtra facere naturam.

Alimenta

Conſultum proinde eſt, non ſubito Iliadas, & Gigantomachias captare, argumenta, inquam, operoſa, longa, difficilia: id enim quid aliud fuerit, quam cereis pennis volitare? Res ludicras principio canamus, ipſi quoque Culicem noſtrum, aut Araneolum, aut Formicam, aut Batrachomyomachiam, aut Apologos Æſopicos habeamus. Iocemur Epigrammatis. Quædam puſilla, & contractiora Poëmata, ſed venuſta, & ingenioſa extundamus, donec humeri vitulo ferendo aſſueti, bovem geſtare poſſint. Hæc ſunt Poetarum tyrocinia, hæ primæ velitationes & progymnaſmata. Quod de materia, ſive argumentis dictum eſt, hoc idem prorſus de genere carminis, quod materiæ congruens, & accommodatum eſſe debet, intelligatur, ne optet ephippia bos piger: optet arare caballus. Cernimus alios ad Comœdiam, alios ad Tragœdiam faciendam natos. Hic in Lyrico, iſte in Elegia, ille in Epigrammate non perdit operam. Capiat adoleſcens aptum ſibi & idoneum naturæ ſuæ poematis, & carminis genus, in quo præcipue excolendo multum temporis, atque ſtudii conſumat.

Conquirenda rerum ac verborum ſupellex. Tranquillitate, & Seceſſu opus.

CAPVT XIII.

PRiuſquam ad conficiendum poema longius accingamur, multa & magna rerum atque verborum (quibus duobus omnis conſtat abſolviturque oratio) ſupellex comportanda, & undique conquirenda eſt. Ex arca plena ſumptum facere perjucundum eſt: durum contra impendere, quæ nondum poſſederis, & magnæ temeritatis, nondum cæſa, & convecta materia aggredi ad ædificandum. Commendãtur, qui cum nunquam non ſtudioſe, attenteque, tum ſub illud tempus longe ſtudioſius, attentiuſque veteres Poëtas legunt, quo ſunt carmina ſcripturi: ibique inſtar apum, per amœniſſimos campos & floriferos ſaltus divagantes, tanquam è floſculis decerpunt, unde mel conficiant. Ex quo conſequitur, ut jam effectum poëma eruditis hominibus, quique tritas habent aures notandis generibus Poëtarum, lectu ſit quam gratiſſimum: propterea nimirum, quod plures locos inſignes ex optimis Poetarum ingenioſè imitatos deprehendunt. Alia duo quoque carminibus multo rectius, faciliuſque componendis non mediocre præſtabunt auxilium. Vnum eſt, mens pacata, mens alia quavis ſolicitudine vacans, angore & perturbatione omni ſoluta prorſus, atque libera. Animus diſtractus, nulla in re munus ſuum fungi probè, ac decenter poteſt; nedum, ut pariendis verſibus ornatiſſimis idoneus videatur: quos ſi quis cura, attentione, judicio indigere non putat, ipſe judicio indiget. Ovidius hoc ipſum non ſemel judicavit, docuit

docuitque hanc ipſam eſſe cauſam, cur tam difficulter verſus ſcriberet: quia ſcilicet pæne quotidiano metu periculorum, ac trepidatione jactaretur.

——— Carmina latum
Sunt opus, & pacem mentis habere volunt.
Carmina proveniunt animo deducta ſereno,
Nubila ſunt ſubitis tempora noſtra malis.

Idem, quomodo in tempeſtatum procella, animi ſtatu perturbatiſſimo, verſus facere potuerit, miratur, & ait:

Quod facerem verſus inter fera murmura ponti,
Cyclades Ægeas obſtupuiſſe puto.
Ipſe ergo nunc miror tantis animique mariſque
Fluctibus ingenium non cecidiſſe meum.

Alterum eſt, ſeceſſus. Demoſthenem Fabius commendat, qui ſe in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihilque proſpici poſſet, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque, lucubrantes, inquit, ſilentium noctis, & clauſum cubiculum, & lumen unum velut tectos maximè teneant. Nox quoque verſibus faciendis, ut orationibus opportuna eſt, quam græci non ſine cauſa εὐφρόνην appellarunt, & conſultationibus accommodatam boni ſcriptores aſſerunt. Latebræ etiam, & loca planè ſola juvant: quod item voluit Ovidius, ut illud ſuperius, animum ſcilicet curis non impeditum.

Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt.

Sed illi loci, in quibus eſt ſenſibus blandiens amœnitas, ſilvæ, horti, nemora, ruſcula, ubi frondeſcunt arbores, pubeſcunt vites, ſegetes largiuntur fruges, ubi obliquo laborat lympha fugax trepidare rivo, tales, inquam, loci poetis aptiores & proprii videntur. Atque Horatius tales receſſus imprimis adamavit, eoſque Poetis frequentandos ſuadet.

——— me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo.

Et Epiſt. 2, Lib. 2.

Præter cætera Romæ mene poemata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas, totque labores?

Et paulo poſt:

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbem.

Ovidius proinde ad finem elegiæ, unde ſuperiores verſus allati, veniam à lectoribus petit his verbis:

Quo magis his debes ignoſcere, candide lector,
Si ſpe ſunt, ut ſunt, inferiora tua.
Non hac in noſtris, ut quondam, ſcripſimus hortis,
Nec conſuete, meum, lectule, corpus habes.
Jactor in indomito brumali luce profundo,
Ipſaque cæruleis charta feritur aquis.

De Iu.

De Iudicio.

CAPUT XIV.

IN Poeticis nulla res tanti eſt momenti, quanti judicium, nec eſt aliud quidquam, cujus major ſit vel commendatio, vel admiratio. Difficultas propè maxima, cum id arte præceptiſque tradi vix poſſit: quia potius naturæ munus quoddam eſt, atque illuſtre beneficium. Nullus locus æque lubricus, nihil in quo & frequentius, & gravius, & à pluribus offendatur. Multi in omnem partem lapſus, quos vitare non poterit, qui non animadverterit: non autem animadvertet, quem judiciii acrimonia ſubtilitaſque deſtituerit. Nihil aptius dici poteſt, opinor, quam judicium eſſe oculum ingenii, ſine quo etiam videntes nihil vident, & quodammodo in tenebris ſaltant. Sæpe autem evenit, ut dum unam vitare culpam contendimus, & dum reipſa vitamus, in aliam quandam ſtultitia noſtra & imprudentia incidamus. Scitè Horatius:

Dum vitant ſtulti vitia in contraria currunt.

Vt in vita, inquit M. Tullius, *ſic in oratione nihil eſt difficilius, quam quid deceat videre: πρέπον appellant Græci, nos decorum: de quo & præclarè multa præcipiuntur, & eſt res cognitione digniſſima. Hujus ignoratione non modo in vita, ſed ſæpiſſime in poematis, & in oratione peccatur.* Hinc Flaccus:

Maxima pars vatum, pater, & juvenes patre digni,
Decipimur ſpecie recti. Brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem lenia nervi
Deficiunt, animique: profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium, timiduſque procellæ.
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis appingit, fluctibus aprum.

Quibus ille verbis universè docet, quàm limato, & acri judicio prẹditum eſſe poetam oporteat, ut vitioſa à rectis diſtinguere, & illa rejicere, illa ſequi in ſcribendo queat. Ponit autem quinque vitiorum exempla Horatius. Fideliter monuit idem, ut ne nimium noſtro judicio tribuamus: ſed alios quoque poematum noſtrorum judices, & arbitros adhibeamus: nam duo oculi plus vident quam unus.

Tu nihil invita dices, facieſque Minerva,
Id tibi judicium eſt: ea mens. Si quid tamen olim,
Scripſeris, in Meci deſcendat judicis aures,
Et patris, & noſtras.

Iam quod aliis faciendum ſuaſit, id ipſemet fecit: nam ad Tibullum ſcribens epiſtola quarta, libro primo ſic orditur:

Albi noſtrorum ſermonum candide judex.

A doctioribus, & prudentioribus nos emendari non recuſabimus,

Frangatur potius legum veneranda poteſtas,
Quam tot congeſtos noctesque dieſque labores
Hauſerit una dies, ſupremaque juſſa parentis
Amittant vigilaſſe ſuum, ſi forte furenti
Erravit in morte dolor: ſi lingua locuta eſt
Neſcio quid titubante animo, non ſponte, ſed altis
Expugnata malis: odio languoris iniqui,
Si mens cæca fuit: iterum ſentire ruinas
Troja ſuas, iterum cogetur reddere voces?
Ardebit miſera poſt vulnera vulnus Eliſa?
Hoc opus æternum ruet? & tot bella, tot enſes
In cineres dabit hora nocens, & perfidus error?
Huc huc Pierides nemorum per luſtra loquaces
Tendite, & ardentes ignes fluvialibus undis
Mergite: ne pereat tam clari Muſa Poetæ,
Flammaque vaneſcat. Vivat Maro clarus in orbe,
Ingratuſque ſibi. Sed quod male juſſerat ipſe,
Sit vetuiſſe meum. Sacer eſt poſt tempora vitæ:
Sicque erit æternum tota reſonante Camœna
Carmen, & Imperii divi ſub nomine vivat,
Laudetur, placeat, vigeat, relegatur, ametur.

Optimum emendandi genus aſſerit eſſe Fabius, ſi ſcripta in aliquod tempus reponantur, ut ad ea poſt intervallum, velut nova atque aliena redeamus: ne alioquin nobis tanquam recens editi fœtus blandiantur. Vnde Horatius:

———nonumque prematur in annum,
Membranis intus poſitis delere licebit,
Quod non edideris, neſcit vox miſſa reverti.

Vbi ad exemplum Cinnæ videtur reſpexiſſe, qui poëma quod Smyrnam inſcripſerat, totis novem annis perpoliverat, de quo Catullus:

Smyrna mei Cinnæ nonam poſt denique meſſem
Quam cœpta eſt, nonamque edita poſt hiemem.

Hæc eo dicuntur, ut ſciamus non eſſe feſtinandum.

DE EPOPOEIA.

Quid potiſſimum velit hoc nomen: item de verſu Hexametro, & Heroico: & quid ſit Epopœia.

CAPVT XVI.

Ἔπος valet verbum, ſeu locutio, ποιεῖν facere, ſeu fingere, & ἐποποιΐα, quæcumque ſive ſoluta, ſive ligata oratione expreſſa fictio. Ita erunt Epici, tum qui dialogos componunt, tum Poetæ quilibet. Sed cum Epos propriè magiſque poëticam locutionem, propter ejus nobilitatem (verſum ſcilicet) quam aliam ſignificet (ut ποιεῖν quoque

κατ' ἐξοχὴν, vatibus tribuitur) rurſum ob gravitatem, ſtabilitatem, amplitudinem, excellentiam, ad hexametrum carmen transfertur, diciturque hæc Poeſis ἐποποιία, & hujus compoſitores Epici. A majeſtate item, ſive ut eſt apud Demetrium, ἀπὸ μεγέθους, καὶ πρέπειν τοῖς ἥρωσιν, ob magnitudinem, & quia heroum perſonis conveniat (quia nimirum eo actiones heroum commodiſſimè, & optimè imitamur) heroicum appellatur. Hexametrum quidem ſemper appellare licebit, heroicum non ſemper: nempe ſi eo virorum fortium, & inclytorum facinora non memorabuntur. *Epopœia eſt poeſis, carmine hexametro illuſtres illuſtrium actiones per narrationem imitans.* Oportet ipſam imitari actionem, alioqui poeſis minimè vocabitur. Quod autem inſignes, & memorabiles actiones imitatur, hoc ipſo à Comœdia diſtat, in qua ſunt, exprimunturque actiones humiles perſonarum civilium. Narratio eam à Comœdia & Tragœdia ſeparat: ſiquidem utrobique aguntur res (quamobrem etiam dramata vocantur) non autem exponuntur. Carmine hexametro à reliquis generibus Poeſeos diſtinguitur: dramaticis enim fabulis iambus, quem Horatius alternis ſermonibus aptum eſſe dicit, aptior viſus eſt, quàm hexametrum.

Obſervanda in Epopœia.

CAPVT XVII.

SVmet Epicus argumentum ab Hiſtoricis: qui ſi variaverint, ſequetur quem voluerit. Veruntamen à fama, & memoria publica non diſcedet. In quo Virgilius, qui Didonem feminam caſtiſſimam, ut ex Iuſtino, & aliis liquet, amore Æneæ hoſpitis furentem finxit, quæ aliquot ante ſeculis nata fuit, quam ille Italiam peteret, in reprehenſionem incurrit. Cæterum quamvis hiſtoriam mutuetur Epicus, multa nihilominus ſuo jure fingit, variiſque rationibus hiſtoriæ faciem in poëmatis ſpeciem, vultumque commutat. Quin etiam allegoria res invertit: & cum ab Hiſtorico res individuas ſumpſerit, ad univerſale, ut in ſcholis loquuntur, tranſit. Ilias Homeri magnanimi ac bellicoſi; Odyſſea prudentis, civilis, ac togati hominis imago eſt; Æneas optimi, & religioſiſſimi principis. Iam hoc quoque neceſſario monendum eſt, ut fabula, id eſt, actionum conformatio & diſpoſitio, una ſit ſive ſimplex, non multiformis. Licet enim in Epopœia plures actiones inſint, tamen ex omnibus velut è pluribus membris unum corpus, una fabula componatur, neceſſe eſt: ne forte monſtrum Horatianum naſcatur. Præterea dilatanda, & amplificanda eſt Epopœia pluribus digreſſionibus, quarum varietas leporem, ornatum, venuſtatemque magnam generat.

De

De Principio Epopœia.

CAPVT XVIII.

QVamquam heroicum poëma ornatiſſimum ac politiſſimum eſſe debeat, quod tamen ad ingreſſum, & principium ejus attinet, rectè vult Horatius, illud non eſſe par ac ſimile reliquo contextui: ſed aliquanto ſiccius, demiſſius, ſimplicius : à quo omnis ingenii, & doctrinæ oſtentatio, omnis granditas, nimius & exquiſitus abſit ornatus.

Tres partes numerantur Epopœiæ, ſeu poematis heroici: propoſitio, invocatio, narratio.

De Propoſitione.

CAPVT XIX.

POëtæ ſtudio habent auditores lectoreſve ſuos dociles reddere, & attentos: quod conſequimur, ut præcipiunt Rhetores, ſi ſummam cauſæ breviter exponamus : & ſi proponamus quibuſnam de rebus dicturi ſimus. Quamvis autem Orator aliquando docilem facere auditorem non laboret, cum res aut nota jam, aut humilis, aut parva eſt, tamen qui magna nondum cognita explicaturus eſt, ut Poeta, nunquam non proponit. Quoniam verò ipſa fabula, ſimplex & una, quantumvis ex pluribus actionibus cohærentibus compoſita, eſſe debet : propoſitio res plures, ac diverſas recipere non poterit. Homerus, & Virgilius cum proponunt, longiore quadam circuitione utuntur, nec ille Vlyſſem, nec hic Æneam nominat. Sic autem de illis loquuntur, ut facili negotio eos ipſos eſſe intelligatur. Quæ res cum magnopere delectet, non mediocrem quoque attentionem conciliat. Fugienda in hujuſmodi circuitione omnis obſcuritas: ne ibi tenebras ingeramus, ubi lucem præbere debuimus. Admonent nonnulli, propoſitionem ut ſimplicem, ita brevem eſſe oportere. Non enim auditor ibi detinendus eſt verbis : qui, ubi rerum exitum, & ſcopum didicit, ad narrationem feſtinat. Neque tamen ea verba decidenda ſunt, quæ ſi ſubtrahantur, rem obſcuraverint.

De Invocatione.

CAPVT XX.

RE jam propoſita, divinam opem implorare vates conſueverunt. Græci invocationem propoſitioni conjungunt, Latini plerique omnes ſeorſim utrumque faciunt. Quo tempore Imperatores quaſi diviſum cum Iove tenebant imperium, ut ait in epigrammate Virgilius, Poetæ ipſos ut numina invocabant ; ut item illuſtres aliquando viros.

Quomodo porro Oratori datur poteſtas in ipſo orationis curſu, quoties locus requirit, denuo captare benevolentiam, & attentionem renovare; ita fas, & jus eſt Poetæ, vel ob aliquam rei difficultatem exortam, vel ob gravitatem & magnitudinem, vel novitatem, invocationem iterare. Virgil. lib. 6, loca nulli viſa, & inaudita apud inferos, deſcripturus, invocationem hanc præmittit:

Di quibus imperium eſt animarum, umbraque ſilentes,
Et chaos, & Phlegethon, loca nocte ſilentia latè,
Sit mihi fas audita loqui, ſit numine veſtro
Pandere res alta terra, & caligine merſas.

Iterum in 7,

Tu Vatem, tu Diva mone, dicam horrida bella.

In eodem, & in 10,

Pandite nunc Helicona Deæ, cantuſque movete.

Non ſolum initiis operum ſuorum Muſas invocant, inquit Fabius, ſed provecti quoque longius, cum ad aliquem graviorem venerint locum, repetunt vota, & velut nova precatione utuntur. Nobis autem Chriſtianis (præſertim cum argumenta pia, ſacra, divina ſuſcipimus) pulcrum eſt à Deo Opt. Max. ab ejus filio Ieſu Chriſto, à ſacroſancto Spiritu, à Matre Domini, à reliquis immortalibus auxilium poſcere: quorum omnium favor ſi noſtra ſtudia comitabitur, nihil verendum erit, ne illa parum feliciter procedant.

DE NARRATIONE.

Quæ ſit narrationis collocatio, unde videlicet exordienda ſit Epico narratio.

CAPVT XXI.

PRopoſitionem invocatio, invocationem excipit narratio. Sed ante hanc aliquando Hiſtoricorum more cauſſas quaſdam, quamvis altè, & à prima origine enumeramus, quæ ſimul ad ipſam expoſitionem quaſi viam muniant, eamque illuſtrent. Sic Virg. cur tantis In Æneam odiis baccharetur Iuno cauſſas priùs quinque recenſuit, quàm ad narrationem aggrederetur. Virgilii & Homeri exemplo vel à poſtremis, vel à mediis ducendum narrationis principium, ſecus quam Hiſtorici ſolent, qui à primis initiis, & cauſſis narrationem ordiuntur, & rerum tantummodo ordinem, & ſeriem temporum intuentur. Virgilius enim noſter, opus non quidem ab everſione urbis Trojç, verum à navigatione è Sicilia Italiam verſus inchoavit. Turbulentiſſima autem tempeſtate jactatus, & ad Africæ littora tandem appulſus Æneas, ibique à Didone Carthaginenſium regina hoſpitio perhumaniter, ac per benignè exceptus, ipſam Trojæ vaſtationem, itinera omnia à

nia à Trojæ littoribus in Siciliam uſque terra marique confecta duobus libris, ſecundo inquam, & tertio commemorat. Quamobrem, ſi ad rerum geſtarum ordinem, tempuſque reſpicimus, liber ſecundus erit primus, tertius ſecundus, primus tertius: quia prius utique capi, & ſolo æquari Trojam oportuit, quam Æneas diverſa exilia, & deſertas terras quæreret. Homerus in Odyſſea poſt deletum funditus Ilium, Vlyſſem in Inſula Ogygia, apud Calypſonem Atlantis filiam conſtituit. Deinde per graviſſima pericula, ad Alcinoum Phæacum regem in Corcyram inſulam deducit: ibi (ſicut Æneas Carthagine apud Didonem inter epulas) ſuos errores, pugnas, & caſus antegreſſos lib. 9, & reliquis tribus uſque ad 13 exponit. Hanc ordiendi rationem illis verſibus præcepiſſe Horatium eruditi contendunt.

Ordinis hac virtus erit & venus, aut ego fallor,
Vt jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praſens in tempus omittat.

Volunt (jam nunc debentia dici) eſſe media, vel poſtrema: (pleraque) eſſe antecedentia, quæ omitti debent præſens in tempus, hoc eſt, in ipſo ingreſſu narrationis; vel in aliud tempus, quod commodius illis narrandis videbitur. Ovidius contra, Hiſtoricos imitatus, Metamorphoſeon libros à primis cauſis exorditur in hunc modum.

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora, Dî cæptis (nam vos mutaſtis & illas)
Aſpirate meis, primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.
Ante mare, & terras, & quod tegit omnia, cælum,
Vnus erat toto natura vultus in orbe,
Quem dixere chaos, rudis, indigeſtaque moles,
Nec quidquam niſi pondus iners, congeſtaque eodem
Non bene junctarum diſcordia ſemina rerum.
Nullus adhuc mundo prabebat lumina Titan:
Nec nova creſcendo reparabat cornua Phœbe:
Nec circumfuſo pendebat in aëre tellus
Ponderibus librata ſuis: nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat Amphitrite,
Quaque erat & tellus, illic & pontus, & aer:
Sic erat inſtabilis tellus, innabilis unda,
Lucis egens aer: nulli ſua forma manebat;
Obſtabatque aliis aliud: quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis, humentia ſiccis,
Mollia cum duris, ſine pondere habentia pondus.
Hanc Deus, & melior litem natura diremit.
Nam cælo terras, & terris abſcidit undas,
Et liquidum ſpiſſo ſecrevit ab aere cælum.
Qua poſtquam evolvit, cæcoque exemit acervo,
Diſſociata locis concordi pace ligavit,

Ignea convexi vis, & ſine pondere, cœli
Emicuit, ſummaque locum ſibi legit in arce:
Proximus eſt aer illi levitate, locoque:
Denſior his tellus, elementaque grandia traxit,
Et preſſa eſt gravitate ſui: circumfluus humor
Vltima poſſedit, ſolidumque coercuit orbem.

Leges aliquot pro hexametri elegantia.

CAPVT XXII.

1. ELegantiſſimi cenſentur hexametri, qui numeris, ſive pedibus ipſarum rerum, actionumque celeritati, tarditati, difficultati, gravitati, amplitudini argumentorum, ac perſonarum reſpondent, & rem ipſam oculis quodammodo aſpectandam ſubjiciunt. Tales, exempli cauſa, ſunt hi celeres quidem Æneidos 3,

Inde ubi clara dedit ſonitum tuba, finibus omnes,
Haud mora, proſiliere ſuis, ferit æthera clamor
Nauticus, adductis ſpumant freta verſa lacertis.

Tibullus:

Quiſquis amore tenetur, eat tutuſque ſacerque.

Idem:

Namque agor ut per plana citus ſola verbere turbo.

Virg. 1 Georgicorum, pedes adhibuit tardos & σπονδάζοντας, loquens de Cyclopibus fulmina Iovi fabricantibus: præterea 9 & 12 Æneid.

Illi inter ſeſe multa vi brachia jactant.
Luctantes ventos tempeſtateſque ſonoras.
Olli ſedato reſpondet corde Latinus.

In his verſibus regnat ſpondeus, & unicus dactylus adhibetur, qui prætermitti non potuit.

DE VERSV SPONDAICO.

2. Spondaicum vocant, in quo loco quinto, quæ dactyli propria ſedes eſt, collocatur ſpondeus: quod variis de cauſis fieri conſuevit: Propter emphaſim, propter auctoritatem, dignitatem, majeſtatem; item propter affectus magnitudinem exprimendam: nec non ad rem inopinatam, & magnam ſignificandam: quæ ex appoſitis exemplis facilè cognoſci poterunt, 1, 2, 3, Æneid. Ecloga 4,

Tun' ille Æneas, quem Dardanio Anchiſæ?
Conſtitit, atque oculis Phrygia agmina circumſpexit.
Cum ſociis, natoque, penatibus & magnis Dîs.
Cara Deûm ſoboles, magnum Iovis incrementum.

Catullus de nupt.

Æquorea monſtrum Nereides admirantes.

Propertius:

Sunt apud infernos tot millia formoſarum.

Incul-

Inculcant illud præceptores carminum, ut ſi quinta regione ſpondeum collocare, ob antedictas cauſſas velimus, quarto loco ponatur dactylus, alioqui verſum inſuaviorem futurum: quales ſunt iſti, 7 Æneid. 3 Georg.

Ante leves ocreas lento ducunt argento.
Saxa per & ſcopulos, & depreſſas convalles.

3. Non aſpernandum præterea, immo inſigne hexametri carminis ornamentum creditur, quoties ſententia ſuſpenditur, nec niſi poſt quartum, quintum, ſextum, ſeptimum, octavum quandoque verſum completur. Exempla ſub manu ſunt 1 Æneid.

Ille ego qui quondam gracili modulatus avena
Carmen, & egreſſus ſilvis, vicina coëgi,
Vt, quamvis avido, parerent arva colono:
Gratum opus agricolis: At nunc horrentia Martis
Arma, virumque cano, Troja qui primus ab oris
Italiam fato profugus Lavinaque venit
Littora: multum ille & terris jactatus & alto,
Vi ſuperum, ſæva memorem Iunonis ob iram:
Multa quoque & bello paſſus, dum conderet urbem,
Inferretque Deos Latio: genus unde Latinum,
Albanique patres, atque alta mœnia Romæ.

Item 3 Æneid. habes ſeptem verſus, quaſi quandam catenam efficientes, cum unus ab altero, ſequens ab antecedente, & ille ab hoc pendeat: ob quam cauſam, præter alias, hoc carminis genus ἔπος appellatum putatur.

Poſtquam res Aſiæ, Priamique evertere gentem
Immeritam viſum ſuperis, ceciditque ſuperbum
Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troja:
Diverſa exilia, & diverſas quærere terras
Auguriis agimur Divûm, claſſemque ſub ipſa
Antenaro & Phrygia molimur montibus Ida,
Incerti quo fata ferant, ubi ſiſtere detur.

4. Non caret res venuſtate, cum unico verſu ſententia tota perficitur 1, 2, 3 Æneid.

Durate, & voſmet rebus ſervate ſecundis.
Heu nihil invitis fas quemquam fidere divis.
Tantum ævi longinqua valet mutare vetuſtas.

5. Illud etiam haud indecorum, quoties dactyli, & ſpondei alternatim ponuntur 2, 4 Æneid.

Obſtupuit, retroque pedem cum voce repreſſit.
Multa viri virtus animo, multuſque recurſat
Gentis honos.

6. Admonent inſuper feſtivum atque elegans videri carmen, quod initium capit à ſpondeo, qui partem orationis non abſolvat, ſeu qui non eſt integra vox, cui deinde adhæreant duo dactyli, 1, 12 Æneid.

Deſerteſque videre locos, littuſque relictum.

Defeciſſe videt, ſua nunc promiſſa repoſci.

7. Item, ſi planè nullus pes complectatur integrum vocabulum, 1, 2, 3. Æneid.

Iuſtitiaque dedit gentes frenare ſuperbas.
Infandum regina jubes renovare dolorem.
Infelix Priamus furtim mandarat alendum.

Ovidius:

Vulgus amicitias utilitate probat.
Si qua venit ſerò, magna ruina venit.

Tibullus.

Intonſi crines longa cervice fluebant.

8. Afferunt non mediocrem delectationem etiam illa. 10, 2, 1 Æneid.

———— ſequitur pulcerrimus Aſtur,
Aſtur equo fidens.
Ad cœlum tendens ardentia lumina fruſtra,
Lumina, nam teneras arcebant vincula palmas.
Tu mihi quodcumque hoc regni, tu ſceptra, Iovemque
Concilias, tu das epulis accumbere divûm.

Clauditur eleganter diſſyllaba, & triſyllaba dictione: durius & minus concinne tetraſyllaba, pentaſyllaba, duabus diſſyllabis, monoſyllaba; niſi altera præcedat monoſyllaba; vel ſit nomen animantis, vel nomen alicujus rei magnæ.

Verſus cum rerum natura, numero, verbis, & ſono congruere oportere.

CAPVT XXIII.

Optimi verſus judicantur, qui legitimos pedes habent, & vocibus conduntur latinis, uſitatis, ac propriis, quique rei ſubjectæ ſeu læta ſeu triſtis, ſeu blanda, ſeu atrox, ſeu tarda, ſeu celeris, ſeu gravis, ſeu levis illa fuerit, temperamento numerorum, verbis ipſis, atque ſono penitus quadrant, eamque imitantur. De quo pulchrè Horatius in Arte.

———— Triſtia mœſtum
Vultum verba decent, iratum plena minarum,
Ludentem laſciva, ſeverum ſeria dictis.

Numerus, eſt hoc loco, ſuavis quædam verſus modulatio, ex apta pedum tum collocatione, tum varietate proveniens: & hinc verſus numeroſus, qui longis brevibuſque ſyllabis jucunde progreditur, & aptè cadit: quo fit, ut aures blanda quadam voluptate capiat ac demulceat.

Quid illo verſu Maronis numeroſius, ſonantius, verbis aptius, 8 Æneid.

Quadrupedante putrem ſonitu quatit ungula campum.

Et 1.

Et 1 Georg. pereleganter grandinis ſalientis crepitus exprimitur.

Tum multa in tectis crepitans ſalit horrida grando.

Numerus alius celerior, alius tardior, alius ex utroque miſtus, & conflatus eſt. Celeritas quidem ex iis naſcitur pedibus, quorum aut omnes, aut plures, aut priores ſyllabæ breves ſunt; ut ex Trochæis (ſic enim cum Cicerone Tribrachym appello à curſu) ex Dactylis, ex Anapæſtis, ex Iambis. Tarditas ex his, quorum aut omnes, aut plures, aut priores longæ: ut ex Moloſſis, Creticis, Choreis. Miſtum numerum procreant pedes utriuſque generis confuſi. In prima Æneid. poſtquam Iuno Æolum ventos, & tempeſtatem popoſcit, depingitur illorum eruptio velociſſima, ſigno ab Rege dato, idque numeris rapidiſſimis.

Hæc ubi dicta, cavum converſa cuſpide montem
Impulit in latus: aſt venti velut agmine facto
Qua data porta ruunt, & terras turbine perflant.
Incubuere mari, totumque à ſedibus imis
Una Eurusque, Notuſque ruunt, creberque procellis
Africus.

Dehinc duobus verbis fluctuum vaſtitas, ventorumque in eiſdem concitandis, & convolvendis quaſi nixus, & molimen divinitus exprimitur.

———*Et vaſtos volvunt ad littora fluctus.*

In 2 aggrediuntur Trojani turrim cœlo eductam demoliri. Perpendamus qua mirifica celeritate verborum celerem prolapſum Maro demonſtrarit,

———*Convellimus altis*
Sedibus, impulimuſque, ea lapſa repente ruinam
Cum ſonitu trahit, & Danaum ſuper agmina latè
Incidit.

Quid incitatius; quid volubilius fieri poterat? Iratorum ſermo eſt præceps, & frequentius interruptus propter impetus vehementiam, quæ hoc ipſo quod nimium urget, linguam remoratur. Sic igitur Dido ad ſuos Carthaginenſes in 4 Æneid. jam altum tenente Ænea, quem ut apud ſe maneret nullis precibus miſera mulier emollire quiverat,

Ferte citi flammas, date vela, impellite remos.

Similis trepidorum eſt oratio. Caicus in 9, cum Rutulorum exercitum Turno ductore adventantem tumulo proſpicit;

Quis globus, ô cives, caligine volvitur atra?
Ferte citi ferrum, date tela, ſcandite muros,
Hoſtis adeſt.

Sic cum nocte ruere pariter ille videtur 2,

Vertitur interea cœlum, & ruit Oceano nox.

Et ille una cum bove in 5,

Sternitur, exanimiſque tremens procumbit humi bos.

Remigantium nautarumque labores, tardioribus numeris æmulatus eſt in 3,

Adnixi torquent ſpumas, & cærula verrunt.

Et ibidem:

Cornua velatarum obvertimus antennarum.

Ille verſus de Polyphemo eſt ſanè horrendus in 2,

Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum.

Mezentium vide quomodo conſiſtere faciat hoc carmine:

Hoſtem magnanimum operiens, & mole ſua ſtat.

Porro in 12 de Latino ſene, qui furentem audacia, & iracundia Turnum juvenem placare conatur,

Olli ſedato reſpondet corde Latinus.

Sonus quoque non oſcitanter eſt quærendus, & pro rerum occaſione variandus, ut ſit in magnis & grandibus grandis: in tenuibus exilis: in hilaribus lætus: in triſtibus mœſtus: in atrocibus aſper: in quietis ſedatus. Et quia ſonus ex verbis gignitur. conquirenda, ac in promptu habenda ſunt verba conſonantiora, ſciendumque non minus verborum delectum eſſe originem præſtabilis, & feſtivi poëmatis, quam eloquentiæ. Verum ex Rhetorum præceptis verborum diſcrimina cognoſcentur; ſatis eſt monuiſſe. Egregiè ſonantes verſus legimus Georg. 1, inter prognoſtica videlicet tempeſtatis,

Continuo ventis ſurgentibus, aut freta ponti
Incipiunt agitata tumeſcere, & aridus altis
Montibus audiri fragor: aut reſonantia longè
Littora miſceri. & nemorum increbeſcere murmur.

Eſt & hic locus inſignis ex 1 Æneid.

Illi indignantes magno cum murmure montis
Circum clauſtra fremunt:

Conſonantes, l, t, vocales, a, o, ſonum creant, ut in illo,

Vt pelagi rupes magno veniente fragore,
Quæ ſeſe multis circum latrantibus undis
Mole tenet, ſcopuli nequidquam, & ſpumea circum
Saxa fremunt, laterique illiſa refunditur alga.

Imo initium Æneidos exemplum illuſtre ſuppeditat ſoni reſpondentis rebus: in quo verba ipſa, Horrentia Martis, virum, horrido ipſo ſono aſpera bella indicant, rerumque dicendarum & gravitatem, & magnitudinem, ut ſuperiora, *Ille ego*, &c. lenitatem, & tenuitatem vitæ paſtoritiæ. Niſus in 9 cariſſimum ſibi Euryalum hoſtium corona cinctum, & in medio verſantem turbine lethi, ut ait Catullus, aſpiciens, inquit:

Me me, adſum qui feci, in me convertite ferrum,

Mollis eſt verſiculus propter vocalem *e*, ſoni tenuioris. Denique ne longus ſim, poteſt in his tribus multum natura, unumque cum altero ferè implicitum eſt, ſeſeque mutuo efficiunt; & cum unum quæritur, inveniuntur omnia. Teneamus

mus igitur hoc, rerum diverſitati, verſuum diſſimilitudinem quaſi alio alioque vultu reſpondere oportere.

De cavendis quibuſdam vitiis.

CAPUT XXIV.

Vitioſum & ridiculum eſt cum in fine & exitu carminis iterantur eædem ſyllabæ, quæ prius dimidiatum verſum abſolvebant; Leoninos vocant. Exempla ſunt obvia. Ovidio quidem nobili Poëtæ, Leonini per imprudentiam exciderunt in orat. Vlyſſis:

Si Troja fatis aliquid reſtare putatis.

Et in epiſtola Hermiones ad Oreſtem,

Vir precor uxori, frater ſuccurre ſorori.

Et 3 Faſt.

Quærebant flavos per nemus omne favos.

Apud Horatium inventus eſt qui terminaretur verbo ſyllabarum ſex. Sat. 3, lib. 2,

Quiſquis luxurie, triſtiſve ſuperſtitione.

Deformitatem parit, cum ad finem continenter tres diſſyllabæ voces ponuntur: qua culpa non vacat Tibullus eleg. 6, lib. 1.

Semper ut inducar, blandos offers mihi vultus.

Imo hic verſus habet quatuor diſſyllabas continenter. Vitanda eſt item ejuſdem litteræ vel ſyllabæ crebra iteratio. Notum Ennii carmen,

O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tuliſti.

Et aliud Ciceronis,

O fortunatam natam me Conſule Romam

Monoſyllabæ dictiones multæ ſi unum in locum cumulentur, deformant verſum, ut;

Non ex his eſt, qui ſe ſanos vivere curant.

Cavendum ne ſtatim ab eliſione exordiamur, tum nihil temere in fine quinti pedis elidendum. Breviter, à duris multiſque colliſionibus, & eliſionibus omnino abſtinendum eſt, nec plures duabus in eundem verſum recipiendæ ſunt: niſi gratiam afferre videantur.

DE COMOEDIA.

Definitio Comœdiæ, & Tragicomœdiæ.

CAPUT XXV.

Comœdia eſt poeſis dramatica, qua ob docendam vitæ conſuetudinem, civiles, & privatas actiones, non ſine leporibus, & facetiis imitatur. Ab Epopœia, & Tragœdia, quę publica res, & heroum acta complectuntur, Comediam ſeparant actiones civiles & privatæ. Præterea Epopœia non eſt dramatica; & Tragœdia ſales, atque jocos neſcit, qui riſus pariunt;

cum illa ad terrorem potius incutiendum, & commiſerationem excitandum conferatur, quæ quidem dolorem & mœſtitiam habent. Comœdiam Cicero ſcriptum reliquit, eſſe imitationem vitæ, ſpeculum conſuetudinis, imaginem veritatis. Quæ verba non tam ad Comœdiæ notionem evolvendam, quam ad eam commendandam pertinent. *Tragicomœdia eſt confuſum quiddam ex Comœdia, & Tragœdia: quando nimirum contra legem Comicam illuſtriores, anguſtioreſque perſonæ admiſcentur.* Hoc verum eſſe in Amphit. apud Plautum Mercurius ſignificat, in qua Comœdiæ partes dantur Iovi,

Faciam ut commiſta ſit Tragicomœdia:
Nam me perpetuo facere ut ſit Comœdia
Reges quo veniant, & dii, non par arbitror.
Quid igitur? quoniam hic ſervus quoque partes habet:
Faciam proinde, ut dixi, Tragicocomœdiam

Finis Tragicomœdiæ ſemper erit lætus.

Comœdia etymon, origo, ætates, genera.

CAPVT XXVI.

COmœdia dicitur ἀπὸ τῶν κώμων, hoc eſt, à vicis, vel ἀπὸ τȣ̃ κώμȣ, hoc eſt, comeſſationum, & laſciviæ Deo: hinc κωμοιδὸς, Comœdus, & κωμοιδοποιητὴς ſive κωμοδοποιὸς, Poëta Comicus, Comœdiarum ſcriptor, vel factor; fiunt enim à ποιῶ facio. A ruſticanis ad urbanos hoc modo profluxit Comœdia. Cum Apollini Nomio, ſeu Paſtorali ob frugum proventum facerent agreſtes, primum quidem circum ipſam aram, tum circum vicos, pagoſque chorum cum cantibus lætabundi ducebant, ſeſeque mutuis convitiis, alioſque ſimiliter, à quibus eſſent læſi onerabant. Poſtmodum noctu civitates ingreſſi, plateas obambulantes, eodem modo cives ditiores, ac potentiores accipiebant, à quibus aliquid iniqui pertuliſſent: nominatim eos exagitantes, eorumque mala facinora, & quas accepiſſent injurias memorantes. Animadverſum eſt, hoc ad homines à maleficiis propter infamiæ metum deterrendos proficere: inde poteſtas facta idem interdiu impunè committendi, & compoſitis ad eam rem carminibus, ſi qui præſtarent ingenio. Crevit paulatim negotium, nactique ſummam occaſionem Poetæ, Comœdias ſcriptitarunt, in quibus haud diſſimulanter, & nominatim improborum civium mores, vitamque omni genere dictorum, contumeliarumque quam liberrimè proſcinderent. Sed ætas Comœdiæ haud una fuit. Alia enim nominata eſt vetus, quam ſub Suſarione indigeſtam, rudem, inconcinnam Cratinus partibus & actibus diſtinxit, ac diſpoſuit: Ariſtophanes eidem quaſi manum extremam addidit. Horat. hunc, item Eupolin, & Cratinum veteris Comediæ tanquam præcipuos auctores profert:

profert: ſimulque ſolemne illius in carpendis hominum vitiis narrat, & ejus deinde locum Satyram tenuiſſe confirmat. Nec tantum reprehenſione dignos, ſed indignos, & inſontes, ut Periclem, Socratem, Ariſtidem æque vellicabant. Verſus Horatiani ſunt hi è Sat. 4, lib. 1.

Eupolis, atque Cratinus, Ariſtophaneſque, Poëta,
Atque alii, quorum Comœdia priſca virorum eſt:
Si quis erat dignus deſcribi quod malus, aut fur,
Quod mœchus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus, multa cum libertate notabant.

Hæc maledicentia, in qua potiſſimum chorus regnabat, cohibita & compreſſa dicitur, cū attritis populi opibus, Reſp. Atheniēſis triginta tyrannorum jugo cervices coacta eſt ſupponere. Lata enim lege integrum erat affectis per ſcenam injuria, afficientes vocare in judicium. Hac ratione Poëtas in officio potentiorum metus continuit, ſublatuſque eſt chorus, cujus ſupra dicebamus fuiſſe munus, ut in quoſcumque liberè reprehenſionum velut ſpicula contorqueret. Horat.

Succeſſit vetus his Comœdia non ſine multa
Laude, ſed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex eſt accepta, choruſque
Turpiter obticuit ſublato jure nocendi.

Quamobrem Comœdia, in qua nullum apertè, & cum nomine fas erat lædere, quæque in eo quandam verecundiam, & modeſtiam adhibebat, nuncupata eſt media: ſed non antè quam nova inducta eſt appellatio. Ergo Comœdia, quæ neutrius faciem oſtenderet, veteri ſimilior fuit, jus quoddam reprehendendi retinens, quando chori loco parabaſes, quibus ſcripta, & dicta Poëtarum nullo maleficii crimine, aut pœnæ ſuſpicione cavillabatur, non omittebat, civiumque peccata tectius coarguebat: donec ipſa quoque in ſuſpicionem odiorum & ſimultatum veniens, poteſtatem reprehenſionis omnem amiſit. Poſt id Alexandro Philippo imperante, argumentis ac perſonis planè confictis, facetiis ad delectandum interpoſitis vitam communem ac mores imitari cœperunt. Priſca illa frequenter vera tractabat argumenta: hæc nunquam. Illa anſam opprobrandi, & inſectandi undelibet arripiebat: hæc citra amarulentiam jucunda, raro quoſdam criminationum aculeos, nulla cum contumelia immiſcebat, eratque populari, ac de medio ſumpto ſermoni ſimilior, Iambicis, & Trochaicis contenta verſibus: cum in antiqua pluribus carminum formis uterentur. Menandrum ajunt novæ Comœdiæ principem habitum.

De Partibus Comœdiæ, κατὰ τὸ ποῖον, ſeu qualitatis.

CAPVT XXVII.

SVnt quædam, quibus ipſa Comœdia qualis ſit: alia quibus velut extenditur. Illas partes qualitatis: iſta quantitatis non ſine exemplo vocare poſſumus. Prioris generis ſunt omnino ſex: Fabula, Mores, Sententia, Dictio, Apparatus, Melopopœia. Ac ſine prioribus quatuor ne ſcribi quidem poteſt Comœdia. Etenim prius neceſſe eſt rem excogitare, quam nuncupamus fabulam. Cum autem fabula imitetur, convenit eam utique moratam eſſe, accurateque diverſorum hominum mores exprimere. Additur porrò ſententia, quoniam animi ſenſus, ſententiamque per verba oſtendere oportet. Et quia ſententia conſtat verbis, additur dictio. Fabula comœdiæ, id eſt, imitatio, fictiove comica, vacat rebus admirabilibus ac prodigioſis, quales frequenter in Epopœia referuntur, & nonnunquam in Tragœdia oſtenduntur: neque etiam illuſtres, graves, lugubres, terribiles, uno verbo Tragicas, complectitur: verum civiles ac privatas tantum. Mores ratione perſonarum ſeſe admodum diſſimiliter habent: ſiquidem qui laudantur in aliis, & iis maximè conveniunt, in aliis laudari non ſolent: & quia minimè conveniunt, interdum vituperari etiam. Sicuti cernimus in artibus fieri. Nam ſi plebejus peritè canat tibiis, placet, laudem aufert: at hoc ipſum artificium in Rege diſplicet, ac reprehenditur. Mulierem decet bene nere, bene texere: virum dedecet: non enim ſunt hæc opera virilia. Ita cum ſit in ſervo virtus, & prædicetur, non furari: viro nobili, aut alioqui honeſto laudem nullam parit. Itaque alii mores cadunt in alios, & ſui quemque maximè commendant: ut diligenter videndum ſit, quos mores cui affingamus. Quod ut poſſit Poëta, audiendus eſt illi Hor.

Ætatis cujuſque notandi ſunt tibi mores,
Nobilibuſque decor naturis dandus, & annis.

Mores pueritiæ.

Reddere qui voces, jam ſcit puer, & pede certo
Signat humum, geſtit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temerè, & mutatur in horas.

Mores juventutis.

Imberbis juvenis tandem cuſtode remoto,
Gaudet equis, canibuſque, & aprici gramine campi:
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,
Vtilium tardus proviſor, prodigus æris.
Sublimis, cupiduſque, & amata relinquere pernix.

Mores virorum.

Converſis ſtudiis, ætas, animuſque virilis

Quærit

Quærit opes, & amicitias: inſervit honori:
Commiſiſſe cavet, quod mox mutare laboret.

Mores ſenum.

Multa ſenem circumveniunt incommoda: vel quod
Quærit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti:
Vel quod res omnes timide gelidèque miniſtrat:
Dilator, ſpe longus, iners, aviduſque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, cenſor, caſtigatorque minorum.

Sententiæ laus & virtus eſt, animi ſenſum aptè exprimere. Quia verò comicus ſermo ſummiſſus eſt, ſententias quoque non elatas, aut grandes poſtulat. Nullæ hic quæſtionum diſcuſſiones, aut probationes exquiſitiores. Dictio Comica, nec ad Tragicam ſublimitatem aſſurgit, nec ad humilitatem Mimicam deſcendit: ſed temperamentum quoddam ſervat. Facilis, aperta, ſuavis, pura, elegans, ſimplici, & mediocri cum ornatu. Apparatus complectitur ſcenam, & habitum perſonarum,

De Partibus Comœdiæ κατὰ τὸ πόσον, *ſeu quantitatis.*

CAPUT XXVIII.

QVinque partes Comœdiæ numerantur, quibus magnitudo abſolvitur: prologus, ſeu prologium, protaſis, epitaſis, cataſtaſis, cataſtrophe. *Prologus eſt oratio, quæ ante fabulam legitimam habetur ad ſpectatores.* Ejus quatuor ſunt ſpecies. Nam vel Poëta commendatur: vel obtrectatorum, malevolorumque criminibus reſpondetur: aut etiam crimina reguntur: vel argumentum fabulæ enarratur: vel hæc omnia ſimul præſtantur. *Protaſis prima pars fabulæ, in qua ſumma rei proponitur, & narratur: non tamen finis oſtenditur:* nempe ut ex inopinato exitu creſcat fabulæ jucunditas.

Protaſis actu primo, interdum ſecundo quoque comprehenditur. *Epitaſis definitur earum rerum, quæ continentur in protaſi, incrementum, ſeu altera pars legitimæ fabulæ, in qua turbæ aut excitantur, aut intenduntur. Cataſtaſis eſt vigor, ac ſtatus fabulæ, in qua major cernitur perturbatio.* Epitaſis & cataſtaſis ſecundo & tertio, aliquando etiam quarto actu concluduntur. Quintum cataſtaſis raro attingit. *Cataſtrophe ultima pars qua fabula clauditur, in qua res in melius commutantur, ſeu ubi fit negotii in tranquillitatem non exſpectatam converſio.* Hæc partem actus quarti, nonnunquam totum quartum, quintum ſemper occupat.

De

De Actibus, Scenis, & Actoribus ſeu perſonis.

CAPVT XXIX.

Actus eſt pars fabulæ continens diverſas actiones pro diverſitate partium. Non plures autem nec pauciores quinque actus ſive in Tragœdia, ſive in Comœdia eſſe convenit, quod Horatius etiam docuit,

Neve minor quinto, nec ſit productior actu
Fabula, quæ poſci vult, & ſpectata reponi.

Primus quidem materiam, ſeu argumentum fabulæ comprehendit: alter res in actum deducit: tertius impedimenta, & turbationes affert: quartus viam demonſtrat, qua res implicitæ ſolvantur. Poſtremus res implicitas artificiosè diſſolvit. Actus in ſcenas dividitur, quem perraro totum una ſcena abſolvit: niſi aliquando in Tragœdia. *Eſt autem ſcena pars actus, in qua duæ pluresque perſonæ colloquantur.*

Initium capit nonnunquam ab omnium ingreſſu in ſcenam: nonnunquam ab unius tantùm, qui deinde alium invenit è ſcena ſuperiore. Finitur abitu interdum omnium, aliquando unius tantum. Vt ſi tres fuerint, duo reliqui ſcenam ſequentem conſtituant. Eſt cum unus ſolus ad futuram ſcenam relinquitur. Scenarum numerum quidam cenſent majorem denario eſſe non oportere: nec actores plus quatuordecim. Nomen invenit ex eo, quod alia atque alia facies ſubinde appareret ex ædiculis, quæ olim cum ramis & frondibus conficerentur: ita ſunt ab umbris & tabernaculis appellatæ. Actores qui & Hiſtriones, & Scenici, & Ludiones, & Ludii, & Comœdi, Græcis à ſimulanda per imitationem veritate dicuntur ὑποκριταί. Perſonæ in Comœdiis diſtinguuntur conditione, profeſſione, officio, ætate, ſexu. Protatica, ſive proſtatica, quæ primo actu introducitur, neque amplius unquam comparet: qualis Soſia in Andria: quod quidem in Plauto nuſquam factum cernas, aliæ non prodeunt, verùm intus loquuntur, aut clamant quippiam: aliæ neutrum faciunt, ut eſt ſervulus Storax in Adelphis. Nam ibi Mitio exiens, non exeuntem appellat, & ille tacet. Aliæ apparent in Proſcenio, mutæ tamen ſeu nihil loquentes, *ut ſunt ſatellites in Milite, & Famuli in Andria.*

DE TRAGOEDIA.

Notatio, & definitio Tragœdiæ: item qui fiat ut delectet.

CAPVT XXX.

Tragœdiam nominatam παρὰ τοῦ τράγου, ut ſit quaſi τράγου ᾠδή, inter plures conſtat. Cauſa nominis incertior.

tior. Poteſt enim videri datam hanc ei appellationem inde, quod agricolæ priſci (qui ortus eſt Tragœdiæ) cum Baccho pro annuis frugibus ſacrificarent, ardente jam victima, hirco ſcilicet (quæ huic Deo propria erat, quoniam vineas læderet) loco precum quippiam cantarent: & quo illo benevolentiore uterentur, magiſque propitio, res ejuſdem geſtas, ac triumphos, deviċtaſque gentes, & debellatos reges, eorumque calamitates, ac poſtmodum non ſuppeditante materia, aliorum præterea regum infortunia ærumnaſque concinerent, victorique in hujuſcemodi cantilenis hircum in præmium darent. Ex quo illud Horatii: Carmine qui Tragico vilem certavit ob hircum. Item, quod fortaſſe uter hirci muſto plenus donabatur. Nonnullis placet vocatam à principio non τραγωδίαν ſed τραχωδίαν, quaſi τραχεῖαν ᾠδὴν, ab aſperitate cantus videlicet: inſuavis enim cantus, cujus materia res triſtes, aſperæ, atroces, ac miſerabiles. Deinde uſu loquentium, ut alia mille, corruptum hoc nomen, & pro τραχωδία, τραγωδία cœptum dici, & inde natam opinionem de hirco, qui huic generi fabulæ nomen attulerit. Definitur hoc modo. *Tragœdia eſt Poëſis, virorum illuſtrium per agentes perſonas exprimens calamitates, ut miſericordia, & terrore animos ab iis perturbationibus liberet, à quibus hujuſmodi facinora Tragica proficiſcuntur.* Atque hic quidem finis eſt Tragœdiæ. Quod autem diximus eſſe virorum illuſtrium, in eo à Comœdia, uti per agentes perſonas ab Epopœia, ſecluditur.

Tragœdiæ, & Comœdiæ diſcrimina.

CAPUT XXXI.

Quinque rebus potiſſimum Tragœdia & Comœdia differunt: Materia, perſonis, dictione, affectibus, exitu. In Tragœdia actiones ſunt grandiores. Quid enim aliud legis ibi, quid audis, niſi luctus, exilia, cædes: atque ut paucis comprehendam, valdè horribilia, & ad memoriam ſequentium ſeculorum admodum inſignia? Quas quidem res interdum ex ſe comminiſcitur, ut Comœdia ſemper: ſæpius ab aliis mutuatur, ut Comœdia nunquam. Comœdia res humiles, plebejas, ac civiles habet. Atque illa quidem magnatum fugiendam, hæc civilem, privatorumque vitam expetendam exprimit. Quin etiam dum miſerias & ſtultitias amantium imitatur, honeſtatem turpitudini præferendam monet. Quod ad perſonas attinet, Comicæ ſunt ignobiles, obſcuræ, civiles tantum, Chremes paterfamilias, Pamphilus adoleſcens, Davus ſervus, Phroneſium meretrix, Ergaſilus paraſitus. Tragicæ illuſtres viri, illuſtres feminæ, Principes, Reges, Imperatores. Illæ è pagis & oppidis, iſtæ ex ampliſſimis urbibus & arcibus accerſitæ. Quod erat tertium; dictio Comica verbis conſtat tritis, uſitatis, quotidianis, figura

gura infima. In Tragœdia oratio conficitur verbis electis, ſublimibus, ſonantibus, plenis, à communi conſuetudine abhorrentibus. Omne genus ſcripti gravitate Tragœdia vincit. Hinc Tragicè loqui. Comœdiæ ſermo eſt attenuatus. Interdùm tamen & vocem Comœdia tollit, ut eſt apud Horatium,

Iratuſque Chremes tumido delitigat ore,
Et Tragicus plerumque dolet ſermone pedeſtri.

Sequuntur affectus, qui in Comœdia ſe datiores ſunt, ἤθη vocant Græci; in Tragœdia vehementiores, qui πάθη appellantur. Quod poſtremo loco poſueramus: exitus Comœdiæ lætior eſt, cùm ejus initium plerumque ſit paulò turbulentius, ac triſtius; Tragœdiæ mœſtus, ac funeſtus planè. Hoc perpetuo verum non eſt: nam & in Comœdia nonnunquam infelicem exitum invenias non ſine feſtivitate, & in Tragœdia felicem. Reſtant adhuc notanda duo. Vtraque in agendo, non in narrando verſatur, habetque eundem imitandi modum, & eodem ſpatio temporis finitur, totidemque, & iiſdem partibus conſtat. Studioſis eloquentiæ plus multò prodeſt Tragœdia quàm Comœdia: quanquam hæc quoque non modicè prodeſt. Hauriunt inde verborum delectum, ſplendorem, gravitatem maximam, ſententiarum pondera, amplificationum rationes, affectuum varietatem, & magnitudinem: omnis denique generis præclara, & ad docendum, delectandum, permovendum ſummè idonea ornamenta.

De Appellationibus Fabularum ſeu Dramatum.

CAPVT XXXII.

Fabulis, ſeu Dramatis, ſive illa Comœdiæ ſive Tragœdiæ fuerint, nomina imponuntur vel à loco, vel à re, vel à perſona primarum partium: ſic enim non malè nominabimus, quæ eſt præcipua inter omnes. Nomine rei plura complector, nempè caſum, eventum, fortunam, conditionem, & ſimilia. Aliquando cum ſint plures fabulæ de eodem, ad differentiam ſignificandam conjunguntur perſonæ & res, ſeu locus, & fiunt inſcriptiones miſtæ: ut; Hercules furens Senecæ; quoniam alia eſt Tragœdia ejuſdem, Hercules OEtæus.

De Bucolica Poeſi.

CAPVT XXXIII.

Bucolica Poëſis perſonas humiles illas quidem, ut Comœdia, veruntamen ruſticas & agreſtes, non urbanas, quæ ſunt paulo elegantiores, comminiſcitur, & eſt umbra quædam,

dam, ſeu quoddam ſimulacrum ruſticanæ Comœdiæ : quando nimirum in duobus illis poematum modis verſatur ; quorum alter μιμητικὸς dicitur, alter μικτὸς, de quibus egimus. Prioris generis exemplum eſto Eclog. 1, Tityre tu patulæ. Poſterioris Ecloga 8, Paſtorum Muſam. Atque iſtis imitandi modis ei cum reliquis Poeſeos generibus Epopœia, Comœdia, Tragœdia ſocietas eſt. Argumenta, & perſonas ſumit ab agris, & ſilvis, paſtores, vinitores, aratores, olitores, accipitque nomen potiſſimum à paſtoribus, & iis quidem nobilioribus, bubulcis videlicet. Tractantur Bucolicis vota, gratulationes, laudationes, obtrectationes, altercationes, cohortationes, pollicitationes, conqueſtiones, gaudia, pompæ, cantus, hilaritates, joci. Verùm omnia agrum olêre debent. Ideò regnat in Bucolicis hexameter, & præterea nullum genus carminis, propterea quod narrationibus videtur accommodatiſſimus, & cantilenis ruſticis idoneus, nec ineptus actioni, modò ne adſit granditas, neve longiore ambitu circumducatur. Laudatur autem ſi primus & quartus pes integra voce terminetur, præſertim dactylica,

Tityre paſcentes à flumine rejice capellas.

Quod diligenter cuſtodivit Theocritus. Definitur Bucolica poeſis, *Ruſticarum actionum imitatio.* Fabula erit una & ſimplex, non tamen digreſſionem non admittet. Nec neceſſe erit ſemper eſſe allegoricam. Nomina rebus apta fingemus: aut jam ficta à bonis auctoribus mutuabimur. Oratio vacabit ſplendore & ornamentis, gravitate, ſententiarum acumine, iiſque omnibus, quæ rerum humilitati adverſantur. Erit autem pura ac demiſſa : in quo Theocritus anteſtat Virgilio. Partes conſtituunt duas, principium & narrationem. Interdum aliud loco epilogi adjungitur.

Bucolicorum Etymon, Origo, Partes, & Paſtorum Genera.

CAPUT XXXIV.

Dicta ſunt Bucolica, ἀπὸ τῶν βυκόλων, id eſt, à cuſtodia boum, ſeu bubulcis : βῦς enim bos eſt, κόλον pabulum. Non quod de bobus & bubulcis in his tantum agatur, verùm κατ' ἐξοχὴν, hoc eſt, per excellentiam, quod præcipua animalia apud ruſticos ſint boves, & præcipui paſtores bubulci. Paſtorum alii dicti ſunt, βυκόλοι, id eſt, bubulci à bobus, alii αἰπόλοι, id eſt, caprarii à capris, alii ποιμένες, id eſt, opiliones ab ovibus, quaſi oviliones, quos Virgilius ultima Ecloga upiliones vocat. Alii opiliones quaſi ovipiliones, à pellendis ovibus dici volunt. His alii addunt συβώτας, id eſt, ſubulcos. Quorum Bucolici poetæ ferè non meminerunt, niſi quod quidam 10 Ecloga Bucolicorum Virgilii,

Hos ego verſiculos feci, tulit alter honores.
Sic vos non vobis nidificatis aves.
Sic vos non vobis vellera fertis oves.
Sic vos non vobis mellificatis apes.
Sic vos non vobis fertis aratra boves.

Auſonius item in ſententiis ſeptem ſapientum, Thaletis Mileſii dicta pentametris incluſit, quos ob elegantiam, & utilitatem ad mores formandos adoleſcentibus ediſcendos propono.

Turpe quid auſurus, te, ſine teſte, time.
Vita perit, mortis gloria non moritur.
Quod facturus eris, dicere diſtuleris.
Crux eſt ſi metuas, vincere quod nequeas.
Nil nimium, ſatis hoc, ni ſit & hoc nimium.
Cum verò objurgas, ſic, inimice, juvas.
Cum falsò laudas, ſic, & amice, noces.

Pentameter hexametro ſubditus genus quoddam gignit, quod Elegiacum vocatur, Tibullus,

Somnia fallaces ludunt temeraria noctes,
Et pavidas mentes falſa timere jubent.

Elegiaco primum res triſtes, & luctuoſæ mandabantur. Terentianus,

Hos elegos dixere, ſolet quòd clauſula talis
Triſtibus, ut tradunt, aptior eſſe modis.

Hoc ipſum nomen declarat: dictum eſt enim ἀπὸ τȣ̃ ἐλεου λέγειν, vel ab ἒ, ἒ, λέγειν, quod idem eſt ac, αἶ, αἶ, λέγειν, & utraque interjectio uſitata eſt omnibus Tragicis. Funebribus lamentationibus potiſſimum inventam Elegiam inſinuat Ovidius in mortem Tibulli,

Flebilis indignos Elegeia ſolve capillos,
Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit.

Progreſſu temporis res ſecundæ, optatæ, & quidquid animus ferret, Elegis ſcribi cœptum eſt: ut querelæ, expoſtulationes, preces, amores, vota, laudes, gratulationes, admonitiones, convitia. Horat. ad Piſones.

Verſibus impariter junctis querimonia primùm,
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos.

Epicedia quoque, Epigrammata, & epiſtolæ hac forma carminum conficiuntur. Iovianus Pontanus ad hymnos Elegiam convertit. Præcipiunt nonnulli in Elegiaco obſervandum eſſe, ut uno diſticho ſententia finiatur. Ovidius,

Gentibus eſt aliis tellus data limite certo,
Romana ſpatium eſt urbis, & orbis idem.
Iam ſeges eſt ubi Troja fuit, reſecandaque falce,
Luxuriat Phrygio ſanguine pinguis humus.

Eſt tamen ubi ſententia ſuſpenditur, ut vel diſticho ſequenti, vel etiam tertio abſolvatur. Ovidius in querela Nucis:

At poſtquam Platanis ſterilem præbentibus umbram,

Vberior quavis arbore venit honor:
Nos quoque fructifera, ſi nux modò ponor in illis:
Cœpimus in patulas luxuriare comas.

Idem,

Sive malum potui tamen hoc vitare cavendo:
Seu ratio fatum vincere nulla poteſt:
Tu tamen à nobis uſu junctiſſime longo,
Pars deſiderii maxima pœne mei:
Sis memor, & ſi quas fecit tibi gratia vires,
Illas pro nobis experiare, rogo.

Sed illud maximè cavendum eſt, ne poſt duos verſus ita pendeat ſententia, ut verbum in tertium uſque verſum reſervetur.

Virtutes, & Artificium Elegorum;
CAPVT XXXVI.

ORatio elegiaca terſa ſit oportet, lenis, ingenua, perſpicua, morata, tenera, affectibus referta, pathetica & ſententiis exquiſitis minimè obſuſcata, atque impedita. Mirificè eam ornant frequentes commiſerationes, conqueſtiones, exclamationes, apoſtrophæ, proſopopœiæ, ſeu fictæ perſonæ, excurſus, & παρεκβάσεις ſeu breves & cum re aptè cohærentes digreſſiones: non modicum eidem decus accedit per alluſiones ad apophthegmata. Ornatur etiam inductionibus & exemplis: exemplis, inquam, non modò à ſimili, verùm etiam à diſſimili, & contrario. Interdum ad comparationem adhibentur. Interjiciuntur item ſententiæ, tum breves, tum acutæ, quibus id, quod eſt propoſitum, confirmatur. Megnum imprimis Elegiæ decus eſt, antiquitatis aliqua ſignificatio. Quò brevius, paucioribuſque verbis antiquitates hujuſmodi, ſive ad fabulam, ſive ad hiſtoriam, ſive ad aliquem priſcum ritum, moremve pertineant, efferuntur, eò venuſtius carmen redditur. Synalephæ, ſi uſquam alibi, hic vitandæ ſunt: frequentes item echthlipſes: multum quippe fluentes illas hujus carminis delicias remorantur, atque imminuunt quodammodo, & ſunt tanquam vortices ac ſcopuli quidam, ut in hoc hexametro videre eſt,

Aut abeuntis adhuc ſupremum anima halitum in auras,

Præterea & Tibullus, ut Muretus animadvertit, elegantiam quandam judicavit eſſe in ejuſdem ſyllabæ continuatione: lib. 1, Eleg. 1,

Me mea paupertas vita traducat inerti.
Ipſe ſeram teneras maturo tempore vites
Ruſticus, & facili grandia poma manu.

Eleg. 3,

Eleg. 3,

——— *Nam poſſe mederi*
Multa docet templis picta tabella tuis.

Eleg. 4,

Nudus & æſtivi tempora ſicca canis.

Fit porro ſuavior, ſi monoſyllabum præcedat:
Me mea paupertas.

Idem Poëta penthemimerim crebro negligit in hexametro, & ex tarditate quandam jucunditatem aucupatur. Subjungemus aliquot teſtimonia. Lib. 1, Eleg. 2, 3,
Neu ſtrepitu terrete pedum, neu quærite nomen.
Illic eſt cuicumque rapax mors venit amanti.
Tiſiphoneque impexa feros pro crinibus angues.

Et Propertius id ſæpe facit. lib. 1, Eleg. 2,
Aſpice quos ſubmittit humus formoſa colores.

Eleg. 5,

Quid tibi vis, inſane, meos ſentire furores?

Lib. 2, Eleg. 8,

Sed vobis facile eſt verba & componere fraudes.

Ovidius interdum cæſuræ ſubdit encliticam, & non injucundum carmen efficit. Iucundius autem, quando idem fit poſt enneemimerim, ut in primo, & quarto verſuum qui ſequuntur.

3 Faſtorum,

Sole tamen vinoque calent, annoſque precantur.
Ibid. *Iuſſa facit, ventoque ratem committit & undis.*

4 Faſtorum,

Pallor abit, ſubitaſque vident in corpore vires.
Imminet huic, ſequiturque parem, ſimiliſque furenti.
Nox & amor, vinumque nihil moderabile ſuadent.

Talis Virg. Eclog. 8,

Mænalus argutumque nemus, pinoſque loquentes.

OBSERVATIONES ALIQVOT *de Pentametro.*

1. Prius hemiſtichium abſolvitur ſyllaba longa, quæ dictionem finiat. Nam cæſura penthemimeris hic neceſſaria eſt, & vitioſum eſt hoc carmen à Diomede poſitum,
Hac quoque noſtra ſententia mentis erat.

2. Eliſio & colliſio in omni cæſura penthemimeri ſunt duriuſculæ, ut in hoc verſu Catulliano,
Troja virum, & virtutum omnium acerba cinis.
Item, *Non deſiſtere amare, omnia ſi facias.*

3. Neutrum hemiſtichium apte definit in dictionem monoſyllabam Catullus.
O dî reddite mî hoc proprietate mea.
Idem. *Aut facere, hac à te dictaque factaque ſunt,*

Hinc

Hinc duæ ſunt exceptiones:
Cum eam altera monoſyllaba antecedit. Ovid.

Præmia ſi ſtudio conſequar iſta, ſat eſt.

Idem,

Magna tamen ſpes eſt in bonitate Dei.

2. Aut cum in dimenſione coaleſcit cum dictione præcedente, idque per colliſionem, ut,

Nomina mutarunt, hic Deus, illa Dea eſt.
Et ſolum conſtans in levitate ſua eſt.

3. Addunt nonnulli cum monoſyllabam vocem antecedit Diſſyllaba. Martialis:

Sunt hæc trita quidem, Zoile, ſed mea ſunt.

Ovidius.

Omnis at in magnos culpa Deos, ſcelus eſt.

DE FINE VERSVS PENTAMETRI.

4. Pentameter verſus clauditur dictione diſſyllaba elegantiſſimè. Propertius,

Non datur ad Muſas currere lata via.

Rarius, ſed non vitioſè, tetraſyllaba, pentaſyllaba, hexaſyllaba.

Tetraſyllaba, Mart.

Dantur opes nullis, nunc niſi divitibus.

Pentaſyllaba, Ovid.

Lis eſt cum forma magna pudicitia.

Hexaſyllaba, Propert.

Protinus ingentes ſunt inimicitiæ.

Triſyllaba duriuſculè, niſi impetus quidam, aut affectus, vel ſententia exprimatur. Propert.

Et caput impoſitis preſſit amor pedibus.

Tibullus,

Haſura in noſtro tela gerit latere.

Vel niſi præcedat monoſyllaba. Proper.

Abfueram veſtris conſcius in lacrymis.

Martialis,

Aut docuit luſus hos Thetis, aut didicit.

Vel in epigrammatis, ubi ſenſus argutia magis ſpectatur. Martialis,

Deliciæ populi, qui fuerant domini.

De Lyrica Poeſi.

CAPVT XXXVII.

CVm olim uno genere formaque decurreret Lyricum, ob majorem voluptatem, diſſimilibus numeris, & vario pedum diſcrimine, ita temperatum eſt poſtea, ut innumerabiles Lyricorum carminum ſpecies exſtent. Commendatur, & ab

& ab aliis partibus Poeſeos quaſi ſecernitur ſuavitate. Nam ut in carmine Heroico dominatur, & eminet gravitas, in Bucolico ſimplicitas, in Elegiaco teneritas & mollities, in Iambico, & Satyrico acrimonia, & acerbitas, in Comedia joci, in Tragœdia πάθος, in Epigrammatis acumen, ſic in hoc carminis genere Poëta ſe totum ad deliniendas hominum mentes varietate, & brevitate verſiculorum, ac totius cantilenæ exquiſita vocum elegantia, nitore, ſono, concinnitudine numerorum, deſcriptione rerum ſuapte natura maximè delectabilium fingere, & accommodare conſuevit.

De nominibus Lyricorum verſuum.

CAPVT XXXVIII.

QVod hæc carmina cum cantu, & ad lyram pronuntiari ſolerent, à canendo, ᾠδαὶ (& forma diminutionis ᾠδάρια parvæ odæ, ſeu odulæ) ut latinè carmen eadem ratione, κατ' ἐξοχὴν ab inſtrumento muſico, Lyrica, & vates Lyrici cognominati ſunt. Dicuntur præterea Græcis appellationibus μέλη, μολπαὶ, ἄσματα, quarum eadem eſt poteſtas quæ primi illius: cantus enim iis ſignatur. A melos fit melicum, quod pro lyrico uſurpatur. Lyricum à laudatione, atque votis appellatur Hymnus. Pindari Odas inſcriptas videmus εἴδη, quaſi poemata ſint rerum imagines quædam, ut vox Latinè ſonat, formæ, ſpecies, hinc εἰδύλλια, formulæ: fortaſſis formulæ poëmatis, ſeu parva poëmata: qualia de Græcis fecit Theocritus Syracuſanus, de Latinis Auſonius.

De Partibus Odarum.

CAPVT XXXIX.

CArmen lyricum, quod ſcholiaſtæ Pindari tradiderunt, antiquitus tantum erat monoſtrophon, poſterius tribus partibus conſtare cœpit: Strophe, Antiſtrophe, & Epodus. Laudes quippe Deorum Dearumque carminibus comprehenſas, aram circumiens chorus decantabat. Primum ambitum, quo ſiniſtrorſum ingrediebantur, ςροφὴν, converſionem: alterum quem dextrorſum redeuntes conficiebant, ἀντιςροφὴν, reverſionem: ipſa cantica Oden, & Antoden vocabant: quæ quidem ab illis itionibus, & reditionibus etjam Strophæ, & Antiſtrophæ. Tandem in medio, & velut in conſpectu Deorum quieſcentes quod reliquum erat cantus perſolvebant: id ἐκ τοῦ ἐπᾴδεσθαι τῇ ςροφῇ καὶ ἀντιςροφῇ, quod accineretur cæteris partibus, ſive διὰ τὸ μετὰ τὴν ςροφὴν ᾄδεσθαι quod poſt Strophen canebatur, ἐπῳδὸς dicebatur. Strophæ & Antiſtrophæ totidem, ac eiſdem verſibus, pari ferè numero ſyllabarum componebantur: Epodus alios, vel plures, vel pauciores, quàm illæ recipiebat. Si quando Oda plures

Strophas, & Epodos haberet, in ſequentibus præcedentium ratio cuſtodiebatur. Et hic quidem mos Græcis fuit. Quod verò præſcriptum eſt Odis Horatianis: Ode dicôlos, tricôlos, diſtrophos, tetraſtrophos, *&c.* declarat ex duobus, tribus, aut quatuor diverſis generibus conflatas eſſe: & aliquando poſt ſecundum, interdum poſt tertium, aut quartum carmen reverſionem fieri ad primum genus.

A compoſitione carmen dicitur

Monocôlon, latinè uniforme ſeu unimembre, quod conſtat ex uno genere carminis: ut; cum omnia hexametra, iambica, vel aſclepiadea ſunt.

Dicôlon, quando duo carminum genera miſcentur: ut, hexametrum cum pētametro: glyconicum cum Aſclepiadeo.

Tricôlon, cum tria miſcentur genera. Sic tetracôlon cum quatuor.

A reverſione carmen dicitur

Diſtrophon, cum poſt ſecundum verſum, ad prius genus revertimur: ut in Elegiacis.

Triſtrophon, cum poſt tertium verſum fit ad primum reditus.

Tetraſtrophon, ubi poſt quartum verſum fit reditus ad primum. Exempla ſunt apud Horatium, qui ultra hunc numerum non excedit.

Pentaſtrophon, cum poſt quintum verſum fit regreſſio ad primum. Exempla apud Prudentium in Romano, & Eulalia reperiuntur.

A numero ſyllabarum dicitur

Adonium carmen pentaſyllabum. Glyconicum heptaſyllabum, Phalæcium Hendecaſyllabum, quod nomen etiam Sapphico convenit.

Ab inventore carmen dicitur

Adonium. Sapphicum. Glyconicum. Phalæcium. Aſclepiadeum. Pherecratium. Pindaricum. Ariſtophanicum. Alcmanicum. Alcaicum. Hipponacticum. Archilochium.

A numero verſuum carmen dicitur

Diſtichon. Tetraſtichon. Hexaſtichon, Ogdoaſtichon. Decaſtichon, Dodecaſtichon. *&c.*

A materia carmen dicitur

Heroicum. Elegiacum. Satyricum. Comicum. Tragicum. Bucolicum. Georgicum. Epitaphium. Epicedium. Epinicium. Epithalamium. Genethliacum, *&c.*

A pede crebriore carmen dicitur

Dactylicum. Iambicum. Trochaicum. Anapæſticum. Choriambicum. Ionicum. Pæonicum. Antiſpaſticum.

A depoſitione carmen dicitur

Catalectum. Acatalectum. Brachicatalectum. Hypercatalectum. de quibus in Proſodia.

A men-

A menſura carmen dicitur

Monometrum. Dimetrum. Trimetrum. Tetrametrum. Pentametrum. Hexametrum.

Eteoſtichon carmen dicitur, quod annorum numerum continet.

Hemeroſtichon, quod dierum numerum habet.

Acroſtichis, cujus initiales verſuum litteræ ordine collectæ certum ſenſum præbent. In acroſtichide Servatoris noſtri eulogium incluſit Sibylla, quam legerat Cicero, meminitque tam celebris carminis in libris de Divinatione. Idem nonnunquam in medio & fine verſuum fit.

DE HYMNO.

Definitio hymni.

CAPVT XL.

HYmnus, propriè ſi loquamur, *nihil eſt aliud quam* ἡ εἰς θεὸν ᾠδὴ *Dei laus per carmen, ſive cantus in Deum*, ſicut Scholiaſtes Sophoclis definivit. In qua quidem Poeſi vates Chriſtianus cupidè, & cum lætitia verſari debet: eſt enim tum propter rem ſubjectam, tum propter quandam divinam delectationem nobiliſſima. Etſi hymnus propriè Dei Opt. Max. laus eſt, licet tamen nobis etiam Divos, hoc eſt, eos, qui ex hac ærumnoſa hominum vita demigrantes, in cœlum recto itinere pervenerunt, & ab Eccleſia Catholica præcipua veneratione, templis ædificatis, diebus feſtis, & precibus & cærimoniis anniverſariis coluntur, hymnis celebrare, pro illis commentitiis, ac deteſtandis Ethnicorum numinibus, Iove, Mercurio, Baccho, Iunone, Pallade, Venere. Ita videmus quotidie ſacris in ædibus, hymnos de gloria & virtute cœleſtium à piis, ſanctiſque viris conſcriptos decantari. In quibus quanquam verborum pigmenta, & ſermonis puritatem non cernimus, pietatem reveremur ac ſuſpicimus.

De hymnis in Deum Opt. Max.

CAPVT XLI.

DEum eſſe unum in eſſentia, trinum in perſonis, omnes qui ſumus Chriſtiana diſciplina imbuti credimus. Licebit ergo Poetis Deum modo ut unum canere, eique bonorum omnium ſummam perfectionem & copiam tribuere, modo ſingulas perſonas ſeorſum celebrare, & religioſè ac timidè proprietates earum, quibus diſtingui ſolent, explicare.

Viſum hic perelegantem M. Antonii Mureti hymnum apponere in S. Trinitatem.

O nullis hominum pervia ſenſibus,
Natura penitus ſola capax tua,
Cujus condita ſunt omnia numine,
Æterna & monas & trias.
Nate aquave Pater, Nateque par Patri,
Et manans ab utroque inclyte Spiritus,
Circumfuſa tuo nubila lumine,
Noſtro diſcute pectore.
Da mens per ſpeculum cernere te queat
Noſtra, & poſthabitis te petat omnibus,
Juſſiſque tuis pendeat, & tibi
Soli dedita ſerviat.
Tu clemens miſeris da veniam Pater:
Tu Fili miſeris ſterne viam ad Patrem.
Tu ſanctum miſeris Pneuma vagantibus
Præfer conſpicuam facem.
Simplex æthereis numinis Unitas,
Quæ diſtincta eadem eſt, veraque Trinitas,
Æternis vigeat ſemper honoribus,
Et terra ſimul & polo.

De hymnis in Divos.

CAPUT XLII.

IN hymnis Divorum eligemus unum aliquod factum, unam aliquam præclariſſimam virtutem, ſeu plures, prout longi eſſe in animum induxerimus, & illam, illaſve, quàm poterimus ſuaviſſimè elegantiſſimeque proſequemur. Licebit autem vel ſimpliciter extollere, & admirari Sanctum: vel tum hoc facere, tum ipſis laudibus brevem precationem annectere: qua id ab illo petamus, quod ipſum inprimis Deo annuente, nobis concedere velle exiſtimabimus. Interdum tãtummodo aliquid rogare Divum toto hymno poſſumus, quamvis ejuſdem laudes nunquam non intercurrent, & uſitatum eſſe omnes norunt laudare eum, à quo quid petas. Non indigent cœlites noſtris laudibus: at nos eorum beneficiis indigemus. Initium hymni venuſtum eſt, quando cæteros mortales invitamus ad Sanctorum nobiſcum concordibus votis modulanda præconia: cum ſalutamus eoſdem, ut Prudentius Bethlehemitas pueros,

Salvete flores Martyrum,
Quos, lucis ipſo in limine,
Chriſti inſecutor ſuſtulit.

Item cum exordimur ab exclamatione. Exclamationibus autem, & admirationibus totos interdum hymnos complere licitum eſt. Iam vero hymnis Eccleſiaſticis perpetuo eam clauſulam adjungi animadvertimus, qua Patri, Filio & Spi-

ritui ſancto, gloria, honorque attribuitur, his aut ſimilibus,

Deo Patri ſit gloria,
Ejuſque ſoli Filio,
Cum Spiritu paracleto
Et nunc, & in perpetuum.

Hoc ſervavit Hieronymus Vida Hymno in D. Homobonum.

Regi tamen ſit gloria
Horum datori munerum.
Qui trinus, unus, omnia
Regnat Deus per ſecula.

Et Sannazarius iu Divum Gaudioſum,

Laus tibi cœli Pater, atque princeps,
Omnium rector ſimul & creator,
Quem fides veri ſtudioſa trinum,
Credit & unum.

Et Muretus omnes hymnos ſuos ita concludit,

Simplex ætherii numinis unitas,
Quæ diſtincta eadem eſt, veraque trinitas,
Æternis vigeat ſemper honoribus,
Et terra ſimul & polo.

Idem hymnum in D. Sylveſtrum Pontificem Max. feſtivè admodum inchoavit ab Apoſtrophe ad urbem Romam. Scimus autem hoc eſſe inſigne orationis ornamentum apud Rhetores: imo etiam apud Poetas.

Priſcos Roma duces deſine laudibus
Efferre immodicis, qui valida manu
Fines imperii protulerunt tui
Quacunque Oceanus patet.
Hic, ſolus tibi plus contulit omnibus, &c.

Præterea hymnus in die Epiphaniæ, eſt colloquium elegans & pium inter Poetam, & Magos: interrogat Poeta, quæ ipſos cauſſæ è patrio ſolo huc adduxerit, quem quæſitum venerint, cui munera apportent. Reſpondent illi ad ſingula. Tum rurſus percunctatur, quid ſingula dona ſibi velint. Id Magi explicant. Hymnus ita diſtinctus ſequitur:

Poeta.

Quæ vos cauſſa Magi, dicite perpulit
E veſtris iter huc carpere finibus?
Quem tanto ſtudio quæritis anxii?
Quove hæc munera pertinent?

Magi.

Nos ſtella inſoliti luminis huc trahit,
Et dux certa viam perpetuo prævit,
Iudæa populis quæ cupientibus
Regem ſignificet datum.

O nullis hominum pervia ſenſibus,
Natura penitus ſola capax tua,
Cujus condita ſunt omnia numine,
Æterna & monas & trias.
Nato aquave Pater, Natoque par Patri,
Et manans ab utroque inclyte Spiritus,
Circumfuſa tuo nubila lumine,
Noſtro diſcute pectore.
Da mens per ſpeculum cernere te queat
Noſtra, & poſthabitis te petat omnibus,
E juſſiſque tuis pendeat, & tibi
Soli dedita ſerviat.
Tu clemens miſeris da veniam Pater:
Tu Fili miſeris ſterne viam ad Patrem.
Tu ſanctum miſeris Pneuma vagantibus
Præfer conſpicuam facem.
Simplex ætherii numinis Vnitas,
Quæ diſtincta eadem eſt, veraque Trinitas,
Æternis vigeat ſemper honoribus,
Et terra ſimul & polo.

De hymnis in Divos.

CAPVT XLII.

IN hymnis Divorum eligemus unum aliquod factum, unam aliquam præclariſſimam virtutem, ſeu plures, prout longi eſſe in animum induxerimus, & illam, illaſve, quàm poterimus ſuaviſſimè elegantiſſimeque proſequemur. Licebit autem vel ſimpliciter extollere, & admirari Sanctum: vel tum hoc facere, tum ipſis laudibus brevem precationem annectere: qua id ab illo petamus, quod ipſum inprimis Deo annuente, nobis concedere velle exiſtimabimus. Interdum tãtummodo aliquid rogare Divum toto hymno poſſumus, quamvis ejuſdem laudes nunquam non intercurrent, & uſitatum eſſe omnes norunt laudare eum, à quo quid petas. Non indigent cœlites noſtris laudibus: at nos eorum beneficiis indigemus. Initium hymni venuſtum eſt, quando cæteros mortales invitamus ad Sanctorum nobiſcum concordibus votis modulanda præconia: cum ſalutamus eoſdem, ut Prudentius Bethlehemitas pueros,

Salvete flores Martyrum,
Quos, lucis ipſo in limine,
Chriſti inſecutor ſuſtulit.

Item cum exordimur ab exclamatione. Exclamationibus autem, & admirationibus totos interdum hymnos complere licitum eſt. Iam vero hymnis Eccleſiaſticis perpetuo eam clauſulam adjungi animadvertimus, qua Patri, Filio & Spiritui

ritui ſancto, gloria, honorque attribuitur, his aut ſimilibus,

Deo Patri ſit gloria,
Ejuſque ſoli Filio,
Cum Spiritu paracleto
Et nunc, & in perpetuum.

Hoc ſervavit Hieronymus Vida Hymno in D. Homobonum.

Regi tamen ſit gloria
Horum datori munerum.
Qui trinus, unus, omnia
Regnat Deus per ſecula.

Et Sannazarius iu Divum Gaudioſum,

Laus tibi cœli Pater, atque princeps,
Omnium rector ſimul & creator,
Quem fides veri ſtudioſa trinum,
Credit & unum.

Et Muretus omnes hymnos ſuos ita concludit,

Simplex ætherii numinis unitas,
Quæ diſtincta eadem eſt, veraque trinitas,
Æternis vigeat ſemper honoribus,
Et terra ſimul & polo.

Idem hymnum in D. Sylveſtrum Pontificem Max. feſtivè admodum inchoavit ab Apoſtrophe ad urbem Romam. Scimus autem hoc eſſe inſigne orationis ornamentum apud Rhetores: imo etiam apud Poetas.

Priſcos Roma duces deſine laudibus
Efferre immodicis, qui valida manu
Fines imperii protulerunt tui
Quacunque Oceanus patet.
His, ſolus tibi plus contulit omnibus, &c.

Præterea hymnus in die Epiphaniæ, eſt colloquium elegans & pium inter Poetam, & Magos: interrogat Poeta, quæ ipſos cauſſæ è patrio ſolo huc adduxerit, quem quæſitum venerint, cui munera apportent. Reſpondent illi ad ſingula. Tum rurſus percunctatur, quid ſingula dona ſibi velint. Id Magi explicant. Hymnus ita diſtinctus ſequitur:

Poeta.

Quæ vos cauſſa Magi, dicite perpulit
E veſtris iter huc carpere finibus?
Quem tanto ſtudio quæritis anxii?
Quove hæc munera pertinent?

Magi.

Nos ſtella inſoliti luminis huc trahit,
Et dux certa viam perpetuo præit,
Iudeæ populis quæ cupientibus
Regem ſignificet datum;

Poeta.

Auri iſthac ſed enim quid ſibi pondera.
Myrrha mirificus quid ſibi vult odor:
Aut qua, cum populus ſacra Deo facit,
Aris thura ſolent dari?

Magi.

Rex auro colitur, thura Deum decent.
Noſtri myrrha homines poſt obitum linunt.
Huic ergo hac pariter munera congruunt,
Qui Rex eſt, & homo, & Deus.

Cavenda ſunt ὁμοιοτέλευτα in dimetris iambicis, quæ in Eccleſiaſticis hymnis perpetuo ſolent anxieque ſervari. Nec mirum, quandoquidem leporem ſimiliter quæſitum ſtudioſè videmus in aliis plurimis, quæ leguntur, & canuntur in templis. Si inciderint cum aliqua feſtivitate, non erunt rejiciendа, tanquam abſolutè ſemperque vitioſa. Inveſtiganda autem, & continenter uſurpanda nequaquam.

Meta, & longitudo hymnorum.

CAPVT XLIII.

HOmerus, & illo major natu Orpheus, & Callimachus, carmine hexametro hymnos permultos in Deos, Deaſque longis verſibus condiderunt, qui ad citharam canebantur. Hos feliciter imitati ſunt eodem carminis genere recentiores nonnulli. Vida præterea, ſicut ante eum Iovianus Pontanus, Elegiacum carmen adhibuit, cum in Chriſtum è cruce pendentem hymnum faceret. In hymnis Eccleſiaſticis ferme Lyrica tantum metra frequentantur, & ex horum generibus, ut plurimum iambica dimetra acatalecta, itemque Sapphica. Hymni, qui hexametris verſibus fiunt, ut plurimum ſunt longiſſimi. Aliorum generum plerumque contracti ſunt, & non ita multorum carminum. Quanquam Aurelius Prudentius pœne ſemper conficiat longiſſimos. Certa menſura conſtitui non poteſt. Ex una Strophe (ſic quippe licet appellare qualiumcunque verſuum quaternionem) non fit lyricum, nec hymnus. Ex duabus apud Horatium legimus Sapphica lib. 1, Ode 30,

O Venus Regina Cnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glycere decoram
Transfer in adem:
Fervidus tecum puer, & ſolutis
Gratia zonis, properentque Nymphæ.
Et parum comis ſine te juventas;
Mercuriuſque.

Et ejuſ-

Et ejuſdem libri Ode ultima,

Perſicos odi puer apparatus:
Diſplicent nexa philyra corona.
Mitte ſectari roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo: neque te miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arcta
Vite bibentem.

Et lib. 3, Ode 22,

Montium cuſtos, nemorumque virgo,
Quæ laboranteis utero puellas
Ter vocata audis, adimiſque leto
Diva triformis:
Imminens villa tua pinus eſto:
Quam per exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

De Iambico carmine.

CAPVT XLIV.

IAmbicum carmen παρὰ τὸ ἰαμβίζειν, id eſt, convitiari, probra jacere, nominatum eſſe contendit Ariſtoteles. Iambea poeſis potiſſimum exercetur in objurgationibus, reprehenſionibus, vituperationibus, deteſtationibus, quorum omnium materia ſunt vitia, ſcelera, flagitia, mali mores denique: item quæcumque non decent, aut aliena ſunt virtutis, gravitatis, honeſtatis. Vſurpant etiam iambum, etiamſi id minus propriè, in laudatione, in gratulationibus Catullus, & Flaccus. Ille Phaſelum ſuam prædicat, & peninſulam Sirmionem: hic vitam ruſticam.

Beatus ille, qui procul negotiis,
Vt priſca gens mortalium,
Paterna rura bobus exercet ſuis,
Solutus omni fœnore,
Nec excitatur claſsico miles truci,
Nec horret iratum mare,
Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.

Nomine iambi ſeu iamborum eruditis cum pes, tum verſus ſæpenumero appellatur. Hac eadem voce intelligitur & illud genus Senarii, quod ultimum pedem ſpondeum poſtulat, loco iambi, quem tamen ſpondeum præcedat iambus. Quod idcirco fieri oportet, ut verſus nimia tarditate non langueſcat. Quanquam Græci quibus eſt nihil negatum, &

Severinus Boëtius lib. de conſolat. Philoſophiæ ſpondeum quinta ſede collocare non verentur.

Quiſquis profunda mente veſtigat verum,
In ſe revolvat intimi lumen viſus :

Hujuſmodi verſus Scazontes, ſeu choliambi, quaſi dicas claudicantes, ſeu claudi, aut mutilati Iambi vocantur; (priores enim qui Iambo finiuntur, recti dicuntur) quibus perſæpe utitur Martialis. Etenim cum verſus Iambicus ad maledicendum reperiatur aptiſſimus, tum in hoc uno negotio ſupra cæteros iſti Scazontes excellunt, de utroque Ovid. 1. de Remed.

Liber in adverſos hoſtes ſtringatur Iambus,
Seu celer, extremum ſeu trahat ille pedem.

De Iambicis, & Trochaicis Comicis, ſeu mixtis,
CAPUT XLV.

Poetæ Comici ut quotidianum ſermonem imitarentur, & populi plauſum captarent, orationemque proſæ ſimillimam redderent, locis omnibus in utroque carminis genere præter Iambum, & Trochæum pedes proprios, uſurpant promiſcuè improprios pedes quatuor, Tribrachym, Spondeum, anapæſtum, dactylum, excepta ultima regione, quam in Iambicis Iambus, in Trochaicis Trochæus ſemper occupat. Exemplum Iambici Trimetri Acatalecti habes Scen. 1, Act. 1 Andriæ;

Quod plerique omnes faciunt adoleſcentuli.

Et quæ ſequuntur. Trochaici vero Tetrametri Catalecti Scen. 4, Act. 1 ejuſdem Comœdiæ.

Audivi Archillis jam dudum: Leſbiam adduci jubes, &c.

Sed hæc comicorum & tragicorum veterum licentia eſt, quam Græci Tragici, & Latinus Seneca, non putarunt ſibi concedendam. Comici ut populo ſimiliores fierent, nec ab ejus ſermone multum recederent, pro perſonarum & temporis ratione & reſpectu, miſcent Iambicis Trochaicos, Octonariis Senarios, Catalectis Acatalectos.

De Satyrica Poeſi, nomen, & origo.
CAPUT XLVI.

Satyra *poema eſt urbanum, jocoſum, ſalſum, ad reprehendendos mores corruptos, & accuſandum vita improbitatem comparatum.* Satyræ appellatio undenam facta ſit necdum pro certo affirmari poteſt. A lancis genere inditam eſſe quibuſdam placet: illo nempè quo ſacris Cerealibus primitiæ inferebantur fructuum diſſimilium. Sic in Satyra, inquiunt, variæ ac diverſæ res tractari ſolent, quibus illa velut expletur & ſatiatur. Hinc itaque à ſatietate Satyram quaſi Saturam appellari viſum

ſum eſt. A ſaliendo quoque dictam crediderunt aliqui, ob argumentorum varietatem. Per quam fit, ut more Satyri animantis illius ſine modo atque ordine huc illuc ferri, rapi, & volitare videatur. Quid ſi ab ipſiſmet Satyris? quando in hoc Poemate videmus Diis illis petulcis, laſcivis, dicacibus digna proferri? Primus Satyrographus fuit Lucillus, major avunculus Pompeii Magni, hic in civium vitiis liberrimè, ac ſalſiſſimè accuſandis, primò Iambis uſus eſt: deinde ſenarios in hexametros mutavit, quia hic verſus narrationi congruebat magis. Poſt Lucillum numerantur, Terentius, Varro, Horatius, Perſius, Iuvenalis.

Argumenta, finis, utilitas Satyræ.
CAPVT XLVII.

QVemadmodum priſcæ illius Comœdiæ, itèm Iamborum, & quorundam Epigrammatum, ita Satyræ quoque materia dici poteſt turpitudo vel riſu digna, vel odio. Quocirca ſi quid ridiculum, aut odioſum non eſt, habet autem luctum, terrorem, commiſerationem, ut res Tragœdiarum, in Satyram minimè cadit. Irridet & exagitat Satyra inertes, paraſitos, deformes, loquaces, ingratos, libidinoſos, potatores, avaros, fœneratores, ſicarios, fures, adulteros, &c. Rectè fecerit, qui morbos animi Satyræ ſubjecerit, quod in his non ſecus occupata eſt, quam medicorum ars in doloribus, vulneribus, & ægrotationibus corporum. Proponit utraque ſibi ſanitatem, ſed iſta oratione, illa potionibus & herbis. Medicinas ambæ ægrotis faciunt amaras, inſuaves, & ingratas: ſecant, urunt, non parcunt. Satyra utemur ad homines abſterrendos à vitiis, & ad virtutem objurgatione, irriſioneque impellendos. Ex quo patet, quanta ſit ejus utilitas: Corriguntur nimirum perverſi, & reliqui aculeos Poetarum iſtorum metuentes, à nequitia, & ſcelere longius refugiunt. Et quoniam amore virtutis abſtinere ſe à pravis actionibus nolunt, formidine hujus pœnæ, & infamiæ, quod nolunt, id facere compelluntur. Veruntamen joci & ſales Satyrici, carere obſcœnitate rerum verborumque debent. & crimina libidineſque ita reprehendi, ut ne dum animos reorum purgare volumus, alios interim ſinceros, & innocentes collutulemus, & ad morum turpitudinem quaſi invitemus. Diligentior hac in re Perſius, & ſeverior quàm Horatius & Iuvenalis.

Artificium Satyræ.
CAPVT XLVIII.

DOcuimus Satyram quandam eſſe medicinam: quapropter ne ea ob amaritudinem ab ægroto ſtatim reſpuatur.

tur, imitandi erunt medici nobis, de quibus ita Lucretius:

Nam veluti pueris abſinthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Vt puerorum ætas improvida ludificetur
Labrorum tenus, interea perpotet amarum
Abſinthî laticem, deceptaque non capiatur,
Sed potius tali tactu recreata valeſcat.

Eodem prorſus modo illinendæ ſunt quibuſdam ſuavitatibus objurgationes Satyricæ, ut æquiore animo excipiantur: jocis nempè & facetiis, quibus quodammodo animi ad hanc alioqui amaram potionem exhauriendam præparantur, & inducuntur. Sed oræ poculi nimirum urbanitate iſta condiuntur, & tum demum ſentitur medicamenti amarities, cum eſt in ipſa viſcera demiſſum. Et quamvis ad virtutem cohortari, à vitiis autem avocare magna contentione debeat Satyra, non ideo tamen eam de ipſis diſputare convenit: quod munus Philoſophiæ relinquendum eſt, quæ & magiſtra virtutum, & vitiorum ſola explicatrix habetur. Verſutum, ſagax, callidum, diſertum, acutum ingenium hic requiritur, & à leporibus minimè abhorrens, atque alienum. Partes certas nullas habet: aliquando inſinuatione, ſæpius abrupto, & incitato principio utitur. Et licet abrupta principia ſint, ad totius tamen corporis compoſitionem pertinere debent: ſemperque loco exordii aliquid eſſe neceſſe, quod ad ea, quæ ſequuntur facilem comparat benevolumque auditorem. Horatius principio Satyræ primæ id proponit, quod ubi longa exemplorum enumeratione probavit, aptè concludit. Satyram integram in Poëſeos ſtudioſorum gratiam libuit aſcribere:

Qui fit Mæcenas, ut nemo quam ſibi ſortem,
Seu ratio dederit, ſeu ſors objecerit, illa
Contentus vivat, laudet diverſa ſequentes?
O fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navim jactantibus auſtris;
Militia eſt potior. Quid enim? Concurritur: hora
Momento, aut cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris legumque peritus,
Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.
Ille datis vadibus, qui rure extractus in urbem eſt,
Solos felices viventeis clamat in urbe.
Cætera de genere hoc (adeo ſunt multa) loquacem
Delaſſare valent Fabium: ne te morer: audi
Quo rem deducam? Si quis Deus, en ego dicat,
Iam faciam quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu conſultus modo, ruſticus: hinc vos,
Vos hinc, mutatis diſcedite partibus. eia

Quid

Quid ſtatis? Nolunt. Atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſſa eſt, meritò quin illis Iupiter ambas
Iratus buccas inflet? neque ſe fore poſthac
Tam facilem dicat votis ut præbeat aurem?
Præterea: ne ſic, ut qui jocularia, ridens
Percurram (Quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat?) ut pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima:
Sed tamen amoto quæramus ſeria ludo.
Ille gravem duro terram qui vertit aratro;
Perfidus hic caupo, miles, nautaque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Seſe ferre, ſenes ut in otia tuta recedant,
Ajunt: quum ſibi ſint congeſta cibaria, ſicut
Parvula, nam exemplo eſt, magni formica laboris:
Ore trahit quodcumque poteſt, atque addit acervo
Quem ſtruit, haud ignara, ac non incauta futuri.
Quæ ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
Non uſquam prorepit, & illis utitur ante
Quæſitis patiens, quum te neque fervidus æſtus
Dimoveat lucro, neque hyems, ignis, mare, ferrum;
Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
Quid juvat immenſum te argenti pondus, & auri,
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
Quod ſi comminuas, vilem redigatur ad aſſem.
At ni id fit, quid habet pulcri conſtructus acervus?
Millia frumenti tua triverit area centum,
Non tuus hoc capiet venter plus, quam meus: ut ſi
Reticulum panis venales inter onuſto
Forte vehas humero, ſolus nihil accipias, quam
Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
Naturæ fineis viventi, jugera centum, an
Mille aret? At ſuave eſt ex magno tollere acervo.
Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris?
Vt tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho, & dicas, magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere. eo fit,
Plenior ut ſi quos delectet copia juſto,
Cum ripa ſimul avulſos ferat Aufidus acer.
At qui tantulo eget, quanto eſt opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
Nil ſatis eſt, inquit, quia tanti, quantum habeas, ſis.
Quid facias illi? jubeas miſerum eſſe libenter,
Quatenus id facit, ut quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic ſolitus: populus me ſibilat, at mihi plaudo

Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in arca.
Tantalus à labris ſitiens fugientia captat
Flumina. Quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur: congeſtis undique ſaccis
Indormis inhians: & tanquam parcere ſacris
Cogeris: aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Neſcis quid valeat nummus, quem præbeat uſum?
Panis ematur, olus, vini ſextarius, adde
Quis humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctéſque dieſque
Formidare malos fures, incendia, ſervos,
Ne te compilent fugientes: hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum.
At ſi condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius caſus lecto te adfixit, habes qui
Adſideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suſcitet, ac reddat natis, cariſque propinquis.
Non uxor ſalvum te vult, non filius, omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
Miraris, quum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo præſtet, quem non merearis amorem?
Ac ſi cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis ſervareque amicos,
Infelix operam perdas: ut ſi quis aſellum
In campum doceat parentem currere frenis.
Denique ſit finis quærendi: quumque habeas plus,
Pauperiem metuas minus, & finire laborem
Incipias, parto quod avebas: nec facias quod
Vvidius quidam (non longa eſt fabula) dives,
Vt metiretur nummos: ita ſordidus ut ſe
Non unquam ſervo melius veſtiret, adusque
Supremum tempus, ne ſe penuria victus
Opprimeret, metuebat. at hunc liberta ſecuri
Diviſit medium fortiſſima Tyndaridarum.
Quid mî igitur ſuades, ut vivam Mævius; aut ſic
Vt Nomentanus; pergis pugnantia ſecum
Frontibus adverſis componere. Non ego avarum
Quum veto te fieri, vappam jubeo, ac nebulonem.
Eſt inter Tanaim quiddam, ſocerumque Viſelli,
Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit conſiſtere rectum.
Illuc unde abii, redeo: nemon' ut avarus
Se probet, ac potius laudet diverſa ſequentes:
Quodque aliena capella gerat diſtentius uber,
Tabeſcat: neque ſe majori pauperiorum
Turba comparet? hunc. atque hunc ſuperare laboret.
Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat:
Vt quum carceribus miſſos rapit ungula currus.

Inſtat

Iuſtat equis auriga ſuos vincentibus,
Illum præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, vt raro, qui ſe vixiſſe beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitæ
Cedat, uti conviva ſatur, reperire queamus.
Iam ſatis eſt, ne me Criſpini ſcrinia Lippi
Compilaſſe putes, verbum non amplius addam.

Notatio, & uſus Epigrammatis.

CAPVT XLIX.

Epigramma, παρὰ τὸ ἐπιγράφειν, ſuperſcribere, ſeu inſcribere, principio erat tantum, ἐπιγραφὴ, ſuperſcriptio, ſeu inſcriptio, & quidem ἄμετρος, ſeu numeris libera: pro elogiis inſcripta, aut inciſa ſtatuis, trophæis, imaginibus, clypeis, navibus, ſepulcris, monumentis, delubris, ædificiis, magnificis demum operibus. Poſtea quidquid de re tum animata, tum inanimata eleganter, acutè, urbanè, breviter ἐμμέτρως ſeu verſu dictum eſſet, ſeu laudationem, ſeu vituperationem, ſeu triſte, ſeu lætum, ſeu aliud quippiam contineret, Epigrammatis ambitu, ac terminis includebatur, nullo ad inſcriptionem reſpectu.

Definitio Epigrammatis, ejuſque diviſiones.

CAPVT L.

Epigramma, ut eſt proprium Poetarum, *eſt quoddam breve poema, cum ſimplici cujuſpiam rei, vel perſonæ, vel facti indicatione: aut ex propoſitis aliquid deducens.* Hæc definitio ex diviſione conficitur, quemadmodum Cicero in Tropicis definire docet, & duo ſumma Epigrammatis genera, ſpectata eorum forma, comprehendit. Simplex nimirum & compoſitum. *Simplex eſt in quo res aliqua, perſona, ſeu factum exprimitur, nullaque ineſt comparatio*: quemadmodum in his duobus exemplis. Æn. 3 Æneas dedicans clypeum Abantis, rem carmine ſignat, nempe hoc:

Æneas hæc de Danais victoribus arma.

Plura de ſe Virgilius illo diſticho, quod ſibimet moriens fecit:

Mantua me genuit: Calabri rapuere: tenet nunc
Parthenope; cecini paſcua, rura, duces.

Indicat patriam, locum mortis, ſepulturæ, genera ſcriptorum ſuorum, in quibus duobus exemplis nihil niſi indicatio, nulla compoſitio. *Compoſitum quod eſt propoſitum quiddam, idque aut majus, aut minus, aut æquale, aut diverſum, aut contrarium deducit.* In omnibus his collationes ſive relationes perſpicis, quibus & tollitur ſimplicitas, & gignitur comparatio, ſive compoſitio. Exemplum ubi majus aliquid ex

propoſitis deducitur, hoc ſit. Mart, lib. I de Carpophoro,
Sæcula Carpophorum, Cæſar, ſi priſca tuliſſent,
Iam nullum monſtris orbe fuiſſet opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hac armata manus Hydra mors una fuiſſet,
Hinc percuſſa fores tota Chimæra ſemel.
Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros,
Solvere & Heſionem ſolus, & Andromedem.
Herculeæ laudis numeretur gloria, plus eſt
Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

Et lib. II laudatur Nerva Trajanus.

Tanta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat, ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cum tot Crœſos viceris, eſſe Numam. &c.

Quando Minus.

De C. Iulio Cæſare.

Spectat Alexandri picta ut certamina Cæſar:
Aſt ego nondum aliquid geſſi, ait illacrymans.
Quid ſi & Alexander ſpectaſſet Cæſaris acta.
Dixiſſet: Perſas vincere pigritia eſt.

Quando par aut ſimile.

Catullus ad Quintium.

Quinti ſi tibi vis oculos debere Catullum,
Aut aliud ſi quid carius eſt oculis:
Eripere ei noli multo quod carius illi
Eſt oculis, ſi quid carius eſt oculis.

Martialis lib. de leone Cæſaris, in cujus ore ludebant lepores illæſi.

Ætherias aquila puerum portante per auras,
Illæſum timidis unguibus hæſit onus:
Nunc ſua Cæſareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putes miracula? ſummus utrique
Auctor adeſt: hæc ſunt Cæſaris, illa Iovis.

Quando diſpar, ſeu diverſum. Martialis de leone & lepore, lib. I,

Rictibus his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos præda fugax itque, reditque lepus.
Quodque magis mirum, velociter exit ab hoſte,
Cum nil à tanta mobilitate refert,
Tutior in ſola non eſt cum currit arena,
Nec cavea tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris,
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

Quando contrarium ſeu repugnans, Catullus

Odi,

Odi, & amo, quare id faciam, fortaſſe requiris,
Neſcio, ſed fieri ſentio, & excrucior.

Martialis ad Dindymum, lib. 5,

Inſequeris, fugio: fugis, inſequor; hæc mihi mens eſt,
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

In habentem varios mores, lib. 14,

Difficilis, facilis; jucundus, acerbus es idem,
Non poſſum tecum vivere, nec ſine te.

Sunt qui tres tanquam claſſes Epigrammatum conſtituere. Vnam eorum, quibus ad rerum inſcriptiones utimur, unde nomen ipſum eſt natum, quæque prima origo Epigrammatis fuit. Alteram quibus laudes alicujus, aut vitia explicamus, ſive, quibus laudamus, aut vituperamus. Tertiam quibus fortuitum quippiam, vel novum, vel admirabile, quod acciderit, argutè exponimus, vel ipſi aliquid excogitamus, & comminiſcimur. Fortuiti, & rari ſeu inopinati eventus eſt illud Carpyllidæ in eum, qui piſcaturus, reti caput naufragio mortui attraxit: quod cum manu ſcalpendo ſepulcrum parans terræ mandaret, improviſo theſaurum invenit. Concluſio eſt: Iuſtos viros pietatis mercedem haud amittere.

Capturo piſces hamata in littore ſeta,
Naufraga forte hominis calva prehenſa fuit,
Qui caput avulſum membris miſeratus, inermi
Pro ſubiens fecit vilia buſta manu.
Pondus ubi infoſſi terra grave repperit auri,
Gratia ſic juſtis nulla boniſque perit.

Et illud Germanici Cæſaris ex Græco.

Thrax puer aſtricto glacie dum ludit in Hebro,
Frigore concretas pondere rupit aquas;
Dumque ima partes rapido traherentur ab amne,
Abſcidit heu tenerum lubrica teſta caput.
Orba quod inventum mater dum conderet urna,
Hoc peperi flammis, cætera, dixit, aquis.

Admirabile ſeu magnum ſit hoc, de matre Lacæna: quanquam etiam fortuita ſæpe magna ſunt, & contra item magna fortuita.

Marullus:

Mater Lacæna, conſpirata filium,
Relicta inermem parmula,
Progreſſa contra trajicit ferro latus,
Super necatum his increpans:
Abi hinc, morere, non digna me proles, abi
Mentite patriam, & genus.

DIVI.

DIVISIO EPIGRAMMATVM SEcundum tria ante poſita Poematis Genera.

POteſt Epigramma revocari partim ad Tragœdiam, partim ad Comœdiam, partim denique ad Epopœiam. Quare cum hæc tria Genera Poeſios materia diſcrepent, Epigrammatis item materia non erit una, ſibique ſimilis: ideo nec ipſa Epigrammata. Ex Epopœia ſumit Epigramma laudationes inprimis excellentium virorum, urbium, fluviorum, portuum, locorum, fontium, monumentorum, &c. Fabuloſa quoque haud aliundè ſumuntur. Hinc igitur fit, ut in Epigrammate loquatur mira cum venuſtate Deus, aut Nympha, Satyrus, &c. quin aliquando amnis, fons, arbor, ſtatua, urbs, tumulus, locus, animal, cum aliis, aut cum ipſomet Poeta. Tragœdia propriè eſt rerum gravium, illuſtriumque tractatio, quæ multum doloris, & commiſerationis, multum pariant admirationis. Dolorem afferunt atrocia, commiſerationem eadem ipſa, ſi aut immerenti eveniunt, aut accidant inter conſanguineos, inter parentes & liberos, inter fratres & ſorores. Fortuita commovent admirationem. Sunt autem admirabiliora, quando præter opinionem aliud ex alio dependet, ut in vita OEdipi, de quo habemus Tragœdiam Senecæ. Hæc omnia aptiſſima ſunt conficiendis Epigrammatis. Ad Tragœdiam quoque rejiciantur, quæ in mortem, interitumque alicujus ſcribuntur: eſt enim per ſe res Tragica mors. In Comœdia priſca Poëtæ homines impunè ac nominatim accuſabant, irridebant, contemnebant. Quæ materies, probroſa & ridicula ſcilicet, convenit etiam Epigrammatis, quorum auctores aliena peccata patefaciunt, inſectantur, atque rident. Nec nominibus abſtinent, quod reprehendit præfatione lib. 2 Mart. quamvis ea ſæpius commutent, aut pro veris ficta ſupponant: rem enim ipſam intelligi ab omnibus nihil vetat, pudori autem & famæ hominum conſulendum eſt, ſi conſuli adhuc poteſt. Vetus quoque Comœdia laſcivis vocibus, & ſententiis abundabat, quæ conſuetudo in epigrammata irrepſit, quorum plurima, potiſſimum Martialis videmus eſſe plena turpitudinis, & nequitiæ. Ab epigrammatis ejuſmodi temperare nos oportet. Ex Comœdia item antiqua, joci, & ſales ad epigrammata profluxerunt. Illis quæ habent ſpem, metum, ſuſpicionem, amorem, deſiderium, diſſimulationem, ſubitam lætitiam, inſperatum incommodum, miſericordiam, fortunæ commutationem, & alia hujus generis, novam Comœdiam præbuiſſe materiam fit credibile.

DIVI-

DIVISIO EPIGRAMMATIS SEcundum tia Genera cauſarum.

VT civilis eloquentia in tripartita cauſarum varietate exercetur: ſic epigramma non incommodè ad totidem, eademque genera ferme redigi poteſt. Itaque ad Iudicium revocabuntur omnia, quibus aliorum vitia, ſcelera, & mala facinora accuſamus, quibus expoſtulamus, exprobramus, minamur, inſimulamus, invehimur, *&c.* Ad deliberationem, quibus ſuademus, diſſuademus, hortamur, dehortamur, petimus, deprecamur, invitamus, conſolamur. Ad Exornationem pertinebunt, quibus laudamus, vituperamus, ſive homines, ſive res alias quaſcumque; idque ſive in ipſo homine, ſiye extra hominem. Item quibus commendamus, gratulamur, gratias agimus, aliquid dedicamus, & jocoſa, quorum materia eſt turpitudo ſine dolore, quæ potius riſum excitet, quam indignationem.

EXEMPLVM IVDICIALIVM.

ASinium Catullus de furto poſtulat. Nam ſecundum cœnam, quando convivæ urbanitati indulgere, & poculis capacioribus poſcere conſueverant, ipſe mappas illorum, ſive ſudaria ſurripiebat, ut & apud Martialem Hermogenes. Et cum hoc valde facetum, & nimis lepidum putaret, eundem leporem iu Catullum exercuerat.

Marrucine Aſini, manu ſiniſtra
Non belle uteris in joco, atque vino:
Tollis lintea negligentiorum.
Hoc falſum eſſe putas? fugit te inepte,
Quamvis ſordida res, & invenuſta eſt.
Non credis mihi?. crede Pollioni
Fratrì, qui tua furta, vel talento
Mutari velit: eſt enim leporum
Diſertus pater, ac facetiarum.
Quare aut hendecaſyllabos trecentos
Exſpecta, aut mihi linteum remitte:
Quod me non movet æſtimatione,
Verum eſt μνημόσυνον mei ſodalis.
Nam ſudaria Setaba ex Iberis,
Miſerunt mihi muneri Fabullus.
Et Verannius. Hac amem neceſſe eſt,
Vt Veranniolum meum, & Fabullum.

Martialis de Hermogene fure ad Ponticum, lib. 12,

Hermogenes tantus mapparum, Pontice, fur eſt;
Quantus nummorum vix, puto, Maſſa fuit.

Tu

Tu licet obſerves dextram, teneaſque ſiniſtram,
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum ſorbet ſic halitus anguem:
Caſuras alte ſic rapit iris aquas.
Nuper cum Myrino peteretur miſſio laſo,
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cretatam Prætor cum vellet mittere mappam,
Prætori mappam ſurripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile è menſa ſurripit Hermogenes.
Hoc quoque ſi deerit: medios diſtringere lectos,
Menſarumque pedes non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant ſpectacula ſole,
Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, ſiſtrataque turba,
Inter adorantes cum ſtetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam,
A cœna ſemper rettulit Hermogenes.

Simile fecit Martialis in Luſcum furem, lib. 8,

Aſpicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput, nihil eſt furacius illo,
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo Luſcus utroque videt.
Pocula ſolliciti perdunt, ligulaſque miniſtri,
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec à cubito ſubducere pallia neſcit,
Et tectus lenis ſæpe duabus abit:
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil in vaſis, puerum tunc arte doloſa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

EXEMPLA DELIBERATIONIS.

☞ Notum eſt illud Martialis ad Iulium, quem ætate gravem ad otium, voluptatemque hortatur lib. I,

O mihi poſt nullos, Iuli, memorande ſodales,
Si quid longa fides, canaque jura valent,
Bis jam pene tibi conſul trigeſimus inſtat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.

Non

Non benè diſtuleris, videas quæ poſſe negari,
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Expectant curæ, catenatique labores,
Gaudia non remeant, ſed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque aſſere toto:
Sæpè fluent imo ſic quoque lapſa ſinu:
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie.

CONSOLATORIVM HOC EST LEO degarii à Quercu tomo 1 florum Epigrammatum, ex variis Poetis.

Quid noctes miſere ejulans, dieſque,
Nil convitia profutura fundis?
Irato Lacheſin laceſſis ore,
Quod natam illa tibi abſtulit quadrimam,
Argutam, docilem, venuſtulamque,
Et quam præſidium ſubinde firmum
Sperabas ſenio tuo futuram.
An hoc lædere? an hoc vocas nocere,
Pro terris Mariæ dediſſe cœlum?
Quin gaudes potius, Beralde, cum, quam
Mortalem genuiſſe credidiſti,
Hanc factam videas repentè divam?

EXEMPLA EXORNATIONIS.
Catullus in Ciceronem,

Diſertiſſime Romuli nepotum
Quot ſunt, quotque fuere, Marce Tulli,
Quotquot poſt aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit, peſſimus omnium poeta:
Tanto peſſimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Martialis in Decianum lib. 1,

Si quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides famaque novit anus:
Si quis Cecropia madidus Latiaque Minerva
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magna ſubnixus robore mentis,
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

Concinnum, & longe feſtiviſſimum eſt hoc ejuſdem Mart. de Catella Publii lib. 1,

Iſſa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columba.

Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt delicia catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque gaudiumque.
Collonixa cubat, capitque ſomnos,
Vt ſuſpiria nulla ſentiantur,
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi rogat & monet levari.
Caſta tantus ineſt pudor catella.
Ignorat Venerem, nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella.
In qua tam ſimilem videbis Iſſam,
Vt ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

Nullum datur Epigramma, quod non aliqua parte tot, quot attulimus diviſionum comprehendetur. Nec abſurdum exiſtimes velim, unum atque idem tam hujus, quam illius Generis efficere ſpeciem : id quippe fit ratione diverſa.

DE EPIGRAMMATE IN QVO Paria paribus, & Contraria contrariis referuntur.

CIcero in Orat. Perfect. cum de numero oratorio diſputat, ſcribit eſſe quoddam genus verborum, in quibus ipſis concinnitas inſit, & quæ ſuapte natura numeroſa ſint, etiamſi nihil eſt factum de induſtria. Cæterum genus illud eſſe triplex. Aut enim caſus in exitu ſimiles : ut pro Cælio: *Non modo nihil ignoſcendum, ſed etiam acriter reſiſtendum.* Aut paria paribus reddi: ut in Sextiana: *Qui auctoritate, qui fide, qui conſtantia, qui magnitudine animi, conſiliis audacium reſtiterunt, ii principes, ii graves, ii auctores, ii duces hujus dignitatis, atque imperii ſemper habiti ſunt.* Aut opponi contraria : quæ exornatio, Græcè ἀντίθετον, Latinè contentio, & contrapoſitum. Fit autem diverſis modis. Nam & ſingula ſingulis opponuntur, ut ; *Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.* Bina binis : ut, *Non noſtri ingenii, veſtri auxilii* : Pluribus plura, pro Milone : *Eſt enim judices, hæc non ſcripta, ſed nata lex, quam non didicimus, accepimus, legimus, verum ex natura ipſa arripuimus, hauſimus, expreſſimus.* Omiſſo primo genere hujus concinnitatis, quæ hic nullum locum habet, niſi in Ethicis, videamus quam pulchre Secundum,

dum, & Tertium in Epigrammata conveniant. Quæ proinde concinna fieri & dici certiſſimum eſt. Paria paribus referuntur in his, quæ in Appendice Virgiliana leguntur de morte trium,

Sus, juvenis, ſerpens, caſum venere ſub unum,
Sus jacet ex ictu, pede ſerpens, ille veneno.
Anguis, aper, juvenis pereunt, vi, vulnere, morſu,
Hic fremit, ille gemit, ſibilat hic moriens.
Sus, ſerpens, juvenis pariter periere viciſſim:
Dente perit juvenis, ſerpens pede, porcus ab ictu.

Ejuſdem claſſis eſt hoc in Virgil.

Paſtor, arator, eques, pavi, colui, ſuperavi,
Capras, rus, hoſtes, fronde, ligone, manu.

Felici conatu hoc imitatus eſt Matthæus Toſcanus in ſuis Poematis, loquens de Petro Bembo,

Hiſtoricus, vates, rhetor, celebrat, canit, implet,
Geſta, ignes, aures, ore, lyra, eloquio.

Exemplum ubi ſingula ſingulis opponuntur Toſc. tom. 1, in Chriſtum crucifixum.

Pro ſervis Dominus moritur, pro ſontibus inſons,
Pro ægroto medicus, pro grege paſtor obit.
Pro populo rex mactatur, pro milite ductor,
Proque opere ipſe opifex, proque homine ipſe Deus.
Quid ſervus, quid ſons, ægrotus, grex, populuſque,
Quid miles, quid opus, quidve homo ſolvet? amet.

Concluſio hujus pulcerrimi, & religioſiſſimi Epigramatis habet repetitionem. ὑπόζευγμα, συναθροισμὸν *ſubjectionem.*

De Epigrammate Dialogico.

CAPUT LI.

Dialogum conficere, cum propter alia, tum propter decorum perſonarum loquentium eſt laborioſum: propterea quod niſi prudentiſſimus, & experientiſſimus videre poteſt, quando, quantum, quibus verbis, quomodo unumquemque loqui, & quibus præditum eſſe oporteat. In omnibus, & ſingulis ſeparatim τὸ πρέπον cernitur.

EXEMPLA EPIGRAMMATIS Dialogici.

Auſonii dialogus in ſimulacrum Occaſionis & Pœnitentiæ:

Cujus opus? Phidia, qui ſignum Pallados, ejus.
Quique Iovem fecit, tertia palma ego ſum.
Sum Dea, quæ rara, & paucis Occaſio nota.
Quid rotulæ inſiſtis? ſtare loco nequeo.
Quid talaria habes? volucris ſum: Mercurius quæ
Fortunare ſolet, trado ego, cum volui.
Crine tegis faciem. Cognoſci nolo; ſed heus tu,
Occipiti calvo es. Ne tenear fugiens.
Quæ tibi juncta comes? dicat tibi. dic rogo quæ ſis?
Sum Dea, cui nomen nec Cicero ipſe dedit.
Sum Dea, quæ facti, non factique exigo pœnas:
Nempe ut pœniteat, ſic Metanœa vocor.
Tu modo dic, quid agat tecum. Si quando volavi,
Hæc manet: hanc retinent, quos ego præterii:
Tu quoque dum rogitas, dum percunctando moraris,
Elapſam dices me tibi de manibus.

DIALOGVS IN IVSTITIAM

Quæ Dea? Iuſtitia. Quid torvo lumine? Flecti
Neſcia ſum & lacrymis & pretio, & precibus.
Quod genus? à Superis. Ex quo genitore? Modo, Ecqua
Matre? Fide. Nutrix quæ tua? Pauperies.
Quis Deus infantem fovit? Prudentia. Quonam
Freta duce agnoſcis crimina? Iudicio.
Cur gladium tua dextra gerit? cur læva bilancem?
Ponderat hæc cauſſas, percutit ille reos.
Quid rari aßiſtunt? Quod copia rara bonorum eſt.
Quæ comes aßidua eſt? candida ſimplicitas.
Aurium aperta tibi cur altera, & altera clauſa eſt?
Hæc ſurda injuſtis, panditur illa bonis.
Paupere cur ſemper cultu? Iuſtißimus eſſe
Qui cupit, exiguas ſemper habebit opes.

DIALOGVS IN VENEREM, & Cupidinem.

Dic age, qui fiat, dulcißime nate Cupido,
Omnes cum timeant numinis arma tui,
Humanumque genus, manes, erebique profundi,
Sollicitent ſuperos, & ſimul illa Deos,
Sola tamen doctis quæ præſidet artibus, omne
Effugit imperium, caſta Minerva, tuum?
Si meminiſſe potes, moderator Iupiter orbis
Ipſe tuas ſenſit captus amore faces.
Senſit & æquoreis Neptunus victus in undis,
Iunoque furtivo ſæpe reperta toro.
Vt taceam reliquos, & tu quoque nate parentem
Iura pudicitiæ me violare jubes.

An

An igitur ſolam quo Pallada vincere poſſis,
Extinctus nullam vim tuus ignis habet?

Cupido.

Deſine diva parens, mirari & quærere cauſas,
Hanc mea quod nequeant tela ferire Deam.
Cumque poteſtati, ſint omnia ſubdita noſtra,
Sola meas ſpernat cur tamen iſta faces.
Hanc equidem valde metuo cum lumine tantum
Aſpicit, aut vultu me truculenta notat.
Aſſumptis illam vero quandoque ſagittis
Aggreſſus temere nocte ſilente fui;
Celavique meum perplexis artibus ignem,
Succeſſu veritus poſſe carere dolos.
Nemo ſed occultum quantumvis celat amorem,
Ipſe ego ſum ſemper proditus igne meo.
Inſidias igitur noſtras ubi ſenſit aperte,
Protinus hac tanquam pulſus ab hoſte fui.
Nam galeam quoties haſtam vibratque trementem,
Non levis illa mihi cauſſa paveris obeſt.

Venus.

Siſte puer tales, oro, proferre querelas,
Hoſque tuo vanos exeute corde metus.
Marte quid aſperius fuit, aut quid durius olim,
Succubuit regnis trux tamen ille tuis.
Qui prius indomitus tibi bella necemque paravit,
Sæpe dedit victas in tua vincla manus.

Cupido.

At Mars, cara parens, nobis ſe dedidit ultro,
Nec quicquam noſtrum ferre gravatur onus.
Improba ſed quoties Pallas me conſpicit, illa,
Di, quas commoto non jacet ore minas?
Quam gerit horrendam magna vi corripit haſtam,
Taliaque infando dicta dolore refert:
Ne mihi tela puer, mihi ne, puer arma mineris,
Erras, haudquaquam nos tua turba ſumus.
Si temere accedes, nec me ſinis eſſe quietam,
Crede mihi puero ſat tibi fortis ero.
Aut ego præcipitem te nunc ad tartara mittam,
Aut tibi perfodiet lancea noſtra latus.
Hoc pater ipſe mihi cujus ſum vertice nata,
Iupiter, hoc divum Rex mihi teſtis erit.
Hæc ſimul ut dicit, totus miſer ecce tremiſco,
Ex manibus ſubito tela faceſque cadunt
Neſcio quid faciam, lædendi nulla facultas,
Aut vis turbato nulla relicta mihi eſt.

Lædere

Lædere nec cupio, quin hoc miſer opto, precorque,
Hinc ut ego ſolum ſalvus abire queam.
Præterea anguicoma geſtat caput illa Meduſa,
Cujus aſpectum lumina noſtra pavent.
Hoc ubi prætendit, fugio ceu cerva leonem,
Aut fugit infeſtum territa dama lupum.

Venus.

Et metuis Divam tu territus ægide tantum?
Magnanimi cures cum Iovis arma nihil?
Hæc quoque, contemnunt, dic, cur tua ſpicula Muſæ
Et fugit imperium turba novena tuum?
Num galeas vibrant etiam, aut haſtilia torquent,
Aut fera prætendunt Gorgonis ora tibi?

Cupido.

Aonides vultu ſunt, mater cara, pudico,
Vnicè & iſtarum numina ſacra colo.
Et quoniam ſemper ſtudiis retinentur honeſtis,
Iuris in has plane nil meus ignis habet.
Invigilant cantu, molles ducuntque choreas,
Luxuriæ ſemper deſidiiſque vacant.
Quin ego nonnunquam vocis dulcedine captus,
His jungo ſocium me comitemque Deis.

Venus.

Eſto quod Aonides vultu ſint, Nate, pudico,
Vnicè & iſtarum numina ſacra colas:
Ipſa tuis autem cur non eſt fixa ſagittis,
Caſtaque perpetuo virgo Diana manet?

Cupido.

Hanc nunquam fateor, mater, deprendere poſſum,
Conatus omnes effugit illa meos.
Improba perpetuo Dea montibus errat in altis,
Oblectat caſtis ſeque cupidinibus.
Venatrix etenim ſilvas, ſaltuſque fatigat,
Et gelidis figit retia tenſa jugis.
Talia ſunt olim matri quæ dicta Cupido,
Reſpondens tenero reddidit ore ſuo.
At Venus ut ſperni tantum ſua numina ſenſit,
In patriam triſtis cœpit abire Paphum,
Nunc ubi cum nato caſtis neglecta Deabus
Mæret, & Aoniis eſt inimica choris.
Ergo ſi quis erit ſtulto deceptus amore,
Qui vacuum vitiis pectus habere volet,
Optabitque graves vitare cupidinis arcus,
Armigeram colat hic Pallada, tutus erit:

Conci-

Concilietque ſibi dulces ante omnia Muſas,
At fugiat monitis, otia cuncta, meis.
Sic nullis unquam rebus, ſic tempore nullo
Juris in hunc aliquid prorſus habebit Amor.

De Echone.

CAPVT LII.

PErjucundum, argutum, & lepidum eſt Epigramma, attentumque retinet lectorem, cum in fine, aut medio verſus ejuſmodi vocula ponitur, quæ vel toti verbo præcedenti, vel ejus ſimilis caudæ, aut eandem ſententiam illuſtrat, aut diverſum aliquid, & nonnunquam contrarium, aut prorſus inexſpectatum, aut par, aut majus, aut minus denique complectitur. Hæc Echo dicitur. Multæ interrogationes in Echicis uſurpantur, quamvis etiam ſine interrogatione ſuam venuſtatem retineant. Nec opus eſt, omnes & ſingulos verſiculos Echonem ſuam habere: ſed tum illa reſpõdebit cum ſenſus abſolvitur, & ſententia finitur, ſive id in medio, ſive in extremo verſus, ſive utrobique ſimul fiat. Non oportet autem diu differre iſtam repercuſſionem vocis, quia difformitatem generat dilatio, ſicut frequentia ornamentum. Præterea non adeo ſemper numeroſi eſſe poſſunt Echici: poſſuntque evadere Leonini ſine ullo vitio: quia ingenium, & lepos qui eſt in rebus, quam concinnitas, quæ eſt in verbis, aut aliud quippiam, magis hic ſpectatur. Melius etiam Echo fit in diſſyllabis, quam in triſyllabis, aut monoſyllabis. Quoniam ad naturam rei illa imitatione quam iſta propius accedimus.

Littera Aventinus prima privetur honore.
Servabit reliquum quid ſibi Cacus? Acus.

COLLOQVIVM BETHLEHEMITÆ PAſtoris & Echus, cui Poëta ſua verba interponit.

Hac Bethlehemita paſtoris verba referre,
Audita eſt Echo, qua juga montis habet.
Quis natus? dixit, NATVS. *patriſne Iudai?*
Illa, DEI. *Veruſne eſt homo? dixit,* HOMO.
Atque hic idem, nonne Deus remanet? MANET. *Eſtne*
Vt Pater omnipotens? rettulit illa, POTENS.
Hunc quid de cœlis duxit? LIS DVXIT. *at iſtam,*
Dic utrum vincet? VINCET, *& ipſa refert.*
Litis erat radix longæva? EVA. *an mala?* MALA.
Anne gula hoc potuit? illa refert, POTVIT.
An puer hic fiet magnus? qua reddidit, AGNVS.
Ipſe ait hoc? AIT HOC. *Cur ita clamat?* AMAT.

Is majus noſtro nunquid dare poßit amori?
Reddidit illa nihil, quam gemebunda, MORI.
Hoc faciet? FACIET, *moriens?* ORIENS. *Deus ille?*
Hac, ILLE. *Eſt forſan cauſa tua?* AVSA TVA.
Diligere hunc ergo par eſt, ſuper omnia Chriſtum?
ISTVM, *nonne Deum? Dixit,* EVM, *& tacuit.*

VIATORIS ET ECHVS.

V. Quæ ſoles nemorum colis receſſus,
Convalleſque cavas jocoſa imago,
Nunquid ſuaviculis dicata Muſis
Modis omnibus expetenda vita eſt?
E. ITA EST. V. *Si comitetur alma virtus,*
Illis an pretium ſatis ſit ullum?
E. NVLLVM. *V. Sed quid obeſt eis frequenter?*
E. VENTER. *V. O utinam greges inertum*
Ad corvos abeant? E. EANT. *V. Honori*
Doctorum faveamus ac proborum.
E. HORVM. *V. Iſti imperium regant & orbem.*
At vos improbi, & artium imperiti,
Humana ſcabies pudorque gentis
Plorate, aßidueque dicite heu. E. HEV.

ECHO DE PACE.

Dic mihi quæ gelidis habitas convallibus ECHO,
Cur populus pacem ſic modo clamat? AMAT.
Ad divam pacem precibus concurritur? ITVR.
Vt damnum fugiat triſte colonus? ONVS.
Ruſticus ergo iterum campos reparabit? ARABIT.
Et tuto curret remige navita? ITA.
Omniaque evenient in mundo proſpera? SPERA.
Largaque nec rerum copia deerit? ERIT.
Si retuliſti Echo mihi vera valeto. VALETO.
Donec noſtra iterum verba novabis. ABIS.

Licet interdum mutare literam, aut ſyllabam initio, aut medio verbi: nam finis in Echone ſemper ſimilis requiritur. Item addere, aut tollere aſpirationem, ut ſi pro Sacer, dicas, Lacer; pro Senex, Remex; pro Mœſtus, Feſtus; pro Abieat, Habeat. Quamobrem malè reprehenderentur hæ imagines. Albertuſne jacet? tacet. Quæ cauſa obitus? Pus. Religio amiſit Patronum? Bonum. Hæreticos oderat? Poterat. An ne huic par ullus? Nullus. In ſimili ſono vocalium extremarum poſita eſt Echo: illæ enim ſolæ ſonant, & Echo ſonus eſt, non in ſimilitudine conſonantium quoque, quæ tantum conſonant, non ſoni naturam ſubſtantiamque mutant.

De

De Emblemate.

CAPUT LIII.

EMblema dicitur παρὰ τὸ ἐμβάλλεσθαι, quod valet immittere, injicere, interponere, inſerere. Vocantur autem Emblemata lapilli colorati, & minutè ſecti, gemmæ, claviculi, parvæ ex auro, argentove rerum diverſarum effigies, & ſimilia, quæ pavimento, parieti, vaſculis, veſtibus, poculis, pileis, clypeis, gladiis, in morem torulorum, pro ornamento affiguntur, inciduntur, inſculpuntur. Sciendum porro, talia opera in pariete Vermiculata, in pavimento Teſſellata, in lignis Segmentata dici. Hoc autem loco carmina, ſeu Epigrammata ipſa hujuſmodi ἀγάλματα, ſymbola, ſimulacra, & imagines rerum aliquid ſignificantes interpretantia, Emblemata vocamus, μετωνυμικῶς, ut nobis *nil aliud ſit Emblema, quam Epigramma, quod Emblema complectitur*. Iam vero Emblema tria continet; Epigraphen, veluti rei totius animam, Picturam, & Poeſin, artes germanas, quæ ſe ita explicent, ut altera alteri ſit interpres. Et pictura quidem, tanquam corpus, Poeſis tanquam animus eſt: fitque ut Emblema non poſſit non eſſe gratum, in quo & aures dulci carminum numero delectantur, animi paſcuntur, & oculi pictura recreantur. Tria maximè ſtatuenda Emblematum genera. Nam quæ rerum naturas, & cauſſas aperiunt, Phyſica ſunt. Quæ rem olim geſtam, aut quaſi geſtam, ut fabulam includunt, Hiſtorica, ſeu Mythologica. Demum quæ ad mores pertinent, quæ innumera ſunt, in Ethicis habentur.

Duæ primariæ virtutes Epigrammatis, Argutia, & Brevitas.

CAPUT LIV.

DVo præcipuè lumina flagitat Epigramma, quibus ornatur, commendaturque mirificè: ea ſunt brevitas, & argutia: quarum poſterior jure optimo anima, vita, & tanquam ſpiritus ejus, nervi, ſuccus, ſanguis vocari poteſt: qua deſtitutum, velut ægrum languet, friget, & quaſi intermoritur. Quod ſi vel ſola affuerit, ut alia deſiderentur, probabitur tamen. Generatur autem acumen iſtud cum aliis modis, tum hoc frequenter, ſi concluſio aut non expectata, (quod Græci dicunt παρὰ προσδοκίαν) aut expectationi planè contraria ſequitur. Catullus Furii paupertatem urgens, ſicut ante urſerat, ait villulam, quæ ei, ut veriſimile eſt, unica remanſerat, non eo incommodam eſſe, quod ad hujus aut illius venti flatum opponeretur, ſed (quod vento omni deterius) quod oppoſita eſſet pignori pro tanta pecunia, ut nihil jam ſit,

cur eam Furius ſuam dicere debeat. Ludit autem in ambiguitate vocabuli oppoſita. Hoc modo:

Furi, villula veſtra non ad Auſtri
Flatus oppoſita eſt, nec ad Favoni,
Nec ſavi Borea aut Apelioté:
Verum ad millia quindecim ducenta.
O ventum horribilem atque peſtilentem!

Facetum illud Martialis, de Selio Cœnipeta, ad Rufum,

Quod fronte Selium nubila vides Rufe,
Quod ambulator porticum terit ſerus,
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus,
Quod pœne terram tangit indecens naſus,
Et dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget aut fratris,
Vterque natus vivit, & precor vivat:
Salva eſt & uxor, ſarcinaque, ſerviqne.
Nihil colonus, villicuſque decoxit,
Mœroris igitur cauſſa qua? domi cœnat.

Lib. 3 interrogat Muſam compluſculis verſibus, quid agat Canius Rufus. Enumerat plurima, quæ agere ille poteſt. Muſa ad extremum reſpondet, illum nihil agere aliud quam ridere,

Dic Muſa quid agat Canius meus Rufus:
Vtrumne chartis tradit ille victuris,
Legenda temporum acta Claudianorum?
An qua Neroni falſus adſtruit ſcriptor:
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis,
An otioſus in ſchola Poetarum,
Lepore tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit templi.
An ſpatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ ſole rurſus Europæ.
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Stertitve, thermis an lavatur Agrippæ?
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æſtuantes jam profectus ad Bajas,
Piger Lucrino naviculatur in ſtagno?
Vis ſcire quid agat Canius tuus? ridet.

Et unicum carmen, ſive Monoſtichon, Epigramma eſt: ut apud Martialem in Cinnam lib. 8,

Pauper videri Cinna vult, & eſt pauper.

Et plu-

Et plurima diſticha, quibus aliqua ſententia perfecta explicatur, Epigramma dicuntur. Veruntamen illud fugiendum, ne currente rota pro urceo exeat amphora: ne, inquam, fiat Elegia, aut promiſſum carmen. Et quoniam vox ipſa inſcriptionem Latinis ſonat, inſcriptiones autem paucis plerumque verbis finiuntur, credamus id optimum fore, quod breviſſimum.

De ſuavitate, & aliis Epigrammatum ornamentis.

CAPUT LV.

INter quoſdam eruditos de carminum ſuavitate contentionem ſubortam commemorat A. Gellius lib. 19, cap. 9. Cum ibi Græcos nonnulli extollerent, & Latinos tam fluentes carminum delicias feciſſe negarent, Antonius Iulianus Rhetor florentis facundiæ & rerum literarumque veterum peritus docuit, Latinos nihil Græcis concedere, & extemplo quatuor Epigrammata ex memoria recitavit, Valerii Æditui, Porcii Licinii, Q. Catuli, quibus, ut ſentit Gellius, mundius, venuſtius, limatius, preſſius, Græcum Latinumve nihil quiddam reperitur. Fatendum eſt tamen vel invito, ſæpius licere Græcis, quam nobis eſſe dulcibus. Principio, quæ res ſua natura vim aliquam ad ſenſus demulcendos, oblectandaſque mentes obtinent, ex iis ſuavitas in oratione exiſtit. Tales, exempli cauſſa, ſunt amœnitas hortorum, ſpecies arborum virentium, flores, leni murmure labentes rivuli, ſtellæ, lux, cantus muſici, citharæ, tibiarum, chori & tripudia, amplexus, oſcula, honeſta, inquam, & legitima. Reddunt jucundam orationem Epigrammatis allocutiones illæ, quibus Poetæ ſeipſos compellant. Catullus ſemet de adventu veris,

Iam ver egelidos refert tepores,
Iam cœli furor æquinoctialis,
Iucundis Zephyri ſileſcit auris:
Linquantur Phrygii, Catulle, campi,
Nicææque ager uber æſtuoſæ,
Ad claras Aſiæ volemus urbes.
Iam mens prætrepidans avet vagari,
Iam læti ſtudio pedes vigeſcunt.
O dulces comitum valete cætus,
Longe quos ſimul à domo profectos,
Diverſos variæ via reportant.

Idem ad ſeipſum,

Miſer Catulle, deſinas ineptire,
Et quod vides periiſſe perditum ducas.
Fulſere quondam candidi tibi ſoles.

Martialis lib. 10, ad ſeipſum,

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Iucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta:
Non ingratus ager, focus perennis:
Lis nunquam, toga rara, mens quieta:
Vires ingenua, ſalubre corpus:
Prudens ſimplicitas, pares amici:
Convictus facilis, ſine arte menſa:
Nox non ebria, ſed ſoluta curis:
Non triſtis torus, attamen pudicus:
Somnus, qui faciat breves tenebras:
Quod ſis eſſe velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Dulcis eſt Apoſtrophe, ſive ad Divum aliquem, ſive ad hominem, idque aut in medio, aut in extremo. In extremo, ut Epigram. Catulli:

O dulces comitum valete cœtus, &c.

In medio, ut illo, quod ſcripſit in annales Voluſii:

Nunc, ô, cæruleo creata ponto,
Quæ ſanctum Idalium, Vrioſque apertos,
Quæque Ancona, Cnidumque arundinoſam
Colis, quæque Amathunta, quæque Colchos,
Quæque Dyrrachium, Hadriæ tabernam,
Acceptum face redditumque votum,
Si non inlepidum, neque invenuſtum eſt.
At vos interea venite in ignem
Pleni ruris, & inficetiarum:
Annales Voluſi, cacata charta.

Suavitatis gratia, ſermo, & ſenſus affingitur brutis animantibus, ſilvis, fontibus, montibus, inſulis, aliiſque rebus animo vacantibus, quas etiam blandè affari conceſſum eſt. Lucillius cum avaro murem loquentem facit, & negantem ſeſe cibum apud illum, ſed hoſpitium tantum quærere:

Murem Aſclepiades ut apud ſe vidit avarus,
Mus, quid in æde facis, dixit, amice, mea?
Mus blandè arridens, tolle, inquit, amice, timorem,
Hic ego non victum quæro, ſed hoſpitium.

Martialis ad ſuum libellum ſæpius ſermonem convertit. Apud Auſonium Danubius alloquitur Nilum. Loquitur etiam captus à cane marino lepus:

Trinacrii quondam currentem in littoris ora,
Ante canes leporem cæruleus rapuit.
At lepus: in me omnis terra, pelagique rapina eſt:
Forſitan & cœli, ſi canis aſtra tenet.

Toſ. tom. 2 elegans eſt querimonia anſeris, quem ab arbore ſuſpenſum jaculis Romani petebant:

Quid

Quid benefacta juvant, quid vos ſervaſſe Quirites,
Et Capitolini templa ſuperba Iovis?
En jaculis ſumma pendens ex arbore veſtris,
Poſtmodo victori præda futura petor.
Ergo non aliam tanta feritate decebat,
Quam veſtri altricem ſanguinis eſſe lupam.

Venuſte Catullus ad verſiculos, quos Cæcilium accerſitum mittit:

Poeta tenero, meo ſodali,
Velim Cæcilio, papyre, dicas,
Veronam veniat Novi relinquens
Comi mœnia, Lariumque litus:
Nam quaſdam volo cogitationes
Amici accipiat ſui, meique.
Quare ſi ſapiet, viam vorabit.

Et alio loco ad Hendecaſyllabos quam lepide?

Adeſte Hendecaſyllabi, quot eſtis
Omnes undique: quotquot eſtis omnes, &c.

Item ad Sirmionem inſulam in agro Veronenſi, ubi poſſeſſiones habebat reverſus è Bithynia:

Peninſularum Sirmio inſularumque
Ocelle, quaſcunque in liquentibus ſtagnis,
Marique vaſto fert uterque Neptunus,
Quam te libenter, quamque lætus inviſo,
Vix mi ipſe credens Thyniam, atque Bithynos
Liquiſſe campos, & videre te in tuto.
O quid ſolutis eſt beatius curis?
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore feſſi venimus Larem ad noſtrum,
Deſideratoque acquieſcimus lecto.
Hoc eſt quod unum eſt pro laboribus tantis.
Salve, ò venuſta Sirmio, atque hero gaude:
Gaudete voſque Lydiæ lacus undæ.
Ridete quidquid eſt domi cachinnorum.

Pervenuſtum judicatur Epigramma, in quo eſt aliquid eruditionis non vulgaris: ſeu in quo aliquid antiqui moris, ac ritus attingitur, ut in illo Catulli ad puerum ſuum, in quo duas conſuetudines aperit: Vnam poſcendi majoribus & meracioribus poculis vetuſtioris vini, in quo amarus quidam ſapor ſentitur: quæ conſuetudo à Græcis procedente convivio tenebatur, & ab illis orta fuerat: alteram, creandi in conviviis talorum jactu unum aliquem, qui præſcriberet, quantum quiſque, & quomodo temperatum biberet. Græci συμποσίαρχον, & βασιλέα, Horatius bibendi Arbitrum, Varro Modiperatorem, Cicer. de ſenect. Magiſtrum, Macrob. Regem menſæ; rem & poteſtatem ipſam magiſterium, Horatius regnum vini, Græci ἀρχιποσίαν appellant.

Miniſter vetuli puer Falerni,
Infer mi calices amariores,
Vt lex Poſthumia jubet magiſtra
Ebrioſa acino ebrioſioris.
At vos quo lubet, hinc abite lympha
Vini pernicies, & ad ſeveros
Migrate, hic merus eſt Thyanianus.

Primum verſum Catullus ſæpe poſtremo loco iterat ut ad ſeipſum, de Struma, & Vatinio,

Quid eſt Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius ſedet:
Per conſulatum pejerat Vatinius.
Quid eſt Catulle, quod moraris emori?

Et Martialis ad librum ſuum Epigram. vltimo lib. 4.

Ohe jam ſatis eſt, ohe libelle:
Iam pervenimus uſque ad umbilicos,
Tu procedere adhuc, & ire quaris:
Nec ſumma potes in ſcheda teneri
Sic tanquam tibi res peracta non ſit,
Qua prima quoque pagina peracta eſt.
Iam lector queriturque deficitque:
Iam librarius hoc & ipſe dicit,
Ohe jam ſatis eſt, ohe libelle.

Libenter etiam Catullus, ac ſæpe claudit exclamatione, ô, ut in luctu paſſeris.

Lugete, ô Veneres, Cupidineſque,
Et quantum eſt hominum venuſtiorum.
Paſſer mortuus eſt mea puella.
Quem plus illa oculis ſuis amabat:
Nam mellitus erat, ſuamque norat
Ipſam tam bene quam puella matrem:
Nec ſeſe à gremio illius movebat:
Sed circumſiliens modo huc, modo illuc,
Ad ſolam dominam uſque pippiebat,
Qui nunc it per iter tenebricoſum,
Illuc, unde negant redire quemquam:
At vobis male ſit, malæ tenebræ
Orci, quæ omnia bella devoratis:
Tam bellum mihi paſſerem abſtuliſtis.
O factum male, ô miſelle paſſer,
Tua nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

Et ad Verannium,

Veranni, omnibus è meis amicis,
Antiſtes mihi millibus trecentis,
Veniſtine domum ad tuos penates,
Fratreſque unanimes, tuamque matrem?
Veniſti. O mihi nuntii beati!

Viſam

Viſam te incolumem, audiamque Iberûm
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos eſt tuus, applicanſque collum,
Iucundum os, oculoſque ſuaviabor.
O quantum eſt hominum beatiorum,
Quid me latius eſt, beatiuſve?

Et in Furium,

Furi, villula veſtra non ad Auſtri
Flatus oppoſita eſt, nec ad Favoni,
Nec ſævi Boreæ, aut Apelioty,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O ventum horribilem, atque peſtilentem.

Et in Acmen verſu poſtremo,

O ſæclum inſipiens, & inficetum.

Gaudet etiam ab eadem particula, O, exordiri.

O Colonia, quem cupis ponte ludere longo.
O qui floſculus es juventiorum.
O furum optime balneariorum.
O funde noſter, ſeu Sabine, ſeu Tibur.
O rem ridiculam, Cato, & jocoſam.

Vt omnes verſus ab eadem voce inchoari, ſic in eandem aut eaſdem pulchrè poſſunt deſinere, aut omnes aut alterni, figura quæ Converſio dicitur. Pulcrum ſanè & illud, in quo magnus animi motus, magnave & vehemens affectio cernitur, exprimiturque, nempe aut mœror, aut dolor, aut pietas, aut amor, aut commiſeratio.

Quale eſt illud Auſonii in Didonem,

Infelix Dido, nulli bene nupta marito,
Hoc pereunte fugis, hoc fugiente peris.

Et hoc elegantiſſimum Phaleucium incerto auctore,

Ablatus mihi Criſpus eſt, amici,
Pro quo ſi precium dari liceret,
Noſtros dividerem libenter annos:
Nunc pars optima me mei reliquit
Criſpus, præſidium meum, voluptas,
Pectus, deliciæ: nihil ſine illo
Lætum mens mea jam putabit eſſe.
Conſumptus malè debiliſque vivam:
Plus quam dimidium mei receſſit.

Supereſt energia, Cicero evidentiam nominat, quæ rem ſubjicit ſub oculos, & ejus formam quaſi pingit: ea partim ſita eſt in verbis, partim in rebus. Exemplum eſſe poterit Martialis in Mutium Scævolam lib. 1. Providendum tamen, ne cum hanc virtutem conſectamur, inani ſonitu verborum turgeſcat oratio.

Dum peteret regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis.

Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major decepta fama eſt & gloria dextra,
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

DE SCITA CONCLVSIONE *Epigrammatis.*

ETſi totum Epigramma compoſitum, feſtivum, artificio quodam, & expolitione diſtinctum, & ingenioſum eſſe debet, tamen ipſe terminus ejus præcipuo quodam artificio illuminatus ſit oportet, taliſque prorſus, qui vel acumine, vel pondere, vel lepore, vel novitate, vel alia quapiam illecebra legentium mentes, ſenſuſque commoveat. Adjuvant hic plurimum exclamationes, interrogationes Rhetoricæ, Epiphonemata, amaræ conceſſiones, quæ à quibuſdam dicuntur Ironiæ, cum formis ſibi ſubjectis, inexpectato & ſententioſe dicta, apoſtrophæ & ſimiles feſtivitates, quas ſubjecta exempla partem aliquam docebunt. Mart. de Gellia lib. 1,

Amiſſum non flet cum ſola eſt Gellia patrem:
Si quis adeſt, juſſa proſiliunt lacrymæ:
Non luget quiſquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet vere, qui ſine teſte dolet.

Ejuſdem ad Catonem, lib. 8.

Noſſes jocoſa dulce cum ſacrum Floræ,
Feſtoſque luſus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato, ſevere, veniſti?
Ideone tantum veneras ut exires?

In Portiam Bruti uxorem, lib. 1,

Conjugis audiſſet fatum cum Portia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc & ferrum turba moleſta nega.

De Gemello, & Maronilla ibidem,

Petit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & inſtat, & precatur, & donat.
Adeone pulcra eſt? immo fœdius nil eſt.
Quid ergo in illa appetitur, & placet? tuſſis.

Auſonii quoddam eſt de uxore zelotypi, veneno argentum vivum miſcente, ut citius virum tolleret: quæ tamen hominem purgarunt potius.

Toxica zelotypo dedit uxor mœcha marito:
Nec ſatis ad mortem credidit eſſe datum.

Miſcuit

Miſcuit argenti letalia pondera vivi,
Cogeret ut celerem vis geminata necem.
Dividat hæc ſi quis, faciunt diſcreta venenum:
Antidotum ſumet qui ſociata bibet.
Ergo inter ſeſe dum noxia pocula certant,
Ceßit lætalis noxa ſalutiferæ:
Protinus & vacuos alvi petiêre receſſus,
Lubrica dejectis qua via nota cibis.
Quam pia cura Deûm! prodeſt crudelior uxor,
Et cum fata volunt, bina venena juvant.

Martialis lib. 4, de vipera electro incluſa.

Flentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram.
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit victa repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra ſepulcro,
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

De Epithalamio.

CAPUT LVI.

EPithalamium carmen eſt, quo nuptiæ celebrantur: à thalamo dictum. Eſt autem θάλαμος, cubiculum nuptiale primo ſuo ſignificatu, παρὰ τὸ θάλλειν ἅμα, quod eſt ſimul genialem vitam agere. Hoc Poëmatis genus, eſt à Græcis etiam γαμήλιον appellatum, hoc eſt, nuptiale; γάμον enim nuptias dicunt. Ejus carminis argumentum conſiſtit è ſponſi ſponſæque deſideriis. Verum illius apertè dices ſtudia, curas, celebritates cantionum, ludorum, armorum: virginis gratia facta omnia. Hujus autem animum tectis indiciis, conditis ſuſpicionibus innues potius quam profiteberis. Expugnatum caſtiſſimum pectus pietate erga juvenem tabeſcentem: cujus virtutes commemorando excitabis excuſationem. Aliquando finges à Venere aut Cupidine vi coactam: quæ pridem eorum regnum contemptui habuiſſet. Secundo loco explicabuntur laudes utriuſque; à patria, genere, animi ſtudiis, corporis præſtantia. Tertius ominabitur. Quarti totius illecebræ, luſus, & oſcula ſunt, alterutrum aut utrumque blandè appellando, modeſtius virginem, haud modeſtiſſimè tamen objiciendo quædam: puta prælii futuri metum, victoriam, è lacrymis riſum, è ſpe lætitiam certam. Quintus locus ſobolem pollicetur, vota facit, vaticinatur. Poſtrema pars exhortationem continet ad ſomnum quidem aliis, illis vero vigiliam. Thalamus ipſe interea laudatur, aut ſine laude pingitur, aut nuptæ veſtis, aut παςὸς, id eſt, velum tori maritalis, cujus obtentu ſacra illa pudentius peraguntur. Quod ſi in ipſa adhortatione laudare velis nuptias, tum exemplis ages ab hiſtoriis: tum natu-

ralium rerum principia poteris aſpergere. Alloquemur etiam per Epiphonemata Hymenæum: quem tanquam nuptiarum Deum per intercalares verſus invocant aliquando : nonnunquam in ipſo ſtatim carminis aditu.

EPITHALAMIVM IN NVPTIAS Chriſti & Eccleſiæ, auctore Iacobo Pontano.

IAm nunc puniceos aurora induta colores
Per ſupera invehitur roſeo placidiſſima curru,
Quam Thetidis vada ſalſa relinquens ore nitenti,
Et rutilo ſequitur radiorum fulgure Titan.
Æquora ſtrata ſilent, abierunt nubila, venti
Murmura compreſſêre, & ſpirant leniter auræ,
Ac tota inſolitum mundi natura renidet.
Nos pariter, quicunque humana ſtirpe creati,
Lætitiis incedamus ſimul omnibus omnes,
Evinctique caput nitidum beneolentibus herbis,
Ad cytharam in numerum quatiamus ter pede terram.
Æternus pater ætherii moderator Olympi,
Æquæva ſoboli thalamos conceſſit amatos.
Filius ipſe Dei, ſimilis per cuncta parenti,
Omnipotens ex omnipotenti, è fonte eadem fons,
Immortali ævo ſumma cum pace beatus,
Fœdere perpetuo præſtanti corpore ſponſam
Electam ſibi deducet, propriamque dicabit.
Iam prodi nova nupta, ſacer te cernere ſponſus,
Oſcula libare, & dare collo brachia circum
Immenſo deſiderio percuſſus anhelat.
Surge, veni, dilecta, inquit, formoſa, columba,
Iam ſepti apricis pinguntur floribus horti,
Lætaque frondiferæ protrudunt germina ſilvæ.
Surge, veni, dilecta, inquit, formoſa, columba:
Nulla in te macula, aut ruga, pulcerrima tota es,
Sponſa ſororque mea es: cujus duo lumina ſtellis
Æmula, defixere meo ſub pectore vulnus.
O faciem oſtende, & tua vox mihi verberet aures:
Nam facies tibi pulchra, tibi dulciſſima vox eſt.
Surge, veni, dilecta veni, formoſa, columba.
Contra autem ſponſa hæc ſecum meditata revolvit,
Et teneros cantus divino carmine fingit.
Oſcula dilectus mihi præbeat, oſcula poſco,
Qualia nemo hominum dedit, aut dare quiverit unquam,
Injiciatque ambas noſtris cervicibus ulnas:
Namque amo, nec flammas poterit celare meum cor.
Dilecto narrate meo, me quantus adurat
Ex nimis ardenti procedens æſtus amore.
Quæſivi quem carum habeo noctuque diuque.

Quærere

Quærere nec ceſſabo, mihi dum vita manebit,
Ecquid eum vidiſtis cujus langueo amore?
O amor, ipſe precor demonſtra ubi ſis, ubi paſcas,
Atque ubinam recubes. Tibi ego, mihi tute viciſſim.
Mi dilecte veni, ex te ſolo pendeo tota.
Tu lux, tu vita es, tu ſpes fidiſſima ſolus.
Progreditur nova nupta, it præ, ſequiturque maniplus
Aligerum puerorum: ex his utrinque pudenter
Suſtentant gemini ſacram comitando puellam.
Cætera turba comas lauro præcincta virenti
Indulgent fidibus, violaſque & lilia ſpargunt.
Quacunque incedit virgo, diffundit odorem
Ambroſium, ſuavique aſpectu ſauciat omnes,
Quam circumſaliunt veneres, blandique lepores.
Auricomi volitant per colla nitentia crines,
Condecoratque caput gemmis variata corona,
Candidulum exornant baccata monilia pectus.
Annulus in digito, ſponſalia munera, fulget,
Syrmate verrit humum rigidis palla aurea ſignis.
Quid memorem vultum Reginæ? utinam modo poſſim
Aut Muſis, Andine, tuis certare, tuiſque
O generis noſtri Princeps, dux inclyte vatum,
Quo Smyrna & Colophon tantum lætatur alumno.
Ut ſi purpureaſque roſas, & lilia cana
Miſta quis inſpiciat, talis color ora venuſtat.
Tam ſpecioſa, & ſuave rubent mellita labella.
Luciduli ſub fronte micant ceu Phœbus ocelli.
O nupta eximia, ô ſanctum aſcenſura cubile.
Quò te connubio ſtabili ſibi jungeret ipſe
Æqualis patri natus de numine numen,
Ad terras quondam ex celſo delapſus Olympo eſt.
Inde tui cauſſa perpeſſus fanda, nefanda,
Oppetiit tandem diram per vulnera mortem:
Is nunc, cerne, pius, & formoſiſſimus unus,
Sentibus hirſutis compactum vertice ſertum,
Et Phrygiam geſtat chlamydem. Tum vulnera quinis
Oſtentans inflicta locis, cerne ut tibi totus
Immineat. Nunc amplexus, nunc oſcula mille
Exſpecta, incenſumque nimis ſuper omnia amorem.
Gratantur cœli, ſolio pater exilit alto
Lætitia, & fortunatum jubet eſſe Hymenæum:
Plumigeri fratres, pictiſque exercitus alis
Talia veridico depromunt carmine fata:
Quam pridem antiqui vates cecinere futuram,
Hæc eſt illa dies toti cariſſima mundo,
Qua ſe terrenis nectunt cœleſtia, qua ſe
Humanis ſociant divina, æterna caducis.
Plaudamus ſocii, feſta ſolemnia lucis

Advenere, ſuo jam conjunx ducitur Agno,
Cui ſeſe ut donanda vitæ bona ſponſa paravit.
O Virgo generoſa, & caſto pectore, quis nunc
Eſt ſenſus tibi, cum tanto dignatur honore
Te Rex, quem penes eſt cunctorum immenſa poteſtas?
Te ſibi delegit multis è millibus unam,
Immunem labis, florentem ætate puellam.
Quod reliquum, tanto ſis ſi obſequioſa marito,
Neve tori violare fidem, pactumque libido
Tamque ſalutares te rumpere cogat amores,
O quam te fœcundam iſthæc connubia matrem
Sunt factura olim! vaſtum cum lata per orbem
Aſpicies infinitas, tua gaudia, proles.
Quas omnes niveo tua paſcent ubera lacte,
Vbera mellifluo ſemper diſtenta liquore.
Te populi venerabuntur, magnique dynaſtæ,
Quin Reges tua ſceptrigeri veſtigia lambent.

De Genethliaco ſeu Natalitio.

CAPVT LVII.

GEnethliaci duo ſunt primaria capita: alterum à majoribus: alterum à ſpe ipſius infantis. Multæ utriuſque περίςασεις. Neque enim ſtemmata aut res geſtæ ſine locis, in quibus amœniſſima Poëſeos diverticula ſæpe reperiuntur, neque res ſine comparatione virtutum præteritarum cum futuris. Etiam ab oraculis & auguriis, & ſomniis parentum. Loci communes: dies, tempus, temporis partes: licet Auroram, Solem, Noctem, aſtra alloqui. Omnino vero Genium celebrabis: quippe naſcentibus nobis ſuus cuique datur. Vnde dies Natalitius idem qui Genialis. Plurima in ore Lucina & Parcæ.

GENETHLIACVM FRANCISCO D. Octaviani Fuggeri filio, auctore Iacobo Pontano.

QVos ego vagitus, quas hic exaudio voces?
Quem puerum intueor? aut quæ cunabula cerno?
Quis cubat hic infans? quem lactat ſedula nutrix?
An tuus, Octavi, generoſo è ſanguine ſanguis,
Quem ſociata tibi felici ſidere quondam
Edidit optato conjunx lectiſſima partu?
Fortunati ambo, quibus hæc indulta voluptas,
Complecti teneros, dulciſſima pignora, natos,
Caraque blandidulis interſerere oſcula dictis,
Atque olim ſeriem longam ſperare nepotum,
Tam claros qui ſe exultent habuiſſe parentes:
Te patrem, Octavi, cujus ſe plurima virtus,

Attollens magis atque magis aquavit olympo.
Te matrem Mariam, multis ſpra millibus unam,
Egregiam eximiis à laudibus Heroïnem.
Nunc age purpureos circum cunabula flores,
Mollia nunc calathis fundamus lilia plenis,
Et puero, ut dignum eſt, fauſtumque bonumque precemur.
Parve puer, ſuperum placeas ante omnia Regi:
Ille tuus ſemper cuſtos fidiſſimus eſto,
Ille tibi longum, ſi optabis, proroget avum.
Parve puer, pietas eſt praſtantiſſima virtus,
Illa ſuum ſemper te conſectetur alumnum,
Hanc pius ipſe pater, pia mater & ipſa docebit.
Parve puer, quidquid tanges vertatur in aurum,
Et ſupra Craſos opibus, formaque nitenti,
Non ſit qui tecum ſeſe componere tentet.
Parve puer, ſapiens, & dignus honoribus eſto,
In te oculos atque ora ferant quà inceſſeris omnes.
Tandem ubi feſſus eris cœlo novus incola fias.

De Panegyrico, & aliis quibuſdam.

CAPVT LVIII.

PAnegyricum, eſt carmen laudatorium, quod dici conſuevit apud multitudinem congregatam.

Euchariſticon gratiarum actiones continet.

Pædenterion dicitur, quo Præceptoribus noſtris gratias, inſtitutionis nomine, agimus.

Encomiaſticon, & Epæneticon recenſet laudes.

Apobaterion, eſt carmen, quo diſcedentes alicunde utuntur.

Epibaterion eſt carmen, quo reditus longam poſt peregrinationem, aut diuturno poſtliminio in patriam celebratur.

Symbuleuticon in deliberatione conſiſtit, ut ſi bellum ſuſcipiendum ſit, dubiteturque faciendumne ſit.

Protrepticon, eſt adhortativum, ſub quo ſtatuentur hæc tria:

Paræneticon, ſeu Parangelmaticon: quod præcepta continet Sapientiæ.

Nutheticon, quod cujuſcunque modi complectitur præceptiones.

Paramytheticon, quo aliquem conſolamur, hoc eſt, ad animi compoſitionem, & tranquillitatem hortamur.

Proſeucticon dicitur, quo petimus aliquid fieri, aut eſſe.

Apeucticon eſt, quo aliquid non fieri, aut non eſſe petimus.

Soteria recepto duce aut exercitu incolumi ſacrificabant: ſicut & amico, aut patre, aut filio, aut marito reſtituta ſanitate.

Eroticon, eſt amatorium, & animum propenſum declarans.

Pro-

Propemticon, poëma eſt, quo proſequimur abeuntes, vel votis, vel omnibus bonis. Sumemus autem argumentum à tempore, loco, officio, comitatu.

Apopempticon peregrinationem cujuſpiam tractat.

Hodœporicon, id eſt, itinerarium, iter deſcribit.

Amœbeum, per vices reſpondens alternis pari numero, & ſimilibus verſibus. Reciprocum ſeu alternum dici poteſt.

Ionicum ſeu Cinædicum, Sotadicum, Feſcenninum, ſunt poëmata impudica, mollia, nefandæque turpitudinis.

Diræ, carmen quo aliis ſiniſtra imprecamur, Diraſque ultrices in hoſtium caput evocamus. Hujus votum omne in malis, monſtris, morbis, ſuppliciis, exiliis, interitu.

Mimus, eſt poëma, quodvis genus actionis imitans ita, ut ridiculum faciat, Cicero tamen Ethologos cum vocat, à moribus, quos exprimerent, ridiculi rationem non admiſcuit. Sunto igitur duo genera, Morale, & Ridiculum. Mimicæ perſonæ dicuntur Planipedes, ob eam cauſſam quod cothurno Tragici, ſocco autem Comœdi pedes induebant, ipſæ autem nudis pedibus agebant.

Palinodia, carmen quo probra prius congeſta encomiis commutamus, & quaſi retractamus. Argumentum totum in laude pro congeſtis probris verſatur. Ejus ferunt Steſichorum inventorem: qui cum Helenam verſibus laceraſſet, captus ic circo oculis, revocavit ſententiam, editis contrario carmine laudibus: quapropter oculorum uſum ei ajunt reſtitutum. Negat in eo poëmatio verum eſſe, quod & ipſe & alii ſcripſerint, Helenam cum Paride Trojam adnavigaſſe.

Dithyrambus, in Liberi patris honorem fieri ſolebat: quippe bis natus, bis exivit è naturæ principiis, tanquam binas fores tranſmiſerit, δὶς θύρας ἀμείβων.

DE EPITAPHIO, SEV Funebri Poëſi.

Quid ſit ἐπιτάφιος λόγος, Epithaphium, Epicedium, Nænia.

CAPVT LIX.

ORatio quæ initio ad tumulos eorum, quos laudabant, pronuntiabatur, ἐπιτάφιος λόγος, nomen adepta eſt. Conſtabat hæc Epitaphica oratio aliquando verſibus. Poetæ enim in defuncti laudibus prædicandis concertabant. *Epitaphium eſt metricum quoddam Epigramma, quod videlicet inſcribi poſſet defunctorum ſepulcro ſive tumulo, illorum plerumque nomen, ætatem, mevita, ſtatum, dignitates, laudes tum animi tum corporis, mortis genus, aliaque hujuſmodi graviter, & ſæpius cum quadam commiſeratione, ac interdum ingentis doloris ſignificatione breviter indicans.* Plato brevitatem amavit in Epitaphio, & ſepulcra fieri ſumptuoſa vetuit.

tuit. Apud Virgilium in Daphnide, cum Mopſus ita dixiſſet,

Spargite humum foliis, inducite fontibus umbras
Paſtores, mandat fieri ſibi talia Daphnis:
Et tumulum facite, & tumulo ſuperaddite carmen:

Mox ſequitur Epitaphium duobus verſibus comprehenſum.

Daphnis ego in ſilvis, &c.

Epitaphia ad exornationem maximè referuntur. Epicedium, Græcæ ἐπικήδειον, à κηδεία, ut Euſtathius deducit, recitabatur, dum juſta mortuo ſolvebantur, ſeu ante humationem cadaveris: quaſi dicas, ad exequias, in ipſo funere, dum curatur funus. Exemplum exſtat Ecloga 5, ubi Mopſus Daphnidi canit Epicedium,

Daphnis ego in ſilvis, hinc uſque ad ſidera notus,
Formoſi pecoris cuſtos formoſior ipſe.

Et Æneidos 9, ubi mater Euryalum, à Rutulis vita ſpoliatum, plorat:

Hunc ego te, Euryale, aſpicio? tune ille ſenectæ
Sera meæ requies: potuiſti linquere ſolam
Crudelis? nec te ſub tanta pericula miſſum,
Affari extremum miſeræ data copia matri?
Heu terra ignota, canibus data præda Latinis,
Alitibuſque jaces, nec te, tua funera, mater
Produxi, preſſive oculos, aut vulnera lavi.
Veſte tegens, tibi quam noctes feſtina, dieſque
Vrgebam, & tela curas ſolabar aniles.
Quo ſequar? aut quæ nunc artus, avulſaque membra
Et funus lacerum tellus habet? hoc mihi de te
Gnate refers? hoc ſum terraque marique ſecuta?
Figite me, ſiqua eſt pietas, in me omnia tela
Conjicite, ô Rutuli: me primam abſumite ferro:
Aut tu magne pater Divum miſerere, tuoque
Inviſum hoc detrude caput ſub Tartara telo:
Quando aliter nequeo crudelem abrumpere vitam.

Et 11, in quo lugetur Pallas Euandri filius:

Tene, inquit, miſerande puer, cum læta veniret,
Invidit fortuna mihi, ne regna videres
Noſtra, neque ad ſedes victor veherere paternas.
Non hæc Euandro de te promiſſa parenti
Diſcedens dederam: cum me complexus euntem
Mitteret in magnum imperium, metuenſque moneret
Acreis eſſe viros, cum dura prælia gente.
Et nunc ille quidem ſpe multum captus inani,
Forſan vota facit, cumulatque altaria donis.
Nos juvenem exanimum, & nil jam cœleſtibus ullis
Debentem, vano mœſti comitamur honore.

In-

Infelix gnati funus crudele videbis.
Hi noſtri reditus, exſpectatique triumphi:
Hac mea magna fides, at non Euandre pudendis
Vulneribus pulſum aſpicies: nec ſoſpite dirum
Optabis gnato funus pater! hei mihi quantum
Præſidium Auſonia, & quantum tu perdis Iule?

In ſupplemento Maphæi Daunus Turni ab Ænea interfecti pater in hunc modum:

Nate patris dolor, & feſſa miſerande ſenecta
Rapta quies, quo me tantis jactate periclis
Duxiſti, & ſævis tandem devicte ſub armis?
Quo tua me præſtans animi conſtantia vexit?
Hic clara virtutis honos? hæc gloria ſceptri?
Hoc magni decus imperii? taleſne triumphos
Nate refers? hac illa quies promiſſa parenti
Afflicto toties? hæc meta optata laborum?
Heu miſerum, quam præcipites labantia caſus
Secla agitant, quanto volvuntur fata tumultu!
Qui jam ſublimes referebas clarus honores,
Et magnus toto in Latio, quem Troes in armis
Horrendum, & trepidi toties ſenſere furentem.
Nunc, mi Turne, jaces miſerandum, & flebile corpus,
Iam mutum eſt ſine voce caput: quo pulcrior alter
Non fuit in tota Auſonia, nec gratior ullus
Eloquio, nec quis poſitis ingentior armis.
Nate ubi forma nitens, niveaque in fronte ſerenus
Ille decor, dulciſque oculorum aſpectus, & alta
Siderius cervicis honos? his gloria Martis
Contigit auſpiciis? tali rediture paratu
Diſcedens voluiſti. avidis te credere bellis?
Heu mortem inviſam: quæ ſola ultricibus armis
Elatos frenas animos communia toti
Genti ſceptra tenens, æternaque fœdera ſervans:
Quæ magnos parvoſque teris: quæ fortibus æquas
Imbelleis, populiſque Duces, ſeniumque juventa.
Heu mortem obſcuram: quæ cauſſa indigna coëgit
Eripere, atque meum crudeli vulnere natum
Afficere; ô felix tam grato cædis Amata
Succeſſu lætare tua: quæ tanta dolorum
Fugiſti monumenta, graviſque immania caſus
Pondera. quid miſero genitori plura paratis
O ſuperi? natum rapuiſtis, & Ardea flammis
Conſumpta in cinerem verſa eſt: nunc æthera pennis
Verberat: ah, me, Turne, tua plus cæde cruenta.
Deerat adhuc ſors iſta patris ſuprema ſenecta.
At verò tali ſe res cum fœdere verſant.
Vt quem infeſta furens miſerum fortuna moratur,
Illum omni petat infrendens, & turbine rogat.

Et

Et quidem Epicedium non repetebatur: Epitaphia ſive metris conſtarent, ſive ſoluta eſſent, in annos ſingulos ad extincti monumentum iterabantur. Conſuetudo tamen, quæ ut aliarum rerum, ſic verborum domina eſt, Epicedii nomen ad carmen funebre quodcunque indicandum transtulit. Nænia carmen erat, quod ad rogum, ſeu in funere concinebatur ad tibiam, in quo ea prodebantur, quæ ad mortui laudem declarandam, luctumque aſtantibus commovendum faciebant. Hujuſmodi cantionem ſibi Dido regina Carthaginis apud Maronem conſtructa jam pyra in gladium incubitura effundit,

Dulces exuviæ, dum fata Deuſque ſinebant,
Accipite hanc animam, meque his exolvite curis.
Vixi, & quem dederat curſum fortuna, peregi:
Et nunc magna mei ſub terras ibit imago.
Vrbem præclaram ſtatui: mea mœnia vidi,
Vlta virum, pœnas inimico a fratre recepi:
Felix, heu nimium felix ſi littora tantum
Nunquam Dardaniæ tetigiſſent noſtra carinæ.
Dixit: & os impreſſa toro, moriemur inultæ?
Sed moriamur, ait: ſic ſic juvat ire ſub umbras.
Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
Dardanus, & noſtræ ſecum ferat omnia mortis.

Materia funebrium.

CAPUT LX.

QVanquam Epitaphio cæteriſque Poëmatum funebrium generibus lugubria ferme explicantur, non ſunt tamen omnia unius ejuſdemque rationis, ſicuti nec ipſæ perſonæ, de quibus ſcribuntur. Alia quippe eſt perſona Cæſarum, Regum, Principum, alia mediocriter nobilium, alia ſapientum, alia ſtultorum, alia magiſtratuum, alia privatorum. Rurſum alia puerorum, alia adoleſcentum, alia mulierum nuptarum, innuptarum, alia opificum. Reliqua diſcrimina, ne longus ſim, præteribo. Generatim autem hæc & ſimilia Epitaphio, ſeu genere aliquo funebrium Poëmatum perſequemur. Significabimus noſtrum aliorumque dolorem ex obitu hominis acceptum. Invehemur in mortem, quæ nos tam conſtantibus amicis, tam jucundis ſodalibus, tam caris fratribus, tam dilectis ſororibus, dulciſſimis parentibus, conſanguineis, affinibus; noſtram patriam, tam bonis civibus, Remp. tam ſapiente gubernatore, regnum tam bono Principe ſpoliarit. Deteſtabimur ipſam cauſam quæ interim invexit bellum, peſtilentiam, famem, morbum, tempeſtatem, ſubitos & improviſos caſus, qui hic enarrari non poſſunt, quippe innumerabiles: & nunquam homini ſatis

Infelix gnati funus crudele videbis.
Hi noſtri reditus, exſpectatique triumphi:
Hæc mea magna fides, at non Euandre pudendis
Vulneribus pulſum aſpicies: nec ſoſpite dirum
Optabis gnato funus pater! hei mihi quantum
Præſidium Auſonia, & quantum tu perdis Iule?

In ſupplemento Maphæi Daunus Turni ab Ænea interfecti pater in hunc modum:

Nate patris dolor, & feſſa miſerande ſenecta
Rapta quies, quo me tantis jactate periclis
Duxiſti, & ſævis tandem devicte ſub armis?
Quo tua me præſtans animi conſtantia vexit?
Hic clara virtutis honos? hæc gloria ſceptri?
Hoc magni decus imperii? taleſne triumphos
Nate refers? hæc illa quies promiſſa parenti
Afflicto toties? hæc mēta optata laborum?
Heu miſerum, quam præcipites labantia caſus
Secla agitant, quanto volvuntur fata tumultu!
Qui jam ſublimes referebas clarus honores,
Et magnus toto in Latio, quem Troes in armis
Horrendum, & trepidi toties ſenſere furentem.
Nunc; mi Turne, jaces miſerandum, & flebile corpus,
Iam mutum eſt ſine voce caput: quo pulcrior alter
Non fuit in tota Auſonia, nec gratior ullus
Eloquio, nec quis poſitis ingentior armis.
Nate ubi forma nitens, niveaque in fronte ſerenus
Ille decor, dulciſque oculorum aſpectus, & alta
Siderius cervicis honos? his gloria Martis
Contigit auſpiciis? tali rediture paratu
Diſcedens voluiſti. avidis te credere bellis?
Heu mortem inviſam: quæ ſolà ultricibus armis
Elatos frenas animos communia toti
Genti ſceptra tenens, æternaque fœdera ſervans:
Quæ magnos parvoſque teris: quæ fortibus æquas
Imbelleis, populoſque Duces, ſeniumque juventa.
Heu mortem obſcuram: quæ cauſſa indigna coëgit
Eripere, atque meum crudeli vulnere natum
Afficere; ô felix tam grato cadis Amata
Succeſſu latare tua: quæ tanta dolorum
Fugiſti monumenta, graviſque immania caſus
Pondera. quid miſero genitori plura paratis
O ſuperi? natum rapuiſtis, & Ardea flammis
Conſumpta in cinerem verſa eſt: nunc æthera pennis
Verberat: ah, me, Turne, tua plus cade cruenta.
Deerat adhuc ſors iſta patris ſuprema ſenecta.
At verò tali ſi res cum fœdere verſant,
Vt quem infeſta furens miſerum fortuna minatur,
Illum omni petat infrendens, & turbine rogat.

Et

Et quidem Epicedium non repetebatur: Epitaphia ſive metris conſtarent, ſive ſoluta eſſent, in annos ſingulos ad extincti monumentum iterabantur. Conſuetudo tamen, quæ ut aliarum rerum, ſic verborum domina eſt, Epicedii nomen ad carmen funebre quodcunque indicandum tranſtulit. Nænia carmen erat, quod ad rogum, ſeu in funere concinebatur ad tibiam, in quo ea prodebantur, quæ ad mortui laudem declarandam, luctumque aſtantibus commovendum faciebant. Hujuſmodi cantionem ſibi Dido regina Carthaginis apud Maronem conſtructa jam pyra in gladium incubitura effundit,

Dulces exuviæ, dum fata Deuſque ſinebant,
Accipite hanc animam, meque his exolvite curis.
Vixi, & quem dederat curſum fortuna, peregi:
Et nunc magna mei ſub terras ibit imago.
Vrbem præclaram ſtatui: mea mœnia vidi,
Vlta virum, pœnas inimico a fratre recepi:
Felix, heu nimium felix ſi littora tantum
Nunquam Dardaniæ tetigiſſent noſtra carinæ.
Dixit: & os impreſſa toro, moriemur inultæ?
Sed moriamur, ait: ſic ſic juvat ire ſub umbras.
Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto
Dardanus, & noſtræ ſecum ferat omnia mortis.

Materia funebrium.

CAPVT LX.

QVanquam Epitaphio cæteriſque Poëmatum funebrium generibus lugubria ferme explicantur, non ſunt tamen omnia unius ejuſdemque rationis, ſicuti nec ipſæ perſonæ, de quibus ſcribuntur. Alia quippe eſt perſona Cæſarum, Regum, Principum, alia mediocriter nobilium, alia ſapientum, alia ſtultorum, alia magiſtratuum, alia privatorum. Rurſum alia puerorum, alia adoleſcentum, alia mulierum nuptarum, innuptarum, alia opificum. Reliqua diſcrimina, ne longus ſim, præteribo. Generatim autem hæc & ſimilia Epitaphio, ſeu genere aliquo funebrium Poëmatum perſequemur. Significabimus noſtrum aliorumque dolorem ex obitu hominis acceptum. Invehemur in mortem, quæ nos tam conſtantibus amicis, tam jucundis ſodalibus, tam caris fratribus, tam dilectis ſororibus, dulciſſimis parentibus, conſanguineis, affinibus; noſtram patriam, tam bonis civibus, Remp. tam ſapiente gubernatore, regnum tam bono Principe ſpoliarit. Deteſtabimur ipſam cauſam quæ interim invexit bellum, peſtilentiam, famem, morbum, tempeſtatem, ſubitos & improviſos caſus, qui hic enarrari non poſſunt, quippe innumerabiles: & nunquam homini ſatis

tis proviſum eſt, quid veſper ſerus apportet. Fas item deflere miſeram humanæ vitæ conditionem, quæ nunquam longe abeſt à termino. Hic verò incredibilem optimarum ſententiarum ubertatem utriuſque linguæ ſcriptores ſuppeditabunt. Hortamur quoque ad luctun, non homines ſolum, ſed res inanimas, & eas ipſas, ſicuti beſtias, quoque, ſqualere, affligari, lugere dicimus. Vt Virgil. Eclog. 5,

Non ulli paſtos illis egere diebus
Frigida, Daphni, boves ad flumina, nulla neque amnem
Libavit quadrupes, nec graminis attigit herbam.

Et Poſtea,

——— Poſtquam te fata tulerunt,
Ipſa Pales agros, atque ipſe reliquit Apollo.
Grandia ſæpe quibus mandavimus hordea ſulcis,
Infelix lolium, & ſteriles dominantur avenæ.

Comparamus nos cum iis, qui ob patrum, filiorum, conjugum, neceſſariorum interitum in luctu & mœrore non vulgari jacuerunt, noſtrumque mœrorem, & incommoda exaggeramus. Eſt quando conſolamur propinquos, & familiares defunctorum, dicentes, cum illis bene actum, & multis malis ereptos, pro excellentibus eorum meritis ævum ſecurum agere in cœlis: quin apud ſuperſtites quoque celebre nomen, & illuſtrem famam adeptos. Ita Mart. lib. 6, Priſcum de patre Salonino in Hiſpania mortuo conſolans, fama, & gloria virtutis eum vivere affirmat. Defunctis placidam quietem, & gaudia ſempiterna precamur. Pium præterea, & Catholicum foret, ſi viatorem Poëta hortaretur ad preces Deo exhibendas pro anima demortui expianda: idque etiam ipſum è tumulo defunctum flagitantem poterit inducere. Sicut item pro noſtræ religionis myſterio ſæpius reſurrectionis corporum meminiſſe poterimus, & illius vitæ beatiſſimæ, quam nobis divinæ litteræ pollicentur. Quod ad laudes attinet, efferemus eos, modice tamen: in Epitaphio inquam: nam in Epicediis, Næniis &c. licebit eſſe longiores, & cum pondere, animi atque corporis ornamenta, egregia facinora, auctoritatem, genus, & alia demum, quæ deinceps omnia diſtinctè, diſtributeque exponentur, commendare.

De Epitaphio Imperatorum, Regum, Principum, Nobilium, & Illuſtrium.

CAPVT LXI.

GEnus hoc, quoniam id ipſarum perſonarum auctoritas, amplitudo, majeſtas, & nobilitatis reverentia poſtulat, cùm Verborum, tùm Sententiarum luminibus debet

debet eſſe graviſſimum, lectorumque animis multam admirationem parere: ſiquidem ut nullorum hominum potentia major, vita ſplendidior, fama pervagatior: ita nullorum occaſus vulgatior: addo etiam mirabilior, inſperatior, & ſæpenumero calamitoſior. Nec vero ſilebitur eorum Felicitas in propagandis imperiis; Sapientia, Iuſtitia in adminiſtrandis regnis, provinciis: Clementia in ignoſcendis ſubjectorum peccatis: Comitas in congreſſu; Fortitudo & prudentia militaris: hæc enim ſunt decora principum. Maximè autem proferetur Pietas in benefactis erga homines, in templis conditis erga Deum, in tuenda, & propaganda religione orthodoxa.

TVMVLVS CAROLI V. EX Hippolyto Capilupo.

Europa domuit tollentes cornua Reges
Carolus, atque Aſia terror, & horror erat.
Et pedibus Libyam calcavit victor, & illi
Innumeras victus præbuit Indus opes.
Deinde ſibi frenum injecit, Fratrique regendum
Imperium, & Nato cætera regna dedit.
Atque, ait, è nobis & honores temnere, & unum hoc
Diſcite mortales, pulvis & umbra ſumus.

In nobilitate conſideratur antiquitas familiæ. Quò enim quæque vetuſtior, hoc nobilior. Plerumque opes cum nobilitate conjunctæ ſunt: nobilium quippè ſunt ſylvæ, pagi, arces, oppida. Hinc altera laus naſcitur à divitiis. Illuſtres viros appello, rebus in magiſtratu, ut in ædilitate, prætura, conſulatu, geſtis; nobilitate, virtute, auctoritate, meritis claros, & honoratos, toti civitati notiſſimos. Inſpicienda hic ea, quibus glorioſum in Rep. nomen concilietur, quæ ſtrictim attingenda. Libandi item loci communes, & ſiquid in morte novum, admirabile, triſte acciderit: ſi qua virtus eximia, & egregiè Chriſtiana in homine eluxerit, qualis inprimis eſt beneficentia in egentes: ſi à multis nepotibus & neptibus, ut ille Metellus Romanus, in ſepulcrum illatus ſit: ſi ut Maximus, & L. Paulus filios claros habuerit: ſi vel in negotio ſine periculo, vel in otio cum dignitate vixerit.

De Epitaphio Ducum atque Militum.

CAPVT LXII.

DVæ ſunt artes bellicæ, Prudentia, & Fortitudo, de quibus Cic. in Offic. Earum utraque Duci ſeu Imperatori eſt neceſſaria, amplius tamen Prudentia: militem potius commendat Fortitudo, qui ad alienum arbitrium gubernatur, & Ducis imperium, ſeu prudenter ille, ſeu ſtolidè imperaverit

peraverit, capeſſere neceſſe habet. Itaque nunquam magnoperè commendatus eſt miles à Prudentia, ſed à Fortitudine. Prudentia quidem Imperatorem cum Vlyſſe, Neſtore, Q. Fabio Maximo. Fortitudine cum Achille, Ajace, Scipione, Hannibale, Epaminonda, Leonida contendemus. Ipſum aut æqualem aut majorem ſtatuemus. Enumerabimus erecta trophæa adverſus hæreticos, & Turcas potiſſimum, conciſos, ac funditus deletos exercitus, captas, defenſas, obſidione liberatas urbes, & illa quæ in ſummo Imperatore ineſſe oportere ſcripſit M. T. Scientiam rei militaris, Virtutem, Auctoritatem, Felicitatem. De his omnibus universè, ſi volemus, aut de uno aliquo ſpeciatim agemus. Dicemus quam generosè occubuerit: præclaræ enim mortes Imperatoriæ. Affabimur Remp. Patriam, regna, provincias, ditiones, urbes. Earum vicem deplorabimus: quantæ calamitates præſtantiſſimo Imperatore occiſo ante fores ſint, oſtendemus. Fletum civium, propinquorum, omnis generis hominum, crudelitatem hoſtis in mortuum exponemus. Ipſum etiam ſua decora prædicantem, & indignitatem necis, ſi per inſidias aut proditionem oblata ſit, conquerentem introducemus. Nec deſunt generoſi bellatores, quibuſcum miles rectiſſimè conferatur. Habemus nempè Coclites, Horatios, Curiatios, Scævolas, Torquatos, Euryalos, Niſos, Patroclos, & alios apud Virgilium, & Homerum. Laudantur in milite Obedientia erga ducem, Vigiliæ, Tolerantia æſtus, frigoris, itinerum, famis, ſitis, Continentia voluptatum, & ſuper omnia Caritas patriæ, pro qua ſuum caput devoverit. Memorantur ejuſdem Victoriæ: efferuntur cicatrices: maximè ſi omnes adverſæ, nulla averſa fuerit. Non omittitur ſi nunquam fugam dederit: ſi eum ſicut exemplum cæteri ſpectarint: ſi ab Imperatore aut congiarium frequenter, aut coronam obtinuerit civicam, muralem, caſtrenſem, navalem. Fas interim deteſtari bellum, quod parentes dulciſſimis liberis, Rempubl. optimis civibus, provincias & regna hominibus orbare, ſurſum ac deorſum miſcere, & confundere omnia ſoleat.

TVMVLVS HECTORIS.

Defenſor patriæ, juvenum fortiſſimus Hector.
Qui murus miſeris civibus alter erat:
Occubuit telo violenti victus Achillis,
Occubuêre ſimul ſpeſque ſaluſque Phrygum.
Hunc ferus Æacides circum ſua mœnia traxit,
Quæ juvenis manibus texerat ante ſuis.
Heu quantos Priamo lux attulit illa dolores?
Quos fletus Hecubæ, quos dedit Andromachæ!
Sed raptum Pater infelix auroque repenſum
Condidit, & mœrens hac tumulavit humo.

TV-

TVMVLVS ACHILLIS.

Peleides ego ſum, Thetidis notiſſima proles,
Cui virtus clarum nomen habere dedit.
Qui ſtravi toties armis victricibus hoſtes,
Inque fugam ſolus millia multa dedi.
Hectore ſub magno ſumma eſt mihi gloria caſo,
Qui ſape Argolicas debilitavit opes.
Ille Menatiada ſubiit me vindice pœnas.
Pergama tunc ferro procubuere meo.
Laudibus immenſis victor ſuper aſtra ferebar:
Hoſtilem preſſi fraude peremptus humum.

De Epitaphio Eruditorum, ac Sapientum.

CAPVT LXII.

VArii ſunt ordines doctorum, & ſua cujuſque propria laus: Theologorum, Philoſophorum, Iureconſultorum, Medicorum, Mathematicorum, Aſtrologorum, Oratorum, Poëtarum, Grammaticorum. In Poetarum tumulis mentio Muſarum, Phœbi, lyræ, citharæ, plectri, fontium, fluminum, montium Muſis dedicatorum, camporum item Elyſiorum: quæ omnia cum mera figmenta ſint, ut alia innumerabilia in ſtudio Poetico, nota omnibus, & credibilia nemini, propter quendam leporem tamen, & ſuavitatis gratia videmus à pleriſque non negligi.

BEMBVS IN POLITIANVM.

Duceret exſtincto cum Mors Laurente triumphum,
Lætaque pullatis inveheretur equis,
Reſpicit inſano ferientem pollice chordas
Viſcera ſingultu concutiente virum,
Mirata eſt, tenuitque jugum, furit ipſe, pioque
Laurentem cunctos flagitat ore Deos.
Miſcebat precibus lacrymas, lacrymiſque dolorem,
Verba miniſtrabat liberiora dolor.
Riſit & antiqua non immemor illa querela
Orphei, tartarea cùm patuère via:
Hic etiam infernas tentat reſcindere leges,
Fertque ſuas, dixit, in mea jura manus?
Protinus & flentem percuſſit dura Poëtam,
Rupit & in medio pectora docta ſono.
Heu ſic tu raptus, ſic te mala fata tulerunt
Arbiter Auſoniæ, Politiane, lyræ.

Et alterum in Herculem Strozam.

Te ripa natum Eridani Permeſſus alebat,
Fecerat & vatem Marſque Venuſque ſuum.

Injecere

Injecere manus juveni, & fatalia duris
Stamina pollicibus praſecuere Deæ.
Vxor honorata manes dum conderet urna,
Talia cum multis dicta dedit lacrymis:
Non potui tecum dulcem conſumere vitam,
At jam adero amplexans te cinerem ipſa cinis.

In Cottam Veronenſem Sanazarii lib. 2 Epigrammat.

Sperabas tibi docta novum Verona Catullum:
Experta es duros bis viduata Deos.
Nulla animum poſthac res erigat, optima quando
Prima rapit celeri Parca inimica manu.
Qua tamen ut vidit morientis frigida Cotta
Ora, ſuum faſſa eſt crimen, & erubuit.

Multum in Epitaphiis Eruditorum & Sapientum valebunt comparationes, ut ſi in Poëtam ſcribas, eum conferas Ovidio, Propertio, Tibullo, Catullo, Virgilio, Homero, Orpheo, ipſi Apollini. Si in Oratorem, Ciceroni, Demoſtheni: nam hi duo cæterorum gloriæ obſcuritatem attulerunt. Si in Mathematicum, Euclidi, Ptolemæo, Archimedi. Si in Medicum, Podalirio, Pæoni, Machaoni, Æſculapio. Si in Philoſophum, Ariſtoteli, Platoni, Zenoni. Si in Theologum, Auguſtino, Thomæ Aquinati. Ad hæc deploranda conditio litterarum, amiſſis earum interpretibus, & antiſtibus. Exaggeranda uniuſcujuſque in ſuo genere eruditio. Prædicanda in Theologo pietas, & cœleſtis ſapientia: in Philoſopho acumen: in Medico diligentia: in Iureconſulto integritas: in Oratore facundia: in Poëtis maximè ſuavitas: in Grammaticis linguarum Græcæ & Latinæ perfecta cognitio, multaque lectio. Si quis libros ediderit, commendandus labor, laudanda ſcriptoris bene merendi de poſteritate voluntas.

Tumulus Medici ex Fracaſtorio.

Dum medica Montane doces ope vincere fata,
Et Lacheſi invita vivere poſſe diu,
Lethæo indignans preſſit te Parca ſopore,
Et ſecuit vitæ grandia fila tuæ.
Sic animas & tu, Aſclepi, dum ſubtrahis orco,
Te quoque ſævorum perdidit ira Deûm,

Tumulus Andreæ Veſalii Medici.

Quo non arte prior fuit medendi,
Aut Aſclepius, aut ſenex Machaon:
Aut magnus Podalirius; medentum
Princeps Veſalius celebriorum,
Dum morbi bonus artifex medetur

Cunctis

Cunctis: jam ſibi nec medetur ipſe
Summus Pæoniæ magiſter artis,
Fato mortuus heu nimis maligno.

Tumulus Alberti Magni Epiſcopi Ratiſponenſis.

Magna parens, altrixque virûm Germania, alumni
Incedis meritò laude ſuperba tui.
Natura, ac rerum vires, cauſſaſque latentes,
Hoc nemo nobis doctius explicuit.
Magnus ob egregias facundi pectoris artes
Dictus es: at Christi nunc ope major eris.

In Rudolphum Agricolam.

Pro meritis qua digna ſatis te docte Rudolphe
Muſa canet, Friſii ſpemque decuſque ſoli.
Dum Logica ſalebras in apertam conjicis artem,
Et reſonat numeris dulcibus iſta chelys:
Auſonia ingemuit peregrina murmura lingua,
Tam mulcere aures molliter illa ſuas.

In eundem.

Invida clauſerunt hoc marmore fata Rudolphum
Agricolam, Friſii ſpemque decuſque ſoli.
Scilicet hoc uno meruit Germania laudis
Quidquid habet Latium, Græcia quidquid habet.

Tumulus Ioannis Ludovici Vivis Valentini, Philoſophi.

Parca ferox Vivis vellet dum ſcindere filum,
Hos capiti aſſiſtens edidit ore ſonos:
Corpore te ſolvam: tua ſed monumenta manebunt,
Namque horum potui juris habere nihil.

Ejuſdem.

Doctrinæ columen, decuſque vitæ
Vivem, ne tumulo hoc puta viator
Condi, ſed tenues ſoli favillas:
Nam non mors violenta, non edaces
Ignes, non ſeries vetuſta ſecli,
Non vires chalybis licet potentis,
Non fluctus pelagi licet ferocis,
De vita poterunt tuliſſe Vivem,
Doctrinæ columen, decuſque vitæ.

Tumulus Guilielmi Budæi Iuriſconſulti, & Conſil. Regii.

Budæus columen decuſque Grajum;
Budæus Latiæ corona linguæ:
Budæus dubii lucerna juris:

Budæus pater elegantiarum,
Et fons totius eruditionis,
Budæus patriæ jubar coruſcum,
Regis delitium ſui, ſuaque
Tempeſtatis honos, lepos, voluptas,
Hic terra exuvias reliquit, orbi
Famam, aſtris animam. Viator, ito.

Tumulus Huldrici Zazii Iuriſconſulti.

Ardum jactant velut Alciatum
Gallia: jactat Marium ſuperba
Roma: Germanis ita regnat unus
Zaſius oris.
Zaſius clarum jubar ille legum:
Zaſius linguæ decus & Latinæ:
Zaſius præſtans ſtudiis quibuſvis
Inclytus heros.

Tumulus Petri Apiani Aſtronomi, & Coſmographi.

Hoc Apianus habet, quod erat mortale, ſepulcro,
Immortale, Deo tempora Pacis agit.
Sic caput ante pio qui miſit in aſtra labore,
Sub pedibus felix nunc videt aſtra ſuis.
Aſtra videt felix quiſquis demiſit in aſtrâ
Et caput, & ſtuduit quærere mente Deum.

Ejuſdem.

Hos Apianus habet tumulos; da pinguia thura,
Sparge roſas, manes ac venerare pios.
Edidit hunc, nequiit quâ vivere, Miſnia: ſemper
Præſtantes agitant fata ſiniſtra viros:
Excepit tellus, & fovit Norica: clara
Et fama docto nomina ferre dedit.
Iura poli, cœlique vias, & ſidera novit:
Trinacrio, celebri non minor arte, ſene.
Nunc cœlo poſitus, quæ mente ſolebat adire,
Omnia ſub pedibus lucida ſigna videt.
Tu paſſis luge Germania mœſta capillis:
Arte tibi hac ſimilem non feret ulla dies.

In Orlandum Laſſum Muſicum.

Bruta Orpheus, ſaxa Amphion, delphinas Arion
Traxit: at Orlandus poſt ſe terramque fretumque:
Poſt ſe traxit item molem totius Olympi.
Quanto igitur major, quantoque potentior unus
Orlandus tribus his, Amphione, Arione, & Orpheo?

Alius

Alius tumulus.

Sol quod ſplendidus inter eſt planetas,
Stellas Luna quod inter eſt micantes:
Laſſus, ſplendidus artifex canendi,
Inter artifices id eſt canendi.
Res ut Sol recreat ſuo calore,
Res ut Luna fovet ſuo vigore:
Mæſtos ſic levat artifex canore
Laſſus; ſic fovet artifex ſonore
Suaves qui canit artifex ſonores.
Dulces qui ſonat artifex canores,
Eſt quod Sol vagus inter eſt Planetas,
Stellas Luna quod inter eſt micantes.

De Epitaphio conſanguinearum. Item Virginum, & Matrum familias.

CAPVT LXIV.

QVæcunque in iſto genere fient Epitaphia, abundabunt lachrymis, lamentis, ſuſpiriis. Virginum tumulos adſpergimus narciſſo, hyacintho, liliis, roſis, violis, atque iſtum honorem integritati corporis feminei etiam poſt obitum habemus. Non ſtultè: eſt enim nitidiſſimus, & fragrantiſſimus quidam flos virginitatis, & ad ejus elegantiam exprimendam nihil aptius. In tumulis matrum familias nullæ deteſtationes, exclamationes, gemitus, &c. argutæ autem ſententiæ non excluduntur. Ergo nihil aliud præter ſobriam quandam laudationem poſtulabunt hæc Epitaphia. Laudes earum hæ: Concorditer & amanter egiſſe annos plurimos cum marito, ſine jurgio, ſine querela, ſine rixis. Conſervaſſe fidem, & jura thalami caſtiſſimè. Semper fuiſſe viro morigeram. In adverſis caſibus nunquam eum deſeruiſſe. Præſtitiſſe Penelopen, Alceſtidem. Dediſſe formoſos, multoſque liberos, qui eſt conjugii finis & fructus. Vidiſſe nepotes ſuos, & natos natorum, & qui naſcuntur ab illis. Benè & chriſtianè educaſſe filios. Maribus diligentia, & ſollicitudine ſervaſſe, & auxiſſe patrimonium. Filiarum vigilanter cuſtodiviſſe pudicitiam. Prudenter gubernaſſe familiam. Cum ancillulis non fuiſſe deditam otio, ſed lanificio, ut Lucretiam. Coluiſſe etiam ſummopere pietatem, & ſilentium. Non luxurioſam in veſtibus, nec ſuperbam extitiſſe.

Epitaphium nobilis matronæ. Mart. 10.

Marmora parva quidem, ſed non ceſſura, viator,
Mauſoli ſaxis Pyramidumque leges.
Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.

Quinque dedit pueros, totidem mihi Iuno puellas.
Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Vna pudicitia copula nota mea.

Toſ. tom. 1. ad finem ex vetuſtis lapidibus.

Apollonia qua vocitabar.
Lapide hoc incluſa quieſco,
Ipſo mihi flore juventa
Ruperunt fila ſorores:
Annos poſt decem, & octo,
Vetuerunt viſere lumen.
Vnum ſortita maritum,
Servavi caſta pudorem,
Mater miſera hoc monumentum
Extruxit Olympias amens.
Hac ſunt: bene vive viator.

Auſonius ex Græco.

Viginti atque novem genitrici Callicratea.
Nullius ſexus mors mihi viſa fuit:
Sed centum & quinque explevi bene meſsibus annos,
In tremulam baculo non ſubeunte manum.

De Epitaphio Patris, fratris, filiorum.

CAPVT LXV.

NOn ita tenerè patrum quam matrum obitus lugemus. Quocirca quamvis Epitaphium patris oporteat eſſe mœſtum, ac lugubre, admiſcenda eſt tamen gravitas, ejuſque laudes, ac merita non tacenda: quo non ſolum nos optimum parentem, ſed etiam Reſp. bonum egregiumque civem amiſiſſe videatur: ac proinde ſuum illa mœrorem cum noſtro mœrore conjungat, & communibus lacrymis integerrimi viri memoriam proſequatur. Fraterni amoris flammas norunt, qui fratres aut habent, aut habuerunt. Oratio igitur querelarum & dulcium affectuum plena huic generi Epitaphiorum idonea exiſtimatur. Catullus quidem adeo fratrem ſuum ardenter dilexit, ut ex illius obitu dolorem vix conſolabilem ſuſceperit, quem non uno in loco multis iiſdemque ut triſtiſſimis, ita ſuaviſſimis carminibus teſtificatur. Quæ ob eam cauſam inſerta his præceptionibus maximè, ut ea materiam argumentumque fraternis Epitaphiis, ſeu Næniis, ſeu Epicediis miniſtrent, illorumque lectione quilibet ad germani ſui è vita diſceſſum pio luctu proſequendum excitetur. Cum igitur promiſiſſet Ortalo Catullus, ſe Callimachi elogiam de coma Beronices, Latinis verſibus à ſe interpretatam illi miſſurum, id ſe quamvis ingenti mœrore ex interitu fratris præditum, præſtitiſſe confirmat.

Etſi

Etſi me aſſiduo confectum cura dolore,
Sevocat à doctis, Ortale, virginibus,
Nec potis eſt dulces Muſarum expromere fœtus
Mens animi, tantis fluctuat ipſa malis:
Namque mei nuper lethæo gurgite fratris
Pallidulum manans alluit unda pedem.
Troïa Rethæo quem ſubter littore tellus
Ereptum noſtris obterit ex oculis
Alloquar? audierunt unquam tua verba loquentem?
Nunquam ego te, vita frater amabilior
Aſpiciam poſt hac? at certè ſemper amabo.
Semper mœſta tua carmina morte canam.
Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
Daulias abſumpti fata gemens Ityli, &c.

Elegia vero ad Mallium oſtendit earum rerum ſtudia, quas ille ab ſe petiverat, penitus ob contractam de fraterna morte ægritudinem ex animo excidiſſe. Verſus aliquot noſtro inſtituto accomodati ex ea decerpti.

Sed tibi ne mea ſint ignota incommoda, Malli,
Non me odiſſe putes hoſpitis officium;
Accipe quîs merſer fortunæ fluctibus ipſe,
Ne amplius à miſero dona beata petas.
Tempore quo primum veſtis mihi tradita pura eſt,
Iucundum cùm ætas florida ver ageret,
Multa ſatis luſi: non eſt Dea neſcia noſtri,
Quæ dulcem curis miſcet amaritiem.
Sed totum hoc ſtudium luctu fraterna mihi mors
Abſtulit, ô miſero frater adempte mihi!
Tu mea, tu moriens fregiſti commoda frater.
Tecum una tota eſt noſtra ſepulta domus.
Omnia tecum una perierunt gaudia noſtra,
Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
Cujus ego interitu tota de mente fugavi
Hæc ſtudia, atque omnes delicias animi.

Et poſt multa iterum abripitur, mœſtumque canit,

Troja, nefas, commune ſepulcrum Europæ, Aſiaque,
Troja virûm, & virtutum omnium acerba cinis.
Quæ nempe & noſtro letum miſerabile fratri
Attulit: heu miſero frater adempte mihi!
Heu miſero fratri jucundum lumen ademptum,
Tecum una noſtra eſt tota ſepulta domus,
Omnia tecum una perierunt gaudia noſtra,
Quæ tuus in vita dulcis alebat amor.
Quem nunc tam longè non inter nota ſepulcra,
Nec prope cognatos compoſitum cineres,
Sed Troja obſcœna, Troja infœlice ſepultum
Detinet à noſtro terra aliena ſolo.

Sub

Sub finem porro totius libri, ejus manibus ſolvit inferias hoc molliſſimo Epigrammate,

Multas per gentes, & multa per æquora vectus,
Advenio has miſeras frater ad inferias,
Vt te poſtremo donarem munere amoris,
Et mutum nequidquam alloquerer cinerem.
Quandoquidem fortuna mihi tete abſtulit ipſum,
Heu miſero indigne frater adempte mihi!
Nunc tamen interea priſco quæ more parentum
Tradita ſunt triſtes munera ad exequias,
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atque in perpetuum frater ave atque vale.

In filii Epitaphio convenit lugere patrem, ut qui magnum ſolatium perdiderit, quia ſpem ſuæ poſteritatis amiſerit; plorare minus. Narrare item hæc poterit: liberalem, & indulgentem educationem, curas pro eo noctes atque dies agitatas, delectam nuptiis præſtanti corpore puellam, ſperatos nepotes, honores, opes, auctoritatem, gratiam civium, quæ omnia cum ad nihilum ceciderint, ſibi dolorem & luctum immenſum parere. Locus communis in vanitatem ſpei. Pollicebitur ſe, quia diu ſupereſſe non poſſit ejus funeri, brevi ad eum in beata loca venturum. Si filius obierit parvus, blandum & ludicrum magis ſit Epitaphium, habeat illecebras, luſus, & oſcula, quibus ſe cum parvulo vivente, pater materve ſæpenumero oblectaverit. Sanazarius nomine parentum,

Nate patris, matriſque amor, & ſuprema voluptas,
Accipe quæ nobis te dare par fuerat.
Buſta eheu triſteſque notas damus: invida quando
Mors immaturo funere te rapuit.

Bembus in Lucilium ſuum.

O multum dilecte puer, quæ dura parenti
Fortuna invidit te ſupereſſe tuo!
Quam producebam latus te ſoſpite vitam,
Erepto pejor morte relicta mihi eſt.

Filii grandioris L. Q. tom. 2.

Non lacrymis indigne meis, nec honore ſepulcri
Rapte mihi ante diem dulcis alumne jaces.
Intra bis denos te oſtendit, & abſtulit annos
Parca ferox, votis inſidiata meis.
Nec potuit probitas, nec amœni gratia vultus
Flectere, non ætas, nec pia turba Deam.
Spes hominum ſtolidas! tumulavi mœſtus ephebum,
Qui me debuerat latus humaſſe ſenem.

De

De Epitaphio infantum, puerorum, adoleſcentum.

CAPVT LXVI.

ERit in hoc Epitaphio primus, & frequentiſſimus locus, querimoniæ de incerta vitæ longitudine, de inclementia atque invidia diræ mortis: quæ ab utero materno videtur homines inſequi, & alium tardius inſertis unguibus apprehendere. Sunt item loci laudationis à genere, ab indole animi, à pudore, à ſuavitate morum, à forma liberali, ab artibus, ad quas illa ætas incumbit, à caritate dominorum, patronorum, fratrum, parentum, conſanguineorum erga eos. Ad commiſerationem juvabunt dolores & lacrymæ matrum ac ſororum: necnon jucundæ collationes à floſculis nobilioribus, æſtu, vento, imbre, grandine, marcidis, proſtratis, evulſis. Pythagoras quatuor ætatis gradus conſtituebat, pueritiam, adoleſcentiam, corroboratam ſeu virilem ætatem, ſenectutem. Primam veri, ſecundam æſtati, tertiam autumno, poſtremam hyemi ſimilem autumabat. Vere germina frugeſque naſcuntur, æſtate creſcunt, autumno ad maturitatem perveniunt, hyeme cocti & victi, cum arbores nudantur foliis, decidunt & moriuntur. Quamobrem haud inepte pueros & adoleſcentes cum floſculis, roſiſque languentibus ac marceſcentibus componimus, ſiquidem illorum anni florentes, & ætas florida dicitur. Vnde factum, ut in eorundem Epitaphiis Poetæ invitarent, hortarenturque viatores ad tumulum aſpergendum violis, roſis, & floribus. Sic Virg. 9 Æneid. quo loco cædem adoleſcentis Euryali, & cervicem in humeros collapſam deſcribit.

Purpureus veluti cum flos ſucciſus aratro
Langueſcit moriens, laſſove papavera collo
Demiſere caput, pluvia cum forte gravantur.

Interdum tamen gratulamur potius obitum infirmiori ætati, quod non à bonis, verum à multis malis, quibus hominum vita referta, diſceſſerint. Luciani in Callimachum quinquennem puerum παῖδά με πενταέτηρον, &c. ſic Latinè ſonat:

Nil me ſollicitum poſt quintam barbara meſſem
Mors puerum è vivis Callimachum rapuit.
Tu cave me plores: pauco qui tempore vixi,
Pauca etiam vidi, ſuſtinuique mala.

Martialis in Glauciam libertum Melioris lib. 6.

Libertus Melioris ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari delicia breves patroni,
Sub hoc marmore Glaucias humatur.
Iuncto Flaminia jacet ſepulcro:

Caſtis moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix,
Bis ſenis modo menſibus peractis
Vix unum puer applicabat annum,
Ni fles talia, nil fleas viator.

Eodem libro in Eutychum puerum.

Flete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino
Najades, & luctus ſentiat ipſa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus: ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen,
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Nunquid te vitreis nudum laſciva ſub undis
Vidit, & Alcida Nympha remiſit Hylam?
An Dea femineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri ſollicitata viri?
Quidquid id eſt, ſubita quacumque eſt cauſſa rapina,
Sit precor & tellus mitis & unda tibi.

Aliud in Vrbicum puerum lib. 7, in extremo.

Conditus hic ego ſum, Baſſi dolor, Vrbicus infans,
Cui genus, & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetrica cum mala penſa Dea.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit atas?
Da lacrymas tumulo, qui legis iſta meo:
Sic ad Lethaas, niſi Neſtore ſerior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

Sed venuſtiſſimum Cottæ in Quinterium.

Me longe effigie venuſtiorem
Narciſſi, vel Apollinis comati.
Parcarum Lacheſis nimis ſevera
Iſti Quinterium dedit ſepulcro.
Cur non floſculus exeam requiris,
Cum tantum fuerim puer decorus?
Tellus eſt nimis arida, ô viator,
Noſtri facta peruſtione amoris:
Sed ſi lacrymulis tuis madeſcet,
Forſan flos novus ibit è ſepulcro.

Tuſcanus.

Blandidulus, nitidus, pulcer, dulciſſimus infans,
Delicia matris, deliciaque patris,
Hic ſitus eſt teneris raptus Lucillius annis,
Vt roſa qua ſubitis imbribus icta cadit.

Adoleſcentis L. Q. tom. I.

Iulius hic jaceo, prima quem flore juventa
Decerpſit rapida mors inimica manu.
Si ſpectes annos, juvenem me fata tulerunt:
Si ingenium, dices me periiſſe ſenem.

In

In præmaturum infantis primogeniti obitum.

Primitias frugum ſuperis quis debita neſcit
Dona, quibus nullum gratius eſſe poteſt.
Has capiunt læti, & largo mox fœnore penſant,
Iacturaque ſua commoda ſentit ager.
Sic ego crediderim hunc ſuperos voluiſſe puellum,
Spes generis tanti qui modo prima fuit.
Tanquam primitias, quibus & ſua dona rependant,
Florentem hanc natis mox cumulentque domum.
Atque, quod orbatos poſſit recreare parentes,
Hoc fauſtum infauſti funeris omen erit.

De Epitaphio amici.

Continebit tumulus amici, piam, & lacrymabilem querelam hujus acerbiſſimi diſſidii. Amiſiſſe nos fati atrocitate partem corporis noſtri, dimidium animæ, decus & præſidium, nos ipſos. Nullos unquam fratres amaſſe inter ſe ardentius: ſummam fuiſſe conſenſionem ſtudiorum, ſententiarum, voluntatum. Contemnemus præ amicitia noſtra, Pyladem & Oreſtem, Theſeum & Pirithoum. Denique dolorem ex illius diſceſſu, & præſentiæ deſiderium, quanta maxima poterimus energia, & efficacitate declarabimus. Exemplum nullum melius hoc ipſo: ſupra alia de cauſſa poſitum fuit.

Ablatus mihi Criſpus eſt, amici:
Pro quo ſi pretium dare liceret,
Noſtros dividerem libenter annos.
Nunc pars optima me mei reliquit
Criſpus, præſidium meum, voluptas,
Pectus, deliciæ: nihil ſine illo
Lætum mens mea jam putabit eſſe,
Pluſquam dimidium mei receſſit.

De Iocoſis & falſis Epitaphiis.

CAPVT LXVII.

Aculei, riſus, & facetiæ non videntur incidere in Epitaphiis; at reliquæ virtutes Epigrammatum omnes. Sunt tamen nonnulla tempora, quibus Poetæ in ſepultos jocantur, liberiuſque ludunt. Si fuerint agreſti, & inhumano ingenio, monſtroſi, ſcurræ: ſi aliquo male & omnibus noto facinore aſtricti: ſi ſcortatores, avari, ebrioſi, maledici, ſuperbi, decoctores, uſurarii, tyranni, hæreſiarchæ, proditores. In quo genere videndum eſt, quam Chriſtianiſmus noſter facultatem nobis largiatur: imitandumque interdum exemplum Martialis, ut parcamus perſonis, dicamus de vitiis. Nonnunquam ex nomine mortuorum, puſilla ſtatura, ingenio, moribus, eventu aliquo ridendi anſam arripiunt.

In Veſbiam iracundam feminam L. Q. tom. 1.

Tres habuit furias quondam, ſed Veſbia manet
Vt petiit, furias quatuor orcus habet.

Doctrina Epitaphica appendix.

CAPVT XLVIII.

QVi dicti ſunt modi tres Poematum, cadunt omnes in Epitaphia: nam & ſolus Poeta loquitur, & ſimul ſermonem aliis affingit, & ipſe tacens, δραματικῶς loquentes alios facit. Loquitur autem Poeta cum Muſa, cum mortuo, cum viatore, cum genio defuncti, cum virtute ſimpliciter, aut cum ea virtute, qua mortuus fuit conſpicuus, juſtitia, pietate, conſtantia &c. Muſa, ſeu virtus, & ipſe etiam extinctus, & in Græcis ſæpe tumuli loquuntur cum viatore. Iucundus eſt ille modus, cum ipſum mortuum ſuos conſolantem inducimus. Interdum viator ſolus, tumulus ſolus, mortuus ſolus, ſacerdos ſolus, Muſa ſola. Ad maternum tumulum loquuntur filii, ad filiorum ſepulcra mater, ad vxorum mariti, & viciſſim ad maritorum uxores. Inveniuntur apud Ovidium in Epiſtolis Heroidum brevia & elegantia Epitaphia, quibus Heroinas illas ſuos caſus exponentes facit Poeta. Tale eſt Didonis, quod etiam 3 Faſtor reperitur.

Præbuit Æneas & cauſam mortis, & enſem,
Ipſa ſua Dido concidit uſa manu.

Phyllidis.

Phyllida Demophoon leto dedit hoſpes amantem,
Ille necis cauſſam præbuit, ipſa manum.

Hypermneſtræ.

Exul Hypermneſtra, precium pietatis iniquum,
Quam fratri mortem depulit, ipſa tulit.

Cajetæ in 14 Metamor.

Hic me Cajetam nota pietatis alumnus
Ereptam Argolico, quo debuit igne cremavit.

Solent adhuc Poetæ illi antiqui, levem terram optare mortuis, & quietem oſſibus, quaſi in iis reſideret ſenſus aliquis.

Virgil. Eclog. 10.

O mihi tum quam molliter oſſa quieſcent.

Tibullus.

Et bene diſcedens dixit, placideque quieſcat,
Terraque ſecura ſit ſuper oſſa levis.

Pro-

Propertius.

Vt mihi non ullo pondere terra foret.

Idem.

Sit tibi terra levis mulier digniſſima vita.

Ovidius.

Et patris Anchiſa molliter oſſa cubent.

Idem in morte Tibulli,

Oſſa quieta precor tuta requieſcite in urna,
Et ſit humus cineri non oneroſa tuo.

Martialis.

Mollis nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi
Terra gravis fueris: non fuit illa tibi.

Illud item magnæ voluptati eſt Poetis manſuetioribus, animantes quaſdam Epitaphiis proſequi, in quibus illi ſua ingenia experiuntur, ſuoſque mirificos illos lepores oſtentant. Luctus paſſeris apud Catullum: Lugete ô Veneres, &c. vide ſupra, Pſittaci Epitaphium apud Ovidium.

Colliget ex ipſo Domina placuiſſe ſepulcro.
Ora fuere mihi plus ave docta loqui.

Veruntamen canibus & catellis potiſſimum hic defertur honos, propter inſignem fidelitatem, & amorem erga dominos.

De variis verſuum affectibus.

CAPVT LXIX.

Affectus partim ſunt virtutes, partim vitia: iique aut probati lege, aut permiſſi uſu, aut uſurpati licentia: ſunt vero vel communes vel proprii, conſtituunturque aut in partibus, aut in qualitatibus, aut in ordine ſive diſpoſitione. In partibus, vel tanquam in dictionibus, vel tanquam in pedibus. Non enim ſemper æquales ſunt pedibus dictiones. Itaque in quantitate verſabitur res, vel continua, veluti cum eas numeramus. In qualitatibus contemplabimur rhythmum ſive concinnitatem. In ordine, cum diſponentur aliter atque aliter vel dictiones, vel pedes. De propriis Iambici, Anapæſtici, Trochaici, Hendecaſyllabi, Dactylici verſus affectionibus copioſè in Proſodia, & paucis ſupra, dictum eſt.

Heroicus, Hexameter, Pythius Victorino, quod interfecto Pythio dracone compoſitus eſſe dicatur. Longus Epicus, ἔπος, ἡρωικὸς στίχος, ἑξάμετρος, πύθιος, &c. vide ſupra, & Proſodiam.

Bellici Latinè κατενόπλιοι Græcè Grammaticis dicuntur, qui binos habent dactylos, at in medio fineque ſingulos ſpon-

deos. Inſurgunt enim cum Dactylis ad pugnam, & pedem figunt in ſpondeo, ut manum conſerant, deinde duobus Dactylis præliantur, & quieſcunt in victoria cum ſpondeo.

Eruerint Danai, quæque ipſe miſerrima vidi.

Rurſus agam pelago, & ventis dare vela jubebo?

Periodici ſeu commutati, in quibus Dactylus & ſpondeus progrediuntur alternatim.

Troja per undoſum peteretur fluctibus æquor.

Bucolici, in quibus pes quartus finitur dictione integra, & pede Dactylo.

Nos patriæ fines, & dulcia liquimus arva.

Namque erit ille mihi ſemper Deus: illius aram.

Vel pede Spondeo.

Tytire tu patula recubans ſub tegmine fagi.

Sapphici, qui in prima & ultima regione Spondeum habent, in reliquis vero Dactylum.

Pars in fruſta ſecant, verubuſque trementia figunt.

Sapphici aliis Dactylos quatuor duobus claudunt Spondeis.

Claudere dactylicas acies geminis ſpondeis.

Paripedes, ſeu ἰσόχρονοι, ταὐτοποδίς, qui pedes eoſdem uſque ad finem habent, ſunt duplices.

Spondaici, qui ex meris Spondeis conſtant.

Olli reſpondit Rex albai longai

Dactylici, qui ex ſolis Dactylis.

Sidera pallida diffugiunt face territa luminis.

Perfecti, illibati, integri, Græcis τέλειοι, ſunt quibus nihil deeſt, neque oratio, neque concinnitas: qui non ſunt coacti, numeroſi tamen:

Infandum Regina jubes renovare dolorem.

παμμερὴς verſus dicitur, quo omnes orationis partes continentur.

Hei, ſi tunc flentem hunc rapuiſſet in æthera Mavors.

Ad me continuo, licet, ah fera verte precantem.

Ad quem tum Juno ſupplex his vocibus uſa eſt.

In hoc conjunctio ſolum, & interjectio deſunt.

παγγράμματος dicitur, qui omnes literas continet.

Duc Zephyre exurgens puerum cum flatibus æquor.

Fiſtularis, ab aliquibus Scalaris ſeu aſcendens, cui paulatim increſcunt, & ab una ad plures augeſcunt ſyllabæ, ut in fiſtulis cicutarum ac cannarum altitudo. Rhopalius Servio dicitur, παρὰ τὸ ῥόπαλον, συεγγλοειδής, κλιμακωτής, ἀναβαίνων.

Si cupis ornari virtutibus Heliodore.

Spes Deus, æternæ ſtationis conciliator.

Tibicines nonnulli nominarunt, cum à quinque ſyllabis devenitur ad unam.

Veſtigalibus armamenta referre jubet Rex.

Tibici-

Tibicinem alii verſum illum vocavere, in quo aliquid infarcitur, quod metri legem hiulcam ſuſtentet.

Aſpectans ſilvam immenſam, ſic forte profatur.

Forte, eſt pro tibicine in verſu, non autem ipſe verſus Tibicen eſt.

Nodoſos nominant, in quibus verba ſequentia ſyllabis priora ſuperant, & inſtar nodorum gradatim dupliciter aſſurgunt.

Sit de te vel gutta meis aſperſa medullis.

Æquivoci, quos majores noſtri à leonis præſtantia Leoninos dixerunt, adeo iiſdem probati, ut ſine illis quidquid ſcriberent, ineptum putaretur, ſunt qui æquali modo in cæſura, & fine terminantur.

Si Troja fatis aliquid reſtare putatis.
Ver precor uxori, fratri ſuccurre ſorori.
Tu præſens cura, Domino committe futura.

Echici, Echoici Servio, in quibus ſonus ultimæ ſyllabæ congruit penultimæ.

Exercet mentes fraternas grata malis lis.
Fœmina dira viri nex eſt, & terribilis lis
Quæ res, ede, graves ſunt in amore? Mora.

Vel in quibus arte elaboratur extremæ vocis repetitio vel tota, vel fracta, ab inexſpectato plerumque reſponſans, aut materiæ novæ anſam miniſtrans, ſemper tamen præcedentis vocis imaginem repræſentans: unde & Echo ipſa ab Horatio imago dicitur, quaſi imitago, ut Porphyrioni placuit.

Garrula dic Echo quod ſit mihi nomen, amæno
  Triſtia concentu funera ſolor? OLOR.
Quid precor ignavus tandem nanciſcitur? ITVR.
  Hicne ad pauperiem poſtmodo vadit? ADIT.
Quid mihi propoſitum eſt propter quod munia curans
  Qualiacunque nihil non bene conor? HONOR.
Et quid præcipuè fucatos inter amicos
  Conſuevit mentes conſolidare? DARE.
Quid facit ut tutos præſtet mihi janua ſomnos
  Poſt cœnam, ſubiit nox ubi ſera? SERA.
Eva tibi qualis viſa eſt, quæ induxit Adamum,
  Vt vetita auderet tangere mala? MALA.
Quam pulvis quid homo eſt aliud, quam ſolis in æſtu
  Floſculus, aut potius quid niſi fumus? HVMVS.
Pro calamis, libriſque pigro quæ digna ſupellex,
  Os rudis inſedit cui ſtribiligo? LIGO.
Cadenduſnè piger ferulis virgiſque magiſtro,
  Is licet admoto verbere fleverit? ERIT.
Quid Laurentius eſt Chriſti pro nomine paſſus?
  ASSVS. Quæ vox eſt facta per ora? VORA.

Quis ſævis Vriam telis occidier ipſum
Mandavit? DAVID. *Siccine fas?* SINE FAS.
Ite procul curæ, procul hinc ſimul ite querelæ:
Quis ſcit an hac unquam lux remeabit? ABIT.

In Echicis cauda reſpondet caudæ, in Leoninis cauda ventri.

Macrocolus verſus dicitur, qui vocibus pauciſſimis, nimiſque longis abſolvitur. Tardigradum ſunt qui vocent.

Innumerabilibus Conſtantinopolitani
Conturbabantur ſollicitudinibus.
Hart inhonorificabilitudinitatibus obſtat.

Æque vitioſus qui ex dictionibus breviſſimis conſtat.

Similis nex eſt trux, pax quid ſit ſub id, aut quo?
Non ex his eſt qui ſic ut fas vivere curant.

Eſt in illis exceſſus, in his defectus.

Mutilus, ſeu (ut Diomedes) Truncus, cui ab initio littera vel ſyllaba deſecta eſt, aut à brevi incipit. ἀκέφαλος, βραχυκέφαλος, κολωβὸς:

Arboris è trunco ſerpentis ſaucia morſu
Subiit ipſa feris transfigens unguibus anguem.
Fluviorum rex Eridanus.

Hiulcus, laxus, ſeu (ut Diomedes) exilis, & quaſi elumbis, ut Victorinus, parte media læſus, dicitur ille, cujus medium brevis ſyllaba contra legem obſidet. σφηκώδης, σφηκοειδὴς, λαγαρὸς, quaſi inanis, etiam ſtrigoſus poſſet dici.

Emicat Euryalus, & munere lætus amici.

Delumbis Victorino, μείουρος Græce, quaſi excaudatus, aut cauda minutus, cujus finem deformat Iambus, τελιαμβὸς Victorino.

Mortem contemnunt laudato vulnere Getæ.
Me quam amo virgo ferox fugit avia. nulla redamans.

Ad μειούρους referre poſſis verſus quoſvis, quorum fini ſyllaba, vel pes integer deſit. Huc pertinent & illi verſus imperfecti, quos vocabulo architectorum Donatus appellat Tigilla, Servius Tibicines, qui in opere nondum abſoluto, alios quaſi ſuſtentant. Vt, Cui Liger. Stant circum. Turnus ad hæc. Abluero, &c.

Procephalus, cui verſui in capite, hoc eſt, in principio tempus ſuperat.

Capitibus nutantes platanos, rectaſque cupreſſos,

Interdum ſyllaba redundans ad præcedentis finem, quia mutilus ſit, transfertur, ut apud Horatium ex Adonio auferimus ad integrandum Sapphicum antecedentem.

Groſſhe non gemmis, neque purpura
Venale nec auro.

Idem alio loco.

Labitur ripa Iove non probante
Vxorius amnis.

Procœlius, προκοίλιος, προγάστωρ, ventricoſus, qui in ventre extumeſcit; hoc eſt, cujus in medio aliquid exuberat.

Inter ſe coiiſſe viros & decernere ferro.

Dolichurus verſus eſt, cujus cauda, hoc eſt extremum habet aliquid prominens, vel abundans.

Δολίχουρος, μακροσκελὴς ἐπίουρος.

Et dulcem muſti Vulcano decoquit humorem.

Interdum duæ ſyllabæ, tam in principio quam medio, & fine in unam concreſcunt.

Eoſdem habuit ſecum quibus eſt elata capillos.
Seu lento fuerint alvearia vimine texta.
Atque hinc bullato ſpoliavit Amazona baltheo.

Simplex, & illaboratus, cujus dictio, dimenſio, & concinnitas, inelaboratæ ac ſolutæ orationi ſimilis, ἁπλολόγος, ἁπλοχήμων, λιγοειδής.

Regia Solis erat ſublimibus alta columnis.
Dic mihi Damœta cujum pecus? an Melibœi?
Troja virûm ac Virtutum omnium acerba cinis.

Teres, volubili & cohærente dictione continuus. κυκλοτερής. κυκλοτελής. Exempla infinita apud Virgilium invenias,

Semper honos, nomenque tuum, laudeſque manebunt.

Confragoſus Fabio, Fragoſus Diomedi, qui ſyllabis aſperè coeuntibus catenatus eſt, χαλεπὸς, τραχὺς.

Belli ferratos poſtes Saturnia fregit.
Fraternas ſtrages, perſtrictaque ſtrata cruore.

Streperus eſt fragoſo aliquanto in ſono mollior. Hunc Ravulum à raucitate Latini quoque dixere, μινυρὸς Scaligero, quaſi querulus dicitur.

At tuba terribili ſonitu procul ære canoro
Increpuit.

Enervis, qui & Fluidus, eſt fragoſo contrarius, hic vim ſuam lenitate & fluxu quodam amittit.

Qui modo Naſonis fueramus quinque libelli,
Tres ſumus, hoc illi prætulit auctor opus.

Sonorus dicitur, qui majeſtatem habet heroicam ἠχητικός.

Poſtquam res Aſiæ. Priamique evertere gentem
Immeritam viſum eſt ſuperis, &c.

Sonori proprium eſt implere aures ſine offenſa. Vocales, quos Græci vocant φωνητικὸς Sonoris proximi ſunt; iidem cum illis, niſi ſonus eſſet remiſſior.

Furor

——————— *Furor impius intus*
Sæva ſedens ſuper arma, & centum vinctus ahenis
Poſt tergum nodis, fremit horridus ore cruento.

Tumidi contrarii ſunt Sonoris, conſtantque iiſdem & craſſioribus vocalibus. In tumiditatis vitium aſſurgunt qui plus nimio conantur.

Magnanimum Æaciden, formidatamque Tonanti
Progeniem, & patrio vetitam ſuccedere cœlo,
Diva refer.

Vbique major quam par eſt ſonus Vocalis a, ſextum repetita in primo verſu. Tres continuæ voces Tetraſyllabæ, quarum poſtrema dimidiatum videtur continere verſum.

Injugis verſus dicitur, cujus pedes nullam vicini ſyllabam ſubeundo finiuntur, ἀσύνδετος.

Nobis dulcia carmina, nobis dulcia vina,
Doctus nobilis atro ſemper varior evo.

In hujuſmodi verſu non raro vitium eſt diſpoſitionis, dum nimirum monoſyllaba intercedunt. Exempli gratia.

Nos præceptor doctos juſſit ſcribere verſus.
Nobis rex ſit talis qualis jam fuit ante.

Cacophonus, eſt ridiculus, incomptus, inſuavis, in quo nullus decor, aut elegantia.

Sanguine fraterno primi muri maduerunt.
O Tite tute Tati tibi tanta tyranne tuliſti.

Æquidicos nonnulli vocant verſus, quorum dictiones omnes ab una incipiant littera.

Æquidicus aliis dicitur, qui ſingulis propoſitionibus antithetas ſubdit dictiones. At hic orationis, non dimenſionis eſt affectus.

Alba liguſtra cadunt, vaccinia nigra leguntur.

Hic ab aliis Contrarius appellatur, quod in eo nominum, & verborum oppoſitio ſit.

Politicos appellant, in quibus numerus ſyllabarum, non quantitas; rhythmus, non metrum conſideratur. Horum in hymnis eccleſiaſticis frequentiſſimus uſus.

Reciprocus, vel Retrogradus, qui à fine orſus, retrogrado ordine fertur: idque aut eodem carminis genere, aut diverſo, ἀντίστροφος.

Aurea ſublimi tecta nitore micant.

Ex hoc recurrit Iambicus.

Quorundam ingenio factum eſt, ut relegendo eadem ſpecies referretur, idque vel eodem ſenſu, aut etiam contrario,

Idem ſenſus.

Præcipiti modo quod decurrit tramite flumen,
Tempore conſumptum jam cito deficiet.

Contrarius ſenſus.

Laus tua, non tua fraus: virtus, non copia rerum
Scandere te fecit hoc decus eximium.

Fit

Fit etiam recurſus per eadem elementa.

Signa te ſigna temere me tangis & angis,
Roma tibi ſubito motibus ibit amor.
Si bene te tua laus tanat ſua laute tenebis,
O ut ares animo nomina ſera tuo.

Mobilem, & Proteum vocitant, cujus dictiones ſedem mutare poſſunt, ſed raro ſine elegantiæ jactura.

Mobile mutatur ſemper cum Principe vulgus.
Perfide ſperaſti divos te fallere Proteis.

Correlativi Grammaticis ſunt dicti, in quibus ad verba ſingula, caſus ſinguli referuntur.

Paſtor, Arator, Eques, pavi, colui, ſuperavi,
Capras, rus, hoſtes, fronde, ligone, manu,
Tharſus, Medus, Arabs, placat, veneratur, honorat,
Ture, auro, myrrha, numina, ſceptra, rogum.

Concordantes vocant, in quibus voces quædam ita ſunt communes duobus, ut ſerviant contrariis.

Et canis in ſilvis venatur, & omnia ſervat.
Et lupus in ſilvis nutritur, & omnia vaſtat.

Serpentinus, ὀφιώδης, ἐνιαυτὸς, κύκλος cum Hermogene vocari poteſt, quod in ſe recurrat initio conſentiente fine.

Creſcit amor nummi quantum ipſa pecunia creſcit.

Hoc non tantum fit in uno verbo, verum etiam in hemiſtichio, hoc eſt, dimidiato verſu,

Graja juvenca venit, quæ te, patrioſque penates
Perdat, io prohibe, Graja juvenca venit.
Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido.
Attice crede mihi, militat omnis amans.

Intercalaris, qui inter verſus inſeritur, & poſt verſus aliquot repetitur. Apud Virgilium.

Incipe Mænalios mecum mea tibia verſus.

Apud Ovidium.

Impia quid dubitas Deianeira mori?

Græcis dicitur ἐμβόλιμον ἔπος, ἐπιμελῴδημα, ἐπῳδὴ, πρόασμα, Theocriti ſcholiaſtæ.

Interpoſitus, qui ſalvo ſenſu tolli poteſt, ut ſunt omnia epiphonemata, Græci παρεμβεβλημένον vocant: cujus ſpecies eſt Intercalaris, & nothus.

Tantæ molis erat Romanam condere gentem.

Nothus verſus dicitur, qui temerè inſertus, neque elegantiam habet, nec auctoribus eruditis eſt dignus. Hunc Auſonius Spurium appellat, quaſi non γνήσιον, id eſt, genuinum, ſive germanum, eo verſu,

Quique notas ſpuriis verſibus appoſuit.

Reperitur, qui eodem opere ſemel atque iterum ponitur, auctoris ipſius ſingulari judicio, qualis ille Virgilii.

Vitaque cum gemitu fugit indignata ſub umbras,

de exitu Didonis & Turni.

Et

Et iſte Horatii,

Lævo ſuſpenſi loculos, tabulamque lacerto.

Quo ad Mæcenatem bis utitur, primo Sermonum, & Epiſtolarum libro.

Diſtinctus, qui ad id quod eſt propoſitum, ordine reſpondet. Virg.

Iphitus & Pelias mecum: quorum Iphitus ævo
Iam gravior, Pelias at vulnere tardus Vlyſsi.

Neque in his, neque in cujuſquam alius præceptionibus magnum operæ pretium erit, ſine ſcriptione. Reſtat itaque adoleſcens optime, ut ingenii tui vires explores, atque aliquam antiquæ elegantiæ, ex præſtantiſſimorum Poetarum tabulis imaginem depingas.

Omnes ante alios animo venerare Maronem,
Atque unum ſequere, utque potes veſtigia ſerva:
Quod ſi forte tibi minus hic ſuffecerit unus,
Adde illi natos ſub eodem tempore vates.
Parce dehinc puer, atque alios ne quære doceri,
Nec te diſcendi capiat tam dira cupido.
Tempus erit, tibi mox cum firma advenerit ætas,
Spectatum ut cunctos impune accedere detur.

IN-

VITTORIO EMANUELE

INDEX
CAPITVM
REFORMATÆ
INSTITVTIONIS, POESEOS.

Priore numero ipſum caput, poſteriore paginam denotante.

VTrum naſcatur, an fiat Poëta, Cap. I. *pag.* 395
Notatio & Natura Poetices c. ii. *ibid.*
De Poetarum Ordinibus, c. iii. 396
Quæ materia Poetæ, c. iv. *ibid.*
Quis ſit Poetæ finis, c. v. 397
Quid diſtent Poema & Poeſis, c. vi. *ibid.*
Tres Poematum modi, eorumque appellationes, & ſpecies, c. vii. 398
Singulorum modorum Græca & Latina Appellationes, cum ſuis ſpeciebus, & Poetis, c. viii. *ibid.*
De exercitatione & modoſcribendi, c. ix. 401
Genera quædam Exercitationis Poeticæ, c. x. 402.
De imitatione, & quo pacto imitandum ſit, c. xi. 403
De Argumento viribus convenienter ſumendo, deque carminis & Poeſeos genere deligendo, c. xii. 404
Conquirenda rerum ac verborum ſupellex: Tranquillitate & Seceſſu opus, c. xiii. 405
De Iudicio, c. xiv. 407
De Diligentia emendationis & recognitionis, c. xv. 408
De Epopæia. Quid potißimum velit hoc nomen: item de verſu Hexametro, & Heroico: & quid ſit Epopœia, c. xvi. 409
Obſervanda in Epopæia, c. xvii. 410
De Principio Epopæiæ, c. xviii. 411
De Propoſitione, c. xix. *ibid.*
De Invocatione, c. xx. *ibid.*
De Narratione. Quæ ſit Narrationis collocatio, unde videlicet exordienda ſit Epico narratio, c. xxi. 412
Leges aliquot pro Hexametri elegantia, c. xxii. 414
Verſus cum rerum natura, numero, verbis & & ſono congruere oportere, c. xxiii. 416
De cavendis quibuſdam vitiis, c. xxiv. 419
De Comœdia, Definitio Comœdiæ & Tragicomœdiæ, c. xxv. *ibid.*
Comœdiæ etymon, origo, ætates, genera, c. xxvi. 420
De Partibus Comœdiæ κατὰ τὸ ποῖον, *ſeu Qualitatis*, c. xxvii. 422
De Partibus Comœdiæ κατὰ τὸ πόσον, *ſeu Quantitatis*, c. xxviii. 423

De

De Actibus, Scenis, & Actoribus ſeu Perſonis, c. xxix. 424
De Tragœdia. Notatio & Definitio Tragœdia: item qui fiat ut delectet, c. xxx. ibid.
Tragœdia & Comœdia diſcrimina, c. xxxi. 425
De appellationibus fabularum ſeu Dramatum, c. xxxii. 426
De Bucolica poeſi, c. xxxiii. ibid.
Bucolicorum etymon, origo, partes & Paſtorum genera, c. xxxiv. 427
De Elegiaca Poeſi. Vſus, Notatio, Inventor Elegia, c. xxxv. 428
Virtutes & Artificium Elegorum, c. xxxvi. 430
De Lyrica poeſi, c. xxxvii. 432
De nominibus Lyricorum verſuum, c. xxxviii. 433
De Partibus Odarum, c. xxxix. ibid.
De Hymno. Definitio Hymni, c. xl. 435
De Hymnis in Deum Opt. Max. c. xli. ibid.
De Hymnis in Divos, c. xlii. 436
Metra & Longitudo Hymnorum, c. xliii. 438
De Iambico carmine, c. xliv. 439
De Iambicis & Trochaicis Comicis, ſeu mixtis, c. xlv. 440
De Satyrica poeſi, Nomen & Origo, c. xlvi. ibid.
Argumenta, finis, utilitas Satyra, c. xlvii. 441
Artificium Satyra, c. xlviii. ibid.
Notatio, & Vſus Epigrammatis, c. xlix. 445
Definitio Epigrammatis, ejuſque Diviſiones, c. l. ibid.
De Epigrammate Dialogico, c. li. 453
De Echone, c. lii. 457
De Emblemate, c. liii. 459
Dua primaria virtutes Epigrammatis, Argutia, & Brevitas, c. liv. ibid.
De ſuavitate, & aliis Epigram. ornamentis, c. lv. 461
De Epithalamio, c. lvi. 467
De Genethliaco ſeu Natalitio, c. lvii. 470
De Panegyrico, & aliis quibuſdam, c. lviii. 471
De Epitaphio, ſeu Funebri Poeſi, Quid ſit ἐπιτάφιος λόγος, Epitaphium, Epicedium, Nania, c. lix. 472
Materia Funebrium, c. lx. 475
De Epitaphio Imperatorum, Regum, Principum, Nobilium, & Illuſtrium, c. lxi. 476
De Epitaphio Ducum atque militum, c. lxii. 477
De Epitaphio Eruditorum ac Sapientum, c. lxiii. 479
De Epitaphio Conſanguinearum. Item Virginum, & Matrum familias, c. lxiv. 483
De Epitaphio Patris, fratris, filiorum, c. lxv. 484
De Epitaphio Infantum, puerorum, adoleſcentum, c. lxvi. 487
De jocoſis, & falſis Epitaphiis, c. lxvii. 489
Doctrina Epitaphica Appendix, c. lxviii. 490
De variis verſuum Affectibus, c. lxix. 491

FINIS.

31.L.1770.
.12.
G.B.B.

y Go